

Kalamsé: Bible for 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 2 Corinthians, 2 John, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, John, Jude, Luke, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

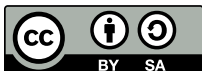
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹N'gi dame soguru Yesu re budu re sewe re. Yesu lime Dawuda budu gire,Dawuda lime Ibrahimida budu gire.
²Ibrahimida lurume Isaka. Isaka lurume Yakuba. Yakuba lurume Juda wo u babiyobe. ³Juda lurume Fares wo Zara. Tamar re da be nii re. Fares lurume Esrom. Esrom lurume Aram.⁴Aram lurume Aminadab. Aminadab lurume Nasron. Nasron lurume Salomon. ⁵Salomon lurume Boaz. Rahab re da be nii re. Boaz lurume Obad. Ruti re da wure nii re. Obad lurume Isayi. ⁶Isayi lurume pee Dawuda. Pee Dawuda lurume Solomani. wure nii da Uri re konwu doru.⁷Solomani lurume Roboam. Roboam lurume Abiya. Abiya lurume Asaf. ⁸Asaf lurume Josafat. Josafat lurume Joram. Joram lurume Oziyasi.⁹Ozitasi lurume Joatam. Joatam lurume Akaz. Akaz lurme Ezekiyasi. ¹⁰Ezekiyasi lurume Manase. Manase lurume Amnon. Amnon lurume Josiyasi. ¹¹Josiyasi lurume Jekoniyasi wo u babiyobe ki wankati ban Israel re biyobe perime ba va Babilone jamana re.¹²Be labe pere pode ba va Babilone,Jokoniyasi lurume Salatiel. Salatiel lurume Zorobabel. ¹³Zorobabel lurume Abuidi. Abuidi lurume Eliyakim.Eliyakim lurume Azor. ¹⁴Azor lurume Sadok. Sadok lurume Akim. Akim lurume Eluidi. ¹⁵Eluidi lurume Eleazar. Eleazar lurume Matan. Matan lurume Yakuba. ¹⁶Yakuba lurume Yusufu. Yusufu dame Mariyama bara re. Yesu were kome be soguru,Mariyama luru wu. ¹⁷Budu wusuge fiyuwu nansi re da Ibrahimida wo Dawuda bene re.kire pode budu fiyuwu nansi re da Dawuda wo Israel re labe pere ba va Babilone jamana re bene re.bududi wusu ge fiyuwu nansi re da ba peri ba va Babilone jamana wo soguru re lure wankati re bene re.¹⁸Nage soguru Yesu re lure mandigan,u nii Mariyama da dame Yusufu re sana re.n'gewo ba paba deni,Mariyama sulumbe be u takime vege wuzuvo kede guruma re. ¹⁹U bara Yusufu da dame nee terinari re,u da piyan u neni Mariyama yire.u mandan migi u sugo jere be u pawu tudu u furu togo kakari re. ²⁰Yusufu wo kire loguse re,nuti re maleki bulugume gi sugo wura donsugan re gi golu wura beya:"Dawuda budugi Yusufu, bu wudugu n'furdo Mariyama,nunuditia u takime vege wuzugo kede guruma re. ²¹U pawu luru bibo,see u yire be Yesu,nunuditia wure pawu u soqe u labe ba zunufu gire. ²²Ki tongo di fan dame beru,budayali nuti golu kee keluwa dipa niiban,gi nii suru beya: ²³"Sime,kanbi were yan bo pawu taki vege u luru bibo,u yire pagi see be Emanuel," kire biye be yamba wo i bene re. ²⁴Yusufu zime dama re,u dagi gi mali nuti re maleki re gola wo.u diyi Mariyama furu, ²⁵Do ba wo deni n'gewo Mariyamajnpawu luru u bibo doruwu. Yusufu seme bii re yire be Yesu.

Chapter 2

¹Karibiyo suluwa lime bume re ba ku.Yesu lurume Jude Betilehem, pe Herodi re wankati re. U lure re ponde suluwa dali kume ba li bume re ba dongu Jerusalem. ²Ba bonjume be beya:"Yahutu re pe wu we luru wani bee wo jige? I wo bume re do i na u karibiye i kumu kogome. ³Pew Herodi luga gi gi tiyime u wo Jerusalem na fan re zere ki gola re yimeban.⁴Herodi denime sarakakoluwa re puti, do sariya karsamba be u bonju be beya:" somuru zeme be u luru jige?" ⁵Ba tombume be Jude jamana re Betilehem, nunuditiya gi wanrari wo keluwa kan beru. ⁶Nu Betilehem we wo Jude jamana re. Nunuditiya puti duw pa u ku li dini. U pa u kombu mi budugi Israel.⁷Kire ponde Herodi komi keluwa fekalle, u bonju be yoyogo. Ki karibiye re nalle wankatire. ⁸Ki re ponde u kerime be ba va Betilehem. U seya varama biyisomi pume yoyogo, yari naga wu kuwame mi re do miyan va u kogome⁹Suluwa lugu pe wu re gola ke ban, ba da na karibiye ke ba sigan da wo bume re. Nangi ba vame gi biye golu ba dongu biyisomi re giyan re. Ba zirigime ki giyan re yine. ¹⁰Suluwa na karibiye ke ban, ba bene dame yimeban yoyogo.¹¹Ba jume megri re zere. Ba name biyisomi wo u ni Mariyama. Ba kukomi tiganri ba kogome biyisomi. Ba korume ba wodi le ni ba da biyisomi tulumu, sanume, simo do ka ke lume ne wo kiede ke yire mire wo. ¹²Kire ponde Yamba temisime suluwa donsugan re be ba baame nunu Herodi kan, ba vame ba jamana re keme duku wo.¹³Suluwa re pore ponde puti re meleke bugulume yusufu re donsugan re, gi golu wu ra beya:"jime n'va biyisomi wo u ni wo Misira. Time dine fo mi goluga n'kan ke ban. Do Herodi pa u pume biyisomi re guwe. ¹⁴Yusufu jimi ki yiwo u sesi, u va biyisomi wo u ni wo misira. ¹⁵Ba timi n'ni fo Herodi re tima. gi dame puti re kerigangola re ke nire suru. Be mi komi a biyibo uli Misira.¹⁶Herodi miyan be suluwa damu zambu; u bene furume hali. U kerime laa ba betilehem. Be ba varama zessi konyiri re biyoba konyiriwa fan gu, be wo bena nii dongu, gi mali suluwa re gola wankati wo.¹⁷Kelu Jeremi golu ke re nisro. U da seya:" ¹⁸Laabe lugume jewukore gi li Rama, soma do jewu kow. Racel jeyeme u biyokonriyan tima, u wo teri telime tisse ban, do biyobe ya tiwa ba joku."¹⁹Herodi re tima ponde, puti re meleke bugulume Yusufu re donsugan re Misira zere. ²⁰Ki meleke se jime n'nunu biyisomi wo u ni wo Misira Israel le jamana re, laa be da piyi biyisomi ba gu tiwa. ²¹Yusufu jimi u nunu biyisomi wo u ni wo Israel le jamana re.²²U lugaa be Arkelaus gidan Herodi re yongon re u da Jude pe re, Yusufu wudugume u wo teri u va dini, Yamba timisimu donsugan re be u va Galile jamana re. ²³U gidime jaa tiyan re ke yire Najareti. Budayali do keluwa golu ke be Yesu pa u kome Najareti ti gi nisuru.

Chapter 3

¹Ki diye re wɔnyame Yohana numu seru kume Jude pɔɔ gi re u mume waju gi re nii. ²U da borume u gɔlu beya:" longosame ya junufu re, nunuditiya dɔnde wara re peri dɔnga." ³Kelu Esaie da gɔlu nen we gɔla, Yohana wu. Esaie seya: narigan lime pɔɔ beya petame nuti re keme, ya tereme u keme biyo kɔnyiri. ⁴Yohana yutu gi da wɔsugume yugidi kuti wɔ, u tigan diyiri gi dame tɔme nɛ. Suyi wɔ tune dame u jimo re re. ⁵Laabe da liyime Jerusalem, Jurde bagi niban do Jude jamana re ba veme Yohana kan. ⁶Ba zirigime ba junufu re.Yohana da semi be numu Jurde bagi re. ⁷Yohana name Farisien ya be do Sandusienna ba kume numu ju , u gɔlume be ra beya:" dome zɔmbɔ budu! wule timisi yari be sesame Yamba benefuruse yikere ? baame mandame be yari pa ya guru ya sesi sesi Yamba benefuruse yikere. ⁸Buka tɔgɔ dari re bugulu be yari longusume ya junufu re bugulame gi. ⁹Baame gɔlu be Ibrahima dame yale baa re, gɔne mi gɔlume yala be Yamba gurume gi wusugu luko gi da Ibrahima budu re. ¹⁰Ba bee Yamba gurume gi se yari kasu, n'to nen we sigidame u kɛwu tijane ke seyame biyo re luro. U pa u kɛwu tijane fan ke seyame biyo u kɔ lewu re. ¹¹Mimi pa a se yari numure gi bugulu be yari duwa ya junfu, do duwu pirime mi pɔnde, u panga bɔ mi; mi wo zeme a koru u lala u nɛ re. U pa u se yari numu wujugo kiede do lewu wo. ¹²U jan wongu wo u nure. u pa u perisi u jan u koru nɔndi re , u pa u se u nanbiyo wongu re do furu nannɔndi. ¹³Kire zere Yesu vame Galile , Jurden bagi niban Yohana jan. budayali do u se wu numu. ¹⁴U da piyime u kayanme, u gɔlume Yesu re beya:" nu zeme be n'se mi numu do nu piri mi kan?" ¹⁵Yesu se wura beya:" dugi gi da beru. Go kiede i da Yamba digɔn be Yohana terime." ¹⁶Yesu juwan numu re pɔnde; u lime numure. Ki giyan tiyan re, dɔnde wara re ni kɔrume. Yamba wujugo kiede tisime u ban n'to kurubumbumgi. ¹⁷Gɔla lime dɔnde wara re beya:" n'nu dame mi biyibɔ kiede re u tɔgɔ wo yimeban mi re haali."

Chapter 4

¹Kiré ponde wujugo kiedé mumemi Yesu re nii gi va u wɔ pɔɔ kɔmboro gi re zere. Budayali do sutana koru u kɔɔ.
²Yesu dame wuya finenansi do niyifinenansi niidiye re, u wo jimo ji kiré ponde yasima mumemu. ³Kɔɔkolu kɔgusume u gɔlu wura beya:" taa Yamba biyibo n'wɔ gɔlu n'gi lusi re be gi wusugu gi da buuri." ⁴Yesu tombume sutana re beya:" gi wanrari wori beya jimoka seyi daa gerisi nen, do gɔla ke liyi Yamba niyire ki re gerisi yiri. ⁵Kiré ponde sutana vame Yesu wɔ jaa kiedé gi re gi va u tundu Yamba dore re yine. ⁶Gi gɔlu beya taa Yamba biyibo n'wɔ tigisi tiganri. Nunuditiya gi wanrari wori beya:" Yamba pa gi gɔlu n'tɔgɔ melekedi re be gi mumenu n'nu ban, budayali do n'naa bu fɔru luko ban. ⁷Yesu gɔlume sutana re beya:" gi wanrari wori beya bu n'ɔuti Yamba kɔɔkoru." ⁸Sutana boro vame Yesu wɔ duruwame tunturugi duwu gi re yine gi bugulu wura dininogi re peri wɔ gi kɔgine fan." ⁹Gi gɔlume wura n'buga kukome mi yikere n'kɔgɔme mi, mi pa a pame n'na n'gi fan. ¹⁰Yesu seya:" pɔru n'ge sutana, do gi wanrari wori beya, kɔgɔme n'ɔuti Yamba, n'da tome u biyetiyen re." ¹¹Kiré ponde sutana pɔrume, do meleké dipa kune Yesu re tɔgɔ wɔsugu. ¹²Yesu lugaa be Yohana jume kokura re, u lime dini u va Galile jamana re. ¹³U lime Nazareti re jaagi re, u va ginedi Kapernaum. Ki dame Galile bagi niiban ne jaa duku re. Zabulon do Nefitali le jamana re. ¹⁴ki dame budayali do kelu Esaie re gɔla re nisuru ,u seya:" ¹⁵Zabulon ne jamana do Nefitali re jama be wo bagi niban Jurden bagi ponde, be da budu duku re Galile." ¹⁶Bee ginedari da wo kariwuti re tima giyan re, kaporugan liya bere. ¹⁷Ki wankati ban Yesu mumemi wajugi re nii, u da gɔlume beya:" longusame ya junufu re, nunuditiya dɔnde peri kɔgusa." ¹⁸Yesu sigan veri bagi niban ke ban, u name u baabiyo nii be da kora muguruwan re, Simɔn we yire pieri, do u baabiyo Andre ba da kɔyime jɔwɔgi numure. ¹⁹Yesu gɔlume bera beya:" dulame mi, mi pa a da ya wɔ laa muguruwa. ²⁰Ba terime ba du ba jɔwɔgi ba dulu Yesu. ²¹U vame yikere u na baabiyo dipa nii be dame Zebede biyibo Yakuba wɔ Yohana re, u wɔ u baa Zebede da wo kokura re, ba wɔsugu ba jɔwɔgi, Yesu komi be. ²²Ba dume kokura wɔ ba baa ba dulu Yesu. ²³Yesu da viyimi Galile jamana re giyan fan, u keribideme laabe Yamba kɔginedora re, u da bɔrume vema budu fan, do laa be kɔmiyan tɔngu. ²⁴Yesu re yire da gɔlume Siri le jamana re giyan fan. Kiré yimeban laabe kume yesu re nɔme re vema tena wɔ, do laa be jimori, begisi tena, do kisikiri tena fan wɔ Yesu kan, Yesu bɔrume ba fan. ²⁵Jama kɔw dulumu ba li Galile jamana re, Dekapole, Jerusalem, Jude jamana do Jurden bagi ponde.

Chapter 5

¹Yesu nan zamagi ke ban, u dimi tunturugi niné ; u gidin, u karibiyobe vami u kulé. ²U sidami u panmi bera nge karigón; ³be bee sulun be kané bôn ; Yamba kanu, dôn biyobe bôn , ditiya domidé peri be yangi; ⁴Be bene nenin , pan ba nan ben jene. ⁵Bene tósiri tena, tigan be pami da ynne. ⁶Dôn biyobe be banu terinare numukurume do yasima wo , ditiya pa ba wôn. ⁷Yambasôgo wuduguruwa dôn be bô , ditiya Yamba pangi wudugu ba yambasôgo; ⁸Be zere wo poruwame, pa ba na Yamba. ⁹Dôn biyobe bee pume zulu , ditiya panme ba kome Yamba biyo. ¹⁰Dôn biyobe bee gime terinarile ye , ditiya domde peri ba yagi. ¹¹Dôn biyobe yari wô, laabe tuka yari, ba gimi yari, ba se tôgo zônbo fanre kima yari ban min ye ban, ¹²Yari dame ben jine kôkô, ditiya yalen dôngire dikari domde. Keluwa be pôru fôra laabe gimi bee. ¹³Yari dami dinijô sire; do sire yidiri liga, pami gi da sirele yali? gi wôsigiya kaka fo kuwen ¹⁴Yari dami dinijoré poriganre, zaa ke wo tuturum ban guruyam gi feki. ¹⁵Nen mukiyame lampa do u pu kagi ban, u tudugi ka ban gi koru porigan dore zere laben fanre, ¹⁶Yalen porigan lin laben fanre bu da yali ya tôgo dari kôgôn domide warare pewu. ¹⁷ban lôgusu be mi kumi sariya wô keluwa karigôn zôkun, do mi kumi gi suru, ¹⁸gone ,mi golumi yala, wara wô tigan wô weri kaka dali sariyare gola ban, fo gi va dôngu kaka fanre zônke ban. ¹⁹Kire ye banu we koruga ka sariya ban do u keribideme laa be beru, wule panme u da domde warare perire nen fîçônre. Do we kônbuga gi do u keribideme laa be beru, wule panme da domde warare perire nen kôre. ²⁰Mi gôlu yala bee, yari terinari wa pôru sariya karisamba be do sewe suluwa yangi, yari guruyame ya zun domde warare perire. ²¹Yari lugumi be gi golumi ya turuwa bere be ya:bu nen gun ,do nen guwiru dun zeme buduwô , ²²Do mi golumi yala, nen we bene furugo n'babî kan n'zeme buduwô; we kome u babî yalema budun buduwân zeme budawu. Do kome u dun be kegerika zeme gahanamn lewuwo. ²³N'kunga saraga kore gîñare, koru sariga Yambare, n'teleme tisigo gi ban be n'takimi n'babî hake, ²⁴Do, dun n'saraga, saraga kore gîñare, do pumi maligan n'babî wô, kere pomide va saraga koru Yambare, ²⁵Mali we wo n' wô buduganre kebanu ya wo kemiba, buda yali n'bunun see budugi tena nune, ba bunun se gardire nune u senu kasure, ²⁶Gône mi golumi n'na n'dali do n'wo gime fan wôn, wakiri kaka datimi, ²⁷Ya lugumi be : ban sanijne gi, ²⁸Do mi golumi yala we simiga côn n'tele va u kan, n'giyo sanijne wô n'bene sere. ²⁹Do zulu see seganun zunufure korigi n'kô n'da bône n'tuna nôme dukure gimibô, n'tuna fan va jahanamare, ³⁰Do zulu nun seganun zunufure, kirisigi n'kô, n'da bône n'tuna nôme dukure gimibô, n'tuna fan va gahanamare ³¹Gi golumi be we duga côn, u pawura côn duwe sewe. ³²Do mi golumi yala, nen we duga u côn do sanijne dagi, u semi côn sanijne gimore. bô we takiga wu côn u dami sanijne girile ³³Yari lugumi be, golumi i turuwa bere«bu niseyari neni, n'sega n'nin ke fan yuntire yikere i surogî, ³⁴Do mi golumi yala, bami nisee fewu, bami ya nisee domide wo, ditiya Yamba pen gogi, ³⁵Dagi tigan bee wo ki dami Yamba nee pele gîña, dagi Jerusalemi wô ki dami pee kô janre ³⁶Bu nisee n'jûnkobawô, ditiya n'guruyam pam n'binigi n'sugore, ³⁷Yalen gola da n'yewu, n'yewu; dagi ayi, ayi, dukun kusugo kili sutana kan ³⁸Yari lugumi be see wolugan see wo, yirile wolugan yiri wo. ³⁹Mi golumi yala ,bami ya sugo se laa zômisi kan, we furuganun n'paki tîña ban, pawura tîña ya ⁴⁰Wee pinga nun u kom pangare u somi n' yutun, pawura n'yutun kôgi ya. ⁴¹Do panga tiganun be va kilo tîña wôn, dagi kilo nin. ⁴²We ziriga ka n'kan bun kanyam, we pinga gime n'kan bu kanyam. ⁴³Ya lugumi be ya pinñam we pinyari do mumi n'zôgu zôma. ⁴⁴Do mi golumi yala dami ya zôngu pinma do ziri Yamba wura. ⁴⁵Damiki budali yaa da domide warare ba biyore, wure furu wee laa zônbo do laa kenduwa ban do u pemi bera duwa. ⁴⁶Do yari pinga ya pinma tena seji, buka duwôgi pami nan? baa pewa demi ki? dami bôki. ⁴⁷Do ya fosuga ya babî seyi, tôgo kôngi la? ba fosugagi tena demi gi. ⁴⁸yari dami la surole n'to domibe wararesurori yali bee

Chapter 6

¹Sigame ya sugo. Yari baame ya Yamba dule re tɔɔ da ya bugulu ya sugo laabe re. Yari daga ki yari da dɔw na ya dɔnde baa wu kan. ²N'pemege ka kaneka re bi boru laabe sulu n'na n'na kɔgine gi zere. Yire pumuruwa deme beru Yamba dore re , ba deme beru bdayali ba na kɔgine laabe kan. Gɔne mi gɔlume yala be ba na ba kɔgine fan. ³Do n'pemege ka kaneka re. N'julu bi n'guwa re tɔɔ dari sulu. ⁴Bdayali do gi da tantuluma feka re, n'da ki n'baa we wo giyan feka re pa u sena dɔw. ⁵Yari ziriga Yamba baame da n'to gɔla ni-ni tena be, bdayali laabe na be. Gɔne mi gɔlume yala be ba na ba kɔgine ba joku. ⁶N'dega zira ju dore n'kari nii n'bame. N'baa we wo giyan feka re ziri wu dine. U pa u sena dɔw. ⁷Yari dega zira baame turusu gɔladi ban, n'to be nan Yamba de yali bee. Be medemi be bagɔla bɔngo gi re peme Yamba see gi june ba kan. ⁸Yari baame da n'to bebe nunuditiya yale baa wu ni ya tɔɔ wɔsige tisi fan n'ge wɔ ya se ya ziri gi u kan zii. ⁹Yari zeme be ya ziri Yamba bee: "yile baa we wo dɔnde wara re, n'yire na same. ¹⁰N'peri kune, n'digo da tiganbiye ban, n'to gi dee dɔndewara re yali bee. ¹¹Pame yile i zɛge zimo. ¹²Da yiri yafa, n'to i ya dee i junufu deruwa yafa yali bee. ¹³Bu yiri se kɔrɔkore re, do n'some yiri sutana ban. Nunuditiya peri, guruma, do kiederi dame n'ne yane ne sufaw amiina. ¹⁴Yari dega yafa laa dipa ban, ya dɔnde baa wu pa u da yari yafa. ¹⁵Do yari deyanga laabe yafa yale dɔnde baa wu da yafidame ya ban. ¹⁶Yari digan ya nii, baame ya yuko kieme n'to gɔla ni-ni ge tena de yali bee. Be wusugume ba yuko bdayali laabe sulu be ba diyime ba nii. Gɔne mi gɔlume yala beya: "baname ba gɔgine ba joku." ¹⁷Nu mii n'digan n'nii kee ban same n'se n'tiri nuwa lume kiede n'ju ban. ¹⁸Bdayali do laabe bu sulu be n'dyime n'nii fo n'baa we wo giyan feka re. N'baa we ni tɔɔ fekari wu re pa u sena dɔw. ¹⁹Baame nafolo deni ya kɔmbu ya sugore dinjo gi re, ziyɔn wɔ supi seeme nenima , buna be ya gunume nii. ²⁰Do dename nafolo ya sugore dɔnde wara re , ziyɔn wɔ supi guruyame gi se nenima dine, buno guruyame u ju u se nenima ya. ²¹Nunuditiya n'nafolo wo giyan ke re n'benese longuse wo dini. ²²Nen ne dame u tuna neme re porugan re, n'se woga kiede n'tuna fan wo porugan re. ²³Do n'se zɔnbuga n'tuna neme fan wo kariwutire, ki kariwutiri kɔgɔme de. ²⁴Nen ka-ka guruyame n'da tome pewa niire nunuditiya n'pame n'mume tiyan zɔma do n'da tiyan piima, wala n'damebame tiyan do n'kɔgulu tiyan ban. Yari da guru ya tome Yamba re do ya da tome naforo ya re. ²⁵Kire yimeban mi gɔlume yala beya: "yari baame longusu ya zimo tɔɔ re be yari pa ya zi buka ya ju buka? yari baame longusu ya pete kore tɔɔ re be yari pa ya se jutu kee? wujugo jimebɔyan jimo la? tunaneme jimebɔyan yutu la?" ²⁶Sigame zimebiyo gi duyome gi deyame geri, gi deniyan jimo, do gi fan re zere yale baa wu kɔmbume gi yale jimebɔyan zimebiyo yoyogo la? ²⁷Wule guru u kusu ka u bene bame longuse wɔ? ²⁸Bukayi yari longusu ya pete kore tɔɔ re? longusame pɔɔ begendi re tɔɔ. Gi deyame tome. ²⁹Ki re zere mi gɔlume yala beya: pee Solomane wɔ u peri fan u yutu gi re kiederi ki tijane re purume dɔngu. ³⁰Gɔn wo pɔɔ ziege do zɔme pa gi furu, Yamba koruga ki re pete beru, u da yale pete koru gi da gi bɔ ki la? yale muganri wo fiyɔnw. ³¹Kire yimeban yari baame longusu be pa ya zi buka ya ju buka? be yale pete kore tɔɔ pa gi da yali? ³²Bee yame Yamba pumi ki tisiri, yale baa wu we wo dɔndewara re bee yi ke gi ya pii. ³³Pugame Yamba peri wɔ gi tetan yandi dɔme ki daga tisi fan pa gi pame yala. ³⁴Baame longusu zɔme tɔɔ re zɔme ya wɔ gi longuse, jetene tɔɔ kulu dɔngume nen.

Chapter 7

¹Yari baame jarigi se ya dipa ban, budayali do ya-ya bu jarigi na. ²Do yari see jarigi ya dipa ban yali bee ya-ya pa ya na jarigi beru, yari medemi ya dipa nan wogu ke wo pa ba mandame ya-ya ki wogugi wo³Wati ke wo n'baabiyire se re, bukayi nu sime ki, do dore dame wo n'sugo n'sere, do n'wo gi na. ⁴Dore dame ke wo n'sugo sere, nu guru n'golu n'baabiyire be watiri n'sere, be n'di n'korugi. ⁵Gola nini tena korame dame ya sugo sere dome ki daga n'se pa gi da kiede n'koru wati n'baabiyire sere. ⁶Yari baame ka kiede ko ve lere, budayali gi bu wusugu ya kan gi pongidame yari, yari baame ka kiede ke yetire wo kuruwame ko towe lere budayali gi bu ku gi nome gi nee lere. ⁷Daame jira be pa ya na, pugame be pa ya na, bangame nii be gi pa gi koru yala. ⁸Nen wo nen we jiri u pa una, we pume u pa u na, we begi nii, nii pa gi koru n'na. ⁹Yale biyibo we pa u jiri buuri ya kan, nen wo yari kan u pa u pa u pame luko u biyire buuri le jongo n re la? ¹⁰La yale biyibo jiriga kora ya kan ya pa ya teri ya pame wura dome kora jongo n la? ¹¹Yari be zombo yari pemiga ka diede ya biyire, yale dande baa u da. kiede pame gi ziliwa re gi dagi bo yale yangi la? ¹²Nu piyi be nen da n'ne togo ke, niyan dagi nen ne. Ki dame sariya do keluwa gola re. ¹³Juwame nii fongo gi wo be keme ke veme nen wo halikine giyan re, gi juye nii wo gi zere kogomi, gi vluwa ya dikime. ¹⁴Do keme ke veme nen wo woyan ne giyan re gi juye nii wo gi zere wo fongw, gi juyiruwa ya wo diki. ¹⁵Koriname ya sugo keluwa kimatuluwa ban, ba pirime ya ban n'to petiri do ba zere wo n'to yara zombogi. ¹⁶Yari pa ya sulu be ba togo zombo kan. "Rezen" biyanri niyime sewu niban la? wakibiyo biyanri ya korume sewu niban la? ¹⁷Tijane kiede deme biyo kiede, tijane zombo ya deme biyo zombo. ¹⁸Tijane kiede guruyame gi sume biye zombo, tijane zombo guruyame gi sume biye kiede. ¹⁹Tijane ke sumiyame biye kiede pa gi kirisi gi ko lewu re. ²⁰Kire yimeban pa ya sulu keluwa kimatuluwa ba togo dari kan. ²¹Laa be komemi be nuti nuti be fan da ju dande peri re, fo bee dee mi baa we wo dande bere digon. ²²Ki diye donguga laa bongo pa ba golu mi re beya:" nuti nuti yiri dame keluyan n'yire wo, i diwu jina i koru laa ban n'yire wo, yiri wo togo kawunari bongo da n'yire wo la? ²³Do mi pa a golu bera be mi nan yari. Liyame mi yikere togo zombo deruwa. ²⁴Kire yimeban nen we luguga mi gola do u de gi u ti gurume u mandame nen sogumariti duwo, we se u dore dime luko ban. ²⁵Duwa kume numu sesi watima gunu ki fan mawume dore do go jari, nunuditiya gi dime tundori wo luko ban. ²⁶Do nen wo nen we lugu mi gola, do u wo gi da. I medemi u ti komiyan sogumariti duwu wo we man u dore legan ban. ²⁷Duwanumu kow kume numu sesi watima gunu,ki fan mawume dore gi jare dame zombolle. ²⁸Yesu jokaa laabe karibidine ke ban, u kanriwongi dame jamagi kawune. ²⁹Nunuditiya u da keribidemi be n'to sariya karsambabe be. Do u keribidemi be panga wo

Chapter 8

¹Yesu tisime u lii tuturugi ban,jama kɔɔ dulumu u poge. ²Grima tii kɔgusume u kan u kuko u yikere u gɔlu beya:"ɲuti,n'buga teri,n'pan guru n'same mii. ³Yesu dusumu u gɔlu beya:"mi tera,n'same.wu bɔwu sami ki giyan betiyan rɛ,grima yandi zɔka. ⁴Kirɛ pɔnde,Yesu gɔlume wura beya:"sime,bu ki tɔgɔgi gɔlu nɛɛ ka-ka rɛ ,do va n'sugo bulugu saraka koluwa rɛ,Musa gɔlu saraka kere tɔgɔ,koru kii,ki pagi da kasetiri n'zulu nanri tɔgɔ rɛ. ⁵Yesu zuwan kapernam keban,jala tɔɔ tii dulumu wu u ziruwu, ⁶beya:"ɲuti,mi tome bii re pudari wo jaa,u togusi nii fan re tiwari,u zimemi parigajina." ⁷Yesu see beya:"mi womu bɔru." ⁸Do jala tɔɔge tii see beya:"ɲuti,nu zuu mi menu,mi wo jeme gɔɔ.do gɔlu gɔla betiyan seyi,ki pagi pan zulu mi tome bii re. ⁹Nunuditia laa dali rɛ wo mi yine,panga tena dali ya wo mi kan.mi gɔlume ba duu rɛ be 'vari',u vemi.mi gɔlume duu yare be 'kune',u kumemi,a gɔlu a tome bii re be u da ngi u demegi." ¹⁰Yesu luga ki gɔla,u kawami.u gɔlume u poge tena rɛ beya:"gongonne mi gɔlume yala be mi wo n'gara muganri rɛ duu nan nɛɛ ka-ka kan,hali Israel rɛ labɛ bɛnɛ rɛ. ¹¹Mi gɔlume yala be laa bogo paba lii bume do koku rɛ,bɛɛ wɔ Ibrahim wɔ Isaka Yakuba wɔ paba jii zimo jaa kan dode wara rɛ peri rɛ. ¹²Do dode wara rɛ pɛɛ biyobe paba kuru sale kariwuti re zewu do yiri kuwe pagi gidi dini." ¹³Kirɛ pɔnde,Yesu gɔlume jala tɔɔge tii re beya:"va n'menu,gi da n'nan gi mali n'muganri wɔ."jala tɔɔge tii re tome bii name zulu ki wankati susugo ban. ¹⁴Yesu vame Piere menu.u mimi Piere rɛ kon nii tuge lone ne. ¹⁵Yesu dusumu u nuu wo,tuge lonedi dumu,u jige tome u wɔsugu Yesu re tɔgɔ. ¹⁶Dande niyi dɔga,labɛ kume zinisi tena bogo wo Yesu kan. Yesu diwume ki zinisiri u koru ba ban u gɔla kan,u pan vema tena fan rɛ zulu. ¹⁷U dame kii budayali kelu Esayi da gɔlu kee,kirɛ niyi suru, beya:"u seme u yuu yile kɔmiyan panga lere,u taki i vemadi." ¹⁸Jamagi gidino Yesu keban,u gɔlume beya:"i varame bagi rɛ pode." ¹⁹Sariya karisemba duku rɛ kɔgusu Yesu re kule u gɔlu wura beya:" karisemba,n'vaga giyan wo giyan kee fan rɛ mi paya dulu n'poge." ²⁰Vomi wo pɔrɔ visiri kan,gurusi wo zibiyo kan do pude giyan toge nene bibɔ kan kere da u sugo yan nɛ. ²¹U karibiyi dali ya gɔlume wura beya,:"ɲuti,duu mi va a baa rɛ tiwugi koyi dɔme." ²²Yesu tomebume wu beya:"duu laa dipa koyi ba tiwugi,numi dulu mii. ²³Yesu wɔ u karibiyobe zume kokura duku rɛ jɛrɛ. ²⁴Watima kɔɔ zimi banumu ban,fo kokura da piyi gi suu numu wo. Yesu da duwime. ²⁵U karibiyobe kɔgusume u kule ba diziwu beya:"ɲuti,nan i tige numu re sogɛ yiri!" ²⁶Yesu tomebu bɛ beya:"bika yemebanu yari wudugu?yalɛ muganri wo fiyonwu."kirɛ pode,u jimi u gɔlu watima wɔ numu re kɔrɔ,gi tisime. ²⁷Bɛ labɛ dame kawune ba gɔlu beya:"nɛɛ budu yayaliwu n'nuu wɔ fo numu wɔ watima lugu u gɔla?" ²⁸Yesu dɔga bagi rɛ pode Gadarana jamana rɛ,buwa nii zinisi tena lime vuyi re ba kuu wu tusu.ba da wo kiyame parigajina,fo nɛɛ ka-ka da teriyan u lii ki keme wɔ dutu. ²⁹Ki zinisiri tena sigidami ba neri beya:"yamba bibɔ,bikeyi n'pume yiri kan?n'kume yiri zimi n'gewo ipwankati mandinari pagi dɔgu la?" ³⁰Toya bogo ya da wo dini gi pume zimo fanan kan dini. ³¹Zinisiri zirime Yesu beya:"n'diwuga yiri i lii n'gara buwa rɛ see yiri i va zuu toya rɛ." ³²Yesu se beya:"varame."gi lime buwa bɛ ban gi va zuu toyan rɛ.ki toya fan sesime gi va zuu numu re gi tige dini gi tiwu. ³³Ki toya nɔluwa sesimi ba va zuu jaagi rɛ jɛrɛ ba gɔlu ki tɔgɔdi kere da bɛɛ fan,do kere da zinisiri tena rɛ. ³⁴Ki daa,jaagi rɛ labɛ fan lime ba va Yesu tusu.ba nawu keban ba zirimu be lii ba jamana rɛ.

Chapter 9

¹Yesu zumi kokurare u koku bagi u va u sugo zagire. ²Laabe kunmi u tusu bo we toguro tiwuwo kero wo. Yesu na bee laabe muganri beru u golumi u bore be ya ;A bibo, da benkulu, n'zunufu yafuna;³Kigi sariya karisanbaben golu ba zere beya ; nagire bo nenme Yamba yire de. ⁴Baa da lguse kebe ,Yesu sulugi, u see ya:bunka yebanun luguse zobon wo ya zere? ⁵n'gi gola nin, kegire gola wo nanan? n'golu beya n'zunufu yafudame n'na? dagi zimi n'vari? ⁶Do sulame be panga wo nenen bibo kan kebanun u wo tigan beban u yafudame zunufu , u golu u tongoro tiwuwarire,take n'keron n'va zaa.⁷U bowu zime u take u keron u va zaa. ⁸Jamagi nagi kebanun ba wudugume koka. Ba kogome Yamba be u pame ki pangare dun laabere. ⁹Yesu porumi n'nin, u pore u name boɔ dun u gidin fadugu songe giyanre, u yire Matiyo; u golumura beya: dulumu,Matiyo zimi u dulu.¹⁰Yesu vame gidin megire keban ,fadugu songuruwan wo zunufu tena bongo jumi ba gidin u wo u karime biyobe kan zimo ban. ¹¹Farisien nabaa nagi keban ba golume Yesu karime biyobere beya;bunkayi nuwon karisanban do zunufu tena, do fadugu songuruwan zin zaa kan?¹²Yesu lugu ki gola kebanun u see ya: bee kome zulu bee piname boru, vema tena pinwu. ¹³Varama lgusu n'gi gola bere; be mi pin be yambasogo wuduge wo geji saraga dagi.Ditiya mi wo kun laa tenuwa yeban fo zunufu deriwa.¹⁴Ki ban Yuhana batise derun, u karime biyobe kogusime Yesure kule ban bongo be: bukeji yiri wo farisien naa din nin? Do n'nen karime biyobe dinname nin? ¹⁵Yesu tonbun be con durubara wo u dinpa guruyame ban gidin u wo yiko keriwo la? Do dere piri pale ba joni bowu bera. Ki daga pan ban din nin.¹⁶Nee kaka teriyame n'jari yutun duru yutun koton ban, ki daga, yutun durugi pame vengi yutun kotongi gi kanri, gi kanranrire pangi dagi bo.¹⁷Sima duru seyame simdeme tokare,ki daga simdeme gi pangi kanri, sima duru semi simdeme durule, gi konbugi kende.¹⁸Yesu wo gola ban keban,yahutu pee dukure kun kunkome u yikere,do u sewura be ya: a bii con tiwumi kune n'nun pelu u bame u pawu wo. ¹⁹Yesu wo u karime biyobe zeme ban dulu wu pewu²⁰Con duku daa u tome kende bena finon nin, u kogusume u dusu Yesure yutugi u pomedede. ²¹U con golumi u zere be ya a dusuga u yutugi a pana zulu. ²²Yesu wusugu u na wu con keban u se da benkulu n'muganri pagana zulu, ki wankati ban con na zulu.²³Yesu dongu pewu megire keban , u name wuruye wuruwa do jama bomego dee noma, ²⁴U see bera, liyame n'nin do ya zirigi ya noma bii con wo tiwun u dupenmi. do ba mamun.²⁵Jama liya, Yesu zumi dorere u mun bii u nun ban, bii zeme. ²⁶Ki kiwari semi jamana fanre zere. ²⁷Kebanun Yesu lii n'nin,butuwa nin zeme ban dulu;do ba neeri be ya:«simi i yamba sogo Dawuda budugi». ²⁸Yesu dongu zaa keban butuwa kogusumi u kule, Yesu bojuben«ya mumi gi ban be mi pa a guru a koro ya see?» be see n'yewu Yunti. ²⁹Gi den pomedede ,Yesu dusume ba see: do golu bera gi dagi mali ya muganri won. ³⁰Do ba see kora, Yesu golu bera ba dun neen kaka lugugi. ³¹Do ba vame ki kiwari golj jamana fan. ³²Ke banu ba poru laa be kumi mukun wo Yesu kan. ³³U duwu ki wujogon keban , mukun golumi, jama fan kawami ba golu be ya : n'giren dun wo da Israel ! ³⁴Do farisien na golume be ya : u duwumi zina laa be ban , zinare yunti pangare.³⁵Yesu daa vinimi zesiri, u keribideme laa bee Yamba dorere, u golu domede warare kiwari jine, do u boru laa be vema do be komiyame panga. ³⁶U nan jama keban ,ba Yamba sogo munmu, ditiya ba zimori ba komiyame mugen giyan , n'to petii ke komiyame nonlun.³⁷U golumi u karime biyobe kan be ya:geerigi dinkimi do geerideruwa wo dinki. ³⁸Kiren yebanun zirami geerigiti be u keri tome deruwa ba va u geerigi da.

Chapter 10

¹Yesu komemi u karimebiyo fiyo nige u pame bera panga ba diwu jina ba koru laabe re, do ba pame julu vema tena re, do laa be komiyan yondu. ²Yesu re karimebiyo fiyo nige re yire bee: "doru Simon we yire pieri do u baabiyi Andre do Zebede biyibo Yakuba do Yohana. ³Filipe do Bartelemi Toma do Matiyo we da pe keseri somuru re doru, Afile biyibo Yakuba do Tade. ⁴Do Simon Zelote, do Juda Iskriyoti we da Yesu ganfan. ⁵Yesu golume u gola kore u keru u karimebiyo fiyo nige beya:" budu ke wo da yahutuna re yari baame va be kan yari baame Samarina jaa ka-ka re ya. ⁶Varama Israelna kan be da n'to peti larari. ⁷Yale verima da waju be dunde wara re peri kogusa. ⁸Pangame julu vema tena re ya wo tipa. Samame girima tena ya diwu jina ya koru laabe re. Yari namegi komboro, ya- ya pangame laabe re komboro. ⁹Yari baame sanume taki, baame keseri taki. ¹⁰Yari baame keme verima wogu taki, wala yutu nii, wala lala, wala bure. tome deru jeme u jimo wo. ¹¹Yari pa ya ju jaa kere, jake wala jaa finon, yari pugame nen kiede me ya ju dini fo ya pora dongu. ¹²Ya juyiga ki jaagi re fosame laabe. ¹³Ki megi somuga yarinya julu time ki megi ban, do ki megi kayiniga ya julugi nunu ya sugo ban. ¹⁴Boga teri ba bolu yari, wala boga teri ba se ba june ya kan; ya piyiga ya li ki megi re wala ki jaagi re korame ya ne re tenedi dini. ¹⁵Gone mi golu yala beya: Sodome wo gomori re laabe jimori da ki jaai re jimori dongu bodu re diyonyame. ¹⁶Name mi keru yari ya va n'gi golu, peka vememi yara benere, na sogumari n'to dome, ya da laa be tereme n'to kurubumbungi. ¹⁷Siname ya sugo laabe wo de, nunuditiya pa ba se yari bodu re jama nure, ba vini yari sewu wo ba kogine dore zere. ¹⁸Ba pa ba va ya wo panga tena do pewa yikere mi yire yimeban. Pa ba du ya da kasetire be wo bodu deriwa yikere. ¹⁹Ba sega yari nure keban, yale telime bzme yansi ya gola do ya togo dari re togo re. Yari pa ya golu ke ya telime pa gi tisi gi ban ki wankati re. ²⁰Nunuditiya ya sugo dada gola tena re, do yale baa Yamba pa u golu ya niban. ²¹Baabiyi pa u se baabiyi nure, budayali ba guw. baa pa u dagi u biyi re, biyi ya pa u jime u luluwa yimeban budayali do una u gu. ²²Laa fan pa ba mume yari zere mi yire yimeban, do we de benetosiri fo gi zezire wure pa u na some. ²³Ba jimego yari jaa kere, sesame ya va jaa duku re. Gone mi golu yale beya: yari da poru Israel le jaagi fan re n'ge wo nen ne biyibo kune. ²⁴Karimebiyi boyan u karsamba, tomebiyi boyan u nuti. ²⁵Karimebiyi re dangi u da n'to karsamba, tomebiyi ya dangi u da n'to u nuti. Meti komiga be Belzabul, yire ke pa gi kome u metena, kire zombori pa gi da gi bo Belzabul sugo de. ²⁶Yari baame laabe wudugu, sababu ka-ka tunde ke da li sale, togo fejadi ka-ka tunde ke da li sale. ²⁷Mi golu ke yale kariwutire, golame ki sale ya lugu gola fekari ke golamegi dore yine. ²⁸We guyi tunaneme do u guruyame u da ka-ka wujugo re yari baame ba se wudugu. we guru u neni tunaneme wo wujugo jahanama zere wudugame wure se. ²⁹Jimebiyo nii yekiyame wakiri biye tiyan wo la? gi fan re zere, kire ka-ka jeriyame tiganri do Yamba wo teri. ³⁰Yari mi, ya nukuti re fanre sulari. ³¹Kire yimeban baame wudugu be yale jimebo jimebiyo bongo. ³²Nen we pa u zirigi gira laabe sere be u dame mi yanene, miyan pa a zirigi mi dunde warare baa wure yikere be u dame mi yanene. ³³Do we kayiniga mi ban laabe yikere, miyan pa a kayanme u ban a dunde warare baa wure yikere. ³⁴Yari baame longusu be mi kume julu pame tiganbiye ban, mi wo ku julu pame fo siyan. ³⁵Mi kume meliyame se bo do u baa re benere, do bikon do u nire benere, do furukon do u baranire benere. ³⁶Nen ne biyibo pa u da u sugo jogure. ³⁷Nen we dee u baa wala u ni piima gi bo mi, u wo zeme mi wo, nen we dee u biyibo wala u bikon piila gi bo mi, u wo zeme mi wo. ³⁸Nen wee tekiyame u danpika u dulu mi nome u wo zeme mi wo. ³⁹Nen we kombu u sugo wujugo, u wujugo da some na, do we peme u wujugo mi yimeban wure wujugo pa gi na some. ⁴⁰Nen we bolu yari u bolome mi, nen we bolu mi u bolome mi kelu. ⁴¹Nen we bolu kelu do Yamba kelu, u pa u na kelu yanene dow. Nen we bolu nen terina u terinari re yimeban, pa u na nen terina dow. ⁴²Gone mi golume yala beya:" nen wo nen pa u su numuluko u pame n'gi biyokonriyan dure do u daa mi karimebiyire u da gi dow ga.

Chapter 11

¹Kebanun Yesu zɔnku u pame karigɔn u karibiyobe fiɲɔn nigere, u pɔrume u va karigɔn do waju da ba zesile.

²Juhana numun serun wo kasugire, u lugume kirisita tome den gɔla, u see kore u karibiyobe kan, ³u bojun: nun we zeme be kune nun laa, i zeme toru dun? ⁴U tobun do u see, «varama do ya kɔnbu Yuhana kegi ya lugun do ya nin. ⁵Butuware see kɔrumi, lugusiri verimi, girima din nimi zulu, zutan din lugumi, tipadin wemi. Jama ke mako wo kiwari nine semi ba zune. ⁶Do we yun neniga mi yeban, dɔbi u tiwo. ⁷Yuhana keluware pɔre pomde, Yesu sigidame u gɔlu jama kan Yuhana tɔgɔ kan, bukani yari va simi pɔrɔ koborogire? watima dɔmi seka ke la? ⁸Do bukani yari va simi? yutu kende tiwu la? do bee see yutun kende, bee nimi pewadin menun. ⁹Do bukani yari va simi? kelu la? n'yewu mi gɔlumi yala be ya bɔ kelu. ¹⁰Gi wanranri wo sewere we tɔgɔ kan be ya :simi, mi semi a kelu bii n' yikere, u peti n'kemi n'yikere, wu Yuhana wo. ¹¹Gɔne mi gɔlume yala nekaka wo lurun adimabiyore benere we bɔ Yuhana numun serun, Do domede peri zere laa kɔnri bɔ Yuhana. ¹²Foo Yuhana numun serun wajugi ban fo wɔnnɛ, domede wara peri nimi panga seyariwo, laa panga seriwa niigi. ¹³Keluwa wo sariya dame keluyame fo dɔngu Yuhana wankati ban. ¹⁴Do yari teriga mun n'gi ban, Eli gɔlu da gɔlu we kune, wun Yuhana wɔn. ¹⁵Zune wo we kan see u zune, u see u zune de. ¹⁶Mi gurumi a mandame wɔne laa wuru wo? go n'to biyore gindin baderi yaka zeriya, do ban see sɔma zaban, do ba see ya: ¹⁷I bɔme dundu do ya wo sawu, i nunun, da ya wo jaa. ¹⁸Ditiya Yuhana komi, u ziyome zimo, u yunyame numun ba see zina u ban. ¹⁹Nenen bibɔ kume, u zimi u yunmi, ba see ya : ngire bɔ dame viviyan do yunle, fadugu sɔnguwan do zunufu dariwa dun. Do gɔne pemi Yambare gi sɔngumari tɔgɔ dari kan. ²⁰Ki wankati ban, Yesu da tɔgɔ kawune ke zesikere, u sigidami u korigi kɔrɔ, do ki zesiri wo tɛri gi yafudam gi zunufu. U see ya: ²¹bɔnɔ wo n'wɔn kɔrezɛn! bɔnɔ wo n'wɔn Betisayida, buka ye ban kabako ke da ya zere, da dagami Tyr wo Sidɔn nen zere ben fan ba da yafudana ba zunufu gi boma, ba taki bɔtɔ teterima ba see ba nine. ²²Do mi gɔlumi yala Tyr wo Sidɔn ne zimori pangi tarame budure diɲɔnyame gi pɔru yale. ²³Nun do Kapernaum? nun medemi be pan taki foo domide la? Ayi, n'pame n'tisi fo jahanamare, ditiya kabako ke da n'zere, gi da dagami Sodome zagire zere, u da pame u time foo zenge. ²⁴Kire yeban, mi gɔlume yala ya Sodome zimori tɔgɔ pangi yɔngɔme budure diɲɔnyame gi pɔru n'nen. ²⁵Ki wankatire Yesu seya: mi baa wara wɔn tiganre pe yunti, li semi n'nan barika, ditiya n'fekimi n'ge tisi sulumɛ tenare do be karibudame, do n'bulugi biyobere. ²⁶N'yewu mi baa, ditiya ki danen yebam. ²⁷Kaka fan zunmi mi nune mi ban kan, Nen kaka yame Yamba bibɔ foo Yamba tiyan, nen kaka ya yame Yamba foo bibɔ tiyan, do u bibɔ piɲiga u baa u bugulun nen were. ²⁸Kuwanmi mi ban, yari be zime do be banun zilen wo, mi pa apame yala zulu. ²⁹Seyame mi zungi ya bonde, ya takimi tɔgɔ dari, ditiya mi kɔmi bentɔsiri, mi bentɔsiri, ya benen pagi na zulu. ³⁰Mi zungi tome kuruwame, mi zilen wo yagisa"

Chapter 12

¹Ki wankati ban, Yesu pɔrumi jan wusure wujugɔn den. U karibiyobe ben banu yasima daa wo ba kɔrumijan do ban zii. ²Farisen, ban na ki ban gɔlumura: simin' karibiyobe de ke zeme wujugɔn den. ³Do yesu tombun bera: yari wo na ke Dawuda wɔ la; kebanun yasima mungun, wuwɔ bee da wo za kan; ⁴Do u sigan zumi Yamba dorere; do u zin buri ke pawura, kegi u zemi u zin, ban wun, ban bee da wo u wɔn, kike da tundun saraga koluware ⁵Do, yari wo karibudame Yamba sariyare bee, wujugɔn den, saraga koluwa nenimi wujugɔn den sariya wɔ Yamba dore tomine den fan, do zarigi wo see ba bame la? ⁶Do, mi gɔlume yala, ka dukun, wo n'gege ginbo Yamba dore. ⁷Do, ya dan jiga ke bugulu bee: mi bene wo jin bame Yambasɔgɔre, gi bɔn saraga kore, ya da da zarigi see kaa tenuwa bame, ⁸Ditiya Yamba bii dame wujugɔn den yuntire. ⁹Do u pɔra dini, Yesu zumi Yamba dorere, ¹⁰Do simi, u name bɔn dali we nunre kurun, u bojumi Yesu: do u wo zemi u bɔru neme wujugɔn den la? budulu yali bana zarigi ban sewu u bame. ¹¹U tobumu bera: yale benere, we kɔmiga peka tɔjan dogi pɔru vɔmine wujugɔn den, u dagi kɔru lobame laa? ¹²Nene zime boyame peka la? gi zema n'da tɔgɔ kende wujugɔn den. ¹³U gɔlumi bɔren be u zesi u nun, u zesigi, do u nun nunume gɔjanre n'to tɔjan yere, ¹⁴Fafisiens namban limi, do ban bolun zaa yalum pame ban gun. ¹⁵Do, Yesu, sulumi, u zutun ki gɔjanre. Jama kɔn dulumun, Do u bɔru vema din fan, ¹⁶U pame bera kerigan bee bame gi gɔlum neen kakare, ¹⁷Bun dayali kegi kelu Esayi gɔlun bere niisuru: ¹⁸Nan a tomi bii we a gɔnru, a pipimati. A pa see a wujugɔn u bame, do u gɔlun terinari budu gɔjanre ¹⁹U da sɔsɔ see, u da sɔma see, nen kaka da u kore lugu karibiyobe ban. ²⁰U da seka gɔduna gunu, u da kandi ke pipigi tuwure liyo gun, u pawu da beru fo terinari na guruma. ²¹Budugi pan ban mumun u ban, ²²Kire zere laa vame Yesu kan zina tin do mukun, zuntan ya, Yesu bɔrumun, u gurumi u gɔlun, u see ya kɔrumi. ²³Jama fan dami kawune ba gɔlu be ya: Dawuda budugi dawu la? ²⁴Farisiena lugun n'ge gɔla keban, ba se ya: "n'gi bɔn diwumi zina u kɔru labere, zinare yunti Belsabule guruma wɔ" ²⁵Yesu da jin ba loguse u gɔlume bera be ya: "pen nun nɔme tɔjan zinga gi nɔme tɔjan yeban, ki peri pame neni. Zaa ke wo zaa, dagi mɛɛ ke wo mɛɛ, gi laa ben zinga zaa yeban, pangi neeni. ²⁶Sitana diwuga u sugo yamgi, u kerimi u sungo, u peeri pame gidin yali? ²⁷Do mi diwuga zina a kɔru laabere Belsabule guruma wɔ, yale laabe diwugi wulen gurumare? Bee pa ba budame yari. ²⁸Do mi diwunga Zina Yamba wujugɔn guruma wɔn, ki bugulume be Yambare peri dɔnga ya ban gi zɔku! " ²⁹Neen gurumi u zun u dun pangati menun u perun u nune tisi yali, do u wo u bɔ din doru? u dinje pomedede, u gurumi u perun wu bɔre nune tisi". ³⁰We tome mi kan u dame mi zɔgure, we kusuyome mi u wɔsugu, u neenimi. ³¹Kire yebanun mi gɔlumi yale zunufu fan do Yamba yire neenima fan pamigi na yafune laabere, do wujugɔn kende yire neenima dana yafune kudayi. ³²We gɔluga zɔnbɔ neene biibo ban, u pawu na yafune, do we gɔluga zɔnbɔ wujugɔn kende ban, u dana yafune dinjɔre, u dana yafune lahara ya. ³³N'gɔluga be tinjane wo kende, gi biyo ya wo kende, dagi n'gɔluga be tinjane zɔnbɔ, gi biyo ya zɔnbɔ, ditiya tinjane sulumi gi biyo kan. ³⁴Kura biyo, yari be zɔnbɔ, yari gurumi, ya gɔlun tɔgɔ kende yali? Neene bene see sun ke wo kigi u niin gɔlun. ³⁵Neen kende korume ka kende u nafolo kendere. Do neen zɔnbɔ korume ka zɔnbɔ u nafolo zɔnbɔre. ³⁶Mi gɔlume yala bee laabe gɔlun tatara gɔla ke fan, pame gi na bojugan ke gi ba pin budure dinjɔn name. ³⁷N'pame na gɔne dagi n'na zarigi gi mali n'gɔla wɔ" ³⁸Wɔne sariya karisamba bee dali do farisienna dali gɔlume Yesure be ya: "karisamba yiri pinmi be da kaseti ke dee kawune i sere" ³⁹Yesu tobume beera be: "zenje laa zɔnbɔ sanjɔn ziriwa, baa pumi kaseti, do kaseti kaka da bugulu bera fɔrugame kelu Jonasi yan gi dagi ⁴⁰Jonasi dame jin tɔɔ do daa tɔɔ, kora kɔgire zere yali be, kire yeban neene biibo pawu da daa tɔɔ do jin tɔɔ tingan bere. ⁴¹Budure dinjɔn name Ninive naa pami ba zeme ba see zarigi zeejen laa ban, ditiya Ninevena lugusumi ba zunufure Jonasire wajugire yeban, dun wo n'gege we bɔ Jonasi. ⁴²Budure dinjɔn name, pee kɔn pawu u zime, u see zarigi, zeejen laa ban ditiya, u limi dinjɔre danbam u kun u zune see Solomon sogimari gɔla wɔn, do dunre wo n'gege we bɔ Solomon. ⁴³Zina liga neenen keban, u vipimi jiwin numun tomide, u pumi wujugɔn gɔjan u nipome. ⁴⁴Ki wankati ban u gɔlum be ya: "mi lii dore ke beere mi pami a nunun n'nin" u nununmi u kun ki dorere petari komboro mii. ⁴⁵Ki wankati wɔ u kunmi zina ninpin dunku wɔ ke zɔnbɔre bɔ gi sugo, ki zunmi ki dorere gi timinin, Kire yeban wun neenure zeegire pame gi da zɔnbɔle. Gi pami da beru zeejen labere ⁴⁶Ke banun Yesu gɔlu jama gi kan, u niin wɔ u babiyo bee da wo sale ba zirigi, ban pimi ba gɔlu u kan, ⁴⁷Nee dukure gɔlun Yesure be ya: "n'niin wo n'babiyo zirigari sale ba pipimi ba gɔlun n'kan" ⁴⁸Yesu tobun bera be ya: "wuru wɔ wuru mi niin do a babiyo? ⁴⁹U zesimi u nun u karimbiyobere be ya: "mi niin do a babiyo wo n'gege. ⁵⁰Nee wo nee we dee mi domide ware bare dingɔn, wure da mi babii kɔn, mi babibo do mi nii."

Chapter 13

¹Gi dinɔɔn name susugo Yesu lime zaa u va gidin bagire nin ban . ²Jama kɔre gindewu, zunme kokurare u gidin, jama timi bagire nin ban. ³U gɔlume tisi bongo bera terewo, be ya:" bɔ dukure lin u wo dun. ⁴Ke banun u wo duwo ban ,ke gi dunre dali zarimi keme nin ban, zimbiyo, kumigi zin,. ⁵Dali zarimi lusure gɔnanre ziwu tene tomide, gi tawumi loban,tendin wo dinki. ⁶Do kebanu wee lin , gi furumi,gi tiwumi,bu ka yeban gi kɔmɔjname lurusi. ⁷Daliya zarimi sewure beneren , sewu zimi gi pugi. ⁸Dalifa zarimi tene kendere do zime da biyo, dali kesome,dukun makeme ,dalifa fisitɔɔ. ⁹We kanun zune wo see wu u zune. ¹⁰Yesure karimbiyobe kunmi bojun do ba see: bukaye n'gɔlu jamagi kan terewo? ¹¹Yesu tobun bera be ta:domide warare peerire gundo sulume pami yale, go pame bere. ¹²Ka wo we nune, dunku pame pawura u kusu, do ka tome we nune, fiɔnewuge kegi u kan pamige some. ¹³Kire yebanu mi gɔlu bera terewo, do ba simi do ban niɔpome kaka , ba semi ba zune do ba luguyame kaka. ¹⁴Esayi da kelu nande kebe, gi niin suro n'nibe tɔɔ kan be ya: pa ya see ya zune ya lugu, do ya kaka famudame ,pa ya sime do ya da kaka na. ¹⁵Ditiya,n'ni laabe sogumari tarami. Ba tunmi ba zune,budayali, ba see bunna,ba zune bu lugu, ba kɔmɔjname sogumari ke femideme, budayali ba wusugu mi kanun, do a pame bera zulu. ¹⁶Yari mii, ya dami do biyore,ditiya ya see nimi, ya zune lugumi. ¹⁷Gɔne mi gɔlume yala be keluwa bogo do laa tenuwa bogo punmi be ba na kegi ya nii,do bogi na, ba lugu kegi ya lugun do ba luguyame¹⁸Seyami ya zune teregi ke gɔlun we dun ka tɔɔ kan, ¹⁹Nee we lugu Yamba perire gɔla do ba yagi bee sutana korumi ki gɔla u tire zere, u ti dami ka duwori ke zari keme ban. ²⁰Lurusule beneren gi kigi be, u ti lugun Yamba gɔla lobame benen jine wɔ, ²¹Do lurusi tongira, gi bomɔjname, U zimigo dagi ba dulu ba zime, kire yebanu,u nimi zare gɔnan, ²²Ke zari sewure kigi n'giwɔ , u ti lugume gɔla do dinɔre luguse do nafolo tɔɔ, kegi u nin, u gerimi Yamba hɔla do u de kegi Yamba piɔname be da be n'to tene ke sun sewuwo, ²³Tigan kende yagi n'giwɔ u ti lugumi gɔla u sunmi, u da biyo bogo, dunku demi kesome, makeme,dunku fisitɔ. ²⁴Yesu golum tereme dunku be ya: domide wara peeri limi ke kan, naage,bɔ dunre dun ka kende u wanren. ²⁵Niwɔn, laabe wo domare ke ban , gɔn ke mɔrun Alikama, wu bɔre zɔgu kunme gɔn zɔɔ dun Alikama benere do u pɔru. ²⁶Ke banun Alikama tawun do gi see biyo, kinbam gɔn zɔɔ ya lime. ²⁷Wu bɔre tome bin kumi do u see: nunti n'wo ka kende dun n'wanre? bukajne gɔn zɔɔ woni? ²⁸Do u see bera ya zɔgure tome. Do tombiyobe see n'pinmi be i varame gi kuru la?²⁹Nunti tobume be ya " ayi" budayali ya bu Alikama ya kuru, ³⁰duwagi gi zimi zawɔ, fo geri , ki wankati ban , A pan gɔlu tome deruware" korame gɔn zɔnɔ,ya dingi ya furu do ya see Alikama a tiɔeren"³¹Yesu bugulume bera tereme dunku do u see: domide wara peeri limi ka duwori fiɔnewun kan, bɔ dunre dungi u wanre. ³²Tisi dunwori fan kan kire wo fiɔnewu, do gi tawa ke ban, gi zime gi pɔru dima gɔwere tijana fan kan fo zibiyo fan see gi guru gi lukusuri ban. ³³Yesu semi tereme dunku bera be ya: domide warare peeri limi leve kan, kɔn dunre nansigi u faranɔpima kilo fisini kan do gi bame zawɔ. ³⁴Yesu gɔlume gi fan bera terewo, u wo gɔlu ba kan do teremi dagi. ³⁵Gi fanre, keluwa gɔlu ke be nin suru. A pan gɔlu terewo. A pan gɔlu terewo ke da feki fɔra fo dinɔre wɔsuge ban³⁶Yesu dumi jama gi nin do u va zaa. u karimbiyobe kɔgusimi u kule do ba see ya: teregi ke gɔlu gɔn zɔnɔ gi tɔɔ ,gɔlu gi bee i laa, ³⁷U tobume: we dun ka duwori kende gi nene biibo, ³⁸Wan bugulumi, dinɔjo, tisi duwori kende bugulume Yamba biyo,pee biyo, gɔn zɔnɔ bugulume be de sutana dingɔ. ³⁹Zɔgu we see gɔn zɔnɔ wu sutana wɔ. geri wankati dami dinɔre zezire, geeri deruwa bee dami meleke nabaare. ⁴⁰Nee busu gɔn zɔnɔ u kɔne lewure yali be pagi da beru dinɔre zezire ban. ⁴¹Nene biibo pawu u keri u meleki, ka ke neni neene jun do ke de tɔɔ zɔnɔ, meleke pagi kuru be u perire. ⁴²Pan ba kɔbe lewu kɔgire ziwu zewu do yiri sɔmen wo. ⁴³Do laa tenuwa pabana wepande ba bare perire n'to wee. Zune wo we kan u ti sewu u zune de. ⁴⁴Domide warare peri limi nafolo ke feki wanre. Bɔ dun nagi do u feki ditiya, u bene jine vami u tisi fan yeki u yɔɔ ki wan. ⁴⁵Ditiya domide warare peri limi zimbe keriya kan ke pume keriya kende. ⁴⁶U yeki u nune tisi fan u va ki zimbe keriya yɔwu ki kere yaka wo kuruwame⁴⁷Domide warare peri limi zɔɔ kan , ba kɔwugi banumure gi mume kora budun bogo. ⁴⁸Zɔɔ gi soo, kora mugurun vejigi u kuru bagire, u gɔnru kendiya, do u kɔzɔmusiri. ⁴⁹Pami gi da beru zezire dinɔjname . Meleke din pirimi laa kendiwa gɔnru ba kuru laa tenuware. ⁵⁰Laa zɔmisiri pa ba zun lewure , zewu do yiri sɔme wɔ. ⁵¹Yesu bojun bee: ta sula gi fan la? ba see ya: nɔwewu. ⁵²U see bera ditiya: kire ye ban sariyare karisamba bee be da karigɔn domide warare perire tɔɔ kan, gi limi meti dunku kan we kɔnbun u nafolo kɔɔn wɔ gi duru. ⁵³Yesu zɔki ki gɔla ke ba, u limi ki gɔnanre. ⁵⁴Yesu va Nazareti, karibudami laabe Yamba dorere be see ba zune fan dami kawune u gɔla wɔ do ba see: ⁵⁵Dan sanrure biibo dawula? u niin dawu Mariyama wɔ la? u babiibo dagi Yakuba do Yusufu , do Simɔn, do Juda wɔ la? ⁵⁶U babiyo kan tome i benere n'ge la? u na oanga kebe zige?⁵⁷Ki logusere ye banun bo mugu u ban. Do Yesu see bera ya: kelu nimi kɔgune gɔnan fan fo u sugo zaare do u menun" ⁵⁸Yesu wo kawune kaka dani bo mungi ye ban.

Chapter 14

¹Ki wankati ban, guvereneri Herode takime kiwari Yesu re tɔgɔ kan do kawune dema kee u da dee be. ²U se u tome biyobe re be ya: «Yohana batise deru yere u wɔmi. Kire ye banun u guru u dee tɔgɔ kawunari. ³Kire ye banun Herode mun Yohana u se kasu. U babii Filipe re kon Herodiyas re ye ban. ⁴Do Yohana da se wura be ya: «Nwo zeme ntaki nni konw. ⁵Herode da piinme Yohana u gu, do u wundugume zamagi nunuditiya ba da sinmi Yohana be keliw. ⁶Herode re lure de, Herodiyas re biikonw sawuei laa komari re se re. Gi dame ye ban yemban Herode re. ⁷Fo u se u nii be u piin ka kee fan u pa u pan wura. ⁸U biikonw ren niw ren siusori re ye ban u se be u pan wura Yohana nukomba wongu re zere. ⁹Pew re bene nenime, do u nii seari re ye ban laabe se re, u se be ba pagan wura Yohana nukomba. ¹⁰U kerime laabe ba va Yohana ju butu kasu dore re. ¹¹Ba kunme gi wo wongu re zere ba pan gi biikonw ren u va pan u ni ren. ¹²Yohaba karimbiyobe kunmi u tiwugi koyi kire ponde ba va golu Yesu re. ¹³Yesu lugu keeban, u zunmi kokura re u li va porɔ gina dali re u mumo, do zamagi sulum, ba lime zaa gi re zere ba va Yesu re nome ren ba ne won. ¹⁴Yesu li kokura re keeban, u na zamagi ba yamasɔgɔ munmi u, u bɔrume ba vema tena. ¹⁵Dandenii won, Yesu re karimbiyobe kogusume u kule ba se ya: «Nji dinme, yi wo porɔ, du zamagi ba va zimo pume zaa gi re. ¹⁶Yesu tonbume be ya: «Ba wo zeme ba poru, ya sugo pagan bera zimo.» ¹⁷Do ba se wura be ya: «Buri non do kora nii ren wo i kan. ¹⁸Yesu se ya: «Kunwani ki wo nge.» ¹⁹Yesu se be zamagi gindami tingan ren. U takime ki buri nonge wo kora nii ge, u taki u ju donde u se barka Yamba re, ki da u gunume ki buri u pan karimbiyobe re ba pan zamagi re. ²⁰Ba zime ba vo. Karimbiyobe perime zimo tinganri ba su daw fiɲo nii. ²¹Be zi ki zimo dɔngume buwa musuru non, do kanbe wo biyobe ton din. ²²Ki gina ren, u golum u karimbiyobe re be ba zunwan kokura re ba koku numu nge wo u pa u du zamagi. ²³U du zamagi keeban, u dinmi tunturun gi re jine u tija u ziri Yamba. Nji dinmi gi mi u nni. ²⁴Kokura re gina tosume numu ren nii ban, numu da mewume kokura, watima da tusume be. ²⁵Kuruye zewu gi ban, Yesu varme numu ban u va u karimbiyobe kan. ²⁶Ba na Yesu veri numu ban keeban ba bene kokume, ba melige. Ba wundugume fo ba se soma. ²⁷Ki gina ren Yesu golum ba kan be ya: «Dame benkulu, be miw buwan wundugu.» ²⁸Pieri se wura be ya: «Nuti, ta nun, golu be a kune nkan numu re jine.» ²⁹Yesu se wura be ya: «Kune.» Pieri lime kokura re zere u vari numu ban u wo Yesu tusu numu ban. ³⁰Do Pieri na be watima wore, u wundugume, u singdanmi u wuru, u semi soma do u se ya: «Nuti son mi.» ³¹Ki ban Yesu semi u nu u mun u do u golu wura be ya: «Nmuganri wo fiɲow, bikeyi nwundugu?» ³²Ba zunwan kokura re watima zirigime. ³³Do be da wo kokura re be kogusume Yesu re kule ba kunkon do ba se ya: «Gɔn-gɔne Yamba bii nu won!» ³⁴Yesu wo u karimbiyobe kokume numu ba va Jenesarete re zamana ren. ³⁵Ki gina ren laabe sulum Yesu, ba golum u kiwari gina fan, laabe kunmi vema tena won. ³⁶Ba zirime Yesu be u du ba dusu u yitu gi, be dusu yitu gi fan name zulu.

Chapter 15

¹Farisienna du do sariya karsambabe du lime ba va Jerusalem Yesu kan. Ba bonjumu beya:" ²bukayimebanu n'karimebiyobe neni yile luru n'migi? ba semiyame ba nu do ba ji jimo." ³Yesu tombume ba ni beya: yari do? bukayimebanu yari neni Yamba kerigan gola ya luru n'migi wɔ? ⁴Yamba se kɔgɔme n'ni do n'baa. U se we gɔlu gola zɔmbɔ n'ni wala n'baa ban u zeme guwe wɔ. ⁵Yari mi? u se nen we gɔluga n'nire wala n'baare be u gurume u kussu nafolo ke wo, be gi pame Yamba rɛ. Kire yimeban go da tulayi n'kussu n'baa. ⁶kire yimeban ya duyime Yamba gola do ya dudu ya sugo luru n'migi. ⁷Gola ninitena. Esaie da keluyan ke yale tɔgɔ kan, gi malime yoyogo beya. ⁸Nen kɔgina mi n'niwo seyi, do n'benese tosari mi ban hali. ⁹Ba kɔgɔmi mi kɔmboro ba kariwɔn dame nen ne kerigan gola rɛ. ¹⁰Yesu jimemi u gɔlu bera beya, seyame ya june ya sulu n'gi. ¹¹Ka ke juyi nen ne zere biniyome nu, do ke lii nen ne niban kire bininu. ¹²Yesu re karimebiyobe kɔkusume u kule ba gɔlu wura beya:" n'sulume be n'gola dame yimeban Farisienyabe rɛ la?" ¹³U tombume ba ni beya: tijane ke woga wuyi mi dɔnde baa wu kan gi fan pa gi li dini. ¹⁴Duwame be dini bure muguru bukuw buku petiga buku ba pa ba jari wɔmene. ¹⁵Pieri seya:" gɔlu n'gi maki rɛ kɔrɔ yila." ¹⁶Yesu seya ya-ya wa? yari boro wo sogumari na la?" ¹⁷Yari wo sulu be ka ke juyi nen ne nire vemi n'zere kire pɔnde n'vemi pakire la?" ¹⁸Do ke li nen ne nire, li n'benesere. kire bini nen. ¹⁹Ke li nen ne benesere, dame longuse zɔmbɔ rɛ, wɔnka, saniyejiruwa, kakaliya, bunori, kima do yire pume. ²⁰Ki tisiri rɛ bini nen, do ji jimo n'wo n'nu same biniyome nen. ²¹Yesu lime dini u va Tir do Sidɔn jamana rɛ. ²²Kanɛka kɔn dure da wo dini, u kume Yesu kan u nari beya:" n'uti Dawuda budugi, sime mi yamasɔgɔ. jina vema mii bikɔn ban gi jimemu hali yoyogo. ²³Do Yesu wo ka-ka gɔlu u kan. u karimebiyobe kɔgusume u kule ba ziri wu be u du kɔn u vari, do u bu nari ba pɔnde. ²⁴Yesu tombume beya:" mi wo u keri nen ka-ka kan, fo Israel le laabe kan, be lari n'to petiri." ²⁵Kɔn kume kukome Yesu re yikere u ziri wu beya: n'uti kussu mi. ²⁶Yesu tombume beya n'kuru biyokɔnriyan jimo vivion re , go zeme. ²⁷Kɔn se gɔne n'uti, gi fan rɛ zere jimo kɔnyiri ke jeri u tire tabali ban ki vivion jiime gi. ²⁸yesu tombume beya:" kɔn n'muganri kɔmi panga de." gi da nen ne gi mali n'digɔn wɔ, u bikɔn name julɔ ki giyan rɛ. ²⁹Yesu lime u va Galile bagi niban. U vame dime tunturmegi rɛ yinɛ u gindi. ³⁰Jama bɔngo kume ba vema tena wɔ niɛtiyan, butuwa, mukuwa, do vema tena bɔngo wɔ ba fan name julɔ. ³¹Jamagi name be mukuwa, girimatena, naa julɔ, niɛtiyan tena verime, butuwa se kɔra, gi dame Israɛlna kawune ba kɔgɔme Yamba. ³²Yesu komi u karimebiyobe u gɔlu bera beya:" taa yamasɔgɔ wuduge wo mire, do ziege dame u daa tɔw mi kan n'ge jimo ka-ka tome u kan dutu. Mi piyame be a du be ba va yasima wɔ, ba pan bu jɔku keme ban. ³³U karimebiyobe bonjumu beya:" kurumo kɔmboro kere i pa i na jimo i pame gi jama fan rɛ?" ³⁴Yesu seya buuri geribe ya kan? ba tombume beya:" nimpɔ do kora kɔnyiri." ³⁵Ki ban u se ba gindame laabe tiganri. ³⁶Kire pɔnde u takime ki buuri nimpige, do kora kɔnyiri u se barika Yamba rɛ do u gunugi u tari u karimebiyobe re. Ba pame jamagi rɛ. ³⁷Laabe fan jime ba wɔ. Karibiyobe sume tanga nimpɔ jimo ke time be wɔ. ³⁸Bee ji jimo dame buwa musu nansi, kanw do biyokɔnriya tome gira. ³⁹Yesu dume jamagi, kire pɔnde u jume kokura u va Mangada jamana rɛ.

Chapter 16

¹Farisienwan wɔ Sadɔsen dali danbami Yesu ba koru u kɔɔ ba se u da kawunɛ ke li donde wara rɛ u bugulu bera.

²Yesu tombume be: dande wo ya gɔlume be: duwa pirime nunditiya wara wo semban do zɔnzɔn wɔn.³Duwa watima kɔ page da nundiya wara wo semban fo ge bini. Ya gurume ya gɔru wara wo yali do ya guruyan ya gɔru wankati za rɛ. ⁴Zenge budu zɔmbɔ sane ziruwa pin kawunɛ, do kawunɛ kaka da pan bra pɔrga Jonasi rɛ yange dage do u du be u pɔru.⁵Karmbiyobe pɔru bage rɛ ponde keban. Ba garime ba wo buri taki. ⁶Yesu tombume be ya: "Nan sogumari ya sime ya sugo Farisienwan wɔ Sadusenwan rɛn lere. ⁷Karmbiyobe da gɔlume ba zɛrɛ ba se ya: "I sigan wo buri taki beɛ." ⁸Yesu sula u se ya: "Bika yembanun ya gɔlu ya zɛrɛ, be ya buri taki, ya muganri fɛɔw de. ⁹Ya boro kɔmɔjan sogumari bra, la ya lɔngsiyan buri nɔnge wɔ laa musurunɔnge rɛ tɔɔ, daw geribe ya pɔru wɔ, ¹⁰buri nɔpige wo laa musurunasige rɛ tɔɔ, daw geribe ya pɔru wɔ?" ¹¹Bika yembanun ya sulu be buri rɛ tɔɔ dage a gɔlu ya kan? Sigan ya sugo Farisienwan wɔn Sadusenwan rɛn leve re. ¹²Ki ban ba sulume be burire leve re dage u se ba sigan ba sugo, da Farisienwan wɔn Sadusenwan rɛn kargunge rɛw u se ba sigan ba sugo. ¹³Yesu dɔngu Sesare Filipe zamana rɛn keban, u bonzum'u karmbiyobe be: "Laabe gɔlume be wuruw miwɔn, nɛnɛ bibɔ la?" ¹⁴Ba tombume be ya: "Dali se Yohana batise dɛru yere; dali ya se Eliw; dali ya se Jeremi, wala keluwa rɛ tɔɔ. ¹⁵U se bra be: "Do yari se wuruw miwɔn." ¹⁶Simɔn Pieri tonbume be ya: "Sogurun nɔw Yamba we re woyande be rɛ bibɔ." ¹⁷Yesu nunm'u taki gɔla u se wura be ya: "Dɔbi nɔwɔn Jonasi rɛ bi Simɔn nunditiya nge tɔɔ wo bugulu nna tuna wɔ gerima kan, do mi ba we wo donde wara rɛ bewu. ¹⁸Do mi gɔlume nna be lukɔ nɔwɔn ki lukɔ banun a pa m'a Eglisi, tima da guru na ge ban few. ¹⁹Mi pa pan nna donde wara rɛ pɛri rɛ kombe. Nwoga dɛni ka ke wo tigan be ban, dɛniga da da gɔ donde wara rɛ." ²⁰Kirɛ ponde u dan ge kuruwan u karmbiyobe ban be ba buwan gɔlu be sogurun u wɔ. ²¹Fo ki wankati ban, Yesu munmi ge ni u gɔlu u karmbiyobe kan u pomusu be ge dami tuley u va Jerusalem u zi tentan cembuguwa wɔ sarga koluwa rɛ Nutena wɔn sariya karinsamba be kan dini, be u pɔw gu, do da tɔɔ rɛ wɔɔnan u pɔw wɔ ditiya. ²²Pieri vam'u wɔ tɔngurɔ ban u munge ni u koru u koru u kɔɔ be ya: "Ayi, Nuti, ge da da nna dɛ! Yamba son nu kirɛ." ²³Do Yesu wusugum'u gɔlu Pierile be ya: "Vari nli mi lere, Suntana. Mi nunenima kage nɔwɔn, nunditiya nɔngɛ ton Yamba tɔɔ rɛ, fo laabe tɔɔ rɛ." ²⁴Kirɛ ponde, Yesu gɔlum'u karmbiyobe re be ya: "Nɛn pinga u dula mi nɔmɛ wuti kɔnan u sugo ban u taki u pɛke dan u dula mi nɔmɛ. ²⁵Nɛn we pin u sugo wunzugon u son, u pɔw da bɔɔɔ gra, do we de bɔɔɔ u wunzugon re wuti re pɔw na u wunzugon. ²⁶Bika ɔɔndu rɛ wo gra, nɛn na dinɔnoge fan do u da bɔɔɔ wunzugon re? Nɛn gurum'u wolu u sugo wunzugon bika wɔ?" ²⁷Nunditiya nɛnɛ bibɔ zem be u kune u ba rɛ nɔmɛ kende wɔ, u malekide wɔ; ki wɔ u pɔw wɔn nɛn fan ge mali u tome won. ²⁸A gɔlume yala gongɔne, laa dale wo nge ba da tiwu do ba na nɛnɛ bibɔ piri u peri rɛ.

Chapter 17

¹Kiré ponde daa nimpí, Yesu vame Piere wɔ Yakuba wɔ Yakuba babi Yuhana wɔ tuturu duwu dali ban ba mumo. ²U mandigan wusugume ba see lere u yuko mukume n'too wee. u ntudi ya pomesume n'too porugan. ³Sime, ba name Musa wɔ Eli be da gɔlume Yesu kan. ⁴Ki begi, Piere gɔlume Yesu re beya: "nti i wo n'gege, gi wo kede. n'piga mi paa see gurusi tɔɔ nuu tiyan Musa tiyan Eli tiyan." ⁵Ba wo ki gɔla re, wara kere muku kume be puu. gɔla kore dali lime ki wara re beya: "n'nuu dame mi bibɔ pima tii re u tɔɔ wo mii re yimeban kɔkɔ. seyame yazune u kan."

⁶Karibiyobe lugu ki gɔla keban, ba wudugume fo ba zari ba see ba yuko tigan re. ⁷Yesu kɔgusume ba kule u dusu be u gɔlu bra beya: "buwame wudugu zigan." ⁸Ba takime ba yuu ba wo nɛ ka-ka nan Yesu re pode. ⁹Ba tise tuturugi ban, Yesu dame gi bra kuruban beya: "buwame n'garɛ bulugari nɔmɛ gɔlu nɛ ka-ka re n'gewo nɛnɛ bibɔ pawu wɔɔ u lii tipa bɛnɛ re." ¹⁰Kiré pode karibiyobe bojume Yesu beya: "bika yemebanu sariya karisemba be gɔlu be Eli re jeme u kuu doru?" ¹¹U tomebume be beya: "n'yewu, Eli jeme be u kuni doru u kuu tɔɔdi fan peti duruban." ¹²Mi gɔlume yala be Eli kume u zɔku, nɛnɛwo sulu. ba dagi ba sugo digɔ wɔ. paba zime nɛnɛ bibɔ ya beru." ¹³Kiré ponde, karibiyobe sulume be Yuhana numu seru re gɔla u gɔlu. ¹⁴Ba kune jamagi re, bɔɔ dali re kɔgusu u kuko Yesu re lere ¹⁵U gɔlu beya: "nti, wudugu mi bibɔwu re yamasɔɔ, nunuditia begisiri u ban u zimori parigajina. gi zoyimu lewunwala numu re." ¹⁶mi kume u wɔ n'karibiyobe kan, do be wo guru ba pan wura zulu. ¹⁷Yesu tomebume beya: "e, yari mii, muguru toge budu kee kan, laa lorari wa, mi pa tige yari kan n'gege fo wankati keban? mi paa da ya tɔɔdi bɛɔsiri fo wankati keban? kune n'biyi wo n'gege." ¹⁸Yesu gɔlume zina re kɔɔ. gi lime bibɔwu ban, bii name zulu ki giyan betiyan re. ¹⁹Karibiyobe mumo kɔgusume Yesu re kule ba gɔlu wura beya: "bika yemebanu yiri wo guru i diwu zina gi lii bii re?" ²⁰Yesu tomebume be beya: "nunuditia yale muganri wo fiyonwu kɔkɔ. gongonne, mi gɔlume yala be yale muganri re kɔɔ ri da dɔguga pogeye biye, ya gɔluga n'gara tuturu re be gi lii n'gege gi va n'gekan ban, gi pagi vari. yari da gaa ka-ka re." ²¹Do n'gara jina dipa liyan do niyi diye wɔ yamba zira dagi. ²²Dɛɛ duku re dɛwuyan, karibiyobe denari wo jaakan Galileé, Yesu gɔlume bra beya: "nɛnɛ bibɔ pawu zuu labɛ nure." ²³Paba guwu, do u guwɛ daa tɔɔ re dɛwuyan u pawu wɔɔ. "karibiyobe bɛnɛ nɛmime hali parigajina." ²⁴Yesu wɔ u karibiyobe dɔgu Kapernam wankati keban, yamba dore re keseri soguruwa kɔgusume Piere re kule ba boju beya: "yale karisembawu wonwan yamba dore wakiya guwori tiyan la?" ²⁵Piere tomebume beya: "n'yewu, u wonyigi." Piere zuu dore re jerɛ keban, Yesu takime gɔla doru beya: "Simɔn, nuu lɔgusume yali? wule jeme u won fadugu wɔ panga tena wakiya n'gara diniyogi re pewa re? jamana biyobe la, la veriwa?" ²⁶Piere tomebume beya: "veriwa yere." Yesu gɔlume beya: "gi keme wo, jamana re biyobe nɛwɛ toge gira dɛ." ²⁷Gi fan re, budayali i bu n'gara laa re bɛnɛ neni, va n'lewuga kɔɔ numu re, kora durugi kere pagi dome n'lewuga be, vesigi n'koru gi nire. n'pan nan wakiya guwori tiyan gi nii re. taki ki keseri, u won n'sugo wɔ mi yan."

Chapter 18

¹Ki wankati ban, karimbiyobe kogusume Yesu re kule ba bonzu u be ya: «Wule bo laabe fan donde wara re peri re?» ²Yesu konmi biifijow u zirigi ba bene ren, ³u se ya: «Gon-gone mi pa golu yala, ya woga wusugu ya da nto biifijowun, ya da zun donde wara re peri re fewu.» ⁴We tisi u sugo u da nto biifijowun, u re bo laabe fan donde wara re. ⁵Nen wo nen we mun ngara biifijow re du kende mi ye ban, u munmi mi kende. ⁶Nni biyobe be mun mi ban be, nen wo nen we se be togo zombo ban, u zeme ba diin lukoko u bonde, ba koso sire numu re lere. ⁷Boko wo nni dinijo gi re laabe ju nenima ye ban. Nu nenima mi deemi, do boko wo laabe be deegi be re. ⁸Nnu wala nne buga da nna sababu re gi se nu zunufu re, butugi nko. ne tija ti wala nu tija ti zun woyan ne gi zin bo na nii ti wala nusi nii ti re zuen lewu re. ⁹Nse buga da nna sababu re gi se nu zunufu re, koro gi nko. Se tija ti zun woyan ne gi zin bo se nii ti re zuen lewu re. ¹⁰Sigan ya sugo, buwan zun nni biyobe taali. Mi golumi yala be ba malekidi re zirigari mi ba re yikere donde wara re suu fan. ¹¹Nen ne biibo kunmi u kun be lari be son. ¹²Yari longsume ki be yali? peti keson woga nen kan, peka tija larga, u duyan pisiwayi do neebu do u va tija pume laa? ¹³Gon-gone u naga ki peka tija, u bene deemi yemban ki kan gi da gi bo ke wo lari. ¹⁴Kire ye ban yale ba we wo donde wara re dinga dagi nni biyobe kaaka lare wo. ¹⁵Nbabi taka zunga ntaali, golu gi wura ya laa nii re bene ren. U sega u zune nkan, ya boro pa ya da za laa re. ¹⁶Do u woga u zune se nkan, kome nen tija wala laa nii nkusu nban, buda yali gola da kaseti tena nii wala to re se re. ¹⁷U woga u zune se biya kan, golu gi Yanba dore re u woga u zune se Yamba dore ya kan, sime u nto zunufu deru fadugu keseri sogurun. ¹⁸Gon-gone, a golumi yala be ya: «Ya woga deni ka ke wo nni tigan be ban, deniga da da go donde wara re. Ya deniga ka ke wo tigan be ban, deniga pagi da go donde wara re. ¹⁹Mi boro pa golu yala be yale laa nii deniga ka ke wo nni tigan be ban, ya ziri ki mi donde wara re ba kan u pa u pan gi yala, ²⁰nunditiya laa nii wala laz to deniga mi yire wo gina ke r, mi wo ya bene ren. ²¹Ki ban, pieri kogusume Yesu kan u bonzu u be ya: «Nuti, mi babii zunga a taali, a zeme be a yafedan u lese geri? lese ninpi laa?» ²²Yesu se wura be ya: «Mi da golu nna be lese ninpi, do lese ninpi re ginde gina finotongan. ²³Donde wara re peri monrun ka ke nangi: pe duku re mandan be u pa u koro u keseri re yiko u tonbii kan. ²⁴U singdanmi yiko kore. Ba kunmi du wo, pewu re musuru fijo re gime u ban. ²⁵Ki gime ren gime ren wen ka da ton u bow kan. Pewu se woko u kan won u biyobe wo u nu ren tisiri fan yeki gi won gime. ²⁶U bow bunume u nuti re yikere u ziri u be ya: «toso nbene, mi paa won gi fan.» ²⁷U boka re yamasogo munmi u, u yafedanmi u gime fan. ²⁸U boka li keeban u tusu u du boka u keson ne gime wo u ban u munmi u sogo u se ya: «Won a gime.» ²⁹U duw kunkonmi u yikere u ziriw be ya: «toso nbene, mi paa won gi fan.» ³⁰Do u wo teri, u semi u kasu be fo u won gime fan. ³¹U dipaa na ki keeban ba bene nenime tentan, ba vame golu ba nuti re. ³²U nuti konmi u golu wura be ya: «boka zombo mi dumi ngime fan nzira ye ban. ³³Nija da zeme nwundugu nduw re yamasogo nto mi wundugu nyamasogo yali be? ³⁴Nuti re bene furume tentan, u semi u boka kasu u zinmi u fo u won u nuti re gime fan. ³⁵Do yari woga ya babii yafedan ya bene se fan won mi donde wara re ba pa u da yari beru.

Chapter 19

¹Yesu zoku laabe karigon , u limi Galilee u va Jude jamanare zaa dunkure ke wo Jurden bagire pomide. ²Jama dulumu fo din, u boru ba vema. ³Farisienna wa kogusimi u kule do ba bojun. Ba see gi zema bo neeni u furu togo fanre zere la? ⁴Yesu tombun bee: yari wo karibudami be ya: we wosuguwu, u dami be bo do kon fora fora? ⁵Be kire ye ban bo pami u dun u niin do u ba do wu u kon da tjan. ⁶Kire ye ba bo da niin do ba dami tjan. Yamba da ke tjan neen kaka bugi kogulu. ⁷Farisienna bojume be: buka ye banu Musa pame kerigan be bo pame furu zoke sewe u konre? ⁸Yesu see ya: Musa pami kerigan yale bene kaka tari ye ban, do gi deyami beru fora. ⁹Mi golume yala be nee we nee we zokuga u kon furu, do sanije zimo sababu dagi, do u take kon dunku, nun bo zimi sanije¹⁰U karimbiyo be see wura be ya: n'gi bo togo deri n'gi wo u kon togo kan , u wo zemi , n'din u furu" ¹¹Yesu tombun bee: guruma wo pame nee fanre u see u zune n'gi karigon won, fo Yamba pame gi were. ¹²nasira bogo woni ba see bo furudome, Dalifa ba lurun ke banu bo da bore , ba figisimu du pumi be gi da beru domide warare peerire ye ban, n'gi katigon panga pami bere seyame ba zune. ¹³Laabe kumi Yesu ban , biyo korijan wo, budayali u da bera zira, do karimebiyobe korumu u koru. ¹⁴Do Yesu see ya: duwami biyobe kune mi ban ,bami be kire , Ditiya domide warare peeri be dipa yagi. ¹⁵U pelemi u nun biyobe ban. kire pomide u limi n'nin. ¹⁶Bo dun kumi u kule do u bojun be: karisamba, mi zeme be a da togo kende ke budayali a na wejanwe ke komiyami zoke? ¹⁷Yesu sewura be ya: bukaye n'bojun togo kende? tjan wo kende. n'pinga be n'na wejande ke komiyami zoke konbu kerigan gola. ¹⁸U bowu dami bojugan ditiya: kerigan gola ke? Yesu tonbun:" bun nee gun, bun sanije ziin,bunori, kima bun turu. ¹⁹Kogome n'ba do n'niin, n'pin nee duku n'to n'sug. ²⁰Wu babiwo see ya: mi konbun ki kerigan gola. Buka mankida mi? ²¹Yesu sewura be ya: n'pinga be n'niin suru,va n'nune tisiri yeki n'tari kane tisirile, ki wo n'pana nafolo domide warare peerire,kire pomide dula mi. ²²Wu karimibi lugu ki gola ke ban , u bene neimi u poru, ditiya nafolo u kan. ²³Do, Yesu see u karimibiyobere be ya: gone mi golumi yala be nafolotire zuwen wo kuruwame domide peerire. ²⁴Mi golumi yala be, jungudere zjwen wo nana kala fure kan gi poru nagolo tire zuwen domide warare perire. ²⁵Karimibiyobe lugu ki gola ke ba, ba dami kawune fo ba see: kire wule pawu na songe? ²⁶Yesu simibee do u see : nee kan go kuruwame do Yamba kan kaka fan wo nana. ²⁷Kiban Pieri tonbu do u see:" simi,i dumi kaka fan do i dulunun; bukaye pagi nayiri?"²⁸Yesu see bera ya: gone a golu yala, yari be dulumu lure durugi doguga kebanu neene biibo pawu u gindi pe gogire nome kende wo, ya ya pa ya gindi pe go fjon ninge ban, u bududami Israël budu fjon nin ge. ²⁹Nee we dun u dora, u babiyo,u ba, u nin , u biyo, dagi u wan, mi yire ye ban, pami na gi dun kesome do u na wejande ke komiyami zoke . ³⁰Do bomigo be da doru pami ba da kosa, do bomigo,be da kosa, pa da doru.

Chapter 20

¹"Simi, domide warare pɛeri limi kati duku kan, u limi zonzɔn fɔra u taki tome biin u see u dima gɔrɛrɛ. ²Ba male zawɔ zeme temine keseri, u keribe ba va tome da u dima gɔrɛrɛ. ³U limi duruwami, lɛrɛ tɔɔrɛ pomide, u na laa be tome kakarɛ. ⁴U see bɛra be ya : ya ya varame tome daa a dima gɔrɛrɛ. Pawu u wɔn yari ke wo kendɛ. ⁵Ba vame dima gɔrɛrɛ. we dɔnga jubɛnɛrɛ, dima gɔrɛrɛ tii limi duruwame u take dun, u lin wee zarari wɔ u da bɛru. ⁶U limi ditiya damde wo u na laa zeriyaɛ , u bonju bɛ be : bukajɛ yebanu yari wo tome da, fo ya zirigi ya da wee fan bɛ? ⁷Bɛɛ tonbun be ya: nɛɛ kaka wo yiri take tomine, u see bɛra ya: ya ya varame tome da a dima gɔrɛrɛ. ⁸Tome tiso damde wo, dima gɔrɛrɛtɛ see yiko kolure be kome tome deruwa u wɔn u sigidame kɔsatiwu ban fo doru ban. ⁹Be da tome damde wo kɔgusume doru, ba na wen tijan, ¹⁰Doruwa kuwan, bɛɛ medemi be pa na kɔkɔ gi pɔru tijan ban , do tegan-tegan pami biyaɛ. ¹¹Ki keseri tegan-tegan gi pagan bɛra ke ban, ba gɔlun mi dima gɔrɛrɛ ti ban , ba see: ¹²bɛɛ be da tome kɔsa,bɛɛ dame lɛrɛ tijan seyɪ, i fanrɛ wolugan dame tijan, ditiya u dame tome wuyarɛ ki wɔ zimori. ¹³Do dima gɔrɛrɛ tin tonbume tijan be" mi dɔ, mi wo zɔbɔ kaka da n'na, la i wo mali gi ban be wee tijan wolugan pagi da kesome la?, ¹⁴Taki n' wolugan n'vari, be vari kɔsa, gi mumi mi dingɔ a wɔn bɛɛ n'to nun. ¹⁵Wala gɔnɛ tome mi kan a da a dingɔ a keseri wɔ la? n'simimi n'see zɔnbɔ wɔ a tɔgɔ kendɛ wɔ la? ¹⁶Kirɛ ye banun laa be da pomde tena, bɛɛ pa ba da yikere. Be da yikerena pame da pomide tenarɛ. ¹⁷Yesu zeme be u va Jerusaleme, u vame u karimebiyo fiɲo nii ge wo, keme ban , u see bɛra be ha : ¹⁸"sigame , i wome Jerusaleme. nɛnɛn biibɔ pawu zun saraga koluware nune dime,Pame ba see zarigi u ban be u zeme timawɔ. ¹⁹U zun be yame Yamba nune, ba maamu,Ba mawu do ba pɛku da ban, Da tɔɔrɛ diyɔɲame, pawu u wɔɔ. ²⁰Zebede kɔn kɔgusume Yesure kule u biyo buwa nii ge wo. Wu kɔn kukomi Yesure yikere u ziriwu be u kusu. ²¹Yesu bojume be bukaye n' pin? U see Yesure ya : mi biyo buwa nii ge be bee bɛɛ, da giɲan,n' guwa kan tijan n'zulu kan tijan n' pɛrɪrɛ. ²²Yesu tobun be ya:yari pame ya ziri ka ke, ya yamigi,mi pa a ɲun zimori ke bɛ, pa ya guru ya ɲun gi la? ba see ya: pa i guru. ²³Yesu see ya: n'wewu, yari pa ya ɲun mi zimori do ya gidin mi zulu do a guwa kan, mi da medemi ki mi baa wɔsuguki giɲan laa bere,u pemi bɛrɛ. ²⁴Karimibiyo fiɲo nii ge lugu ke ban , ba bɛnɛ furume ba babiyo nii ge kan. ²⁵Kirɛ, Yesu komi ban fan do u see bɛra ya: yari yin be budure ɲunti u kɔbume ɲuntiya wɔ. Laa bɛ bugulu ba panga wura, ²⁶Do gi da dame beru ya bɛnɛrɛ. Yalɛ dun pinga u da nɛɛkɔrɛ yalɛ bɛnɛrɛ, u da be timenɛ tome bire. ²⁷Dun pinga u da yikere tire ya bɛnɛrɛ , wu da u dinpa bɔka rɛ. ²⁸Kirɛ ye banu, nɛnɛn biibɔ wo kun laa da tome wura do u kumi u da tome lza bɛrɛ. U pami u wujugɔn laa bongo na ɲun wolugan. ²⁹Ba liyɛ Jeriko, jama dulumɪ Yesure pome. ³⁰Butuwa niire da wo keme bame ban gidin, ba lugumi be Yesure pɔru, ba semi sɔma be: yunti, Dawuda budugi simi i Yamba sɔgɔ" ³¹Jamagi gɔlum bɛra, bami nɔma da, do ba semi sɔma gi pɔru dorugire be:yunti, Dawuda budugi simi i yamba sɔgɔ. ³²Yesu jirigimi u kome be boiun be: yari pinmi be mi da buka yalɛ? Ba see ya: ³³ɲunti i pinmi be i see na ditiya. ³⁴Ba Yamba sɔgɔ zumi yesure, u dusume ba see. Dimi susugo ba kɔrume. Ba dulumɪ Yesu.

Chapter 21

¹Ba kogusa Jerusalem ba dogu Betefage,Oliviye tuturu gire kule,yesu kerime u karibiyobe nii be ba varama ba yikere, ²U se beya:"varama jagi kere wo ya yikere be re,ya doguga,paya nan durumo ni re diyanri dini,biye gi kan.volame gi ya kuwon mi kan n'gege. ³Nin goluga gola duku yala,golame u tire be yuti re togo wo gira.ki daga,paba du yari ya ku go."⁴Gi dame budayali keluwa re gola re nii suru beya: ⁵"u golume Sion biyi kon re beya:sime,n'pewu pirime n'kan.sawuritiwu parigajina,u gidari wo durumo ban,durumo biye ban,durumo ni biye ban."⁶Karibiyobe vame da n'to yesu golu bera yali be. ⁷Ba kume durumo nigi wo gi biye wo.ba besi yutune gi ban,yesu bumu. ⁸Jamagi re laa bogo besime ba yutune di kemeban.dali ya gunu vati leri ba besi kemeban.⁹Ba wori keeban,yesu re yikere labɛ wo u ponde labɛ da nerime beya:"kagine gidi Dawuda budugi re.were re piri yuti re yire wo,doo biye u wo.kagine gidi yamba yire wo dode giyan takari kogiya re." ¹⁰Yesu juwan Jerusalem,jagi fan domemi.ba da bojume beya:"wuruwu n'gare bɔɔ wo?" ¹¹Jamagi se ya: kelu yesu, u lii Nazareti."¹²Yesu jume yamba kogune dore re.bere da yeki do ba yonwu dini,u diwume ba fan u koru dini.u pume wakiya lesiruwa wo kurububume yekiruwa re tabali wo ba kudurudi re niyi. ¹³U golu bera beya:"gi wanrari beya:'mi dore pagi kome be yamba jire dore,doyari mii dame go togo jobo deruwa re weke giyan." ¹⁴Buku dali wo newe tiwu dii dali re kogusu yesu re kule yamba kagine dore re,u pami bera julɔ.¹⁵Yesu da kawune togo gi keebe,sarika koluwa re yutena wo sariya karisembawa nan ki keban,ba lugu biyo konyiriwa re narigan kore yamba kagine dore re beya:"kagine gidi Dawuda budu gi re",ba bene furume. ¹⁶Kibegi,ba golume yesu re beya:"n'nibe golu keebe,nu luguyan kii la?"yesu tomebume bera beya:"nyewu.yari wo n'gare gola karibidan la beya:'n'petime kagine biyo konyiriwa wo yire yonkuruwa re nii ban?" ¹⁷Kire gola ponde,u lime jagi re u va Betani u va duwi dini.¹⁸Kire tewujuwan jonjon niyi wo,yesu re nune u wori jagi re yasima mumuwu. ¹⁹U name waki ni kemebiye re kule,u kogusume gi kule,do u wo ka ka nan gi ban poruga vati dagi,kibegi ban u golume ki waki gire beya:"n'da sume dutu."ki waki nigi kurumu ki giyan betiyan re.²⁰Karibiyobe nan ki keban,ba kawami parigajina.ba bojume yesu beya:"yaliwu n'gare waki kuru lese tiyan be?" ²¹Yesu tomebume be beya:"gongonne mi golume yala,muganri woga ya kan,do yari deyan mamaga fewu,mi da kee n'gare waki nire,yari da tige ki ban,do ya paya guru ya golu n'gare tuturu re beya:'lii n'gege n'va jari sire numu re,'pagi da. ²²Yari pumega ka ke wo ka ke yamba jira wo muganri wo,yari paya nan kii.²³Yesu jume yamba kagine dore re u sigidan labɛ karibidine.u wo ba karibidine ban,saraka koluwa re yutena wo yahutuwa re keboguwa kogusume u kule ba bojuwu beya:"guruma kere pe n'dee n'gare dema?wule pan n'nan gi panga?" ²⁴Yesu tomebume be beya:"miyan bomejume yaritogo tiyan.yari panga mire gi tome bari,kibegi guruma kere pe mi dee n'gare dema,miyan paa golu ki yala. ²⁵Wule keru Yuhana be u see labɛ numu re yamba la,ninge?"kibegi ban ba golume jakan beya:"i goluga be yamba keruwu, u pawu golu be do bikeyi i wo muge giban?" ²⁶Do i goluga be nin ne keruwu,i wudugume jamagi re see,nunuditia labɛ fan medemi beYuhana keluwu. ²⁷Kire yebanuwu ba tomebu yesu be beya:"yiri yan."yesu golume bera beya:"guruma kere pe mi dee n'gare dema,miyan daki golu yala."²⁸Yesu golume bera beya:"bika wo yale jeren'gare togo kan?biyo buwa nire da wo bɔɔ dali kan.u golume doruwu re beya:'mi bibɔ,va tome da mi rezin dima gore re jega.' ²⁹U tomebume beya:'mi da vari.'do u kogusa,u vame. ³⁰Baa wu golume ki gola nige ti ya re.wu tomebume beya:'mi wome,baa.'do u wo vari. ³¹Be nige re benere wule da ba baa re dige go?"ba se beya:"doruwu yere."kibegi ban,yesu golume bera beya:gongonne yala be panga tena wakiya soguruwa wo kan saniye. jiruwa paba ju yamba peri re yale yikere. ³²Nunuditia Yuhana kume kemebiye kedɛ bulugu yala,yari wo muge gi ban,do panga tena wakiya soguruwa wo kan saniye jiruwa mumi gi ban.³³Seyan ja june tere duku ya wo:minti dali re wuyi rezin dima gore u da yangiri u gidegi.u kume vome u wosugu rezin re sorine numu liye giyan gi jere dini,u man dore gi sime yeban.kireponde,u see ki dima gore re kariwa rezin kosuru duu ban u va jamana duku re. ³⁴Rezin re biye wakati kogusa,u kerime u tome bi be u va be rezin kosuruwa kan u va rezin biyanri soge ba kan.³⁵Do be rezin kosuruwa mumi be ba mawu dali ba gu dali,ba vagili toge ti lusuri wo. ³⁶Dima gore ti kerime tomebiyo bere dikima bɔɔ bere va doru be.ba mumi be n'to ba mu doruwa yali be. ³⁷Ki fan re ponde,dima gore tikerime u sugu bibɔ wu,u se beya:"paba kogomi bibɔ wu mi."³⁸Do rezin kosuruwa nan u bibowu keban,ba golume ja re beya:'nan u kiye takiruwu.kuwami i guwu,ki daga,u kiye pagi da yile yan ne.' ³⁹Ba mumi u bibowu ba kɔɔ dima gore re ponde ba gu.⁴⁰Dima gore ti kume,u pawu da bika n'gare rezin kosuruwa re?" ⁴¹Ba tomubume beya:"u pawu da ni laa jobesirire guwe jobole parigajina,u se rezin dima gore re kariwa nin duku ban,bere paba pan u rezin biyanri wura gi bitin wakati ban."⁴²Kire ponde,yesu golume bera beya:"yari wo gi karibidan yamba sewe re beya:'dore manriwa kayan luko keban be,kire da dore re dime tude luko kere lɔyan ne.sime,yamba da kii.kawune go ya sere.' " ⁴³Yesu se beya:"kire pan,migolu yala be yamba peri pagi soge ya kan gi pan budu duku re kere pagi da biyo ki peri malari re. [⁴⁴Nin we jariga ki luko ban,wuti pawu gunu.ki luko jariga nin we ban,pagi yontonge u ti.]"⁴⁵Sarika koluwa re yutena wo

farisiewa luga yesu re tere gi,be sulumbe be be banu u golu. ⁴⁶Kibegi ban,ba da pumi u muge mandigan,do ba wudugume jamagi re see,nunuditia be da simi yesu kelu re sere.

Chapter 22

¹Yesu gɔlume tere duku u june seruwa re duruban beya: ²"Dode wara re peri mɔru kee,nagi.pe dali re peti furu jimo u bibo re. ³U kerime u bogusiri ba va gɔlu labɛ be ukome berɛ be ba kuwame furu jimo re,be wo tɛri ba ku. ⁴U kerime bogusi dipa u gɔlu berɛ beya:'varamɛ gɔlu bere kome berɛ be mi jimo peta wannɛ gi jɔku.mi nonluga wɔ a begedi kere kɔmɛ tɔnɔ fan guwa.ka ka fan peta.kuwame furu jimo re. ⁵Do labɛ be ba kome be wo gi kaka se tome ne,ba va ba piyi kee da.duu va u wan re,du va yaka. ⁶Bere tige bɛ mumi pɛwu re bogusiri ba jime fo ba gu bɛ. ⁷Ki daa,pɛwu re bɛnɛfurume,u sɛmɛ u koma kɛluwa ba va bɛ laa guriwa fan gu do ba furu ba jagi. ⁸Kirɛ ponde,u gɔlume u bogusiri re beya:"furu jimo peta,do bere kome bɛ wo jɛmɛ gɔ. ⁹Varamɛ veruwa re tuse giyan rɛ.ya nan nin wɛ wo nin wɛ dini,kuwame bɛ fan wɔ jimo re giyan rɛ.' ¹⁰Bogusiri vame veruwa tisigiyan rɛ.ba nan laa bɛ dini,kɛdɛ kusu jɔbɔ ban,ba dɛnimɛ bɛ fo furu jimo re giyan suu jimo jiruwa wɔ. ¹¹"Ki daa,pɛwu jume u sime bɛɛ,u name bɔɔ dali dini u wo furugi reyutu gi sɛ. ¹²U sɛ beya:' mi dɔɔ nu jume n'gege yali?'wu bɔɔ wu wo kaka tomebu. ¹³Kibɛgi ban,pɛwu gɔlume u tome biyo bere beya:'diyanmɛ u sɛ wɔ u nusiya kɔ salɛ kariwuti re.jewu do yiri kuwɛ pagi gidi dini. ¹⁴Bogo komi,do gɔrari wo diki. ¹⁵Kibɛgi ban farisiewa vame ja nan nbe paba mugɛ yesu u sugo nii gɔla kan. ¹⁶Ba kerime ba karibi dali wɔ ɛrɔdɛ rɛ nini dali ba va gɔlu yesu re beya:"karisɛmba,yiri yi bɛ gɔnɛ tiwu n'wɔ.nu keribidemi labɛ yamba kɛmɛ re gi pomesu.nu wuduguyan nin ka ka sɛɛ,nunuditia nin fan jɛmɛ n'sɛrɛ. ¹⁷Nu lɔgusumɛ bika n'garɛ tɔgɔ rɛ?gi jɛmɛ i won fadugu Romɛ pɛwu rɛ la,la go jɛmɛ?" ¹⁸Yesu da sulumɛ ba jɔbɔri,u gɔlume bɛrɛ beya:"gɔla ninigɛ tena,bika yebanu yari piyi mi nii? ¹⁹Yari wonyi fadugi wakiya kee wo bɛ,bulugamɛ gi duku mirɛ."ba bulugumɛ wankiya rɛ pirɛ tiyan. ²⁰Yesu bojumɛ bɛ beya:"wulɛ jilimɛ do u wanrari rɛ wo giban?" ²¹Ba tokebume beya:"Romɛ pɛwu yɛrɛ."kibɛgi ban yesu gɔlume bra beya:"wuwanmɛ pɛwu rɛ angɛ pɛwu rɛ,ya pan yamba yangi yamba rɛ." ²²Ba lugu ki tome bari keeban,ba kawami parigajina.ba pɔru ba duwu dini. ²³Sadusiewa da gɔlume bɛ tipa da wɔɔ.ki dɛɛ susugo dɛwuyan,ba dali vame yesu boju ²⁴Beya:"karisɛmba,Musa sɛ bɛ bɔɔ dali tiwuga do u wo biyi nan,u babi furudomi wu konwu u nan budu wu bɔɔ wɛrɛ tiwu bɛrɛ. ²⁵Baa biyo nimepi rɛ da wo yiri kan n'gege.doruwu furudomi kon,u wo bii nan do u tiwu u du konwu u kewu bii bɔɔ rɛ. ²⁶Baa biyo buwa niigɛ ti wɔ tɔgɛ ti ya yangi damɛ bɛru.fo gi va dɔɔgu nimepi gɛ ti ban. ²⁷Ba fan rɛ tiwɛ ponde, wu konwu ya tiwumi. ²⁸Tipa wɛɛ dɛwuyan, wu konwu pawu da wulɛ yan nɛ,do ba fan furudo muu. ²⁹Yesu tokebume bɛ beya:"yari larimɛ,nunuditia yari wo yamba sɛwɛ rɛ gɔla famidan,yari wo yamba guruma ya sulu. ³⁰Tipa wɔga,bɔɔ da kon furudo,kon da pan bɔɔ rɛ barari,do ba fan paba da n'too dode wara rɛ malɛkɛdi yɛrɛ. ³¹Tiwu wɛɛ tɔgɔ kan,yamba gɔlu kee yari wo ki sulu la?u sɛɛ beya:" ³²Mi damɛ Ibrahimɛ yamba rɛ,Isaka yamba do Yakuba yamba rɛ.yamba wo da tipa yamba rɛ,woyandi tena yamba. ³³Jamagi luga kii gɔla keban,ba kawami u kiri gon gire. ³⁴Farisienwa luga bɛ Yesu jɔkumɛ gɔla Sadusienwa rɛ nii ban,ba nunumɛ ba va jaa dɛni. ³⁵Ba nin tiyan,sariya karisɛmbawu,wu da pumɛmi Yesu rɛ nii,u bojumɛ beya: ³⁶"Kerisɛmba,sariya rɛ kɛrɛgan gɔla kɛrɛ rɛ bɔɔ gi dipa? ³⁷Yesu tokebume wura beya:"kɔgɔ n'nuti n'bɛnɛsɛ fan wɔ,n'wuzugo fan wɔ do n'lɔgusɛfan wɔ. ³⁸Kii kɛrigan gɔla yɛrɛ gi fan rɛ doru do gi fan rɛ kɔɔ. ³⁹Gi nigɛ rɛ yana mɔrumɛgi bɛ pii n'duu n'too n'sugowu. ⁴⁰Sariya wɔ kɛluwa rɛ karigon gire lorari wo kii kɛrigan gɔla niigɛ ban. ⁴¹Farisienwa rɛ dɛnari wo jaakan keban Yesu bojumɛ bɛɛ beya: ⁴²"Bikayi yari lɔgusu soguru rɛ tɔgɔ kan?wulɛ budugi?" ba tokebume wura beya:"Dawuda budugi. ⁴³Yesu gɔlume bra beya:"bika yɛmɛbanu Dawuda komu bɛ nuti wuzugo kɛdɛ panga rɛ?nunuditiaDawuda sɛɛ beya: ⁴⁴"nuti gɔlume mi nuti rɛ beya:gidi mi nuu julun kan fo mi da n'zɔgu wɔ n'nɛwɛ pɛlɛ giyan'. ⁴⁵Dawuda komɛga soguru bɛ nuti,wu damɛ Dawuda budu rɛ yali? ⁴⁶Ba ka-ka wo guru ba tomebu Yesu baa gɔla bɛtiyan wɔ.kii dɛɛ pɔru yali nin ka-ka wo bɛkulu nan u boju Yesu ka-ka wɔɔ dutu

Chapter 23

¹Kiré ponde Yesu gólume u karimebiyobe wɔ jamagi kan. ²U seya:" n'karibidemi laabe Musa sariya wɔ, ki dame sariya karsambabe do Farisienna tome ne. ³Kiré yimeban, ba gɔlu ke yale, yari baame ba gɔla some ya dagi, do sariya baame ba tɔɔ dari korusu. Nunuditiya Baribidém laabe yali bɛɛ ba sugo deyame gi. ⁴Ba seme jile kɔw nen ne yine. Do ba teriyame ba se ba nube tiyan digan ki jile re take re. ⁵Ba deme ba tɔɔ dari budayali do ba na semise laabe kan. kiré yimeban ba werime ba tile ban ba nuwɔ ba nagidame ba yutunedi. ⁶Jimo kɔgiya ginde giyan kiede do Yamba kɔgine dore jere yikere ginde wo bera yimeban. ⁷Laabe gɔlu be jeriya re, ba kome be karsamba, kiya wo bera kiede. ⁸Yari mi yari baame du ba kome yari karsamba, nunuditiya karsamba biye tiyan wo i yine, yari fan dame baabiyo re. ⁹Yari baame tigan biye re nen ka-ka kome be yale baa, nunuditiya ba tiyan wo ya kan, we wo dɔnde wara re. ¹⁰Baame du ba kome yari be puti, nunuditiya puti biye tiyan wo i kan we da somuru re. ¹¹Lale benere nen kɔw pa u da tome biye re. ¹²We keki u sugo, pa u tisi, we tisi u sugo pa u na yu take. ¹³Bɔnɔn wo sariya karsamba be wɔ, Farisiew na do kore ninitena wɔ, nunuditiya yari somemi yari kerime dɔnde wara re laabe yikere. Yari sugo da ju, do be pii ba ju yari leleme be. ¹⁴Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do kore ninitena wɔ, nunuditiya yari somemi kanw be bara re tiwu re tisi, kiré ponde ya va bome Yamba zira giyan re ya da ya sugo wɔ laa kediya laabe yikere kiré yimebanu ya bɔdugi pa gi da kakata. ¹⁵Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do gɔla ninitena wɔ, nunuditiya yari pumemi karimebiyi tiganbiye wɔ sire numu ban. Yari naga wu, yari pa ya jime wu fo u zeme lewu dore wɔ gi da gi bɔ yari lese nii. ¹⁶Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be, do Farisienw na wɔ. Ya wo n'to butuwa peti butuwa. nen sega u nii Yambadore wɔ ka-ka dagi ki wɔ, do u sega u nii Yambadore do sanume wɔ ki zeme gi some. ¹⁷Butuwa do be pu gerima wɔ, sanume Yambadore zere wo kiede kɔkɔ nunuditiya go Yamba dore zere budayali do gi da tome Yamba re. ¹⁸Yari gólume ditiya be nen sega u nii saragakore giyan wɔ, ka-ka dagi ki wɔ. Do u sega u nii saragakolu re saraga wɔ, gi zeme be gi some. ¹⁹Butuwa ke gire bɔ! saraga wala saragakolu we dee saraga ka kiede. ²⁰Wani we see u nii saragakore giyan wɔ, u seme u nii saragakolu wɔ u tisi fan wɔ. ²¹Wee see u nii Yambadore wɔ, u seme u nii Yambadore wɔ, do wee gɔndi Yambadore zere. ²²Wee see u nii dɔnde wara wɔ, Yamba pegogi wɔ do wee gindi dini. ²³Bɔnɔn wo yari sariya sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do gɔla ninitena wɔ, nunuditiya yari korume tisi kɔnyile yaka, nanayi, lereme, do kumen. Do kerigan gɔla zere tɔɔ kɔ tetanyane, yamasɔɔ, munganri yari duki dini. Yari zeme be ya da n'ni tɔɔ kɔgiya ya kussu n'ni tisi kɔnyiri ban. ²⁴Nii muguruwa butuwa, yari sisime ya yuye numu ya koru juji gi kan, do yari liri yugundi. ²⁵Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do kore ninitena wɔ. Yari seemi numu luko do tasa re, nunuditiya gi zere sori ya tɔɔ dari wɔ, bunori do gi wɔn zɔmbɔ. ²⁶Farisien senariti, same wogu re zere dɔme ki daga gi pome ya pa gi li. ²⁷Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do kore ninitena wɔ. Gi mɔrume vɔme wɔsigari. Gi pome wo kiede, do tiwu kugisi do tisi yɔnrari wo gi zere. ²⁸Ya-ya wo beru yale pome ban ya dame nen kiede re laabe sere, do ya benese sume gɔla nini do tɔɔ zɔmbɔ wɔ. ²⁹Bɔnɔn wo yari sariya karsamba be wɔ, Farisienw na do gɔla ninitena wɔ, yari wɔsugume vɔme kiede keluwa re, yari wɔsugume laa terina be vɔme. ³⁰Yari gólume be yari da wogan ya turuwa be weé re yari da-da be kusu kelu re guwe wɔ. ³¹Kiré zere yari deme kaseti ya sugo tɔɔ wɔ be yari dame keluwa guwe bɔdu re. ³²Wane yari varame yikere. Yale turuwa be mume ke re nii ya surome gi. ³³Dome kurusibiyo, yari pa ya guru ya some ya sugon Yohana wɔ yali? ³⁴Kiré yimebanu mi pa a keri keluwa, do laa sogumari tenan, do laa be karbidame ya kan. Yari pa ya gu dali do ya peki be danw ban, ya mawu dali vuse wɔ ya Yamba kɔginedore re, ya dulu ba nɔme ya jime be jaa do jaa re. ³⁵Nunuditiya nen terina gerima ke kuru tiganbiye ban, kiré hake kuru ya ban, Abel terina gerima fo gi va dɔngu Baraki biyibɔn Zakari re gerima ban, yari gu we Yamba kɔginenedore re do saragakore giyan bene re. ³⁶Gone mi gólume yale be, ki guwe fan geme be gi wɔn buka wɔ, ki pa gi kuru dutu re laa ban. ³⁷Jerusalem, Jerusalem, nu we guyi keluwa, n'vagili Yamba kelubiyo lusi wo n'gu be, mi da piime n'laabe a deni lese bɔngo n'to kuruye deni gi biyo gi genge lere yali bɛɛ do yari wo teri. ³⁸Nangi, yale dore kɔmborogi pa gi time yala. ³⁹Gone mi gólume yale beya, wani yari da mi na dutu n'ge wo yari pa ya gɔlu be we piri puti re yire wɔ, u dame dɔw biyire.

Chapter 24

¹Yesu lime Yamba kɔginedore re. U sigan pɔru u karimebiyobe kɔgusume u kule ba bugulu dore do gi maye tɔgo wura. ²Yesu dume u kore beya: "ya se wo gi fan ban la? gɔne mi gɔlume yale be be wome ka-ka da time ja kan gi fan pa gi jari." ³Yesu sigan da wo Oliviye tunturugi ban, u karimebiyobe kɔgusume u kule ba mumo, ba gɔlu wura beya: "n'da ki tɔgo gi re wankati gɔlu yila la? ke pa gi da u kune kaseti re, do dinijɔngi re zenjire kaseti?" ⁴Yesu tombume beya sigame ya sugo do nen ka-ka bu yari lari. ⁵Laa bɔngo pirime mi yire wo ba gɔlu be ba sugo dame somuru re, pa ba lari laa bɔngo. ⁶Yari pa ya lugu koma kɔnyiri, ya lugu koma gugune. Yale telime baame yansi. ki tɔgodi dame wajibi, do ki wo da zenjire dɔme. ⁷Budu duku pa jime budu duku re yimeban, pɛɛ pa u jime pɛɛ duku re yimeban, yasima do tiganbiye siyori pa gi da giyan bɔngo re. ⁸Ki fan dame jimole nii muge re, n'to kɔn veme kerigan jime u ban. ⁹Kire zere laabe pa ba se yari nuure, ba jime yari, ba gu yari, budu fan pa gi mume yari zoma mi yire yimeban. ¹⁰Ki wankati re laa bɔngo pa ba du ba manganri, pa ba mume ja zere, ba da ja zambu. ¹¹Keluwa kimatuluwa bɔngo pa ba jime, pa ba lari laa bɔngo. ¹²Tɔgo zombɔ bɔngo pa gi da giyan bɔngo re, fo laa bɔngo piima pa gi juru. ¹³Do we pa u da bentɔsiri gi dɔngu zenjire ban pa u na somé. ¹⁴N'gi kiwari yine ne waju pa gi da diniyogi re giyan fan dɔnde wara re perire tɔgo re gi da budu re kaseti re. Kire pɔnde zenjire pa gi dɔngu. ¹⁵Ka kee harbudame, ke se nenima kelu Daniel gɔlu kere tɔgo re mii, yari pa ya na gi zirige giyan kiede re. (wee keribideme n'gi, ya fan sulame gi.) ¹⁶Ki ban Jude jamana re laabe vossi va tunturun giyan re. ¹⁷Nen we wo u dore yine bu tisi u ju zere u peri u wodi. ¹⁸Nen we wo wan re, bu nunu u kaki u yutu. ¹⁹Kɔn wee tomekɔmboro do we peme yirima u biyi re pa u jime kire diyɔnyame kiede! ²⁰Zirame Yamba be yale saa buda wari wala wujugodiye wankati ban. ²¹Nunuditiya ki wankati re jimori pa gi da gi bɔ jimori fan fo dinijogi re nii muge fo zenge. Ki jimori re du da-da dutu abada. ²²Yamba da wogame diye kuru ki diye re zere, nen ka-ka da-da somé na, do u korume diye u laa gɔrari re yimeban. ²³Nen du gɔluga yale ki wankati re be, name puti n'ge wala nawu n'ge kan, ya baame gi some. ²⁴Nunuditiya puti kimatuluwa do keluuwa kimatuluwa pa babjime. Pa ba da kaseti do tɔgo kawune budayali do ba lari laabe. Ba da bugame guru ba lari Yamba gɔru laa beé, ba da ba dagi. ²⁵Mimi seyame ya yiri ban. ²⁶Do nen du gɔluga yale be nawu, u wo pɔro yari baame vari wala du gɔluga yale be, nawu u wo dore zere n'ge, wala yari baame mume gi ban. ²⁷Duwa mukari niime gi li bume do koku yali beé nen ne biyibo kune pa gi da beru. ²⁸Ka tiwu pa gi da giyan ke re duba pa gi tisi dini. ²⁹Ki diye re jimole pɔnde, ki giyan tiyan re wé pa gi bini, karigi da porugan da, karibiyo pa gi li dɔnde gi kuru, dɔnde wara re kawune tisi pa gi siyi. ³⁰Ki bame nen ne biyibo kaseti pa gi na dɔnde wara ban. Budu ke wo tiganbiye ban fan pa gi ja. Pa ba na nen ne biyibo wara ban panga do nɔme kiede wɔ. ³¹Nen ne biyibo pa u keri u meleke wuriye kore kɔw wɔ, ki pa gi deni u gɔru bee giyan tiyan re dinijɔngi re fɔmbo nansige re gi mume gi ni tiyan ban fo gi va dɔngu dinijɔngi re nɔme duku. ³²Mandigan dukugi n'giwɔ waki nire tɔgo wɔ. Gi lumkusi sigidina suye, ya yi be wé kugusa. ³³Kire zere yari nagagi ke ban, sulame be u kɔgusa u donga niban dingan. ³⁴Gɔne mi gɔlume yale be, laa be woyandi ba fan da tiwu n'ge wɔ gi nisuru. ³⁵Dɔnde wara do tiganbiye pa gi pɔru do mi gɔla da pɔru abada. ³⁶Do nen ka-ka yame gi diye, hali dɔnde wara re meleke yame, Yamba biyibo yame fo baa biyetiyani yi gi diye. ³⁷Tɔgo ke da dee Nufu re wankati ban, fan pa gi da nen ne biyibo kune diyɔnyan ya. ³⁸N'ge wɔ duwa numu kɔgi pa gi ku, laabe da jiime ba yuyi, ba furudome kanw, ba see ba biyo furu, fo Nufu ju kokura diyɔnyan ke. ³⁹Ba lɔngusuyame ka-ka re fo duwa numu kɔgi ku diyɔnyan ke gi pɔru ba fan wɔ. Nen ne biyibo pa u ku diyɔnyan ke pa gi da beru. ⁴⁰Ki ban, buwa nii pa gi mii wan re, tiyan pa u mume do tiyan time. ⁴¹Kanw nii pa gi mii ja kan nɔme ban tiyan pa u mume do tiyan time. ⁴²Kire yimeban tigame ya sé ban, nunuditiya nen ka-ka yame puti re kune diye. ⁴³Yari yi be doreti yigan buno kune nii wo, pa u time u sé ban budayali do u dore re nii bugunu. ⁴⁴Kire yimeban ya-ya tigame ya sé ban, nunuditiya yari wo mandame be nen ne biyibo piri diye ke ki banu u piri. ⁴⁵Bɔka muguruti, sogumariti we u puti see butuwa fan re yikere, u kuru ba jimo tɔgo yuko ki wankati korari re dame wule? ⁴⁶Wu bɔka we u puti re kune pa gi mi u de beru, u daa dɔw biyi re. ⁴⁷Gɔne mi gɔlume yale be u puti pa u se wu bɔka u nure tisi fan re yikere. ⁴⁸Do wu bɔka zombuga, pa ba mandame be ba puti pa u bome dini. ⁴⁹Pa ba sigidame ba mewu ja, ba jii do ba yuyi sima yuriwa kan. ⁵⁰Do wu bɔka sigiyame u sere ke ban. ⁵¹pa u neni wu bɔka u pame u tere gɔla ninitena re, jewu do yiri kunwé pa gi da dini.

Chapter 25

¹Donde wara re peri pa gi mɔnrun kambiyo fijo. Ba da takime ba lampān ba va kon duru baraw tusu. ²Do nɔnge da kɔmijan sogumari do nɔnge da kɔnmi sogumari. ³kɔmijaa sogumari tena takime ba lampān ba wo nuwan taki. ⁴Do sogumari tena takime lampān do ba taki nuwan. ⁵Kon duru baraw boma ba dɔjime. ⁶Tewbene wɔn narigan kore li be ya: «Nan kon duru baraw piri varame u tusu.» ⁷Ki ban kambiyo fijoze zinmi ba peti ba lampān. ⁸Kɔmijan sogumari tena se sogumari tena ren be ya: «Pagan yiri nuwan fijo w be i lampān piinmi gi tiwu.» ⁹Sogumari tena tonbume be ya: «Ayi, ke wo i kan gi da yiri dɔngu varami nuwan yaka gina ren ya va yew.» ¹⁰Ba va nuwan yew keeban, kon duru baraw kunmi, kambiyobe be peti be zunme kon duru dore re u kan nii sɔgɔn. ¹¹Kire ponde kambiyobe kunme nari be ya: «Nuti, nuti, kɔru nii.» ¹²Do kon duru baraw tonbume be ya: «Gɔn-gɔne mi jan yari.» ¹³Kire ye banun tigan ya se ban nunditiya yari yan gi de wɔɔ gi wankati. ¹⁴Gi pa gi da nto bɔ duku re piin u va zamana duku re u konmi u bosiri u se u nu ren tisiri re karuwa ba ban. ¹⁵U panmi tija ren wakiya nɔn, u pan tija ren wakiya nii do u pan tija ren wakiri, ba fan ren yan panmi bera gi mali ba panga wɔ, kire ponde u pɔrume. ¹⁶Ki ban, wakiya nɔnge ti vame yaka se u na nɔn duku. ¹⁷Niige ti ya vame yaka se u na nii duku. ¹⁸Wakiri gi ti vame vɔme kuu u se u nuti re keseri. ¹⁹Kire ponde nuti kunmi ba koru gi yiko. ²⁰Nɔnge ti kɔgusumi nɔnge wɔ u se ya: «Mi nuti nɔnge ke re karuwa nse a ban be a name nɔn duku re jɔdu, nangi.» ²¹U nuti se wura be ya: «Gi da kende, mугanri ti! ndame mугanri tɔgɔ fijo w ren pa se ka kɔɔ re karuwa nban. Kune i da benyindiri za kan. ²²Niige ti danbanmi u nuti, do u se ya: «Nuti, npanmi mi ren wakiya nii; nangi, a name wakiya nii a kusu. ²³U nuti se wura be ya: «Ndamе mугanri tɔgɔ fijo w ren, pa se ka kɔɔ re karuwa nban, kune i da benyindiri za kan. ²⁴Kire ponde, wakiri gi ti danbanme u nuti, do u se ya: «Nuti mi ji ntɔgɔ wo kakata, ndeeme geri ziiw nwo du. Nwo misi ziiw nmɔnrun simo. ²⁵A wundugume nun kigi a va keseri feki tigan ren. nan nkeseri. ²⁶Do u nuti se wura be ya: «Bɔka zɔmbɔ, dembɔ, npigame be mi deeme geri ziiw a wo du, do a mɔnrun ziiw a wo misi. ²⁷Nda wome a keseri se banki re ki wɔ a pa mii a keseri da jɔdu. ²⁸Sogan ki keseri u kan ya pan fijoze ti re. ²⁹Ka wo we nu nu ren, pa ba pan wura duku ba kusu u nu ren yangi ban, u pa u va yikere. Do kaaka ton we re nu ren, ba fijo wgi ke wo u kan be pa gi son u kan. ³⁰Kɔwane nni bɔka zɔmbɔw sale karwuti le zew wo niidome pa gi da nni. ³¹Nen ne biibɔ pirigo nɔme kende wɔɔ u malekidi fan, u pirime gindi u pe go kende gi ban. ³²Budu gi fan pa gi deni u yikere. Pa u kɔgulu be u koru za kan nto begen nɔnlu kɔgulu u petiri wo u bunii za kan yali be. ³³U pa u se petiri u zulu kan, do bunii u guwa kan. ³⁴Ki wɔ pew pa u gɔlu u zulu tena kan: «Kunwan mi ba re dɔ biyobe, kunwan zun peri re ke peti yala, fo dinijo gi re wɔsuge ban. ³⁵Nunditiya, yasma munme mi do ya panmi miran zimo; numu kurume munme mi do ya panmi miran numu; da veriw a wɔ, do ya bɔlume mi. ³⁶Da pete gi a ban, ya korume mi pete; a da ton kende do ya bɔrume mi; a da wo kasu re do ya kunme sime miran. ³⁷Laa ternuwan pa ba tombu be ya: «Nuti, turugaw yiri na nun yasma nban do i pan na zimo? Wala numu kurume nban do i pan na numu? ³⁸Do turugaw yiri na nveriyan do i bɔlu nun? Wala pete nban, do i koru npete? ³⁹Do turugaw yiri na nun vema nban, wala kasu re, do i kun sime nna? ⁴⁰Do pew pa u tombu be ya: «Gɔn-gɔne a gɔlume yala be ba ya dame ki mi babii fijo w re, mi sugo rew ya da ki. ⁴¹Kire ponde u pa u gɔlu u guwa kan tena ren be ya: «Kɔglan ya sugo mi ban, mernarunwan varame lew ke kɔmijan zɔke be re. Ke peti suntana wɔn u maleki re ye ban. ⁴²Nunditiya yasma munme mi, do ya wo miran zimo pan; numu kurume munme mi do ya wo miran numu pan; ⁴³da veriw a wɔ, do ya wo mi bɔlu; da pete gi a ban ya wo a pete koru; a da ton kende do kasu gi re ya wo kun sime miran.» ⁴⁴Biya pa ba tombu be ya: «Nuti, turugaw yiri na nun yasma nban, wala nveriyan, wala pete nban, wala nton kende, wala kasu re, do yiri wo nun kusu?» ⁴⁵Pew pa u tombu be ya: «Gɔn-gɔne a gɔlume yala be ke ya wo da mi babii fijo w ren be mi sugo rew ya wo gi da.» ⁴⁶«Be pa ba va zimori ke kɔmijan zɔke re. Do laa ternuwan pa ba va woyan ke kɔmijan zɔke re.»

Chapter 26

¹Yesu zoku ki gola ban keeban, u golume u karimbiyobe re be ya: ²«Ya ji be daa nii ren tin do pâki dɔngu, do nen ne biibo pa u zun nu ren do ba peki u dan ban.» ³Ki wankati ban sarga koluwa re nɔti wɔn yahutu re cembɔgowa denime za Kayife re menun. ⁴Ba golume be ba pa ba mun Yesu ba gu. ⁵Ba se ya: «Gi bu da feti re wankati ban, bu da yali noma bu zin zamagi re zere.» ⁶Yesu da wo Betani Simɔn girimaw re menun, ⁷kon tɔna dɔngu u kule u veko be kende wɔ, gi da sume nuwan lume kende yeti kakata wɔ. U konw tirime ki nuwan Yesu re jine do u wo zimo ban. ⁸Karimbiyobe na ki keeban, gi furume ba bene ba se ya: «Gi nenima wɔsugume bika?» ⁹Ki nuwan lume kende gi da gurume gi yeki gi na keseri kɔ do gi pan kanɛ tena ren. ¹⁰Yesu sula ki u se ya: «Bikeyi ya neni nni kon re bene? U da ke be, gi wo kende de. ¹¹Kanɛ tena pa ba tin ya bene ren su fan, do mi da tin ya bene ren su fan.» ¹²U tiro nni nuwan mi ban be, u dame gi budayali mi tuna da kende. ¹³Gɔn-gɔne a pa gɔlu yala, gɔna fan, ngara kiwari yin pa gi gɔlu dinijo gi re zere fan, nni konw da ke be ya pa gi gɔlu gi tisi laabe telime gira.» ¹⁴Karimbiyobe tɔna we yire Juda Isikarioti, vame sarga koluwa re nɔti kan ¹⁵do u se ya: «Bikeyi ya pa ya pan miran do a se Yesu ya nu ren?» Ba panmi wura wakiya fisitɔ. ¹⁶Ki wankati ban, Juda punmi mandigan ke u pa u da do u na Yesu u se ba nu ren. ¹⁷Buri ke wo bame be re de dorugi re wɔnɔn, Yesu re karimbiyobe kɔgusume u kule ba bonzu u be ya: «Zii wu npin be i petame nna Pâki re zimo?» ¹⁸U tonbume be ya: «Vame gɔlu bɔ dali kan zaagi re ya gɔlu wura be ya: «A wankati dɔngume mi wɔn a karimbiyobe pe i kun Pâki re zimo zi nmenun.» ¹⁹Karimbiyobe dame ke Yesu gɔlu bera be, do ba peti re zimo. ²⁰Nɔi dime keeban, Yesu wo u karimbiyobe gindime tabali ban. ²¹Ba zii keeban u se ya: «Gɔn-gɔne a pa gɔlu yala, ya bene ren nen tɔna pa u se mi nu. ²²Ba bene nenime tentan, ba fan tintɔna singdanmi ba bonzu Yesu be ya: «Miwun la?» ²³U tonbume be ya: «We se u nu mi kan wongu re, u re pa u se mi nu. ²⁴Nen ne biibo pa u va tiwu nto gi wanri u tɔgɔ kan yali be; do nen we se nen ne biibo nu, bɔnɔ wo u ti re! U bɔw da wogame luru gi zin da bɔ wura.» ²⁵Juda we da pin wu se nu be se ya: «Nuti miwun la?» U tonbume be ya: «Ngolume gi nsugo re.» ²⁶Ba wo zimo ban keeban, Yesu takime Buri, u se barka Yamba re, do u gunu gi u pan u karimbiyobe re do u se ya: «Takame ya zi, mi tuna neme ngi wɔ.» ²⁷U takime numu luko u se barka Yamba re, do u se ya: «Ya fan junwanme, ²⁸mi gerima, Yamba ni seari re gerima ke kuru zunufu yafene ye ban. ²⁹Do mi golume yala, be a da rezen numu jun dutu, fo de ke a pa jun gi ya kan a ba re peri re.» ³⁰Yamba kɔgne nuna re ponde, ba vame oliviye tunturun gi jine. ³¹Do Yesu se bera be ya: «Zenge nɔi won, ya fan pa ya sesi ya du mi, nto gi wanri yali be, 'pa ba gu peti nɔnluw, petiri fan pa gi seyi.' ³²Do mi wɔga keeban, a pa dangdan yari Galile.» ³³Pieri takime gola be ya: «Ba ba fan sesiga ba du nun, mi da sesi a du nun leleyi.» ³⁴Yesu se wuranbe ya: «Gɔn-gɔne a pa gɔlu nna, nni ji won, kuruye se gi za zi, npan ngɔlu lese tɔ be nɔnan mi.» ³⁵Do pieri se wura be ya: «Ba a pa tiwu nkan, mi da gɔlu be a npan nun fewu.» Karimbiyobe fan ya se beru. ³⁶Kire ponde Yesu wo u karimbiyobe vame gɔna duku re, ke yire Jetisemanɛ. Do u se bera be ya: «Gindami nge, a pa va Yamba ziri ngekan.» ³⁷U vame pieri wɔ zebede biyo niige wo. Bene nenima name u, u bene da nenime kɔkɔ. ³⁸U se bera be ya: «A bene zimori fo a pin a tiwu, tingani nge i dupi i se re za wɔ.» ³⁹U vame yikere u zari tigan ren u ziri Yamba be ya: «Mi ba Yamba gi guruga gi de, tosu ngara zimori mi ban, do mi dingɔ bu da fo nne dingɔ. ⁴⁰U nunume u kun mi karimbiyobe dupi, U se Pieri re be ya: «Ya wo guru ya tin ya se ban mi kan lere tɔna dingan? ⁴¹Tingan ya se ban ya ziri Yamba, budayali ya bu zun kɔrɔ kore re. Nen ne wunzugon terari, do tuna neme ren panga wo fiɔw.» ⁴²U boro vame yikere lese nii jana u ziri Yamba be ya: «Mi ba Yamba, ngara zimori guruga gi tosu mi ban, nne dingɔ da.» ⁴³U boro nunume u kun mi ba dupi, zimori ren ye ban. ⁴⁴U boro lime ba kule u va Yamba ziri lese tɔ jana, u boro gɔlu ki gola be tɔna. ⁴⁵Yesu nunume u kun gɔlu u karimbiyobe re ya: «Yari boro dupime? Nangi, wankati dɔnga. Nen ne biibo pa u zun zunufu deɔwa re nu re. ⁴⁶zinganmi, i vari, nenu we pa u se mi nu re be dɔnga u zoku. ⁴⁷Kebanun u ki gola, Juda, karimbiyobe tɔna dɔnga. U kunme zama kɔ wɔ, ba li sarga koluwa re nɔti wo yahutu re cembɔgowa kan. ⁴⁸Juda we pin Yesu u se nu be golume bera ke u pa u da u se ya: «A dɔnguga a fosu we mungan wu.» ⁴⁹Juda teremi Yesu ban, do u se wura be ya: «Karinsamba!» do u fosu u. ⁵⁰Yesu se wura be ya: «A dɔ, ke ye banun nkun be da ki.» Ba dɔngume ba mun Yesu. ⁵¹Be da wo kan be nen tɔna koru u siɔnabe u fansin sarga koluwa re nɔti re bɔka re zunɛ. ⁵²Yesu se wura be ya: «Se nsɔnabe gi gɔna ren, be nen we teki siɔna, siɔna re neni u ti. ⁵³Nɔnan be mi gurume a ziri a ba Yamba u se maleki musuru fiɔo re ginde gɔna fiɔo nii laa? ⁵⁴Ki daga Yamba sewe re gola pa gi da yali gi ni suru, u goluga be ki da?» ⁵⁵Yesu se zamagi re be ya: «Mi ye banun yari kune burusi wo porusudi wo nto bunow be la? Sufan a da wo Yamba dore kɔgi re a kerbiden laabe, da ya wo mi mun dini. ⁵⁶Ngi fan fewu dami budayali keluwa wanri ke be re ni suru.» Yesu re karimbiyobe fan sesime ba du wu. ⁵⁷Be mun Yesu be vame uwɔ sarga koluwa re nɔti Kayife menun. Sariya karinsamba be wɔ cembɔgowa da denime dini. ⁵⁸Pieri dulum'u tonton fo sarga koluw menun u dɔgum'u gindi gardinwan kan u sime ke pa gi da. ⁵⁹Sarga koluwa re nɔti wo budu deruwa zamagi da punmi kima kaseti Yesu re tɔgɔ kan budayali ba na wu ba gu. ⁶⁰Ba wo kaaka na pɔra kima kaseti tena be bugulu ba sugo. Kire ponde la nii re kun ⁶¹be se ya: «Nni bɔw se ya 'Mi guruma a giti Yamba dore kɔgi do a magi da tɔ re zere. ⁶²Sarga

koluwa re puti se wura be ya: «Ke laabe golu ntogo kan be, nda kaaka tombu bra?»⁶³ Yesu wo kaaka tombu Sarga koluwa re puti se wura be ya: «Mi bonzume nu Yamba ye ban be ta n'u krista, Yamba biibo, golu, yila.»⁶⁴ Yesu tonbume be ya: «Nsugo golu gi, do a golumi nna be npan na Yamba biibo gindi Yamba guruma fan ti re zulu kan, do u piri donde wara ban.»⁶⁵ Ki ban sarga koluwa re puti kanri u yitugi do u se ya: «Bika ye banun yi boro pume kaseti ditiya? Ya lugume u tatara gola.»⁶⁶ Bikey ya longsu?» Ba tombume be ya: «U zeme tima won.»⁶⁷ Ba tusume yatima u yiko bene ren, ba mawun wu ba nu tase wo,⁶⁸ ba se wura be ya: «Da keluyan yila Krista. Wule mawun nu?»⁶⁹ Pieri da wo sale wu gindi megri re, tome deru kon tija dongu wu se wura be ya: «Yesu Galile tiwu re ponde tiwu nwon.»⁷⁰ Do Pieri wo teri wu se ya: «Ke ngolu be mi jan ki.»⁷¹ Wu porume wu va zirigi ni ban, tome deru kon duku re na wu wu se: «Nni bow da wo Yesu nazarete tiwu kan»⁷² wu boro se wu yan ngara bo.⁷³ Fijow ditiya, be da wo nni ba zirigi be danbami wu ba se wura be ya, «Gon-gone be nenun nipa won, ngola re bugulu nlie gina.»⁷⁴ Do Pieri merenmi wu sugo, «Mi jan ngara bo.» Ki gina renw kuruye za.⁷⁵ Pieri longsume ke Yesu golu wura be, «Kuruye zewu se gi dongu zi, npan golu lese too be npan mi.» Pieri lime wu za tentan.

Chapter 27

¹Zonzon fɔra, sarga kolluwa juti wo Yahutu re kembuguwa fan malɛm za wɔ be ba guwam Yesu. ²Ba dɔnm'ɔ ba va guvɛnɛrɛn Pilati rɛ nuu ren. ³Zuda wee se Yesu ba nuu ren bɛ, wu na keeban be Yesu re guwɛ pagɛ lɛ yiko, wu longsum wu bɛnɛ nɛn, wu takɛ kɛsɛbiyo fɛsɛtɔɔgɛɛ, be wu pɔw turusu sarga kolluwa rɛ juti wo kembuguwa rɛ. ⁴Wu gɔlum bra be ya: "Mɛ dam zunufu a pan ba gu nɛn wee re kɔmɔnan zargɛ." Do bɛ tombum be ya: "Yɛlɛ bɛka wo kɛrɛ? Nnɛ jɔdɔnarun kiwɔ." ⁵Zuda kurum kɛ kɛsɛbiyo Yamba Yambadore kɔɔgɛ rɛ, wu lɛ dini wu va wu sugo dɔn. ⁶Sarga kolluwa rɛ jutenɛna pɛrɛm kɛ kɛsɛrɛ do ba se ya: "Gɛ wo zɛm ba kusu ngɛ kɛsɛrɛ Yamba doree re kɛsɛrɛ ban, nunditiya gɛrma yetɛrɛ." ⁷Ba malɛm za wɔ be ba takam kɛ kɛsɛrɛ ba yɛw wɔ veko mɛɛrun rɛn wan ba da kiwɔ veruwa rɛ koyɛ gɔna. ⁸Kɛrɛ yɛmban'ɔ ba kom kɛ wan be gɛrma wan fo zɛngɛ. ⁹Kellu Zeremi da gɔlu gɔla kee gɔ nii surum bɛɛ, be ya: "Ba sonmɛ kɛsɛbiyo fɛsɛtɔɔgɛɛ, Israel rɛ buudugɛ malɛ yetɛ kee wo." ¹⁰Ba takɛm kɛ kɛsɛrɛ ba yɛw wɔ veko mɛnrun rɛn wan ntoo l juti gɔlu mɛrɛn yalɛ bɛ." ¹¹Do ba kɔnm Yesu wo guvɛnɛrɛn Pilati rɛ yikere, ba bonzum'ɔ be ya: "Nu dam yahutuwaɛ rɛ pɛɛ rɛ laa? Yesu tombum wurɛ be ya: "Nyewu kigi mɛ wɔn." ¹²Sarga kolluwa rɛ jutenɛna wɔn kembɔgɔwa kɛtɛ wu nɛɛ keeban Yesu wo kaaka tombu. ¹³Pilati gɔlum wurɛ be ya: "Ba gɔlu kee ntɔɔgɛ kan bɛɛ nluguyan bra?" ¹⁴Do Yesu wo kaaka tombu, fo gɛ da guvɛnɛrɛn kawunɛ pargazɛna. ¹⁵Pɔru npine foo fan, Guvɛnɛrɛn Pilati da korum kasubii tɔna gɛ malɛ zamagɛ rɛ dungɛ wɔ. ¹⁶Do kɛ wankatɛ ban kasubii tɔna yire zɔmbɔ lɛ kɔkɔ, wu yirr Barnasi. ¹⁷Pilati bonzum zamagɛ be ya: "Yarɛ pɔnm be mɛ dɔ weewu? Barnabasi laa Yesu wee ba kom be sonjurun?" ¹⁸Pilati sulum be sinkiinnrɛn ren pan ba mun Yesu. ¹⁹Pilati da wo buudu gune gɔna ren wu gɛndɛ, wu kɔn sɛm nɛn wu kɔn gɔlu wurɛ be ya: "Bu nnɛn se wu bɔw wee re kɔmɔnan zargɛ bɛɛ rɛ tɔɔgɛ rɛ, nunditiya wu tɔɔgɛ zinmɛ mɛ dɔɔnsɛna ren jini." ²⁰Kiwɔ gɛ dɛrɛ wɔ, sarga kolluwa rɛ jutenɛna wɔn kembɔgɔwa siwusɛm zamagɛ be ba zɛram Pilati wu Barnabasi do ba gu Yesu. ²¹Guvɛnɛrɛn bozum bɛ ditiya be ya: "Yarɛ pɔnm be mɛ dɔ weewu?" Ba tombum wurɛ be ya: "Barnabasi." ²²Pilati bonzum bɛ be ya: "Yesu wee ba kom be sonjurun mɛ da bɛka wurɛ?" Ba fan tombum wurɛ be ya: "Pɛk'ɔ dan ban!" ²³Pilati se ya: "Bɛka tɔɔgɛ zɔmbɔg'ɔ da?" Do ba narɛnm gɛ da gɛ bɔ fɔra be: "Pɛk'ɔ dan ban!" ²⁴Pilati sulu keeban be wu da guru wu wɔsugu kaaka, be zamagɛ kɛnɛnmɛ ba kusu, wu takɛm numu wu sam'ɔ nuu zamagɛ rɛ se re, wu se ya: "Mɛ nɛɛ ton nɛn ternaw ren gɛrma ren kore re, gɛ wo ya wɔ." ²⁵Laabɛ fan tombum be ya: "Wu gɛrma ren hake zarɛ yiri wɔɔ yɛ biyobe ban." ²⁶Kɛrɛ ponde Pilati dum Barnabasi, wu dum kem be ba vɛnam Yesu do ba vaw pɛkɛ dan ban. ²⁷Guvɛnɛrɛn ren sɔdasɛrɛ vam Yesu wo wu mɛɛnu, ba dɛnɛ sɔdasɛrɛ fan ba ginden wun. ²⁸Ba korum Yesu re yitundɛ wu ban do ba se wurɛ forugiya sɛn. ²⁹Ba sunm sewu wo pɛɛbanfɛlan ba pu Yesu re jine. Ba sɛm bure wu zulle. Kɛrɛ ponde, ba kunkonm'ɔ yikere ba mam'ɔ, ba se ya: "Nverima Yahutuwa rɛ pɛɛwu!" ³⁰Ba tusum yatɛma Yesu ban, ba takɛ bure ba mawun wu ju. ³¹Ba mam'ɔ ba zɔku keeban, ba korum kɛ forugiya sɛngɛ wu bonde, ba se wu sugo yitundɛ wu ban ba va wu pɛkɛ dan ban. ³²Ba liyɛ ban ba tusum Sireneti tɔna, wee re yire Simɔn. Ba tɔnm'ɔ wu takɛ Yesu re pɛkɛ dan. ³³Ba dɔngum gɔna dalle kee re yire Goligota, Gɛ kɔrɔ be jukomba gɔna. ³⁴Ba jnasɛnm divɛn ka kɛw wɔ ba pan wurɛ be wu son wu ju. Wu langaagɛ wu tɛrɛ wu jɔgɛ. ³⁵Ba pɛkɛm Yesu dan ban. Kɛrɛ ponde, ba dam "Vote" ba tar'ɔ yitundɛ. ³⁶Kɛrɛ ponde, ba gɛndɛm ba sɛn'ɔ. ³⁷Yesu re zargɛgɛ kee wo ba wanrunm gɛ pɛkɛ wu ju kan be ya: "Yesuw bɛ, yahutuwa rɛ pɛɛwu." ³⁸Bunoan laa niibe ba pɛkɛ dan ban Yesu re kule, tɔna wu zulu kan tɔna wu gwa kan. ³⁹Kɛm pɔnlɔwa zɛyɛm ba ju do ba tuku Yesu. ⁴⁰Ba gɔlu be ya: "Nu wee se be npan lɔ Yamba dore do nnɔnu nmagɛ daa tɔ rɛ zɛrɛ bɛ, zoyi nsugo wɔnɛ. Taa be Yamba bii nwɔn maa tisi nli dan ban." ⁴¹Sarga kolluwa wɔ sariya karɛnsambaabɛ wɔ kembɔgɔwa fan da mɛnmɛ Yesu do ba gɔlu, ⁴²"Wu sonmɛ laa dalli, do wu guruyan wu son wu sugo. Israɛlɛ pɛɛwu laa? Wu tisi wu lɛ dan ban, do yɛ mun gɛ ban." ⁴³Wu mɔnarɛ fan wo Yamba ban, do wu tɔɔgɛ woga yɛmban Yamba rɛ, maa Yamba son wun. Bɛka yɛmban'ɔ wu se Yamba bii wɔ." ⁴⁴Bunoanbɛ be ba pɛk'ɔ kule bɛ ya tukum'ɔ bɛɛrɛ. ⁴⁵Wee dɔngu jɔubɛnɛ keeban, karɛwutɛ zunm zamna ren gɔna fan gɛ da lɛrɛ tɔɔ. ⁴⁶Lɛrɛ tɔɔgɛɛ kunwan, Yesu narɛm kore kɔɔ wɔ be ya: "Eli; Eli; lamasabatani?" Kɛrɛ kɔrɔ be ya: "Mɛ Yamba; Mɛ Yamba; bɛkeyi nduyi mɛ?" ⁴⁷Laabɛ bɛɛ da wo nni ba zɛrɛgɛ bɛɛ rɛ dalɛ kɛ narɛna kore; ba se be Eliw wu kom. ⁴⁸Kɛ gɔna ren; ba nɛn tɔna sɛmɛ wu fuu takɛ wu se divɛn tonton kan wu dɔn dan duun ban wu pan Yesu re be wu migusu. ⁴⁹Do ba dalɛ se ya: "Zɛrɛgɛ yɛ sɛm Eli pɔw kun wu son laa." ⁵⁰Yesu narɛm ditiya wu se sɔma kɔɔ do wu tiwɔ. ⁵¹Kɛ wankatɛ sugo ban; Yamba dore kɔɔgɛ rɛ zɛrɛ bɛnɛ kɔkɛ yitugɛ kanrɛm nii ren gɛ takɛ donde fo tɛnga ren. Tɛnabɛɛ siinm, sɛnɛdɛ lɔ; ⁵²vɔjii ren nii kɔrum; Yamba laa bɛɛ tiwɔ rɛ bongo wɔm. ⁵³Ba lum vɔjii ren. Yesu re wɛ ponde, ba zunm za kɛndɛgɛ rɛ ba bugulu ba sugo laa bongo rɛ. ⁵⁴Sɔdasɛllɛ juti wee wo wu pon tena da sɛnɛ Yesu bɛ; bɛ na tɛnabɛɛ re siɛne won kɛ tɔɔgɛ daarɛ keeban ba bɛnɛ kɔkum pargazɛna ba se ya: "Gɛnɛ sugo re nnɛ dam Yamba biibɔ rɛ, gɔngɔnɛ. ⁵⁵Kan bongo da zɛrɛgɛm tonton ba sɛm bɛ. Bɛ kanbɛ da dulum Yesu re nɔmɛ ba lɛ Galilɛ zamna ren, budayalɛ ba kusu wu. ⁵⁶Bɛ kanbɛ bɛnɛ ren, Magadala Mariama da nni, Zakaria wɔ Isufu re Mariama, do Zɛbedɛ kɔn. ⁵⁷Dandɛɛ nii won nɛforoti tɔna kun Aramatetiwi, wu yire Isufu. Wuyaa da dam Yesu re karɛmbii tɔna ren. ⁵⁸Wu bɔw vam Yesu re tiwugɛ zɛrɛgɛ zɛrɛ Pilati kan. Pilati se ba panan wurɛ. ⁵⁹Yesu takɛm Yesu re tiwugɛ wu pu

fɔnrungu poron won duru wɔ. ⁶⁰Wu va koyi wu sugo vɔm durugɛ rɛ, wu da kɛrɛm sɛnɛgɛ wu da vɔm. Kɛrɛ ponde wu bilim luko kɔ wu karɛ vɔm nɛ nii do wu pɔrɔ. ⁶¹Magadala Mariama wɔn Mariama dalɛ rɛ da wo nni ba gɛndɛ vɔm nɛ yiko bɛnɛ rɛn. ⁶²Kɛrɛ tɛwuzuwɛn kee rɛ da wunzuɲo dɛɛ rɛ, sarga kolluwa rɛ putena wɔn Farisienwan dalɛ dulum za ba va Pilati kan. ⁶³Ba va gɔlu wura bɛ ya: "Nuti; yiri lɔɲsum bɛ wu kɛma tulluw wo tiwu keeban, wu se bɛ wu tɛma daa tɔɔ wu pɔw wɔ. ⁶⁴Kɛrɛ yɛmban yiri pɛm bɛ pan ba sɛnɛ vɔm nɛ nii fo daa tɔɔgɛ dɔngu, budayalɛ wu karɛmbiyobe bu kun tiwugɛ wɔnrun do ba gɔlu laabɛ rɛ bɛ wu wɔm. Kɛ kɛma rɛn zɔmbɔri pagɛ da gɛ bɔ fɔragɛ." ⁶⁵Pilati se bra bɛ ya: "Nan sɔdasɛrɛ sean bɛ ba va sɛnɛ. Varan da ya guru yalɛ ya sɛnɛ vɔm. ⁶⁶Kɛban'ɔ ba vɔm nɛ nii wɔsugu ba se kasetɛ gɛ ban, ba tundu sɔdasɛrɛ dini ba sɛnɛ vɔm.

Chapter 28

¹Wujugo diye pɔrɛ pɔnde yakabene diye doru jɔnjɔn fɔra, Magadala Mariyame, do Mariyama vame vɔme sime.
²Tiganbiye siyime lesetiyan, nɔti re Meleke duku tisime gi li dɔnde gi bili luko gi kɔru vome ne niban gi gindi gi ban.³Meleke re yuko mukume n'to duwa mukari, gi yutu gi re pomusari n'to kɔndeyi yima. ⁴Vome siniwa re bene kɔkume ba siyi,ba katami ba da n'o tipa.⁵Meleke gɔlume kanbe re beya:" baame wudugu, mi sulume somuru Yesu we peki tijane ban, wu yari pume. ⁶U tome n'ge u wɔme, n'to u gɔlu yale yali bɛɛ. Kuwame nɔti re pude giyan sime.
⁷Do ya se panga ya wori, ya va gɔlu u karimebiyobe re be Yesu wuwa u li dipa bene re, be u wome yale yikere Galile, yari pa ya na dine, ke wo mi kan a pa gɔlu yala ki bɛɛ.⁸Kanbe varime lomeban ba li vuyi re, ba benese denime tɔgɔ ni wɔ wuduge do beneyidiri, ba sesime ba va gɔlu karimebiyobe re. ⁹Yesu tusume bɛ u fosu, be ya jimoru, kɔn dɔngume Yesu kan u mume ne u kɔgome wu. ¹⁰Yesu gɔlume bera beya:" yari baame wudugu varame gɔlu mi baabiyobe re, be ba varame Galile be pa nawu dini.¹¹Kɔn sigan wo keme ban, sɔdasiri be da kɔrisidame wɔme ne dali vame jaagi re ba va ki tɔgɔ gi re fan gɔlu saragakoluwa re nɔtire. ¹²Saragakoluwa re nɔti do kemebuguwa denime ja, ba mali ja wɔ ba pame keseri kɔw sɔdasiri re. ¹³Ba se varame gɔlu be yesu re karimebiyobe kume jiyiwo ba ku tiwugi vɔnru i duyɛ ke ban.¹⁴Goverdima lugagi, i pa i kɔru gi yuko u kan i bɛsiwu, do u bu yila tɔgɔ da. ¹⁵Vɔme siniwa somemi keseri gi mali ba gɔla wɔ, ki gɔla seyime yahutu fo ziege.
¹⁶Karimebiyo fiyo tiyan vame Galile, Yesu da gɔlu bera tunturugi ke gɔla bɛɛ ba dɔngume dini. ¹⁷Ba na Yesu ke ban ba kɔgɔmemu do gi dame dure mamaga.¹⁸Yesu dɔngume ba kan u gɔlu bera beya:" panga fan pamemi mi re dɔnde do tiganbiye ban. ¹⁹Kire yimeban varame budugi fan re ya va bɛ da mi karimebiyore, ya se bɛ numu, baa, u biyibo do wujugo kiede yire wɔ.²⁰Mi gɔlu kerigan gɔla ke karibidiname bɛ be ba dulame ki, nangi mi pa a time yari kan sufan fo diniyogi re jɔke.

Luke

Chapter 1

¹Tɔgɔ gi kere da i benere laa bogo sigidami ba weri ki kiwari gi.² Ki tɔgɔ gi da laa bere sere fo gi nimugi ban,ngare keregan pami bra ba gɔlu Yamba gɔla, bɛɛ wanri ki tɔgɔgi gi mali ba kaseti wɔ. ³Tɔgɔ gi kere da fo gi nimugi ban,miyan dame bojugan ki tɔgɔ gire parigajina kire yebanu, gi pomesari be mi wanri ki tɔgɔgi gi dula janɔmin n'na Teofile ⁴.Budayali nu karibidan tɔgɔ kere be nu sulu be ki dame gɔne papire.⁵ Herode da wo peri ban Judee yine keban,saraka soguru dali da wo dini,u yire Zakari.Abiya jama saraka soguru daliwu,u konwu da dame saraka soguruwan re nɔti Aron budu re,u yire Elisabet. ⁶Ba nii fan re terinari yamba yikere,ba sogumari yandi nɔti re sariya wɔ u kerigan gɔla fan kan. ⁷Do bi kaka da to ba kan,nunuditia Elisabet dame kon were luruyan bire,ba nii fan da banjami.⁸De dali le diwuyan, Zakari wo saraka soke tome ne Yamba yikere jama bogo gire wankati ban. ⁹U karigon takime,gi mali saraka soguruwen re luru mi gi wɔ,be u ju yamba kɔginin dore re u wusudo wusuna lume yine. ¹⁰Jama gi da wo Yamba jiraban sale wusune re wankati ban.¹¹Nɔti re maleki dali bulugu gi sugo Zakari re,gi jirigari da wo saraka kore kagi re julɔ kan.¹² Zakari nagi keban,u telimin jansime,u wudugume.¹³ Do maleki gɔlu wura beya:Zakari bu wudugu nunuditia n' Yamba jira somi.N'kon Elisabet bawu luru bi bɔ n'na n' pan se u yire be Yuhana.¹⁴N'bene pagi da yiban fo gi pɔrugini.laa bogo paba da bene yidiri u lure yeban. ¹⁵Pawu da nin kɔre nɔti re yikere u da sima wala juwin ka jɔbɔ juu pawu suu wuzugo kede re u lure wankati ban.¹⁶Pawu wusugu laa bogo ba nɔti yamba kan.¹⁷ Pawu vari Yamba yikere kelu Eli re wujugo do u guruma re,budayali u se maligan buwa wɔ ba biyobe benere,u wusugu bere sogiyan gɔla ba da n'to laa terinariwa dipa,budayali u peti budu u tudu Yamba re.¹⁸Do Zakari gɔlume maleki re beya:mi pa sulu ci a pomesu yali? nunuditia mi banjami,mi kon ya name bena bogo.¹⁹ Maleki tobu beya:mi dame Gabriel le mi jirigime Yamba yikere mi kerime a ku gɔlu n'na n'gare kiwari yidi re tɔgɔ kan. ²⁰Nagi n'pa da mukure,n'da guru n' gɔlu fo n'gare tɔgɔ ni suru keban,nunuditia mi gɔla cere nire pagi suru wankati mandinari re,nu wo mugi ban.²¹Laabe fan da turume Zakari,ba dame kawunin be u bomi Yamba kɔginin dore re jere.²² U li keban,u wo guru u gɔlu ba kan,ba sulume be u name bulugari duku u wo Yamba kɔginin dore re u bulugu bulugari u nu wo do u wo mukuyandi re.
²³Zakari tome dere ni suro u vame u min nu.²⁴Ci dere pɔrɛ pɔnde,Elisabet taki ve u feki karugu non,u se beya:²⁵ Yuti dame ci mi re beru,u se u se mi ban keban u korume mi cii a yine laabe benere.²⁶Ci karugu nipi gere,maleki Gabriel kerime Yamba kan gi va Galilee ja duku re,gi yire Nazaret. ²⁷Gi dɔgu kanbi dali kan,u da dame bɔ dali le sana re were yire Yusufu,Dawuda budu gi,wu konwu re yire Mariyama. ²⁸Maleki gume u kan gi gɔlu wura beya:julu ti n'kan nu were na juluri Yamba kan Yuti wo n'kan. ²⁹Mariyama telimin jansime ci gɔla re yeban,u da logusume be ci fore biye bika wɔ?³⁰Maleki gɔlu wura beya:bu wudugu,Mariyama,nunuditia n' name juluri yamba

kan.³¹ Sime n'pan taki ve n'luru bibo,n'pan se uyire be Yesu.³² U pawu da nin kore,u pawu kome Yamba dode wara re bibo re.yuti pawu pan Dawuda pe gide gogi wura.³³ Pawu da pere Yakuba budugi yine cere komiyan jake.u peri da joku.³⁴ Mariyama golume Maleki re beya: ci pagi da yali,nunuditia mi wo bo kaka sulu dome.³⁵ Maleki tobu beya: wujugo kede pagi ku n'ban Yamba were wo dode wara re guruman pagi pu yine.cire yebanu n'pan luru biwe be,u pawu kome Yamba bibo.³⁶ Sime n'babi kon Elisabet were banja be,wuya taki ve,u bawu luru bibo.wu were da niyobi,n'gare karugu dame u ve take karugu nipi re yan na re.³⁷ Nunuditia yamba geyan kaka re.³⁸ Mariyama seya: mi dame yuti re boka kon re yamba deya ci mire n'to n'golu mire yali be.cire ponde maleki porume gi duwu dini.³⁹ Ci wankati ban Mariyama jimi u da loba u va tuturu gire yine Judee ja dali le.⁴⁰ U jume Zakari min nu u fosu Elisabet.⁴¹ Elisabet lugu Mariyama fo kore keban,bi domi u jere.Elisabet sume wujugo kede re.⁴² U narime kore kawo beya: n'dame do bire gi da gi kan be fan n'pan luru bi we be,wuya dame do bire!⁴³ Mi dame wule fo a yuti re ni kuyi sime mire!⁴⁴ Sime mi lugu n'kore keban,bire re benere yidiri domi mi jere.⁴⁵ Kon were teri gi ban be kere golu u kan yuti kan gi ni pagi suru wu dame do bire.⁴⁶ Mariyama se beya: mi kogomi yuti a bene sere.⁴⁷ Mi deme bene yidiri mi soguru Yamba kan⁴⁸ Nunuditia u seme u yuko u boka kon sogo tisoru ban.sime gi taki be budu kere piri fan paba golu be mi dame do bire.⁴⁹ Nunuditia gurumati Yamba dame togo ko mire u yire wo kede.⁵⁰ U wudugu u se wuduguru ware yamasogo do ba budu fan.⁵¹ U dame kawunin togo u nu wo,u seyime loguse jobo tena.⁵² U tisime pewa u koru ba gide gogi ban.u taki laa bere tisi ba sugo.⁵³ U su yasima tena jimo wo,u du bere kome ba va koboro.⁵⁴ U kusume u kusume bi u tome bi Israel,u telimin timi u sugo yamasogo wuduge re.⁵⁵ Ibrahim u budugure togo fo gi komiyan jake n'to u golu u dipa re yali be.⁵⁶ Mariyama dame karugu to Elisabet kan.cire ponde u nunume u va ja.⁵⁷ Elisabet tise dogo u lurume bibo.⁵⁸ U gidiriwa wo u babiwobe name be yuti kogomi u yamasogo wuduge u kan u baa re bene dame yiban u kan.⁵⁹ Bire lure da nutolu re dewuyan ba semu kinkinrin ba da pime ba se u yire be Zakari.⁶⁰ Do bire nii golu be u yire pagi se be Yuhana.⁶¹ Ba golu wura beya:do n'nin kaka yire to beru.⁶² Ba bojume bawu kaseti duku wo be bika yire u pawu se u bire.⁶³ Zakari girime be be ba paga wura pore u wanrigi gi ban be u yire pagi da Yuhana re ba fan dame kawami.⁶⁴ Ci giyan be tiyan re Zakari ni korume,u dulumu wini volume,u golume u kogo Yamba.⁶⁵ U gidiriwa fan wudugume .laabe da golu ci togo betiyan Judee tuturugi re jamana re giyan fan.⁶⁶ Gi luguruwa fan da logusume ci togo gi ba jere ba se beya:n'gare bi pawu da bika re?nunuditia Yamba guruma da wo u ban.⁶⁷ Ci wankati ban bire ba sume wujugo kede re u da keluyan be ya:⁶⁸ Yuti Israel le yamba na koginin,nunuditia u seme u yuko u laabe ban u wolu be.⁶⁹ U pan soguru we kome paga yila gi da tome bire Dawuda bugugire.⁷⁰ U da golu ci wankati tosari re u kelu Samari re nire.⁷¹ Be u pawu so yiri i joguwa kan,u koru yiri i joma muguru wa re nure.⁷² U bulugu u yamasogo wuduge i fan re niyan bere,u du u telimin u niseyari kedegi re.⁷³ U da takime ni seyari i fan re ba Ibrahim re.⁷⁴ Be u pawu so yiri i joguwa re nure,budayali i na be kulu wura.⁷⁵ Budayali yiri da terinariwa re u yikere i wujugo fan re.⁷⁶ Nuya, mi bibo panda Yamba kelu re,nunuditia n'pan vari yuti re yikere n'wosugu u keme.⁷⁷ N'pan se ba yiri ban be u pawu daki ba junufu u pan bera soguru.⁷⁸ Yile Yamba yamasogo wuduge wo u togo kede gire yeban.cire yebanu u pe yila tewujuwan yila gi li dode wara re.⁷⁹ Bere gidari re wo kariwuti do timan wuriye re,u korume kan porugan bere,u tudu yile nin julu re keban.⁸⁰ Do wu bi da sogomi sogumari yane yuti re yikere.u timi poro wagala re jere fo u bulugu buluge wankati doge Israel le.

Chapter 21

¹Yesu takəm'v ju donde wu naforogə tena. Ba da seem ba tantuluma tisiri tantuluma see tisiri kee re da tundu Yamba dore re bɛɛ rɛ. ²Wu nam kɔn kɔmɔntanti wee re bara tonde tɔɲa, wu sem wakɔya nii gə zɛrɛ. ³Yesu se ya: "Nni kɔn kɔmɔntangəti wee re bara tonde se kɛsɛrɔ kee bɛɛ, gə dəkəma bɔ laabe fan rɛn yangə, ⁴nundɪtɪya bɛ fan panmə fɪɲɛw gə lɪ ba naforo kan, do nni kɔnw wɔn wu kanɛɛ fan, wu panmə wu nuu rɛn tisiri fan." ⁵Laa dalɪ da gɔlɔm Yamba dore re tɔgɔ kan, bɛ gə wɔsɔgum lusə kɛndɪya wɔ, do tisi yetə kakatadə kee ba da pan Yamba rɛ bɛ wɔ. Kɪban Yesu se ya: ⁶"Ya se wo nni tisiri kee ban bɛ, lukɔ kaaka da tɛɲ za ban nge, gə fan pagə zarə." ⁷Ba bonzum'v bɛ ya: "Karənsamba, kɪ tɔgɔdɛ pa da turuga? Kɪ tɔgɔdɛ rɛ wankatɪ dɔnga bəka kaseti rɛ pagə da dɔm?" ⁸Yesu tonbum bɛ ya: "Sena ya sugo, buwan dɪ ba larə yarɪ, nundɪtɪya laa bongo pirim mɪ yire kan bɛ bɛ sugo dam krisita rɛ, bɛ wankatɪ dɔnga. Yarɪ buwan ba nɔmɛ dɪlɪ. ⁹Yarɪ lɔgaa komadə wɔ kapɪnɛ kɪwarɪ, buwan wundugɪ. Tɛlɛyɪgə kɪ tɔgɔdɛ da dɔm, do gə zɛnzərə da dɔngu kɪ gɪna beetɪna rɛn." ¹⁰Kɪrɛ ponde wu gɔlɔm bra bɛ: "Buudu dalɛ pagə zəɲ buudu dukɪ rɛ yɛmban. Pɛɛrɪ dalɛ pagə zəɲ pɛɛrɪ dukɪ rɛ yɛmban. ¹¹Təɲabe sɪɲorɪn kɔgya pagə da gɪna dalle, watəma kɔgya wɔ yashma pagə da gɪna bongo rɛ. Wundugɛ tɔgɔ kɔgya wɔ kaseti kɔgya pagə na donde waraa rɛ." ¹²"Do ngewoo kɪ tɪgɪdɛ se gə dɔngu zɪgɛ, pa ba mun yarɪ ba zim kɔkɔɔ. Pa ba se yarɪ Yamba dore re yikere tena nuu rɛn ba se yarɪ kasɪ. Pa ba va ya wɔ pɛwaa wɔ guvɛrɛnɛrɪnwan rɛn yikere mɪ yire yɛmban. ¹³Pa ba pan yala mandəɲa ya da kaseti. ¹⁴Yarɪ takan mandəɲa bɛ ya da ya sugo zoyɛ gɔla peti ngewoo kɪ se dɔgu zii, ¹⁵nundɪtɪya mɪ pa pan yala nii won sogumarɪntɪyan, fo yallɛ zɔgu kaaka da gur'v se yarɪ sɔsɔ wala wu gunu ya gɔlaa rɛ ju. ¹⁶Baa ya lulluwa wɔ ya baabiyobɛ wo ya gəndərəwa wɔ ya dɔɔwa pa ba se yarɪ nuu, ba pa ba gu ya dalɛ. ¹⁷Laabɛ fan pa ba mun yarɪ zɔma mɪ yire yɛmban, ¹⁸do baa ya ɲukutə beetɪna dangan da larɪ. ¹⁹Yallɛ bentɔsɛrɪ rɛ pagə pan ya na ya sugo wunzɔɲɔn. ²⁰Ya naga bɛ koma tena gindəno Zerusaleem keeban, sulam bɛ gə lɔwɛ dɔnga. ²¹Kɪban Zude zamnaa rɛn laabɛ sesan ba va tunturun gɪnadɛ rɛ. Bɛ wo Zerusaleem nɛ zagə rɛ zɛrɛ, bɛ lɪan dini. Bɛ wo pɔrɔ, bɛ buwan zun zagə rɛ zɛrɛ, ²²bɛ kɪ dɛɛ pagə da hake kore dɛɛ rɛ, budayalɪ kee wanrɪn bɛ fan rɛn nii suru. ²³Kan bɛ rɛ ton komburo wo bɛ rɛ ɲɔkun biyo pa ba zim kɪrɛ dɛwɔɲan kɔkɔɔ, nundɪtɪya zimorin kɔɔ pagə tɔɲabɛɛ ban, Yamba bɛnfuruse pagə tisi buudugə rɛ laabɛ ban. ²⁴Pa ba tɪwɪ kɛmɛ nii kan, pa ba mun bɛ bɔtərə ba sɛyɪ buudu dɛpaa rɛ bɛnɛ rɛn. Buufu dɛpa pa ba nɔm Zerusaleem ba nɛɛ lɛrɛ, fo kɪ buududɛ wankatɪ rɛ nii suru. ²⁵Kaesti pagə na wee wo karəgəgə wɔ karbiyo ban. Se lomarin pa na buududɛ tɔɲabɛɛ ban, pa ba yirgdon sɪrɛnumuu rɛn nɔma rɛn yɛmban. ²⁶Laabɛ pa ba katan wundugɛ kɔgya wɔ tɔɲabɛɛ ban nɛ tisiri kee rɛ piri bɛ rɛ lɔɲsɛ kan, nundɪtɪya donde wara rɛ gurumadə pagə siin. ²⁷Kɪ wankatɪ ban pa na donde Nɛn nɛ Biibɔ piri warɛ ban panga kɔɔ wɔ nɔmɛ kɛndɛ wɔ. ²⁸Kɪ tɔgɔdɛ rɛ nii munga keeban, zəɲan ya zərəgə ya takə ya ju, nundɪtɪya ya ɲuwoləɲa kɔgusa." ²⁹Yesu sem makə d tɪɲa bɛ ya: "Səɲan wakəni won tənzana kee tən bɛ fan. ³⁰Ya naga gə suyi vatə keeban, ya sugo ɲɪ bɛ wee kɔgusa. ³¹Ya naga kɪ tɔgɪdɛ dɛɛ keeban, yarɪ sulan bɛ Yamba pɛɛrɪ kɔgusa. ³²Gɔnɛ , mɪ pa a gɔlɔn ya bɛ ya laa bɛ woyan wɔnɛ bɛ, bɛɛ fan da tɪwɪ, do ngə tɔgɔ fanrɛn nii wo suru. ³³Donde wara wɔ tɔgan bɛ fan pagə pɔrɪ, do mɪ gɔla da pɔrɪ layilayɛ. ³⁴«Shəgan ya sugo, budayalɪ ya bɛnɛ bam yarɪ zim gə va ya wɔ zimo zɔnbɔ do shəma yunwɛ, do ngə dinɪɲorɛ lɔgusɛ tɔgɔ wɔ , fo kɪ dɛ bu yarɪ zambudam, nto kuguso mun nɛmɛ yalɪ bɛ. ³⁵Nundɪtɪya, kɪ dɛrɛ wɔnyam tɔgan bɛɛ ban nɛ laa fan pa ba na. ³⁶Do tɔgan ya sɛɛ bam , ya zərɪ Yamba wankatɛ fan ban, budayalɪ yarɪ na panga ya na sogɛ kɪ tɔgɔdɛ kɛrɛ piri fan ban, do ya gurɪ ya zərɪgə Nɛnɛn Biibɔ yikɛrɛ.» ³⁷Yesu da keribudeem laabɛ Yamba dorɛrɛ kɔgərə zɛrɛn dɛɛ fan wuya wɔ. v da vɛm dɔɲən Olibiyɛrɛ tunturum gə ban. ³⁸Do zɔnzɔn wɔn , laabɛ fan vɛmɪ v kan Yamba dore kɔgərə ba sɛɛ ba zɔnɛ v kan.

Chapter 3

¹Rome pe Tibere re peri re bena fiwu nɔge ban,ki mimi Pɔnse Pilate da dame guveneri re Jude jamana re,Herode da wo Galileé,u babi Filipe da wo Itire wɔ Trakonite jamana re yine. ² Ane wɔ Kayife da dame saraka soguru wa re,ki banuwu yamba gɔlu Zakari bibɔ Yuhana ban pɔrɔ wagila re. ³Yuhana vame Jurden bagi niyi ban jamana fan re.u da gɔlume labe re be ba lɔgusame ba junufu gire ba juwu numu,budayali ba junufu na yafi ne. ⁴ N'towo gi wanri kelu Esaie re kitabu re yali be beya:"nanriga kore lime pɔrɔ wagila re beya:petame yamba ya tere u keme biyo kɔyiri. ⁵Tuturudi fan re bene pagi siki,turudi wɔ jimɔndi fan pagi tisi gi mali.keme gɔdinari fan pagi tere,giyan kere nire wo mali fan pagi mali. ⁶ Hadama biyo be fan paba nayan yamba soge." ⁷ Jama bere da kuyi juwu numu re Yuhana kan,u da gɔlu bera beya:"dome jɔbɔ budu wule see ya yiri ban be sesame yamba bene furuse kere piri be re yikere?" ⁸Tɔgɔ dari kere bulugu be yari lɔgusume ya junufu gire,bulugame kiyi,buwa gɔlu be Ibrahimida dame yale baa re,nunuditia mi gɔlume yala be,yamba gurume gi wusugu n'garɛ lukɔ gi dɔwɔ Ibrahimida budu re. ⁹Bawa bæ,jedewe vame tijane re kewe yeban gi jɔku.tijane wo tijane kere sumiyan biye kedɛ,kewumi gi kɔ lewu re. ¹⁰Jamagi bere da kuwi juwu numu u kan be da bojume muwu beya:kire yebanu i dame bika? ¹¹ U tomebumi beya:"lankanan nii woga nin we kan,wu pan tiyan were kɔmiyan re.jimo woga wewe kan wuya dagi beru.Panga tena wakiya soguru wa ya kume ¹²budayali bu da yali ba juwu numu,be gɔlume wura beya:"karisamba, yiri jieme be i da bika?" ¹³ U tomebume bera beya:"ba gɔlu yala keye be buwame sogɛ ya pɔru kire niyi. ¹⁴Panga tena dali ya bojumu be : "do yiri dowo, yiri jieme be i da bika?" u gɔlume bera beya:"yari buwame nin kaka keseri sogɛ panga ban.yalɛ wuwɔn dɔgu yari. ¹⁵ Labɛ fan da deme seserɛ,ba fan da lɔgusume Yuhana tɔgɔ rɛ,yala wu dagi soguruwu re. ¹⁶ Yuhana tomebume ba fan be ya:"mi miyi seme yari numu do duwu pirime,wurɛ panga bɔwɔ mi yan gi parigajina.mi dame wurɛ lala wuyini voluru re.wu pawu juwu yari numu wujugo kedɛ wɔ lewu re. ¹⁷ U jan perise wogugi wo u nure u perisi u jan metari u kuru nɔwɔ di rɛ.u pawu se jan biyo u tanga rɛ do u furu jan nɔwɔ di lewu wo. ¹⁸ Yahana da gɔlume gɔla bogo laa berɛ u de be wajuwu do u gɔlu kiwari yine bera. ¹⁹ Do Yahana korume Herode re kɔtɔ u babi Herodiyas re konwon furudinori re yeban,u kuru u kɔtɔ u tɔgɔ jɔbɔ dari fan re yeban. ²⁰ Ci wankati ban Herode dame tɔgɔ jɔbɔ duku u see Yuhana kasu. ²¹ Labɛ fan numu juwin pode,Yesu ya jume numu.u wo yamba jira ban dode wara re niyi kɔrume,. ²² Tuna nemiyin wujugo kedɛ tisime n'towo kurububumegi gɔla kore lime dode wara re be n'dame mi bibɔ pima tire,n'tɔgɔ wo mirɛ yime ban hali. ²³ Yesu sigidan u tome keban,u bena da dɔgume bena fisitɔwɔ.labɛ da medemi be Yusufu re biyi. Yusufu dame Eli re bire. ²⁴ Eli lime Matat re. Matat lime Levi re. Levi lime Melki re. Melki lime Janayi re. Janayi lime Yusufu re. ²⁵ Yusufu lime Matitiya re. Matitiya lime Amɔs re. Amɔs lime Nahum re. Nahum lime Elisi re. Elisi lime Nagayi re. ²⁶ Nagayi lime Makati re. Makati lime Matitiya re. Matitiya lime Simeyi re. Simeyi lime Josek re. Josek lime Joda re. ²⁷ Joda lime Jokanan re. Jokanan lime Resa re. Resa lime Zorobabel re. Zorobabel lime Sealtiel re. Sealtiel lime Ner re. ²⁸ Ner lime Melki re. Melki lime Adi re. Adi lime Kɔsam re. Kɔsam lime Elmadam re. Elmadam lime Er re. ²⁹ Er lime Josue re. Josue lime Eliezer re. Eliezer lime Jorime re. Jorime lime Matati re. Matati lime Levi re. ³⁰ Levi lime Simeon re. Simeon lime Juda re. Juda lime Yusufu re. Yusufu lime Jɔman re. Jɔman lime Eliyakim re. ³¹ Eliyakim lime Melea re. Melea lime Mena re. Mena lime Matata re. Matata lime Natan re. Natan lime Dawuda re. ³² Dawuda lime Isayi re. Isayi lime Obɛd re. Obɛd lime Boaz re. Boaz lime Salmɔm re. Salmɔm lime Nakison re. ³³ Nakison lime Adanadab re. Adanadab lime Adamim re. Adamim lime Ram re. Ram lime Hezron re. Hezron lime Perez re. Perez lime Juda re. ³⁴ Juda lime Yakuba re. Yakuba lime Isaka re. Isaka lime Ibrahimida re. Ibrahimida lime Terak re. Terak lime Nakor re. Nakor lime Serug re. ³⁵ Serug lime Rehu re. Rehu lime Peleg re. Peleg lime Heber re. Heber lime Selak re. ³⁶ Selak lime Kainam re. Kainam lime Arpakisad re. Arpakisad lime Sem re. Sem lime Nuhum re. Nuhum lime Lemek re. ³⁷ Lemek lime Metusela re. Metusela lime Henok re. Henok lime Jered re. Jered lime Mahalaleel re. Mahalaleel lime Kenan re. ³⁸ Kenan lime Enos re. Enos lime Seti re. Seti lime Hadama re. Hadama lime Yamba re.

Chapter 4

¹Yesu suwo wujugo kede re,u nunume u va. bagi re nikan.wujugo kede numi u niyi u va pɔrɔ wagila re. ² U da dame dawa finasi,uda korume kɔtɔ Sutana kan.u wo jimo jiyi,u wo numu yuwu ki dewe re pɔra pode sasima mumuwu.³Ci begi ban,Sutana kɔgusume u kule gi gɔlu wura be ya:"taa yamba biye n'wɔ gɔlu n'gara lukɔ re be gi wusugu n'gara lukɔ re be gi wusugu gi daa buri re. ⁴ Yesu tomebume gira beya:gi wanrime yamba sewe re be jimo kaa seyi daa re komebu nin.⁵Cire pode Sutana vame u wɔ tuturugi re yine gi bulugu wura diniyo gire peri fan wura giyan betiyan re. ⁶ Sutana gɔlume wura be ya:mi pa pan n'gare yuti yan wɔ gi nɔme kede gi n'nan nunuditia gi seme mi nure,mi pii a pangi were mi peme mi gi wu ti re. ⁷ N'kukuno mi yikere n'kɔgɔ mi gi fan pagi da n'yane ne.⁸Yesu tomebume beya:" gi wanranri be da tome n'ɔuti biyé tiyan re do n'kɔgɔme wu."⁹Sutana mumi u nii duruwame gi va u wɔ Jerusalem gi va u tundu Yamba kɔgine doré re benbene re gi gɔlu wura beya:" taa Yamba biibɔ n'wɔ du n'sugo u ku tiganri." ¹⁰ Nunuditia gi wanranri be. ¹¹Yamba pa gi gɔlu n'tɔgɔ melekedi re gi ku n mume n'nuu ban budayali n'nɛ bu pisi lukɔ ka-ka ban.¹²Yesu tomebume beya:" gi wanranri beya:" bu n'ɔuti Yamba kɔrɔ koru." ¹³Sutana koraa u kɔrɔ gi zɔku kee ban gi pɔrume gi du wu dini.¹⁴Yesu nunume u va Galilé wujugo kiede panga re. U yiré lime ki jamana re giyan fanw. ¹⁵ U da keribidemi laabe baa Yamba kɔgine dore ré, laabe fanw kɔgɔme wu.¹⁶Yesu fɔgaa Nazareti giyan kee rewu ba sé u yiri ban be u zume Yamba kɔgine doré zere wujugo diye diyoyan. N'to gi meri gi dee yali be, u zimi u zirigi u karibidame. ¹⁷ Kelu Esayi re sewe pami wura. U pulume sewe, gi wanranri dini beya.¹⁸<<Nuti re wujugo wo mi ban, nunuditia u gɔrume mii mi gɔlu kiwari yine kanɛ tena re.u kerime mi be mi gɔlu bogusiri re be ba paba nu julɔ,a gɔlu bugusiri be ba see pagi kɔru,be a koru jimori tena ba jɔgu wa re nure, ¹⁹ Yuti wɔyi i tɔgɔ kede keban,be a gɔlu kii bera.>>²⁰Cire pode Yesu pume sewe re niyi u pan tome bire do u gidi yamba kɔgine dore re laabe fan re see timi u ban. ²¹ Ci wankati ban Yesu mumi gi niyi u gɔlu be ya:"jegemi yari lugu sewe re gɔla kee kire niyi surume. ²²Ba fan da gɔlume u yire kede,Yesu re gɔla yidi dame be kawune,ba gɔlu beya:"Yusufu re biɔɔ daga be la?²³Yesu gɔlume bera beya:"mamaga toge gi ban yari paya daa n'gare tere beya:"bɔsiri tiyi bɔru n'sugo,yari paya gɔlu beya:"n'da tɔgɔ kee kapernaum,da ki tɔgɔ gire du n'sugo jaa re ya. ²⁴ U se beya gongon ne mi gɔlume yala beya:"kelu kaka kɔbuya kede u sugo jaa re. ²⁵Do mi gɔlume yala beya pandi kan bogo da wo Israél le jamana re kelu Eli wankati ban,duwa daa bena tɔɔ do karugu nudugu go ku keban. yasima da wo ki jamana re giyan fan re. ²⁶Gi fan re jere,Eli wo keri u va be kaka dere,fo pandi kon dali,u da wo Sidɔn jamana re jaa dali re,u yire Sarepita. ²⁷ Girima bogo da wo Israél le jamana re kelu Elise wankati ban,ci fan re ba kaka wo nan julɔ,fo Siri re nin duku u yire Naaman.²⁸Yamba dore re laabe fan lugu ki gɔla keban ba bene furume parigajina. ²⁹ Ba jimi ba veji Yesu ba liyɔ jaa gi re.ba jaagi re gidari da wo tuturu keban be,be paba lasiwu ba joo vɔme ne. ³⁰ Do wu lime ba benere u pɔru.³¹Yesu vame Galiléé jaa dali re,gi yire Kapernaum. u da keribidemi laabe wujugo dere dewuyan dini. ³² Be dame kawune u laa karibidine re mandigan kan,nunuditia u da gɔlume panga wɔ.³³Bɔɔ jina tiyi dali da wo yamba kɔgine dore dini,u narime kore kɔɔ wɔ beya: ³⁴ "Nu pumi bika yiri kan,Yesu Nazareti? u kume yiri nemi la?nu da kere, mi yi ki,yamba kede."³⁵Yesu korume jina re kɔrɔ beya:"tuwun'ni n'li ni bɔwu re."jina jomu jama gi re gi lyi u ban,go kaka da wura. ³⁶Laabe fan dame kawune,ba da gɔlume ja re beya:"bika gɔla n'giwɔ?u gɔlume jinisiri kan panga do guruma wɔ,gi liyi laabe re!" ³⁷ Ci re yebanu,Yesu re yire liyi ki jamana re giyan fan.³⁸Yesu re liye pode yamba kɔgine dore re,u vame Simɔn menu. u mimi Simɔn kon nii re jimori tuna lone ne.ba jirime yesu be u pan wura julɔ. ³⁹ Yesu vame jubo u yine u gɔlu tuna lodi re kɔrɔ.tuna lodi dumu.ci giyan betiyan re,u jimi u sigidan tome u wɔsugu ba tɔgɔ.⁴⁰Wee j are ban,laabe vame ba vema tena wɔ u kan,u pelime unuwu ba fan tiyi tiyan ban u pan bera julɔ. ⁴¹ Jisiri ya lime laa bogo re,ba da nerime beya:"n'dame yamba biyi bɔ re!"do yesu korume ba kɔrɔ,u wo teri gi gɔlu,nunuditia gi sulume be wu dame soguru re.⁴²Tewu sɔra,yesu lime u va pɔrɔ giyan dali re.jamagi da pumu.ba dɔgume u giyan re.ba jirimu be u bu pɔru. ⁴³ Do u gɔlume bera beya:"tileyigi mi gɔlu yamba kiwari yine jaa dipa re,nunuditia kire yebanu mi kuni." ⁴⁴ U da deme waju yamba kɔgine dore re Judeé jamana re giyan fan re.

Chapter 5

¹De duku re dewuyan Yesu yesu da wo Jenesaritire bagi niyi ban jamagi da dame baamu budayali see ba junin yamba gola wo. ² U name kokura nii bagi re nii ban kora muguru wa da lime gi jere,ba da sememi ba jowodi. ³ U jume ki kokura tiyan re,ki da dame Simeon yan ne u jirime Simeon be u lasi kokura gi liyi niyi ban fiyonwu,ci daa u gidime gira u karibidan jamagi. ⁴Yesu gola u joku keban,u see Simeon re be ya:"lasi kokura n'see numu re,ya koo jodi numu re ya muge. ⁵ Simeon tobume beya:"karisamba,yiri wurume tomban i wo ka ka mu do n'gola re yeban mi koo jogi numu re. ⁶ Kire dari re pode ba kan,ba mumi kora bogo fogi dogu joo gi re niban. ⁷ Ba kome ba nuwu ba dipa re kokura duku re jere be ba kuwame be kusu,be kume,ba. sume kokura niyi fan,fo kokura da piyi gi wuru numu re. ⁸Smeon Piere naki keban,u dume u sugo u jari u yikere u se beya:"Yuti kogulu mi ban,nunuditia mi dame junufu deru re. ⁹ Wu woo u dipa fan dame kawune ba mugan kora ba naa kooko re yemeban. ¹⁰ Zebede bibo Yakuba wo Yuhana bere da Smeom gadi wa re biya dame kawune. Yesu golume Simeom re beya:"bu wudugu,gi sigidan bee,n'pan da laa pumuruwa re." ¹¹ Ki wankati ban ba sesemi ba kokura ba dogu wo numu re niban ba duwu ka fan dini ba dulu yesu re powo. ¹²Yesu wo jaa dali re boo dali da wo dini,girima da wo u tuna fan ban,u na yesu keban,u jarime u yuko tigan re,u jiriwu beya:"Yuti n'buga teri n'pan guru n'same mi. ¹³ Yesu korume u nu u peli u ban,mi terime n'same. ¹⁴Yesu dame kii wura kuruban be u bu ki togo gi golu nin ka ka re,do va n'sugo bulugu saraka koluwa re u koru saraka n'samari re yeban n'to Musa golu yali be pagi da kaseti re n'julu nanri kan. ¹⁵ki fan,Yesu re yire lime gi va yikere,fo jala bogo da deni u kan budayali ba see ba junin do ba vema nan bore. ¹⁶ Do yesu da vemi pooko u tiyan u ve yamba jiri. ¹⁷De duku re dewuyan yesu da keribidemi labe,Farisienwa wo saraka koluwa da wo dini ba gidi.ba lime Gallile,Judee do Jerusalem ne jesile. yuti re guruman da wo yesu ban,u boru vema tena vema. ¹⁸Laa dali re kuwu nin were togusi nii fan re tiwari wo u pudari wo kaban.ba pume mandigan ba juu u wo dore re jereba besuwu yesu re newe lere. ¹⁹ Ba wo guru ba juwu u wo dini jamagi re yeban,ba dini dore re yine ba futu fure ba tisi fure wo wu wo u pude kagi wo Yesu re yikere jamagi re benere. ²⁰Yesu nan ba muganri keban u see bera beya:"bo,n'junufugi yafina n'nan. ²¹ Farisienwa wo sariya karisamba be luga ba golume beya:"wuru n'gare bo wo ? fo u neni yamba yire?wule guru u yafide junufu yamba pode? ²²Yesu sulume ba loguse,u golume bera beya:"bika yebanu yari logusu n'gare togo jere? ²³N'gare gola niyi re benere kere gola wo nannan?n'golu be n'junufugi yafina n'na,wala n'golu be,jigi n'vari? ²⁴Do budayali yari sulu be panga wo nini ne bibo kan u wo diniyo gire u yafidan junufu,"_u golume wu boo togisi nige fan re tiwari re beya,jige n'taki n'kerewugi n' va jaa". ²⁵Ki giyan re,u jimi u ba fan re sere u taki u pude kagi u va jaa,uda kogomi yamba. ²⁶ Ba fan dame kawune ba kogo yamba ba wudugu parigijina ba golu beya:"i nawan kawune jega. ²⁷Ki togo gire pode,yesu lime dini,u nawan panga tiyi wakiya soguru,u yire Levi u gidari da wo wakiya soge giyan re.yesu golume wura beya:"dulumi". ²⁸ Levi dume ka ka fan u dulu yesu re poge. ²⁹Levi tekime jimo yesu re u menu.panga tena do laa bogo da wo jimo re giyan re. ³⁰ Farisiewa wo sariya karisamba be da golume nipiye gola,ba golume yesu re karibiyo bere beya:"bika yebanu yari jiya do ya yuwi panga tena keseri soguruwa wo bere wo junufu daa be tena kan? ³¹ Yesu tobume bera beya:"laa bere kome jululu wuti re yama toge bosiri deru re,vema tena yama wo bera. ³² Mi wo ku laa terinariwa re kome be ba logusame ba junufu gire,fo junufu deru wa. ³³Laa dali golume yesu re beya:"Yuhana karibiyo be wo Farisiewa re karibiyobe dime ba niyi ba jiri yamba,do n'ne karibiyobe jiyime do ba yuwi. ³⁴ Yesu tobume bera beya:"tilegi yari pan furu bo duwu u diwi u niyi,do wu wo furu boo wo jaa kan laa? ³⁵ Do wankati duku pagi kuwu do furu bowu pawu joyiba kan,pawu diyi u niyi ki dere dewuyan. ³⁶Yesu golume n'gare tere beya:"nin ka ka keriyon yutu duru re u fagiti wo yutu koyo.ci daga yutu durugi re kanrari pagitige.yutu moruson ya da mali yutu koyo gi wo. ³⁷Nin ka ka seyan sima duru sidege koyo jere.ki daga sima durugi pagi kanri sidege koyogi gi kuru.sidegi pagi neni. ³⁸ Do sima duru jeme gi see side duru re jere. ³⁹ Do,newe yuga sima koyo,wu piyan sima duru,nunuditia,u golume beya:"koyogi re wo kede.

Chapter 6

¹Wunzuṇon de dalle wɔnɔnan Yesu da pɔrum naa wan dalle. Wu karɛmbiyobe koru naa kasa dalɛ ba muga ba koru gɛ biyo. ²Farisiṇe dalɛ se bra be ya: "Tɔgɔ kee re wo zem wunzuṇon de re wɔnɔnan bɛka yembanɛw yari de kɪ?" ³Yesu tombu bra: "Yasma mun Dawuda wɔ wu pontena keeban, kee wu da bɛɛ, yarɛ wo gɛ karɛbdan laa?" ⁴Wu zunm Yamba doree re wu takɛ bugulari buuri dalɛ wu zi do wu pan dalɛ wu pontena ren. Nen kaaka da wo zem be wu zigɛ fo sarga soṇurunwan mumo." ⁵Yedu se bra be ya: "Wunzuṇon de re jutiw nen nɛ biibɔ wɔ." ⁶Yesu zunm Yamba dore wunzuṇon de dalle wɔnɔnan wu karɛbdan laabɛ. Bɔ dalle da wo nni wu zulu nuu ren kurari. ⁷Sariya karɛnsambaabe wɔ Farisiṇewan da sɛnɛm Yesu be wala wu bu nen bɔru wunzuṇon de re wɔnɔnan, budayali ba na nɛɛ kɛɛ gɪna. ⁸Do Yesu da sulum ba lɔnɛɛ. Kɪ ban wu se bɔw re be ya: "Zɛn nɛrɛgɛ laabɛ bɛnɛ ren." Wu zɛnmɛ wu zɛrɛgɛ. ⁹Yesu se bra be ya: "Mɪ bonzum yari, gɛ zemariṇ wunzuṇon de re wɔnɔnan nda tɔgɔ kende laa, nda tɔgɔ zɔmbɔ? Nson nen laa ngu nen?" ¹⁰Wu sɛnmɛ laabɛ fan do wu se wu bɔw re be ya: "Kɔnzɔ nnuu, wu nam zulu. ¹¹Ba bɛnɛ zɛnmɛ kɔkɔ. Ba gɔlu za re be bɛkeyi pa ba guru ba da Yesu re." ¹²Kɛre ponde Yesu vam tunturungɛ ban de dalɛ wu va Yamba zɛrɛ, wu dupumɛ Yamba zɛra ban. ¹³Tɛw sɔra, wu konmɛ wu karɛmbiyobe wu gɔru fiṇonii ba kan wu kom bɛ be kelibiyobe. ¹⁴Nan bɛbɛ bɛ, Simɔn (wu sem wu re yire be Pɛrɪ), do wu babii Andre, Yakuba wɔ Yohana, Filipe woo Bartelemi, ¹⁵Matiyo woo Toma, Alife biibɔ Yakuba wɔ Simɔn Zelote, ¹⁶Yakuba biibɔ Zude woo Zuda Isikarioti wure se Yesu laabɛ nuu ren. ¹⁷Yesu woo wu karɛmbiyobe tisim tunturungɛ ba dɔngu fuun kɔ dalle wu karɛmbiyobe bongo woo zamakɔ re da wo dini. Bɛ da lɪ Zude zamana wɔnɔn Zeruzalem wɔnɔn sɛrɛ numuu ren niiban nɛ Zesi kɔgiya Tir wɔ Sidɔn. ¹⁸Ba da kunm ba zune se wu gɔlaa wɔ do wu pan bra zulu. Zina da zim bee faan nam zulu. ¹⁹Zamagɛ fan da seem panga ba na wu ba dusu nunditiya guruma da lum wura pan bra zulu. ²⁰Kiban Yesu takɛm wu ju donde wu sɛm wu karɛmbiyobe do wu se ya: "Yari kɔmɔnangɛ tena dɔɔ biyobe ya wɔ, nunditiya Yamba pɛrɪ yallɛ yangɛ. ²¹Yasma wo yari bee ban bɛɛ dɔɔ biyobe ya wɔ, nunditiya ya pa ya wɔ! Yari bee zee bɛ dɔɔ biyobe ya wɔ, nunditiya ya pa ya mam benyɪn nɛ zɛrɛ. ²²Laabɛ munga yari zɔma ba kɔglu ba sugo ya ban, ba tuku yari, ba gɔlu ya yire zɔmbɔ nen nɛ biibɔ yemban, kiban dɔɔ biyobe ya wɔ. ²³Kɪ de re wɔnɔnan ya bɛnɛ pagɛ da yumban kɔkɔ, nunditiya yallɛ baragi dɛkɛm donde waraa re. Ba turuwaabɛ ya zinmɛ kelluwaa bɛɛru. ²⁴Do yari naforɔ kɔgiyaa tena bɔnɔ wo yala, nunditiya yari nam se zurori ya zɔku! ²⁵Yari bee zii ya wɔyɪ bɛɛ bɔnɔ wo yala, nunditiya yasma pagɛ mun yari! Yari bee mem bɛ bɔnɔ wo yala, nunditiya yari pa ya za! ²⁶Laabɛ gɔluga yallɛ yire kende keeban bɔnɔ wo yala, nunditiya wu turuwaabɛ ya kɔgɔmɛ kelluwa kuma tulluwaa bɛɛru! ²⁷Do yari bee se ya zune mɪ kan, mɪ gɔlum yala be yala be ya: "daam ya zɔgu pɪnma ya da tɔgɔ kende ya zɔma tena ren. ²⁸Sean dɔɔ ya mɛrɛnɛrɛnwan ren. Bee zeri ya ban zɛran bra Yamba. ²⁹Nen yegna npakɛ tɪna pan wura pakɛ tɪna ya. Ndu takaa nyitu kɔɔ bu gɔlu be wu bu yitu fiṇɔw ya takɪ. ³⁰Nen wee zɛrɛgɛ ka nkan, pan wura. Nen duw takaa nka bu gɔlu be wu nunu gɔɔ. ³¹Kee ya pɪn be laabɛ dam yala bɛ, dam gɛ du bra. ³²Yari punga ya piinma tena mumo bɛka kɔgne ya pa ya na gɛ zɛrɛ? Baa zunuufu deɛruwaa ya pɪnm ba pɪnma tena. ³³Bee dee tɔgɔ kende yala yari deega tɔgɔ kende bɛ mumo ren bɛka kɔgne yari pa ya na gɛ zɛrɛ? Baa zunuufu deɛruwaa ya deem kɪ. ³⁴Yari mun gɛ ban be yari pa ya na ka duku bee kan bɛɛ, ya penga gume bɛ mumo ren bɛka kɔgnɛ pa ya na gɛ zɛrɛ? Zunuufu deɛruwaa ya seem gume ba dɛpaa ban, budayali ba na ba yangɛ re du ditiya. ³⁵Do daam ya zɔguwaa pɪnma, ya pan bra gume. Buwan telme mun ka naarɛn ban pa ya na baragi kɔ. Pa ya da takɛdonde Yamba biyo re nunditiya wo kende yandemegɛ tena wɔnɔn laa zɔmsɛsɛr lɛ. ³⁶Yari daam yamasɔgɔ wunduguruwa re ntoo ya baa wundugunya yamasɔgɔ yali bɛɛ. ³⁷Buwan buɔdu gunu laabɛ ban buɔdu da gunu yayaa ban. Buwan zarɛgɛ se laabɛ ban zarɛgɛ da se yayaa ban. Yaafɛnan laabɛ yayaa pa ya na yaafa. ³⁸Panjan laabɛ re laabɛ pa ba pan yayaa re. Pa ba mandan yallɛ yangɛ ba zɛzɛgengɛ, ba yikigɛ fo gɛ kuru ba tongon gɛ ya yitu zuwa kɔgiyaa re. Nunditiya yari menden laabɛ yangɛ kee wo bɛɛ yayaa yangɛ pagɛ mandan kɪ wongugɛ wo. ³⁹Yesu sem bra maki wu se ya: "Buku guru wu mun buku re bure? Kɪ daga ba nii fan da zari vom nɛ?" ⁴⁰Karɛmbii bɔyan karɛnsamba, do karɛmbii wee karɛbdan wu dɔngu ya pɔw da ntoo wu karɛnsamba. ⁴¹Gam kee wo nbaabii re se re bɛɛ bɛka yembanɛw nsɛm kɪ? Do dam nsugo se re, nwo kɪ na. ⁴²Nu wee nion dam nsere bɛɛ nguru ngɔlu nbaabii re be 'Mɪ baabii gam nsere du mɪ korugɛ.' Gɔla niniiti koru dam nsugo se re do. Kɪ daga nse pagɛ na yoyogo nkoru gam nbaabii re se re. ⁴³Tɛnzane kende sumɔnan bee zɔmbɔ, tɛnzane zɔmbɔ sumɔnan bee kende. ⁴⁴Tɛnzane fan sulum gɛ bee kan. Kɛre kɔrɔ: nen koruyan wakibee sewuni ban, nen koruyan rɛzen bɪnarɪn. ⁴⁵Nen kende koru ka kende wu ka kende tunde gɪna ren, kee da bɛnɛse re. Nen zɔmbɔ koru ka zɔmbɔ wu ka zɔmbɔ tunde gɪna ren. Kee wo nen nɛ bɛnɛse re kɪg wu nii gɔlu. ⁴⁶Bɛka pan yari kom mɪ be "Nuti, Nuti," do kee mɪ gɔlu bɛɛ ya deyangɛ? ⁴⁷Nen wee kunga mɪ ban, wu se wu zune mɪ gɔlaa wɔ wu dagɛ, paa bugulu wura kee wu mɔnrɔn. ⁴⁸Wu mɔnrɔnm dore mɛɛrɔn wee kuv tɛnɔna gɛ tosu do wu se doree re dime taan ban, wu ma doree kɪ ban. Numuu dɛkɛ keeban baagɛ gunum numuu sɛsɛm gɛ maw doree do gɛ wo guru gɛ da gra kaaka, nunditiya gɛ maarɪn dam kende. ⁴⁹Do

wee lugu mi gɔlaa do wu wɔgɔ da, wu mɔnrɔnm bɔ wee ma wu doree tɔnɔabee komburogɔ ban. Baa numuu dɔngaa ki doree ban, gɔ zarɛm ki gɔna beetɔnaa rɛn, gɔ nɛnɛma dam zɔmbɔnlɛ."

Chapter 7

¹Yesu zoku ki gola fan ban laabe kan keban, u zunm kapernaum.²Jala tooti tija da wo din, u tombi we tɔgo da wo wura yimban kɔko be da ton kende u da pin u tiwu.³U luga Yesu re tɔgo u kerime Yahutu kembuguwa be ba varan Yesu ziri be u kune u tombi bɔru.⁴Be dɔngume ba ziri Yesu kɔko ba se ya: «Nda ki jala tɔgeti re u zenmi go,⁵nunditiya i budugi re tɔgo wo wura yimban wure ma i Yamba dore kɔgi.»⁶Do Yesu vame ba kan. Wu kɔgsu Jalatɔge tire megɔ ban, u semi u dɔwa ba va gɔlu wura be ya: «Nuti bu nsugo zime nunditiya nu zun mi menu a wo zeme go.⁷kire yenbanun mi va gɔlu nkan a sime kia be a wo fiɲɔw gira. Do gɔlu gola be tija be ki page bɔru a tombi.⁸ Mi kɔnmi nutena, sɔdaga dali ya wo mian kan. Mi gɔlume ba dale be ya 'Vari,' wu venmi. Mi gɔlume dali ya re ya: 'kune,' u kunmi. A gɔluga a tombi re be 'da ngi,' u deme gi.»⁹Yesu lugu ki gola keban u kawami bɔw re tɔgo kan. U wusugume u gɔlu u ponde zamagi kan u gɔlu bera be ya: «Mi gɔlum yala be mi wo ngara muganri ren du na ba Israel.¹⁰ Keliwa nunum ba mi tombi na zulu.¹¹Kire ponde Yesu vame za dale gi yire Nayin. U karimbiyobe wo zamagi vame u kan.¹²Ba kɔgsa zagi re zuen ni ban ba tsum laa dali bɔ tiwu wo. U ni ya bara tiwum. Zagi re zere laabongo da wom u konw kan.¹³ Nuti na u konw keban, u yamasɔgo munm'u. U se wura be ya: «Bu za.»¹⁴U danbami be u peli u nu tiwu take kagi ban, tiwu takrwa zirigime. Yesu se ya: «babi mi gɔlum nna be zin!»¹⁵U zinm'u gindi u singdan gola. Yesu panm'u u ni ren.¹⁶Laabe fan wundugume ba kawan, laabe kɔgɔmi Yamba ba seya: «keluko re bugulu u sugo i bene re Yamba kume u laabe kusu.»¹⁷Ke Yesu da be seyim Jude jamana wo gi kule zesiri fan re.¹⁸Yohana karimbiyobe gɔlume ki be gi fan wura. Yohana komi u karimbiyobe nii.¹⁹U keri be ba va nuti bonzu be ya: «Gi gɔlu be we piri be nu la, wala i sigam dukure keme?»²⁰Ba dɔngu Yesu kan keban ba se wura be ya: «Yohana batise deru re keri iri be i kuwan nu bonzu be ya: 'Gi gɔlu be we piri be nu la?'»²¹Ki wankati ban sugo Yesu bɔrum laabongo vema wo ba zimori tɔgo. U diw jina u koru ba ban. U koru butuwa bongo se.²²Kire ponde u tombum Yohana karimbiyobe re be ya: «Ya na ke ke ya lugu ke varan gi gɔlu Yohana re be ya: «Butusa re se nim, lugsiri veri, girmadi ni zulu, tipa woyi, kiwari yindi gɔlu kane tena re.»²³Nen we nu re wo neni mi yenban dɔbi u ti wo.»²⁴Yohana karimbiyobe pore ponde Yesu singdami u gɔlu Yohana tɔgo kan: «Bikey ya va sim poro komburogi re? Watima dɔm seka ke la?»²⁵Do bikey ya va sim? Yitu kendiya tiwu la? Do be se yitu kendiya, ba zi pe zimo be wo pewa menu.²⁶Bikey ya va sim? Kelu la? Nyew mi gɔlu yala be u bɔ kelu?»²⁷Gi wanranri wo Yamba sewe re we re tɔgo kan be ya: «Nangi, mi kerim a kelu nyikere u wɔsugu nkem nyikere uw Yohana wo.»²⁸Mi gɔlum yala be nen kaka wo luru Adama biyobe bene re we bɔ Yohana. Ki wo gi diri wo, Yamba peri re laabe fan re fiɲɔw bɔ Yohana.»²⁹Laabe be se ba zune u kan be wo fadugu keseri songurunwan, be bugulum gi pomsu be Yamba ternari, ba da zunm numu Yohana kan.³⁰Do farisenwan wo sariya karinsambabe kapami Yamba tɔgo mandnari ban ba dulu ba sugo yangi, ba wo teri ba zun numu Yohana kan.³¹Yesu se ditiya: «Mi pa guru a mandan zenge laabe bɔtuwa wo? Ba mɔrunm bɔtuwa?»³²Ba mɔrunm biyo kwenriwan be gindi fungire ba gɔlu za kan be ya: «iri bɔm dundugi ya wo saw. I korum le nuna do ya wo za.»³³Nunditiya Yohana batisederu kimi, u ziyon zimo, u nuyan diven, yari se jina u ban.³⁴Nen ne bibo kune, ya zime zimo ya nuyi, yari se ya: «zimori ka do nuyirun ngara bɔ wo, fadugu keseri songurunwan wo zunufu deruwa re do wu.»³⁵Do gone penmi Yamba sogmariti yandi re u keme veluwa fan kan.»³⁶Farisen tija zirime Yesu be u va zimo zi u kan. Yesu vam u kan u va gindi u zi zimo.³⁷Sane ziru kon tija da wo ki zagi re. U lugu keban be Yesu wo u farisenw menu, u kunme vecobe wo, gi sume nuwan lum yi wo.³⁸U zirigim Yesu re ponkan u na kan u ze. U sunum Yesure ne u se numu won, u tansi gi u pukuti wo. U mugusu u ne u kuru nuwan lum yindi u ne ban.³⁹Farisenw we kom Yesu be na ki u golum u zere be ya: «Ta kelu ngara bɔ wo konw we dusu u be u da pow sulu be sane ziru.»⁴⁰Ki ban Yesu takime gola u se wura be ya: «Simɔn ka dukugi mi kan a pa gɔlu nna.» Simɔn tombum be ya: «Karinsamba gɔlu gi.»⁴¹Yesu se ya: «Gime seru tija gime da wo laa nii ban. U wakiya non ne da wo tija ban, fisinɔn ne da wo tija ban.»⁴²Ba kaka da komijan mandigan ke pa gi won gi. Ki banun u yafdan ba nii fan re gime. we rew u bɔw re tɔgo pagi da yenban gi da gi bɔ we?»⁴³Simɔn tombum be ya: «Mi mendemi be gime kɔgi tiwu.» Yesu se wura be ya: «Ngola gone.»⁴⁴Kire ponde Yesu wusugum konw kan u gɔlu Simɔn re be ya: «Nnim nni konw la? Mi zunm nmenu nwo mi ren ne same njmu pan, do u mi sunum mi na u se numu won, u tansi gi u pukuti wo.»⁴⁵Nwo mi bolu ni muguse wo. Do mu zun megɔ re zere yali u wo mi ni muguse du.⁴⁶Nwo nuwan tiri a nu ban, do u tirime nuwan lum yin mi na ban.⁴⁷Kire yenban mi pa gɔlu nna be nni konw re pinma kɔgi bugulum be u zunufu wo gi dikima fan yafuna u ban. Do fiɲɔw gi yafudan we ban be re pinma wo fiɲɔw.»⁴⁸Kiban Yesu golum kon re be ya: «Nzunufu yafuna nban.»⁴⁹Be da zi zimo be singdami ba gɔlu ba zere be ya: «Wuruw nnu won, do u yafuden zunufu ya?»⁵⁰Yesu se u konw re be ya: «Nmuganri somi nu. Vari zulu re.»

Chapter 8

¹Kiré ponde, Yesu da gindemi zesi kunweri wɔ zesi kɔgiya, u kerbiden laabe. u gɔlu Yamba peri re kiwari yindi. U karimbiyo fɔnonige vami u kan,² kan dali wɔ, u da bɔrume be kanbe vema u diwu zina u koru ba ban. Kon tɔna ren yire Mariyama ba da kom u be Magadala Mariyama zina ninpi re li u ban.³Tɔna ren yire Jane, Herode re megi re nɔti Kuza konw wɔ, Susane wɔ kan dipa bongo da wo nni. Be fan da kusumi Yesu wo u karimbiyobe ba nuren tisi wo.⁴Laabe da lime zesiri fan ren ba va Yesu kan. Zama kɔgi deni u kan keban, Yesu semi ngara maki bera be ya:
⁵«Bɔ dale li u va u ka do misi. u misigi keban dali kurume keme ne ni kan laabe varim gi ban, zimbiyo tɔkumgi.⁶ Biyo dali kurume sinige ban, gi tawa gi kurume nunditiya zuluri da ton nni.⁷Biyo dali kurume sewu re bene ren. ki wɔ sewu zinmi za wɔ sewu zinnige.⁸ Biyo dali kurume tinganbe kende gi re gi tawumi gi sogon gi sume gi dipa keson.» Ki gɔla re ponde Yesu narime bebya: «We zune lugu se u zune.»⁹Yesu re karimbiyobe bonzumi u be ya: «Ki makigi re kɔrɔ yali?»¹⁰U tonbum bera be ya: «Yamba peri re tɔgɔ fekari re sulumɛ pami yale, do gi gɔlum laa dipa re maki wɔ, budayali ba sinige keban ba bugi na, ba bugi famdan gi luge ban.¹¹Ki makigi re kɔrɔ ngiwɔ: ka do ke misi be Yamba gɔla kiwɔ.¹² Keme ni kan ne yangi dali wɔ. Be laabe luga ki gɔla. Suntana kunm ki gɔla koru ba zere, budayali ba bu muganri da ba na sogen.¹³Sinige ban ne yangi tena, be lugume ki gɔla ba mungi benyin wɔ. Do ba kɔnan luro, ba demi wankati fɔnɔw muganri ren kɔrɔ kore kunga ba duyime muganri.¹⁴Sewu beneren yangi tena, be lugume ki gɔla do nni dininogi re longse tɔgɔ do gi naforo tɔgɔ wɔ gi deniga tɔgɔgi zinmi be ba biyo deyan kɔgiya.¹⁵Tinganbe kende gi tena, be lugume ki gɔla ba mungi suwe wɔ benese kende wɔ ba ti ki gɔla ban fo ba sume¹⁶Nen kaka mukuyan lampa do npugi wongu duku wɔ wala nsegi gadiga lere. Do ntundungi ka duku ban budayali gi da porugan dore zupiruwan fanre.¹⁷ Ka fekari tonde ke da li sale, tɔgɔ fekari tonde do gi da sulu.
¹⁸Sulan ya zune se mandigan nunditiya ka wo we nure duku pagi pan wura gi kusu u yangi ban. Do ka ton we nure, u longse wo u nure yangi keban be kiya pagi zoyi u kan.¹⁹Yesu re ni wɔ u babiyobuwabe vami u kan, do ba wo guru ba kɔgusu u kan zamagire yeban.²⁰Nen dali gɔlumi Yesu re be ya: «Nni wɔ nbabiyobuwabe wo sale ba pin nu ba na.»²¹ Do Yesu se ya: «Be se ba zune Yamba gɔla wɔ ba dagi bebe mi babiyobuwabe wɔ.»²²De dale wɔnyan Yesu gɔlumi u karimbiyobe re be ya: «Yi varame bagire ponde.» Ba zunmi kokura re ba pɔru.²³Ba wori keban Yesu dupimi, watima kɔre zin numu ban kokura da pinmi gi su numu won fo ba da pin ba lari.²⁴Kiban karimbiyobe kɔgusu Yesu re kule ba dinzi u do ba se ya: « Karinsamba, karinsamba i peyi tin numure. Yesu zinmi u koru numure kɔrɔ. Watima zirigimi numu tisimi.²⁵ Yesu se bera be ya: «Yale muganri wu zi?» Dintiwuri wɔ kawune dan be fo ba bonzu za be ya: «Bika bɔw be fo u gɔlu watima wɔ numu lugu u kore.»²⁶Ba dɔngume Gadara tena zamana re gi wo bagi re ponde Galile kule.²⁷ Yesu re lie kokura re, zagi re bɔ dale tusu u zina da wo u ban. Fo wankati bomarle zere u da teriyan u se yitu, u da teriyan tin za. Da u ginde gɔna vuɔni won.²⁸U na Yesu u seme sɔma pargazina u zari Yesu re lere u se wura: «Bikey npume mi kan, Yesu, Yamba taki donde bibo? A zirimi nu be bu mi zime!»²⁹U gɔlume ki nunditiya Yesu da gɔlume zina re be gi li u ban. Ki zina da zoyimi u lese bongo. laabe da dinmi u keki zɔguro wɔ ba se u ne keki re budayali ba sini u, do uda kiridime ki kekendi fan. Zina da diwumi u gi va wɔ pɔrɔ komburogi re.³⁰Yesu bonzumi u be ya: «Nne yire yali?» U se ya: «zamakɔ.» U gɔlume ki nunditiya zina bongo da wo u ban.³¹Ki zina zirime Yesu be u bugi se nenima gɔna ren.³²Toya bongo da wo tunturungi re kule gi zi. Ki zina zirime Yesu be U du gi va zun ki toya re. U terime.³³Ki wankati ban zina lime bɔw ban gi va zun toya re. Toya fan sesime gi tisi numu re gi fan tiwu.³⁴Toya nɔnluwa na ki ba sesime ba va gi kiwari gɔlu zagi wɔ gi kule zesiri fan ren.³⁵Laabe lime ba va kibegi sime. Ba dɔnga Yesu kan, ba name u bɔw, zina da lime u ban, u da gindime Yesu re kule, da yitundi u bonde u telime tisorɔ, ba wundugume.³⁶Zinati na zulu be sere be gɔlumgi bera.³⁷Gadara tena zamna ren laabe fan zirime Yesu be u vari u li ba zamna ren, nunditiya ba da wundugume kɔkɔ. Yesu zinmi kokura re be u pɔrume.³⁸U zinati kɔnɔw zirime Yesu be u pinmi u tin u kan. Do Yesu se u nunu, u se ya: ³⁹«Nunu nva za. Yamba da nna tɔgɔ kɔgi ke be nva gi fan gɔlu.» Yesu da tɔgɔ kɔgi ke u bɔw re be, u van gi gɔlu zagi re gɔna fan.⁴⁰Yesu nunumi u li bagi re ponde keban, u kune dame yimban laabe fan ren nunditiya ba fan da torumi u.⁴¹Kiban bɔ tɔna kun u yire Jayirus, Yamba dore kɔgire yikere tiwu. U zarime Yesu re lere u ziri u be u va u menu.⁴²Nunditiya bikon be tɔna da wo u kan da u bena fɔnoniibe, u da pinmi u tiw. Yesu wori keban, zamagi gindenmi u ba sikiw.⁴³Kon tɔna da wo nni, gerima kure vema da wo u ban fo bena fɔnonii, u da panmi u nure tisiri fan bɔruware, do ki fan wo wura zulu pan.⁴⁴U konw danbami Yesu u dusu u yitugi re ni ponkan. Ki gɔna ren u gerima zirigime.⁴⁵Do Yesu se ya: «Wule dusu mi?» Ba fan kajan keban, Pieri se ya: «Karinsamba, zamagi gindemi nu gi siki nu do nse wule dusu nu!»⁴⁶Do Yesu se ya: «Nene dusu mi nunditiya mi lime gi sere ban be guruma li a ban.⁴⁷U konw na be u da guru feki, u sinmi u ku. zari Yesu re lere. Tɔgɔ ke pan do u dusu Yesu do u na zulu lese tɔna be u gɔlu wura laabe fan ren sere.⁴⁸ Yesu se wura be ya: «Mi bikon, nmuganri panmi nna zulu. Vari zule.»⁴⁹Yesu wo ki gɔla ban do kelibi tɔna li Yamba dore re yikereti Jayirus menu u se wura be ya: «nbikonw tiwumi bu karinsambaw zime dutu.⁵⁰ Do Yesu lugagi u se Jayirus re be ya: «Bu wundugu. da muganri seyi be nbikonw pa u na zulu.»⁵¹Yesu

dɔngu u menu keban, u teri nen kaka zun kan dini. Fo Pieri wɔ Yohana wɔ Yakuba wɔ bire ba wɔ u ni won.⁵² Laabe fan da zemi ba se soma. Yesu se ya: «Buwan za be bi wo tiwu, u dupimi.»⁵³ Ba manmi u nunditiya ba sulume be u tiwumi u zɔku.⁵⁴ Do Yesu takimi u nu ban do u gɔlu kore kɔ wɔ be ya: «Bifinɔw zin!»⁵⁵ Ki gɪna rɛn u wunzugon nunumi gi kun. U zinmi. Yesu se ba pagan wura zimo.⁵⁶ Bi re luluwa dan kawɛ hali. Yesu gɔlumi bɛra be ba buwan gi gɔlu nen kaka rɛ.

Chapter 9

¹Yesu komi u karmbiyobe fiponiige u pan bera guruma do panga zinadi ban do ba bōru vemadi. ²Kirē ponde u semi be ba va Yamba peri re wazu da laabe re do ba bōru vemadi. ³U se bera be ya: «Buwan kaka taki, bure we, korugu we, zimo we, keseri we, ya kaka bu yitun nii taki. ⁴Ya na bōlugan gina zina fan tingan dini fo ya pōre. ⁵Laabe woga teri ba bōlu yari zi, ya liga ki zagi re ziwon ya neren pusira dini, ki pagi da kaseti re gi se ba yirile.» ⁶Karmbiyobe vami. Ba pōru zesiri fan ren ba gōlu kiwari yindi do ba bōru vemadi gina fan. ⁷Gōverneri Herode lugugi keban u telime nasimi, nunditiya laa dali se: «Yohana batise deru re wō u li tipa re bene ren.» ⁸Dali se be Eli kunwan.» Dali ya se be: «Fōra keliwa re tija wō u li tipa re bene ren.» ⁹Do Herode se ya: «Mi butumi Yohana jukomba. Do mi lugu ke be wuruw wō?» U da pinmi be u na Yesu. ¹⁰Be u keri be nunumi ba kun Yesu kan ba gōlu ba tōgo dari fan wura Yesu vami ba wō ba mumo zagi re ni ban gi yire Betisayida. ¹¹Zamagi sulu keban, ba dulumu u nōme. Yesu munmi be kende u gōlu bera Yamba peri re tōgo. Be pin zulu be u panmi bera zulu. ¹²We pin gi zari keban, karmbiyobe fiponiige danbami Yesu ba se wura be ya: «Du zamagi budayali ba va punde gina w zimo pume, nunditiya pōrō komburogi re i wo nge.» ¹³Do Yesu se bera be ya: «Yari sugo pagan bera zimo.» Ba tombume be ya: «Kaka tonde i nure buri biyo nōn wōn kora nii re ponde, fo npinga be i varam zimo yew ngi laa fan ren. ¹⁴Ba da dōngume bōwa musurunōn. Yesu se u karmbiyobe re be ya: «Tarami laabe fisinōn-nōn.» ¹⁵Karmbiyobe panmi laabe gindi beru. ¹⁶Yesu takime ki buri nōnge wō kora niige u taki u ju donde u se barika Yamba re gi yeban. Do u gunugi u pan karmbiyobe re be ba pagan Zamagi re. ¹⁷Ba fan zime ba wō. ba sumi daw fiponii buri tinganri wōn. ¹⁸De tija wōjan, Yesu da wo zira ban u tija, u karmbiyobe u kule Yesu bonzum be be ya: «Laabe gōlume be wuruw miwon?» ¹⁹Ba tonbumi be ya: «Dali se Eliw, dali ya se fōra keliwa re tija wō u li tipa re bene ren.» ²⁰Yesu bonzum be be ya: «Do yari do, yari sugo se wuruw miwon?» Pieri tombum be ya: «Sogurun we li Yamba kan.» ²¹Yesu dan gi kuruwan ba ban be ba buwan gi gōlu nen kaka re. ²²U se gi dami tuley nene bi zime kōkō, cembuguwa wō sarga koluwa re yikere tena won sariya karsambabe kapan u ban pa ba guw gi da tōw re wōjan u pa u wō.» ²³Kirē ponde u se ba fan ren be ya: «Nen we pin mi u dulu, u kapan u sugo ban, u taki u peke dan u dulu mi. ²⁴Nen we pin u sugo wunzugon u son u pa u da bōnō gira do we da bōnō u wunzugon re mi yeban, wure pa u son u wunzugon. ²⁵Bika jōdugi gi kōm nene nna dininogi fan do u da bōnō u sugo wunzugon re u neni? ²⁶Nen we da ki miwon a gōla ban nene bibō ya pa u da ki u ban u kunga u sugo nōme kende wō keban u ba re nōme kende wō maleki kendiya re kende wō. ²⁷Gōngōne mi gōlumi yala be, be wo nge be re dali da tiwu fewu do ba na Yamba peri.» ²⁸U gōlu ki gōla da nuntōlu re ponde, Yesu vami Pieri wō Yohana wō Yakuba wō Tunturungi jine u va Yamba ziri. ²⁹U wo zira ban keban u yiko wusugumi, u yiyundi da poruwan gi muku. ³⁰Ki gina ren bōwa nii re ba gōlu Yesu kan da Musa wō Eliw. ³¹Ba bulugum ba sugo nōme kende wō. Yesu pa u suru u tomne ni do u tiwu Jerusalem, ba da gōlumi u kan kirē tōgo kan. ³²Dōma da wo pieri wō u dipa ban, do ba zondumi ba na Yesu nōme kende wō, ba name be bōwa niige zirigi u kule. ³³Be bōwabe pōre ban, Pieri se Yesu re be ya: «Karinsamba, i woga nge gi wo kende. I sean gurusi tōw, nu tija, Musa tija Eli tija.» U yan u gōlu bika. ³⁴U wo ki gōla ban do wara kune be pu karmbiyobe zunwan wara re lere ba wundugumi. ³⁵Gōla kore li wara re be ya: «Mi bibō gōrari be sean ya zune u kan.» ³⁶Ki gōla re ponde ba wo nen kaka na Yesu re ponde. Karmbiyobe tunm ba ni ba wo ke na be gōlu nen kaka re kiban. ³⁷Kirē tewzuwan, ba tisimi tunturungi, zamakō kunmi Yesu tusu. ³⁸Bō tija da wo zamagi re, u narimi be ya: «Karinsamba, Mi zirimi nu, sime a bibōw a bibō betija, ³⁹zina dale mun u se sōma gi sin u fo u ni li kanga. Ki zina ren lie wo kuruwan u ban. Gi liga gi pongdanmi u kōkō. ⁴⁰A zirimi nkarmbiyobe be ba diwangi do ba wo guru. ⁴¹Yesu tombum be ya: «Yari mi, budu ke deyan muganri, kima tuluwa, mi p'a tin yari kan nge a de yari bentōsiri fon turuga? Kune nbibōw wō nge.» ⁴²Bi dōngu u kule keban, zina zomi u tingan ren gi piwu u kōkō. Do Yesu gōlume zina ren kōrō u bōru bibōw u pan u ba re. ⁴³Yamba re guruma dami laabe fan kawune ba kawinari re zere Yesu re tōgo dari fan ren u se u karmbiyobe re be ya: ⁴⁴«Sean ya zune ngi gōla wō: nene bibō pa u zun laabe nure. ⁴⁵Do ba wo gōla re kōrō sulu. Da gi fekari budayli ba bugi famdan. Ba wundugumi ba wo guru ba bonzu u. ⁴⁶Karmbiyobe da bonzum za be wule bō ba fan. ⁴⁷Yesu sulumi ba longse. U takime bifijōw u dōngu wō u kule. ⁴⁸U se ya: «We mun ngara bifijōw kende mi yeban, u munmi mi kende. We mun mi kende, u munmi mi keli kende. We wo fijōw ya fan kan uw ya nen kō.» ⁴⁹Yohana takimi gōla u se ya: «Karinsamba, yiri name bō tija, u da diwumi zina nyire wo, yiri se bugi da nunditiya yirle tija dagi u wō.» ⁵⁰Yesu se wura be ya: «Buwan gōlu be u bugi da, nunditiya ya zogu dagi we wo ya wo ya kan.» ⁵¹Yesu zem be u va donde wara re keban ki wankati kōgsa, u semi u yiko Jerusalem ban. ⁵²U semi keluwa u yikere. Be wori ba zun Samari za tija ren ba pume bōluganti wura. ⁵³Do ba wo teri ba bōluw ki zagi re nunditiya da u yiko ternari Jerusalem ban. ⁵⁴Yakuba wō Yohana na ki keban, ba se ya: «Nuti, npinm be i gōlu be lewu tisi donde wara re gi neni be la?» ⁵⁵Do Yesu wusugumi ba kan u se zargi ba ban kende. ⁵⁶Kirē ponde ba vami za duku re. ⁵⁷Ba wo keme ban ba wori keban, bō tija se Yesu re be ya: «ziwu nviri fan mi p'a dulu nu. ⁵⁸Yesu tombum be ya: «Bosiri pōrō visiri kan, gurusiri zimbiyo kan, do nene bibō kōjan u sugo

gɪna.⁵⁹U se nɛn dalɛ be ya: «Dulu mi» Do u bɔw se ya: «Nuti yindi a va a ba rɛ tiwugi koyi dɔm.»⁶⁰Yesu tombum be ya: «Du tiwuruwa koyi ba laabɛ tiw, nu va Yamba peri rɛ kiwari gɔlu.»⁶¹Bɔ tɪna ya se ya: «Nuti mu p'a dolu nu do tɛri a va gɔlu a laabɛ rɛ do.»⁶²Yesu tombum be ya: «Nɛn we mun nɔ kew do u sime u ponde u wo zɛme Yamba peri wɔ.»

Chapter 10

¹Kiré ponde, Nuti gɔrumi laa fiɲotongon dipa. U sugo da zem be u dɔngu zesi kɔgiya wɔ zi fan, u semi ba laa ni-nii ba va u yikere dini.² U se bera be ya: «Gerigi dikime do tomderuwa wo fiɲɔw. Kiré yeban zirami gerigi ti be u se tomderuwa ba va gerigi da.³ Varan! Mi kerime yari nto petibiyo re wori yarsirle bene ren.⁴ Buwan keseri se ka taki wala bawe korugu wala lalɛ. Buwan zirigi ya fosu nen kaka keme ban.⁵ Ya zunga me kere golan be zulu gindi ngara me zere.⁶ Zulu bi naga din, yalɛ zulugi pagi tin u ban. Ki dagi yalɛ zulugi pagi nunu ya ban.⁷ Yari tigan ki megi re. Ba panga yala ke zion ki ya ɲu ki, nunditiya tomderu zem wolgan wɔn. Buwan me tongon.⁸ Ya zunga za duku re, ba munga yari kende, ba tundu zimo ke ya lere zion ki.⁹ Bɔram zagi re vema tena, ya golu ki zagi re laabe re be Yamba dɔngume ba kule.¹⁰ Do ya zunga za duku re ba woga yari mun kende, lian ba ni ban ya golu be¹¹ ba zagi re pusira ke da ya na ban be, ya pa ya pa-pasigi ba yeban. ki wɔ gi diri wɔ ba sulami ngi be Yamba peri dɔngume ba kule.¹² Mi gɔlume yala be: Sodɔme zimori re nana pagi da gi bɔ ki agi budugi re dɛwɔɲan.¹³ «Bɔnɔ wo nna Korazen! Bɔnɔ wo nna Betisayida! Nunditiya kawune ke da ya zere be dagam Tir wo Sidon re zere be da pagi mi ba lɔngsa ba du ba zunufu gi boma ba se bɔtɔ yitu ba da tentirima ba jine.¹⁴ Kiré yeban Tir wo Sidon zimori pagi yɔgɔn gi da gi bɔ yari budugi re dɛwɔɲan.¹⁵ Nu do, Kapernaum nu mendemi be npan taki fo donde wara re la? Ayi, npan tisi fo Jahanama zere.»¹⁶ U se karmbiyobe ya re be ya: «We sega u zune ya kan, mi kanun u se u zune. We kapina ya ban, mi banun u kapan. We kapina mi ban, we keru mi be banun u kapan.»¹⁷ Be fiɲotongonge nunume ba kun benyin wɔn ba se: «Nuti, ba zinadi fan terimi yila nyire panga re! ¹⁸Yesu se bera be ya: «Mi name suntana li donde gi zeri nto duwa mukari. ¹⁹Sime mi pan yala guruma ya vari domi won nɔni ban, do ya sunsan zɔgukɔ re guruma ya ne lere. Kaka da guru gi da yala tɔgɔ zɔmbɔ.²⁰ Ki wɔ gi diri wɔ, ya bene buda yimban be zinadi terimi yala, do ya bene dan yimban be ya yire wanranri donde wara re.»²¹ Ki wankati ban, Yesu re bene dan yimban kɔkɔ wunzugon kende panga re, U se ya: «Mi ba donde do tinga Nuti, mi semi nna barika, nuuditiya nfekimi ngi sulumɛ tena wɔn kargun kɔgiya tena re. Do nbugulugi biyobe re. Nyew, mi ba nunditiya kiré mali nwɔn.»²² «Tisiri fan zunme mi nure mi ba kan. Nen kaka yan kegi Yamba bibɔw wɔ. Fo mi ba be tɔɲa. Nen kaka yan kegi mi ba wɔ fo u bibɔ be tɔɲa do u bibɔw pin u ba u bugulu nen we re.»²³ Kiré ponde Yesu, wusugumi u karmbiyobe kan u golu be mumo re be ya: «Do biyobe ya wɔ tisiri ke ya ni be re yeban.²⁴ Nunditiya keluwa bongo wo pewa bongo da pinme be ba na ke ya ni be do ba wo gi na, ba lugu ke ya lugu be do ba wo gi lugu.»²⁵ Ki ban sariya karinsamba tɔɲa zin pa u sime Yesu re ni be ya: «Karinsamba mi zem be a da bika budayali a na woyan ke kɔɲan zɔkɛ?»²⁶ Yesu se wura be ya: «Bika wanri sariya re kikekey nkeribiden gira?»²⁷ U bɔw tonbum be ya: «Pin nɲuti Yamba nbenese fan wɔn, npanga fan wɔn, ntelime fan wɔn do npin ndu nto nsugow.»²⁸ Yesu se wura be ya: «Ntombe da kende da ki be npan na woyan.»²⁹ Do u sariya karinsambaw da pinmi gɔne u pan u sugo re. U bonzumi Yesu be ya: «Wuruw mi du?»³⁰ Yesu se wura be ya: «Bɔ tɔɲa li Jerusalem u wo Jeriko. Zambu deruwa zari u ban ba mut'u ba mawun u katan ba pɔru ba du.³¹ Sarga koluwa tɔɲa pɔru ki keme ban u na u bɔw keban u pɔrume kemne tɔngurɔ kan.³² Levite tɔɲa ya dɔngu dini u na u wuya pɔrume kemne tɔngurɔ kan.³³ Do Samariti tɔɲa bewu, u dɔnga u ban u nawun, u yamasɔgɔ munm'u.³⁴ U dɔngumi u tiri nuwan wɔn divin u muruɲo ban do u din gi. Kiré ponde u takim'u u peli u begengi ban u v'ɔ verima tise gɔɲa ren. U du u telime wura.³⁵ Gi tewzunwan samaritiw korume wakiya nii u pan bɔluganti re do u se wura be ya: «Du ntelime bɔw re ndaga wura ke bɔ ki, a nunuga a p'a wɔngi.»³⁶ Nu kan zambu deruwa zari bɔw we ban be, laa tɔɔgɛ re bene ren u duw yere wewu wo?»³⁷ Sariya karinsambaw tombume be ya: «We wundugu u yamasɔgɔ be wu.» Yesu se wura be ya: «Nɔɲa va kiré du da.»³⁸ Yesu wo u karmbiyobe wo keme ban keban, ba zunmi za tɔɲa ren, kon tɔɲa bɔluw u menu, u yire Marte.³⁹ Babikon tɔɲa da wo u kan u yire Mariyama. U gindimi Yesu re kule u se u zune u gola wɔ.⁴⁰ Marte re telime nasanri u megi u megi re tom bongogi re yeban. U vam golu Yesu re ya: «Nuti, mi babikon dume mi tɔɲa tomne kaka dagi ki wɔ nne la?»⁴¹ Nuti tombume be ya: «Marte, Marte, nzinmi nsugo nlongsu tɔgɔ bongo.⁴² Ka betɔɲa nen pin. Mariyama gɔrumi ke zinne bɔ be, gi da zoyi u kan.»

Chapter 11

¹Dēe dalle wəjan Yesu da zərəm Yamba gɪna dalle. Wu zəkāa wu karəmbii tɪna se wura be ya: "Nuti korusu yiri Yamba zəra ntoo Yohana ya korusu wu karəmbiyobe yalə bēe." ²Yesu se wura be ya: "Yari zərəga Yamba keeban, yari gɔlam be ya: 'Yulle Baa, nyire na same, npeeru kune.' ³Pan yla yi dēe fan ren zimo. ⁴Yafədan yi zunuufuu yla, be yiyaa duyum'i hake takəruwaa taalə. Bu yiri se kərə kore re." ⁵Yesu golum bra ditiya be ya: "Yalle bene ren wuruw, dɔɔ duw woga wu kan, do wu va wu kan tewubene wɔn wu se wura be: 'A dɔɔ se nbuuri tɔɔ re gume mi ban, ⁶nunditiya mi dɔɔ tɪna li bawə gɪna ren wu kun batibēe, kaaka ton mi kan a paa pan wura. ⁷Wu tanga dore wu tombu be: 'Bu mi zim, nii sɔgɔnmə miwɔn a biyobe pundari, mi da guru a zəɲ a pan na buuri.' ⁸Mi paa gɔlu yala be, wu woga zəɲ wu pangə wura dɔɔri re yemban, wu pɔw zəɲ wu pan wura wu pɪn kee fan be wu zɪnm'u. ⁹Mumu paa gɔlu yala be yaa: 'Daam zəra be ba pa ba pan yala, puman be ya pa ya na naarin, bangan nii be pa ba kuru yala nii. ¹⁰Nen woo nen wee zərə niim panarin. Wee pum ya niim naarin, wee bengə nii pagə kuru wura. ¹¹Yalle bene ren wulle pɔw tɛri wu pan lukɔ wu biibɔ re wu zərəga buuri wu kan, laa wu bu tɛri wu pan wura dom kora ɲɔgɔn ren laa? ¹²Wala ya bene ren duw re bii zərəga kurukerɪya wu kan, wu bu tɛri wu pan wura nɔn kurukerɪya ɲɔɲɔ ren laa?' ¹³Yari bee re zɔmbɔ, yari ɲiga ka kende panɛ ya biyobe re, yalle donde waraa re Baa da wunzuɲon kende pan gə zənluwaa re gə da gə bɔ yaalə panɛ laa?' ¹⁴Yesu da diwum zina muku wu koru bɔ dallə ban. Zinaa ren lɪyɛ ponde, wu bɔw gurum'u gɔlu. Zamagə fan kawanmə. ¹⁵Do ba dallə se ya: "Wu diwumə zinadə ya koru laabe ban zinadə re nuti Belzebul re panga re." ¹⁶Dallə ya da punm'u kərə ba koru, bɛ da zərəm kawunə mandəɲa tɪna wu kan gə li donde waraa re. ¹⁷Do Yesu sulum ba lɔɲsɛɛ, wu golum bra be ya: "Pɛeri woo pɛeri, gə pakə tɪna zənga gə pakə tɪna ren yemban, gə nenəmə. Mɛ woo mɛ, gə laabe zənga za yemban, kɪ megə nenəmə. ¹⁸Suntana sugo ya zənga gə sugo yemban, gə pɛeru pa gə gəndə yalɪ? Nunditiya yari se be mi diwum zinadə Belzebul re panga. ¹⁹Mi diwuga zinadə laabe ban Belzebul re panga re, yalle laabe da diwum gə wulle panga re? Bɛ pa ba gunu buudu ya ban. ²⁰Do mi diwuga zinadə Yamba nuu won, kɪ bugulum be Yamba pɛeru dɔnga ya kan. ²¹Bɔ wee kɔm panga sənəga wu mɛ, kɔma wondə wu nuu ren, wu tisiri fan ren kɔmbaru kende. ²²Do, bɔ wee panga bɔ wu kunga guruma na wu ban, wu da mun wu telmɛ wondərə keeban bɛɛ, wu pɔw zoyigə do pɛri wu nuu ren tisiri fan. ²³Nen wee seyan a kan, mi zɔguw wuti wo, nen wee kusuyon mi wu wɔsugu, seem nenəma. ²⁴Zina li nen ban keeban, gə venmə ziiwu numu tonde gə pum wunzuɲo gɪna. Gə woga gɪna na, gə golum gə sugo re be: 'Mi li megə kee re bɛ, mi paa nunu a va dini.' ²⁵Gə nunum gə kun mu kɪ megə re zesaru gə wɔsugu. ²⁶Kiban gə nunum gə va gə dɛpa nimpɪ pɛtə gə kunwɔn kee re zɔmbɔllɛ bɔ gə sugo, gə zɔɲum kɪ megə re gə gəndə. Wuti re zenzərə zɔmbɔri deem gə bɔ fɔra. ²⁷Yesu wo kɪ gɔlaa ban keeban, kɔn tɪna tən zamagə re bene ren takə wu kore be ya: "Kɔn wee takə nɛɲ wu pan na yirɛ, dɔɔbii nɔwɔn!" ²⁸Yesu tombum be, do bee see ba zunə Yamba gɔlaa wɔ do ba dee gə, bebɛ dɔɔbiyobe wo! ²⁹Zamagə ginden Yesu fo ba səkəw keeban, wu sɔndanmə gɔlaa wu se ya: "Zenge laabe zɔmbɔ. Kawunə kasetərə ba pum, do kasetə kaaka da bugulu bra pɔrga Zonasi re yangə re du dagə. ³⁰Zonasi da kasetə re gə bugulu Ninivena ren yalɪ bɛɛ, bɛɛruw nen nɛ biibɔ ya pɔw da kasetə re gə bugulu zenge laabe. ³¹Buudu gune dɛwɔɲan dipoten pɛɛ kɔnw pɔw se zarəgə zenge laabe ban, nunditiya wu kunm wu li tənabee re dan ban budayalɪ wu se wu zunə Solomani ren sulumə gɔladə wɔ. Tɪna wo nge wee re bɔw. ³²Buudu gune dɛwɔɲan Ninivena pa ba zəɲ ba se zarəgə zenge ban, nunditiya Ninivena dum ba zunuufu Zonasi re waazugə re yemban. Tɪna wo nge wee bɔ Zonasi. ³³Nen kaaka mukuyan lanpan wu fekə wala wu pugə wogu wo, do wu tundum gə doree re zərə, budayalɪ doree re zɔɲurunwan na gə poruɲa. ³⁴Nen nɛ se dam tuna nemɛɛ ren lanpan ren. Nse biyo woga kende, ntuna nemɛɛ fan wo poruɲa ren, do nse zɔmbuga, ntuna nemɛɛ fan wo karəwutə re. ³⁵Sənə nsugo do nzərə poruɲa bu da karəwutə re. ³⁶Ntuna nemɛɛ fan woga poruɲa ren, karəwutə tonga gə gɪna kaaka re, gə gɪna fan pagə da poruɲa, ntoo lanpan ren poruɲa pomusu nna gɪna yalɪ bɛɛ." ³⁷Yesu wo kɪ gɔlaa ban keeban, Farsɪɲɛ tɪna zərəw be wu kune wuya kuro zi wu mɛɛnu. Yesu zunm'u mɛɛnu gəndə zimoo ban. ³⁸Wu Farisɪɲew naa be Yesu wo wu nuu sam do wu zii, wu kawanmə. ³⁹Do Yesu se wura be ya: "Yari Farisɪɲewan mi senmə numulukusərə woo tasandə re pon ga li, do gə mu be yalle zərə soorii zambu wɔɔ tɔgɔ zɔmbɔ buudu fan wɔn. ⁴⁰Kɔmɲansogumarɪn tena! Yamba wee re wɔsugu tisille pon, wu daa wɔsugu gə zərə ya laa? ⁴¹Do panam gə zərə tisiri kɔmɲangə tena ren, kiwɔ kaaka fan pagə sam yala. ⁴²Bɔnɔ wo yari Farisɪɲewan ren, nunditiya yari korum nanaye wɔn dɛmagrɛɛ re tisi dɛpaa fan ren zaka, do ya duyum tɔgɔ ternarin wɔn Yamba pɪnma. Ya da zem be ya daam kɪ tɔgɔ kɔguyaa, do ya kusu kɪ tɔgɔ kuwenrɪn gə ban. ⁴³Bɔnɔ wo yari Farisɪɲewan ren, nunditiya Yamba dore re yikere gosiyaa do ba fosu yari gɪna kɔguyadə re, kɪ re wo yala yumban. ⁴⁴Bɔnɔ wo yala nunditiya ya mɔrunm vom fekarɪ, laabe verim gə ban do ba wo sulu. ⁴⁵Sariya karənsamba tɪna gɔlu wura be ya: "Karənsamba, ngɔluga bɛɛ ntukum yiyaa." ⁴⁶Yesu tombum wura be ya: "Bɔnɔ wo yari sariya karənsambabe ya re, nunditiya zələ kee re take wo kuruwɔn, kɪgə ya see laabe ɲine, ya kusuyon bɛ baa ya nubiye tɪna wɔn dangan. ⁴⁷Bɔnɔ wo yala, nunditiya yari wɔsugum kelluwaa re vɔɲii kende, do gə mu be yalle turuwaabe gu bɛ. ⁴⁸Kɪ bugulum be yari terum ya turuwaabe tɔgɔdaaru ban, nunditiya bɛ gu kelluwaa, do yari

wɔsugu ba vɔɣii.⁴⁹ Kɛ yɛmbanəw Yamba sogumarɔnyandə se ya: "Mɛ paa keri kɛlluwaa wɔɔ kɛlluwaa yan kan. Pa ba gu dalɪ, ba dɔlɔ dallɛ nɔmɛ ba zim bɛ."⁵⁰ Kɛ fan pagə da budaylɪ kɛlluwaa bɛɛ ba gu fo dinɔɣogə re wɔsugɛ ban, bɛ ɣɛrma bonzuɲa dɔngu zɛngɛ laabɛ rɛ,⁵¹ gə mun gə nii Abɛl rɛ ɣɛrma ban fo gə va dɔngu Zakari rɛ ɣɛrma ban, ɔ wɛɛ ba gu sarga kore ɣɪɲa wɔn Yamba kɔɣunɛdore kɔɔgə rɛ bɛnɛ rɛn. Nyewu, mɛ paa ɣɔlɔ yala bɛ, kɛ ɣɛrmadə fan rɛn bonzuɲa pagə dɔngu zɛngɛ laabɛ ban.⁵² Bɔnɔ wo yarɪ sariya karənsambaabɛ rɛ, nunditɪya ya takəm sulumɛ kombiye. Ya sugo wo zun. Ya lalamə bɛɛ da pɪn ba zun ya.⁵³ Yesu lɪya kɛ ɣɪɲa rɛn, sariya karənsambaabɛ wɔɔ Farisɪɲewan da sɪngdanmə ba parɪ wu ban ba pɪn wu nii bɛ wu ɣɔlɔ tɔɔ bongo ban.⁵⁴ Ba da sənəm'ɔ, budayalɪ ba na nɛɛkətɛ ɣɪɲa gə lɪ wu sugo niigɔladə kan.

Chapter 12

¹Ki wankati ban , jama kore deni ban dikimi koko fo ba dime za nan ban, Jesu sigidame gola u karime biyobe kan doru, u see ya: " siganiya sugo Farisien na ke bemi buri, gi bee, ba gola ninige.²Kaka fekari tomede ke dali poriganre. Fekari kaka tomede ke da sulu.³ Kire yebanu, yari golu ke fan kariwutile niwon, pagi lugu poriganre wuyawo. yari goluga ke wo ke nenen zunere dore, kire komari pagi lii dorere jine⁴"Mi dowa, mi goluma yala be, be guwi nenen tuna nemen, do u guruyame u da kaka kire pomede, yari bame be see wudugu. ⁵ Yari zeme be ya wudugu we see, mi pa a bugulun yala. Panga wo Yamba we kan u guru u gun neme, kire pomede u see wugugon lewure, wudugame wure see. wo, mi goluma yala, wudugame wure see."⁶kodeyi yima da yeki kenri nii wo la? ki fanre zere, Yamba geriyame ba tipanre. ⁷ Yari min, ba ya yunkuti fanre sulari. Yari bame wudugu, yale zime bo kodeyi yima!⁸Mi goluma yala be ya, nen we wo nen we ziriga be mi yange u wo, laa bee sere, nenen biibo pawu u zirige u wo Yamba meleka yikere be mi yange u wo. ⁹Do we kaniga mi ban laa be yikere, nenen biibo pawu kayame u tii ban Yamba meleka yikere,¹⁰ We goluga zombo nenen biibo ban, u pawu na yafune, do we neniga wujugon kende yire, u tii da yafune na.¹¹"Nen we vaga ya wo Yamaba dorere, budun deriwa do panga tena yikere, yale telime bame nansi ya tomebe do ya golare zere,¹² Yari zeme be ya golun gola ke , wujugon keden pagi karibudame yari ki wankatire zere,¹³Do bo dure zirigi jamagire u see Yesure be ya:" karisamba, golun mi baa bire be u tari i bare cipen i benere"¹⁴ Yesu tombura be ya: " mi dwo , wule tudun mi be a da yale budun dayile, dagi yale cipen tarile"? ¹⁵ U goluma ba fanre be ya:" duwane ya telime ya sine ya sugo ke doguga yari fan ba, ditiya, nenen nafolo dikari fan , wepande liyame kire"¹⁶Ki wankati ban u goluma n'ge tereme bera, be ya:« bo nafolo tire kotire wosugu keden. ¹⁷ U logusame be ya: bukane mi pa a da , ditiya mi ka duworire see gijan tome dee? ¹⁸U see ya: sime n'gege mi pa a da? minpa lo a tan a maa dinpa ki dagi bo doriya. Mi pa a see a kotitisin do a nune tisi fan gi zere. ¹⁹ Kire pomede mi pa golu a sugore be tisi bongo kombari wo mi kame. Bena bongo ke piri, mi pa a wujun a sugo a zii, a nun, a da botugun.²⁰Do Yamba sewura be ya:«yalema! zenge niwon n'wujugon pagi some n'kan. ki wankati ban, n'deni tisiri ke fan be, ki page da wule yane?²¹ Do,neme wo neme we deni nafolo u sugo dinga ye ban, do u wo da nafolo tire Yamba kanun, u wo beru». ²²Ki wankati ban Yesu see u karimbiyo bere be ya« kire yebanun ,mi goluma yala be ya: yari bame logusu yale zimo torgre, be bukane yiri pa ye i zii? yari bame logusun ya pete korere, be ya pa ya see yutun ke?²³ Ditiya nenen wujugon zime bo zimo, tuna nemeren zime bo yutun.²⁴Logusame kankan dire torg kan, gi duyome , gi deyame geri, ka tunde gijan , dagi tipen tome gi kan, gi fanre zere, Yamba pemi gira zimo. Yale zime boyame zime biyo koko la? ²⁵Yale benere wule pawu guru u kusu ka finien wu u weyandi ban loguse wo? ²⁶ Kire ye banun, do yari guruyame ga ya da ki ka finien gi, bukaye yari logusu tisiri ke time bere?²⁷Logusame ya sime poro gon dire purume ne kederi. Gi deyame tome , gi wenyame, do gi fanre zere, mi goluma yala be pee Solomane wo u panga wo, u yuntu gire kederinwo ki gon gi dongu. ²⁸gondin ke wo poro zenge, do lewu pagi furugi zome, do Yamba koruga kire peten beru, u da yale peten koru gi poru ki kan la? Yale muganri wo finien wu.²⁹Yari pa ya zii ke do ya yun ke, yari bame logusu kire punne, bame mamaga da gi nere. ³⁰ Budungi ke yame Yamba, bee fan pumi ki tisiri fan , do yale baa jin be gin torg wo yala.³¹Yarimin pungame domede warare peri. Ki daga Yamba pame gi pame tisiri fan yala gi kusu gi bame. ³²Yari bame wudugu,«peti denari, ditiya gi dame jin bame ya baare u pame u peri yala.³³Yekame ke wo ya nune ya palme dodore. Ya wusugun longuron ke beziniyame ya sugoree, ya denin nafolo ke zokuyame domidee wara re, buno dogiyame dinin zinyo dagi neni zin. ³⁴N'nafolo wo zingee, n'bene see loguse wo dini. ³⁵« Yari diyame ya tipan do ya lampan mukari time. ³⁶ Yari dami n'to tome biin we toru u nunti, do pawu lii furugire gijanre ke ban, buda yali u kunga niin bagi, u korura nii lome bame.»³⁷Do nunti kunga u min tome biyo be bo dunnen, duwo biyo be bee wo. Gone mi goluma yala be pawu u din u tigan u pume zimo u tari bera. ³⁸Do u kunga kiyon benewo dagi seesa u min bo dupin , duwo biyo be be wo. ³⁹Sulam be megati jigam bunow ren kune wankati, wu da pow dupi wu se re do wu da du wu nii gunu. ⁴⁰Yayaa petam, be nen ne biibo pirim wankati kee ya da mandan."⁴¹Pieri se wura be ya: "Nuti, yllew ngolu nga make laa laabe fan renw?" ⁴²Do Nuti se ya: "Kesei komburu terna do telme tisoriti weew yikere tiwu pow tundu be laabe jine budayali wu pan bra zimo ga wankati ban? Boka wee re nuti re pow mu wu dee ki, doobii wu wo! ⁴⁴Gongone mi paa golu yala be, wu pow tundu wu nuu ren tisiri fan ren jine.⁴⁵Do wu bokaa goluga wu sugo re be: A nuti bonma wu kunjan, wu zanga wu mewun tomdeeruwaa buwabe wo kaanbe, wu zii do wu yunji fo wu se viin, ⁴⁶wu yikere tiwu pirim dee kee wu mendanayan do wankati kee wu yan, wu pow nen'u do wu pan wura wu tere woterenga tena kan.⁴⁷Do tome bii we jin u yuntire dinga, do we peti u da tome gi mali u dinga wo,pawu na mawe koko,⁴⁸ Do tome bii we yame u yuntire dinga u daga ke wo zeme pawu na mawien finienwu,nen were wu pame koko, pa ba pume koko u kame. Nen were wu ba see tisi bongo kariwa , tisi bongo pagi bomeju u kan. ⁴⁹«Mi kume lewu wo tigan ban, be fan gi da mukugame, pagi da mire jin bame. ⁵⁰Numun zuwen dukure wori, tilegi mi poru gi kan. mi bene wo lome bame n'gege wo pagi suru.⁵¹Yari medemi be mi kume zuluwo tigan bame la? ayi, mi

gɔlume yala ,taren, ⁵²Do wɔnɛ,laa nii dore tɪnan pagi tari, laa tɔɔ laa niire ye ban, laa nii laa tɔɔrɛ ye ban, ⁵³ Baa pawu zinme biire ye ban, biin baarɛ ye ban, kɔn pawu,u zinme u bii kɔn ye ban, bii kɔn u niire ye ban. Dagi kɔn u bii kɔn ye ban, kɔn dunru u baranire ye ban». ⁵⁴Yesu see jamagire be ya:« ya naga wara bumen ya gɔlume be duwa pirime, gi demi. ⁵⁵Do watima liga siren numunre nɔmen, yari gɔlume be lome pagi da, gi demi. ⁵⁶Kore niin niige tena! kasetiri ke wo warawɔ tigan ban, bukaye yari guruyame ya kɔgulun wɔnɛ wankati ya koru zare?⁵⁷Bukaye yari kɔlunɛ ke tereme ya sugore? ⁵⁸ Do dun woga n'wɔn budun gɪnanrɛ, mali wɔ keme ban, do ya bun dɔngu budungirɛ gɪnanrɛ, budungi tin bunun see sinunrɛ nune, sinun bunun see kasugirɛ. ⁵⁹ Mi gɔlume n'na be n'dali kasugirɛ do n'wo keseri fan wɔn.»

Chapter 13

¹Ki wankati ban, Pilate da gu Galilena bee, saraga begendā re guwe ban, wu nasān ba germa wā sarga begendā re germa za kan. Nēn dalā vam ki kuwarāgā gōlu Yesu re. ²Yesu gōlum bra be ya: "Yarī da mendenmā be be Galilena da dam zunūufu derūwa re gā bā ba dāpa, be kūrē yēmbānw ba zim be laa?" ³Aayi, Mī gōlum yala be yala woga lōṣu ya zunūufu re ya fan pa ya nēni bēeru. ⁴Siloe donde dore duungā zara laa fīnōuntōlōgē ban gā gu be, yarī da mendenmā be zunūufu derūwaa be wā, gā da gā bā zeruzalemna fan laa? ⁵A paa gōlu yala be aayi. Do yarī woga lōṣu ya zunūufu re, yayaa pa ya nēni bēeru. ⁶Yesu semā nni makāgā: "Wakā wiyori tīna da wo bā tīna rēzen dāma gōrē rē, wu vam biyo pum gā ban, do wu wo biyo na. ⁷Kīban wu gōlum gā kōsuru rē be, 'Mī bena tōbbē be a pum biyo gā ban z nīnōn, kēwugā, bāka yēmbānw gā wo tēnabee ban komburo?' ⁸Do kōsuru tombum be, 'Mī nūti dūgā nge bene tīna dām. Mī paa kuv vōm a gindēgā do a se gra birigi. ⁹Gā sumga, kī pagā da kēndē, kīdaagā npan kēwugā!' ¹⁰Wunzūnōn dēe dalle wōjan, Yesu da kerbdēnmā laabē Yamba kōgōne dore dalle. ¹¹Kōn tīna da wo dīni zina vema da wo wu ban fo bena fīno nimpī. Da wu pikōrii wu guruyan wu teren. ¹²Yesu naa wun wu kōnm'ū wu gōlu wura be, 'Kōnw nnaa sōjē nli vema nuu ren zēngē. ¹³Yesu pelā wu nuu wu ban, kī gīna betīna rēn wu terenmā. Wu kōgōnmā Yamba. ¹⁴Kūrē wo malā Yamba dōrēe re nūti wo, be Yesu bōrum vemati wunzūnōn dēe rē wōjan. Wu gōlum zamagā rē be ya, 'Tom zem be gā da daa nundūgu rē zērē, do yarī kūrē kūrē dēwōjan budayā do ya na zulu. Yarī buwan kun wunzūnōn dēe.' ¹⁵Nūti tombum be ya: 'Gōla niniitēna! Yarī fan nekīyan ya durumo wala ya nō wunzūnōn dēe rē wōjan?' ¹⁶Nni kōnw wēe da lbrayima si re, do wu dīnarūn da wo suntana kan fo bena fīno nuntōlu, xu wo zem be wu na sōjē wunzūnōn dēe rē wōjan laa?' ¹⁷Yesu gōlugā keeban, wu zōguwaa fan dam kīi, do zamagā fan dam benyūn. Wu tōgō kōguya daaru rē yēmbān. ¹⁸Yesu gōlum bra be, 'Yamba pēeru wā bāka mōnrūn za? ¹⁹Gā ntoo pongoyibiyo nēn dalā māsē wu dāma gōrē rē, gā zān gā da tēnzane kōz rē zimbiyo se gā gurusārē gā lunkusārē ban. ²⁰Yesu gōlum dītiya be, 'Bāka wōw mī mēnden Yamba pēeru? ²¹Gā wo ntoo buribame kagā kōn dalā takā wu se faranī juma kilo fisinii do nōn kan, wu nasāngā za wā gā fan zān. ²²Yesu da gindēnmā zesi kōnrūn wōn zesi kōguyaa fan, do wu kōnm'ū yiko se zeruzalem wu kerbdēn laabē do wu wōri. ²³Nēn dūv rē bonzuw be yī nūti, laa bee pa ba na sōjē, be fīnēwun laa? Yesu tombum be ya: ²⁴'Sean panga ya zun nīi fīnēwungā wā, nundūtīya mī gōlum yala be laa bongo pa ba pum zuwēn mandāja do ba da zun. ²⁵Mēgāti zāngā wu son nīi keeban, do ya wo salē, yarī pa ya zārēgā nīi ban ya bangā nīi, ya gōlu be, 'nūti, kōru nīi yla,' wu pōw tombu yala be ya, 'Mī yan yallē līyē gīna.' ²⁶Kīban yarī pa ya gōlu wura be, 'Yūrī zim zimo do yī nū numuu nsere, nkarbdānmā yūrī zēsālē nīi ban.' ²⁷Wu pa wu tombu yala be wu yan yallē līyē gīna, līyan mī yikere tōgō zōmbō dēerūwaa fan! ²⁸Kī gīna rēn yarī pa ya za ya dom ya nīi, yarī naga lbrayima, Isaka, Yakuba, do kelluwaa fan, Yamba pēeru rē keeban, do yallē kuwarī wo salē. ²⁹Laa dāpa pa ba lī dīnīnōgā rē nōmē naasāngē fan, ba gāndā zimo ban Yamba pēeru rē zērē. ³⁰Kīban pōndē nēn pa wu da yikereti, yikereti dūv pa wu da pōndeti re. ³¹Kīban, Farisien dāpa dōgūm Yesu kan ba gōlu wura be, 'Pōru nli nge be Erōde pūnmā nu wu gu.' ³²Yesu tombum be, 'Varan gōlu kī gōgā rē be, 'Zēngē do zōmē mī paa dīwu zina a kōru laabē ban do a bōru vema tena a zōku daa tōz rē wōjan. ³³Gā fan rēn zērē gā dam tūlēyī mī lī a varī kem ban, zēngē wā, zōmē wōn, zōmpurugo woo, do gā malārī dagā ba gu kēlluw gīna dūku rē fo Zeruzalem. ³⁴Zeruzalem, Zeruzalem, nu wēe guyi kēlluwaa, do ya veglā Yamba kēllubiyobe lūsā wo ya guyi. A da pūnmā nlaabē a dēnī lēse bongo ntoo kuruyē dēnī gā biyo gā gēnjē lere yālī bēe, do ya wo tērī. ³⁵Nāngā yallē mēgā pa gā tēn yallē komburo, mī gōlum yala be ya da mī na dūtū, nge woo yarī pa ya gōlu be wēe piri yī nūti re yire wo bēe dōbbīi.'"

Chapter 14

Wunzunjon de dali re wɔnjan, Yesu vam farisijne nen kɔɔ dali menu ba zi zimo dini. Farisijnewan da sɛnɛmɛ. ²Bɔ dali re da wo dini tuna fuse vema da wo ban. ³Yesu bonzum sariya karɛnsabaabe wɔ Farisijnewan be ya: "Nɔɔru nen wunzunjon de re wɔnjan gɛ zɛmɛ laa gɛ wo zɛm?" ⁴Do ba wo wu nii tombu. Yesu dusumɛ wu bɔrɔw do wu du wura wu vari. ⁵Wu se bra be ya: "Yallɛ bɛnɛ rɛn wullɛ biibɔ wala wu nɔ zarɛga bure re wunzunjon de re wɔnjan wu dada lomban wu koruw?" ⁶Ba wo guru ba tombu kaaka kɔ tɔgɔgɛ re. ⁷Yesu na be laa komarɛn pummɛ yikere gɛndɛ gɔnaa wu sem teren bra be ya: ⁸"Ba komga yari furle buwan gɛndɛ yikere gɛndɛ gɔnaa rɛn, nunditiya gɛ gurum gɛ da nɛn weɛ bɔ nu ya kom dini. ⁹Nɛnuw weɛ re kom ya fan bɛɛ kunga dɔngu, wu pɔw gɔlu be ya: "Pan ngɛndɛ gɔnaa ngɛ nɛn nɛ," kɔ wankatɔ ban nwon gɛndɛ ponde kii wo. ¹⁰Do ba komga nu, va gɛndɛ ponde, kɔwɔ weɛ kom nu bɛɛ kunga wu pɔw gɔlu nna be ya: "A dɔɔ, va gɛndɛ yikere." ¹¹Kɔwɔ npan na kɔgɔnɛ nɔwɔwɔn bɛɛ gɛndɛ bɛɛ kan. Nunditiya nɛn woo nɛn weɛ tekɛ wu sugo donde pɔw tisi, do nɛn woo nɛn weɛ tisi wu sugo pɔw takɛ donde. ¹²Yesu se bɔw weɛ komuw bɛɛya rɛ be ya: "Npɛtɛga zimoo nɔriwoon wuyaa wɔɔ faan, bu ndɔwɔwaa wala nbabiyo wala nluluwaa, wala ngɛndɛrɛwaa nɛforotena kom, nunditiya biya gurum ba kom nu ba wɔn nɛnimoo rɛn du nna. ¹³Do npɛtɛga zimo kɔɔ, kom kɔmijan tena, laa bɛɛ ton kɛndɛ, lugusɛ do butuwa. ¹⁴Kɔwɔ npan na dɔɔ, nunditiya ba da guru ba wɔn gɛ du nna. Nunditiya npan na tantuluma laa ternurunwan rɛn wɛɛ dɛwɔnjan." ¹⁵Be zimo ziruwaɛ rɛ tɔna lugaa kɔ gɔlaa wu se ya: "Nɛn weɛ pɔw zi zimoo Yamba pɛru rɛ dɔɔbii wɔɔ!" ¹⁶Do Yesu se wura be ya: "Bɔ tɔna da zimo kɔɔ do wu kom laa bongo. ¹⁷Zimoo pɛtɛ gɛ zɔku keeban wu sem wu tomɛrɔwaa ba va gɔlu laa komarɛn be, "Kunwam be gɛ faan pɛtɛ gɛ zɔku wɔnɛ." ¹⁸Ba fan zunm yaafa zɛra mandɔnan beetɔna wɔn dorugɛti se wura be ya: "Mɔ yɛwum wan do a zɛm be a va gɛ sɛm. Tɔsu nbɛnɛ yaafɛdan mɔ." ¹⁹Tɔna se ya: "Mɔ yɛwum nɔnɔii fiɔ, do a wom gɛ korusu. Tɔsu nbɛnɛ yaafɛdan mɔ." ²⁰Do bɔ tɔna se ya: "Mɔ furudonmɛ kɔn duru kɔrɛ yɛmbanɛw a da guru a kɔn." ²¹Tomɛrɔw kum kɔ bɛɛgɛ gɔlu wu nɔti re. Kɔ wankatɔ ban nɔgɛti re bɛnɛ zɛnmɛ wu se tomɛrɔw rɛ be ya: "Vari lomban nva kɛmdɛ ban do zaagɛ rɛ zɛrɛ do nkun kɔmijan tena wɔn, tonkɛndɛ tena wɔn butuwa wɔɔ lugusɛrɛ wɔ nge." ²²Tomɛrɔw se ya: "Nuti kee ngɔlu bɛɛ fan damɛ gɔna boro wore." ²³Nugɛti se tomɛrɔw rɛ be ya: "Va kɛm kɔgɔyaa wɔɔ damɛ gɔraa rɛ nion ban nva laabɛ tun nkunwɔn, budayali mɔ mɛgɛ su. ²⁴Nunditiya bɛɛ a kom bɛɛ rɛ kaaka da mɔ zimoo zi." ²⁵Zamakɔɔ rɛ da duluw, wu nɔnumw wu se bra be ya: ²⁶"Nɛn kunga mɔ ban do wu sugo baa, wu ni, wu kɔn, wu bii, wu baabiibɔ wɔɔ wu baabiikɔn do wu sugo pumɛ mun zuma, wuti da guru da mɔ karɛmbii re. ²⁷Nɛn woo nɛn weɛ tekiyan wu pɛkɛdan wu dulɔ mɔ wu da guru wu da mɔ karɛmbii re. ²⁸Do yallɛ bɛnɛ rɛn wullɛ pɔw mandan be wu pɔw ma donde dore do wu wo gɛndɛ dɔm wu takɛ mandɔna wu sɛm gɛ kɛsɛrɔ zɛm gɛ dɔngu gɛrɔ do gɛ nii suru? ²⁹Kɔdaagɛ wu sega dime do wu wo guru wu zɔkugɛ, bɛɛ nawun fan pa ba nɛpɛnwun ³⁰do ba gɔlu be ya: "Nni bɔw singdanmɛ dore mɛɛ do wu wo guru wu zɔkugɛ." ³¹Pɛɛ punga wu va pɛɛ duu kɛnrɛn, wu gɛndɛm dɔm wu mandan wu sɛm wu buga guru wu va laa musuru fissinii kɛnrɛn laa musuru fiɔ won. ³²Wu daa guru wu tɛnmɛ gɔna tonton wu se tombiyobe ba va pɛɛ tɔna zɛrɛ budaylɛ zulu gɛndɛ. ³³Nɛn kaaka ton ya bɛnɛ rɛn weɛ pɔw da mɔ karɛmbii re do wu wo nuu rɛn tisi fan du. ³⁴Sure wo kɛndɛ, do gɛ lemlɛmgɛ ligɛ, bakɛ pagɛ dagɛ yumban dutu? ³⁵Kɔwɔ gɛ deem gɛ kɔmijan nɔɔdu tɛnɔabee re weɛ birigigɛ kɔwɔ. Kɔ kɔyumɛ sale. Weɛ kom zunɛ kee lugu se wu zunɛ."

Chapter 15

¹Fadugu keserɩ sonjurunwan wɔn zunuufuu tena kɔgusum Yesu re kule ba see ba zune wu gɔlaa wɔ. ²Farisijnewan wɔn sariya karɛnsambaabe da gɔlumɛw wu ponde ba se ya: "Nni bɔw munmɛ zunuufu dɛeruwaa kende, do ba zii zimoo za kan." ³Yesu gum bra ngɛ teren be ya: ⁴"Yalle bene ren wulle kɔmga petɛ keson do gɛ tɔna larɩ wu duyan pisiwayɩ do nɛebuɛ pɔrɔ waglaa re do wu va kee larɩ bɛɛ pum fo wu nagɛ laa?" ⁵Wu naagɛ wu bene deem yumban fo wu takɛgɛ wu se gogla. ⁶Wu dɔngaa zaa, wu konmɛ wu dɔwaa wɔɔ wu gɛndɛrɛwaa do wu gɔlu bra be ya: "Yɩ daam benyn za be a nam a pekaa kee larɩ bɛɛ." ure ⁷yemban mɩ gɔlum yala be zunuufu dɛeru tɔna lɔngsɛga wu zunuufu re wu dugɛ, benyn deem donde waraa re gɛ da gɛ bɔ laa psisiwayɩ do nɛebu bee lɔngsɛyan ba zunuufu re. ⁸Kɔn wee re kɔmga wakɩya fiɔo, do wakɩ larɩ, wu mukuyan lampɩn wu zɛsɛ doree do wu pumgɛ fo wu nagɛ?" ⁹Do wu naagɛ, wu konmɛ wu dɔwaa wɔɔ wu gɛndɛrɛwaa wu gɔlu bra c be ya: "Yɩ daam benyn za kan be a nam a wakɩ gɛ kee re larɩ bɛɛ." ¹⁰Kɩre yemban mɩ gɔlum yala be zunuufu dɛeru tɔna lɔngsɛga wu zunuufu re wu dugɛ, benyn deem donde waraa re malɛkɛdɛ re bene ren wuti re yemban. ¹¹Yesu se ya: "Bɔ tɔnaa da kɔm biyobuwaa nii, ¹²kewu wu se wu baa re be mu baa, pan muren a yan gɛ lɩ nnaforogɛ kan." kɩban baaw tarɛm natoroo bra. ¹³Daa gɛla ponde, kew wu denɛm wu keserɩ fan wu wɔɔ zamna to duku re, wu va keserɩ fan nenɩ dini sɛnɛ zimo ren. ¹⁴Wu keserɩ fan ren zɔke ponde, Yasma kɔɔ re zun kɩ zamna ren, wu zimoo fan zɔku. ¹⁵Wu vam zun tom kɩ zamna ren nen dalɛ kan, wu semɛw wu va toya sɛm wu wan ren. ¹⁶Tɛnzane biyo kee toyaa zii bɛgɛ wu da pun wu zi, nunditiya nen kaaka da pengyan wura zimo. ¹⁷Wu naa sogumarɛn wu se ya: "Tom biyo bongo wo mu baa mɛɛnu, ba zii ba duyɩ dini, yasma pagɛ gu mɩ nge." ¹⁸Mɩ paa zɛɣ a va a baa mɛɛnu a va gɔlu wura be ya: "Mɩ baa, mɩ zunm Yamba taalɛ do a zun niyan taalɛ." ¹⁹Mɩ wo zem be a kom be nbiibɔ dutu. Mun mɩ ntoo ntombii dukuw. ²⁰Wu zɛnmɛ wu va wu baa mɛɛnu. Wu wo tonton do wu baa na wu piri, wu yamasɔgɔ damɛw wu sesɛ wu va wu tusu wu karan wu. ²¹Biibɔw gɔlumɛw wu baa re be yaa: "Mɩ baa, mɩ zunm Yamba taalɛ do a zun niyan taalɛ, mɩ wo zem be a kom be nbiibɔ dutu." ²²Do wu baa gɔlumɛ wu tombiyobe re be ya: "Daam lomban ya kun yitugɛ kee re kendɛrɛ bɔ gɛ dɛpaa fan bɛɛ se wu bonde, ya se sula wu nuuren, ya se lalɛ wu nɛɛ ren." ²³Kunwan nɔbee kende wɔ yɩ gu do ɩ zi zimo ɩ da benyn. ²⁴Nunditiya mu biibɔw wee ya sɛm bɛɛ da tiwum do wu wɔa. Ba munmɛ bɔrɔgugɛ re nii. ²⁵Wu soma da wo pɔrɔ. Wu kɔgsaa zaa bɔwɛ kore woo saw koree wu lugu. ²⁶Wu konmɛ tombii tɔna wu bonzu kɩ bɔrɔgugɛ re tɔgɔ. ²⁷Wu tombum be ya: "Nkewu re kun zaa, kɩgɛ nbaa gu nɔbee kende be wu namɛ wu zulu wo." ²⁸Biibɔ somaw ren bene furum wu wo tɛrɩ wu zun zaa, kɩgɛ wu baa lɩ wu va wu zɛrɛ. ²⁹Do wu gɔlumɛ wu baa re be yaa: "Mu bena bongogɛ bɛɛ a dee nna tom. Mɩ wo nkore du wankatɩ kaaka re. Kɩwɔɔ gɛdɛrɛ wɔɔ baa bunko beetɔna dɛngangɛ nwo pan muren budayalɛ mɩ wɔɔn a dɔɔwaa da benyɩndɛrɛ za wɔ." ³⁰Do nbiibɔw wee nsɛm bɛɛ nenɛmɛ nnaforo fan sanɛ zimo ren. Wure kunɛɛ ngu wura nɔbee kende." ³¹Wu baa tombum wura be ya: "Mɩ biibɔ, nu wo mɩ kan nge suufan, mu tisɛrɛ fan nne yangɛ." ³²Do ɩ zem be ɩ da benyɩdɛrɛ ɩ da bɔrɔgu, nunditiya nkewu wee nsɛm bɛɛ da tiwum do wu wɔa, wu da larɛm do wu naa.

Chapter 16

¹Yesu golum'u karəmbiyobe ya re be, "Bə nafroroti duv re da wo dini, təgəyikokollu duv re da wo wu kan, laabe kətam'u nəe be wu nenumə wu puti re naforo. ²Wu puti konm'u wu golu wura be, 'kee mi lugu ntəgə kan bəe bəkeyi ki? Kune yi kəru gə yiko be nu da guru ntəj mi naforo re jine dutu. ³Ki ban təgəyikokolluw golum'u sugo zere be ya, "Nuti koruga mi wu naforogə re jine mi paa da yalə, mi guruyan a kəsu, do zərə kii mi ban. ⁴Mu jı keeg'a pa da budayalı mi lıga wu naforogə re jine, laa dəpa se mi ba mənə. ⁵Ki ban bee takə gume wu puti kan bəe, wu konmə ba fan, wu golum doruw re be, 'Mi puti re gelle wo nban?' ⁶Wu tombum be, 'Nuwan bidon keson,' wu golum wura be wu takə səwe lomban wu wənrun fəsənən. ⁷Kure ponde wu golum tıja ya re be, 'Gərıbe nne?' Wu tombum be, 'Naa boton keson,' wu golum wura be, 'Takə səwe nwanrun boton sambəgəkəson. ⁸Yikereti w kəgənə yikokolluw wee wo teren bəe, wu sogumarın ren yemban, nunditiya dininogə re laabe deemə gə sogumarın wən za bənə ren gə da gə bə kəmporunə biyobe. ⁹Mi paa golu yala be, puman dəwə ya sugo re nambara naforo wo, budayalı ki zəkuga, ba se yarı gəndə gıja kee re kəmıjan zəkə re. ¹⁰Wee daga mınarın təgə fıjəwun ren, mınarinti wu nən təgə kəz ya re, ndaga wo terenti re təgə fıjəwun ren, wo terenti wu nən təgə kəz re ya. ¹¹Kure yembanəw mınarın ten dagə yarı wə tatara naforo təgə kan, wulle pa wu se naforo kende karuwa yarı ban? ¹²Yarı woga da mınarın tena ren, nən duku re naforo təgə kan, wulle pa wu se wu yan nə karuwa ya ban? ¹³Nən kaaka guruyan nda tom putena nii ren, npan mın tıja zere, do nda tıja pınma, ya guruyan ya da tom Yamba re do ya da tom naforo ya re. ¹⁴Farisienwan ya lugu ki gılaa keeban, ba sem Yesu bənzeyi, nunditiya naforo təgə da wo bra yımban. ¹⁵Yesu golum bra be ya: "Ya deemə ya sugo wo laa ternəwəwan laabe se re, do Yamba jı ya bənese, nunditiya təgə kee nii kəgune laabe kan, zunūufuu gəz Yamba kan. ¹⁶Sarıya tena do kelluwaa re səwe da wore, fo gə kun dəngu Yohana wee re see laabe numuu ren bəe re wankatı ban, fo ki ban Yamba pəeru re kiwarı yun da golumə. Laabe fan da seem panga ba zunı gra. ¹⁷Donde waraa wəz tənabiye pagə pəru, do sıya səwe biye tıja dəngan da lı gə ban. ¹⁸Nən wo nən guyi wu kən furu, do wu tkə duku, sanıe ziiruw uwə. Wee takə kən wee furle nənı ya sanıe ziiruw uwə. ¹⁹Bə kəmti tıja da wore, wu da seemə yitun kəndiya, wu zii pəe zimo do wıjı dee wu dıngə suufan. ²⁰Bə zımorinti duv re da wo wu nii ban wu pundu, wu yire Lazarı, murıno da wo wu tuna fan ban. ²¹Wu da pınmə zimo bubusagə kee kuru kəmgəti re tabalı re lere bəe wu zi, visiri da kunmə wıjı murıno leməsə. ²²Wu zımoriinti tıwumə, maləsku takəw gə tundu İbayima kule. Kəmgəti ya tıwumə, ba koyi wu. ²³Wu zımorin wo təma gıja ren keeban, wu takəm'u ju na Lazarı İbrayima kule. ²⁴Ki ban, wu semə səma be, 'Mi baa İbrayima, kusu mi, se Lazarı wu va wı nuubiye se numuu ren wu kun mi dolumə zuru, be mi zımorin lewu re zəmbəlle. ²⁵İbrayima tombum be, 'Mu bii, tisi ntəlmə be nnam ka kende fan nwo dininogə re keeban, ki wankatı ban Lazarı da wo zımoriin ren, wənə wu wo zulle, do nu selomanle. ²⁶Ki kusu gə ban, wəm kəz re wo yi bənə ren, yırı guruyan yi va ya kan, ya guruyan ya kun yırı kan. ²⁷Ki banuw kəmgəti se be, 'Mu baa, mi zərəm nu, se Lazarı wu va mi baa mənə. ²⁸Mu baabiyo nən nə wo dini, wu va bə teməsə, be bə bu kun ngə zımolle gıja ren. ²⁹İbrayima tombum be, 'Musa wə' kelluwaa re gılaa wo ba nuj ren, ba seam ba zune ki wə. ³⁰Do wu se be, 'Aayi mi baa İbrayima, nən tıja tıwu wəga gə va ba kan, ba pa ba lınsu ba zunūufuu re. ³¹İbrayima se wura be, 'Ba daga Musa wəz kelluwaa re gılaa lugu, baa tıwu wəga gə va ba kan, ba da mınarın da."

Chapter 17

¹Yesu golum wu karəmbiyobe re be ya: "Nu nənuma təgə guruyan do gə bu da, do nən wee deegə təgə kəm wuti. ²Nən wee pəw nən ngə biyo re du re ju, luko kəɔ dɪŋga nbonde nkə nsugo sɪrɛnumuu ren zim bə ndaa kɪ. ³sənam ya sugo, nbaabii daga zunuufo koru wu kəɔ. Wu lɔŋsəga gra, da wu yaafa. ⁴Wu daa nna təgə zəmbə lese nimpi zenten, do wu nunu nkan lese nimpi gəlu wura be 'mɪ yafədamə nu,' nɛm be garə kɪ. ⁵Kellubiyobe golum Yesu re be ya: "Kusu ka yɪ mɔŋarɪn ban." ⁶Nuti golum bra be ya: "Ya mɔŋarɪn ren kəgɔɔɔɔ dəgugam pongoyibee, yarɪ da gəlugə nni wkənigə re be gə buku gə va siwu sɪrɛ numuu ren gə daa son ya gəlaa. ⁷Tombii woga yallə du kan, do wu kəsu wala wu səm bəgen, wu lɪga pəɔ keeban, wu pəw gəlu wu tombii re be wu kune zimo zi laa? ⁸Do wu da gəlu wu tombii re be wu da wu pan wure dəm, fo wu zigo wu zəku do wu ju wu zəku keeban laa? Kɪrɛ ponde wu bu zi do wu ju. ⁹Wu da barka se wu tombii re, nunditɪya wu dam wu se kee fan laa? ¹⁰Kɪrɛ yemban yayaa, kerɪŋa gəlaa kee gəlu yallə bɛɛ, yarɪ daga gə fan gə suru, yarɪ gəlam be ya: "Tombiyo komburogə yarɪ wə, be yarɪ dam ya zəm be ya da kee." ¹¹Yesu səŋa wo zeruzalem, wu lum Samari wo Galile zamnaa ren bənɛ ren. ¹²Wu səŋa zɔɔɔɔ zaa dalle, gərəma gɪno ren tusuw. ba zərəgəm tonton. ¹³Ba borum be ya: "Karənsamba Yesu, səm ɪ yamasəgə." ¹⁴Wu na be keeban, wu se bra be ya: "Varam ya sugo bugulu sargakolluwa re," ba wori keeban ba nam zulu. ¹⁵Ba nən tɪna na be wu nam zulu keeban, wu nunum wu kəgən Yamba kore kəɔ wə. ¹⁶Wu zarəm Yesu re yikere wu se wura barka, Samaritiwu. ¹⁷Yesu se ya: "Laa fɪno daa na zulu laa? Laa nɛɛbugɛ wozige? ¹⁸Ba kaaka wo nunu ba kəgən Yamba nni veruu re ponde laa? ¹⁹Kɪban Yesu se wura be ya: "Zəŋ nvarɪ nmɔŋarɪn səŋa nu." ²⁰Farisɪnewan bonzum Yesu be ya: "Turugaw Yamba pɛɛru piri?" Wu tombum ba nii be ya: "Yamba pɛɛru wo da ka kee nən nii." ²¹Ba da gəlu be 'nangə nge wala ngekan,' nuntitɪya Yamba pɛɛru wo ya bənɛ ren. ²²Kɪrɛ ponde wu golum wu karəmbiyobe re be ya: "Dɛɛ duku re piri pagə da yumban yala ya na nən nɛ biibə du, do yarɪ da wu na. ²³Laabɛ pa ba gəlu yala be ya: 'Naw ngekan, wala naw nge, do yarɪ buwan va dini, yarɪ buwan ba nɔmɛ dɪlu. ²⁴Ntoo duwaa muku donde waraa re nɔmɛ tɪna fo gə va dəngu nɔmɛ tɪna yalɪ bɛɛ, nən nɛ biibə ya pəw da bɛɛru wu kune dɛwɔŋan. ²⁵Do ngewoo gə dɛɛ pagə dəngu tɛlɛyigə pəw zim kende, zenge laabɛ kaŋan wu ban. ²⁶Təgə kee da dee Nuhun re wankatɪ ban, pagə da nən nɛ biibə ya dɛɛ re wɔŋan. ²⁷Laabɛ da ziim, ba juɪ, ba furudon kan, ba pen ba biyo furu, fo Nuhun zun kokuraa keeban. Kɪban numu kəɔ kunm ba fan nənɪ. ²⁸Ləɪ re wankatɪ da yalɪ bɛɛ, pagə da bɛɛru ya, laabɛ da ziim, ba juɪ, ba yew tisi, ba yeki tisi, ba kəsu, ba mee dora. ²⁹Do Ləɪ Sodəme zaagə re keeban, kɪrɛ dɛwɔŋan lewu woo kəkɪnumuu lum donde waraa re gə kuru ba ban ntoo duwanumuu gə nənɪ ba fan. ³⁰Nən nɛ biibə pəw bugulu wu sugo dɛɛ kee wɔŋan, pagə da bɛɛru. ³¹Kɪrɛ dɛwɔŋan nən wee wo wu dore jine, do wu wondərə zərə kan, wuti bu tisi wu takə kɪ wondərə, do nən wee wo wan ren bɛɛ nunu wu ponde. ³²Lɔŋsan Ləɪ re kən təgə re. ³³Wee pɪn wu pumɛ da na sɔŋe, do nən wee pen wu pumɛ paw na sɔŋe. ³⁴Mɪ golum yala be ya: "Kɪrɛ dɛwɔŋan nɪni won laa nii pa ba pundu kerɔ tɪna ban, tɪna pəw mun do tɪna təŋ. ³⁵Kaan nii pa ba nem za wə, tɪna pəw mun do tɪna təŋ. ³⁶Buwaa nii pa ba gəndə za kan wan ren, tɪna pəw na take do tɪna təŋ. Karəmbiyobe bonzum Yesu be ya: "Nuti, zigewu gə pagə da? Təpaa pagə gəndə zige, dubsərə pagə dənɪ dini." ³⁷karəmbiyobe se wura be ya: Nunti kɪ pagə da giyan kere?, do u se bra be ya: giwu tunamere tɪwu wo, diniwu dubusɪrɪ dɛnnə.

Chapter 18

¹Yesu sem bra makə duku wu bugulu bra be laabe zem be ba təŋ Yamba zəra ban suufan, ba buwan zim. ²Wu se ya: "Buudu gunurun dalle da wo zaa dalle, wu da wunduguyan Yamba se, wu da nedənəyan nən kaaka. ³Kən dalı wee re bara tiwu re da wo kɪ zaagə re, wu da venmə wu kan be wu kusuw wu koru wu hake wu zəgu ban. ⁴Gə bonmə buudu gunurun da wo tərɪ, kɪrə ponde wu golum wu zərə be ya: 'Baa mɪ wunduguyan Yamba se, baa mɪ needənıyan nən kaaka se, ⁵kɪ fan rən zərə, kɪrə yembanw mɪ pa kusuw a koru wu hake wu zəguwa ban, budayalı wu bu kən mɪ zim suufan.'" ⁶Nuti se ya: "Sean ya zune kee buudu gunurun terna golu. ⁷Yamba gɔrarı be zee wu nɔmə rən nɪ kusu wuya ban be, wu da da be wɔ laa terna ba zəguwa yikere, baa wu deem bəntəsərə ba tɔgɔ kan laa? ⁸Mɪ golum yala be wu pa wu koru ba hake lomban. Do nən nɛ biibɔ kunga keeban, wu pɔw kən mɔŋarın mɪ tənabəe ban laa?" ⁹Laa bee mɔŋalɛ da wo ba sugo ban be laa ternurunwan be wɔ, do nedənəyan ba du, Yesu sem nni makəgə be yemban, wu se ya: ¹⁰"Bɔwa nii ren va Yamba doree re ba va Yamba zərə, Farisijə tɪŋa wɔn, tɪŋa dam fadugu kəsərɪ soŋurun. ¹¹Farisijə zərəgəm wu tɪŋa wu zərə Yamba be ya: 'Yamba mɪ seemə nna barka, nunditiya mɪ wɔn laabe fan tɪŋa dagə, sanɛ ziiruwa, tɔgɔ zɔmbɔ dəeruwa, mɪ ton ntoo nni fadugu kəsərɪ soŋurun yere. ¹²A dɔnmə a nii lese nii yakabənɛ tɪŋa zərə, mɪ nii ɲɔɔndu kee fan a korum gə zaka. ¹³Fadugu soŋurunw zərəgəm gɪŋa ton, wu wo tərɪ wu takə wu se donde, do wu nenum wu yiko do wu mewun wu bənese do wu se ya: 'Yamba wundugu mɪ yamasəgɔ, mɪ dam zunufu dəellɛ. ¹⁴Mɪ golum yala be nni bɔw rɛ samallɛ va zaa, nunditiya nən wee tətə wu sugo, pɔw tisi, wee tisi wu sugo pɔw na take.'" ¹⁵Laabe kɔnm biyokɔŋurıwan wɔn Yesu kan budayalı wu dusu be. Wu karəmbiyobe naa be ba golum ban. ¹⁶Do Yesu kəgusum be biyobe wo wu kule do wu se ya: "Duwan biyobe kune mɪ ban, buwan be kərə, nunditiya Yamba pɛru wo ntoo bəbɛ. ¹⁷Gəngəne mɪ golum yala be nən wee woga Yamba pɛru mɔn ntoo biifɲewu wuti da zun dini fewu. ¹⁸Yahatuwa re ɲuti tɪŋa bonzu Yesu be ya: 'Karənsamba kende, mɪ zem be a da bəka do a na woyan kee re kɔmɲan zəkɛ? " ¹⁹Yesu tombum wura be ya: "Bəka yembanw nkom mɪ be kende, kende kaaka tondɛ go Yamba beetɪŋa." ²⁰Ŋɪ kərəŋa gɔladə, bu sanɛ zi, bu nən gu, bu bunorin da, bu kuma se ndu ban, kəgɔn nbaa do nni." ²¹Wu bɔw se wu kɔmbum kɪ kərəŋa gɔlaa fo wu fiŋewurın ban. ²²Yesu lugaagə wu se wura be ya: "Yeki nnuu ren tisiri fan ntari kɔmɲan tena rən. Kɪwɔ npan na naforo kɔɔ donde waraa re, kɪrə ponde kune mɪ nɔmə dɔlu." ²³Wu bɔw lugaagə wu yiko kənma, nunditiya naforo kɔɔ re da wo wu kan. ²⁴Yesu naa be wu yiko nenum wu se ya: "Naforo kɔɔti re zun Yamba pɛru rɛ wo kurıwan! ²⁵Yungundə re zun kala fure kan nɛ nɔana bɔ naforo kɔɔti re zun Yamba pɛru rɛ." ²⁶Do laa bee lugu kɪ gɔlaa se: "Wulle pa wu na soŋɛ?" ²⁷Yesu tombum be: "Kee wo kurıwan nən nɛ ton kurıwan Yamba rɛ." ²⁸Kıban Pıri se: "Nangə yurı dım kaaka fan do yɪ dɔlu nu." ²⁹Yesu golum bra: "Gəngəne mɪ golum yala be nən wee kapınəga nme ban, wala nkɔn, nbaabii, nlullu, nbii Yamba pɛru rɛ yemban, ³⁰wuti pa wu na gə dəpa bongo nni dinınogə re, pa wu na woyan kee re kɔmɲan zəkɛ zɔmɛ." ³¹Yesu kɔnmə wu karəmbiyo fiŋo niigee wu golu bra: "Nan yɪ wo Zeruzalɛm, Kee wanrın krlluwaa kan nən nɛ biibɔ tɔgɔ kan, kɪ fan rən nii pagə suru. ³²Wu pɔw zun laa bee yan Yamba nuu ren, pa ba se wu bɔnzeyı, ba tukuw, ba tusu yatəma wu ban, ³³pa ba vənəw vusee wɔ, ba guw, wu təma daa tɔɔ rɛ wɔŋan wu pa wu wɔ." ³⁴Do kəllubiyobe wo kaaka fanmədan, kɪ gɔlaa rɛ kɔɔ fekarıki ba ban, kee re golu bra be ba wo gə kaaka kɔɔ sulu. ³⁵Yesu kəgusaa Zeriko, wu da mım buku kem nii kan wu zərə sarga. ³⁶Wu lugaa zamagə rɛ nɔma wu bonzum be bəkeyı be. ³⁷Ba golum wura be Yesu Nazaretıti re pɔru. ³⁸Kıban wu borum: "Dawuda baabii Yesu səm mɪ yamasəgɔ." ³⁹Laabe be re da wo yikere be se wura be wu tuun wu nii, do wu nunum wu boru ditiya: "Dawuda buudugə səm mɪ yamasəgɔ." ⁴⁰Yesu zərəgəm wu se ba kɔnwanə wu wɔ nge. Bukuw kəgusaa wu kule Yesu bonzum'ı be: ⁴¹"Bəkeyı nɔn be mɪ dz nna?" Wu tombum: "Nuti a pım be a se kɔru." ⁴²Yesu golum wura be: "Nse kɔru, nɔmɔŋarın paŋa nna zulu." ⁴³Kɪ gɪŋa beetɪŋa rən wu se kɔrum, wu dulum Yesu re nɔmə, wu kəgkonmə Yamba, laa bee nagə fan kəgɔnmə Yamba.

Chapter 19

¹Yesu zunm Zeriko wu pɔru zaagə rɛ zɛrɛ. ²Bɔ tɪna da wo nni wu yire Zanke. Wu dam fadugv sojunle nɪti naforo kɔɔ ti rɛ. ³Wu da pɪnm'ʊ na Yesu, do zamagə rɛ yɛmban wu wo Yesu na, nundɪtiya wu da wo kutii. ⁴Wu sesəm wu va yikere wu va dɛŋ wakəni rɛ jine, budayalɪ do wu na Yesu, nundɪtiya diniw Yesu zɛm be wu pɔru. ⁵Yesu dɔngaa kɪ gɪna rɛn, wu sənəmə donde wu gɔlv wura be ya: "Zanke tisi lomban, mɪ zɛm be a zun nmɛɛnu zɛngɛ. ⁶Zanke tisim lomban, wu bɛnɛ dam yɛmban wu va ʊwɔ wu mɛɛnu. ⁷Laabɛ fan naa gə, gə wo malɪ ba wɔ, be wu vara zunuufu dɛɛru mɛɛnu. ⁸Do Zanke zənəmə wu zərɛgə Yesu rɛ yikere wu se wura be ya: "Mɪ paa tarɪ a naforo rɛ bɛnɛ a tarɪ kɔmɪŋangə tena rɛn, mɪ daga nɛn wee nambara mɪ paa pan gə dɛpa naasɪn wuti rɛ. ⁹Yesu gɔlv wura be soŋɛ dɔnga ngə mɛ ban zɛngɛ, nundɪtiya wu Ibrahim buudu rɛ. ¹⁰Nɛn nɛ biibɔ kɪnm laa lararɪ soŋ. ¹¹Laabɛ sɛɛ ba zunɛ kɪ gɔlaa wɔ keeban, Yesu sɛm nni makəgə bra nundɪtiya wu kɔgusaa Zeruzalɛm ban ba mɛndenmə be Yamba pɛɛru pagə na lɛsɛ tɪna, ¹²wu se, "Bɔ dallɛ va zamna to be wu wom pɛɛru pum wu sugo rɛ do wu nunu. ¹³Wu sɛŋa pɔru wu konmə wu tombiyo fɪnogee wu pan ba fan tuntɪna rɛn kɛsɛrɪ be ba daam yaka ngewo wu se nunu zii. ¹⁴Do wu buudugə munm'ʊ zɔma, ba korum laa ba va gɔlv wura be, "Yɪrɪ pɪŋan be ngə bɔ nunu wu kɪn da yillɛ pɛɛ rɛ dutu." ¹⁵Wu naa pɛɛru wu nunum, wu da pan kɛsɛrɪ kee wu tombiyo fɪnogee rɛ bɛɛ, wu konmə be bufayalɪ nɛn fan bugulu ɲɔɔdu keegə wu na. ¹⁶Doruw kɪnm gɔlv wura be: "Mɪ nɪti, kɛsɛrɪ kee npan mɪ rɛn bɛɛ gə dɛpa fɪno rɛn ɲɔɔdugə a na. ¹⁷Pɛɛw gɔlv wura: "Tombii kɛndɛ, ndam mɪnarɪn tɔgɔ fɪŋɛw rɛn, kɪrɛ yɛmbanw a paa tundu nu zɛsi fɪno rɛn yikere. ¹⁸Tombii nɪjananaa kɪnm gɔlv: Mɪ nɪti ɲɔɔdu nɔmbɛ a na. ¹⁹Pɛɛw se wura be: "Mɪ paa tundu nu zɛsi nɔn nɛ jine. ²⁰Kɪrɛ ponde tombii duv ya kɪn gɔlv: "Mɪ nɪti nan kɛsɛrɪ, mɪ tənəm yɪtu gə ban a tundu. ²¹Mɪ wundugumə nɛ, nɪndɪtiya ndam nɛn kakata rɛ, nwo ka kee tundugə ntekə, nwo ka kee duu kɪrɛ gɛrɪgə ndɛɛ. ²²Pɛɛw se wura be: "Tombii zɔmbɔ, mɪ paa buudan nu gə malɛ ngɔlaa wɔ, nu da ɲɪ be nɛn kakataw mɪ wɔn, be mɪ wo kee tundugə a tekə, be mɪ wo kee duu rɛ gɛrɪgə a dɛɛ. ²³Bakaa yɛmbanw nwo mɪ kɛsɛrɪ se bankɪ rɛ, budayalɪ a mu kɛsɛrɪ wɔɔ gə ɲɔɔdu? ²⁴Laabɛ bɛɛ rɛ da wo nni ba zərɛgə bɛ, wu gɔlv bra be: 'Soŋam tɪnaa kee wo wu kan bɛɛ ya pan fɪnogee ti rɛ.' ²⁵Ba gɔlv wura be, 'Yillɛ nɪti, wu kɔnmə wakɪya fɪno wu nuu rɛn. ²⁶Wu tombum bra be ya: "Mɪ gɔlv yallɛ be ka wo nɛn wee rɛ nuu rɛn, dukv pagə kusv wura, do ton nɛn wee rɛ nuu rɛn, ba fɪŋɛwgə kee wu nuu rɛn pagə zoyi. ²⁷Mɪ zɔguwaa bɛɛ pɪŋan be mɪ da ba nɪti rɛ, kɪnwan bɛ gu mu yikere. ²⁸Yesu zɔkaa kɪ gɔlaa ban, wu munmə ba nii ba va zeruzalɛm. ²⁹Wu kɔgusaa Betəfagɛ wɔɔ Betani keeban, wu dɔngum tunturun dalɛ ban kee rɛ yire Oliviye tunturungə, wu kɛrɪm'ʊ karəmbiyo nii wu yikere. ³⁰Wu se ya: "Varam ya yikere zaagə rɛ, ya zungə zaagə rɛ keeban pa ya na durumobiye dɪn, nɛn kaaka wo kee bu dɔm, volam gə ya k'ɔɔn nge. ³¹Nɛn wee bonzuga bɛ bəkeyɪ ya volugə, gɔlam be nɪti rɛ pɪn be yɪ kɪnwan g'wɔ. ³²Karəmbiyobe varaa, Yesu gɔlv bra yalɛ bɛɛ ba mu gə bɛɛru. ³³Ba sɛŋa volu durumobiye, durumooti se bra be ya: "Bəka yɛmbanw ya volu durumobiye." ³⁴Ba se ya: "Nɪti rɛ pɪngə. ³⁵Kɪrɛ ponde ba vam durumobiye wo Yesu kan, ba bɛsəm yitun gə ban, do ba pɛlɛ Yesu gə ban. ³⁶Wu sɛŋa veri laabɛ bɛsəm ba yitundə kem ban. ³⁷Yesu kɔgusaa Zeruzalɛm, Oliviye tunturungə rɛ tise ban, wu karəmbiyobe fan rɛ bɛnɛ dam yɛmban ba kɔgɔn Yamba kore kɔɔ wɔ, ba tɔgɔ kawunarɪn rɛn yɛmban. ³⁸Kɪrɛ ponde pɛɛwv wee rɛ piri nɪti rɛ wo, dam dɔɔbii rɛ, zulu gəndə donde waraa rɛ, Yamba yire na kɔgɔnɛ donde waraa rɛ. ³⁹Farisɪŋewan dalɛ da wo zamagə rɛ, ba gɔlv Yesu rɛ be ya: "Karənsamba gɔlv nkarəmbiyobe ban. ⁴⁰Wu tombum be ya: "Mɪ gɔlv yala be baa ba tɔvngo ba nii, lusərə fan pagə boru gə kɔgɔn Yamba. ⁴¹Yesu kɔgusaa zeruzalɛm ban, wu səm zaagə wu za gə tɔgɔ kan. ⁴²Wu se ya: "Nu da ɲɪga zulle nɛɛ gɪna zɛngɛ! Do gə fɛkəm nɛɛ, nɛɛ gurɪyan gə ngə. ⁴³Nundɪtiya dɛɛ dukv rɛ piri, nzɔguwaa pa kuv wɔm ba ginden nu, ba zim nu nnɔmɛ fan ban. ⁴⁴Pa ba kɛnrɪn nu, ba nɛnə nzɛrɛ laabɛ fan, baa lusə kaaka da tɛŋ za ban, nundɪtiya Yamba kɪn nkuse keeban, nwo gə sulv. ⁴⁵Yesu zunm Yamba doree rɛ wu dɪwv yekərəwaa wu koru dini. ⁴⁶Wu gɔlv bra be ya: "Gə wanrənɪm be, 'Mɪ doree pagə da Yamba zərə dore rɛ,' do yarɪ dam gə wɔ tatarə dema dore. ⁴⁷Yesu da kɛrəbɛdnɛm laabɛ suufan Yamba doree rɛ. Sargakolluwaa rɛ nɪti, do sarɪya karənsambaabɛ wɔɔ zaagə rɛ laa kɔguyaa da pɪnmə mandɛŋa budayalɪ do ba naw ba gu. ⁴⁸Do ba wo guru ba da wura kaaka, nundɪtiya wu gɔlaa munmə laabɛ rɛn ɲɪ.

Chapter 20

¹Dēe dalle wɔɲan Yesu da kerəbdenmə laabe Yamba doree re, wu dee kiwarɪ yundə waazu, kiban sarakolluwaa re nɪti, do sariya karənsambaabe wɔɔ yahutu re kembəɔwaa vam Yesu bonzu. ²Ba bonzum'ɔ be ya: "Guruma keegə re pen ndee gə tɔgɔ, gɔlɔ kɪ yillɛ, wullɛ pan kɪ gurumaa nna?"³Yesu tombum ba nii be ya: "Mɪɲa paa bonzu yarɪ tɔgɔ tɪɲa. ⁴Wullɛ kerɪ Yohana be wu kunɛ laabe se numuu re, Yambaw laa laabe?"⁵⁶Kiban ba gɔlum za kan be ya: "Yɪ gɔluga be Yamba kerɪw, wu pɔw gɔlɔ be bəka yembanw do yɪ wo mun Yamba ban? Do yɪ gɔluga be laabe kerɪw, laabe pa ba vaglɛ yɪɪ lusərə wo ba gu, nundɪtiya ba munmə gə ban be kelluw Yohana wɔ."<<<<<<< HEAD⁷Kirɛ yimebanu ba se ba yan. ⁸Yesu gɔlume bera beya:"guruma ke peme mi dee n'gi tɔgɔ miyan dagi gɔlu yala."=====⁷Kirɛ yembanw ba se ba yan. ⁸Yesu gɔlum bra be ya: "Guruma kee pen mɪ dee ngə tɔgɔ mɪɲa da gə gɔlu yala.">>>>>>> 6694ef3146673309b4b10f798531299fd65eda59⁸Kiban Yesu semə ngə makə laabe rɛ be ya: "Bɔ dalle se rezen karuwa gə kɔsuruwa ten-ten ban, do wu va zamna duku rɛ. ¹⁰Rezen bɪɲaa, wu kerim'ɔ tombii tɪɲa be wu va rezen bɪɲarɪn son gə kɔsuruwa kan wu kun. Do rezen ren kɔsuruwaa mawunmə wu tombii wu nunu wu nuu komburo.¹¹Wu kerim tombii duku ditiya, do ba mawunm wuyaa, wu nunu wu nuu komburo. ¹²Wu kerim tombii tɔɔ rɛ ɲana, ba mawun wuyaa ba dɪwu wu nunu wu nuu komburo. ¹³Rezenti se ya: Bəkeyɪ mɪ paa da, mɪ paa kerɪ a biibɔ punmati dukurɛ ba buu pɪn. ¹⁴Do rezen kɔsuruwaa na wu keeban, ba gɔlum za rɛ be, 'Nan yillɛ kɪen takruu, kuwan'ɪ guw budayalɪ do yɪ kɪengə. ¹⁵Ba kɔmə wu biibɔw rezen gɔrɛ rɛ ponde ba guw. Bəkeyɪ rezenti pɔw da bra? ¹⁶Wu kunm rezen rɛ kɔsuruwaa gu, wu se gə karuwa laa dɔpa ban." Laabe lugaagə ba gɔlum be, "Yamba son yɪɪ ngə ban!"¹⁷Do Yesu sənəm be wu gɔlu bra be, "Kee wanrɪn be: 'Dore mɛɛrɪnwan kaɲan lukoo kee ban be dam dore dimetunde lukoo kendɛ, kɪ gɔlaa rɛ biye yalɪ? ¹⁸Nen wee zarga kɪ lukoo ban, wuti pɔw gunu, kɪ lukoo zarga nen wee ban pagə ɲɔɲɔnw." ¹⁹Sariya karənsambaabe, sargakolluwaa rɛ nɪti da punmə Yesu re mɪɲɛ kiban, nundɪtiya ba sulum be be banəw Yesu se kɪ makəgə, ba wundugum zamagə. ²⁰Kiban ba sɛngdanmə ba sənə Yesu, ba kerim munanfigsə be ba daam ba sugo laa kendɪya, budayalɪ mun wu wu niigɔla kan, budayalɪ do ba sewu buududɛɛruwaa rɛ nuu ren. ²¹Laabe bonzum'ɔ be ya: "Karənsamba, yɪɪ ɲɪ be nkerbdenmə laabe gɔlaa kee wo, gə ternarɪn, ngɔruyan nen. Do nkerbden laabe Yamba gɔla wɔ npomusu. ²²Gə zamarɪn be yɪ wɔɲ ɲuwolɔɲan kesɛrɪ Rɔmɛ pɛɛwu rɛ laa?"²³Do Yesu sulum ba lɔɲsɛɛ, wu gɔlum bra be ya: ²⁴"Bugulam mɪ rɛn tama tɪɲa, wullɛ foto woo wanranlɛ wo gə ban?" Ba se, "Sezaar."²⁵Kiban wu gɔlum bra be ya: "Panɲan pɛɛwu rɛ yangə pɛɛwu rɛ, ya pan Yamba yangə Yamba rɛ." ²⁶Ba wo guru ba mun wu wu niigɔla ban laabe yikere, do wu tombarɪ dam bɛ kawunɛ, ba guruyan ba gɔlu kaaka. ²⁷Sadusɛna da gɔlum be tɔpa da wɔ, ba dalə vam Yesu bonzu be ya: ²⁸"Karənsamba, Musa wanrɪn ngə kerɪɲa gɔla wu pan yɪla be kɔn tɪwuga wu dɔ wu kɔn do wu wo bii na, wu baabii furudon wu kɔnw budayalɪ wu na buudu wee tɪwu bɛɛ rɛ. ²⁹Do baabiyo nimpɪ ren wore, somaw furudonmə kɔnw wu wo bii na. ³⁰Niigeeɲana furudonmə wu kɔnw. ³¹Kirɛ ponde tɔɔgɛ rɛ ɲana furudonmə wu kɔnw, ba nimpɪ fan furudonlɛ wu kɔnw, ba fan tɪwumə ba wo bii na. ³²Kirɛ ponde wu kɔnw ya tɪwumə. ³³Tɔpaa rɛ wɛɛ dɛwɔɲan, pa wu da wullɛ kɔn rɛn, nundɪtiya ba nimpigee fan furudonm'ɔ. ³⁴Yesu tombum ba nii be ya: "Nni dinɪɲogə rɛ bɔwabe deem furu, ba see kan bararɪ. ³⁵Do bɔwa wɔɔ kan bee pa ba na tere donde waraa rɛ, do tɔpaa rɛ wɛɛ dɛwɔɲan, ba da kɔn furudon, kɔn ya da furudon bɔ ban. ³⁶Ba da tɪwu dɪtu, do pa ba da ntɔo malɛɛkɪdɛ. Yamba biyobe bɛ wɔ, nundɪtiya ba dam tɔpa kee wɔ biyo rɛ. ³⁷Musa sugo bugulum be tɔpa pagə wɔ, nundɪtiya tɛnzana ɲɪɲa ren tɔgɔ zii, wu konmə nɪti be Ibrahimia Yamba, Isaka do Yakuba Yamba. ³⁸Yamba wo da tɔpa Yamba rɛ, laa kendɪya Yamba, nundɪtiya Yamba kan yɪ fan ren woyandɛ. ³⁹Sariya karənsambaabe tɪɲa tomb'ɔ nii be ya: "Karənsamba ngɔlaa dam kendɛ. ⁴⁰Kirɛ ponde ba wo guru ba bonzuw dɪtu. ⁴¹Yesu gɔlum bra be ya: "Bəka yembanw laabe gɔlu be Dawuda buudugə Krisita wɔ? ⁴²Do Dawuda sugo gɔlum Zaburule sewɛ rɛ be nɪti gɔlum mɪ nɪti rɛ be, 'Gəndɛ mɪ zulu kan. ⁴³Fo mɪ da nzɔguwaa wɔ nɛ lere kerɔ. ⁴⁴Kiban Dawuda konmə Krisita, nɪti, do wu dam'ɔ buudu re yalɪ?"⁴⁵Yesu gɔlum'ɔ karəmbiyobe fan ren yikere be ya: ⁴⁶"Səɲan ya sugo sariya karənsambaabe wɔ, ba seem forugɪya ba ginden wo. Gə wo bra yumban laabe gɔlu ba yire kendɛ zama ren. Yamba doree re zɛɛ yikere gəndɛ, do zimo gɪɲaa ren yikere gəndɛ ya wo bra yumban. ⁴⁷Ba sonmə kan bee bara tɪwu rɛ nuu ren tisi fan, kirɛ ponde ba va zərə duuɲa da, budayalɪ do ba bugulu ba nen tərəgaayan. Ba zarəgə rɛ zimori pagə da kakata."

Chapter 22

¹Buri kee re wo bam bæ re feti kee re yire juwoləŋa be kəgusa, ²sarga kollarwa re nūti wo sarīya karənsambabə da punmə Yesu re guwə mandəŋa do ba wundugu zamagə re se. ³Kiban Zuda wee ba da kom be Isikarioti, Suntana zunm'v zere, karəmbiyo fiŋoniigee re tɔŋa. ⁴Zuda vam sarga kollarwa re nūtena wən gardəwa re nūtena kan. Wu pəw guru wu se Yesu ba nuuren yali, ba golum kire tɔgə kan. ⁵Ki dam bra yumban kəkə, ba maləm gə ban be ba pa ba pan bra keseri. ⁶Zuda panmə bra wu kore, kire ponde, wu punmə mandəŋa kende budayali wu se Yesu ba nuuren do zamagə bu sulu. ⁷Buri kee re wo bam bæ re dæ dɔŋga. Nuwoləŋa sarga pekabiye zəm be gə gu kire dəwɔŋan. ⁸Yesu kerim Pteri wə Yohana wu se bra be: "Varan juwoləŋa zimo petə yla, yi na yi zi." ⁹Ba bonzum'v be ya: "Ziiwu nɔun be yi petamgə?" ¹⁰Wu golum bra be: "Nangə, ya zɔŋga zagə re, yari bə tɔŋa pa ya tusu za, numu səmbɔgə wu jine. Yari dulam'v nɔmɛ. Wu zunga mɛ kee re, zunwan dini. ¹¹Gəlam wu mɛgəti re be ya: "Karənsamba se be, wə wu karəmbiyobe zəm be ba zi juwoləŋa zimo doree kee re bæ, be gə wo zige?" ¹²Wu bəw pəw bugulu yala donde dore kə dalt, wondərə gə zere. Daam petəŋa dini." ¹³Ba vam ba va gə mu ntoo wu golu bra yali bæ. Ba petəm juwoləŋa zimo dini. ¹⁴Zimo wankati dɔngu keeban, Yesu wo wu karəmbiyo fiŋoniigee gəndəm tabali ban. ¹⁵Wu golum bra be ya: "Mi pum a benese fan wən be a zi nni Paki zimo ya kan do a zun zimori ren, ¹⁶nunditiya mi golum yala be mi da nni zimo zi ya kan dutu fo ki tɔgəgə re nii suru donde waraa re pɛəri re." ¹⁷Kiban wu takəm numulukoo wu se barka Yamba re do wu se ya: "Sananə ngə ya tarə za re. ¹⁸Mi golum yala be mi rezen numu ju dutu, fo Yamba pɛəri kunɛ." ¹⁹Kire ponde wu takəm buri wu se barka Yamba re, wu gunugə wu pan bra, wu be: "Mi tunanɛmɛ bæ, gə panmə yalle yemban. Daamə ngə budayali ya teləmə tɔŋ mi ren." ²⁰Zimoo ren ponde, wu takəm numulukoo ya wu pan bra do wu se be: "Ngə numuluko dam Yamba niiseari dɔrugə re, ki nii seari li mi germa ren, gə kurum yalle yemban. ²¹Do nən wee pəw se mi nuu ren, nan wu nuu mi kan zimoo ban! ²²Gəŋɛ, nən nɛ biibɔ womə ntoo gə golu yalə bæ, do nən wee re pəw sewu nuu ren, bəŋɔ wo wuti re!" ²³Ba sigdanmə ba bonzu za be wulle pəw da ki ba benɛ ren. ²⁴Səŋə zunm ba benɛ re be ba benɛ ren wuruw ba fan ren nən kəwə wə. ²⁵Yesu se be: "Buududə re pɛəwa kəmbum bæ nūtiyan wən. Ba nūtena penmə laabɛ kom bæ be 'təgəkendədɛəruwa" ²⁶Gə bu da bɛəri yari kan, do yalle nɛnkəɔ da ntoo laabɛ fan ren nən fiŋewun. Wee re wo nūtiyan nɛ, wu da ntoo tombii. ²⁷Wulle bə, wee re wo zimo ban laa, wee re wo tom ban? Wee re gəndə wu zii bæ dagə laa? Ki wə gə dərə wə, mi wo ya benɛ ren ntoo tombii. ²⁸Bee re tɔŋ mi kan a kəɔ kore re, yari bæ. ²⁹Mi baa tundu mi pɛəri re jine yali bæ, mɔŋa pa tundu yari pɛəri re jine bɛəri, ³⁰budayali yari zi zimo do ya ju mi tabali ban mi pɛəri re, ya gəndə pɛegosiya ban ya gunu buudu Israelle buudu fiŋoniigee ban." ³¹Nuti se ya: "Simɔn, Simɔn, nangə, Suntana da punmə kəkə be gə pa gə balə yari ntoo jaa. ³²Do mi zərəm nna Yamba budayali nmɔŋarun bu zəkə. Do nwusugoo keeban, pan bɛnkulu nbaabiyobe re." ³³Pteri golum wura be ya: "Nuti, mi petari a paa va kasu wə tɛma nii fan ren nkan!" ³⁴Do Yesu se ya: "Pteri, mi golum nna be: Kuruye da za zenge, do nkanan mi ban lese tɔɔ be nɔŋan mi." ³⁵Kire ponde Yesu golum bra be ya: "Mi keri yari ya vari do keseri see ka wə kemverma wondə wo lalɛ keeban, ya punmə ka duku ya wo na la?" Ba se be: "Yi wo kaaka pum'v ga." ³⁶Wu se bra be: "Do wənɛ, keseri tundeke woga wee kan, wuti takəgə, kemverma wondə ya. Shian ton wee kan, wuti yek'v yutu wu yewu tɔŋa. ³⁷Mi golum yala be gəla kee re wanranrɔn be: 'Ba dam'v wə tɔgə zəmbɔ dɛəri,' tɛləyigə gə nii suru mi tɔgə kan, nunditiya tɔgə dɛ kee re golu mi tɔgə kan, gə nii sure wankati kəgusum." ³⁸Karəmbiyobe se be: "Nuti, nan shian niigee." Wu tombum be: "Gə pagə dɔngu." ³⁹Yesu lum'v Oliviye tunturungə ban, ntoo gə wu ju wu dagə yali bæ. Wu karəmbiyobe dulum'v nɔmɛ. ⁴⁰Wu dɔŋgaa ki gɔŋa ren, wu golum bra be: "Zəran Yamba be ya buwan zun kəɔ kore re." ⁴¹Kire ponde wu kəgulum ba ban fiŋewun, do wu kunkon wu zərə Yamba. ⁴²Wu se be: "Mi baa, nbuga tɛri, tosu ngə zimorin numuluko mi ban, do mi dɔngu bu da fo nne dɔngu." ⁴³Kiban dondewara re malɛkə tɔŋa bugulu gə sugo wura, gə pan wura panga. ⁴⁴Yesu re benese zimorin kəkə, wu kusum ka Yamba zərə ban. Wu kinsorin damə ntoo germa duku tɔŋa ren. ⁴⁵Wu zənmə Yamba zərə ban wu va karəmbiyobe kan wu va mu ba dɔŋi zimorin ren yemban, bən-nənəma ren nuu ren. ⁴⁶Wu golum bra be ya: "Bəka yemban'v yari dɔŋi? Zəŋan ya zərə Yamba, budayali ya zun kəɔ kore re." ⁴⁷Yesu wo ki gəlaa ban keeban, zamagə dɔngum'v kan, Zudaw ba niimɔŋurɔn, wu karəmbiyo fiŋoniigee re tɔŋa. Wu kəgusum Yesu kan be wu pəw mugus'v nii. ⁴⁸Do Yesu se wura be ya: "Zuda, npan se nən nɛ biibɔ nuu ren nii mugusə wə laa?" ⁴⁹Yesu re pontena na kee pagə da, ba se ya: "Nuti, yi takam shiansə ba yemban la?" ⁵⁰Ba benɛ ren tɔŋa mawunm sarga kollarwa re nūti re bəka, wu fansən wu zulu zune wu kəru. ⁵¹Do Yesu se ya: "Duwan'v." Wu dɔsum wu bəw re zune wu bərugə. ⁵²Kire ponde, sarga kollarwa re nūtena wən sənərunwan ren nūtena wən kəmbɔgəwə bee re da kjun wu mɔŋen yemban bæ, wu golum bra be: "Yari kunm mi nɔmɛ ren shiansən wən burusə wo ntoo zambu dɛəruw mi wən la?" ⁵³Mi da wo ya kan Yamba doree re suufan, do ya wo ya nuu pelə mi ban be ya pa ya mun mi, do yalle wankati bæ, do karəwutə wankati." ⁵⁴Kire ponde, ba munmə Yesu ba wə sarga kollarwa re nūti mɛənu. Pteri tənəm gɔŋa ton wu dulu ba nɔmɛ. ⁵⁵Laabɛ da mukum lewu mɛgə re bənɛnɛ ren ba gəndə gə kule. Pteri gəndəm ba kan. ⁵⁶Tombii kən tɔŋa naw lewu re kule. Wu sənəm'v wu yiko benɛ ren do

wu se ya: "Nni bɔw ya da wo wu kan. ⁵⁷Do Pɛrɛ kɔpanmɛ wu se ya: "Kɔnw mɪ ɲan wu bɔw." ⁵⁸Kɪ bomaa fɪɲɛwun, tɪɲa ya boro naw wu se ya: "Nɪan dam ba tɪɲa rɛn." Do Pɛrɛ se ya: "Bɔw, kɪ dagɛ mɪwɔn." ⁵⁹Lɛrɛ tɪɲa pɔrɛ ponde, bɔ dɔw ya gɔlɔgɛ wu kurɔwan be: "Sɔsɔ ton gɛ ban nni bɔw ya da wo wu kan, nundɪtɪya Galiletɪwu." ⁶⁰Do Pɛrɛ se ya: "Bɔw, kee ngɔlɔ bɛ, mɪ ɲan kɪ." Wu wo kɪ gɔlɔa ban keeban, kɪ gɪɲa betɪɲa rɛn kuruye zam. ⁶¹Nuti wusugum'ɔ yiko wu teren Pɛrɛ ban. Pɛrɛ lɛ tɛlɔmɛ tisim Nuti re gɔlɔ wɔ wura be ya: "Ngewo kuruye zewu wo zɛngɛ ɲi won, npan kɔɲan mɪ ban lese tɔɔ be ɲpan mɪ. ⁶²Pɛrɛ lum sale wu za zɔmbɔnɛ. ⁶³Yesu da wo buwabɛ bɛɛ re nuu ren bɛ, bɛ sem'ɔ bonzɛyɪ ba mawun wun. ⁶⁴Ba dunm'ɔ se do ba se ya: "Da kelluyan. Gɔlɔ wullɛ mɛwun nu?" ⁶⁵Ba gɔlum gɔlɔ zɔmɛsɛ bongo wu ban ba tuk'ɔ. ⁶⁶Tɛwu sɔra, kɛmbɔgɔwa wɔ sarga kolluwa rɛ ɲutena wɔn sariya karɛnsambabɛ dɛnɛm ba va Yesu wo buɔɔɔ gune zamagɛ rɛ yikere ⁶⁷ba gɔlɔ wura be ya: "Taa be Krisitaw nɔwɔn." Mɪ gɔlɔga gɛ yala, yari da mun gɛ ban. ⁶⁸Mɪ bonzuga yari ya da tombu. ⁶⁹Do wɔnɛ, nɛn nɛ biibɔ pɔw gɛndɛ Yamba guruma fanti re zulu kan." ⁷⁰Ba fan se ya: "Kɪrɛ Yamba biibɔw nɔwɔn la?" Wu tombum be, "Kee ya gɔlɔ bɛ, kɪgɛ mɪwɔn. ⁷¹Ba se ya: "Bɛka kasetarɛ yɪ pum dɪtɪya? Yɪ sugo lugagɛ wu nii ban."

Chapter 23

¹Jamagi fan zimemi ba va Yesu wɔ gofeneri Pilati re yikere. ²Ba sigidami u kani see beya:" i miime n'ni bɔw see i budugi kyine ban, be ba baam wujugo kesmri wɔn Rɔme pewu re, be u sugo dame somuru re, be pew u wɔ. ³Pilati bɔnjumu beya:" yahutu re pew nu wɔ la? u tombume u nii beya kigi mi wɔ." ⁴ Pilati gɔlume saragakoluwa re yikere tenan do jamagi re beya:" mi wo zarigi ka-ka na n'gi bɔ ban." ⁵Do ba timi gi ban ba gɔlu beya u siwusume laabe u kariwɔn wɔ Jude jamana re giyan fan, gi sigidame Galile fo n'ge. ⁶Pilati lugaa Galile yire, u bɔnjume be Galiletiwu u wɔ la? ⁷U lugaa be u wo Herɔde re mara re, u seme laabe be ba varamu u wɔ Herɔde kan. Gi miime be Herɔdi ya wo Jerusalem kire diyɔnyan. ⁸Herɔde naa Yesu gi dame wura yimeban kiede. U da lugume u tɔɔ, u da piime be u nawu fo wankati tosa zere, nunuditiya u munganri da wo u ban, be pa u na tɔɔ kawunari u kan. ⁹U dame wu segesege gɔka bɔngo wɔ, do Yesu wo gi ka-ka tombu. ¹⁰ Saragakoluwa re yuti do sariya karsamba be da wo dini, ba tikime u niye gɔla bɔngo wɔ. ¹¹Herɔde wɔ komakieluwa dame u wɔ nɛn fiyɔn ba mame u ban, ba se yutu kiede u bonde, ba nunu u wɔ ba va Pilati kan. ¹² Ki diye re diyɔnyan Herɔde wɔ Pilati dame dɔwa re, nunuditiya da ba zɔguwa ja wɔ fɔra. ¹³Pilati komi saragakoluwa re yikere tenan, pangatena do laabe. ¹⁴ U gɔlume bera beya:" ya kume n'ni bɔw wɔ mi kan, be u seeme laabe kayine ban. Ki fan re zere, mi damu segesege ya yikere. Kani kee ya se u ban, mi niyome gi ka-ka u ban. ¹⁵Herɔde ya wo ka-ka na u ban, kire yimebanu u nunu u wɔ i kan, be kee zeme guwe wɔ u wo gi ka-ka da. ¹⁶Kire yimebanu mi pa a viniwu a du. ¹⁷Bené fan Pilati da duyime kasubiyi tiyan feti re diyɔnyan. ¹⁸Do ba fan borume ja kan ba gɔlu beya gu n'ni bɔw. Do n'du Barabasi. ¹⁹ Barabasi jume kasugi re kayine duku re yimeban jagi re, do nɛn guwe re yimeban. ²⁰Pilati da piime Yesu u du, u gɔlume jamagi kan duruwame. ²¹Do ba borume beya, pekiwu danw ban, pekiwu danw ban. ²² Pilati bɔnjume be lese tɔw beya:" buka tɔɔ zɔmbɔgi u da?" mi niyome buka yimebanu u zeme guwe wɔ. Kire yimeban mi pa a viniwu a du. ²³Do ba timi gi ban ba gɔlu kore kɔw wɔ be u pekiwu danw ban. Ba narigan malime Pilate re dingɔ wɔ. ²⁴Kire pɔnde Pilate pumi be ba pii kee da. ²⁵ Wee da se kasubiyobe kayine ban, do laa guwe re yimeban, ba pume kee, ba dume wu do ba da Yesu ban. ²⁶Ba sigan wo Yesu wɔ, Sireneti dure dale wo u wanre, u yire Simɔn. Ba mumemu ba se Yesu re peke danw u yine, be u va gɔw Yesu re nɔme re. ²⁷Jama kɔw re da wo u pɔnde, do kanw bee yuko kieme ba ziyé u yimeban. ²⁸ Yesu wusugume ba kan u gɔlu bera beya:" Jerusalem na kanw, baame za mi yimeban, zaame ya sugo do ya biyo re yimeban. ²⁹Nunuditiya diye re piri, laabe pa ba gɔlu be kanw bee guruyame ba luru, bee wo luru dɔme, do bee wo yirima pame biyo re, dame dɔwɔ biyo re. ³⁰Ki ban laabe pa ba sigidame ba gɔlu tuntunrugi re beya, jarame yiri ban, ba gɔlu tuntunrugi re beya powume i nii. ³¹Ba deega n'ni tijane wo re, buka pa gi da tijane tiwa re? ³²Ba vame bɔwa tɔɔ zɔmbɔ deruwa ya wɔ, be be wɔ gu jakan. ³³Ba dɔngume giyan dalle kee yire yukomba giyan, ba pekime u wɔ tɔɔ zɔmbɔ deruwa nige dini, tiyan da wo u julɔ kan, tiyan u guwa kan. ³⁴ Ki ban Yesu seya:" mii baa da be yafa, ba dee kee bo gi sulu, ba tarime u yutugi gi mali bɔw. ³⁵Laabe fan da wo n'ni ba jirigi ba sime, be wɔ yikere tenan da mememi u ban, ba gɔlu wura beya:" u somemi laa dipa wujugo, u some u sugo wujugo taa joyiru u wɔ, do taa Yamba gɔrari n'wɔ. ³⁶Komakieluwa ya mamemi u ban, ba kɔgusume u kule ba pame wura diwen tometome. ³⁷Ba gɔlu beya taa Rɔme pewu n'wɔ, some n'sugo. ³⁸Ba da wanrime u yiné beya:" Yahutuna pewu n'nu wɔ. ³⁹Tɔɔ zɔmbɔ deruwa bee peki danw ban nɛ tiyan mawume u sugo beya:" joyiru dagi nu wɔ la? some n'sugo do n'some iya." ⁴⁰ Do tɔɔ zɔmbɔderu tiyan gɔlumu beya, nu wee ki jimori re dipa re, n'da Yamba se wudugu la? ⁴¹ Yiri mii zeme n'gi jimori wɔ, nunuditiya i wo i tɔɔ zɔmbɔde re jimolle. Do n'gi bɔ wo tɔɔ zɔmbɔ ka-ka da. ⁴²Kire pɔnde u gɔlume Yesu re beya:" Yesu du n'telime mire, n'kugan n'peri re kee ban." ⁴³ Yesu tombume u nii beya:" gɔne mi gɔlume n'na jienge be n'pa n'na n'gindi mi kan arigene. ⁴⁴Wuyé dɔnga yubene, kariwuti jume jamana re giyan fan gi dɔngu lere tɔw. ⁴⁵ wuya wo li, Yamba dore re yutugi kanrime gi bembene re. ⁴⁶Yesu nanrime kore kɔw wɔ beya:" mi baa mi pa a du a wujugo n'nure, kire pɔnde u tiwume." ⁴⁷Giyalatɔwgeti nagi ke ban, u kɔgɔmi Yamba u gɔlu beya, gɔne da nɛn terinawu n'ni bɔw wɔ. ⁴⁸Jamagi kee da sime gi naa ki tɔɔ dari, ba yukokemari nunume ba mewu ba sugo. ⁴⁹Bee yi Yesu wɔ kanwɔ bee dula u nɔme ba li Galile jamana re timi giyan toré ba sime ki tɔɔ gi. ⁵⁰Bɔduderuwa re nɛn tiyan da wo dini, u yire Yusufu, da nɛn kiede terinawu. ⁵¹U da wo teri laa dipa gɔlu ba tɔɔ dari ban. U lime jaa duku re kee yire Arimate. U da torume Yamba peri. ⁵²Yusufu vame Yesu re tiwugi ziri Pilate kan. ⁵³ Kire pɔnde, u tisime Yesu re tiwugi peke danw ban, ba pume yutu u ban ba se vɔmene, kee da kuwu seni ban, nɛn ka-ka tiwu da wo se dini dɔme. ⁵⁴Wujugodiye yuko kore diyɔnyan. Wujugodiye re nii da piime gi mume. ⁵⁵ Kanwɔ bee dula Yesu re nɔme ba li Galile jamana re vame vɔme sime Yusufu kan, wala yaluw Yesu re tiwugi koyi. ⁵⁶Kire pɔnde ba nunume ba va ba menu ba pume lume kediyi do ba peti nuwa lume yiniya. ba wujume wujugo dere dewuyan gi mali yamba kerigan gɔla wɔ.

Chapter 24

¹Yakabene diye doru le diyonyan jonjon fora, be kanwbe vame ba nowa lume yindi wo vome ne. ²Ba miime lukokowgi bilo gi li vole niban. ³Ba jume vome ne, do bo juti Yesu re tiwugi na. ⁴Ba telime yansanri ban ki tɔgo kan, nagi bowa nii bee yutu re muku zirigime ba niban. ⁵Kanwbe wudugume ba juru ba yu tiganri. Bowabe gɔlume bera beya: "buka yimebanu yari pume nenwo tipa bene re." ⁶U tone n'ge. U wome, u gɔlu kee yale Galile, ya telime tisome kire. ⁷U seya: "wajibi nen ne biyibo ju jɔguwa nure, u peki dabw ban, u wo u daa tɔw re diyonyan." ⁸Ba telime tisime u gɔladi re. ⁹Ba nunume ba li vome ne, ba va ki kiwari gɔlu karimebiyo fiyon nige wo laa dipa re. ¹⁰Magadala Mariyama, Jane, Yakuba ni Mariyama, do kanw dipa dipa da gɔlu gi. ¹¹Do karimebiyobe dame ba gɔla wo n'to dɔnsugan, bo teri gi ban. ¹²Pieri mii zimi u sesi u va vome ne, u bunume u mii be yutugi seyi re wori, kire ponde u nunume jaa, ki tɔgɔgi dame wu kawune. ¹³Kire diyonyan, ba laa niire da wori jaa dalle kee yire Emayus. Ki jaagi wo Jerusalem dɔngume kilo fiyon nii. ¹⁴Ki tɔgo gi re sɔnsuga banu ba da wo keme ban. ¹⁵Bo gɔla ban keban, Yesu sugu kɔgusume ba kule u vari ba kan. ¹⁶Do gi dame n'to kaa lɛlɛme be do ba bu Yesu sulu. ¹⁷U bɔnjume be beya bukayi yari veri ya gɔlu jakan? ba yukokiemi ba zirigi. ¹⁸Ba nen tiyan wee yire Klopasi tomebume u nii beya: "veru nu wo Jerusalem, fo tɔgo kee da n'ge n'ni daa re do nu wo gi sulu la?" ¹⁹U bɔnjume be beya buka tɔgo? ba tomebume u nii beya: "Yesu Nazareti ti re tɔgo, u da dame kelu gurumati re, u tɔgo dari, do u nigɔla wo, Yamba wo laabe yikere." ²⁰Saragakoluwa re yikere tenan, do i panga tenan, semu nure, ba da u jarigi wo tima, ba peki wu danw ban. ²¹Do i muganri da wo u ban be wure pa u some Israel, kusu gi ban n'ni tɔgo dari re daa tɔwbe ziege. ²²Do gi fan re zere i kanw dali dame yiri kawune, ba da vame vome ne jonjon foragi wo. ²³Ba sigan wo u tiwugi na, ba kume be meleke dipaa bugulu gi sudo bera, gi gɔlu bera be u woyandi. ²⁴I dali vame vome ne, ba miime n'to kanwbe da gɔlu yali bee, do bo u sugu mii dini. ²⁵Ki ban Yesu gɔlule bera beya: "laa bee kɔmiyan sogumanri, yari teriyame keluwa re gɔla ban lomeban." ²⁶Go da wajibi sumuru zime beru, u ju u giyan kiede re la? ²⁷Kire ponde ka kee wanranri u tɔgo kan Yamba sewe fan re, u gɔlume gi biye bera, u mumi gi nii Musa sewe ban, fo keluwa fan ban. ²⁸Ba kɔgusa ba verima giyan re, Yesu dame n'to pa u poru yikere. ²⁹Do ba zirimu beya: "time yiri kan nunuditiya wuyɛ zarime, nii piime gi dime, u jume jaa kan u time ba kan." ³⁰Ba gindaa jimo ban keban, ba takime buuri ba se. barika Hamba re, do u pame bera. ³¹Ki ban ba se kɔrume ba sulu wu, do u larime ba yikere. ³²Ba gɔlume jare beya: "u wo yiri kan keme ban u gɔlu Yamba sewe re biye yila keban, i benese da tone yimeban la?" ³³Ki giyan biye tiyan re, ba jimi ba nunu Jerusalem, ba mii karimebiyobe fiyon nige wo kanwbe bee wo ba kan dena. ³⁴Ba ponde, gɔne juti gɔlume! u bugulu u sugu Simɔn re. ³⁵Kee da bera keme ban, do ba sulu Yesu buuri re tare kan keban, be laa nige seme ba nii ba wo. ³⁶Ba sigan wo gɔla ban, Yesu sugu zirigime ba bene re u gɔlu bera beya: "julu gindi ya kan." ³⁷Do ba telime yansime, ba fan wudugume ba medeme be jilimɛ dukugi. ³⁸Yesu gɔlume bera beya: "bukaa yimebabu ya telime yansi? bukaa yimebanu longuse nini wo ya benese re?" ³⁹Sigame mii nusu wo a naa wo, ya sulu be miwu. Dusame mi ya sime, nunuditiya neme wo kugɛ tone wujugo re n'to ya nigi mire yali bee. ⁴⁰U gɔlaa kire ponde u bugulume u nusu wo u naa bera. ⁴¹Benyidiri do kawune pami bo muganri da fora, kire pame u gɔlu bera beya: "jimo wo ya kan n'ge la?" ⁴²Ba pami wura kora kawari. ⁴³U ji ba yikerɛ. ⁴⁴Kire ponde u gɔlume bera beya: "mi gɔlu gɔla kee yale a wo ya kan keban, nan kigi n'gi wo be kee wanri Yamba sewe wo Zaburu le, wajibi gi fan re nisuru." ⁴⁵Ki ban ba name sogumanri kiede budayalido ba famudame Yamba sewe. ⁴⁶U gɔlume bera beya: "gi wanranri be somuru pa zime fo ba guw, u pa u wo u li tipa bene re u tima daa tɔw re diyonyan." ⁴⁷Be waju pa gi da u yire kan sigidame Jerusalem, be laabe longusame ba junufu re budayali do ba na yafa. ⁴⁸Yari dame ki gɔladi re kaseti tenan re. ⁴⁹Nangi mi baawu se nii wee tɔgo kan, mi pa a keri wu u ku ya kan, do tigame n'ni jaagi re, fo ya naga guruma ked li dɔnde wanɔra re keban. ⁵⁰Kire ponde Yesu vame ba wo jaagi re ponde, fo ba dɔngu betani re niban, u takime u nuu u se bra dɔwo. ⁵¹U see dɔwɔgi bera keban, u gɔlume ba ban, u taki u sugu u wo donde wara re. ⁵²Ba kɔgɔmu, ba bene dame yimeban ba nunu Jerusalem. ⁵³Ba da wo Yamba dore re sufan ba kɔgo Yamba.

John

Chapter 1

¹Fɔra fɔra sanɔ dinijo pagɛ nandam, gɔla da wori, ki gɔla da wo Yamba nii ban, ki gɔla dam Yamba re. ²Gɛ da wo Yamba nii ban fɔra fɔra. ³Kire nandam kaka fan, kaka wo kaka ke nandam, go nandam fɔriga ki Yamba dagɛ. ⁴Woyann da wo kire, ki woyannɔ dam laa be kamporigan re. ⁵Ki kamporigan koru porigan karɛwutule, do karɛwuturɛ wo teri gɛ ban. ⁶Yamba kerim bɔ tɔjan, u yire Yuhana. ⁷Wure kun da kasetɛre, u da ki kamporiganre

kasetā budayalı do laa be fan da munganrı ƚ kasetāre pangare . ⁸ u sugo wo da kɪ kampoɾiganre, do u kune ƚungi u da kɪ kampoɾiganre kasetā. ⁹ Kɪ kampoɾigan dam porigan gəgənere, gə kun parigan kɔru dinɪnore laa be fanre ¹⁰ Kɪ gɔla da wo dinɪnore, kɪre nandan dinɪno, do dinɪno wo kɪ sulu. ¹¹ Gə kumɪ u sugo budu ban, do u sugo budu gə wo tɛrı ban. ¹² Do gə fanre zere, be tɛrı ban mun u ban, u pam bera panga ba da Yamba biyore. ¹³ u wo lurun nto nen lurun yalı be, dagə Hadamabiire dingɔ pangare, dagə bɔ dingɔ pangare, Yamba dingɔre u lurun. ¹⁴ Kɪ gɔla dam nenen , gə gədə ɪ beneren . Yırı sum gə nɔme , kɪ nɔme go nto Bii bɔ be tɪnan yam gə ke lii u Ba Yamba kan , gə sori zuluri do gɔne wɔ . ¹⁵ Yuhana dam kɪre kasetā u naram be ya: « Mɪ gɔlu bɔ we tɔgɔ be we piri mɪ pomde, kɪ da mɪ yikere, nununditiya mɪ lurun a mɪ wu dini, wu be. » ¹⁶ u sori ke wo , ɪ fan nam tere gəra, do dosi kusu dosi ban. ¹⁷ Yamba pam yla sariya Musa pangare do zuluri do gɔne kunmɪ Yesu Krisita pangare . ¹⁸ Nenen kaka see wo Yamba naa digirem, Yamba Bii bɔ be tɪnan we wo u ba Yamba re do Yamba sugo, wure bugulun u Ba re tɔgɔ. ¹⁹ Name Yamba kasetiri, Yahutuna bee wo Jerusalem kerime saragakoluwa re ƚuti, do Levitiki du Yohana kan, ba bɔnju wu beya: "wuru nu wɔ?" ²⁰ U gɔlume bera gɔne u pomusu be wu dagi somuru wɔ. ²¹ Ba bɔnjumu beya: " yali gi Eli wu nu wɔ la? Yohana sé ayi Eli dagi mɪ wɔ, do wu kɛlu yeré nu wɔ la? Yohana tombume be ayi. " ²² Ba tombume u nii beya: " wuru nu wɔ ? gɔlu i nunu i va gɔlu i kɛluwa re, bukayi nu gɔlu n'sugo tɔgɔ kan?" ²³ Yohana tombume ba nii beya: " bɔwu wee neri pɔrɔ kɔmboro gi re zere beya: " teriname ƚuti re keme, wure biyi mɪ wɔ, n'to kɛlu Esayi da gɔlu yali be. " ²⁴ Farisenw na be ba keri Yohana kan. ²⁵ Ba bɔnjumu beya: " somuru dagi n'wɔ, Eli dagi n'wɔ, kɛlu ya dagi n'wɔ do bukaa yimebanu n'see laabe numu. " ²⁶ Yohana tombume ba nii beya: " mɪ mii seme yari numu, do du re piri ya bene re, ya yan wu. ²⁷ Du pirime mii pɔndé, mɪ wo zeme u lala wuni volé wɔ. ²⁸ N'gi tɔgɔ fanw da betani Jurden bagi pɔndé, Yohana da see laabe numu zii be. ²⁹ Gi tɛwujuanw, Yohana name Yesu piri u kan u seya: " nan Yamba peka biyé kee pa gi taki diniyogi re junufu be. " ³⁰ Bɔwu wee tɔgɔ mɪ gɔlu be u pirime mii pɔndé, u wo mii yikeré nunuditiya a lurume miyi wu. ³¹ Mɪ mii da yan wu, do mɪ kume laabe se nunmu a bugulu Israēlna biyo ré ³² Yohana dame kaseti beya: " mɪ name wujugo kiedé liya dɔndé n'to kurubumbumgi gi tisi u ban. " ³³ Mɪ da yame wu, do Yamba kee keri mɪ be a sé laabe numu, gɔlume mire be mɪ naga wujugo kiedé tiso nen wee ban, wure pa u sé laabe numu, wujuugo kiedé wɔ. ³⁴ Mɪ namu a da u kaseti be Yamba biyibɔw. ³⁵ Gi tɛwujuanw Yohana wɔ karimbiyo nireda wo dini ba zirigi. ³⁶ U na Yesu pɔru kee ban, u seya: " name Yamba pekabiyé. ³⁷ Yohana karimebiyo nigé lugaa gi, ba dulume Yesu re nɔme. ³⁸ Yesu fusugo u na ba dulu wu, u bɔjume be beya: " bukayi ya pume? ba gɔlume wura beya: Rabi(kee kɔrɔ be karsamba) n'bolugan giyan wo zigé?" ³⁹ U tombume ba nii beya: " kuwanme sime, ba vame u bolugan giyan sime, ba wuru u kan, gi malime be wuyé zarime. " ⁴⁰ Be jarimebiyo nigé bee lugu Yohana gɔla, ba dulu Yesu re nɔme dame André do Simɔn pieri re baabiya du re. ⁴¹ André va gɔlu Simɔn re doru beya: " yiri name Masiya (kee kɔrɔ be somuru). ⁴² U zume Simɔn yikeré ba va Yesu kan, Yesu simi Simɔn u gɔlu beya: " Yohana biyibɔ Simɔn nu wɔ, n'yiré pa gi sé be Sefas (kee kɔrɔ pieri wala luko). ⁴³ Gi tɛwujuanw Yesu lime u wo Galilé jamana re, u wɔ Filipe tusume ja, u gɔlume wura beya: " dulu mii nɔme. " ⁴⁴ Betisayida tiwu Filipe wɔ, André wɔ, Pieri ya li ki jaagi re. ⁴⁵ Kire pɔndé Filipe name Natanael, u gɔlu wura beya: " Musa wanri wee tɔgɔ sariya re, n'ni kɛluwa ya wanrimeu tɔgɔ kan, yiri namu, Yusufu re biyibɔ Yesu wee li Nazareti. ⁴⁶ Natanael gɔlume wura beya: " ka kiedé guru gi lii Nazareti la? Filipe tombume u nii be ba kuwanme sime. ⁴⁷ Yesu na Natanael piri u kan kee ban u seya: " name Israel le nen yoyogo du, nambara ka-ka tone wura. " ⁴⁸ Natanael bɔnjumu beya: " n'sulu mɪ zigé? Yesu tombume u nii beya: " n'gé wo Filipe pa u kome nu, mɪ da niyime nu wakinigi leré. " ⁴⁹ Natanael gɔlume wura beya: " karsamba, Yamba biyibɔ n'wɔ. " ⁵⁰ Yesu tombume wura beya: " mɪ gɔlaa be mɪ name nu wakinigi leré yeré n'da munganrı la? n'pa n'na tɔgɔ kɔguya kee bɔ n'gi. " ⁵¹ U se ditita beya: " gɔngɔne mɪ gɔlume yala be yari pa ya na dɔndé wara re nii kɔra, ya na Yamba melekedi re dinge do gi tisé nen ne biyibɔ ban. "

Chapter 2

¹Ki tɔɔɔ dari re daa tɔɔ re diyɔnyan, furu dame cana, Galilé jaa dukugi, Yesu re ni da wo dini. ²Ba da komi Yesu wo u karimebiyobé ki furugi re. ³"Duven" joku kee ban Yesu re ni gɔlume wura be "duven" jɔka. ⁴Do Yesu gɔlume wura beya Kɔnw bukaa n'pume mi kan? mi wankati wo dɔngu dɔme. ⁵Yesu re ni gɔlume tombiyobé re beya:" u gɔluga yala kee fanw daangi. ⁶Luko vekusi nundugu re da wo dini, Yahutuna sɔye re yimeban, gi mali ba sugo samari luru n'miyi wo. Lukusi kɔguya se nɔme wala nundugu re da juyime gi tiyan fanw re zere. ⁷Yesu gɔlume tombiyobé ré beya:" sowume n'ni vekusiri numu wo, ba sume gi fo gi ni ban. ⁸Yesu gɔlume bera beya:" korame numu ya pame jimo taluwa re n'uti ré. ⁹Jimo taluwa re n'uti langime numu kee wusugu gi da "duven" u wo "duven" re liye giyan sulu, do jimo taluwa bee venji numu yi gi li zii, jimo taluwa re yikeréti komi kɔnduru barawu. ¹⁰Ba gɔlume wura beya:" laabe fznw manrime "duven" kiede pame laabe re doru, babyuga kɔkɔ, do n'pame bera "duven kee wo kiede fiyɔnw. Do nu tundu "duven" kiendegi fo wani. Ki dam Yesure kaseti darti doru, u dam gɔ Galile Kana re u bugulun u nɔme kende. u karumbiyobe munni gɔ ban. ¹²Gi dame Yesu re kaseti doru ré, gi da Galilé Cana u bugulu u nɔme kiede, u karimebiyobé dame muganri u ban. ¹³Yahutuna pɔru n'yiné foo kɔgusa, Yesu vame Jerusalem. ¹⁴Laa bee da yeki nuyi, peti, do kurubumbume da wo Yambakɔgine doré kɔgi re zere, do keseri lesuruwa bee wo ba tabali re yikeré ba gindi. ¹⁵U dame wuni wo vusiye, u diwu ba fanw u koru Yambakɔgine doré kɔgi re zere, be wo ba nuyi, do ba peti, keseri lesuruwa re tabali pume gi nii kan. ¹⁶U gɔlume kurubumbume yekiruwa re beya:" korame n'gi tisi n'gé, mii baa re doré bu da yakadoré. ¹⁷U karimebiyobé telime tisime Yamba sewe re gɔlaa re, kee gɔlu be n'doré tɔɔ wo yimeban mire yoyogo. ¹⁸Yahutuna nbɔnjumu beya:" buka kasetiri n'guru n'da n'bugulu yile? be gɔne wo nu kan n'da n'gi tɔɔ fanw." ¹⁹Yesu tombume ba nii beya:" luwame n'gi doré, mi pa a magi daa tɔɔ re zere duruwame. ²⁰Yhutuna tombume wura beya:" bena finansi do nunudugu be i da, do n'gi doré joku. Do nu sé n'pame n'magi daa tɔɔ re zere n'joku yali wp? ²¹Do yesu gɔlu Yambadoré kee tɔɔ u sugo tunanemee. ²²Yesu wɔa u li tipa bene re, u karimebiyobé telime tisime u gɔla ban, be u gɔlume n'gi tɔɔ. Ba mumi Yamba sewe wo Yesu re gɔla ban. ²³Yesu da wo Jerusalem kee ban, pɔru n'yiné foo re wankati ban, laa bee na u tɔɔ dari mumi u ban. ²⁴Do Yesu wo u sugo du ba nuré nunuditiya, u sulume ba fanw. ²⁵U yama tondé nen ne bɔnjugan re nunuditiya u yi nen ne zere fanw.

Chapter 3

¹Farisenwna nen fu re da wo dini, u yiré Nikodemé, Yahutuna pée dukuw. ² U vame Yesu re nómé re diyé tiyan diyonyan nii wo, u gólume wura beya:" karsamba yiri yi be Karsamba n'wó wee li Yamba kan, nunuditiya n'dee kee bée Yamba tonga nen wee kan u guruyame u dagi. ³Yesu tombume u nii beya:" góngóné mi pa a gólú yala be nen woga luru duruwame u guruyame u na Yamba pèeri." ⁴Nikodemé bojúmu beya:" nen wee sogome u jóku guru u luru duruwame yali? nen guruyame u nunu n'ni re zere do u luru duruwame." ⁵Yesu tombume u nii beya:" góngóné mi pa gólú n'na be nen woga luru numu do wujugo kíedé re, n'guruyame n'ju Yamba pèeri re." ⁶ Wee luru tunanémé re tunanémé u wó, wee luru wujugo kíedé re wo beru. ⁷Gi bu nu da kawuné be mi gólume n'na be wajibi yari luru duruwame. ⁸ Watima gunume gi wo gi pii zii, n'lugu gi denbu, do n'yan gi li zii, do goo zii. Nen wee luru wujugo kíedé re xo beru. ⁹Nikodemé bojúmu beya:" ki guru gi dee yali?" ¹⁰ Yesu tombume u nii beya:" nu wee da Israël na karsamba re, nu wo ki sulu la? ¹¹ Góngóné mi gólume yala be yiri yi kee ki gi i gólú i na kee kire kasetiri i dee, do yari teriyame yile kasetiri ban. ¹²Mi góluga tiganbiyé re tógó yala do ya teriyame, mi góluga dóndé wara re tógó yala yari pa ya teri yali? ¹³Nen ka-ka wo dime u va dóndé, fo nen né biyibó wee tisi u li dóndé wara re. ¹⁴Musa taki dome né mórume danw wó dóndé póró kómborogi re yali bée, wajibi nen né biyibó taki dóndé beru. ¹⁵ Nen wo nen wee muga u ban u naa woyan kee kómiyan zóke. ¹⁶Nunuditiya Yamba dame diniyogi piima hali, fo gi pame gi biyibó biyé tiyan , budayali do nen wo nen wee muga u ban, u bu neni, do u na woyan kee kómiyan zóke. ¹⁷ Yamba wo u biyibó keri be u kune diniyogi budame, do u kerimu, budayali do diniyogi na somé u panga re. ¹⁸ Nen wee mume Yamba biyibó ban, pa ba na bódú nunuditiya ba mume Yamba biyibó biyé tiyan yiré ban. ¹⁹Ki bódugi re kóró n'gi wó be kámporugan kume diniyogi re, do kariwiti dame yimeban laabe re gi da gi bó kámporugan. Nunuditiya ba deeme tógó zómbó. ²⁰ Nen wee dee tógó zómbó kámporugan zómbó u ti ré fewu. U ti teriyame u li kámporugan re ya, budayali do u tógó zómbó dari bu li kámporugan re. ²¹Do nen wee dee góné tógó, u lime kámporugan re, budayali do u tógó dari bugulu be gi malime Yamba dingó. ²²Kire póndé Yesu wó u karimebiyobé vame Judé jamana re, u takime wankati dini u se laabe numu. ²³Yohana da seeme laabe numu, Enón, Salim né kulé, nunuditiya dinu numu kóó wo, laabe da vemi u nómé re u see be numu. ²⁴ Ki ban ba da wo sé kasu. ²⁵Yohana karimebiyobé wó Yahutuna nen tiyan seme sósó, ba dugo same lúrumii re tógó kan. ²⁶ Ba vame gólú Yohana re beya:" kasamba, bów wee da wo nkan Jurde baagi niban bée, n'da wee kaseti bée na wu. u seeme laabe numu wani, laabe fanw vemi u kan." ²⁷Yohana tombume beya:" nen guruyame n'na ka, fo Yamba pame n'na kee." ²⁸Yari sugo deeme mii kaseti:" be mi se somuru dagi a wó, do mii kerari u yikeré." ²⁹Wee yangi kónduru wó, u barawu. Do barawu re dów wee wo u kulu u see u júné u kan ya kómi beneyine, barawu re góla koré yimeban. Kire bónguyóngi mii beneyidi wó gi nii suru wani. ³⁰Duku zeme be gi kusu Yesu re kógine ban. Do duku li mii kógine ban. ³¹Wee li dóndé wo i fanw re yiné, wee li tiganri, tigan re tógógi u gólú, do wee li dóndé u ku i fanw re yiné. ³²U gólú kee kire kasetiri u dee. Do laabe wo teri u kasetiri ban. ³³ Bee teri u kasetiri ban, ki bgúlume gi kóku be Yamba góneti. ³⁴Nunuditiya Yamba keri nen wee, Yamba góla u gólú nunuditiya Yamba sume wu wujugo kíedé wó. ³⁵Baa Yamba piime u biyibó, u seme ka fanw nuuré. ³⁶ Nen wee mugan u biyibó ban, woyan kee kómiyan jóke wo u ti kan, do wee wo teri u somi u biyibó re góla, woyan tone u kan, Yamba benefurusé wo u ban.

Chapter 4

¹Farisenwna name be Yesu niyime karibiyo u see numu gi Yohana.² Ki ban Yesu sugo seyame laabe numu.³ Yesu sulu ki kee ban, u lime Judé jamana re u va Galilé Jamana re.⁴ U pöre ban, gi dame tulayi u koku Samari re jamana re.⁵ U dngume Samari re jaa tiyan re, kee yiré Sikar Yakuva pame wanw kee u biyibo Yusufu re bee re kulé.⁶ Dinu Yakuba buré wo. Yesu varime u zime, u gindi buré niban, gi dame wuya bene re.⁷ Samarina kon tiyan kumd numu koru, Yesu golume wura beya:" pame mi numu a yun."⁸ Gi miyime be karimebiyobé vame numu yowu jaagi re.⁹ Samaribq kōbw golume Yesu re beya:" nu Yahutu ziri li yuye numu wō yali? mi wee da samarinz kon re, nunuditiyqa Yahutuna teriyame be wō Salarina deni ka-ka ban."¹⁰ Yesu tombume wura beya:" n'piiga Yamba tantulumu do wee ziri nu yuye numu bee, n'sugo da pa u ziri wu u pame n'na numu kiede."¹¹ Konw golume Tesu re beya:" nuti wuni tondé n'kan, do buré ya tosume, nu pa n'pame mi re numu kiede yali?"¹² Yile turuwa Yakuva pami yika n'gi buré, yiri wō i biyobé do i begendi yuyi, nj bōme Yakuba la?¹³ Yesu tombume u nii beya:" nen wee yuyi n'gi buré numu, numukurume pa gi mume nu ditiya.¹⁴ Do mi pa a pame yale numu kee a yun, numukurume da yari mume dingireme, do mi pa a pame yale numu kee komiyan jōke, fo gi va yari s woyan kee komiyan zōke zere.¹⁵ Kōbw golume Yesu re beya:" nuti pame mi re ki numu, do numukurime bu mi mume, budayali do mi bu ku numu taki n'gé dutu.¹⁶ Yesu golume wura beya:" va n'bara kome u ku."¹⁷ Konw golume wura beya:" mi komiyan bara." Yesu tombume u nii brya:" n'gokume gōne be n'komiyan bara"¹⁸ Do n'gindime bōwa nōme kan, n'wo wee kan wani bee n'bara dāgi u wō, gōne n'golu.¹⁹ Konw golume wura beya:" nuti mi simenu kelu n'wō"²⁰ Yiri Samarina yile turuwa be da kōgomi Yamba tunturugi re yiné. Do yari Yahutuna be Jerusalemuw nen zeme be n'kōgome Yamba.²¹ Yesu golume wura. eya:" mume mi ban konw, wankati re piri yari pa ya kōgome Yamba, tunturu ban dāgi Jerusalemuw ya dāgi."²² Yari Samarina yari yan kukayi ya kōgome, do yiri Yahutuna yi bukayi i kōhōme, do somuru li Yahutuna re."²³ Wankati pirime, ki wankati dōnga gi jōku. Bee kōgome Yamba gōngōne, pa ba kōgome Yamba wujugo kiede do gōne wō. Nunuditiya be kōginuwa yeré baa Yamba pii.²⁴ Yamba dame wujugo re, bee kōgome wu wajibi ba kōgome wu wujugo do gōne wō.²⁵ Konw golume wura beya:" mi yi be masiya pirime (kire kōro be somuru), u kugaa u pa u golu yila ka-ka danw."²⁶ Yesu tombume wura beya:" miw wee golu n'kan bee."²⁷ Ki ban Yesu re karimebiyobé nunume ba ku u kan. Ba miyan u golu konw kan, gi dame be kawune, do ba ka-ka wo guru ba bōnju be bukayi konw kan, wala bukayi n'golu konw kan?²⁸ Konw dume u dangawugi dini, do u nunu u va jaagi re, u va golu laabe re beya:²⁹ Kuwame n'gi bō sime, u golume mi re a tōgo dari fanw somuru dāgi n'nu wō la?³⁰ Laabe lime jaagi re ba va u nōme re.³¹ Ki wankati ban karimebiyobé zirime Yesu beya:" karsamba ji jimo."³² Do Yesu golume bera beya:" jimo duku re wo mi kan a jii yari yan gi."³³ Ki wankati banu karimebiyobé bōnju za, be nen duku re ku wura jimo oame la?³⁴ Yesu golume bera beya:" nen wee keru mi re dingō do a suru u tome ne nii ki gi mii jimo ka wō."³⁵ Yari goliyame be n'gé wo karigi nansi be yari pa ya da geri la? do mi pa a golu yala be takame ya ju fōndé ya sime simoo biyan gi geri fōnga.³⁶ Wee geri, u niime u wolugan. U denime simo re biyo wanw kee komiyan zōke yimban, wee duwu do wee dee geri dame beneyine ja kan.³⁷ N'gi gola dame gōne, kee golu be nen du pa duwu do u da gi geri."³⁸ Yari wo wanw kee duwu, mi pa a keru yari ya va gi geri da. Du re kōsugi do yari pa ya na yōndu gi tome né³⁹ Ki jaagi re Salarina bōngo mumemi Yesu ban, konw re kasetiri le yimban, u sé Yesu golume wura u tōgo dari fanw.⁴⁰ Samariba va yesu kan kee ban, ba zirimu be u time ba kan, u dame daa nii ba kan.⁴¹ Laa bōngo mumemi Yesu ban u gola re yimeban.⁴² Ba golume konw re beya:" yiri wo mume u ban n'golaa re yimeban, do yiri dugo lugume u gola, yiri sulumu diniyogi re sumuru."⁴³ Ki daa niigé re pōndé Yesu lime Galilé.⁴⁴ Do Yesu golume be kelu niyome kōgine u sugo jaa re.⁴⁵ U ōnga Galilé, ki jamana re laabe mumemi kiede. Nunuditiya biya da vame wu fosu Jerusalem ba fanw name gi.⁴⁶ Yesu nunume u va Galilé Cana, u wusugu numu u da duven zii bee. Governema yikeréti tiyan da wo Kapernaum u biyibo dame vema.⁴⁷ Wu bōw lugaa be Yesu liya Judé jamana re u va Galilé, u vame u nōme re u va u ziri beya:" kune Kapernaum n'ku a biyi bōru be u piime u tiwu.⁴⁸ Yesu golume wura beya:" Yari woga kaseti do tōgo kawunari na ya deyame muganri fewu"⁴⁹ bōw golume wura beya:" kune mii menu do a biyi bu tiwu."⁵⁰ Yesu golume wura beya:" vari, n'biyi re woyandi bōw mumemi Yesu re gola ban u pōrume.⁵¹ U kōgusaa u bōtuwa sesime ba tusu wu ba golu wura beya:" n'biyi re woyandi."⁵² U bōnjume be be wankati kee banu gi da gi bō? ba tombume wura be deme dandee ban.⁵³ U baa sulumu be ki wankati banu Yesu golu be u biyi re woyandi. U sugo do u me fanw mumemi Yesu ban.⁵⁴ Ki dame Yesu re kaseti nii re yana u li Judé u va Galilé jamana re kee ban.

Chapter 5

¹Kiré pɔndé Yahutuna dame foo dali Yesu vame Jerusalem.² Vɔme nɛ da wo Jerusalem peti doré kulé numu kɔgi gira. Heburuma wɔ gi yiré Beteseda tiyopo nɔme nɛ wo dini.³ Vematan bɔngo wo ki tiyopogi leré ba pɔndu, butuwa, niye tiyan tenan do lukusi, be fanw torume numu re dɔme vɔme nɛ.⁴ Nunuditiya nɔti re meleke tiyan tisime gi dɔme numu vɔme nɛ, numu re dɔme ban vemati wee tisigo doru, u niyime julu, gi da vema budu kee fanw.⁵ Bɔ titan da wo dini u dame vema bena fisitɔ do nuntɔlu.⁶ Yesu miyan u pɔdu, u sulume be u bomi vema re. Yesu gɔlume wura beya n'piile be n'na julu la.⁷ Vemati tombume wura beya:" nɔti mi kɔmiyan nen wee pa u tisi mi numu re gi dɔmega, do mi gɔluga be a pa tisi du pɔrume mii yikeré." ⁸Yesu gɔlume wura beya:" zime n'taki n'kerɔgi n'va jaa."⁹ Ki giyan tiyan re u name julu, u taki u kerɔgi u va jaa. Wujugo diye diyɔyan gi da.¹⁰ Do Yahutuna gɔlume bɔw wee na julu bɛɛ re be zienge dame wujugo diye, gi malari dagi n'taki n'kerɔgi.¹¹ U tombume bera beya:" wee pame mi re julu, wure sé a taki a kerɔgi a va jaa.¹² Ba bɔnjumu beya:" wule se taki n'kerɔgi n'va jaa?"¹³ Do bɔw wee na julu bɛɛ wo sulu wule bɔru wu, jamagi dikaa re yimeban Yesu lime u pɔru.¹⁴ Kiré pɔndé Yesu name wu bɔw Yamba doré kɔgi zere, u gɔlume wura beya:" nangi n'naa julu bu tɔgɔzɔmbɔ da dutu, budayali kee zɔmbɔlle bɔ vema bu nu na dutu.¹⁵ Wu bɔw vame gɔlu Yahutuna re be Yesu re pame mi re julu.¹⁶ Ki banu Yahutuna sigidame Yesu re zimé, be wujugo diye diyɔyan u da ki tɔgɔ gi.¹⁷ Yesu tombume beya:" mii baa deeme tome sufaw, kiré yimebanu miya dee tome sufaw."¹⁸ Ki gɔla re yimeban Yahutuna pumi u guwe. Do wujugo diye nenima yimeban dagi u sé Yamba wure baa, ba u medemi u sugo Yamba wɔ.¹⁹ Yesu gɔlume bera beya:" gɔngɔne mi gɔlume yala be Yamba biyibɔ deyan ka-ka u sugo panga re, fo u naga tome daari kee u baa Yamba kan. Baa Yamba dee ka kee fanw ki gi u biyibɔ ya dee.²⁰ Baa Yamba deeme u biyibɔ piima, Yamba sugo dee kee faw u bugulume gi u biyibɔ re, pa u bugulu wura tɔgɔ kawune do tɔgɔ daari kɔgiya.²¹ Baa Yamba wɔyi tipa, gi pame woyan yali bɛɛ, Yamba biyibɔ ya bu woyan pame laa beré u pemi bera beru.²² Baa Yamba da nen ka-ka bɔdame, do u seme bɔdu fanw u biyibɔ nuré.²³ Budayali do laabe fanw kɔgɔme Yamba biyibɔ n'to pa kɔgɔme Yamba sugo yali bɛɛ. Wee kɔginiyan Yamba biyi kɔginiyan u kelu Yamba ya.²⁴ Gɔngɔne mi pa a gɔlu be, wee lugaa mi gɔla do n'mume mii kelu ban, woyan kee kɔmiyan zɔke wo u kan, do u ti re niye tondé bɔdu re, u liya tima re, u ju woyan kee kɔmiyan zɔke re.²⁵ Gɔngɔne mi gɔlume yala be wankati re piri, ki wankati dɔnga gi zɔku, tipa fanw pa gi lugu Yamba biyibɔ koré, gi luguruwa pa ba na woyan kee kɔmiyan zɔke.²⁶ Baa Yamba woyandi yai bɛɛ, pa gi pame ki woyandi gi biyibɔ re u sugo ré.²⁷ U pami panga u biyibɔ re u da bɔdu, nunuditiya u dame Yamba biyibɔ re.²⁸ Ki bu yari da kawune, wanjati re piri tipa kee wo vɔme nɛ pa gi lugu u gɔla koré.²⁹ Bee da tɔgɔ kiefɛ pa ba li woyan kee kɔmiyan zɔke yimeban, do bee da tɔgɔ zɔmbɔ pa ba li bɔdu re yimeban.³⁰ Mi guruyame a da ka-ka a sugo guruma re, mi deeme bɔdu gi mali a lugu kee a baa kan, mii bɔdu re terinari nunuditiya, mi pumiyan a sugo dingo, fo a baa Yamba dingo.³¹ Mi koruga a sugo kaseti mi kasetiri gɔne dagi.³² Do du re pa u koru mii kaseti, ki kasetiri yeré gɔne xɔ.³³ Ya seme kelubiyi Yohana kan, u va gɔne kaseti lugu.³⁴ Mi piyan be nen da mii kaseti, do a gɔlume yala budayali do ya na somé.³⁵ Yohana dame lampan kee muku, kee kaporugan da yale yimeban, ya taki wankati ja kan beneyine nɛ ki porugan re zere.³⁶ Do kaseti duku wo mi kan, kee bɔ Yohana yan gi. Mii baa pami tɔgɔ daari be a suru gi nii, mi dee tɔgɔ kee, ki daari re bugulu be mii baa re keri mi.³⁷ Mii baa wee keri mi bɛɛ, wure da mii kaseti. Yari wo u gɔla koré lugu, ya wo u mandigan ya na.³⁸ U gɔla ya tondé ya zere, do u keri wee ya mume u ban.³⁹ Ya teremi ya yuko Yamba sewe re gɔla ban. Nunuditiya ya medemi be woyan kee kɔmiyan niyime dini. Do kiré dee mii kaseti.⁴⁰ Gi fanw re zere yari teriyame ya ku mi ban wee ya niyi woyan.⁴¹ Mi piime nen nɛ kɔgine.⁴² Do mi yi be Yamba piima ton ya zere.⁴³ Mi kume a baa re yiré wo, do yari wo teri mi ban. nen duku kuga u sugo yiré wo, yari pa ya teri u ban.⁴⁴ Yari bee pume kɔgine ja kan, yari pa ya guru ya da muganri yali? do kɔgine kee li Yamba biyé tiyan kan yari pumiyan ki.⁴⁵ Baame mandame be mi kume ya niye kiti Yamba kan, yale telime wo Musa wee ban, wure pa u da ya niye kitille.⁴⁶ Yari da mugame Musa ban, ya da ya mume miyan ban, nunuditiya u wanrime mii tɔgɔ kan.⁴⁷ Do yari woga mume wure wanranri ban, yari pa ya mume mii gɔla ban yali?

Chapter 6

¹Kiré pǝndé Yesu vame Galilé bagi pǝndé, Tibmriyade re bagi yeré ki wǝ. ²Jama kǝw dǝlume u nǝme, nunuditiya u da bǝru vematenan yali bǝe, gi dame bǝ kawune. ³Yesu wǝ u karimebiyobe dimi bz vq gindi tunturugi ban. ⁴Yahutuna pǝru n'yiné foo kǝgusume. ⁵Yesu takime u ju, u na jamagi piri u kan. U gǝlume Filipi re beya:" jigow yiri wo buri yǝwu fo n'gi jama ji?" ⁶Do Yesu gǝlume n'gi u sime Filipi re nii, do u dugo pa u da kee u yi. ⁷Filipi tombume beya:" baa wonii re buri i yǝwu, gi tari bera fifiyǝn gi da ba fanw dǝngu." ⁸Simǝn pieri re baabiya André wee da u karimebiyi re gǝlume Yesu re beya: ⁹"biyi tiyan kanu buri desi nǝme do kora nii wori, do ki pa gi guru gi da buka n'gi jama re?" ¹⁰Yesu gǝlume bera beya:" pamame jamagi gindi." gǝn bǝngo da wo dini, ba gindime ba dǝngu bǝwa musuru nǝme. ¹¹Yesu takime ki buri u se barika Yamba re u tari laabe re, u tarime kora ya bera nen fanw name n'pii kee. ¹²Jamagi fanw vuwaa, Yesu gǝlume u karimebiyobé re beya:" dǝname n'ni buri kee time bǝe, do gi ka-ka bu neni." ¹³Ba perime ki buri kee time bǝe, ba su tegisi fiyonii. ¹⁴Laabe na Yesu re kaseti dari kee ban, ba gǝlume beya:" kelu wee zǝme be u kunǝ diniyogi bǝe wu bǝe." ¹⁵Yesu sulaa be ba da piime ba da u wǝ pǝe panga ban, u kǝgulume ba ban u va tunturugi yiné u tiyan. ¹⁶Dandee nii wǝ, u karimebiyobé tisime ba va bagi niban. ¹⁷Ba jume kokura re ba kǝku numu ba va Kapernaum, giyan binime do Yesu xo dǝngu ba kan dǝme. ¹⁸Watima kǝw re zime gi dǝme numu yoyogo. ¹⁹N'gé wo pa va dǝngu kilo metiri nǝme, wala nundugu, ba name Yesu veri numu yiné u piri ba kan, do ba wudugume. ²⁰Do Yesu gulume bera beya:" baame wudugu be miwu. ²¹Ki ban gi dame bera yimeban, u ju ba kan kokura re. Ki giyan biyé tiyan re, kokura dǝngume tiganri ba wo zii bǝe re niban. ²²Gi tǝwujuwǝn jamagi kee time baagi pǝndé, name be kokura re tiyan time dini, ba sulume Yesu wo ju kokura re u karimebiyobé kan, do u karimebiyobé mumo li dini. ²³Gi miime be puti sé barika Yamba re, u pame bera buri zii bǝe, kokura duku dǝngume ki giyan re kee li Tiberiyade re jaa gi re. ²⁴Jamagi sulaa be Yesu wǝ u karimebiyobé tǝndé ba zume kokura ba va Yesu pume Kapernaum. ²⁵Ba name wu bagi pǝndé, ba gǝlume wura beya:" karsamba turugawu n'ku n'gé" ²⁶Yesu tombume bera beya:" gǝngǝne mi pa a gǝlu yala be kasetiri kee ya na yimeban dagi ya pume mi. Do Ya jime ya wǝ ki gi ya pume mi. ²⁷Jimo kee zǝku yari baame tome da kiré yimeban, fo jimo kee kǝmiyan zǝke, do gi peme woyn kee kǝmiyan zǝke, Yamba biyobǝ pa u pme yalé kiré jimo. Nunuditiya baa Yamba kaseti wo u ban. ²⁸Ba bǝnjumu beya:"bukayi yiri pa i da do i guru i da Yamba dingǝ?" ²⁹Yesu tombume beya:" yari piiga Yamba dingǝ ya da, Yamba kerǝ wee mugame u ban. ³⁰Ki ban ba bǝnjumu beya:" kaseti kee gi pa n'da do yiri mume n'ban? tǝgǝ dari kee gi n'pa n'da? ³¹Gi wanranri wori be Yamba pami jimo i turuwabe re pǝrǝ kǝmborogi re, gi tisi jimo kee li dǝndé. ³²Yesu tǝmbume beya:" gǝngǝne mi gǝlume be Musa wo jimo pame yala gi li dǝndé, do mii baa Yamba pami yala jimo gǝngǝne kee li dǝndé wara re." ³³Do Yamba jimo kee li dǝndé, pemi woyan diniyogi ré, Yamba tantuluma. ³⁴Ba gǝlume wura beya:" juyi pami yila ki jimo sufǝnw." ³⁵Yesu gǝlume bera beya:" miwu woyan ne jimo, wee kuga mi ban yasima do numukurume da u ti mume digireme. ³⁶Yesu gǝlume bera beya:" yari name mi do ya wo mume a ban." ³⁷Yamba pami re laa bee, ba muga mi ban, mi da diwu a koru salé digireme. ³⁸Mi wo li dǝndé a ku a sugo dingǝ da, do mi kume a baa wee kerǝ mi re dingǝ da. ³⁹Name mii kelu re dingǝ n'gi wǝ:" u pame mi re laa bee, budayali do mi wǝ be ziejire diyǝnyan. ⁴⁰Name mii baa re dingǝ n'gi wǝ laa bee na u biyibǝ, do ba mume u ban u pa u wǝ be ziejire diyǝnyan. ⁴¹Yahutuna da gǝlume Yesu, nunuditiya u sé jimo u wǝ kee tisi gi li dǝndé. ⁴²Ba seya:" Yusufu re biyibǝ Yesu u bǝe, i yi u baa do u ni. Do bukayi u sé be u li dǝndé u tisi?" ⁴³Yesu tǝmbume bera brya:" zirigame ya gungune biyo" ⁴⁴Nen ka-ka guruyame u ku mi ban do mii baa wee kerǝ mi bǝe wo u ti vienzi. Mi pa a wǝ be ziejire diyǝnyan. ⁴⁵Keluwa wanrime n'gi gola beya:" nen wee luga Yamba gola, u ti pa u mume mi ban. ⁴⁶Nen ka-ka wo Yamba na, fo wee li Yamba kan, wu seyi re na Yamnǝba. ⁴⁷Gǝngǝne mi gǝlume yala be wee daga muganri mi ban, u ti pa u na woyan kee kǝmiyan zǝke. ⁴⁸Mi dame woyan ne jimo ré. ⁴⁹Ya turuwa be jime jimo pǝrǝ do go ba tima sani. ⁵⁰Do jimo kee tisi gi li dǝndé, dame woyan ne do wee jigo gi u ti da tiwu. ⁵¹Mi dame jimo kiedé re kee tisi gi li dǝndé, do wee jigo ki jimo pa u na woyan kee kǝmiyan zǝke. Mi pa a pame a tunaneme budayali do diniyogi na woyan. ⁵²Sǝsǝ kǝw zimmi Yahutuna bene re beya:" n'gi bǝ pa u guru u pame u tunaneme yile i ji yali? ⁵³Ki ban Yesu gǝlume bera beta:" yari woga nen ne biyibǝ tunaneme ji, do ya yu u gerima ya da woyan kee kǝmiyan zǝke na. ⁵⁴Wee jigo mii tunaneme do u yu mii gerima pa u na woyan kee kǝmiyan zǝke. ⁵⁵Nunuditiya mii tunaneme dame jimo kiedé re, a gerima ya dame yuyé ka kiedé re. ⁵⁶Wee jigo mii tunaneme do u yu a gerima u wo mii zéré, miyan wo u ti ré zéré. ⁵⁷Mii baa wee kerǝ mi wo woyan ne yali bǝe, miyan wo woyan ne u kan beru, wee jigo mii wu ya pa u na woyan beru. ⁵⁸Jimo kee li dǝndé gi tisi i turuwa be ji do go ba tima sani. Ki wo n'gi jimo tiyan dagi, do wee pa u ji n'gi jimo woyandi da zǝku. ⁵⁹Yesu gǝlume n'gi Yamba doré re u wo Kapernaum kee ban. ⁶⁰Yesu re karimebiyo bǝngo lugaa ki gola, ba gǝlume ja re beya:"n'gi kariwǝn wo kuruwame dé, wulé pa u guru gi ban?" ⁶¹Yesu sulaa be u karimebiyobe da gungami, u bǝnjume bǝ beya:" n'gi nenime yalé yu la?" ⁶²Do ya naga nen ne biyibǝ dime u wo jigow u da wo bǝe? ⁶³wujugo pemi woyan nen ne, tunaneme wǝsugyan ka-ka. Mi gǝlu yalé hǝka kee, woyan ne gǝla gǝw. ⁶⁴Do dipa wo ya kan, bo muganri da, Yesu sulume be bǝe pa ba sé wu nuré.

⁶⁵U gɔlume beya:" kire yimebanu mi gɔlu yala be nen ka-ka guruyan n'ku mi ban, do mii baa wo n'na keme pame.
⁶⁶Ki re pɔndé u karimebiyobé bɔngo fanw nunume bo va u kan. ⁶⁷Yesu bɔjume u karimebiyo fiyoniigé beya:" ya-ya pa ya nunu la?" ⁶⁸Simɔn pieri tɔmbume beya:" wuru kanu yiri wori? woyan kee kɔmiyan zɔke gɔla nu kan. ⁶⁹Wani yiri sulume nu i mume n'ban be Yalba kiedɛ gi n'wɔ. ⁷⁰Yesu bɔjume be beya:" ya laa fiyonii dagi mi gɔru? do sutana tiyan wɔ." ⁷¹Simɔn Isikariyoti re biyibɔ Juda tɔgɔ gi u da gɔlu, karimebiyo giyoniigé re tiyan u wɔ.

Chapter 7

¹Kiré pɔndé Yesu da viyimeGalilé. Do u da piyame be u va Judé nunuditiya Yahutuna pumi mandigan budayali do ba gu wu. ²Yahutuna jimo duruya liye foo da kɔgusume. ³Ki ban Yesu re baabiyobé sé wura beya:" li n'g n'va Judé budayali fo n'karimebiyobé ya na n'tɔgɔ dari." ⁴Nen fekiyame n'da tɔgɔ, n'piyiga tɔgɔ n'da, dagi salé diniyogi sulu. ⁵Do u baabiyobé sugo wo mume u ban. ⁶Yesu gɔlume bera beya:"mii verima wo dɔngu dɔme, do yari kzn wankati fanw wo kiede. ⁷diniyogi guruyame gi mume yari zɔma , do gi mume mi zɔma , be mi gɔlume ba tɔgɔ zɔmbɔgi..⁸Ya sugo varame ki foo re be mii wankati xo dɔngu dɔme. ⁹U gɔlu ki bera kee ban u timi Galilé. ¹⁰Yesu re baabiyobé verima pɔndé ki foo re, u dugo ya vame, do u wo u dugo bugulu, u vame laabe nii mume. ¹¹Yahutuna da pumi yesu foo re,ba bɔnju ja beya:" u wo jigé?"¹²Gɔla biyo fikime jamagi re, dali sé nen kiede wu,dali ayi jamagi yeré u leri. Gi fanw re zere bo teri ba gɔla li sale.¹³ Nunuditiya ba wudugume Yahutuna sé. ¹⁴Foo dɔngu gi benbene re kee ban,Yesu vame sigidame u keribideme laabe Yamba dore ré. ¹⁵Gi Yahutuna kawune ba bɔnju ja beya:" n'gi bɔ yi Yamba sewe yali? do u wo kariwɔn da. ¹⁶Yesu tɔmbume u gɔlu bera beya:" mi peme kariwɔn kee laabe re bee, mi sugo yan dagi, gi li mii baa Yamba kan."¹⁷Wee pii Yamba dingɔ u da, pa u sulu taa Yamba kanu n'gi li, wala taa mi sugo kanu n'gi gɔla lii. ¹⁸Nen wee gɔlu u sugo tɔgɔ, u sugo kɔgine u pume, do wee pume u kelu re dingɔ gɔnetiw u wɔ, do gegilari ka-ka ton u wɔ.¹⁹Musa pami yala sariya do yari duluyangi. Do bukayi yari pii mi ya gu? ²⁰Jamagi tɔmbume beya:" jina n'ban, do wule pii nu u gu?"²¹Yesu tɔmbume u gɔlu bera beya:" tɔgɔ tiyan mi pa a da gi ya fanw kawune. ²²Musa pami yala kienkienre see sariya, do go sigidame u sé ré, i turuwa be sigidan gi.Ki sariya re yimebanu ya teri ya see nen kienkienre hali wujugo diye diyɔnyan.²³Yari sega nen kienkienre wujugo diye diyɔnyan Musa sariya bu neni, bukayi ya mume mi zere be mi pami julɔ bɔw re wujugo diye diyɔnyan?²⁴Yari baa bɔdu da tuloru, do daame bɔdu gi yuko wo.²⁵Jerusalem na dali seya:" n'ni bɔw dagi laabe pii ba gu bee." ²⁶Nan u gɔlu jamagi re yikeré, do ba gɔluyan wura ka-ka, i pewa medemi be somuru la? ²⁷Somuru kugan kee ban nen ka-ka da sulu u li zii do yiri yi n'gi bɔ liye giyan.²⁸Yesu keribideme laabe Yamba dore r kee ban, u nanrime beya:" yari sé ya yi mi, ya sulu mii liye giyan, do gi fanw re zere, mi wo ku a sugo guruma re, do mii kelu dame gɔneti ré, yari wo u sulu. ²⁹Mi mii yi wu, mi li u kan, nunuditiya wure keru mi.³⁰Kiré yimebanu ba pume mandiga budayali do ba mume wu, do nen ka-ka wo guru n'peli n'nuu u ban. Nunuditiya u wankati wo dɔngu. ³¹Gi fanw re zere, laa bongo mumi u ban ba gɔlu beya:" somuru kuga kee ban u pa u guru u da kaseti gi da gi bɔ n'gi bɔ la? ³²Farisienwna lugaa be gɔla biyo dika Yesu re tɔgɔ kan, saragakoluwa re nɔti do Farisienwna seme garde namba ba va Yesu mume. ³³Yesu gɔlume bera beya:" wankati fiyɔngi mi pa a da ya kan, kiré pɔndé mi pa a nunu a va keluwa kan." ³⁴Yari pa ya pume mi do ya da mi na, nunuditiya mi wo zii bee yari da guru ya va dini.³⁵Yahutuna bɔjume ja beya:" ziiwu pa u guru vari do yiri da guru i va dini, Yahutuna bee seyi Grekina bene re bee be u wo karibidale la?" ³⁶N'gi gɔla biyé yali:" yari pa ya pume mi do yari da mi na, mi wo zige yari da guru ya va dini."³⁷Foo re ziejire diyɔnyan, Yesu zirigime u nanri beya:" numukurume wo nen wee ban, u ti kune mi ban u ku yu." ³⁸Nen wee muga mi ban, baanumu kiede pa gi sesi n'beneséré, n'to Yamba sewe gɔlu yali bee.³⁹Yesu da gɔlume wujugo tɔgɔ, bee mume u ban pa ba na kee, ki ban wujugo kiede wo pame dɔme, nunuditiya kɔgine da wo dɔngu u ban dɔme.⁴⁰Jamagi re laa dipa lugume Yesu re gɔla, ba gɔlume beya:" kelu gɔngɔne n'gi bɔ wɔ." ⁴¹Do dali seya:" somuru guru u lii Galilé." ⁴²Yamba sewe wo gɔlu be somuru zeme be u li Dawuda budugi re, Betilehem,Dawuda da wo zii bee la?⁴³Kiré yimebanu jamagi re gɔla fume Yesu re tɔgɔ kan. ⁴⁴Ba dali da piime wu ba mume, do bo guru ba se ba nuu u ban.⁴⁵Garde namba nunume ba va Saragakoluwa re nɔtena do Farisienwna kan, ba bɔnjume be beya:" bukaa yimebanu ya wo ku u wɔ n'gé?" ⁴⁶Ba tɔmbume beya:" Nen ka-ka wo guru u gɔlu n'to n'gi bɔw fewu.⁴⁷Farisinwna tɔmbume beya:" u larime ya-ya la?" ⁴⁸Yala pee tiyan wala Darisienwna du mumi u ban la? ⁴⁹Do taa jamagi yan sariya bee merinari. ⁵⁰Farisienwna nen duku Nikodeme wee wo Yesu re nɔme re gɔlume bera beya: ⁵¹"Gi mali i sariya wɔ yari gurume ya da nen bɔdu do ya wo u gɔla lugu ya na u tɔgɔ dari la? ⁵²Ba tɔmbume ba bɔnju beya:"niyan li Galilé la? sime Yamba sewe, n'pa n'na be kelu ka-ka wo li Galilé."⁵³Kiré pɔndé va fanw nunume ba va ba menu.

Chapter 8

¹Do Yesu vam Oliviyere tumtutum gə ban. ²Gə kəwuguwan zonzon fəra, u nunum Yamba dorere, zama fan kəgusum u kule. u gədim u karibudam be. ³Sariya karisamba be wə Farisienwa kumt kən dalt wə u kan, ba munmun saniyen ziimore. Ban z arigum wu kənwu zama fanren yikere. ⁴Ba se Yesu be ya: «Karumsamba ngə kən munm saniye zimo susugore. ⁵Musa se sariyare be wu kənren dɪpa zəm ya vagəlun luko wo ya gun. Do bukayt nun gəlun gə tɔgɔ kan? » ⁶Ba gəlun kɪ bun da yalt ba pu u nii, budayalt ba naa nen kite gɪnan. Do Yesu zumbomɪ u wanrɪ tɪgan ban u nun wo.» ⁷Ba tɪmə ba bozu səyi, Yesu zəmɪ u zərɪgə u gəlun bra be ya: «yale bənərən nən wee wo zunufu da , u tii vagələ kən we be doru luko wo.» ⁸u bunum duruwam u wanrɪ tɪgan ban. ⁹Ba luga kɪ gələren ponde, ba bənə sem zarɪgə ba sugo ban, ba fan pɔrum tegan-tegan, gə sigədām kəbuguwa ban foo gə va dɔngu ba karumsamba be ban. Yesu tɪjanrɛ tum dinn wu wə wu kən wə, we zərɪgale da wo ban yikere. ¹⁰Yesu zəm u zərɪgə u gəlunra be ya: «Kən, n'nen kɪtərɪwa wo zige? Nən kaka da wo zarɪgə se n'ban la?» ¹¹Kən tombum be ya «junti, nən kaka» Yesu se ya: «mɪyan da zarɪgə se nban. Vart, bun zunufu da duntu.» ¹²Yesu gəlun zama kan dɪtiya be ya: «Mɪ dam dinɪnore kəmporɪganrɛ. Nən we duluga mɪ nɔmɛ, u tii vart karɪwuture, do u tii pa wu na woyanne kəmporɪgan.» ¹³Farisienwae wura be ya: «ndeem nsugo kasetə, nkasetɪrɪ gɔnɛ dagə .» ¹⁴Yesu tombum be be ya: «Ba mɪ deemi a sugo kasetə, mɪ kasetərɪ gɔnɛ gɔ, nunudɪtiya mɪ jinn a liiye gɪnan, mɪ jinn a verima gɪnan. Do yari mɪ yam mɪ liiye gɪnan, ya yam mɪ verima gɪnan. ¹⁵Yari demɪ buudu gə malɪ Hadamabii yannə wɔn, do mɪ da nən kaka da buudu. ¹⁶Gə fanren ponde, ba mɪ deemi buudu , mɪ buudugərə terinarɪ, nunudɪtiya mɪ be tɪjan dagə buudu dɛɛru wə, do we keeri mɪ, u wo mɪ kan. ¹⁷Gə wanranrɪ wo ya sariyare be ya: «n'nii laa nii ge be dənəm kasetə tɪjan ban , kɪ kasetərɪ gɔnɛ gɔ. ¹⁸A deemi a sugo kasetə, mɪ Ba we keeri mɪ , wuya deemi mɪ kasetɪ ¹⁹Ba bozumu be: «Nbaa wo zige?» Yesu tombum bra be ya: «Yari wo mɪ sulun, ya wo mɪ Ba ya sulun. Yari da sulugam mɪ , da pa ya sulun mɪ Ba ya.» ²⁰Yesu gəlun kɪ gɔla ke ban u wo laabe karibudənə wɔn Yamba dore kəgərə zərə, tantuluma da see wɔngu ke zərə be, u da wo kɪrɛ kule. Nən kaka wo mun, nunudɪtiya u mungen wankatə wo dɔngu dɔm. ²¹Yesu se bra dɪtiya be ya: «Mɪ pɔrum. Yari pa ya pum mɪ, do yari pa ya tiwu ya tum ya zunufure. Gɪnan ke bərəwɪ mɪ wori be, yari da gurun ya va diini.» ²²Yahutuwa see zaren be ya: «u paw' u gun u sugo la? Nunudɪtiya, u see u wo zii be, u da gurun u va diini.» ²³Yesu tombum bra be ya: «yari dam təgan kanne yanne, mɪ dam domde kanne yanne,. Yari dam dinɪnɔn ke bərə yanne, do mɪ wo da n dinɪnɔn ke bərə yanne. ²⁴Kɪrɛ yembanun mɪ gəlun be , yari pa ya tiwu ya tum ya zunufure. Nyewu, yari woga mungə bam be : «Mɪ wu u wə, yari pa ya tiwu ya zunufure.» ²⁵Ba bozumu be ya: «wuru nun wɔn?» Yesu tombum be be ya: «Mɪ gəlun kd yala foo fəra be. ²⁶Tisi bongo wl mɪ kan a pa gəlun yala do a buududa yale tɔgɔ yemban. Do wd keeri mɪ, u gəlun gɔnɛ. Mɪ lugu ke u kan be, mɪ gəlun kɪ dinɪnore.» ²⁷Bo ulu be u bare tɔgɔ u da gəlun be. ²⁸Yesu se bra be ya: «Ke banun pa ya takɪ nenen biibɔ domde ke ban be, pa ya sulɔ be «Mɪ wu u wə». Pa ya sulɔ be mɪ deeyam kaka a sugo panga wə. Mɪ ba karibudam yalt be , mɪ gəlun kɪ fan gə malɪ kɪ wə. ²⁹We keeri mɪ, u wo mɪ kan . u wo mɪ dun a be tɪjan , nunudɪtiya mɪ deemi u dingɔ wankatə fan.» ³⁰Yesu gɔla kɪ tɔgdə wankatə ban, laa bongo munmɪ u ban. ³¹Yahutuwa bere mun Yesu ban, u bolum bra be ya: «yari mungan mɪ gɔla kore, ya tum gərə, yari pa ya da mɪ karumbiyo gɔngɔnɛren , ³²Yari pa ya sulɔ gɔnɛ, gɔnɛ pagə wolu yari.» ³³Ba tombum be ya: «Yiri dam Ibrahimia budugərə, u wo da nən kaka bɔkare layi layi. Nun gəlun yalt be u pa na nun wolugan?» ³⁴Yesu tombun bra be ya: «gɔngɔnɛ mɪ gəlun yala be ya: «nən we wo nən were dee zunufu, be dam zunufure bɔtəware. ³⁵Do bɔka gədəyam zaa wankakə fan, do biibɔ mɪ, wo za wankatə fan. ³⁶Do Yamba Biibɔ woluga yari, yari pa ya na nun wolugan gɔngɔnɛ ³⁷Mɪ jinn be yari dam Ibrahimia buudure, do gə fanrɛ zərə yari pum mandəgan ya pu mɪ ya gun, nunudɪtiya yari tərɪ mɪ gɔla na gəndɛ gɪnan ya zərə. ³⁸Mɪ na tisi kebe mɪ ba kan, mɪ gəlun kɪrɛ tɔgɔ kan. Yari ya lugu tisi kebe ya ba , kɪ yaya dee.» ³⁹Ba tombumu be ya: «Yile ba wu Ibrahimia wə.» Yesu se bra be ya : «Yari da dagam Ibrahimia budugərə , yari dam Ibrahimia tom dari. ⁴⁰Do wɔnɛ, mɪ we lugun gɔnɛ Yamba kan, a gəlun gə yala, yari pumə mandəgan ya pu mɪ ya gun. Ibrahimia wo kɪ da dɛ! ⁴¹Dam ya bare tomne dɛpa.» Ba tombum be ya: «Yiri mɪ wo lurun saniye ziimore. Ba be tɪjan wo u kan, wu Yamba wə.» ⁴²Yesu se bra be ya: «Yamba da dagam ya Bare, yari da pa ya da mɪ miima, nunudɪtiya mɪ lii Yambare a kun. Mɪ wo kun a sugo panga wə, do wurɛ keeri mɪ. ⁴³Buka yembanun harɪ guruyam ya sulun mɪ gɔla? nunudɪtiya yari guruyam ya se ya zunɛ mɪ gɔla wə. ⁴⁴Ya Ba wu we wo be, Sutanaw. Yari pum ya Bare dungɔ tisi ya da. Wu dam nən gunrurɛ foo fəra fəra. u wo tum gɔnɛ ban, nunudɪtiya gɔnɛ kaka tom u zərə. Do wankatə ke banun u turun kuma, gə gəlun gə malɪ u sugo tɔgɔ dari wə, nunudɪtiya kuma tulun, kuma bawu ya. ⁴⁵Mɪ mɪ gəlun gɔnɛ, kɪrɛ yembanun ya wo mun mɪ bam. ⁴⁶Yale bənərən nən we nii zɪnufu mɪ ban? Do mɪ gɔla da gɔnɛ, buka yembanun yari mungəyam gə ban? ⁴⁷We lii Yambare , u semɪ u zunɛ Yamba gɔla wə. Yari seyam ya zunɛ, nunudɪtiya yari wo lii Yambare. ⁴⁸Yahutuwa tombumu be: «gɔnɛ tom u kan u gəlun be nun dam Samaritire, be zina nban la?» ⁴⁹Yesu tombun be be ya: «zina tom mɪ ban dɛ, do mɪ kəgɔmɪ a Ba , do yari pewu demɪ mɪ ⁵⁰Mɪ pumiyaam kəgɔnɛ mɪ sugore . Dun worɪ we pum gə muren, wuren de budu ya. ⁵¹Gɔngɔnɛ mɪ gəlun yala be ya: «Wee kɔmbun mɪ gɔla, u da tiwu fewu.» ⁵²Yahutuwa se

wura be ya: «wɔnɛ ɪ sula gə pomusu be zina nban! Ibrahima tɪwumi, keluwa ya tɪwumi, do nun gəlun be , we kɔmbun n'nen gɔla , ɪ tii da tɪwu fewu. ⁵³ɪ Ba Ibrahima tɪwumi, nɛn bɔ wu la? Keluwa ya tɪwumi. Ndeem nsugo wuru? »⁵⁴Yesu tombun bɛ be ya: « Mɪ kɔgunɛga a sugo , kɪ kɔgɛnɛ koboron. Wee kɔgɔm mɪ , wu mɪ Ba wɔ, yari gəlun wee ban be ya Yamba wu bɛ, ⁵⁵ do yari wo sulu, mɪ mɪ sulum,. do mɪ gɔlunga be a wo sulu, mɪ pa da kumaturule nto yari bɛ, ɪ da tɪnan, do mɪ sulumu, do mɪ kɔmbun ɪ gɔla. ⁵⁶ Ya ba Ibrahima dam beneyinn, be ɪ pa wu ɪ na mɪ wankatə, ɪ nam gə, ɪ benen dam yimban.»⁵⁷Yahutuwa se wufa be ya: « nwo bena fusunnum na dɔm, nse nnen se nam Ibrahima?» ⁵⁸Yesu tombun bɛ be ya: « Mɪ pa a gəlun ya gɔngɔnɛ be ya: « nge wo Ibrahima pa wɛn lurun , gə da mum be mɪ da wori.»⁵⁹ Kɪ gɔlare yemban ba tɔsɔm lusi be pa ba vagəlun , do Yesu fekim ɪ lu Yamba dorere.

Chapter 9

¹Yesu da pɔrɔm giyan dale, wu nam bɔ tɔnan , we re luru buturu wɔ. ²Yesu re karɛmbiyobe bɔzumu be ya:« Karunsamba wule da zunufu n'ni bɔ la, la u luluwa yere do wu luru buturu wɔ? ³Yesu tombum bera be ya:n'ni bɔwre zunufu dagɛ, wu luluwa ya zunufu dagɛ. Do gɛ dam budayalɔ Yamba guruma bugulɔn gɛ tɔgɔ kan. ⁴Wazibi ɪ da mɪ kelure tɔgɔ darɪ wuya wɔ, jɪin pagɛ dum, jɪin dum ga nen kaka da gurun u da tom kɪ wankatɛ wɔ. ⁵ Mɪ woga dinɪnore, dinɪnore kamporigan mɪ wɔn. ⁶Kɪ gɔla re pomde Yesu tusum yatima tunganren do u pɛrɪ gɛ tendɛ u tiri bukure see ban, ⁷ u gɔlura be ya:«va n'see sam Siloɛ re wɔmnɛ numu kɔgrɛ», (Siloɛ re kɔrɔ be kelubi) bukun vam u see san diini, u see kɔrun u nunun⁸Wu gundɛrɪwa wɔ do bere jɪin ba naw sarga zurare kɔnjɔn, be singdam ba gɔlu be ya :« Bɔw we da gindɛ sarga zura gɪjanrɛ be, wu dagɛ be bra»? ⁹dalɔ see wu dalɔ ya see wu dagɛ, do wu monrum wu. Do u sugo «se ya: mɪw»¹⁰Ba bozumu be ya:« Yalu n'da do n'see kɔru?» ¹¹ Wu tombum bra be ya:« bɔw were yire Yesu bɛrɛ da tendɛ u tiri mɪ see ban do u se muren be a va a see sam Siloɛ, mɪ va a see sam , kɪ a see kɔru.» ¹² Ba bozum wu be ya:«wu bɔw wo zii ?» Wu tombum bra be ya :« Mɪ wo sulu». ¹³Ba vame wu buku kɔnjɔn wɔ Farizinwa kan. ¹⁴ Wuzugɔn dɛɛ wɔnyanw Yesu da tendɛ wu kɔru wu see. ¹⁵ Kɪrɛ hembanu Farisienwan bɔnzɔ wu see kɔrarure tɔgɔ, wu gɔlɔn bra be ya:« tendɛ u tiri a see ban do a sam a see. A see niim wɔnɛ»¹⁶Farisienwa dalɔ se ya:« Wu bɔw wo lɪn Yamba kan, nunudɪtɪya wu tunduyom wuzugɔn dɛɛ.» do dalɔ ya se ya: « taam be zunufu deru wu bɔw wɔ, wu pawu dayalɔ wu da n'gɛ kawunɛ dun. Ba gɔla dum zaa. ¹⁷ Farisienwa booro bozum buku kɔnjɔn be ya :« We kɔrun n'see bɛ bɛkayɪ ba gɔlu u tɔgɔ kan?» Wu se ya: « Kelun». ¹⁸ Do Yahutuwa da wo mungɛ ban be da bukun wu bɔw wɔ do u see kɔru, fo ba va u luluwa kom¹⁹!Ba bozum be be ya:«Ya bibɔw we ya se u lurun buturɪ wɔ be wu bɛ la? Wɔnɛ gɛ dam yalɔ do u see nii ?²⁰ Wu luluwa tombum bra be ya :« Yɪrɪ jɪin be yɪlɛ bibɔw yere, be u luru buturɪ wɔ. ²¹ Do u dayalɔ u see nii wɔnɛ, yɪrɪ wo kɪ sulu. Yɪrɪ yam wule kɔru u see ya. Bɪfɪnjɔnw dagɛ dutu , bozam u sugo , be wure paw u guru u pomsu kɪ tɔgɔdɛ yala.»²²u luluwa golum beru, nunudɪtɪya ba wundugum Yahutuware see, Yahutuwa da malɔ gɛ ban ba zɔku be, nen we gɔluga be Krisita Yesu wo, be ba diwu ba kɔru Yamba dore kɔgɛrɛ. ²³Kɪrɛ yembanu u luluwa gɔlɔn be ya:«biɪfɪnjɔn dagɛ dutu, bozam u sugo.»²⁴Farisienwa kome wu buku kɔnjɔn lese niire jana ba gɔlu wura be ya :«kɔgɔm Yamba , yɪrɪ sulum be zunufu deru wu bɔw wɔ.»²⁵ u tombum be be ya :«ngɛ zunufu dɛ la , zunufu deru dagɛ , mɪ wo kɪ sulu . Tɔgɔ tɪjan mɪ jɪin. Da bukɔw mɪ wɔn, wɔnɛ mɪ see niim». ²⁶Ba bozum be ya:« bukayɪ u da n'na? u kɔrum n'see yalɔ?» ²⁷Wu tombum bra be ya :«Mɪ gɔlum kɪ yala a zɔku, do ya wo ya zunɛ se mɪ kan , bɪka yembanu ya pɪn kɪ ya lugu dɪtɪya? Ya ya pum ya da u karumbiyore la? » ²⁸ Ba tukumu do ba se ha:« Nun wu bɔw rɛ karumbiyo geyi. Musa karumbiyobe yɪrɪ mɪ wɔn. ²⁹ I jɪin be Yamba golum Musa kan , do yɪrɪ jɪan wu bɔw muren liyɛ gɪjan.»²⁸Ba tukumu do ba se ya: nun wu bɔwre karɛmbiyo geyi. Musa karɛmbiyobe yɪrɪ mɪ wɔn . ²⁹I jɪin be Yamba golum Musa kan, do yɪrɪ jɪan wun bɔw muren liyɛ gɪjan.³⁰Buku kɔnjɔnw tombum bra be ya : « kawunɛ ngiwo dɛ. Yari jɪan u liyɛ gɪjan , do wu kɔrum mɪ see ! ³¹Yɪrɪ sulum be Yamba seyam u zunɛ zunufu tena kan , do nen we wundugu u see , do wu da wu dingɔ , wu kanu wu se wu zunɛ. ³²Yɪrɪ yam ɪ lugu be nenen kɔru nenen see we luru buturɪ wɔ. ³³n'ni bɔw woga lii Yamba rɛ, wu dada guru u da kaka. ³⁴Ba tombum wu bɔwre be ya:« nlurum nzunufu wo , yɪrɪ be npu nkarbudam laa? »Kɪ gɔlare ponde , ba dinwmu ba kɔru Yamba dorere. ³⁵Yesu lugum be ba diwumu wu buku kɔnjɔnw . Yesu tusumu wu gɔlura be ya:«n'munmɪ nenen biibo ban laa? ³⁶ Wu tombum be ya :«jɪunti , wurun u wɔ , do mɪ zem be a mun wu ban?» ³⁷ Yesu se wura be ya:«We n'nii wu gɔlɔn nkan be wu wɔ.» ³⁸ Bɔw se ya:«jɪunti,mɪ munmɪ wu ban.Wu kunkomɪ wu yikere u kɔgɔm wu. ³⁹Ki ban Yesu se ya:«Mɪ kunm n'ni dinɪnjɔn yire budure yemban , budayalɔ butuwaɛɛ see kɔru do bee see nii bɛrɛ see kart.» ⁴⁰ Farisienwa be wo din bɛ luga kɪ gɔla , ba bozum be ya:« butuwa yɪrɪya wɔ la?» ⁴¹ Yesu tombum be ya:« Yari dagan butuware , zunufu da dana yala , do yari se yari lɛ see niim, kɪrɛ yembanun ya zunufu wo ya jine.

Chapter 10

¹Gəngəne mi golum ya la be ya: «Nen we zunyam peka dorere nii kan, do we din gɛnan dukure wu zun, bunow wɔ, zarinnen ban tiwu.»² Do we zunyin peka dorere nii kan, wu peti nɔnlun wɔ.³ Nii selu kɔru nii wura. Petiri lugum u kore. Wu kom wu u sugu petiri gɛ yire wo wu vɔɔ sale.⁴ Wu kɔrugagɛ keban, u verim gɛ yikere, petiri dulum u pom, nunuditiya gɛ jin u kore.⁵ Gɛ duluyam verile pom, gɛ sesim wu yikere dingan, nunuditiya gɛ nan verile kore»
⁶ Yesu gum ngɛ terem bra, do ke u gɔlu bɛ bo gɛ sulu.⁷ Yesu golum ditiya be ya: «Gəngəne mi golum be ya; peka dorere nii mi wɔn.»⁸ Be kun mi yikere fan, bɛ dam bunawan, do zari nen ban tenaren, do petiri wo gɛ zunɛ se ba kan.⁹ Nii yere mi wɔn. We zunga mi kan, wu pawu na sɔnge pawu zun wu lii wu na zimo gɛnan.¹⁰ Buno kunyam kaka yemban, pɔram bunorin, do gɔwɛ, do nenɛma dagɛ. Mi kum budayalɔ petiri na woyann gɛ diki gɛ va yikere.¹¹ Peti nɔnlu kende wu mi wɔn. Peti nɔnlu kende peem u pumɛ u petile yemban.¹² Do nen we pum wolɔgan, wu woga da peti nɔnlu kendere, do u yam dagɛ petiri wo, wu naga yara piri, wu duyim petiri do u sesi yaragɛ mum peti dalɔ, gɛ seyim.¹³ Wu we pum wolɔgan bɛ sesim nunuditiya wolɔgan wu pum, petirile yambasɔgɔ tom u ban.¹⁴ Peti nɔnlu kendewu mi wɔn, mi ba jin mi,¹⁵ do mi jin a ba yalɔ bɛ. Mi jin a petiri bɛru, do a petiri ya jin mi. Mi peem a pumɛ a petirile yemban.¹⁶ Peti dɛpa wo mi kan ke tom ngɛ peti dorere. Tuleyigɛ a bɛ kunɛ kiya wɔ. Gɛ pagɛ lugun mi kore, gɛ pagɛ peti denari tɛnan, do peti nɔnlu tɛnan.¹⁷ «Mi ba pum mi, nunuditiya mi peem a pumɛ do a nunu a takigɛ ditiya.»¹⁸ Nen kaka sɔngyam mi pumɛ, do mi sugu pengɛ. Guruma wo mi wɔn a pam a pɛme, guruma wo mi wɔn a nunu a takigɛ ditiya. Ki keriganren gɔlun muren a ba kan»¹⁹ Yahutuna gɔla dum za ditiya wu gɔlare yemban.²⁰ Ba bɔngo se ya: «Zina wu ban, kengeri wu ban ya, Bukayi yembanun yari se ya zunɛ wu kan?»²¹ Dalɔ ya se ya: «Zina gɔluyam bɛ dɛ. Zina gurun gɛ kɔru bukuren se?»²² Yahutuware foo dalɔ dam Jerusalem fo warɔ ban, gɛ yire Dedikase.²³ Yesu da gidem Solomanire tepo gɛ lere, Yamba kɔgune dorere nii ban.²⁴ Yahutuwa sem ba zunɛ wu kan do ba se wura be ya: «Npam dun yiri telme sɔsine ban foo wankatɔ ke? Taa Sogurum n'wɔ gɔlun yila gɛ pomsu.»²⁵ su tombum be ya: «Mi golum yala a zɔku, dk ya wo mun gɛ ban, tɔgɔ darɔ ke mi dee a bare yire wo bɛ, kure dee mi kaseti.»²⁶ Do yari wo munganrɔ da nunuditiya yari wo da mi petire.²⁷ Mi petiri lugum mi kore, mi nigɛ, gɛ dulum mi pom.²⁸ Mi peem woyann ke kɔmiyam zɔke gɛra, gɛ da nenin leley. Nen kaka da ki zoyi wu koru mi nuren.²⁹ Mi baa we pam gɛ bɛ, wu bɔ kaka fan, nɛen kaka da guru wu zoyi gɛ mi nuren.³⁰ Mi wɔn a Baa fan tɛnan.»³¹ Ki wankatɔ ban, Yahutuwa tɔsum lusi ditiya be ba pam ba vagɔlu ba gun.³² Yesu tombum be ya: «Mi dam tɔgɔ darɔ kende bɔngo yalɛ sere gɛ lii mi Baa kan. Ki tɔgɔdarɔ kegire pagɛ pam ya vagɔlɛ mi lusi wo ya gun?»
³³ Yahutuwa tombum be ya: «Tɔgɔdarɔ kende yemban dagɛ ɪ payi ɪ vagɔlun nun ɪ gun foo Yamba yire nenɛma, do nun Hadɛma bii dee n'sugo wo Yamba!»³⁴ Yesu tombum bra be ya: «gɛ wanranrɔ tom ya sariyare la?» be Yamba se ya: «Yambadɛ yari wɔ?»³⁵ Yiri sulum be ke gɔlu Yamba sewere bɛ guruyam gɛ wusugu. Yamba gɔla dɔngu bee ban bɛ gɛ komi bɛ bɛ yambadɛ.³⁶ Kure yemban, Yamba samɔ we wu keri wu kun dinɔnore, taa wu mi wɔn, buka yembanu yari gɔlu be mi nenim Yamba yire, do mi golum be Yamba biibɔw mi wɔn?»³⁷ Mi deyanga a Bare tɔgɔdarɔ, buwam mun mi ban.³⁸ Do mi deega gɛ, ba ya mun mi ban yari mungan ki tɔgɔ darɔ ban, budayalɔ ya sulugɛ ya pomusu be mi Baa wo muren, do mi wo a Bare»³⁹ Ba da pumun ba mun ditiya, do bo guru, wu zoyim ba nuren.
⁴⁰ Yesu vam zuruden bagere pomde ditiya, Yohana da see laabe numuren zii fɔra bɛ, wu gɛdɛm dinn.⁴¹ Laa bɔngo vam u kan, ba se ya: «Yohana wo kaseti kaka da, do wu gɔlu ke n'ni bɔwre tɔgɔ kan fan gɛne gɛ.»⁴² Laa bɔngo munmi Yesu ban ki gɛnanren.

Chapter 11

¹Bɔ tɔjan da wo Betani , u yire Lazare, wu da ton kende. Betani da dam Mariyama wɔn Marta zaare.² Wu Mariyama da kurum nuwan lum kende Yesure nen ban do wu tansaga wu jun kutɔ wo. Lazare we tom kende be , wu da dam Mariyama babiire.³ Wu babiyo kanbe sem kerigan kore Yesure ba gɔlu wura be ya :«nunti n'dɔwu tom kende.»⁴ Yesu lugu kɪ kiwarigɔ ke ban wu se ha:« Lazare le guwe vema dagɔ wu vema wɔn, do gɔ dam Yamba kɔgɔne yemban budayalɔ Yamba biibɔ na kɔgɔne kɪ vemare yemban.»⁵ Yesu da dam Lazare wɔ wu babiyo be kanbe puma .⁶ Wu luga be Lazare ton kende , wu da wo zii be wu da tɔm n'ni wu da daa nii.⁷ Kɪre pomde u gɔlum wu karumbiyobere be ya:«I nunam zude zamanare.»⁸ Karumbiyobe se wura be ya:« Karunsamba go bom Yahutuwa da pum nun ba vagelɔ lusiri wo ba gun, n'boro pam nunun nva din?»⁹ Yesu tombum be ya:« Lere fiɔo nii dagɔ wuya wɔ la? Nen we veri wuya wɔ , wu pisiyom wu nɛɛ , nunuditiya wu nim n'ni dinjore porugan»¹⁰ Do nen wee veri jiwɔn, pisim wu nɛɛ, nunuditiya, porugan to: wu zere.¹¹ Kɪ gɔlare pomde, wu se bra be ya:«I dɔɔ Lazare dɔjim, do mɪ womu dinzɔ»¹² Karumbiyobe se wura be ya:«nunti wu duyiga , wu pawu na zulu»¹³ Wu tuma tɔgɔgɔ Yesu da gɔlu do karumbiyobe medem be wu se dɔma gɔngɔne.¹⁴ Kɪ ban Yesu gɔlum bra u pomusu be ya:«Lazare tiwum.»¹⁵ Mɪ da tom n'ni, gɔ dagɔ da yimban muren yale yemban, budayalɔ ya da munganrɪ, do kuwanɔ i va wu kan. ¹⁶ Kɪ ban Thoma we ba kom be Zengan beb wu se wu dɔpa karumbiyobere be ya:« kuwanɔ i varɪ i va tiwu za wɔ Yesu wo»¹⁷ Yesu dɔngu dim keeban, gɔ mum be Lazare dam daa naasi wɔmne. ¹⁸ Betani wɔ Zerusalem wo tosu zabam, fiɔowren tum dogɔ dɔngu kilometri tɔɔ, ¹⁹ kɪre yembanun Yahutuwa bɔngo vam Mariyama wɔ Marta menun ba va ba babiire lee fosu . ²⁰ Marta lugu keeban be Yesu pirim, wu lim wu va wu tosu do Mariyama gɔdɔm zaa.²¹ Marta se Yesure be ya:«nunti , nda wogam nge, mɪ babii da da tiwu. ²² Do mɪ sulum be ba be, npunga ka Yamba kan wu pawu pangɔ n'na.» ²³ Yesu se wura be ya:«Nbabii paw ' u wɔ .»²⁴ Marta se wura be ya:« Nyew, mɪ yin be wu pɔw wɔ tipare wuwe wɔnyam, zenzire wɔnyam.»²⁵ Yesu gɔlum wura be ya:« Mɪ wɔyi tɔpa, mɪ pem woyandɔ. Nen we mun mɪ ban, ba wu tiwuga, pɔw na woyan. ²⁶ Nen we woyandɔ , wu munga mɪ ban, wu da tiwu leleyi. N'munm kɪ ban la?»²⁷ Wu tombum be ya:« Nyew, nunti, mɪ munm gɔ ban be sogurun n'wɔ, Yamba biibɔ, we piri dinjore.»²⁸ Kɪ gɔlare pomde , Marta fekim wu va u babii kɔn Mariyama kom wu gɔlun be ya:« Karisamba wo nge wu kom nun .»²⁹ Mariyama lugu kɪ gɔla keeban , wu zɔnm lomban wu va Yesu kan³⁰ Yesu da wo zun zaagɔre zere dɔm, do Marta tusu zii be, wu da wo kɪ gɔnanre. ³¹ Yahutuwa be da wo Mariyama kan megɔre lee foore be , be nam be wu zinm lomban wu lii, ba dulumu nɔme, ba da meedem be wɔmne gɔnanre wu wori wu va za. ³² Mariyama dɔngu wu na Yesu keeban, wu zarum Yesure yikere wu se wura be ya:«nunti nda woyam ngege mɪ babii da da tiwu.»³³ Yesu nam Mariyama zee, Yahutuwa be wo wu kan, wu na biya zee keeban, wu bene nenim kɔkɔ.³⁴ Yesu se ya:« ziwu tiwugɔ koyi?» Ba tombum be ya:« nunti, kune wu sum.»³⁵ Yesu zamɪ³⁶ Yahutuwa se ya:« singan de, wu da pii de»³⁷ Do ba dalɔ se ya:« wu we kɔruw re se be, wu da guruyam pan Lazare ya bu tiwu la?»³⁸ Yesu re bene nenim ditiya, wu va wɔm bam. Da lukɔ bo gɔ wɔ bɔ nii da karɪn lukɔ wo.³⁹ Yesu se ya:« takam lukɔ ha koru n'ni.» tiwugɔre babiikɔn Marta se wura be ya:«nunti , wu daa nasibe be wɔmne zere, be wu lum lumɔ.»⁴⁰ Yesu se wura be ya:« Mɪ wo gɔlun n'na be , ndega munganrɪ, be npan na Yamba guruma la?»⁴¹ Ba kora lukɔ dinnɔ, Yesu takum u jun domde do wu se ya:«Mɪ Baa, mɪ sem n'na baraka be nsemi nzune mɪ kan .⁴² Mɪ jin be nsemi nzune mɪ kan suu fan, do mɪ gɔlum kɪ zamagɔ kd gindem mɪ bere yemban, budayalɔ ba mun gɔ ban be n'ne kerimɪ.»⁴³ Kɪ gɔlare pomde, wu narɔm kore kɔ wɔ be ha:«Lazare, lii sale.»⁴⁴ Tiwugɔ liim, gɔ naa wɔn gɔ nusi da tɔnɔm jɔtu wɔ, da wu yiko tɔnarɪ jutun wɔ, Yesu se bra be ya:« volamu ya dun wu varɪ.»⁴⁵ Yahutuwa be va Mariyama menu ba na Yesure tɔgɔ darɪ, ba bɔngo munmɪ u ban. ⁴⁶ Do ba dalɔ vam Farisenwan kan, ba va Yesu tɔgɔ darɪ gɔlu bra.⁴⁷ Kɪ ban, Farisenwan wɔn sarga sogoruware juntena denum ba budɔ gune zamagɔ fan ba gɔlun bra be ya:« bukayi i payɪ da nunuditiya nni bɔw deem kawune bongo. ⁴⁸ I dugawu be, laabe fan pa ba mun wu ban, Rome panga tena pa ba nenɔ i Yamba kɔgɔne dore kɔgɔ, ba nenɔ i buudugɔ.»⁴⁹ Ba nen tɔjan were yire Kayife, wure da sarga sogorunwan juntire kɪ beneren , wu gɔlum bra be ya:«Yarɪ yam kaaka.»⁵⁰ Yarɪ yam be gɔ zim bɔ yala, bɔ tɔjan tiwu laabe fanren jɔngɔnren, budayalɔ buudugɔ fan bu nenɔ la?»⁵¹ u wo kɪ gɔla gɔlun u sugo pangare, do sarga sogorunwanren junti wɔ kɪ beneren, kɪre yembanun wu gɔlu kerigan gɔla be Yesu pawu tiwu. Yahutu buudugɔre yemban.⁵² Kɪ buudugɔ mumo dagɔ, do budayalɔ wu denɔ Yamba biyobe bee seyi be ba da tɔjan.⁵³ Fo kɪ dere wɔnyam, Yahutire juntena malɔ gɔ ban be pa ba gun Yesu. ⁵⁴ Kɪre yembanun, Yesu wo terɪ wu gindem Yahutuware zamagɔre beneren dutun. Wu vam zaa dale ke wo pɔrɔn kule gɔ yire Efrayim, wu wɔ karumbiyobe gɔmdem dinnɔ. ⁵⁵ Yahutire, pɔrun nyine foo kogsa , zamna laa bongo vam zerusalem, ngɔyo pɔrun nyine foo pagɔ dɔngu , budayalɔ ba sam ba sugo gɔ malɔ ba luru mugɔ wɔ.⁵⁶ Ba da pumi Yesu . Ba denɔ Yamba kɔgɔne dore kɔgure keban ba da bɔnzun zaa be ya:«Bukayi wo yale zere? Wu pirim foore la wu piri yom?»⁵⁷ Sarga sogorunwanren junti, wo Farisenwan gɔlum laabe fanren be « nen we jin Yesure gɔjan, wu gɔlu bra budayalɔ ba munwun.»

Chapter 12

¹Daa nundugu re ponde do poru nyine foo dangu, Yesu vam Betani. Lazare we Yesu wo be da wo dini. ²Ba petam yii kuro Yesu re. Marta da teram bra zimo. Lazare da wo zimo zirwa re beneren. ³Mariyama takam nuwa lum jine litiri bentarajan, ke wusugu nar won, ga yete da wo kakata, wu kurumga Yesu re ne ban do u tansaga u yukuta wo. m; egare zere fan sume ki nuwan lume jinda re lume won. ⁴Yesu re karimbiyobe tian, Juda Isikariyoti, we pow da Yesu zambu be, wu se ya: ⁵"Baka yembanu ngra nuwan lume jinda wo yekawakiya wonto, ga pan komiyanga tena ren?" ⁶Juda da wo ga golu komiyanga tena longase yemban, do u golum ki nunuditiya bunow u wo. Da keseri tunde kaga da wo u kan, keseri ke da se ga zere be wu da tekam ki. ⁷Do Yesu se ya: "duw. wu dam ki ga dangdan mi tema de. ⁸Komiyanga tena wo ya beneren sufani, do mi da ten ya beneren sufani" ⁹Yahutuwa lugu be Yesu wo Betani keban, ki zama kaga vam dini. Yesu mumo yemban daga do budayala ba nan Lazare we Yesu wo u lu tapa re beneren be. ¹⁰Kire yemban sarga koluwa re jutina koru mandanjan be paba gu Lazare ya, ¹¹Nunuditiya kire yembanw yahutuwa re bogo vari ba va mun Yesu ban. ¹²Kire tewzunwan, zama kaga kere ku poru nyine foore be, ba lugum be Yesu pirim Jeruzalem. ¹³Ba takam tamark lunkusuri ba tusuw, ba da neram be ya: Yamba nan kagane! we piiri Yamba yire wo, Israele pe, djo bi u wo. ¹⁴Yesu nam durumo biye dala u bu, n'to ga wanrk Yamba sewe yala be, be ya: ¹⁵"Sion bii kon, bu wundugu! nan npewu piiri durumo banu u wo." ¹⁶U karimbiyobe wo ki torga sulu ga wankata ban, do Yesu zu u nome kedega re keban, ba telme tisim gra be ki torga da wanrim Yamba sewe re ga torga kan, be laabe dam ki torga wura ba kogon wu beru. ¹⁷Yesu wo Lazare u koru tapa re beneren zamaga kere sere be, be da golum Lazare le woye torga. ¹⁸Kire pan zama ko lu ga va Yesu tusu, nunuditiya, ba lubum be Yesu dam ki kawune. ¹⁹Farisewan golum zaa re be ya: "yare guruyan kaaka, nanga diniyoga fan dulum wu bow re nome!" ²⁰Labe bere va Jeruzalem ba va kogne da foo ban, gareka dala da wo ba beneren. ²¹Filipe were lu Gallile Betasayida, wu kogosum u kan u se wura be ya: "nu bow be, yiri piim be i nan Yesu. ²²Filipe vam ai golu Andre re, kure ponde ba laa nii fan vage golu Yesu re. ²³Yesu tombum be ya: "wankata dngum, budayala nome kede gande nen ne biibo ban. ²⁴Gongone mi golum yala be ya: "nanbiye woga duu tanjan biye ban, ga tiwu ga, ga tima ga tiyan, do ga tiwuga ga de: nanbiyo bongo. ²⁵Nen we pii u pume pawu da bon' gra, do nen we mun n pume zoma n'ni diniyoga re, wu paw kombuga woyan kere komiyan zake yemban. Nen we pii tom u da muren u dulu mi nome. ²⁶kure yemban mi wo giyan kere be, mi tombii ya pawu gada dini. nen wee dee tom muren, mi ba pow kogowu" ²⁷Ga zimme mi bene ga wankata wo. mi pa golu baka? mi pa golu be mi ba, sommi n'ni wankati re zimori re la? do mi kum nni wankati sugo yemban. ²⁸"Mi ba kogon nyire", kuban gola kore dala re lii donde wara re ga golu be ya: "mi kogome ga do mi pa kogon ga ditiya." ²⁹Zamaga kere wo dini do ba lugu ki gola, be se ya: "duwa naram". dala ya se ya: "maleki duku re golu u kan". ³⁰Do Yesu golum bra be ya: "ki gola kore wo lii mi yemban do ga li yala yemban. ³¹Buudu budama ngra diniyo ban. be paba diwu ngra diniyo ga re juti u lu be. ³²Mi do, mi takaga a lii tanjan biye ban keban, mi pa venza laabe fan a kon a ban. ³³Wu golum ki budayali u bulugu u sugo u pawu tiwu yala. ³⁴Zamaga tombum be ya: "yiri karibadanmaga i wanrarida re be sogurj re woyan paga tan kudayi. Do baka yembanu nse be tlega nen biibo take donde? wu nenuw re biibow yere wuru wo? ³⁵Yesu se bra beya: "kanporanjan wo ya beneren dom, do ga da bom. kanporanjan wo ya kan keban, yari varam ki wankati ban budayala karwuti bu zuu ya ban, nunuditiya nen were veri karwuti re wu yan u verima giyan. ³⁶Kanporanjan wo ya kan keban, yari munjam ga ban budayala ya da kanporanjan biyo re". ki gola re ponde, Yesu vam feka bra. ³⁷Baa wu dam kaseti bogo ba sere ba wo mun u ban. ³⁸Ki dam budayali kelu Esayi re gola re nii suru be ya: "yuti, wule mun i kiwari ga ban? wulewu yuti bulugu u guruma? ³⁹Kure yembanu ba da guruyan ba da munganri, nunuditiya Esayi boro golum be ya: ⁴⁰"Yamba karema ba se, ga da bene kurawan, budayali ba se bu nan, ba telme bu sulu, ba bu ku wusugu u kan, do wu bu kuv be boru." ⁴¹Esayi golum ki gola nunuditiya u nam Yesu re nome kede ga u golu ga torga kan. ⁴²Ki wo ga driwo, yahutuwa re putena bogo munme Yesu ban do ba zorigayan ga ban farisinwa re se wuduga yemban, budayali diwu ba koru Yamba kogane dore kaga re. ⁴³Ba da piime laabe kogane ga da ga bo Yamba yanga. ⁴⁴Yesu nanram u golu be ya: "ne" n were mun mi ban, u wo munganri da mi mumo ban do u munmi were keri mi be ya ban. ⁴⁵Nen were nan mi, wu nam were keri mi be ya. ⁴⁶Mi mi kum diniyoga re nto kanporanjan, budayali we mun mi ban bu tan karwuti re. ⁴⁷Do nen lugaga mi gola do u kombayan ga, mi da buudu buudan wu ban, nunuditiya mi wo kun buudu buudan diniyoga ban, mi kum budayali diniyoga nan sogan. ⁴⁸Nen we kenan mi ban, do u teriyan mi gola ban, wure buudunuru wore. Mi golu gola ke be, kure pangabudan wuti zenzare dewuyan. ⁴⁹Nunuditiya mi wo gol u mi sugo panga re, mi namga ga li mi ba were kerimi be kan. ⁵⁰Mi sulum be kerinan kere li mi ba kan, woyan kere komiyan zakega ki wo. kure yembanu kee mi golu be, mi golum ki ga mali mi ba re kerinan gola wo muren.

Chapter 13

¹Paküre feti kɔgusa, Yesu sulum be u wankatə dɔnga u pa wu lii dinipore u va u Ba Yamba kan. u sugo laabe be wo dinipore, u da da be puma be, u dam be puma foo gə zezere. ² Yesu wo u karumbiyobe da won nii kuro ziimo ban. Sutana sem luguse zunm Simɔn biibo Isikarioti re zuda benesere be u se Yesu nure ba mun. ³Yesu sulun be Yamba pam wura guruma kaka ban, be lii Yamba kan u kun, be pa u nunu u va Yamba kan. ⁴ u zəm u lii tabalı ban, u koru u yuntugə, u takə yuntu dukun u diin u tegan. ⁵ Kire pomde, u sem numu wongu dale zere u sigadam u sem u karumbiyobe naa, do u tesigə yuntugə ke wo u dinn u tegan be⁶ u dɔngu Simɔn Piere ban ke ban, u se wura be ya: «junti n'nen pam sam mi naa la?» ⁷ Yesu tombum wura be ya: « Mi dee ke be, ndagə sulun dɔnm, npam n̄ sulugə kɔsa.» ⁸ Piere se wura be ya: «ayi, nda mi naa sam fewu!» Yesu tombun wura be ya: « do mi wogagə sam, nda tere kaka naa mi kan dutun.» ⁹ SimɔnPiere se wura be ya: «junti mi naa mumo dagasame wɔn, do mi nusi do mi junkoba ya!» ¹⁰ Yesu se wura be ya: «Nen we sɔyiga u zɔku, u mako tom suwe dukure dutun foo naa sam, nunuditiya u tire samari. Yari muren samari, nunuditiya ya wo beru.» ¹¹ (Wee pa u se Yesu nure be, u sulumu, kire yembanun u se ya : « Ya fanre samari dagə. ») ¹² Yesu sam ba naa u zɔku wankatə ban, u semu j yuntugə u gəndə tabalı kan u gɔlun ba kan be ya: «Mi da ke yala be, yari famudamu gə la? ¹³ Yari komə mi bekarumsamba, do juntı, ya gɔlum gɔne, nunuditiya mi dam kire. ¹⁴ Mi we da juntı do karumsamba, do mi sem ya naa, yaya zem be ya sam zaa naa. ¹⁵ Mi bugulum yala yalı gə zem be gəda, mi da ke yala be, yaya da kire dun. ¹⁶ Gongɔne mi pa a gɔlun yala be ya: « Tombii kaka bɔyam u juntı, keelubi kaka bɔyam u keelu. ¹⁷ Wɔne yari yinn kɪ fan. Yari daga kɪ fan, pa ya da dɔɔbiyore. ¹⁸ « Mi gɔluyam yari fanre tɔgɔ kan. Mi gurun be, mi yiinn be, gə dam tulayi kiwarı yimdərə gɔla niisuru be ya: «nenun we da zii zimo mi kan wure lalə mi u nen kuka wɔ.» ¹⁹ Do wɔne be mi pa a gɔlun kɪ yala ngege wo gə kune, budayalı, gə dɔnga ke ban, yari mun gə ban be mi da kire. ²⁰ Gongɔne mi pa a gɔlun yala be: nen we mun mi keelubii kende, u tii mun mi kende, we mun mi kende, wure mun mi keelu ya kende.» ²¹ Kɪ gɔladərə gɔla pomde, Yesure benen nanim kɔkɔ, u da kasetə be ya: « Gongɔne mi pa a gɔlun yala be ya: Yalə beneren nen tejan pa u see mi nure ba mun. » ²² Karumbiyobe simə zaa. u da karumbii we gɔla be, u zere fan jansan gə tɔgɔ kan, nunuditiya ba yam u tii. ²³ Karumbiyobe tıjan, Yesu da pu we be, u da wo Yesure kule u gəndə. ²⁴ Simɔn Piere wiwigem u yun wura be u bonzu Yesu wule tɔgɔgə u gɔlun be. ²⁵ Wu karumbii gɔndom Yesu kanun u bonzu be ya: «junti, wuru?» ²⁶ Yesu tombum be ya: « Mi pa sun ziimo a pam were be, wu.» Yesu takim ziimo u sun u pam Simɔn biibo Zuda Isikariotire. ²⁷ Ke banun Zuda mun ziimo, Sutana zuwan wura. Yesu se Zuda be ya: « npu ke nda be, dagə lomban!» ²⁸ esu gɔlun gə sababu ke yemban, laa be da wo ziimo ban, ba kaka wo gə sulun. ²⁹ Keserı see wogugə da wo Zuda nune, kire yembanun, gə da wo ba bongo zere be yesu se ya, be u yɔwu keegə u pu fetərə yemban, budayalı u pam ka dunku kanetisire.) ³⁰ Zuda mu mun ziimo, kɪ gıjan be tiyanre ba liiya. Kɪ mube niin dəma. ³¹ Zuda liiyare pomde, Yesu se be ya: « Wɔne, kɔgune da nenen Biibo ban, kɔgune da Yamba ya ren u tɔgɔ kan. ³² Do kɔgune pangan Yambarən bə tɔgɔ kan. Yamba pagə tundu nɔme kende u Biibo ban u sugo tɔgɔ kan, u pa j dagə ngege wo fiıyɔnw. ³³ Mi biiyo kɔnriwan, mi pa a da fiıyɔnw ya kan dɔm. Yari pa ya pum mi, do mi gɔlun ke Yahutuware, mi pa a gɔlun gə yala wɔne be, mi wo gıjan ke berə, yari da gurun ya va diini. ³⁴ Mi pa a gɔlun yala kerigan durun be ya, yari puyanm zaa. Dam zaa puma nto mi pu yari yalı be. ³⁵ Do yari puga zaa, laabe fan pa ba sulun kɪ kan be yari dam mi karumbiyore.» ³⁶ Simɔn Piere bonzum u be ya: «junti, zıwu nwori?» Yesu tombum be ya: « Mi wo gıjan ke berə, nda gurun ndulum mi nva kɪ gıjanre be, do mi pomde, npa dulun mi pom.» ³⁷ Piere se wura be ya: «junti, buka yembanun, mi da gurun a dulun n'nen nɔme be? Mi petarı a pam a woyannə n'nen yemban!» ³⁸ Yesu tombum be ya: «gɔne, npetarı npam nwoyannə mi yemban la? Gongɔne mi pa a gɔlun na be ya: ngege wo kurkye pagə zaa, npam nkayan mi lese tɔɔ be nwo mi sulun.»

Chapter 14

¹Yesu see: «yale telame bam jansə, mungan Yamba ban, ya mun miyan ban. ²Gənde gijan bongo wo mi Ba menun. Gə da wogam da goneren mi da dagə gəlun yala. Mi wom gijan wosugu yale diini. ³Do mi vaga gijan wosugu yale, mi pa a nunun a kun duruwam a kun yarı takı, budayalı mi wo gijan ke be, yaya gəndə diini. ⁴«Mi wo gijan ke bere, yarı jiin kire keem. ⁵Toma se wura be ya: «junti, yarı yam nverima gijan. I pa ı da yalı ı gurun ı sulu keem? ⁶«Yesu tombun wura be ya: «Mi daa keem, do gəne, do woyannə. Nen kaka veməyam mi Ba kan, do u wo pəru mi kan. Do yarı suluğa mi, ⁷yarı da pa ya sulu mi Ba ya. Do goo wəne, yarı sulumu, yarı namun ya. ⁸Filipe se wura be ya: «junti, bugulun nba yila kɪ pam gə dɔngu yırı. ⁹Yesu tombun be ya: «Filipe, zegen dagə mi wən yarı wo zaa kan, ba zenge nwo mi sulu la? We se naa mi, u see naa Ba Yamba ya. Do nun golum yalı be mi bugulun a Ba yala? ¹⁰Nwo mungə bam be mi wo a Ba re, be mi Ba wo muren la? Mi gəlun gəla ke be yala, mi gəluɣam gə mi sugore, do mi Ba we wo muren, wure dee u tom dari. ¹¹Mungan mi ban, be mi wo a Ba re, mi Ba wo mure, dagə ya da munganrı kɪ tɔgɔ daruren yemban. ¹²Gəngəne mi golum yala be ya: We mun mi ban, mi dee tɔgɔ ke be, u tii pa u da gə dəpa, u da tɔgɔ dəpa bongo ke bɔ mi da ke be, nunuditiya mi wom ə Ba kan. ¹³Kɪ daga, yarı pa ya zəri kake wo kake mi yire wo, mi pa a dagə, budayalı nɔme kende da mi Ba re u Biiboren tɔgɔ kan. ¹⁴Yarı zəriga ka dunku mi yire wo, mi pa a pagə yala. ¹⁵«Do yarı puga mi, yarı pa ya kɔnbu mi kerigan gəla. ¹⁶«Mi pa a zəri a Ba, u pam yala kusuru dunku, budayalı u tɔm ya kan wankatə fan. ¹⁷Kɪ dam gəne wuzugənre, dinijon guruyam gə na gə, nunuditiya, u niijom gə, u yam gə ya. Yarı mi yiinn gə, nunuditiya gə gundarı wo yarı kan, do pa gə da ya zere. ¹⁸«Mi da yarı kambio, mi pa a kun yarı kan. ¹⁹Ngege wo fiɲonw dinijon da mi na dutun, do yarı mi pa ya na mi. Mi woyannə, kire yembun yaya pa ya na woyannə. ²⁰Do gə deɛ duguga ke ban, yarı pa ya sulu be mi wo mi Bare, be ya wo muren, be mi wo yala. ²¹«Mi kerigan gəla woga were zere, do u deegə, wure pu mi, wee pu mi, mi Ba pa u pu u tii, miyan pa a pu u tii, a bugulun a sugo wura. ²²Zude, (we wo da zuda Isikariotire,)wu see wura be ya: «junti, buka yembanun npam nbugulun nsugo yila, nunuditiya nda nsugo bubulun dinijonre?» ²³«su tombun wura be ya: «we pu mi, u pa u kɔmbu mi gəla. Mi Ba pa u da u tii puma, mi wən a Ba wə pirim u kan, ı kun gındə u tii kan. ²⁴We deeyam mi puma, u kɔmbuyam mi gəla. Yarı lugun gəla ke mi nii ban be, go lii muren, Mi Ba we keeri mi, gə lii wuren. ²⁵«Mi golum ngə tɔgɔ yale ke banun mi wo ya beneren. ²⁶Do mi Ba pa u keeri kusuru we be mi yire wo, Wuzugən Kende min, u pa u karibudam yarı kaka fanren. Mi gəlun tɔgɔ ke fan yale be, u pa u tisi ya telame kɪ fan ban. ²⁷«Mi peem yala zulu. Mi peem mi sugo bene se zulu yala. Dinijon peem gə yalı be, mi peem yam gə yala beru de. Yale telame bam jansə, bam wudugu. ²⁸Yarı lugum be mi golum yala be, mi worum, do mi pa a nunun a kun ya kan. Do yarı deega mi puma, ya da pa ya da benyinn be mi wom a Ba kan, nunuditiya mi Ba bɔ mi. ²⁹«Mi golum kɪ yala wəne, ngege wo kɪ tɔgɔdə pa gə dɔngu, budayalı gə dɔnguga ke ban, yarı da munganrı. ³⁰«Mi da gəla bongo gəlun yala dutun, nunuditiya, dinijore junti kunga, guruma kaka tom u kan mi ban. ³¹Do dinijon zem be gə sulu be mi pumi a Ba, co mi Ba pam kerigan ke be, kɪ mi dee. Zəganm, ı pəru ı lii ngege. ³⁰³¹«Mi da gəla bongo gəlun yala dutun, nunuditiya, dinijore junti kunga, guruma kaka tom u kan mi ban. Do dinijon zem be gə sulu be mi pu mi a Ba, do mi Ba pam kerigan ke be, kɪ mi dee. Zəganm, ı pəru ı lii ngege.

Chapter 15

¹«Mı dam rezen tızane gəngənən, mı Ba w gə kəsürün wə. ² Lumko wo lumko ke wo mı ban , do gə deyam biyo, v kırısam kı lumko, . Lumko wo lumko ke dee biyo, v korum kire təngurə kanne lumkusı budayalı gə da biyo gə pərun gə biyo dorugə ban. ³Mı gəlun gəla ke yala bə, yalə samarı gə zəku kire panga wə. ⁴ Təgann muren, mı təm yala. Təzane lunko guruyam gə da biyo gə sugore do gə tom təzane ban, bəru ya da guru ya da biyo, do ya wo təm muren. ⁵«Mı dam rezen təzane kendere, yarı dam gə lunkusire. We təgan mı ban, do mı təm v tii, v da biyo bəngo, nunuditiya yarı da gurun ya da kaka mı ponde. ⁶ We woga təm mı muren, v pa v kəw sale nto təzane lunko, gə kurun. Kı lunkusı kurarı pərun gə se lewure, gə furu. ⁷ Do yarı təmga muren, do mı gəla təm ya zere, yarı pı kake wo kake wo fan, zəram kı, yarı pa ya na kı. ⁸Do yarı deega biyo bəngo, mı Ba nim kəgunə kı kan. Bəru pa ya bugulun be yarı dam mı karumbiyore. ⁹ Mı Ba pı mı yalı bə, mı dam yarı pıma bəru də. Təngan mı pımarən¹⁰Do yarı deega mı kerigan wə tom, yarı pa ya tım mı pımarən, nto mı da mı Baren keerigan gəla yalı bə, kı tım yalə pımarə. ¹¹ « Mı gəlun kı tisiri fan yala budayalı mı benen jındə da yalə zere, do ya benjinne niisuru.»¹²Mı keerigan gəla yere bə be ya: Yarı dam zaa pıma nto mı da yarı pıma yalı bə. ¹³Pıma kaka tomde gə pərun ngə kan be, nən pam v pıme v dəwre yemban¹⁴Do yarı deega mı kerigan gəla, yarı dam mı dəware. ¹⁵ Mı da yarı kom be bəka dutun, nunuditiya bəka yam kegə v junti dee. Mı pa a kom yarı mı dəwə, nunuditiya mı lungu kaka wo kake mı Ba kan, mı bugulum kı fan yala.¹⁶Yarı da gərun mı, do mı gərun yarı, do a gəlun be ya vam ya da biiyo, do ya biiyo təm. Kire yembanun yarı zəriga kake wo kake mı Ba kan mı yire wo, v pa v pam gə yala. ¹⁷Mı gəlun keerigan ke yala bə, kigə bə be, dam zaa pıma.¹⁸«Do dinijən ke bə munga yarı zəma, yarı sulam be ya gə munmə mı zəma yalə yikere də. ¹⁹ Do yarı da dagam dinijore yanə, dinkjən da pagə da yarı pıma, nto gə sugo yangə, do mı gərun yarı a koru dinijore, yarı wo da dinijore yanə, kire yembanun dinijən mun yarı zəma. »²⁰Mı gəlun gəla ke yala bə, yalə tələmə tım ban be ya: Bəka kəgəri wo v junti dəngu. Ba ziimgo mı , pa ba ziim yarı ya. Ba kəmbuga mı gəla, pa ba ba kəmbu yaya yamgə. ²¹ Do pa ba da kı ziimori təgədə yala mı yemban, nunuditiya bo mı kelu sulu. ²²Do mı da wogam kun gəlun ba kan , zunufu da dana bra. Do wəne, deem kaka tom ba kan ba zunufure təgə kan. ²³Nən we mun mı zəma, wu tii ya mun mı Ba zəma. ²⁴ Nən dunku we tom ke da, mı da wogam kı da ba bənən , zunufu da dana bra. Do wəne, ba nam mı tom darıdə, ba mun mı zəma, ba mun mı Ba ya zəma. ²⁵ Do gə damı buduluyalı gəla kere wanrı ba sarıya bərə , gə nii suru, be ya:'ba mun mı zəma təgə kaka yemban '²⁶«Kusuru pirim, kı dam gəne wuzungənre, ke lii mı Ba rən. Mı pa a keri kı ya bam gə lii mı Ba kan. Wu kusuru kunga, v pa v mı kasetə. ²⁷ Yaya pa ya da mı kasetə, nunuditiya yarı gəndəm mı kan foo fəra.

Chapter 16

¹Mi golum yala n'gi fan budayali ya bu zara.² Paba koru yari Yamba dore re, do wankata re piriimi laabe guwi yari, do ba menden be ba dem tom Yamba re.³ Paba da ki nunuditiya ba yan mi ba, ba yan miyan.⁴ Do mi gologu yala budayali ga wankata dongaga, ya sulu be mi golum ga yala foo fira, mi golu n'gi kee be yala kebanu mi wo ya kan be.⁵ Mi womi wee kerimi be kan, do nen kaka wo mi bonzu ziwu a wori? ⁶Do yale bene nenanrk kaka, be mi golum ga yala.⁷ Kiwagaderawo, mi golum yala gone be, ga zim bo yala mi poru, nunuditiya mi woga poru kusuru da kun ya kan.do mi poruga mi pa sega yala.⁸ Ki kunga kee ban, paga bulugu dininoge ren laabe zunufu bra, do terinanari tgo do Yalba re buudu tgo.⁹ Paga bugulu ba zunufu bra, nunuditiya ba wo mun mi ban.¹⁰ Paga bulugu terinanari tgo bra nunuditiya mi womi a ba kan, do yari da mi nan dutu.¹¹ Paga bulugu Yamba re buudu tgo bra, nunuditiya buudu buudama ngra dininoge re nuti ban ga zaku.¹² Tgo bongo wo mi kan a pa golu yala, do yari da guru ya famdan ki dam.¹³ Gonne wunzugon kunga keeban, ga paga mun ya nii gonne kem fan ban.Ga golu ga sugo panga re, do kere paga lugu fan, paga gologu, do kee paga golu tgo kere piiri yala.¹⁴ Paga dongu kogne wo mi ban, nunuditiya ga paga taku mi tgodu ga golu yala.¹⁵ Kee mi ba kom fan, miya yanga.Kire yembanu a golu be wunzugon kende paga taku mi tgodu fan ga golu yala.¹⁶ Ngewo fyonwu yari da mi nan, kire ponde ngewo fyonwu ya payi nan mi ditiya.¹⁷ U karanbiyobe dalu golum zare be ya:"kire koru baka wo? u golu be fyonwu daga u dawu nan, kire ponde ngewo fyonwu u payi nanwu ditiya, do u se nunuditiya u wom u ba kan." ¹⁸ Ba se ya:" ngewo fyonwuga kee u golu be ga koru baka? golu kee u golu be yiri yan ga koru.¹⁹ Yesu sulum be pa piim wu ba bonzu u se be ya:"mi golum yala be ngewo fyonwu ya da mi nan, kire ponde ngewo fyonwu ya paya nan mi ditiya.kirew ya bonzu zaa la? ²⁰ Gongonne mi golum yala be ya:"yari paya za ya se soma, do dininoga paga da benjiine. ya bene paga nen do yale bene nenama paga wusugu ga da benjiine. ²¹Kon woga lokure keeban, u bene nnenama, nunuditiya ga wankati dongum, do bii luru ga keeban, u telme gadiyan ki zimori re dutu, nunuditiya u dem benjiine be nen ne luru dininoga re.²² Kire yembanu yala bene nenari be, do mi pa nan yari ditiya, do yale bene paga da yimban.Nen kaaka²³ da guru u koru yale benjiidiri ya zere. Ki de dongaga keeban, yari da mi bonzu kaaka re dutu, gongonne mi pa golu yala be:yari zara ga kaa ke mi ba kan mi yire wo u pawu pan ki yala.²⁴ Foo ga ku dongu bee ban, yari wo kaaka zara mi yire wo. zaram be ya paya nan nanri, ki wo yale benjiidaru re nii paga suru.²⁵ Mi golum ki tgo ga yala teren wo, do wankati re piiri mi da golu yakan teren wo dutu, do li pa golu mi ba re tgo yala ga pomsu.²⁶ Ki de dongaga, yark paya zara mi ba mi yire wo.mi da golum be mi zaram wu yala,²⁷ Nunuditiya mi ba sugo piim yari.wu piim yari , nunuditiya ya piim mi do yari mumu ga ban be mi kum a li Yamba re. ²⁸ Mi lum a ba kan a kun dininoga re.Wanni, mi pa li dininoga re a va a ba kan.²⁹ U karanbiibo golum wura be ya:"wanni mi, nguyan teren kaaka, do ngolum npomsu. ³⁰ Yiri sulum wanni be nyiin kaaka fan, do nyama ton be nen bonzu nu.Kire yembanu yiri munga ban be nii Yamba kan. ³¹ Yesu tombum be ya:" yari dam munganri wanni la?"³² Nanga, wankati piirim, ki wankati dongum danna, be yari fan paya seyi ya va ya gade giyanda re, yari paya dumu a tayan.Do mi ton a tayan nunuditiya mi ba wo mi kan. ³³ Mi golum ki tgo ga yala budayali yari nan zulu mi kan.Yark paya nan zimori dininoga re do dam ya bene kurawan, mi nam guruma dininoga ban!".

Chapter 17

¹Ki gɔla re ponde, Yesu takam u juu donde u gɔlu be ya: "mi baa wankati dɔnga, dɔngu kɔgane won n'biibɔw ban budayali nbiibɔw ya dɔngɔ kɔgane won nban, ²Do npan wura panga Hadama biyo fan ban, budayali bee npan wura be, wu pan woyan kee kɔmiyan zɔke be fan ren. ³Woyan ke kɔmiyan zɔkegɔ ngi wɔ be ya: "ba jin be gɔne Yamba betiyan nu won, ba sulu soguru Yesu we nkeri be. ⁴Mi dɔgume gɔne wɔ nu ban a wo tɔnan biye ban, tom ke npan muren be a da be mi damgɔ gɔ nii suru. ⁵Mi ba, wanne kɔgane ke da wo nban nkan, kɔgane kee da mi ban nkan do diniyogɔ wo wɔsugu be, dɔgu ki kɔgane won mi ban nsugo kan. ⁶Laabe be npan muren ba lii nni diniyogɔ re be, mi bulugum nyire bere, budayali ba sulu nu. Ba da dam nne yan ne, npame be muren ba kɔmbum ngɔla. ⁷Wanne, ba sulum be tisiri kee npan muren be, ki fan li nu kan, ⁸Nunuditiya gɔla kee ngɔlu muren be, mi gɔlum ki fan bra, ba sulum gɔ pomusu bd nne nu wo mi kan, ba mumme gɔ ban be nne keri mi. ⁹Mi zɔram nu bere, mi zɔram nu diniyogɔ re, do bee npan muren be, mi zɔram nu bere, nunuditiya be dam nne yane. ¹⁰Mi yan fan, nne yange nne yan fan, mi yange, kɔgane dɔngu nban kure yemban. ¹¹Mi da ten diniyogɔ re dutu, do be wo diniyogɔ re, mi wom nkan. mi ba Yamba kende, yire kee npan muren be, mi kɔmbumgɔ kure panga re, budayali ba da tiyan, nto mi won nu da tiyan yalɔ be. ¹²Mi wo ba kan keban, yire kee npan muren be, mi kɔmbum be kure panga re. Mi kɔmbum be, ba kaka wo nenɔ, fo nenoma bii, gɔ dam budayali Yamba sewe re gɔla nii suru. ¹³Do wanni, mi wom nkan, mi gɔlum nnɔ tɔgdɔ do a da wo diniyogɔ re dɔme, budayali mi benjindɔrɔ re nii surugon gɔ gɔdɔ ba zere. ¹⁴Mi gɔlum bra, do diniyogɔ mumme be zɔma, nunuditiya ba wo da diniyogɔ re yanne, nto mi wo da diniyogɔ re yanne yalɔ be. ¹⁵Mi zɔriyan nu be kuru be diniyogɔ re, do kombu be Sutana ren. ¹⁶Ba wo da diniyogɔ re yanne, nto mi wo da diniyogɔ re yanne yalɔ be. ¹⁷Same be gɔne kemban. Gɔne ngɔla wɔ. ¹⁸Mi kerim be diniyogɔ re nto nkeri mi diniyogɔ re yalɔ be. ¹⁹Mi pamme a sugo be yemban budayali biyan pan ba sugo, do ba sam ba sugo gɔne zere. ²⁰Mi zɔriyan nu be mumoren da bere paba mun nban ba gɔla re yemban, mi zɔram nu biya re. ²¹Budayali ba fan da tiyan, mi ba, ntoo mi wo nne do niyan wo miren yalɔ bebiya tɔn yiri ban, budayali diniyogɔ mungɔ ban be nne kerimi. ²²Nɔmen kende e npan muren be, mi pammɔ ki bra, budayali ba da tiyan, nto mi won nu won da tiyan yalɔ be. ²³Mi wo ba wɔ, niyan wo mi won, budayali ba da tiyan ba nii suru, budayali diniyogɔ sulu be nkerim mi, do npiime be nto npii mi yalɔ be. ²⁴"Mi ba, bee npan muren be, mi wo giyan kere be, mi piime be biya gɔndɔ mi kan dini budayali nɔme kendege kee npan mure be, biya nan ki, nunuditiya npumme mi do diniyogɔ wo wɔsugu. ²⁵Mi ba terinan, diniyogɔ wo nu sulu do mi sulum nu, biya sulum be nkerim mi. ²⁶Mi bulugume nuire bra, budayali npiimi piima ke wo be, ki gɔndɔ ba wɔ, do miyan gɔndɔ ba wɔ.

Chapter 18

¹Yesu zoku ki gola ban keban wu wo u karənbijobe vam ba va Sedron ba numu koku. Dəma gərə tiyan da wo dini, Yesu wo u karənbijobe zum gə zere. ²Juda we da pəw se Yesu nuren bə, wu da nii ki dəma gərə re giyan, nunuditiya Yesu wo nu karənbijobe nii ba va dini. ³Kire yembanu Juda va ki dəma gərə re, wu wo sadasəre re denəga wo sinəruwan bee sarga koluwa re putena wo farisenwa keru bee bə. da ba petari koma wondə wo lampa wo game zuru namba wo. ⁴Təgo kee pagə da Yesj re u nii ki fan, u vam bə tusu u bozu bə be ya: "wuruw yarə pume?" ⁵"Ba tombum be ya: "Yesu Nazareteti. Yesu se bra be ya: "mıwu" Juda we da pəw sewu nuure bə da wo ba beneren u zərəgə. ⁶Yesu gola bra keban be "mıwu", ba nunum ponde ba zarə tənjan ren. ⁷Yesu bomzum bə tintiyan be ya: "wuruw yarə pume?" ba tombum be ya: "Yesu Nazarete ti". ⁸Yesu tombum be ya: "mı golum be mıwu, yarə punga mı, duwam nnə bə pəru. ⁹Gə dam bəru budayalı ki gola re nii suru, u da golu ke be ya: "mı ba, bee npan muren bə bə kaka wo ları mı nuuren. ¹⁰Sian duwu tiyan da wo Simon Piere kan, wu koru gə u fansə sarga koluwa re putena re bəka re zulu zune (wu bəka bəwu re yire Malkus). ¹¹Do Yesu se Piere lə be ya: "se nsian gə pəngə re. mı ba petə zimori ke muren bə, mı pa kayan gə ban la?" ¹²Ki ban, sadasə denəga wo ba putena won yahutuwa re səmərūwa mummə Yesu ba dii. Ba cam u wo Anə kan dərū. ¹³Kayife we da da sarga koluwa re puti re ki bene re, Anə da dame Kayife təsəbə re. ¹⁴Kayife we da temsə yahutuwa se ya: "gə zəm bə bə tiyan tiwu laabə f an ren yəngən ren", wu kayife yere. ¹⁵Simon Piere wo Yesu re karənbijobe dalə da dulum ba nəmən. wu karənbı da dam sarga koluwa re suluru dalə re. Yesu zu sarga koluwa re puti menu keban, wuya zum. ¹⁶Do Piere tənəmə salə u zərəgə zuwen niire kule. Karənbı we da sarga koluwa re puti re suluru re bə, wu lim. Konw were da səm nii bə, u golum wu kan u se Piere za kan. ¹⁷Kon tom dərūw we da səm nii bə, wu golum Piere lə be ya: "nnə bəwu re karənbı tiyan niyan wo la?" Piere tombum be ya: "ayi ki dagə mı won." ¹⁸Tome dərūwa wo səmərūwa da zərəgəm lewu mukari re kule ba luku nunuditiya wari da wo ba ban. Piere ya da wo ba kule u luku lewu. ¹⁹Sarga koluwa re putena bomzum Yesu u karənbijobe wo u karəngon gə re təgo u kan. ²⁰Yesu tombum be ya: "mı golum duniyogə fan re sere fungə ren. suufan mı kerənbədamə laabə Yamba kəgəne dora do Yamba kəgəne dore kəgə re, yahutuwa fan denı giyan kere fan. Mı wo kaka golu fekarle. ²¹Bəka yembanu ya bonzu mı? bee se ba zune mı kan bə, bonzu bə mı gola re. Mı golu kee bə bə nii ki". ²²Yesu golu ki gola keban, sənəru tiyan were da zərəgə u kule bə, wu yegemə muwu do u se ya: "sarga koluwa re putirew ntombu bə la?" ²³Yesu tombum be ya: "taa mı golum gola zombə golu muren, do taa gola kedəgə lı golu bəka yembanu nmewu mı?" ²⁴Ki ban Anə dume Yesj re diyanrı u va sarga koluwa re puti Kayife kan. ²⁵Ki wankatə ban, Piere da wk dini u zərəgə u lukı lewu. ba bomzum wu be ya: "ngra bəre karənbı tiyan dagə niyan won?" ²⁶Do Piere kayanmə gə ban do u se ya: "ayi ki dagə mı won." Bəw wee zune Piere da fansə bə, wure babi da dam sarga koluwa re puti re tom bii re, wu golum Piere lə be ya: "mı wo nunan u kan dəma gərə re la?" ²⁷Do Piere nunum u kayan dətiya, ki giyan sugo kuriye zam. ²⁸Kire ponde ba lim Yesu wo Kayife menu ba va n wo guvənerunw menu zonzon fəragə wo. do yahutuwa wo guvənerunw menu budayalı ba guru ba zii pəru nyine foo re zimo Samari wo. ²⁹Kire yembanuw guvənerun Pilate lii u va ba kan. wu bomzum bə be ya: "bəka yembanu ya kətən ngra bə nənən?" ³⁰Ba tombum be ya: "ngra bə da wogam da təgo zombə dərū re, yiri da da wu se nuure." ³¹Pilate se bra be ya: "ya sugo varam wu buudan gə malə ya sugo sariya wo. yahutuwa tombum be ya: "yile sariya wo golu be u guwam nən kaaka." ³²Ki dam budayalı Yewu golu gola kee u bugulu u təmarən təg' bə kire nii suru. ³³Kıban, Pilate komə Yesu u zuwon dore u bomzuwu be ya: "nuw yahutuwa re pəwu wo bə la?" ³⁴Yesu tombum be ya: "n'golum ki n'sugo re la?, laare golu ki n'nan mı təgo kan?" ³⁵Pilate tombum be ya: "yahutu wıwon la? n'sugo budugə re laabə wo sarga koluwa re putena se nu mı nuren, bəkeyi n'da?" ³⁶Yesu tombum be ya: "mı pəri wo da nni dinipogə re yanne. mı pəri da dagam nni dinipogə re yanne, mı tom biyobe da paba kunrə koma budayalə mı bu zun yahutuwa re nuren, do wanne, mı pəri wo da nni dinipogə re yanne." ³⁷Pilate se wura be ya: "pəwu nwon la?" Yesu tombum be ya: "pəwu mı won. mı lure juu do mı kune juu dinipogə re gə dam gonne kasetire. nən wee da gonne yanne, wu semə mı gola wo." ³⁸Pilate se wura be ya: "bəkeyi gonne won?" ki gola re ponde Pilate boro lim u va yahutuwa kan u golu bra be ya: "mı wo zargə giyan kaaka nan nni bəwu ban. ³⁹Do gə malə yale luruwigə wo, mı duyim kasubii tiyan pəru nyine foo re wankatə ban bene fan. yari pim be mı duv yahutuwa re pəwu la?" ⁴⁰Ki ban ba narəm ditiya be ya: "Ayii nnibəw dagə! duv Barabasi. Do Barabasi da dam zarə nən ban tire.

Chapter 19

¹Ki ban, Pilate se ba muṇam Yesu ba vənə tən vusiye wə. ²Sɔdasərə dam sewu wo banfəlan ba puu Yesu re yine ba se jutu sən kɔɔ v bonde. ³Ba kɔgəsəm v kan ba se wura be ya:"n'vɛrima yahutuwa rne pew!"ba yegemə wu. ⁴Pilate boro lim v gɔlu zamagə rɛ be ya:"nanwu, mɪ paa koruw yala fuugə rɛ, budayalə ya sulu be mɪ wo zargə giyan kaaka nan nni bɔɔ ban. ⁵Yesu lim sale sewu da tənəm v yine, jutu sən kɔɔgə da wo v bonde. Pilate se bra be ya:"nan wu bɔɔwu!" ⁶Sarga koluwa rɛ jutenə wə sinərɔwə nanwu keban, ba nanrəm be ya:"pɛkɔw dan ban! pɛkɔw dan ban! Pilate gɔlum bra be ya:"yari sugo varam wu pɛkə dan ban be mɪ wo zargə giyan kaaka nan nni bɔɔw ban. ⁷Yahutuwa tombum be ya:"sariya tiyan wo yiri kan, gə malə kɪ sariya wə, v zɛm be v guv, nunuditiya v se be Yamba biibɔw v wə." ⁸Pilate lugu kɪ keban, v wundugum gə da gə bɔ fɔra. ⁹U boro zum dore v bomzu Yesu be ya:"nlu zige?do Yesu wl tombu. ¹⁰Kɪban Pilate se wura be ya:"n'da gɔlu a kan bra?nu wo sulu be guruma wo mɪwon a dunu, do guruma wo mɪwon a pɛkə nu dan ban la? ¹¹Yesu tombum wura be ya:"guruma kaaka ton n'won mɪ ban, fo Yamba pan nnan kee gə lii donde, kɪrɛ yembanu nɛn were sən mɪ nuure bɛ, wure zunufu bɔ nne yangə. ¹²Foo kɪ wankati ban, Pilate da pumə mandənan budayalɪ v nan Yesu v duv do yahutuwa nanrəm be ya:"nduga nni bɔɔw, Rɔmɛ pewu rɛ dɔ dagə nwon. Nɛn were da v sugo wo pew, Rɔmɛ pewu rɛ zɔgɔw wuti wo! ¹³Wu gədəm buudu buudənɛ giyan rɛ kere yire Pave, kɪ yire re kɔɔ be giyan wɔsəgari, (heburu man won gə yire Gabata.) ¹⁴Gə dam pɔrun nyine foo tənjan zɔmɛn ban wuya bɛnɛ lere. Pilare gɔlum yahutuwa re be ya:"naan ya pewu!" ¹⁵Ba nanrəm be ya:"koruw nge! koruw nge! pɛkɔw dan ban!" Pilate gɔlum bra be ya:"mɪ pɛkə ya pewu dan ban la?" Sarga koluwa rɛ jutenə tombum be ya:"pɛ duku ton yiri kan Rɔmɛ pewu rɛ ponde." ¹⁶Kɪban Pilate dum Yesu ba nuren, paba pɛkə. ba mummə Yesu ba pɔru wə. ¹⁷Yesu takəm v pɛkə dan v lɪyɔ zagə rɛ v vɔɔ giyan dalle, gə yire be jukomba giyan, (heburu man won gə yire be Golgota). ¹⁸Sɔdasərə pɛkəm Yesu dan ban kɪ giyan rɛn, laa nii dɛpa wə. tiyan da wo v tɔgɔrɔ tiyan kan tiyan ya da wo v tɔgɔrɔ tiyan ya kan, Yesu da wo ba bɛnbɛnɛ rɛn. ¹⁹Pilate wanrəm wanrark dalə v makə Yesu re pɛkə dan ban. Kee da wanrə gəban, kɪ ngiwo "Yesu Nazaretiti yahutuwa rɛ pewu. ²⁰Yahutuwa bongo karbədanmə kɪ wanrari, nunuditiya ba pɛkə Yesu giyan kere bɛ kɪ giyan da wo zagə rɛ kule, gə wanrəm heburu man won, Rɔmɛ man do Grekuman won. ²¹Yahutuwa rɛ sarga koluwa rɛ jutenə gɔlum Pilate rɛ be ya:"bu wanrə be yahutuwa rɛ pewu, do wanrə be u se be yahutuwa rɛ pewu v wə". ²²Pilate tombum be ya:"kee wanrə bɛ, gə wanrəm gə zɔku". ²³Sɔdasərə pɛkə Yesu kee ban, ba takəm v jutugə ba taarə nansə rɛn, sɔdaga tiyan takə tiyan. Ba takəm v forigiya yanrari da ton gə ban gə sum gə da zere tiyan donde fo tənjan rɛn. ²⁴Sɔdasərə gɔlum zaa rɛ be ya:"ɪ buwam kɪ forigiya fansə, do dam "vote" gə ban ɪ sɛm wule pawu nangə. "gə dam budayalə Yamba sɛwɛ rɛ gɔla nii suru. Kee gɔlu be ya:"ba tarəm mɪ jutugə zaarɛ, ba da "vote" mɪ jutugə ban. "sɔdasələ da kɪ bɛ gə. ²⁵Yesu re nii won v baabi kon won Klopasi rɛ kon Mariyama won Magdala Mariyama, ba da zərɛgəm Yesu re pɛkə dan rɛ kule. ²⁶Yesu nam v nii wo karənbɪ we u da pii bɛ. v nam wuya zərɛgə v nii re kule. Wu gɔlum v nii re be ya:"konw nan nbiibɔw." ²⁷Kɪrɛ ponde v gɔlum wu karənbii re be ya:"nan nnii". fo kɪ wankati ban, wu karenbii vam Yesu nii wo v sugo mɛnu. ²⁸Kɪrɛ ponde, Yesu sula be kaaka fan dam gə nii suru keban, v se ya:"numukurun mɪ ban". v gɔlum budayalɪ Yamba sɛwɛ rɛ gɔla rɛ nii suru. ²⁹Wongu tiyan da wo dini, gə da suori "divin" tonton wo. sɔdasərə sɛm fuu kɪ divin tontondə kan, ba dən hisopɛ tɛzane lunko jine ba se Yesu re nii ban. ³⁰Yesu nan divin tontongə keban, v se ya:"gə suro" kɪrɛ ponde v tisəm v juu v duv v wunzugon. ³¹Pɔrun nyine foo tənjan zɔmɛn, yahutuwa da piyan be laabɛ tɛpa tən pɛkə desərə ban gə da wunzugon dɛɛ, nunuditiya kɪ wunzugon da dam dɛɛ kɔɔ rɛ. kɪrɛ yembanu ba zərə Pilate be laa pɛkari rɛ karsə gunu, ba tɛpa li desərə ban. ³²Sɔdasərə dɔgum Yesu wo bɛɛ ba pɛkə bɛ tiyan ban ba gunu wure karisi, kɪrɛ ponde ba dɔgnu tiyan ya ban, ba gunu wuya yangə. ³³Ba dɔngu Yesu ban keban, ba nam be v tiwa v zɔku, kɪrɛ yembanu bawo wure karisi gunu. ³⁴Do sɔdasələ tiyan zɔm v tɔgɔrɔ porusəgə wo, kɪrɛn sugo gerəma wə numu rɛn li. ³⁵Wee nangə bɛ, wu sugo dam kaseti, v kasetərə dam gɔnɛ rɛn. Ba sulum be gɔnnɛ v gɔlu, budayalɪ yaya da munjanri. ³⁶Kɪ tɔgɔgə dam bɛru budayalɪ Yamba rɛ gɔla rɛ nii suru be ya:"v kuge kaka da gunu." ³⁷Yamba sɛwɛ rɛ gɔla duku gɔlum be ya:"wee ba zɔwu bɛ, ba see pagə nawu." ³⁸Kɪrɛ ponde Arimante Yusufu zərəm Pilate be v pawu dakə Yesu re tiwugə. (Yusufu da dam Yesu re karənbii duvɛrɛ do v da fekəm kɪ yahutuwa rɛrɛ see wundugə yemban). Pilate tɛrəm Yusufu vam Yesu re tiwugə takə. ³⁹Nicodeme wee da va Yesu kan dɛɛ dalle wonjan njiwon, wuya kum muren wə aloes nuwan lum jiin yansərə kilo fisətɔɔ rɛ duv wə. ⁴⁰Bɛɛ laa niigə takəm Yesu re tiwugə ba se fɔnrugu gə ban, gə malə yahutuwa rɛ tiwu koye tɔgɔ wə. ⁴¹Yesu pɛkə dan ban giyan kere bɛ, dɛma gɔrɛ tiyan da wo dini vɔm duru tiyan da wo kɪ dɛma gɔrɛ re zɛrɛ, nɛn kaka tiwu da wo koye gə zɛrɛ dɔm. ⁴²Ba koyim Yesu re tiwugə dini, nunuditiya yahutuwa rɛ wunzugon dɛɛ da tənjan zɔmɛ gə, kɪ vɔm da wo dine kule.

Chapter 20

¹Yakabene diye doru re diyonyan jonjon fɔra, wuya ya wo li kee ban, Magadala Mariyama vame vɔme ne, u miime be luko lime vɔme ne niban. ²U sesime u va gɔlu pieri do Yesu pii jarimebiyi wee bɛɛ re brya:" ba korume puti vɔme ne, yiri yan zigow ba se wu." ³Pieri wɔ wu karimbiyi mumi keme ba va vɔme ne. ⁴Ba niigɛ fanw da sesime ja kan, do u sesime u poru Pieri re. ⁵U bunume u sime vɔme ne, u name fɔnrugugi do u wo ju vɔme ne. ⁶Simɔn Pieri wee da dulu bɛɛ dɔngume u ju vɔme ne, u na fɔnrugugi tiganri. ⁷U miyime tiwugi re diye wuni wɔ fɔnrugugi vɔme ne. Tiwugi re fiye wuni pilemi gi tundu gi mumo. ⁸Ki ban karimebiyi wee dɔngu vɔme ne doru ya jume u na wodiri u da muganri. ⁹Ki ban karimebiyobɛ da xo wo Yamba gɔla famudame, kee gɔlu be Yesu pa u wɔ u li tipa bɛɛ re. ¹⁰Kire pɔndɛ karimebiyobɛ nunume ba va ba mɛnu. ¹¹Mariyama da wo vɔme ne niban salɛ u ziyɛ, u ziyɛ kee ban u bunume u sime vɔme ne zɛrɛ. ¹²U name meleke nii yutu porome ne tiyan u yu kan, tiyan u niye kan. ¹³Mɛlekɛdi bɔnjume Mariyama beya:" kɔnw bukayi n'ziyɛ? " kɔnw gɔlume beya, ba korume a puti do a yame jigow ba sewu. ¹⁴Kire pɔndɛ u wusugume u sime u pɔndɛ u na Yesu zirigi do u wo Yesu sulu. ¹⁵Yesu bɔnjumu beya:"kɔnw bukayi n'ziyɛ? wuru n'pume?" ¹⁶Yesu gɔlume wura beya:" Mariyama, Mariyama wusugume u kan u gɔlu wura Heburuma wɔ beya:"Raboni" (kire kɔrɔ be karamɔgɔ). ¹⁷Yesu gɔlume wura brya:" fu mi dɔme nunuditiya mi wo va a baa kan dɔndɛ dɔme, do va gɔlu mii baabiyobɛ re be mi pa a dime a va i fanw re baa Yamba kan. A wome mii Yamba do yalɛ Yamba kan. ¹⁸Magadala Mariyama vame gɔlu karimebiyobɛ be u name puti. U gɔlume bɛra Yesu gɔlu wura kee. ¹⁹Kire diyonyan, yakabene diye diru re diyonyan dandɛ nii wo, karimebiyobɛ vame deni dorɛ duku re zɛrɛ ba sɔgɔme nii ba ban Yahutina sɛwuduge yimeban. Yesu kume zirigi ba bɛɛ re u gɔlu bɛra beya:" julɛ gindi ya kan." ²⁰Kire pɔndɛ u bugulume bɛra u nusi do u tɔngurɔ. Karimebiyobɛ naa Yesu ba bɛɛ dame yimeban yoyogo. ²¹Yesu gɔlume bɛra duruwame beya:" julɛ gindi yari kan, mii baa keri mi yali bɛɛ, miyan pa a keri yari bɛru." ²²Ki gɔla re pɔndɛ u fosume bɛ u gɔlu bɛra beya:" sogame wujugo kiedɛ." ²³Yari yafidiniga nɛn wee junufu u pa u na yafidinɛ, do yari woga nɛn wee da yafa, u da yafidinɛ na. ²⁴Gi miime be Thoma wee yirɛ filani, u dame Yesu karimebiyo fiyonigɛ re tiyan u wɔ, u da ton ba kan Yesu pa u va ba kan kee ban. ²⁵Karimebiyobɛ dali gɔlume Thoma re beya:" yiri name i puti." Thoma gɔlume bɛra beya:" mi woga pekari re nɔme na, do a peli a nu n'tɔngurɔ ban, mi da ! muganri da fewu." ²⁶Daa nuntɔlu re pɔndɛ karimebiyobɛ vame deni dorɛ Thoma da gindime ba kan, nii re sɔginari, do Yesu kume zirigi ba bɛɛ re u gɔlu bɛra beya:" julɛ gindi ya kan. ²⁷Kire pɔndɛ pɔndɛ u gɔlume Thoma re beya:" sɛ n'nubiyɛ n'gɛ n'sime mii nusi, kuru n'nu n'dusu mii tɔngurɔ, do n'li kɔmiyan muganri re n'da muganri." ²⁸Thoma tɔmbume u gɔlu beya:" mii puti, do mii Yamba." ²⁹Yesu gɔlume wura beya:" n'naa mii kire yimebanu n'da muganri. Bee da muganri do bo mi na dame dɔɔ biyo rɛ." ³⁰Yesu dame kaseti bɔngo u karimebiyobɛ sɛ re kee wo wanri Yamba sɛwɛ re. ³¹Do n'gi tɔgɔ wanrime budayali do ya na muganri be somuru Yesu,Yamba biyi. Do ya muga u ban pa ya na woyan u yirɛ wo.

Chapter 21

¹Kiré pɔndé Yesu bugulume u sugu karimebiyobé ditiya Tieriyade re baagi niban, do nan yalu u bugulu u sugu bera. ²Simɔn pieri do Thoma wee yiré filani, Nathanael wee li-Cana Galilé, Zébedé biyobuwa, do Yesu re karimebiyo nii da wo u kan. ³Simɔn Pieri gɔlume bera beya:" a wome kora mume." ba gɔlume wura beya:" i pirime n'kan." ki ban ba zimemi ba va ju kokura re, bo ka-ka mume yii wo. ⁴Jɔnjɔn nii wo Yesu vame zirigi baagi nii ban, do karimebiyobé wo Yesu sulu. ⁵Yesu gɔlume bera beya:" biyokɔnriyan ya name kora la? ba tɔmbume be ayi. ⁶U gɔlume bera beya:" kɔwame jɔwgi numu ré, jɔwgi sume kora wɔ fo bo guru ba vejigi ba koru numu ré." ⁷Ki ban Yesu piyi karimebiyi wee bɛɛ gɔlume Pieri re beya:" nɔti wu Simɔn Pieri lugaa be nɔtiw u takime u yutugi u sé, nunuditiya u da korume u yutugi do u kɔ u sugu baagi re. ⁸Karimebiyobé dipa kume kokura wɔ. Jɔwgi kee su kora wɔ, ba da vejime gi. Ki giyan wo tosu liye nii ban. Metire kosome yandɔgɔ. ⁹Ba dɔngu baagi niban kee ban, ba miyime lewulusi dini kora do buri gi ra. ¹⁰Yesu gɔlume bera beya:" kuwame kora kee ya mume bɛɛ wɔ." ¹¹Simɔn Pieri jume kokura re u vɛji jɔwgi u koru fuwgi ré, jɔwgi sume kora kɔguya wɔ, kora re fanw dame kora kesome fisnɔme do tɔɔ. Kora wɔ gi dikari wɔ jɔwgi wo kanri. ¹²Yesu gɔlume bera beya:" kuwame jimo ji, karimebiyi ka-ka wo guru ba bɔnju be wuru nu wɔ, ba sulume be ba nɔtiw. ¹³Yesu dɔngume ba kan, u taki buri wɔ kora u tari bera. ¹⁴N'gi dame Yesu re bugulu n'sugu u karimebiyobé lesé tɔɔ re yana, u wuwa u li tipa bɛnɛ re. ¹⁵Ba jio jimo re pɔndé, Yesu gɔlume Simɔn Pieri do Yohana biyibɔ re mi piima wo n'benesé re gi bɔ n'dipa la ? U sé n'yewu, n'yi be mi piime nu. Yesu gɔlume wura beya:" pame jimo mii petiri re. ¹⁶U gɔlume wura lesé tɔɔ re yana ditiya beya:" n'yewu nɔti n'yi be mi piime nu." Yesu gɔlume wura beya:" sime mii petiri." ¹⁷Yesu gɔlume wura lesé tɔɔ re yana ditiya beya:" Yohana biyibɔ Simɔn, n'piime mi la?" Pieri gɔlume wura beya:" nɔti n'yi tɔgɔ fanw, n'yi be mi piile nu. Yesu gɔlume wura be pame jimo mii petiri re. ¹⁸Gɔngɔnɛ mi gɔlume n'na be n'wo bikori re kee ban n'gurume n'diyi n'tigan n'veme n'dingo giyan re, do n'banjiniga nen duku re pa u mume n'nu ban u va n'wɔ n'piyan zii. ¹⁹Pieri pa u tiwu yali u dɔngu kɔgine wɔ Yamba ban ki gi Yesu gɔlu wura. Kiré pɔndé Yesu gɔlume wura be dulu mii nɔme. ²⁰Pieri wusugume u na Yesu pii karimebiyi wee bɛɛ piri ba pɔndé. Wu karimebiyi wusugume u va Yesu kan yiikuro jimo wankati ban. U va u bɔnju be nɔti wule pa u sé nu nuré? ²¹Pieri name wu bɔw u gɔlu Yesu re beya:" wu bɛɛ n'pa n'da wu yali?" ²²Yesu gɔlume beya:" mi piiga. be woyan time fo mii kune n'ne bukaa wo gi ra? dulu mi." ²³Kiré yimebanu ki gɔla seyi baabiyobé bɛnɛ re be wu karimebiyi da tiwu dɛ, do a gɔlume wura be a piiga be woyan time fo mii kune n'ne bukaa wo gi ra? ²⁴Karimebiyobé fanw korume kire kaseti, do ba da wanrime gi be gɔnɛ gɔɔ. ²⁵Yesu dame tɔgɔ dari bɔngo, do gi fanw wanriga sewe re gi da giyan diniyogi re.

Acts

Chapter 1

¹Teofile Yesu da tɔgɔ kee, do kariwɔn kee gi u da u tome né sigidine. ²Fo gi va dɔngu u taki u va dɔndé kee ban. Mi semi n'na kiré sewe sani u pa u va dɔndé. U gɔlu kee wujugo kiede panga wɔ u karimebiyobé re. ³Yesu re jimori re pɔndé u bugulume u sugu u karimebiyobé ré kaseti bɔngo ré, u da bugulume u sugu bera daa finansi u gɔlu Yamba peri re tɔgɔ. ⁴Yesu wɔ u karimebiyobé denime ja kan, u gɔlu bera beya:" baame tosu Jerusalem ban." Mi se nii kee a baa re yale yimeban toramegi dini. ⁵Yohana seme laabe numu, do ziengɛ pɔndé daa giyala mi pa a se yari wujugo kiede re. ⁶Ba siga wo ja kan ba bɔnjumu beya:" nɔti turugaw n'pame nunu peri wɔ Israel? ⁷U gɔlume bera beya:" mii baa koruga mandigan kee u sugu panga re, yari wo zeme be sulu ki." ⁸Do yari pa ya na guruma wujugo kiede tisigo ya ban kee ban. Yari pa ya da mii kaseti Jerusalem, Judé, Samari fo tigan biyé re dame ban. ⁹Yesu jɔkaa ki gɔla ban, u takime dɔndé u ju wara re, do bo wu na dutu. ¹⁰Kelu biyobé sime u wo dɔndé kee ban, buwa yutume porome tenan nii ré ku zirigi ba kulé. ¹¹Bɛ buwa be bɔnjume be beya:" Galiléna, bukayi yari wo n'gé ya zirigi ya sime dɔndé? Yesu wee li ya bɛnɛ re u va dɔndé bɛɛ, yari pa ya na u kune beru. ¹²Kiré pɔndé kelubiyobé nunume ba va Jerusalem, ba li Oliviyé tunturugi ban, ki wɔ Jerusalem wo gawu kilometiri tiyan. ¹³Ba dɔngaa jaagi re ba dimemi dɔndé doré ré ba da juyi zii be kɔnyɔn, be laabe dame Pieri, Yohana, Yakuba, André, Filipi, Thoma, Bartelemi, Matiyo, Alifé biyibɔ Yakuba, Simɔn, Zelote, do Yakuba biyibɔ Judé. ¹⁴Ba fanw timi Yamba zira re, longuse biyé tiyan wɔ. Kanw dali wɔ Yesu re ni do u baabiyo ya da wo dini. ¹⁵Kiré diyɔnyan laa kosome do fisinii re da wo dini, Pieri zimi u zirigi u baabiyobé bɛnɛ re beya:" ¹⁶Baabiyobé wujugo kiede gɔlu kee sewe re Dawuda nii ban Yesu re muguruwa re yikeréti Juda tɔgɔ kan. Gi dame tuyali gi gɔla re nisuru. ¹⁷I da mandami be i duw name teré. ¹⁸Wu bɔw yɔwume wanw u tɔgɔ zɔmbɔ keseri wɔ, kire pɔndé u tugusume u veme, u vivion seyi. ¹⁹Jerusalemna fanw yi gi, ba semi ki wanw yiré Hakeldama, kee kɔɔ be gerima wanw. ²⁰Gi wanranri wo Zaburu re sewe re be u megɛ pa gi time kɔmboro, do nen duku pa u taki u tome. ²¹Kiré yimeban, yiri wɔ bɔw wee da veri nɔti Yesu da wo i

kan kee ban.²² Yohana wee see laa numu bæε re wankati ban, fo gi dɔngu Yesu re va dɔndé ban, gi dame wajibi u tiyan kusu i ban i koru Yesu re wuyε kaseti ja wɔ.²³ Ba gɔlume wura beya:" Yusufu wee yiré Baranabasi, u da komi be Jusitus, do Matiyasi.²⁴ Kire pɔndé ba zirime Yamba beya:" i puti, n'yi nɛn fanw re bɛnɛsé, n'goru laa bee n'gi laa nii re bɛnɛ re bugulugi yila.²⁵ Budayali do u ju kelubiyi yane nɛ tome Juda yɔngɔn re, wee li i kanu va u sugo giyan re.²⁶ Ba dame "voté" ba taki Matiyasi ba kusu karimebiyo fiyon tiyan ban.

Chapter 2

¹Pantikote re diyonyan karimebiyobé fanw denime giyan tiyan re. ²Ki ban noma kow lime dondé n'to watima kowgi ba da wo doré kee re zere fanw sume. ³Ba dulume mukume n'to lewu mukari, gi tarime ba fanw re yiné. ⁴Ba fanw sume wujugo kiede wo ba sigidame man duku re gola, n'to wujugo kiede sé gi ba nii ban yali bee. ⁵Yahutuna bee da wudugu Yamba sé bee da wo Jerusalem. Ba lime dondé wara re leré budugi fanw re zere. ⁶Ba lugaa ki noma kogi, ba fanw re telime yansime, nen fanw lugume u man fosuruwa re nii ban. ⁷Gi dame be kawune gi diyi ba zere ba golu ja re beya: "n'ni laabe bee golu bee Galiléna dagi la?" ⁸Do bukaa yimebanu yiri lugu i sugo gola ba nii ban? ⁹Partina, Medina, Elamkana, do bee li Mesopotani, Judé, Kapadose, do Pon, do Asi re jamana re. ¹⁰Do Friji, Panfili, do Miwira jamana, Libi re jamana ke wo Sirene nii ban, do Romena. ¹¹Yahutuna, do bee ju Yahutuna kan, Kretena, do Arabunamba, i fanw lugume Yamba togo koguya, u sugo man wo. ¹²Gi dame be kawune ba telime yansi ba bonju ja beya: "n'gi re koru yali?" ¹³Do laa dali mamemi fosuruwa be ba vuwari duven wo. ¹⁴Ki ban Pieri wo laa fiyon tiyan zimemi ba zirigi, Pieri takime u koré u golu beya: "yari Yahutuna, bee wo Jerusalem seyame ya june mii gola wo ya sulu beya: " ¹⁵" n'ni buwa be wo vo duven wo n'to yari medeme yali bee wuya wo li dome." ¹⁶Do name kelu Joel da golu togo kee bee. ¹⁷Yamba golume be zienjire, mi pa a tisi a wujugo kiede laabe fanw ban. Ya biyobuwa, do ya biyokanw pa ba da keluyane. Ya biyobé pa ba na bugulari, ya kenbuguwa pa ba sulu dongsugan koru. ¹⁸Kire diyonyan, mi pa a tisi a wujugo kiede mii botuwa buwa, do kanw ban, ba da keluyan. ¹⁹Mi pa a da togo kawune gi li dondé, do a da kaseti tiganbiyé ban, gerima, lewu do wusi. ²⁰wuyé pa gi wusugu gi da kariwuti, karigi gi pa gi wusugu gi da gerima n'gé wo puti re diye kogi pa gi dongu, ki diye kiede gi. ²¹Ki ban nen wee komiga puti re yiré pa u na somé. ²²Israel le laabe, seyame ya june mii gola wo. Yamba bugulume Yesu Nazaretiti yale, togo kogiya do kaseti wo, Yamba terime gi da gi i kan, i sugo sulugi yali bee. ²³U jume nuu gi mali Yamba togo mandinari wo, do gi ji togo kee piri, yari pekimu tijane ban laa bee wuduguyan Yamba sé kan ba gu wu. ²⁴Yamba wome wu gi koru tima zimori ré, nunuditiya guruma da ton tima wo gi kombu wu. ²⁵Nunuditiya Dawuda da golume u togo beya: "mi name a puti sufaw a yikeré, nunuditiya u wo mii julul kan budayali do ka-ka bu mi dusu. ²⁶Kire yimebanu mii bene wo yimeban, do a koru kogine nuna. Baa tunaneme mii wo mii telime titori pa gi gindi. ²⁷Nunuditiya nu Yamba da terimi wujugo time tipa bene re. N'da teri n'ka kiede yonru. ²⁸N'bugulume mi re woyan ne keme, pa n'su mi beneyine wo n'yikeré. ²⁹Mii baabiyobé mi pa a golu yala i turuwa Dawuda togo: "u twume ba koyi wu, u wome u wo i kan hali zienge. ³⁰Dawuda dame kelu re, Yamba seme nii u wo be u budu re pa u gindi peego gi re. ³¹Kire yimebanu Dawuda golu somuru le woye togo. Nunuditiya u name gi be u wujugo da timi vome ne, u tunaneme ya da yonrume. ³²Yamba wome Yesu, i fanw dame gi kaseti. ³³Kire yimebanu u takaa u va dondé, Yamba julul kan. Yiri name wujugo kiede, gi mali baa Yamba nii seyari wo, i na kee do i lugu kee. U tisime gi i ban gi diki. ³⁴Dawuda sugo wo dime u va dondé do u seya: "Yamba golume i puti re be u gindi wure julul kan." ³⁵Fo mi da n'joguwa wo niye leré ka kee ban. ³⁶Kire yimebanu Israelna fanw sulame be ya peki Yesu wee tijane ban bee, Yamba dame u wo i puti do i somuru. ³⁷Ba lugaa ki gola gi dusize ba bene, ba golu Pieri wo kelubiyobé re beya: "i zeme be i da bukaa?" ³⁸Pieri golume bera be longusame ya junufu ré, ya fanw ju numu somuru Yesu re yiré wo budayali do ya junufu na yafidine, do ya na wujugo kiede. ³⁹Nunuditiya Yamba seme nii ya budugi fanw re, bee wo giyanto re puti Yamba pa u kome laa bee. ⁴⁰Pieri korume bera waju bongo u golu bera yoyogo beya: "sigame ya sugo zienge laabe togo zombu dari ban." ⁴¹Bee teri u gola ban jume numu, ki diye re diyonyan, laa musuru too kusume ba ban. ⁴²Ba timemi kelubiyobé gola wo, ba baabiri ban do ba deni ba gunu buri ba tari ja re, do ba deni ba ziri Yamba. ⁴³Laabe fanw da wudugume. Kaseti bongo do togo kawune da deeme kelubiyobé nuré. ⁴⁴Bee da muganri, denime ba da ba tisi fanw tiyan. ⁴⁵Ba yekime ba tiganbiyé, do ba nuré tisi fanw ba tari gi mali ba fanw re dinga wo. ⁴⁶Ba da vemi Yamba doré ré sufaw longuse tiyan wo, ba teri buri ja wo, ba jiime jimo ja kan zere porome wo. ⁴⁷Ba Yamba kogine da yimeban laa bee ré, puti kusume be ba bame sufaw.

Chapter 3<<<<<<< HEAD

¹Pieri wɔ Yohana vam za wɔ Yamba dore kɔgire dande ni won, Yamba zira wankati ban. ²Bɔ tinya da wo nni. Da lukaa u wɔ, wu lurum beru. Laabe da tekim'u dɛ fan ba tundu Yamba kɔgne dore kɔgre nii duku ban, budayali wu ziri sarga dore zunyirunwan kan. Ki nii ren yire be nii kende. ³Wu name Pieri wɔ Yohana zunyi Yamba kɔgne dore kɔgre, wu zirim sarga ba kan.=====¹Pieri wɔ Yohana vɔm zɔ wɔ Yamba dore kɔgɔ rɛ dandee nii won, Yamba zɛra wankatɛ ban. ²Bɔ tɔɲa da wo dini. Da lukaa u wɔ, u lurum beɛru. Laabe da tekim u dɛ fan ba tundu Yamba dorɛ kɔɔgɛ rɛ nii duku ban, budayali u zre sarga dore re zunɲurunwan kan. Ki nii ren yiree niikende. ³U nam Pieri wɔ Yohana zunɲu Yamba kɔgne dore kɔɔg rɛ, u zrem sarga ba kan.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD⁴Pieri wɔ Yohana teremi ba yiko wu ban, Pieri se ya: "Sime yiri." ⁵Wu sime be wu menden be pa ba pan wura ka duku. ⁶Do Pieri se wura be ya: "Kɛsɛri wɔ saanim ton mi kan, do ke wo mi kan, kii pa pan nna. Sogunrun Yesu nazareti re yire wo, zin nvari!"=====⁴Pieri wɔ Yohana teremɔ ba yiko u ban, Pieri se yaa: "Sɛm yiri." ⁵U sɛnmɔ be be pa ba pan wura ka duku. ⁶Do Pieri se be yaa: "Kɛsɛri wɔ sanɛm ton mi kan, do wo mi kan kigɔ mi paa pan nna. Soɲunrun Yesu Nazaretɛti yire wo, zɛn nzɛrɛgɔ.">>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD⁷Pieri munme wu bɔw wu zulu ban wu pan wu zin. Ki ginya be tinya ren wu naa nam panga. ⁸Wu nyisinm'u zirigi, do wu vari wu zun ba kan Yamba dore kɔgre. Wu da verim do nyisi wu kɔgɔn Yamba.=====⁷ierɛ munmɔ wu bɔw u nuuzulu ban, u pan u zɛn. Ki gɲnaa bee tɔɲa ren u naa nam panga. ⁸U ɲisɛm u zɛrɛgɔ, do u varɛ u zun ba kan Yamba kɔgne doree re. U da verɛm do u ɲisɛn, u kɔgɔn Yamba.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD⁹Laabe fan nam be wu verim'u kɔgɔn Yamba. ¹⁰Wu bɔw we da ziri sarga Yamba dore kɔgre nii kendeɲi ban bɛɛ, ba sulum be wuw. tɔgɔgi kee re da wura bɛ, gi dam bra kawne gi diin ba zɛrɛ.=====⁹Laabe fan nam be u verɛm u kɔgɔn Yamba. ¹⁰U bɔw wee da zɛrɛ sarga Yamba kɔgne dore kɔgɔ re nii kendeɲɔ ban, ba sulum be u. Tɔgɔgɔ kee re da u ra bɛɛ, gɔ dam bra kawune gɔ dun ba zɛrɛ.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD¹¹Wu bɔw da wo Pieri wɔ Yohana kan keeban, laabe fan ren kawnarile sesi ba va ba kan solomani ren tepogre lere. ¹²Pieri na ki keeban wu golum zamagre be ya: "Israɛlle laabe, bika yembanun yari kawan nni bɔw rɛ tɔgɔ kan? Bika yembanun ya yiko terinari yiri ban, nto yiri sugo guruma, wala yile Yamba se wunduge pan nni bɔw vari?=====¹¹U bɔw da wo Pieri wɔ Yohana kan keeban, laabe fan ren kawunarɔ lɛ sesɛ ba va ba kan Solomani ren tepogɔ lere. ¹²Pieri na ki keban, u golum zamagɔ rɛ be yaa: "Israɛlle laabe, bɔka yembanun yarɔ kawan nni bɔw rɛ tɔgɔ kan? Bɔka yembanun yalle yiko ternarɛn yiri ban, ntoo yiri sugo guruma wala yile Yamba se wunduge pan nni bɔw varɔ?>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD¹³Ibrahima wɔn Isaka wɔ Yakuba Yamba, yi turuwabɛ Yamba mii, Wure kɔgɔn wu tonbii Yesu re yire. Yari mii sem'u nuu ren ya kanyan wu ban Pilati re yikere, Pilati da takim mandɲan be pa wu duw wu pɔru. ¹⁴Yari kanyan nen kende terina ban ya ziri Pilati be wu pan nen guwiru yala.=====¹³Ibrahima wɔn Isaka wɔ Yamba, u turuwaabɛ Yamba mu, wure kɔgɔn u tombii Yesu re yire. Yarɔ mu semɔ u nuu rɛn ya kapan u ban Pilati re yikere, do Pilati da takɛm mandɲan be u pɔw du u bɔw u pɔru. ¹⁴Yarɔ kapanmɔ nen kende terna ban ya zɛrɔ Pilati be u pan nen guyruru yala.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD¹⁵Yari gume woyandɛ nyuti, do Yamba wɔmwu wu li tɔpa rɛ benɛren, yiri dam gɔ kaseti tena rɛn. ¹⁶Yallɛ se wo bɔw we ban do ya nyu bɛ wu wonyandɔ rɛ nyuti Yesu re yire pan panga nni bɔw rɛ wu muɲari rɛn yemban Yesu re yire wo. Wu bɔw rɛ muɲari Yesu re yire wo, kure pan wura zulu re nii suruɲon ya fan ren sere.=====¹⁵Yarɔ gum woyandɔ rɛ nyuti, do Yamba wɔmɔ wu u li tɔpaa rɛ benɛ ren, yiri dam gɔ kaseti tena rɛn. ¹⁶Yallɛ se wo bɔw wee ban do ba ɲun wu bɛɛ, u woyandɔ rɛ nyuti Yesu re yire pan panga nni bɔw rɛ u muɲanru rɛn yemban Yesu re yire wo. U bɔw rɛ muɲanru rɛn yemban Yesu re kure pan wura zulu re nii suruɲon ya fan ren se re.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD¹⁷Bebe wɔnɛ, mi babiyobe, mi sulum be yari wɔ ya nyutena dam ki tɔgɔgɔ wo sulu rɛ yemban, ¹⁸do Yamba gɔlu kee kɔnyɔn gɔ kenluwa fan ren nii ban be wu Kirista pɔw zim, wu surum ki beɛru.=====¹⁷Be wɔnɛɛ, mu babiyobe, mi sulum be yarɔ wɔ ya nyutena dam ki tɔgɔgɔ wo sulu rɛ yemban, ¹⁸do yamba gɔlu tɔgɔ kee kɔnyɔn gɔ kelluwaa fan ren nii ban be wu Kirista pɔw zim, u surum ki fan ren nii beɛru.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD¹⁹Kure yembanu lɔnɲsam ya zunufu re nunu Yamba ban, budayali ya zunufu tansɔn gɔ li nni, ²⁰budayali nyuti pan yala benɛ zurori, do wu keri soɲurun yala, kee mandɲa koru yala.=====¹⁹Kure yemban lɔnɲsan ya zunuuufuu re ya nunu Yamba ban, budayalɔ ya zunuuufuu tansɔn gɔ li nni; ²⁰budayalɔ nyuti pan yala benɛ zurorɔ, do u keri Kirista yala, kee mandɲan koru yala.>>>>>>>

1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<<< HEAD²³Gɔ dam tɔlɛyi Soɲurun Yesu tɛn donde wara rɛ, fo kaaka fan wusugu ditiya, Yamba da golum ki tɔgɔgɔ kɔnyɔn wu keluwa kendiya rɛ nii ban. ²²Musa se ya: "Nyuti Yamba pɔw taki mi du kenlu ya babiyobe benɛ ren. Gɔla kee wu pa wu gɔlu siyan ya zune ki wɔ. ²³Da nen wo nen we teriyan wu se wu zune wu kenluw kan wuti pa wu nen wu li wu laabe.=====²¹Gɔ dam tɔlɛyi Yesu kirista tɛn

donde waraa re. Fo kaaka fan wɔsugu dɪta Yamba da gɔlum kɪ tɔgɔgɔ kɔɔn ɔ kɛlluwa kɛndɪyaa rɛ nii ban.²² Musa se yaa: "Nuti yallɛ Yamba pɔw takɛ mu du kɛllu yallɛ babiyobee bɛnɛ rɛn. Gɔla kee ɔ pɔw gɔlu yarɛ sean ya zunɛ kɪ wɔ. ²³Do nɛn woo nɛn weɛ tɛrtɪyan wu se wu zunɛ wu kɛlluu kan wuti pɔw nɛnɪ wu lɪ ɔ laabɛ bɛnɛ rɛn.>>>>>>> 1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f<<<<<< HEAD²⁴Kenluwa bee gɔlu fo Samuel rɛ wankati ban do bee kun wu ponde, bɛ fan ya gɔlum nni dɛɛ rɛ tɔgɔ. ²⁵Kenluwa rɛ buudugi yari wɔ, do Yamba nii sɪarɪ biyobe. Wu dam kɪ nii sɪarɪ yalɛ tɔrɔwabɛ rɛ wu gɔlu Ibrahimɪ rɛn bɛ ya: "Tɛnɔabɛɛ ban nɛ gonzondi fan pagɪ na dɔɔ nbuudugi rɛ. ²⁶Yamba taki wu tombii keeban, wu kerim'u yallɛ doru gɔ se dɔɔ yala. Kɪ dɔɔgɪ da kee rɛ, gɔ pa gɔ wusugu ya fan tɪn-tɪnya gɔ koru yallɛ tɔgɔ zɔmbɔgɔrɛ."=====²⁴Kelluwaa bee gɔlu Samuel lɛ wankatɪ ban do bee kun wu ponde, bɛ fan ya gɔlum nni dɛɛ rɛ tɔgɔ. ²⁵Kelluwaa rɛ buudugɔ yarɛ wɔ, do Yamba nii searɔ biyobe. Wu dam kɪ nii searɪ yallɛ durɔwan bɛ rɛ, wu gɔlum Ibrahimɪ rɛn bɛ yaa: "Tɛnɔanɛɛ ban nɛ gonzondɔ fan pagɔ na dɔɔ nbuudugɔ rɛ. ²⁶Yamba takɛ wu tombii keeban, ɔ kerim yallɛ gɔ se dɔɔ yala. Kɪ dɔɔgɔ da kee rɛ, gɔ pagɔ wusugu ya fan tɪntɪna gɔ koru ya tɔgɔ zɔmbɔgɔ rɛ.">>>>>>> 1cf33de652f9031d41c9020f65ff753996c7165f

Chapter 4

¹Piəri wɔɔ Yohana wo gɔa ban laabe kan keeban sarga kolluwaa dalɛ wɔɔ Yamba kɔgɛnɛ dore kɔɔgɛ rɛ nɔti wɔɔ sadusien dalɛ vam ba kan. ²Bɛɛ bɛnɛ furum be kellu biyobe da gɔlɔm Yesu re wuɛ tɔgɔ ba kerbɛdɛn laabe be tɛpa pa gɛ wɔ. ³Ba munmɛ keellubiyobe ba se kasu foo gɛ tɛwuzɔwan, nɔi dɛmaa rɛn yɛmban. ⁴Kɪ wɔɔ gɛ dɛrɛ wɔɔ beɛ lɔgɔ kellubiyobee waazu gɔlaa, ba bongo dam munanrɛn. Munanrɛn tenaa fan rɛn dɛnɛga mumo dɔngum buwa musurunɔn. ⁵Kɪrɛ tɛwuzɔwan, yahutuwa rɛ nɔtena wɔn ba kɛmbɔgɔwaa wɔɔ sarɪya karɛnsambaabɛ dɛnɛm za Zeruzalɛm. ⁶Sarga kolluwaa rɛ nɔti Anɛ ya da wo dini, Kayɪfɛ wɔɔ Alɛkɪsandrɛ wɔɔ sarga kolluwaa rɛ nɔtena babiyobe fan. ⁷Ba zɛrɛgɛm Piəri wɔɔ Yohana ba bɛnɛ rɛn ba bonzu bɛ be ya: "Guruma keegɛ wala wullɛ yirɛ pan yarɪ dɛɛ nni tɔgɔgɛ?" ⁸Kɪ banuw wunzɔnɔn kɛndɛ suwoo Piəri wu se yaa: "Isrɛllɛ nɔtena wɔn kɛmbɔgɔwaa, ⁹yarɪ bonzuga yarɪ zɛngɛ lukaa rɛ tɔgɔ do ɔ bɔrɛ tɔgɔ, ¹⁰yarɪ fan sulam, Israellɛ laabɛ fan ya sulɔ be gɛ dam Yesu Kɪrsta nazaretiti rɛ panga rɛw, wɛɛ ya pɛkɛ dan ban, do Yamba wɔ wu lɪ tɛpaa rɛ bɛnɛ rɛn. Wurɛ panga rɛ nni bɔw rɛ zulu naarlɛ zɛrɛgɛ ya yikɛrɛ nge. ¹¹Yarɪ dore mɛɛrunwan kaɔan lukɔ keeban do gɛ da doreɛ rɛ dɛmɛ tunde lukɔ gɔngɔnɛ rɛn, gɛ dam Yesu rɛ. ¹²Sɔɔjɛ nɔnɔn gɪɔa dukɔ rɛ Yesu rɛ ponde, nundɪtɪa yɪrɛ zɛm bɛ ɪ sɔɔjɛ yirɛ kee kan gɛ dukɔ wo pan nɛn nɛ dondɛ waraa rɛ lɛrɛ wurɛ ponde." ¹³Piəri wɔɔ Yohana bɛnkulɔgɛ buudu gune zamagɛ kawunɛ, nundɪtɪa ba da sulɔm bɛ bɛ dam laa komburo beɛ wo karɛbɛdan nɛ. Kɪ wɔɔ gɛ dɛrɛ wɔɔ ba da faamɛdanmɛ gɛ be Piəri wɔɔ Yohana wɔn Yesu da za kan. ¹⁴Ba na wu bɔw rɛ zulu naarɪ zɛrɛgɛ ba yikɛrɛ keeban, ba wo kaaka na ba tombu bɛra. ¹⁵Ba korum Piəri wɔɔ Yohana buudu gune gɪɔan rɛn. Kɪrɛ ponde, ba munmɛ gɛ nii ba bonzu za. ¹⁶Ba se yaa: "Bɛkɛyɪ ɪ pɛyɪ da nni bɔw rɛ? Gɛ pomusarɪ zeruzalɛmna fan rɛn se rɛ be kawunɛ kɔɔ dam nni laabɛ kan, yɪrɛ guruyan ɪ se kɪrɛ sɔɔɔ. ¹⁷Do budayalɛ ngɛ kiwarɪ bu sɛyɪ laabɛ bɛnɛ rɛn gɛ va yikɛrɛ, ɪ lomanɛ ɪ gɔlɔ bra kaakata be ba buwan gɔlɔ nɛn kaaka kan nni yirɛɛ wo dutɔ. ¹⁸Kɪbanun ba kɔm Piəri wɔɔ Yohana ba se buudu gune gɪɔan rɛn dɪtɪa ba gɔlɔ bra kurɔwan be ba gɔlɔ wala ba karɛbɛdan laabɛ Yesu rɛ yirɛ wo dutɔ. ¹⁹Do Piəri wɔɔ Yohana tombum be yaa: "Keegɛ terinarɪ Yamba yikɛrɛ, ɪ son yallɛ kɔrɛ laa ɪ son Yamba kɔrɛ? Yarɛ sugɔ gɔlan gɛ. ²⁰Yɪrɛ mu, yɪrɛ na tɔgɔ kee ɪ lugugɛ, yɪrɛ da gurɔ ɪ tɛn do ɪ wo gɛ gɔlɔ. ²¹Buudu gune zamagɛ gɔlɔm Piəri wɔɔ Yohana rɛn dɪtɪa do ba du bɛ ba pɔrɔ. Ba wo na mandɔɔan kaaka ba zim Piəri wɔɔ Yohana zamagɛ rɛ yɛmban, nundɪtɪa laabɛ da kɔgɔnmɛ Yamba kɪ yɔgɔ daarɪ rɛ yɛmban. ²²Nni kawunɛ bɔrarɪ da bɔw wɛɛ rɛ bɛ, wu bɛna da bɔ fɛnaasɛn. ²³Ba du Piəri wɔɔ Yohana keeban, ba vam munanrɛn tena dalɛ kan. Sarga kolluwaa rɛ nɔtena wɔn kɛmbɔgɔwaa gɔlɔ gɔla kee bra bɛɛ, ba gɔlɔm gɛ fan. ²⁴Bɛ munanrɛn tena lɔgɔ Piəri wɔɔ Yohana gɔla keeban, ba zɛrɛm Yamba bɛnɛsɛ tɪɔa wɔn be yaa: "Nɔti, nu wɛɛ nandan dondɛ waraa wɔɔ tɛɔanbɛɛ woo sirɛ numuu wɔn gɛ zɛrɛ tisiri fan, ²⁵nɛn gɔlɔ ntombii, ɪ turɔwa Dawuda nii ban wunzɔnɔn kɛndɛ panga rɛ be yaa: 'Bɛkaa yɛmbanun buududɛ kaɔan? Bɛkaa yɛmbanun ba mɛndɛn mandɔɔan kee rɛ kɔmɔɔan ɔɔɔɔɔ?' ²⁶Tɛɔanbɛɛ ban nɛ pɛwaa pɛtɛm koma yɛmban, ba nɔtena dɛnɛm za nɔti woo wu Kɪrsta yɛmban. ²⁷Gɔngɔnɛ Herodɛ wɔɔ Pɔnsɪ Pulatɛ wɔɔ Israellɛ laabɛ wɔɔ buudu dɛpaa dɛnɛm za nni zaagɛ rɛ ntombii kɛndɛ Yesu rɛ yɛmban, ²⁸budayalɛ mandɔɔan kee ntakɛ kɔɔɔɔɔ ngurɔmaa wɔn ndungɔ rɛ npangaa rɛ, wu da kɪ. ²⁹Do, wɔnɛ, nɔti nɔlɔga ba koma kɔrɛ, pan panga ntombiyobe rɛ ba gɔlɔ ngɔlaa. ³⁰Korɔ nnuu budayalɛ zulu naarɛn wɔn kasɛti woo kawunɛ da ntombii kɛndɛ Yesu rɛ yirɛ wo." ³¹Ba zɔku Yamba zɛraa ban keeban, ba da dɛnɛ gɪɔaa kee rɛ bɛɛ gɛ siinmɛ, ba sum wunzɔnɔn kɛndɛ wɔ ba gɔlɔ Yamba gɔlaa bɛnkulɔ wɔ. ³²Munanrɛn tenaa zamagɛ fan dam tɪɔa puma wɔn lɔɔɔɛ wɔ. Nɛn kaaka da gɔlɔyan bɛ ɔ nuu rɛn tisi damɛ wu tɪɔaa yan nɛ, do ba tisiri fan dɛnɛga yan nɛ. ³³Kellubiyobe da dɛm kasɛti nɔti Yesu rɛ tɔgɔ rɛ guruma kɔɔ wɔ. Zulu kɔɔ rɛ da wo ba fan ban. ³⁴Kɔmɔɔanti kaaka da ton ba bɛnɛ rɛn, nundɪtɪa wunsɛrɛ woo mɛdɛ da wo beɛ kan bɛɛ, ba yekɛm gɛ ba kun kɛsɛrɔ wɔ. ³⁵Ba se gɛ kellubiyobee nuu rɛn, budayalɛ gɛ tarɛ laabɛ fan rɛn gɛ malɛ nɛn fan piɔn kee wo. ³⁶Levite tɪɔaa wɛɛ lɪ Siprɛ do wu Yusufu. Kellubiyobe ya da konmɛ wu bɛ Barnabas, kɪrɛ beɛ bɛ tɛmɛsɔɔat bii. ³⁷Wan tɪɔa da wo wu kan wu yekɛm gɛ wu kun kɛsɛrɔ wɔ wu kun tundu kellubiyobe rɛ

Chapter 5

¹Dó bó dálle dá wó diní, wó yiréé Ananiyasi. Ú wós ú kó Safura dá yékmá tēnábíyé dálle. ²Ú kórúm ká gá yétá bán, dó gá míí bé ú kó sulum gá, kíré pónde ú vā gá tēnáríí tündú kēllúbíyóbé yikéré. Píerí gólúm wúrá bé yàá: "Ananiyasi, báká yēmbánū sūtāāná siwúsú nū ntúrú kímá wūzūñò kēndé ré, nkórú dálé kí tēnábíyé ré yétá bán nkómbú? ⁴Ndá wógán gá yéká gá dá dā tē nná láá? Gá yékéé pónde, gá yétá dá wó dá ndingó ré láá? Ngá lōñsé zómbó zūm nžéré yálé? Láábé ré dágé ntúrú kímáá bē dé, Yamba réw ntúrú gá." ⁵Ananiyasi lógú kí góláá kéébán, ú zārmá, ú tíwúmá. Kí tógógá ré lógúrúwáá fāá wūdúgúm kókóó. ⁶Bábíyóbé zānmá bá sé fīrūgú ú bán bá vā kóyí. ⁷Lééré tós ré dú ré pónde, Ananiyasi ré kó kúm. Wú dá wó sulum tógó kée ré dá. ⁸Píerí bónzúm wú bé yàá: "Gólógá, ngá yétá wów yá yéká tēnábíyé láá? Ków tómbúm bé yàá: "nyéw, béérúw." ⁹Kibánūw Píerí gólú wúrá bé yàá: "Yáléw yáré málá gá bán yá kórú Nuti ré wūzūñōó ré kóró bē? Nángá bée ré kóyí nbáráá tíwúgá bē, nán bá pírí zāá níí bán, pá bá vā níñáá wó." ¹⁰Kíná bée tíñá rē, wú ków zārm Píerlé léré, ú tíwúmá, bábíyóbé zúwé míím ú tíwá. Bā vām ú tíwúgá kóyí ú báráá kúlé. ¹¹Yamba dórée ré láábé wós bée lógú kí tógógá fāá wūdúgúm kókóó. ¹²Kēllúbíyóbé dām mādēñá wós káwúné bóngó láábé bēné rē. Bā fāá dá dēnām Solamani rē tēpógá léré tēlmé tíñá. ¹³Láábé bē tē bē míí wó bá bēné dá kúrúwán bá vā dēná bá kán, kíwós gādérá wós láábé fāá kógómá bē kókóó. ¹⁴Dó bá kíwós gādérá wós, zámágá dá mūmá Nuti bán, búwábé wós káábé gá kúsú mūñúrúwáá bán. ¹⁵Láábé dá vénmá bā vēmáá tēná wós gādgađá wós kērdá bán bá tündú bē kēmdá ré níōó kán, búdayálá Píerlé pórúgá, ú zílámé pūndú bá dálle. ¹⁶Zámá yá dá líúmá Zeruzalem né kúlée zēsárlé bá kúm bá vēmáá tēná wós ziná tēná wó, bā fāá dá níím zúlú. ¹⁷Dó, sárgákóllúwáá ré Nuti wóó ú láábé zānmá, dá Sedusēwáá bē wó. Kēllúbíyóbéé sí kīírí zúwáá bérá, ¹⁸bā mūmá kēllúbíyóbé bá sé kású dóré kóó rē. ¹⁹Do ñííí wó Nuti ré Málééká dálle kórú kású dórée ré níōó gá kórú kēllúbíyóbé gá sé brá bé yàá: ²⁰"Várán yá vā zārágá Yamba kógné dóré kógógá ré, yá gólú ñní wóyán dúrúgá ré góláá fāá láábé ré." ²¹Kí góláá ré lúgéé pónde bā kan, bā vām zū Yamba kógné dóré kógógá ré zōzōó ñíí fōrá bá sēgdán láábé kárgú. sárgá kóllúwáá ré Nuti wóó ú láábé dēnām búúdú gúné zámágá wós Israellé búúdúgá ré kēmbógówáá fāá gíñá rē. Bá sé sōnárúwá dálé bá vā kású dóré ré bē bá kúwáná kēllúbíyóbé wó. ²²Sōnárúwáá rē dōngé kású dórée ré, bá wó kēllúbíyóbé míí diní. Bá nūnūm bá vā kí kíwárlí gólú. ²³Bá sé yàá: "I mūm kású dórée ré níí rē kārāríí gá gíñáá rē, níí sōnárúwáá dá wó níí bán bá zārágá, dó í kórú níí kéébán, í wó nēñ kááká míí gá zéré." ²⁴Yamba kógné dóré kógógá ré Nuti wóó sárgákóllúwáá ré nūténá lógú kí góláá kéébán, bā tēlmé nāsēm gá tógó kán, bá bónzúm zá bē ngá ré zēnzré pá gá dá yálé? ²⁵Nēñ dálle kó gólú brá bé yàá: "Nángá, bówábé bée yá sé kású bē, bá wó Yamba kógné dóré kógógá ré bā kērbden láábé." ²⁶Kibán Yamba kógné dóré kógógá ré Nuti wóó sōnárúwáá vām bá kú kēllúbíyóbé wó kēndé, nūdítíá bā wūdúgúm bē láábé bú kú bē sūgó váglá lúsérá wó. ²⁷Bā kúm kēllúbíyóbé wó bá kú zārágá búúdú gúné zámágá ré yikéré. Sárgákóllúwáá ré Nuti sé brá bé yàá: ²⁸"I wó gólú yálá í dá gá kúrúwán bē yáré búwán láábé kárbdán wú bów ré yiré wó dútú làá." ²⁹Píerí wós kēllúbíyóbé bée ré tēn bē tómbúm bé yàá: "Gá dām túléyí í sōn Yamba kóré gá dá gá bó láábé yángá. ³⁰I túrúwáábé Yamba wóm Yesu, ú wèé yá dá gú pèkè dāá bán. ³¹Yamba tákém ú gá tündú ú nūò zúlú kán ú dá úwó pēé dó sōñúrú, búdayálá Israel lōñsú bá ná zùnúúfú yàáféné. ³²Yiré míí dām kí tógógá ré kāsétá tēná rē, yiré wós wūzūñò kēndé yá, Yamba pán kēé gá kóré sōñúrúwáá rē." ³³Bā lógú kí góláá kéébán, bá bēné fúrúm kókóó fó bá dá pītí kēllúbíyóbé bá gú. ³⁴Dó Farisié tíñá dá wó ñní, ú yiré Gamaliel. Sáríyá karēsámabá dáléw, láábé fāá dá kógóm ú. Ú zēmá ú zārágá zámágá ré bēné rē ú sé bē bā kórám bē bówábé diní dóm. ³⁵Kírē pónde ú sé bérá bé yàá: "Israellé láábé, sōnám yá sūgó yá tógó dáárlí rē ñní bówáábé rē. ³⁶Yá wó lógú fōrá bē Tudas zēmá ú dá ú sūgó wó nēñ kóó. Bówáá wónnásá rē dú ré dúlúw. Dó bá gúm ú, láábé bée ré dá dúlúw bēé fāá séyímá, kí káñínéé zókúómá. ³⁷Kírē pónde, Galile Zuda zēmá yiré wáréé bán. Ú kónmá láá bōngó ú sé ú pónde bá nēnām wúyáá, ú póndeé láábé fāá séyímá. ³⁸Wōné, mí gólúm yálá bē ñní bówáábéé tógógá bú yáré vénzá dútú, dúwán bē bá várá, Táábé ñní tógógá wálá ñní tòmm lí nēñ né, págá nēná. ³⁹Dó gá lígá Yamba ré, yáré gúrúyán yá nēná gá. Sōnám yá sūgó, dó bú kú dá bē Yamba yá kērí! ⁴⁰Búúdú gúné zámágá tērēm Gámaliellé góláá bán. Bá kónmá kēllúbíyóbé bá gólú bē bā pá bá māvú bē búrsá wó. Bá dán gá kúrúwán bā bán bówán Yesu ré yiré gólú dútú. Kírē pónde bā dūm bē bā pórú. ⁴¹Kēllúbíyóbé lím búúdú gúné gíñá rē bá pórú. Bá bēné dām yimbán, nūdítíá bá dá kíí Yesu ré yiré yēmbán, bá sōnmá kí bē kógnéé. ⁴²Déé fāá, bá wógá Yamba kógné dóré kógógá ré, dó láábé mēdā rē, bá wó láábé kárgú wós Krista Yesu ré kíwárlí yindá rē gólá dú.

Chapter 6

¹Kirɛ dɛwɔɔn muɔanrɔn tena da dɛkɛm. helenisitewaa da gɔlɔm gɔla biyo heburuwaa rɛ yɛmban, nunditɛ ba kaanbɛ bɛɛ baraa tiwɔ bɛɛ da seeyan zimo tarɛɛ rɛ dɛɛ fan.²Kellubiyobe fiɔniigee dɛnɛm muɔanrɔn tena fan ba gɔlɔ bra bɛ ya: "ɪ wo zɛm ɪ du Yamba gɔlaa rɛ gɔla ɪ da zimo tɔgɔɔ yiko kolluwa rɛ." ³Kirɛ yɛmban babiyobe yarɪ gɔram buwaa laa nimpin ya bɛnɛ rɛn, bɛɛ yirɛ kɛndɛɛ gɔlɔ laabɛ fan kan, do ba suworii wunzuɔn kɛndɛ do sogumarɔnti yɔn wɔn yurɛ pɛyɪ se bɛ nni tom nɛ.⁴ Yurɛ mu pɛyɪ tɛn Yamba zɛra Yamba gɔlaa rɛ gɔla ban."⁵Kɪ gɔlaa dam yumban zamagɛ fan rɛn. Laabɛ bɛɛ ba gɔrɔ bɛɛ: Etɛnɪ, da wu rɛ suworii muɔanrɔn wɔn wunzuɔn kɛndɛ wɔ, filipe, Prokɔrɛ, Nikanɔrɪ, Tumɔn, Parmenasɪ do Antɔsiti Nikolazi, wu da zunm Yahutu yan nɛ.⁶ Ba bugulum bɛ kellubiyobe. Kellubiyobe zɛrɛm Yamba, kirɛ ponde ba pɛlɛ ba nuusɛ ba ban.⁷Yamba gɔlaa da vemmɛ yikere sɛyɪ, muɔanrɔn tena da dɛkɛm kɔkɔɔ zeruzalɛm. Sarga kolluwaa rɛ bongo ya tɛrɛm ba da muɔanrɔn.⁸Etɛnɪ rɛn suworii zulu woo guruma wɔn. Wu da deem kawunɛ kɔgyaa wɔɔ kasetɛrɛ laabɛ bɛnɛ rɛn. ⁹Laa dalɛ zɛnmɛ ba tɔnrɔn Etɛnɪ. Ba dallɛ lɪ Yamba kɔgnɛ doreɛ rɛ dɛnɛga dallɛ, ba da kmmɛ bɛ bɛ laa bɛɛ wo ba sugo rɛ, ba dallɛ da dam sɛrɛnɛ tena do Alekɪsandɛrɛna rɛn, dallɛ lɪ Silisi do Azi rɛ zamnadɛ rɛ.¹⁰Do ba wo guru ba gunɛ Etɛnɪ rɛn gɔlaa, nunditɛ wu da gɔlɔm sogumarɔnti yan wɔn wunzuɔn kɛndɛ panga rɛ.¹¹ Ba siwusɛm laa dallɛ ba gɔlɔ bɛ yaa: "Wu gɔlɔm wu nɛnɪ Musa wɔɔ Yamba yirɛ sugo lugum kɛɪ wu nii ban."¹²Ba siwusɛm wɔɔ kembɔgɔwaa wɔɔ sariya karɛnsambaabɛ Etɛnɪ rɛn yɛmban. Bɛ vam zarɛ Etɛnɪ ban ba vɛnzɛ wu ba wɔɔ buɔdu gunɛ zamagɛ rɛ yikere. ¹³Ba kunm kasetɛtɛna kuma tulluwa dallɛ wɔ, bɛ se yaa: "Nni bɔw duyan gɔla zɔmbɔ nii nni gɔnaan kɛndɛgɛ wɔɔ sariyaa rɛ yɛmban. ¹⁴Nunditɛ ɪ lugum wu nii bɛ Yesu nazarɛrɛtiti pɔw lɔ nni gɔnaan, bɛ Musa pan luru nmugɛ kee yɪla bɛɛ, wu pɔw wusugugɛ." ¹⁵Buɔdu gunɛ zamagɛ kee da wo nni ba gundɛ bɛ, bɛ fan sɛm ba se Etɛnɪ ban, wu yikobɛnɛ damɛ ba sɛrɛ ntoo malɛkɛ rɛ yikobɛnɛ.

Chapter 7

¹Saragakoluwa re n̄uti seya: "ki t̄oḡgi dame ḡone la? ²Etieni t̄ombume beya: "mii baabiyo do a baa ya be seyame ya june, n̄ome kiedeti Yamba bugulume i baa Ibrahimia re, be u da wo Mesopotami sani u pa u va gindi Karan. Yamba ḡolume wura beya: ³"Li n'baa doré do n'jamana re, mi pa a bugulu n'na jamana kee va dini." ⁴Ki ban Ibrahimia lime Kalde jamana re u va gindi Karan. Ki ban, u baa re tima p̄ondé, Yamba mumi u nii gi va u w̄o n'ni jamana re, ya wo zii wani bee. ⁵Yamba wo tiganbiyé pame wura ki jamana re, hali niye pele giyan dingame. Do Yamba seme nii wura be u pa u pame u budugi re n'ni jamana, do biyi da t̄on u kan. ⁶Yamba ḡolume Ibrahimia re be u budugi pa gi gindi jamana duku re, be laabe pa ba da b̄ow b̄otuwa ba zime be bena finansi re zere. ⁷Do budu kee pa gi da b̄ow b̄otuwa bee, Yamba sé pa g budame be. Kire p̄ondé pa ba li dini ba ku mi k̄oḡome n'gé. ⁸Kire p̄ondé Yamba seme nii Ibrahimia re kienkienren ne t̄oḡo kan, kire yimebanu Ibrahimia lura Isaka, u semu kienkienren u daa nut̄olu re diȳonyan; Isaka lurume Yakuba, do Yakuba luru i turuwa be budu fiyonii. ⁹I turuwa be mumemi Yusufu z̄oma, ba yekiwu Misira veluwa re. ¹⁰Do Yamba timi u kan gi k̄oru wu zimori fanw re. Yamba pamu sogumari gi da u t̄oḡo yimeban gi da u w̄o Misira p̄ee Farāon re, Farāon tundume Yusufu Misira jamana do u meḡi re yiné. ¹¹Do yasima k̄o jume Midira do Kanan jamana re, gi dame zimori k̄o, i turuwa be wo jimo na. ¹²Yakuba sulaa be jimo wori Misira, u kerime i turuwa be dini doru. ¹³Ba verima nii re yana Yusufu bugulume u sugo u baabiyo ré, ki banu Farāon sulu Yusufu ré budu. ¹⁴Yusufu kerime u baabiyobé be ba varame ḡolu u baa re be u w̄o u meḡi fanw kuwame Misira, ba laa fiyo togome do n̄ome be. ¹⁵Yakuba vame Misira. u w̄o i turuwa be tiwume dini. ¹⁶Ba vame u tiwugi w̄o sisem, Ibrahimia da ȳowu v̄ome kee Am̄or re biyib̄ow kan bee, ba koyi wu dini. ¹⁷Yamba da sé nii kee Ibrahimia re k̄ogusa. Israel le biyobé dikime Misira zere. ¹⁸Fo p̄ee doru doru tundu Misira yiné wee wo Yusufu sulu. ¹⁹Wu p̄ee doru dame i turuwa be zambu, u zime be, u kuru ba biyok̄onriyan salé budayali do ba tiwu. ²⁰Ki ban Musa lurume. U da wo kiede Yamba sé ban. U ȳonkume yire u baa meenu karigi t̄o. ²¹Ba k̄ome wu numu nii ban, Farāon biyik̄on takime wu u gerisi u da u w̄o u sugo biyi. ²²Musa karibidame Misira na sogumari w̄o. Panga wo u ḡola do u t̄oḡo dari re. ²³Musa naa bena finansi u l̄ongusume be u wome u baabiyobé kan Israel. ²⁴Musa name be ba mewume u baabiyo du, u kusume u baabiyo ban, u gume Misira tiwu. ²⁵Musa medemi be u baabiyo pa u sulu be wu re yimebanu Yamba kusu be do u wo sulu. ²⁶Gi t̄ewuJuanw u miime u baabiyo kieri ja, u korume be saa, u ḡolu beya: "yari dame baabiyo ré, bukayi ya kieri?" ²⁷Do wee jari u du ban bee lasime Musa, u b̄onju xu beya: "wule da n'w̄o i n̄uti do i b̄odu d̄eeru? ²⁸N'piime miya n'gu n'to n'gu Masirati deme yali bee la?" ²⁹Ki ḡola re yimeban Musa sesime u va Madiyan ne jamana re, u name biyobuwa nii dini. ³⁰Bena finansi re p̄ondé Meleke bugulume gi sugo Musa re Sinayi re tunturugi re kulé, tijana wo lewu re bene re. ³¹Musa name ki lewu, gi damu kawune, do u k̄ogusaa u sime gi, u lugume n̄uyi re ḡola beya: ³²"Mi dami n'turuwa be Yamba re, Ibrahimia, Isaka do Yakuaba Yamba re. Musa sijime u wo guru u sime gi. ³³Nuti ḡolume wura beya: "k̄oru n'lala n'niye re, nunuditiya n'zirigi tiganbiyé kee ban, giyan kiede gi. ³⁴A name a laabe bee wo Misira bee re jimori, u lugu ba gungune, mi kume ba somé, kune a keri nu n'va Misira. ³⁵Ba kayame Musa wee ban ba ḡolume wura beya: "wule tundu nu u d̄o i n̄uti wala i b̄odudeeru re?" Yamba keri wu u da ba n̄uti do ba somuru Meleke nuré kee bugulu gi sugo wura tijane re. ³⁶Musa korume be dini, t̄oḡo kawune do kaseti w̄o, Misira jamana re zere, do sire numu re, do p̄or̄o k̄omborogi re bena finansi re zere. ³⁷Musa ḡolume Israelna budugi re beya: "Yamba pa gi k̄oru kelu ya baabiyobé bene re, n'to mi wu. ³⁸Musa da wo jamagi re bene re, p̄or̄o k̄omborogi re zere, u w̄o meleke kee ḡolu u kan Sinayi re tunturungi re yiné. U niime ḡola kiede u peme i turuwa be re. ³⁹Do i turuwa be wo teri, ba benesé ḡond̄omi gi va Misira. ⁴⁰Ki ban ba ḡolume Aron re be u w̄osugu k̄ogine ka kee pa gi mume ba nii, be Musa wee k̄oru yiri Msira bee i yan bukaa da wu. ⁴¹Kire diȳonyan ba w̄osugume n̄onbiyé m̄orume, ba k̄oru gi sarafa, ba da beneyine ba nu tome ne yimeban. ⁴²Ki ban Yamba pami gi pome bera gi du be d̄ondé karibiyo k̄ogine ban n'to gi wanri keluwa kan yali bee: Israelna ta gume begene ya k̄oru mi re saraga bena finansi re zere p̄or̄o k̄omborogi re la?" ⁴³Do v̄owagi kee yiré Milik̄omu, do kee yiré Erefan, yari da takime gi ya va fo Babil̄oni re p̄ob̄dé. Kire yimebanu mi pa a du ba mume yari ba va ya wo fo Babil̄oni re p̄ondé. ⁴⁴Do Yamba sewe re wanranri da wo walaga kee ban, ba seeme gi kesi re zere ba tundu yutudoré zere i turuwa be kan p̄or̄o k̄omborogi re. Kee bugulu be Yamba wo ba kan. Musa zirigime ki yutudoré ré n'to Yamba sugo ḡolu wura yali bee. ⁴⁵Yile turuwa be takime gi ba kuw̄on jamana re ba diwu budugi Yamba pa ga w̄o. Josué da ba nii muguru, yutudoré timi n'ni fo gi ku d̄ongu Dawuda wee ban. ⁴⁶Yamba juluri timi Dawuda kan, u pumi Yamba kan be u na Yamba re doré, wee da Yakuba Yamba re. ⁴⁷Do u biyi Solomani mame doré. ⁴⁸Do gi fanw re zere Yamba kee wo d̄ondé gindiyan nen ne doré manri re. N'to keluwa ḡolu yali bee. ⁴⁹D̄ondé wara dame mii p̄eego re, do tiganbiyé dame mii niye pele giyan. ⁵⁰Yala mii nu da w̄osugu gi fanw la? n̄uti sé beru. ⁵¹Jukuliyana bee yan Yamba, yari k̄oriyan ya june ya lugu Yambankan de. Hali ziege yari keyemi wujugo kiede ban, yale turuwabe wo yali bee ya-yanwo beru. ⁵²Kelu wee re p̄oru do ya baa ya be wo u zime? bee ḡoku nen tiriga re ḡola ba gume be. Ya-ya gume nen tiriga go bome. ⁵³Yamba kerime meleke gi ḡolunyala sariya t̄oḡo do yari wo gi k̄oḡome. ⁵⁴Etieni re

gola kierime bɔdudeɛruwa fo ba sé sɔnru. ⁵⁵Do Etieni su wujugo kiedɛ wɔ kee ban, u takime u yu dɔndé u sime Yamba nɔme kiedɛ, u name Yesu zirigi Yamba julɔ kan. ⁵⁶Etieni seya:" sigame a name dɔndénwaranɛ nii kɔra, a name nen nɛ biyibɔ zirigi Yamba julɔ kan."⁵⁷Ki ban ba fanw seme sɔma, ba gunu banzari u ban. ⁵⁸Ba viezimu ba li u wɔ durumpɔndé ba vagili lusuri wo. Kasetiri tenan seme ba yutume baabiyi du ɛ leré, unyiré Saul. ⁵⁹Ba vagilime Etieni lusi wɔ. U zirime Yamba beya:" ɲuti some mii wujugo." ⁶⁰Kire pɔndé u bunume u nanri beya:" ɲuti bu ba junufu taki ba yiné." ki gola ɛ pɔndé u tiwume.

Chapter 8

¹Soli mu terəm Etien ren guwe ban. Ki dee sugu wɔɔnan zimorin kɔɔ re zən zeruzalem ne fosuruwaa re yemban. Muɔanrun tena fan seym ba va Zude woo Samari re zammadɛ re gɔɔnan fan ren fo kellubiyobe mumo. ²Yamba se wunduguruwaa dallɛ koyim Etien ren tiwugɛ, ba za wu tiwugɛ kɔkɔɔ. ³Soli mu da deemɛ wu guruma fan budayalɛ wu zim fosuruwaa. Wu zunm ba medɛ re fan wu venzɛ fosuruwaa buwaabɛ wɔɔ kaanbɛ wu see kasu. ⁴Laabɛ bee re seyi bɛɛ vam gɔɔnan faan ba va waazu da. ⁵Filipe dɔngum Samari zaa dalle wu da Kirsta wazu. ⁶Zamagɛ na Filipe re kawunɛ daaru ba lugu gɛ keeban, ba fan sem ba zunɛ wu kan benese tɔɔnan wɔn. ⁷Zinadɛ da nerɛnm gɛ lu zina tena bongo ban. Laabɛ bee re tɔngurɔ nii ren tiwaru bɛɛ wɔɔ nɛɛ tuntɔɔnagɛ tena bongo ya nam zulu.

⁸Benyin kɔɔ re da ki zaagɛ re. ⁹Bɔ tɔɔnan da wo ki zagre fo bomari lɛ zɛrɛ u yire Simɔn. u da dem kɔnkanri sulumen gɛ dee Samari na kawunɛ, u dee u sugu wo nen kɔ. ¹⁰Laabɛ fan, laa kɔɔɔɔruwa wɔ laa kɔgɛya fan da sɛmɛ ba zunɛ u kan kɔkɔ ba gɔlu be ya: "ngra bɔ dam Yamba guruma kɔɔ re de." ¹¹Ba da sɛmɛ ba zunɛ u kan, nunditia u dam bɛ kawunɛ fo bomarɛ lɛ zɛrɛ u kɔnkarɛ sulumɛ wɔn. ¹²Filipe gɔlumɛ Yamba pɛri wɔ soguru Yesu re kiwaru jundɛ. Bɛ laabɛ mun gɛ ban keeban ba zum numu, buwabɛ wɔɔ kaanbɛ. ¹³Simɔn sugu damɛ muganri wu tɛnmɛ Filipe re ponde. wu na ki kaseti kɔgɛya wɔ kawunɛ dee keeban gɛ dam wu kawunɛ. ¹⁴Zeruzalem ne kellubiyobe lugu keeban bɛ Samarina terəm Yamba gɔlaa ban, ba kerim Pɛri wɔɔ Yohana ba kan. ¹⁵Pɛri wɔɔ Yohana dɔngu Samari keeban, ba zɛrɛm Yamba fosuruwaa re, budayalɛ ba na wunzunɔn kendɛ. ¹⁶Wunzunɔn kendɛ da wo tisi ba kaaka ban dɔm, ba da zunm numu juti Yesu re seyi. ¹⁷Kiban Pɛri wɔɔ Yohana pɛlɛm ba nuusɛ bɛ ban ba nam wunzunɔn kendɛ. ¹⁸Simɔn na bɛ fosuruwaa namɛ wunzunɔn kendɛ kellubiyobee nuu pɛlaru kan ba ban keeban, wu kunm keseri wɔ do wu se Pɛri wɔɔ Yohana ren ¹⁹be yaa: "Panɔn mɔɔnaa ren nni gurumaa, budayalɛ mɔ pɛlɛga a nuu nen wee ban, wu ti na wunzunɔn kendɛ." ²⁰Pɛri se wura bɛ yaa: "Nu wɔɔn nkeseri nii fan nenɛ, nunditia nmendenmɛ bɛ Yamba tantulumaa gurum gɛ yewu keseri wɔ?" ²¹Tere woo zɛrɛgɛ gɔɔna ton nkan ngɛ tɔgɔ re nunditia nbɛnɛse wo teren Yamba yikere. ²²Lɔɔsu nzɔmbɔru re nzɛrɛ nɔɔti bɛ wu yafɛdan nu nmandɔɔnan zɔmbɔgɛ rɛ, gɛ guru dee. ²³Nunditia mɔ nam bɛ nbɛnɛse suwoorii se bɔɔɔ wɔn. Zunuufuure bɔtɛru re wunii ren dɔɔnarun nbonde. ²⁴Simɔn se Pɛri wɔɔ Yohana ren bɛ yaa: "Yari sugu zɛran mɛran budayalɛ kee ya gɔlu bɛɛ, gɛ kaaka bu mɔ na." ²⁵Kellubiyo niigee da kasetɛrɛ do ba gɔlu juti re gɔlaa keeban, ba nunum ba va zeruzalem. Ba worɛ keeban ba gɔlum kiwarɛ yundɛ zesɛ bongo re. ²⁶Juti re malekɛ tɔɔna gɔlu Filipe re bɛ yaa: "Zɛn nva mandɛ tɛn. Kem kee re li zeruzalem gɛ va Gaza bɛɛ, va ki kem won." Pɔɔrɔ komburoo kem gɛ wɔ. ²⁷Filipe zɛnmɛ wu varɛ. Wu wo kem ban keeban, wu nam bɔ dallɛ. Etiopi re pɛɛ kɔnw Kandasɛ re juti kɔɔ dalɛw, wee da wo wu naariun fan ren ju ban. Wu Etiopitiw da vam zeruzalem wu va Yamba kɔgɔn. ²⁸Wu nunu keeban wu wo wu mɛɛnu, wu da wo wu wogutoroo re wu gɛndɛ. Kellu Ezayi re sɛwɛɛ yere wu da kerɛbɛden. ²⁹Wuzunɔn kendɛ gɔlum Filipe re yaa: "Danban nni wogutoroo ndulu gɛ." ³⁰Filipe sesɛmɛ wu danban wogutoroo, wu lugum Etiopitiwu re kore wu da kerbɛden kellu Ezayi re sɛwɛɛ. Filipe bonzumɛ wu bɛ yaa: "Kee nkerɛbɛden bɛɛ nɔɔ gɛ bee laa?" ³¹Wu bɔw tonbum bɛ yaa: "Mɔ paa sulu gɛ bee do nen wo gɛ bee gɔlu mɛran? Wu zɛrɛm Filipe bɛ wu zun wogutoroo re wu gɛndɛ wu kule." ³²Sɛwɛɛ re gɔɔnan kee wu da kerbɛden bɛɛ kɔgɛ ngiwa bɛ yaa: "Ba munmɛ wu ba pɔru wɔ ntoo peka bɛwu kee wo guwe gɔɔnan ren. Ntoo pekabiye kee zeeyan gɛ kutɛ kesɛruwaa re nuu ren, u wo wu nii kɔru." ³³Wu sugoo tisorii, laabɛ wo tɛrɛ ba pan wura den. Wulle pɔw gɔlu u buudugɛ re tɔgɔ? Nunditia u wo pumɛ duun na tɔɔnabiye ban. ³⁴Wu bɔw se Filipe re bɛ yaa: "Mɔ zɛrɛn nu, gɔlu gɛ yiko mɔ ren do wulle tɔgɔ kanɛw gɛ gɔlu, wu sugu laa, laa nen duku?" ³⁵Kibanunw Filipe takɛ gɔlaa wu gɔlu kiwarɛ yundɛ Yesu re tɔgɔ kan gɛ li ki sɛwɛɛ re gɔɔnan sugu re. ³⁶Ba wo kemban ba worɛ keeban, ba dɔngum numu gɔɔnan dalle. Bɔw se yaa: "Nan numuu, bɛkaa pagɛ lalan mɔ a zun numu?" ³⁷Filipe tombum bɛ yaa: "Ndaga muɔanrin nbɛnɛ se fan wɔn, npan guru nzun numu." Wu bɔw se yaa: "Mɔ munmɛ gɛ ban bɛ Yesu Kirsta dam Yamba biibo re." ³⁸Kurɛ ponde, wu bɔw se wogutoroo zɛrɛgɛ. Ba niigee tisɛm ba zun numuu ren. Filipe sɛmɛw numu. ³⁹laa numuu ren, juti re wunzunɔn takɛm Filipe gɛ pɔru wɔ. Bɔw wo wu na dutu, do wu dam ben yin u pɔru wɔ. ⁴⁰Filipe kunmɛ u sugu n Azɔti. Kurɛ ponde wu da verim zesɛlle wu gɔlu kiwarɛ yundɛ ki gɔɔnadɛ fan ren fo wu va dɔngu Sezara.

Chapter 9

¹Sɔli wo koma gɔla ban ɲuti re karɛnbiyobe re wu gɔlu ba guwɛ tɔgɔ keeban, u vam sarga kolluwaa rɛ ɲuti kan, ²wu zɛrɛw be u pan wura sewa u wɔɔ Damasi wu va pan Yamba kɔgɔnɛ doree re laabe rɛ budayalɛ wu mɔga ɲuti re kem velluwaa dallɛ dini, bɔ kusu kɔn ban, u munmɛ be wu dɔn varɛ wɔ zeruzalɛm. ³Sɔli wo kem ban u wo Damasi keeban, u kɔgɔsaa kɪ zaagɛ ban, kɪ gɪnaa rɛn kampionaa muku wu tɔɲsɛ fan gɛ lɪ donde waraa rɛ. ⁴Wu zarɛm tɛɲarɛn, wu lugum gɔla kore dallɛ, gɛ gɔlum wura be yaa: "Sɔli, Sɔli, bɛkaa yɛmbanuw nezimɛ mu?" ⁵Sɔli bonzum wu be yaa: "Wuruw nɔwɔn ɲuti?" ɲuti tombum be yaa: "Yesuw mɔwɔn, beebɛ nzim bɛɛ mɔwɔn. (Gɛ wo kuruwɛn nban nlalɛ porusu nii korarɛ nɛɛ wɔn)" ⁶Do zɛɲ nzun zaagɛ rɛ. Nzɛm be nda kee pa ba gɔlɔgɛ nna dini." ⁷Laabe beɛ re dɔlu sɔli bɛɛ rɛ bɛnɛ kɔkumɛ ba wo guru ba gɔlu kaaka. Ba lugum kɪ kore do ba wo nɛn kaaka na dini. ⁸Sɔli zɛnmɛ tɛɲarɛn. Wu kɔrumɛ u se do u kaaka na. Ba munmɛ wu ba nuu ban ba va u wɔ Damasi. ⁹Daa tɔɔ rɛ zɛrɛ u wo kaaka na, u wo zimo zi u wo numu ɲu. ¹⁰Fosuru dallɛ da Damasi wu yiree Ananiyasi. ɲuti bugulumɛ wu sugo wura wu gɔlu wura be yaa: "Ananiyasi" Ananiyasi tombum wura be yaa: "Naamu, ɲuti." ¹¹ɲuti se wura be yaa: "Zɛɲ lomban nva kem beɛ ba kom be ternarɛn bɛɛ, va kɪ wɔ, nva dɔngu Zuda mɛɛnu npum Tarsɛti dɔv , wu yiree Sɔli, zɛran Yamba. ¹²Wu zɛrɛ Yamba keeban, wu nam bɔ dallɛ bugularɛ ka rɛ, u yiree Ananiyasi. Wu zunm Sɔli kan wu pɛli wu nuusɛ wu se ban, budayalɛ wu se na dɪti." ¹³Ananiyasi tombum be yaa: "ɲuti, nni bɔw da tɔgɔ zɔmbɔ kee nlaabe rɛ zeruzalɛm, laa bongo gnolum gɛ mɛran. ¹⁴"Nge ya guruma wo wu kan, wu namɛ gɛ sarga kolluwaa rɛ ɲutena kan wu mun nyire komurunwan fan." ¹⁵Do ɲuti gɔlum Ananiyasi rɛ be yaa: "Varɛ be mɪ gɔrum wu a da uwɔ a tomdeɛ wongu, wu gɔlu mɪ yire buudu dɛpaa wɔɔ ba pɛɛwaa wɔɔ Isralɛ laabe rɛ. ¹⁶Wu zɛm be wu da wu zimɛrunwan beɛ bentɔsɛrɛ mɪ yire yɛmban bɛ, mɪ sugo paa bugulugɛ wura." ¹⁷Ananiyasi vam dɔngu kɪ mɛgɛ rɛ. Wu pɛlɛmɛ wu nuusɛ Sɔli ban do wu se wura be yaa: "Mɪ babii Sɔli, ɲuti Yesu weɛ bugulu wu sugo nna nwo kem ban nɔpiri nge keeban bɛɛ, wu kerɛm mɪ nkan, nse na duruwɛn do nsu wunzunɔn kɛndɛ wɔ." ¹⁸Kɪ gɪnaa beɛ tɪpa rɛn tisi dallɛ lɪ Sɔli rɛ se ban gɛ kuru gɛ mɔnrunm gasa, wu se nam duruwɛn. Wu zɛnmɛ u zun numu. ¹⁹Kɪrɛ ponde u zim zimo wu na panga. Sɔli tɛnmɛ damasi wu daa gɛla. ²⁰Kɪ gɪnaa rɛn, wu munmɛ gɛ nii waazu Yamba dorrarɛ, wu gɔlu be Yamba biibɔw Yesu wo. ²¹Bee see ba zunɛ wu kan fan damɛ kawunarɛn ba gɔlu be yaa: "Nɛnuw weɛ da zim Yesu rɛ yire komurunwan bɛɛ, wu dagɛ bɛɛ laa?" ²²Kɪ wɔɔ gɛ dɛrɛ wɔɔ Sɔli da niimɛ panga wu vɛm yikere waazugɛ rɛ, be sɔɲunrunw Yesu wo, fo yahutuwaɛ beɛ re Damasi bɛɛ, bɛ mandɔɲa kaaka na ba tombu. ²³Daa bongo ponde, yahutuwaɛ da malɛm za wɔ ba pum sɔli rɛ guwɛ mandɔɲa. ²⁴Do Sɔli sulumɛ kɪ bɛɛgɛ. Ba sɛnɛm zaagɛ rɛ zuwɛn nion ya nɲi kusu wuya ban, budayalɛ ba gu Sɔli. ²⁵Do Sɔli rɛ karɛmbiyobe takɛmɛ wu nɲi won ba tisi tanga rɛ zaagɛ rɛ lalɛgaa rɛ ponde. ²⁶Sɔli dɔngu zeruzalɛm keeban, wu da pumɛ wu dɛnɛ mɔɲunrunwan kan, Do ba fan wundugumɛ wu se, nundɪti ba wo mun gɛ ban wu damɛ mɔɲarɛnti rɛ gɔngɔnɛ. ²⁷Kɪ ban Barnabasɪ vamɛ uwɔ kellubiyobe kan wu gɔlu bra be Sɔli nam ɲuti kem ban do ɲuti gɔlumɛ wu kan. Sɔli da da waazu Damasi Yesu rɛ wo bɛnkulu wɔ yalɛ bɛɛ, Barnabasɪ gɔli kɪa bɛra. ²⁸Kɪrɛ ponde Sɔli tɛnmɛ ba kan zeruzalɛm wu dɛɛ waazu bɛnkulu wɔ Yesu rɛ yire wo. ²⁹Wu da gɪlumɛ Elenitisewaa kan, uwɔɔ be da tɔnrunmɛ za, do be da punmɛ wu guwɛ mandɔɲa. ³⁰Babiyobe sulu kɪ keeban, Bavam sɔli wɔ fo sezare, ba dɔw wu va Tarse. ³¹Kɪban Egilisi da wo zulu rɛ Zude wo Galile woo Samarle zamnaa fan rɛn. Wu da niim panga wu vɛnmɛ yikere ɲuti rɛ se wundugɛ rɛ. ³²Pɪɛrɪ wo zamnaa rɛn gindɛnɛ ban keeban, wu dɔngumɛ Lide mɔɲunrunwan ya kan. ³³Wu mɔmɛ bɔ dalɛ dini, wu yire Ene. Wu da pundumɛ kɛrɔ ban bɛna nimpɪ, wu tɔngurɔ niigɛɛ fan da tiwumɛ. ³⁴Pɪɛrɪ se wura be yaa: "Ene, sɔɲunrun Yesu pɔw bɔrv nu. Zɛɲ npɛti kɛrɔgɛ." Kɪ gɪnaa rɛn Ene zɛnmɛ. ³⁵Lidɛna wɔn Sarɔn rɛ zamnaa rɛn, laabe fan na kɪ keeban, ba panm, ba sugo ɲuti rɛ. ³⁶Kɔn dallɛ da wo Zope, mɔɲunrunw uwɔ. Wu Tabita (Grekɛmaa wɔn wu yiree Dɔrkasɪ.) Wu da dɛɛm tɔgɔ kɛndɛ suu fan wu kusu kanɛɛ tɛna. ³⁷Kɪ ban wu damɛ tonkɛndɛ, wu tiwumɛ. Ba sɔɲumɛ wu tiwugɛ ba bɛsɛ donde dore dallɛ. ³⁸Lide woo Zope da wo tosu za ban, Zope mɔɲunrunwan lugumɛ be Pɪɛrɪ wo Lide. Ba sɛm buwa nii ba va gɔlu wura be yaa: "I zɛrɛn nu be kɔnɛ i kan bɛɛ, bu bom." ³⁹Kɪ gɪnaa rɛn Pɪɛrɪ zɛnmɛ wu va ba kan. Wu dɔngaa ba vamɛ uwɔ kɪ donde doree rɛ. Kaanbɛ beɛ re bara tiwu bɛɛ da kɔgɔsumɛ wu kan ba zɛɛ. Dɔrkasɪ da ɲarɪn yɪtu kɔɲurɪn wɔn yɪtu kɔgɪyaa kee wu wo ba kan keeban bɛɛ, ba bugulumɛ kɪ Pɪɛrɪ. Pɪɛrɪ kɔrum bɛ laabe fan sale, do wu kunkon wu zɛrɛ Yamba. Kɪrɛ ponde wu wusugumɛ tiwumɛ kan wu se yaa: "Tabita, zɛɲ." Kɔnw kɔrumɛ wu se, wu na Pɪɛrɪ keeban, wu zɛnmɛ wu gɛndɛ. ⁴¹Pɪɛrɪ munmɛ wu u nuusɛ ban wu takɛ. Kɪrɛ ponde Pɪɛrɪ konmɛ mɔɲunrunwan wɔn kaanbɛ beɛ re bara tiwu bɛɛ wu bugulu Dɔrkasɪ bɛra. ⁴²Zopɛna fan sulum kɪ, ba bongo munmɛ ɲuti ban. ⁴³Pɪɛrɪ dam wankatɪ bongo Zope, Sumɔn tɔn nɔmurun mɛɛnu.

Chapter 10

¹Bɔ dalle da wo sezare, wu yiree kɔrneyə. Sodaasə denəga kee re yire Italidenəga bɛ, kɪrɛ ɣiyalatiw. ²Yamba se wunduguruw wu bɔw wɔ, ɔwɔw wu megə fan da kɔgɔnmə Yamba za wɔ. Wu da kusumə yahutu re kanɛ tena bongo. Wu da zimijon Yamba zərə rɛ. ³Dɛ dalle dandee wo, wu namə Yamba malekə dalə bugularə ka rɛ, gə zunmə wu kan gə ɔlɔ wura be yaa: "Kɔrneyə!" ⁴Kɔrneyə teremmə maleku ban dɪntɪwɔrɪ wɔ do wu se yaa: "Bəkeyɪ, ɲuti." Gə se wura be yaa: "Zəraa kee nda bɛɛ, do nkusu kanɛ tena yalə bɛɛ, Yamba tərəmə gə ban gə du gə tɛlɛmɛ nna." ⁵Wɔnɛ mu, keri laa dalə ba va Zope ba va sɪmɔn komə wu kun nkan, ba kommə wu be Pɪɛrɪ ya. ⁶U wo tɔn nɔmɔrɔn sɪmɔn mɛɛnɔ, u wo sɪrɛ numuu ren nii ban. ⁷Maleku kee ɔlɔ wu kan bɛɛ rɛ pɔrɛ ponde, Kɔrneyə konmə u megə rɛ bosə nii, do sodaaga tɪɲa wee wundugu Yamba se. ⁸Wu ɔlɔmə kɪ tɔgɔgə fan bəra, kɪrɛ ponde u sem be ba va Zope. ⁹Kɪrɛ tɛwuzuwān, ba wo kem ban keeban, ba kɔgusaa zagə ban, Pɪɛrɪ dənəmə duware wuya bənɛ lere u zərə Yamba. ¹⁰Yashma munmə wu u da pɪm zimo u zi. B a wo u zimoo ren pɛtəɲa ban keeban, u nam bugularə. ¹¹Wu nam donde waraa rɛ nii kɔra, u nam ka dalə lu dini gə tisi, ntoo yɪtu kɔgə, gə tɔɲsə naasəgɛɛ rɛ dɪɲarɪn, gə dɔngu tɔɲa rɛn. ¹²Tisi naa naasən wɔn tisi kee vɛnrən wɔn donde zimbiyo, kɪ tɪsille si bongo da gə zɛrɛ. ¹³Gɔla kore dalle ɔlɔ wura be yaa: "Zəɲ, Pɪɛrɪ, ngu ka dukɔ nzi zimo." ¹⁴Do Pɪɛrɪ tombum be yaa: "Ayɪ ɲuti, nundɪtɪa mɪ wo ka kee wo zɛm wala digən ka kaaka zi leləyɪ." ¹⁵Kɪ ɔlɔaa ɔlɔaa ɔlɔmə wura be yaa: "Yamba sam kee bu kɪ sɛm digən ka sɛrɛ." ¹⁶Kɪ tɔgɔgə da lese tɔɔ keeban, kɪ ɣɪɲa be tɪɲa rɛn, kɪ tɪsiri nunumə gə va donde waraa rɛ. ¹⁷ɛrɛ tɛlɛmɛ ɲasən bugularu rɛ biyɛ yɛmban keeban, Kɔrneyə ren kellubiyobe da bonzum Sɪmɔn megə rɛ ba va dɔngu megə rɛ nii ban. ¹⁸Ba fosum be ba bonzu be be yaa: "Sɪmɔn wee ba kom be Pɪɛrɪ bɛɛ wo nge laa?" ¹⁹Pɪɛrɪ da wo lɔɲsɛ ban bugularu rɛ tɔgɔ kan keeban, wunzɔɲon kɛndɛ se wura be yaa: "Laa tɔɔ rɛ pum nɔ. ²⁰Zəɲ ntisi nva ba kan, ntɛlɛmɛ bu sɔɔsan, nundɪtɪa mu kerə bɛ nkán." ²¹Pɪɛrɪ tɪsɪm u va ba kan u ɔlɔ brá bɛ yaa: "Wee yā pɪm bɛɛ mɪwɔ. Yā kúnɛɛ ɲúgə báka wɔ?" ²²Bá tómbúm bɛ yáa: "Gíyálá tɔgɛɛtɪ re kerə yɪrɪ. Nɛn tɛróná, Yamba se wunduguruw. Yáwúdúwáá fāá ɔlómá wu yírɛ kéndɛ. Yamba búgúlú gə súbú wúrá málɛ́éká kán bɛ wú kóm nú nvá ú mɛ́ɛnú búdáyalá ú lúbú ɔlálá dúkú nkán." ²³Pɪɛrɪ bólúm bɛ bá dúɲí díní. Gə tɛwuzúwā, ú zənmá ú vá bá kan. Zope bábiyó dálálá kúsúmá bá bán bá várá. ²⁴Kírɛ tɛwúzúwā, bá dɔngúm Sezare, kɔrneyə da tórúm bɛ, Ú dá kónmá wú mɛ́gə rɛ láábɛ wɔ́s u dɔ́wáá. ²⁵Pɪɛrɪ zúɲɪ mɛ́gə rɛ keéeban, kɔrneyə zarə ú léré wú kógón wú. ²⁶Pɪɛrɪ tákámá wú, ú sé wúrá bɛ yáa: "Zəɲ, nɛnú mɪɲá wɔ." ²⁷Bá wó ɔlálá ban keéeban, bá zúm mɛ́gə rɛ bá mu láá bongóó dɛnárɪ́ díní. ²⁸Pɪɛrɪ sé bərá bɛ yáa: "Yā ɲí bɛ gə wó zɛm Yáwútú wóó búúdu dúkú rɛ nɛn dɛnə, wálá ú zū wú mɛ́ɛnú, Yamba dá búgúlúmgə mɪ rɛ bɛ ā bú nɛn kááká sɛm bɛ ú sámarə dàgə wálá bɛ ú binorɪ́. ²⁹Kírɛ yémbánú yárə kom mɪ keéeban bɛ, mɪ kúmá, mɪ wo gə tɔ́rú. Yárə kom mɪ kée rɛ yémbán bɛ, mɪ pɪ́má gə ā súlú." ³⁰Kɔrneyə tómbúm bɛ yáa: "Gə dáá nààsəbɛɛ zengɛ, mɪ dá wó zərá bán ā mɛ́ɛnú, dándɛɛ zərə wákátə bán. Kɪ ɣɪɲā rɛ, bó tɪɲā kú zərágə mɪ yíkérɛ, ú yítúgə dá múkúmá. ³¹Ú ɔlóm mɪ rɛ bɛ yáa: 'Kɔrneyə, Yamba tómbúmə nzəráá. Nkúsú kànéɛ téná yálá bɛ, gə tɛ́má ú tɛ́lɛmɛ rɛ. ³²Kərə láá dálá bá vá Zópé bá vá sɪmɔn kòm ú kú, bá kónmá wú bɛ Pɪɛrɪ yā. ú tɪsɛm tɔn nòmárú mɛ́ɛnú sɪrɛ númúú rɛ níí bán. ³³Kɪ ɣɪɲāá biyɛ tɪɲāá rɛ mɪ kɛrəm láá dálá bá vá nú kòm. Nkúnɛɛ dáá kéndɛ Wɔ́nɛ Yamba pán rɪná tɪsərá kée fāá bɛ ɔlú yílá bɛɛ, nán ì fāá rɛ dɛnárɪ́ í gɛ ɲútí rɛ yíkérɛ í sɛɛ í zúnɛ kɪsɔ. ³⁴Pɪɛrɪ tákəm ɔláláá bɛ yáa: "Góngónɛ mɪ fāámádámá bɛ Yamba ɣɔrúyàn nɛn gə kórú nɛn nɛ, ³⁵dó búúdu fāá rɛ zérɛ, nɛn wée wúndúgú Yamba sé, ú déɛ tɔgɔ tɛrónárɛ, wúré tógó wó wúrá kéndɛ. ³⁶Yamba kərə ɔlálá kɛɛ Israellɛ nán kígə ñgís ú ɔlóm zúlú tógó kiwárá yín bərá Yesu Kɪrsta kan. Wée dá láábɛ fāá rɛ ɲútí rɛ. ³⁷Tógó kée rɛ dá zude zámnaá fāá rɛ gə mún gə níí Galile, Yohana nùmú sɛɛ wáázúgə rɛ pónɛ, yárə súlúmá kɪ. ³⁸Yamba tisi wúzúnɔ kéndɛ wɔ́s ɣúrúma Yesu bán yálá bɛ yárə súlúmá kɪ. Yárə súlúmá yá bɛ Yesu da ɣíndénmá zámnaá fāá ú déɛ tɔgɔ kéndɛ, ù bɔ́rú làábɛ bɛɛ sūtááná dá zimə bɛ fā, nundítíá Yamba dá wò ú kán. ³⁹Yesu dá tógódá kɛ yáwúdúwáá rɛ zámónáá wɔ́s Zeruzalem bɛ, í dámá kɪ tógódá fā rɛ kàsétárɛ téná rɛ. Bá pèkəmá wú dàá bán bá gú. ⁴⁰Yamba wómá wú ú dàá tɔ́ rɛ wɔ́ɲán gə dú ú búgúlú ú súbú láá dálá. ⁴¹Ú wó súbú búgúlú làábɛ fāá rɛ, fɔ kàsétá téná bɛɛ rɛ ɣórárɛ wò Yamba kán kójú, yírə bɛɛ rɛ zɪ zímó í ɲú ú kán ù wú rɛ pónɛ ú lí tápáá rɛ bɛnɛ rɛ. ⁴²Yesu ɔlómá yílá bɛ í dàámá làábɛ wáázú í búgúlú bərá gə pómúsú bɛ Yamba tündú wɛ ú dá làábɛ bɛ rɛ wòyándá bɛ wɔ́s tápáá rɛ búúdu ɣúnú rɛ, kígə úw. ⁴³Kéllúwáá fāá gə kàsétá Yesu rɛ tógó kán, bɛ nɛn wóó nɛn wée rɛ mún ú bán, ú pá ú ná zúnúfú yàáfónɛ ú yírɛ pángá rɛ." ⁴⁴Pɪɛrɪ wó kɪ ɔlálá bán kɛéeban, wúzúnɔ kéndɛ tɪsɛímá kɪ ɔlálá rɛ zúnɛ sɛéruwáá fā bán. ⁴⁵Yáwúdú r'ɛ múɲɲúrúwāá bɛɛ rɛ kú Pɪɛrɪ kán bɛ fā dámá káwúnɛ nundítíá Yamba pánmá wúzúnɔ kéndɛ tantúlúmá búúdu dápáá rɛ láábɛ rɛ gə dákə. ⁴⁶Nundítíá bá lúbúmá bɛ bɛ ɔlómá má dápá bá kógón wó Yamba. Pɪɛrɪ se yáa: ⁴⁷"Bɛɛ rɛ ná wúzúnɔ kéndɛ ntóó yírəbɛ bɛɛ, nɛn dúkú ɣúrú ú kɛ́nɛn bɛ be dáná ná bá zú nùmú?" ⁴⁸Kíbanúw Pɪɛrɪ ɔlú bɛ bá zúwán nùmú Yesu Kɪrsta yírɛ wó. Kírɛ pónɛ bá zərmá Pɪɛrɪ bɛ ú tɛn bá kán ú dá dáá ɣélá.

Chapter 11

¹Kéllúbíyòbé wóó bábíyòbé bèé ré dá wó Zùdé zàmánáá rě bẹ, bā lùgúmá bé búúdú dápáá ré láá dàlálá yá tètèmmà Yamba góláá bán.² Pteru nùnù ú vā Zèrúzálem kèébán, yàwúduwáá ré múnjúrúwá kòrúmá ú kóró³ bé yáa: "Nzùmmá lààbè bèé ré zùjnan kěkěrén bẹ mēénú nzi zímó bā kán dé?"⁴Dó Pteru dá gólúmá kí tògógá fǎ bǎrá ú tùmúsú zá bán, ú sé yáa: ⁵"Mí wò zèrá bán Zópé záágá ré kèébán, mí nám bǔgùlárá ká dálá. Gá mǎrúmá yítú kós. Gá tónjésà naasǎgégé ré dǐnarĩ. Kí tísím gá lí dǒndé wàráá ré gá dǒngú mí kán. ⁶Mí térémmá ā yíkó gá bán tǎntán, mí nám tísí náá nàasǎgégé wós pǎrós yàrásǎrá wós tísí kèè vǐrǎ wós dǒndé zímbyò gá zèré.⁷Mí lùgúmá gólá kóre dàllá gá sé mǐrǐ bé yáa: "Zǎj Pteru ngú ká dǔkú nzi zímó."⁸ Do mí tǒmbúm bé yáa: "Àyí, jútí, nùndítíá ká kèè ré wò zèm wálá dǐgǎn ká kááká wò zǔ mí níi rǐ dóm."⁹Mí lùgúmá kí kòréé gá lí dǒndé wàráá ré dítíá bé yáa: "Yamba sàm ká kèè bú kí sóm dǐgǎn ká séré. Kí dǎmá lésé tòò. ¹⁰Kíré pǒndé, kí tísǎrá fǎ nùnúmá dǒndé wàráá ré."¹¹Kí wánkátíi sùgó ré, mí dá wò mǐgǎ kèé ré bẹ, bówáá tòò ré dǒngú díní, bā dá kǎm bé mí kán bā lí Sézáaré. ¹²Wùzùjò sé mí vā bā kán, Bé mǐi tǐlámé bú sósán. Nni bábíyó bówá nùndúgúgégé yá vǎmá mí kán Sézáaré, í fǎ zǔmá Kórneyá mēénú. ¹³Ú sé yílá bé ú námá mǎlǐkǎ tǐjǎ ú mēénú gá sé wùrá bé ú sé láá bā vā Zópé bā vā sǐmǎn kòm, ú yíré Pteru yā.¹⁴ Bé ú pów gólú wùrá gólá dálá úwós ú lààbè fǎ pā bā ná sǒnjé."¹⁵Mí gólú bā kán kèébán wùzùjǎn kéndé tísám bā bán, nǐtòó gá tísí í bán fǎrá yálá bẹ.¹⁶ Míi tǐlámé tísám jútí ré góláá: "Yohana dǎm bátísé nùmú wó dó yǎrá pà yá dá bátísé wùzùjǎ kéndé wó.¹⁷Yírá bèé ré mún sǒnjúrú Yesu bán, Yamba pán yílá tǎntúlúmá kèé, gá pǎngá kíré dǔ bíyá ré, wúrúw mí wó ā sée Yamba sósó?"¹⁸Bā lùgú kí góláá kèébán bā bǎné tísímá, bā kǒgǒnmá Yamba, bé yáa: "Gǒgǒné, Yamba pǎnmá lǒjsé bǎnése búúdú dápáá yá ré, búdáyalá bā nā wóyán."¹⁹Zimórĩ kèé ré zǎj Etienĩ rǐ gúwé ban bẹ, bèé séyí gá yémbán bẹ, bẹ vǎm Fénísí wóó Sipré wós Antǔsǎ. Bā wò Yamba góláá gólú nǎn kááká ré yàwùtúwáá ré pǒndé.²⁰Kí wós gá wós, Sipré wós Síréné múnjúrúwá dálá vǎm Antǔsǎ bā vā Nuti Yesu ré kíwǎrá yíndá grékáwáá ré. ²¹Nuti ré gúrúamá dá wó bā bán. Fó láá bǒngó dà mǔnjǎrĩ bā túúbdó puti bán.²²Zeruzalem nǐ Yambadóréé ré láábé kí kíwǎrágá, bā kǎm Barnabasi ú vā Antǔsi.²³ Barnabasi dǒngáá Antǔsi ú ná Yamba nómé kéndégá ú dǎm bǎnyín. Wú tǐmǎsám bā fǎ bé bā tǐjǎm puti bán tǐlámé tísórá wó.²⁴ Barnabasi dá dǎm nǎn tǎrǎgáá ré, dà ú sùwòòrĩ wùzùjǎ kéndé wós mǔnjǎrĩ wó. Làà bǒngó pǎnmá bā sùgó jútí ré.²⁵Kíré pǒndé Barnabasi vǎm Tarse ú vā Sólì pòm.²⁶Wú ná wú kèébán ú vǎmá ú wó Antǔsi. Bā nǐi fǎ bǎné tǐjǎ níi sùrújǎ Yambadóré dàllé lààbè bǎné rǐ. Bā kòm fósúrúwáá bé krétǐnewǎ, gá níi mún Antǔsi.²⁷Kí wánkátíi bán kéllúwá dálá lím Zeruzalem bā vā Antǔsi.²⁸Bā tǐjǎ rǐ yíré Agabus, ú zǎnmá ú gólú wùzùjǎn kéndé pǎngá ré bé ngé wóó fǐjǎwú wós yashma kós ré págá zǔ tǎnjábíyé ré gǐjǎā fǎ rǐ, Kí dǎmá péé Klode pééríi bán.²⁹Fósúrúwáá dá gólúmá bé pǎ bā sé kúsé dálá Zude zàmánáá rǐ bábíyóbé ré gá bā fǎ tǐntǐjǎ gúrúamá wó.³⁰Bā pétám tǎntúlúmá tísǎrá bā Zude kǐmbógówáá ré Barnabasi wós Soli re nùu rǐ.

Chapter 12

Kí wánkátí bà Herode múnám Yambadoré ré láá dálá ú zím. ²Ú gúmá Yohana bábí Yakuba wó. ³Ú nàà bé kí yémbàn yàwútúwáá ré kèèbàn, ú múnám Píerí yá. Kí búúrí kèè ré bémáńá bē ré fóó ré wánkátá bán. ⁴Píerlé múnjé pónǵé, Eróde sémá wú kású ú sé ú sǵàásǵá gǵndé gǵńǵá nàasǵ ré núú ré bé bā sǵnámé wó. Eróde dá pǵítmá ú vā ú wó lààbē yíkéré. Pǵrú ńńíné fóó ré pónǵé. ⁵Bā dá kǵmbúm Píerí kásúgá ré, dó Yambadoré ré láábé tǵnmá bā sé pǵngá Yamba zǵrá bán wúra. ⁶Eróde dá pǵí ú vā Píerí wóó lààbē yíkéré kèè ré déwǵńǵá bē, kí déé ré ńńí wó Píerí dá dúńímá sǵdáásá nǵí ré bǵné ré. Dá dǵńǵrǵí kǵkǵ zǵgró nǵí wó. Nǵí sǵllúwáá dá wó nǵí bán bá zǵrǵgǵ.Nǵgǵ ńńtí ré mǵléékǵ tǵńá kǵ, kǵmpǵrǵńǵ kǵó ré kású dǵrǵéé ré. Mǵléékǵ mǵwǵmá Píerí ú tǵngǵ bán gǵ dǵzǵw, gǵ sé yǵá: "Zǵń lǵmbán. Kí gǵńǵá ré zǵgróó zǵrǵmá gǵ lí Píerle núúsá ré. ⁸Kíré pónǵé mǵléékǵ gǵlǵmá wúra bé yǵá: "Sé nyítundá wóó nǵlǵé ńńtǵ tǵńǵ." Píerí dǵmá kí. Kíré pónǵé sé wúra bé yǵá: "Sé nyítú kǵgǵ ńńlǵlǵ mǵí nǵmǵ. ⁹erí lǵmá ú dúlú mǵléékǵ ré nǵmǵ. Mǵléékǵ dá kèè bē, Píerí dá wó sǵlǵ bé sǵwǵ gǵ wó, dó ú dá mǵéndǵnmá bé bǵgǵlǵrǵ kǵgǵ. ¹⁰Bā pǵrǵmá nǵí sǵllú dǵrǵw wóó ńńńǵnǵá bán bá dǵngǵ kǵkǵ nǵí kèè ré kǵrú nǵń sǵlé nǵv zǵǵgǵ ré bē bán. Kí kǵrǵmá bā yíkéré gǵ sǵgó ré. Bā lǵm bā vǵ yíkéré fǵńǵw, kí gǵńǵá bǵyǵ tǵńǵ ré Mǵléékǵ pǵrǵmá gǵ dú Píerí dǵńí. ¹¹Píerí ná ú sǵgóó tǵlǵmǵ kèèbàn, ú sé yǵá: "Mí sǵlǵmá ā pǵmǵsú wǵné bé ńńtí sémá ú mǵléékǵ gǵ kǵ mǵ sǵń Eróde ré pǵngǵá wóó ú zímǵrǵ kèè yǵwúdúwáá dǵ tǵrú bē ré." ¹²Ú lǵńsǵá, ú vǵmǵ Mariyam mǵéńú. Yohana wǵé bā dá kǵm bé Marka bē, wú ré ńńw. Láá bǵngǵ déńǵrǵí dá wó dǵńí bā zǵrǵ Yamba. ¹³Píerí bǵngǵmǵ nǵí, tǵm déérú kǵw tǵńǵ kǵ nǵí bán búdáyalǵ ú kǵrú nǵí, ú yírǵ Rode. ¹⁴Ú sǵlǵ Píerlé kǵré kèèbàn, ú wó gǵrǵ ú kǵrú nǵí bǵnyídǵrǵí ré yémbàn, dó ú sǵsǵmá ú vǵ gǵlǵ mǵgǵ ré bé Píerí wó Sǵlé ú zǵrǵgǵ nǵí bán. ¹⁵Bā gǵlǵmá wúra bé yǵá: "Kǵngǵrǵ ńńbàn." Dó ú gǵlǵmǵ ú pǵmǵsú bé gǵnǵé. Bā sé yǵá: "Ú mǵlǵgǵ." ¹⁶Kí wóó gǵ dǵrǵ wóó, Píerí tǵnmá ú bǵngǵ nǵí. Bā kǵrú nǵí bā nǵwǵ kèèbàn, gǵ dǵm bé kǵwǵné kǵkǵó. ¹⁷Ú tǵkǵmá ú núú bé bā dáámǵ kǵwǵú. Nǵtí kǵrú ú kásúgǵ ré yǵlǵ bē, ú gǵlǵm gǵ bǵrá, ú sé dǵtǵá bé yǵá: "Gǵlǵmǵ ngǵ kǵwǵrǵ Yakuba wóó bǵbíyǵbǵ ré, ú lǵmá ú vǵ gǵńǵ dúkú ré. ¹⁸Tǵwǵ sǵrǵá sǵdáásǵllǵ tǵlǵmǵ ńǵsǵmǵ nǵńdǵtǵ bā yǵń yǵlǵw Píerí dá. ¹⁹Eróde pǵm Píerí ú wó ná kèèbàn, ú bǵnzǵmǵ sǵdáásǵrǵ, ú sé bé bā pá bā gǵ bǵ. Kíré pónǵé, Eróde lǵmǵ Zude zǵmńǵá ré ú vǵ Sǵzáaré ú dá wánkátá dǵńí. ²⁰Eróde ré bǵné dá fǵrǵmǵ Tǵńrǵ wǵń Sǵdǵńǵ kǵń kǵkǵó. Bǵ mǵlǵmǵ gǵ bán bé bā vǵrǵmǵ Eróde ré yíkéré. Bā dǵmǵ pǵǵwǵ ré dǵmǵ dǵrǵéé ré ńńtí Blasitus bā dǵó. Kíré pónǵé, bá vǵ bā vǵ zǵlǵ pǵm Eróde kǵń, nǵńdǵtǵ bā zímǵó dá lǵí pǵǵwǵ ré zǵmńǵá ré. ²¹Dǵ kǵrǵrǵí dǵngǵá, Eróde sémá ú pǵéyítú kǵgǵ ú gǵdǵ ú pǵégǵgǵ bán gǵlǵ gǵlǵ kǵgǵyǵ bǵrá. ²²Lǵàbǵ fǵ nǵárǵmǵ bé yǵá: "Yamba kǵréé, nǵń né kǵré dǵgǵ!" ²³Kí gǵńǵ ré ńńtí ré mǵléékǵ tǵńǵ mǵwǵ Eróde, nǵńdǵtǵ ú wó Yamba kǵgǵ. Zǵńǵó zǵmǵ wúra, ú tǵwǵmǵ. ²⁴ǵó gǵ dǵrǵ wóó Yamba gǵlǵá dá sǵyí gǵ wǵrǵ sǵyí. ²⁵Barnabǵ wó Solǵ kǵ Zeruzalem kǵrǵńǵá kèé ré yémbàn bē, kǵré nǵí sǵré pónǵé, bā nǵńúnmǵ. Bā vǵmǵ Yohana wǵń bā kǵń, bā kǵmmǵ ú bé Marka yǵ.

Chapter 13

¹Kéllúwáá wóó kàrēsambàá dá wó Antuṣə ré Yambadórée ré. Bē dāmā Barnabasí wóó Sumon wée bā kòm bé Nizerə dó Lusius wée lí Surené dó Manayē wóó Soli. Manayē wóó zàmnáá rē nuti Erṣode gērsá mé tǐná rē.²Dé dàlā, bā wó Yamba kógné bán bā dǐtí bā níí, wúzùñǝ kéndé gólú bǎrá bé yáa: "Mí kòm Barnabasí wóó Soli tóm kée ré yémbán bē, dúwán bé mí rē, búdayálá bá dá gó." ³Bā dǐtí bā níí bā zǎré Yamba kéebán, bá pélám bá núúsá Barnabasí wóó Soli bán bā dú bé bá váré.⁴Barnabasí wóó Soli térám wúzùñǝ kéndé bán bā vām Selusi Bā zǔmá kókəráá ré bá vá Sɪpre síré númúú rē bēnbéné rē. ⁵Bā dǝngáá Salamuné, bā gólúmá Yamba góláá yawuduwaá ré Yamba kógné dóráá ré. Yohana dá wó bā kán ù kúsú bē.⁶Bā kókúmá kí síré númúú rē bēnbéné fó Pafṣi. Bā nám bó súlúmėti tǐná, yawudu kéllú kímá túllú dàlā, ù yírée Barjesu. ⁷Ú dá wò gúvèrnérí Serzius Polus kán díní. Ú guvèrnèrú dá dāmá nēñ sògúmarǐti ré. Ú sémá kéréñǝ kóré bá vá Barnabasí wóó Soli kòm nùnditíá ù dá pǐtí má Yamba góláá ù lúgú. ⁸Dó súlúmėti Elmas, Barjesu ré yírée kí wó gǎrèkəməáá wóó, ù tǐrúmá Barnabasí wóó Soli ré kóré. Ú pǐtí má mǎndəñǝ kée ré pá gó pán gúvèrnèrú bú mǝñǎrǐ dǎKíban Soli, wée bā kóm bé Poli, ù sùwòó wúzùñǝ kéndé wóó, ù sémá ù yíko ù súlúmėti bán dó ù sé yáa: ¹⁰"Nēñ sòdri sògúmarǐ wóó námbará búúdu fá wóó, Sútááñá bǐ, térəñǎré fáá rē zógú, ñdá nuti ré kém térəñǎrǐ rē wúsúgə dǝñǎNán nuti ré núú ñbán wóné, ñpán ñdá búkú ré, ñdá wúyáá ré pórúñáá ná dáá gélá zéré. Kí gǐñǎ biyé tǐná rē, Elimas ré sé kárəmə, kírə pónDé, ù dāmá búkú rē. Ú dá gíndénmá gǐñáá fáá, búdayálá ù mún ù núú ù wóó. ¹²Guvèrnèrú ná kí tógó dááríi kéebán, ù dām mǝñǎrǐ. Kǎrəñǝgá kée ré dá Nuti ré tógó kán bē, gó dāmá ù kàwúné kókóó. ¹³Poli wóó ù dúllúwáá zǔmá kókəráá ré Pafṣi bā vá Perzé kí wóó Pánfili ré zàmnáá rē. Yohana kóglúmá bá bán díní ù núnú ù vá Zeruzalem. ¹⁴Bá múnám bá kém bá lí Perzé bā vá dǝngú Antuṣə kí wóó Pisidi ré zàmnáá rē. Bā zǔmá Yamba dóré kóggá ré wǝñǝñ bā gǎndə. ¹⁵Sàriyáá wóó kéllúwáá ré séwáá ré pónDé, Yamba kógné dórée ré nuti sémá kéréñǝ kóré bǎrá bé yáa: "Bǎbiyóbé, wáázú gólá dúkú yá kán yá búgúlú zámágá ré. Yá gúrú má yá gólú wóné." ¹⁶Poli zǝnmá ù táká ù núú ù sé yáa: "Israellé láábé, dó yárá bée wúndúgú sé, séán yá zúné. ¹⁷Israelle láábé Yamba górumá í túrúwáábé. Ú dákám bá búúdu gá bá wò Misira kéebán, ù górumá bē díní ù gúrú má kóó wó. ¹⁸Ú dām bā tógó bǝntəṣəré pòrǝ kómbúrógá ré béná fǝnáásǝ rē zéré. ¹⁹Wú nénám búúdu nímpí kanan zàmnáá rē, kírə pónDé, ù kí zàmnáá bǎrá gó dá bá yán né²⁰ béná wónáásǝ fǝsəñón ne dú. Kírə pónDé, ù pánmá búúdu gúnúrwá í túrúwáábé ré fó gó dǝngú kéllú Samuelle wánkátíi bán. ²¹Kíban bā pùnmá péé Yamba kán. Ú pánmá Kis ré biúbó Soli bǎrá, wú lúmá Benzame búúdu gó ré. Ú gǎndəmə bā júné béná fǝnáásǝ rē zéré. ²²Yamba kǎñán Soli bán kéebán, ù pánmá bǎrá Dawuda ù dá pèè ré. Ú gólúmá ù tógó kán bé yáa: "Mí námá Izayí ré biúbó Dawuda. Wú tógó dām mí rē yémbán, ù pów dá míi dǝngó gó níi súrú. ²³Yamba dāmá Dawuda búúdu dúkú wó Israele sǝñǝrǝ gó málá ù níi séaríi wó. Kí dāmá Yesu ré. ²⁴Ngé wóó ù pów kú, Yohana dá déémá Israellé láábé wáázú bē bá lǝñsám ba- zúnúúfúú ré bā zú númú. ²⁵Yohana tóm né niisúrúñǝ kógsáá, ù dá gólúmá bē yáa: "Yárá méndenmá bē wúrúw míwǝ. Wwéwé yá tóru bē wú dàgá míwǝ. Nǎngá, ù pírím míi pónDé, mí wó zém wú lǎléé ré wúní ré volé wó dǝngán. ²⁶"Bǎbiyóbé Ibrahimá búúdu gá, dó yárá bée ré wúdu gá Yamba sé, ngé sǝñé gólá kéré m yílá. ²⁷Zeruzalem wóó bā nǝténá wó Yesu ré tógó fáǎmdán. Kéllúwáá ré góláá kée ré kǎrbádén wúzùñǝ déé ré wǝñǎñ, bā wò kíáá fáǎmdán. Bā súrú má kí góláá ré níi bá zǎrágá Yesu bán kéebán bē. ²⁸Báa bā wò tǎmá tógó kááká ná wú bán, bā zǎré mǎ Pulatí bē w ù gúw. ²⁹Tógó kée ré wǎrállé dá wò Yamba séwée Yesu ré tógó kán, kí fáá rē níi súrúllé pónDé bā kán, bā tísémá wú bā kóru gúwé dáá bán bā sé wóm né. ³⁰Dó Yamba wómá ù wú lí tǎpáá rē béné rē. ³¹Yesu wóó bée ré lí Galile zá wó bā vá Zeruzalem bē, wú búgúlúmá ù sǝgá bē ré dáá bǝngó zéré. Wóné bē dāmá kǎsétá téná ré bā gólú bā gólú Israellé láábé kán wú tógó kán. ³²Yírí gólúmá mí nni kíwǎrá yíndá yálá bē Yamba dá dá níi séaríi kée í túrúwáábé rē bē, ³³Wú súrú mǎgá yílá zéngé, yírí bée ré dá bā búúdu gá ré. Ú wómá Yesu ntóó gó wǎrárá wó Zaburu níñánáá rē yálá bē: 'Míi bíbów níwǝ, Míi lúrú má nú zéngé.' ³⁴Yamba dá gólúmá bē wú pów ù wó wú ù kóru tǎpáá rē béné rē búdayálá ù bú jǝrǝ. Wú gólúmá bē rē bē yáa: 'Mí táká níi séaríi kée Dawuda ré, mí pǎá pǎá kí dǝñ kéndíyáá yárá bán, gó gúrúyán gá zǎñ.' ³⁵Kírə pán ù gólú Zaburu gǐñá dúkú rē bē yáa: 'Ñdá tǎré ñdá sǎmállé ñjǝrǝ.' ³⁶Dawuda míi súlúmá Yamba tógó kóráríi ré níi ù wánkátíi bán, kírə pónDé, wú tíwúmá. Wú tíwúgá kóyímá ù túruwáábé kúlé, ù jǝrú má. ³⁷Dó Yamba wó wée ù kóru tǎpáá rē béné rē, wú wò jǝrǝ. ³⁸Bǎbiyóbé yárá súlámá bē zúnúúfú yǎǎfǎné tógó gólúmá yálá Yesu ré. ³⁹Bé yárá dá gúrú yá nǎ góné kée ré Musa sǎr'iyáá rē pǎngá rē, láábé bée ré déé mǝñǎrǝ bē, bē fáá gúrú má bā nǎ góné kí tógódá fáá bán ngé Yesu ré pǎngá rē. ⁴⁰Sǎnámá yá sǝgá búdayálá kéllúwáá gólú bē, kí bú yárá nǎ. Bā sé yáa: ⁴¹"Nǎngá, yárá bǝnzéyí seerúwáá, yárá dāmá kàwúné yá néní, nùnditíá mí pǎá dá tógó dàlā yállé wánkátíi bán, nén dúkú gólúgágá yálá, yárá dá mún gá bán." ⁴²Poli wóó Barnabasí ré líéé Yamba kógné dórée ré, láábé zǎré m bē bē wúzùñǝ déé kée ré píri bē, bā núnámá bā gólú kí tógódá bǎrá dítíá. ⁴³Dénágáá ré zókée pónDé, yàwúduwáá wóó láá túúbñórí Yamba kógunúrwá bǝngó dúlúmá Poli wóó Barnabasí. Bé dá gólúmá bā kán bā tǎmá sǎ bē bē bā tǝñán Yamba nómé kéndégá rē zéré. ⁴⁴Kírə wúzùñǝ déé dǝngáá, zǎgá rē láábé fáá bē pá bá sé bā zúné Yamba góláá wó. ⁴⁵Yàwúduwáá ná zámá kóggá kéebán, bā béné súmá síkǝrǝ wó, bā dá tǐrúmá poli ré góláá bā túkú wó. ⁴⁶Poli wóó

Barnabasí gólúm bá kán bénkúlú wó bé yàá: "Gá dāmá túléyí Yamba góláá gólú yállé dórú. Dó yáré kàñámá gá bán, yà sám yā súgó bé yà wó zém wòyan kèé kómínán zóké wó. Yíri péyí vā búúdú dápáá kán. ⁴⁷Nùditiá Nuti gólú kèé yíllé, nàngá: 'mí túndúmá nú ndá búúdú dápáá ré pórúnjá rě, búdayáló nva sòné góláá wó fó tñábiyé ré gínáá fǎá rě.'"⁴⁸Búúdúdó lúgú kí góláá kèébán bā bēné dām yimbán bā kógón Yamba góláá. Wòyándó kèé ré kómínán zóké bē ré níí kórú bēé ré bē, bē fǎá dām m̀̀nàrí. ⁴⁹Nuti ré góláá séyímá kí zámnaá rě gínáá fǎá rě. ⁵⁰Dó yàwúdúwáá síwúsémá kǎá yíré kógyá téná sé wúndúgúrúwáá dáló wóó zàagá ré zéréé làà kógyá dáló Poli wóó Barnabasí bán bā zím bē, bā díwú bē bā kórú bá zámnaá rě. ⁵¹Bé ziwúmá bā nēé téndó bá yémbán, kírē pónde, bá vā Ikone. ⁵²Múḡúrúwǎá míí súmá bēnyíndárí wóó wùzùḡó kéndé wó.

Chapter 14

¹Poli wóó Barnabasí dǒngáá Ikone, bā zǔmá yàwúdúwáá ré Yambá kǒgné dǒré ré. Bá gólá màndǎnjáá rě pán yàwútúwáá bǒngó wóó gréká bǒngó dà mǔnjàrí. ²Dó yàwúdúwáá d bée ré wó mǔnjàrí dá bě síwúsémá búúdu dǎpáá ré láábé bá sé bǎbíyóbé bán. ³Kíjǒ gá dǎr wóó Poli wóó Barnabasí bǒmmá Ikone bā gólú bènǔlú wó, bá tǎléméé mǔnjàrí wó Nuti bán. Wúré dá dèè ù nómé kéndégá ré kásétá, màndǎnjá wóó kàwùné tǒg wó bā núú rě. ⁴Zààgá ré láábé kǒré dǔm zá, bā dàlǎ dá wó yàwúdúwáá kán, dàlǎ yá wó kǎllúbíyóbé kán. ⁵Yàwúdúwáá wóó búúdu dǎpáá wóó bā nǔténá dá pítímá tǒg zǒmbó bá dá Poli wóó Barnabasí ré bá vǎglǎ bē lúsá wó bá gú. ⁶Bā lúgú kí kèébán bā sésém bá vá Likaoni rě zámnaá rě, bá vá zésá dàllé, Lisitre wóó Derbe wóó gá kúlée zésállá. ⁷Bā gólúmá kíwǎrá yǐndǎ kí gínáádǎ rě. ⁸Bó dàllé dá wó Lisitre. Dá ú gǎdǎríí súúfǎá, nùdítíá ú lúrúmá lùkàyándǎ wó, ù wó gùrù ú vǎrá léléyí. ⁹Wú dá sèémá ú zúné Poli ré góláá wó. Poli zésémá ú yíkó ú bán ú ná bē mǔnjàrí wó ú kán ú ná zùlú. ¹⁰Wú gólúm bów ré kǒré kǒó wó bē yàá: "Zǎnj nǎzǎrgá nnaá bán." Bów jísémá ú zǎrgá ú vǎrá. ¹¹Zámágá ná Poli ré tǒg dááríí kèébán, bā nǎrémá kǒré kǒó wó bá gólú Likaonimáá wó bē yàá: "Kǒgné tísǎré dǎmá nèn nē gá tísí í bēné rě." ¹²Bā sém Barnabasí ré yírǎ bē Zus, bā sé Poli ré yírǎ bē Ernes, nùdítíá wúré dá gólú. ¹³Zus ré kǒgné tǐnjáá dá zààgá ré zǔwǎ ní bán. Gá sǎrgá kǒlluw kǔmá núníí dàlǎ wó kí gínáá rě. Bā dá nàgǎdǎnmá gá tǎzáné púrúm wó. Dó zámágá dá pítí sǎrgá bá kǒrú Poli wóó Barnabasí ré. ¹⁴Dó kǎllúbíyóbé súlú kí kèébán, bā kǎrémá bá yítundǎ bá sésǎ bá zǔ zámágá ré bēné rě bá nǎrǎ kǒré kǒó wó bē yàá: ¹⁵"Bákáá yémbánúú yǎrá dèè ngá tǒg? Íyáá dǎm yá dǎpá láá rě. Í kǔm kíwǎrá yín wón, búdayálǎ yǎrá kǒglú níní tǒg kómbúró gá bán yá wúsúgú Yamba kéndégá bán, ú wée wósúgú dǒndé wǎráá wóó tǎnjábíyé wóó siré númúú wóó gá zéréé tísǎré fǎá. ¹⁶Wánkátí pǎrǎríí ré zéré Yamba dǔm búúdu dǎ bá sǔgú dǐngǒó kém bán. ¹⁷Kíjǒ gǎdǎrǎ wóó ú búgúlúmá ú sǔgú ù tǒg kéndíyáá kán. Wú pénmá yálá dùwáánúmú gá lí dǒndé wǎráá rě, ú pén símó gá wánkátí wó, ú pén zímó tísí bǒngó yálá gá sù yá bēné bēnyín wó." ¹⁸Kǎllúbíyóbé wóó bā góláá ré zéré, bā dǎ pítím bá gá zámágá ré kǒréé bǎrá. ¹⁹Yàwúdúwáá dàlǎ kǔmá bā lí Pisidi, Antioxi wóó Ikone. Bā wúsugúm zámágá ré tǎlémé, fó bá vǎglǎ Poli lúsǎré wó bē bá pá bá gú. Kírǎ pǒndé bā vǎrǎmá wú bá líjǒ zààgá ré. Bá zéré bē wú tíwúmá. ²⁰Dó mǔnjǎrǔwǎá gǐndén wú kèébán, ú zǎnmá ú zǔ zààgá ré zéré. Kírǎ tǎwúzǔwǎ wóó Barnabasí lúmá díní bá vá Derbe. ²¹Poli wóó Barnabasí gólúmá kíwǎrá yǐndǎ Derbe zǎágá ré zéré. Bā námá mǔnjǎrǔwǎ bǒngó. Kírǎ pǒndé bā núnúmá Lisitre wóó Ikone dó Antioxi. ²²Bā dá pénmá mǔnjǎrǔwǎá rě bēnkúlú bā tǎmǎsǎ bē bē bá tǎnján bǎntǎsǎré wóó mǔnjállé, bā sé yàá: "Túlǎyígá bē zímórí bǒngó ná yírǎ ngéwóó í péyí zǔ Yamba pééríí rě." ²³Bā túndúmá ní mǔnjǎrǔwǎ Yamba dǒráá fǎá tǐtǐnjá rě. Bā zókú ní dǐnjéé wóó zǎráá bán kèébán, bā sémá bá kǎrǎwá Nuti bán, ú wée bánúú bā dá mún bē. ²⁴Kírǎ pǒndé, bā kókúm Pisidi ré zámnaá rě bēné bá vá Panfili. ²⁵Bā gólúm Yamba góláá perzé, kírǎ bá vá Atali. ²⁶Bā zǔm kókrá tǐnjá zéré díní bá vá Antioxi. Bā kǎrwá sé Yamba nómé kéndégá bán zǐi bē. Kí dá tómm kée ré yémbán bē ré níí sùró. ²⁷Bā dǒngú Antioxi kèébán, Yamba dá tǒg kée bá nùú rě, dó gá kǒrú níí búúdu dǎpáá ré yálí, búdayálǎ bíyáá dá mǔnjàrí, bā dénám mǔnjǎrǔwǎá bá gólú kí tǒg dǎ fǎá bǎrá. ²⁸Bā tǎmmá mǔnjǎrǔwǎá kán bá dá wánkátí dúú díní.

Chapter 15

¹Láa dálle lí Zude zámnaá ré bá kú bãbíyóbé kàrbdán bé yàa: "Yà wógá zú kékéré gá málá Musa sáriyáá wó, yà dá gúrú yá ná sòné." ²Nóma wóó sósó zú bé wóó Poli wóó Barnabasí ré bënë ré kèébán, gá ní kórúm bé Poli wóó Barnabasí wóó bá dálá várám zeruzalem bá vá gólú kélúbíyóbé wóó kèmbógówáá kán kí tógógá ré. ³Yamba dórée kèrám bé bà várá. Bà vérémáa bàn, bà lím Fenisi wóó Samari, bà dá gólúm búúdú dápáa ré túúbne tógó bãbíyóbé ré. Kí dām bényín kóó bá fǎá kán. ⁴Poli wóó Barnabasí ré dǎngé Zeruzalem, Yamba dórée ré láábé wóó kélúbíyóbé wóó kèmbógówáá múnma bé kéndé. Yamba dá tógódá kée Poli wóó Barnabasí ré núú ré bē, bà gólúm gá fǎá bára. ⁵Fàrisēwǎa bēé ré dá múnǎrí bē, bē dálá sé yàa: "Gá dām túléyí búúdúdá ré múnǎrǎwǎa zú kékéré bá súrú Musa sáriyáa fǎá ré ní. ⁶Kélúbíyóbé wóó kèmbógówáa dēnām zá bá sám kí tógógá. ⁷Kíré bíyé gólá pǎndé, Píerí zǎnmá ú gólú, ú sé yàa: "Yà súlúm bé Yamba górúm mí gá kórú yá bënë ré fǎ bǎmǎllé zéré, búdayálá mí gólú kíwǎrá yíndá búúdú dápáa ré, búdayálá bá lǎgú kíwǎrá yíndá bà dá múnǎrí. ⁸Láábé fǎá bënë sé súlúrú Yamba búgúlúm gá bé ú tǎrám búúdú dápáa bàn, nǔdítíá ú pánma bára wǔzúnǎ kéndé, nǎtǎo gá pán gá íyáa ré yálá bē. ⁹Ú wó bènkgǎ kǎáká dá yírǎ wóó bá bënë ré. Ú sǎnmá bá bēnése múnǎrí ré pǎngá ré. ¹⁰Wǎné mí, bǎkǎá pán yǎrá kórú Yamba kórú yá sée zǎlé dúkú múnǎrǎwǎa bàn, yírǎ wóó í túrúwǎábé péyí dá gúrúyán kée? ¹¹Kíóó gǎdǎrá wóó, í múnma gá bán bé í níimá sǎné Nuti Yesu ré nǎm kéndégá ré pǎngá ré, nǎtǎo bēbē. ¹²Kí bán Zámágá fǎá dām kéwúú bà sée bá zúné Barnabasí wóó Poli kán. Yamba dá mǎndǎnjǎá wó kǎwúné kée bá núú ré bē fǎá, bá gólúm kí fǎá. ¹³Bá zǎkǎá kí góláa bán, Yakuba tákám góláa, ú sé yàa: "Bãbíyóbé sǎn yá zúné mí kán. ¹⁴Yamba dúm gá tǎlǎmé búúdú dápáa ré fǎ fǎrá fǎrá gá górú láa dálá gá kórú bà kán gá dǎó gá sǎgú yán yálá bē, Sumǎn dá gólúm gá. ¹⁵Kíóó gǎdǎrá wóó kélúwǎa ré góláa mǎlám zá wǎ. Nǎtǎo gá wǎrá Yamba sǎwǎé ré; ¹⁶Nuti sé yàa: "Kíré pǎndé, mí pǎá núnú. Dawuda kée ré zǎrá bē, mí pǎá mǎgá dítíá. Mí pǎá wǎsǎgú gá nǎnǎrǎí fǎá á tǎrén gá, ¹⁷búdayálá làábé bēé ré tǎ bē ná Nuti, dǎ mí kǎm búúdú fǎá dá mí yán né, ¹⁸Nuti wée pán kí tógó súlú fǎ fǎrá-fǎrá, ú sé bēérú. ¹⁹"Kíré pán mí lǎnsú bé yáa, búúdú dápáa ré láábé bé ré tǎrá Yamba, í búwán tógó kúlú sé bá bán. ²⁰Dó í sǎn sǎwé bára bé bà búwán déwúyá némée kú bá bíní bá sǎgú. Bà sǎnám bà sǎgú kǎkǎláyán né. Bà búwán bégén kée ré bǎn né sǎgǎn wǎlá gǎrǎmá zí. ²¹Fǎ wǎnkátá dúú ré zéré wǎázú déém Musa Sǎriyáa ré tógó kán Zésǎrá fǎá ré, gá kǎrbdenma Yamba kǎgné dǎráa ré wǔzúnǎ déé ré wǎjǎn. ²²Kí wǎnkátíú bàn gá dām yǎmbán kélúbíyóbé wóó kèmbógówáa wóó Yamba dórée ré láábé fǎá ré bá górú láa dálá bá bënë ré, bá kǎré bé bá vá Antúsi Poli wóó Barnabasí kán. Bà górúm Zude wóó Silasi. Bà kǎnmá Zude be Barsabasí. Bãbíyóbé nǎn kóó dúú wú. ²³Bá pánma bára sǎwé, kée bá wǎrá nǎngá: "Yǎrá búúdú dápáa ré bãbíyóbé, yǎrá bēé ré gǎdéé wó Antúsa wóó Siri wóó Silisi ré zámnaá ré, kélúbíyóbé wóó kèmbógówáa fǎsúm yǎrá. ²⁴Í lǎgúm bé dálá límá í bënë ré bá vá yá kán bá zím yǎrá bá góláa wó bá nasǎ yá tǎlmé, dǎ í wó bé kǎré. ²⁵Kíré pán í málá gá bán bé í pé í górú láa dálá í kǎré yá kán. Bé wóó í bãbíyó pǎí má tǎná Barnabasí wóó Poli pǎ bá vá zá kán. ²⁶Bé láábé kǎjǎnmá bá sǎgú wǔzúnǎo bàn Nuti Yesu Krista yǎmbán. ²⁷Í pé í kǎré Zude wóó Silasi yálá. Kégá í wǎrá bē, bē sǎgú pǎ bá gólúgá yálá. ²⁸Gá dām yǎmbán wǔzúnǎ kéndé dǎ í sǎgú ré, bé í búwán zǎlé dúkú pǎlé yá bán, fǎ tógó kée ré dá túléyí: ²⁹"Yǎrá búwán déwúyá némé kú, wǎlá gǎrǎmá wǎlá bégén bǎn sǎgúnǎrá. Sǎnán yá sǎgú kǎkǎláyán né. Yǎrá sǎmgá yá sǎgú kí tógódá bàn, kíré wó kéndé. Pán yírǎ wǎnkátá dúkú." ³⁰Kélúbíyóbé dúwé pǎndé, bá wám Antúsi bá dǎné zámágá bá pán bára kí sǎwé. ³¹Bá kǎrǎbdán gá kèébán, bá bënë dām yǎmbán kí tǎmǎsǎnjǎ góláa ré yǎmbán. ³²Zude wóó Silasi yá dām kélúwá ré, bē pánma bára gólá bǎngó wó bá sǎn pǎngá. ³³Bá dām wǎnkátí dálá. Bãbíyóbé pán bára fǎo bé Yamba dǎngú yá wó zúlú wó, kíré pǎndé, bá dú bé bá vá bēé ré kǎré bē bá vá bēé kǎré bē kán. ³⁴Kíóó gǎdǎrá wóó, gá dām yǎmbán Silasi ré ú tǎ bá kán díní. ³⁵Poli wóó barnabasí tǎmá Antúsi. Bé wóó láa dǎpá bǎngó dá kǎrǎbdénma láábé bá gólú Nuti ré kíwǎrá yíndá bára. ³⁶Dáa gǎlá pǎndé, Poli sé Barnabasí ré bé yàa: "Zésǎrá kée réw í dá vá Nuti ré kíwǎrá yíndá gólú bē, í núnám kí zésǎrá fǎá ré, í vá sám bãbíyóbé wó yálá." ³⁷Barnabasí dá pǎí má bē Yohana vá bá kán, bá dá kǎnmá wó bé Marka yá. ³⁸Dó Poli sé ú wó zém ú vá bà kán, nundítíá ú dá kǎgúlúm bá bán Panfili, ú wó tǎrá ú vá bá kán tǎm né. ³⁹Sósó kóó ré zú Poli wóó Barnabasí ré bënë ré, fǎ bá kǎgúlú zá bán. Barnabasí wám Marka wó ú kán, bà zúm kǎkrá dálle bá vá Sipre. ⁴⁰Dó Poli górúm Silasi ú wóó ú kán, bãbíyóbé sé bà kǎrwá Nuti ré nǎm kéndégá bàn né pǎndé. ⁴¹Wú gǎdénma Siri wóó Silisi ré zámnaá fǎá ré ú gólú Yamba dǎráa ré bé bà sǎn pǎngá.

Chapter 16

¹Kiré pɔndé Paul vame derbe do Lisitre. Fosuru du da wo dini, u yiré Timôte. Yahutu re fosuru duw u ni wo, Greki tiw u baa wɔ. ²Lisitre wɔ Ikone baabiyo da gɔlume u yiré kiede. ³Paul da piime be Timôte va ba kan. U seme Timôte kienkienren ki Yahutuna jamana re yimeban, nunuditiya ba fanw yi be Grekiwu u laabe wo. ⁴Ba pɔru jaa kee fanw re, kelubiyobé wɔ kienbuguwa taki mandigan kee Jerusalem, ba da gɔlume gi fosuruwa be ba kɔmbame ki kerigan gɔla. ⁵Yamba doré re laabe da vemi yikeré muganri re. ka da kusume ba ban sufanw. ⁶Ba kɔkume Friji do Galasi re jaagi re bene. Nunuditiya wujugo kiede da wo teri ba gɔlu Yamba gɔla Asi re jamana re. ⁷Ba dɔngu Misi re nii ban kee ban, ba da piime ba va Bitini re jamana re, do Yesu re wujugo wo teri ba va dini. ⁸Ba pɔrume Misi re nii ban ba dɔngu Troas. ⁹Gi yiiwo Pau name bugulari duku. U name Masedwane bɔ du, u zirigi u ziri Yamba beya: "kune yiri kusu Masedwane jamana re." ¹⁰Paul na ki bugulari re pɔndé, i petime ki giyan tiyan re u va Masedwane. Yiri sulume be Yamba komi yiri be i varame kiwariyine gɔlu ki jamana re laabe re. ¹¹I jume kokura Troas i tereme Samotrasi gi ɔnɔnɔw i dɔngu Neapolis. ¹²I lime dini i va Filipe, kee da Masedwane jamana re jaako duku re, i dame daa gela ki jaagi re. Romena jaagi. ¹³Wujugo diye diyonyan, i lime jaagi re i va baagi nii ban, i da medemi be i pa i na Yamba zira giyan duku dini. Kanw dali da denime dini, i gindime i gɔlu be kanw be kan. ¹⁴Kɔn du re da wo dini, wee li Tiyaṭire, u yiré Lidi, u yekime yutume kiediya. Uda kɔgɔmi Yamba. wure see u june i gɔla wɔ. Nuti kɔrume u benesé fo i sé u june Paul re gɔla wɔ. ¹⁵U wɔ u baabiyobé numujue re pɔndé, u zirime yiri beya: "yari mandina be mi mumi puti ban, yari kuwame bɔlu mi meenu." ¹⁶I sigan wo Yamba zira giyan re, yiri wɔ bɔkakɔn du re mali jawɔ. Jina kee nii bugulari wo u ban. U turuwa da name keseri kɔw u nimepekigi re yimeban. ¹⁷U dulume yiri wɔ Paul re nɔme u nanri beya: "Yamba kee wo dɔndé bɛ re tomedeeruwa n'ni buwa wɔ. Ba gɔlume somé gɔla yale." ¹⁸U dame daa bɔngo. Paul simi wu yoyogo, u wusugume u gɔlu jina kan beya: "mi gɔlume n'na somuru Yesu re yiré wo be li n'ni bɔw re, jina lime bɔw re ki giyan tiyan re." ¹⁹Wu bɔka kɔnw re turuwa naa be ba niyome keseri u nimepekigi kan. Ba mumi Paul wɔ Silasi ba va bɔdudeeruwa re yikeré. ²⁰Ba zirigime be bɔdudeeruwa re yikeré, ba gɔlume beya: "n'ni buwa be yesime i jaagi." ²¹Yahutuna be, ba gɔlume luru n'mii dali, yiri Romena wo zeme i teri gi ban. ²²Jamagi ya zimemi ba kan. Bɔdudeeruwa mumi Paul wɔ Silasi ba gɔlu bera be ba zeme be ba mawu burusi wɔ. ²³Ba mawe re pɔndé ba seme be kasu ba gɔlu kasugi re puti re be u sime be yoyogo. ²⁴Kasugi re puti lugaa gi u seme be kasugi re lolugan re, u sé ba naa desikugisi re. ²⁵Kewubenewɔ Paul wɔ Silasi da zirime Yamba, ba nunu Yamba kɔgine nuna. Kasubiyobé da seeme ba june ba kan. ²⁶Ki giyan tiyan re tiganbiyé siyime kiede, kasudoré re dimé siyime, kasudoré re niyo fanw kɔrume, kasubiyobé fanwn re seni volume. ²⁷Kasugi re puti zimi. U naa be kasudoré fanw re niyo fanw kɔrume, u posume siyan be u pa u gu u sugo. U da medemi be kasubiyobé fanw sesime. ²⁸Do Paul nanrime u gɔlu beya: "bu ka-kanda n'sugo re be i wo n'gé." ²⁹Ki ban kasugi re puti gɔlume be ba kuwame porugan wɔ. U sesime u ju kasudoré re zere, u wudugume u sini u zari Paul wɔ Sliasi re yikeré. ³⁰Kiré pɔndé u korume be u bɔnju beya: "buwabe mi zeme be a da buka do a na somé?" ³¹Ba tɔmbume u nii beya: "mume puti Yesu ban, n'sugo do n'biyo pa ba na somé." ³²Ba gɔlume putinre tɔgo u wɔ u metena fanw re. Kasugi re puti vame bɔw meenu, u same ba mawari re nɔme. Kiré pɔndé, u wɔ u metena fanw jume numu. ³³U vame Paul wɔ Silasi wɔ u meenu, nu va jimo pame bera. ³⁴Kasugi re puti do u baabiyo fanw re bene dame yimeban, nunuditiya ba mumi Yamba ban. ³⁵Kewu sɔraa, bɔdudeeruwa kerime gardinamba kasugi re puti kan be u du be buwabe. ³⁶Kasugi re puti kume gɔlu Paul re beya: "bɔdudeeruwa sé be a du yari. kiré yimeban liyame ya va julú ré." ³⁷Do Paul gɔlume bera beya: "ba mawume yiri Romena yikeré do bɔdu wo da. Kiré pɔndé ba seme yiri kasu, wani ba pii ba feki ba du yiri la? Ayi de! ba sugo kuwame yiri koru." ³⁸Gardinamba vame ki gɔla gɔlu bɔdudeeruwa re. Ba lugaa be Romena be ba wudugume. ³⁹Ba kume yafa ziri Paul wɔ Silasi kan. Kiré pɔndé, bakorume be ba ziri be be ba liyame jaagi re. ⁴⁰Ba liya kasugi re, ba vame Lidi meenu, ba name baabiyo ba temisi do ba pɔru.

Chapter 17

¹Paul wɔ Silasi pɔra Anfipolis do Apoloni ba dɔngu Tesalonike. Yahutuna Yamba kɔgine doré da wo dini. ²Paul jume gi zere n'to u yi u deegi yali bɛɛ. U mii laa bee dini, u dame wujugodiye daa tɔɔ ba kan u gɔlu bera Yamba sɛwɛ rɛ gɔla. ³U bugulume bera gi pomusu be wajibi somuru zime. Kire pɔndé u pa u wɔ u li tipa bɛnɛ rɛ. U sé mi gɔlu yalɛ Yesu rɛ tɔɔ, be wu somuru. ⁴Yahutuna dali do Grɛki rɛ Yamba kɔgine doré kɔgi rɛ jamagi do kɔn yiré kɔɔ tena bɔngo !umi u ban. Ba dambami Paul wɔ Silasi. ⁵Do sebɔnɔ yane jume Yahutuna rɛ. Ba denime laa zɔmbusi ja kan ba zile komakɔw jaagi rɛ. Ba gunume ba va Jasn mɛɛnu, be pa ba mume Paul wɔ Silasi ba va ba wɔ jamagi deni zii bɛɛ. ⁶Ba sigan wo bɛ miyi dini, ba mumi Jasn wɔ baabiyo du ba va ba wɔ jaagi rɛ bɔdudɛɛruwa yikeré ba nanri beya:" n'ni bɔw wee yansi diniyogi bɛɛ kume n'gé ya." ⁷Jasn sommi bɛ u mɛɛnu. Ba fanw wo Rɔmɛ pɛɛwu rɛ sariya yimeban. Ba gɔlume be pɛɛ duku wo dini, be u dame Yesu rɛ. ⁸Ki gɔla yansime bɔdudɛɛruwa rɛ telime. ⁹Ba pumi kaseti Jasn wɔ laa dali kan. Kire pɔndé ba dume bɛ ba pɔru. ¹⁰Ki giyan tiyan rɛ baabiyo dume Paul wɔ Silasi yiiwo ba va Bere. Ba dɔngu dini kee ban, ba jume Yahutuna Yamba kɔgine doré ré. ¹¹Bɛ jimebɔ Yahutuna, Tesalonikina, ba terime Yamba gɔla ban beneyidiri wɔ. Ba da keribidemi Yamba sɛwɛ sufɛnɔw ula taa gɔnɛ gi gɔladi wɔ. ¹²Ba bɔngo dame muganri. Grɛkina Panga kanw bɔngo do buwa bɔngo dame muganri. ¹³Do Yahutuna Tesaloniki lugaa be Paul gɔlume Yamba gɔla Bere. Ba vame jamagi siwusu. ¹⁴Ki ban baabiyo kerime Paul, sire numu kan ban, do Silasi wɔ Timɔte timi Bere. ¹⁵Bee va Paul se keme ban vame u wɔ fo Atɛnɛ. Ba sigan nunu Paul kerime bɛ be ba gɔlame Silasi wɔ Timɔte kan be bɔ lomame ba ban ba ku u kan. ¹⁶Paul sigan toru Silasi wɔ Timɔte kee ban Atɛnɛ u bɛnɛ nenime, nunuditiya u name be ki jaagi sume vosi wɔ. ¹⁷U da gɔlume Yahutuna do budu duku rɛ Yamba kɔgine doré rɛ tɔɔ Yamba doré zere. U da tusu bee jeriya rɛ, u gɔlume ba kan sufɛnɔw. ¹⁸Laa bee kɔmɛ sogumanri do Sitoicina, bɛ dali sigidame gɔla Paul kan. Ba dali seya:" bukaa kɔmborogi n'nuu gɔlu? dali lugume be u gɔlume Yesu do tima wuɛ tɔɔ. Ba seya:" n'to budu duku rɛ kɔgine tisi ré tɔɔgi u gɔlu. ¹⁹Ba vame Paul wɔ ba bɔdugiyɛn rɛ. Ba seya:" kariwɔ durugi kee n'gɔlu bɛɛ yiri pa i sulu gi la? ²⁰Nunuditiya tɔɔ duruya kee gi n'gɔlu bɛɛ, yiri piime gi biyé i sulu. ²¹Atɛnɛna wɔ ba gindetisi da tekime wankati ba kariwɔn durugi do gi junesé rɛ. ²²Paul zimmi u zirigi bɔdudɛɛ giyan rɛ, jamagi rɛ yikeré u gɔlu beya:" Atɛnɛna mi name be yalɛ bɛnɛ wo yimeban kɔgine tɔɔ kan kɔkɔ. ²³Mi gindino ya jaagi rɛ zere bɛɛmi name ya kɔgine ka saragakoé giyan. Ya kɔgɔmɛ ki do ya wo gi wulu kigi mi gɔlu yala. ²⁴Yamba kee nandame diniyogi wɔ gi zere tisiri fanw, dɔndé wara wɔ tiganbiyé rɛ puti gi gindiyame laabɛ merinanri rɛ zere. ²⁵Nɛn nɛ nu guruyame n'da tome gira n'to ka tɔɔ wo mi rɛ. Nunuditiya gi sugu peme woyan do wujugo yiri wɔ i tisi fanw rɛ. ²⁶Gi nandami budu fanw gerima tiyan wɔ. Gi tundu bɛ tiganbiyé tiyan ban, gi kɔgulu ba gɔla do ba gindɛ giyan. ²⁷U piime be ba pugame Yamba. Do duku rɛ pa ba na wu. Nunuditiya Yamba giyan wo tosu i ban. ²⁸Nunuditiya i wo woyan nɛ u kan. Yari sugu nuna nunulu du seya:" yiri dame u biyo rɛ." ²⁹Do yari dame Yamba biyo rɛ be i lɔngusu be Yamba yangi wo n'to sanume wala keseri, wala lusi kee rɛ wɔsugu laabɛ nuré gi mali nɛn nɛ sogumanri do u guruma wɔ. ³⁰Yamba wo gi yangi rɛ wankati dɔw tɔɔ. Do wani u komi laa fanw giyan fanw be ba lɔngusame ba junufu rɛ. ³¹Nunuditiya u tundume diye duku, pa u gunu bɔdu diniyogi fanw ban, u gɔru bɔ wee rɛ nuré. Yamba pami kaseti tiyan wu bɔw rɛ tɔɔ kan, nunuditiya u wɔmɛ wu u li tipa bɛnɛ rɛ. ³²Ba lugu tipa rɛ wɛ tɔɔ kee ban, ba dali mami wu. Dali seya:" pa i sé i june n'kan diye duku rɛ diyɔnyan ditiya" ³³Paul lime ba bɛnɛ rɛ u pɔru. ³⁴Gi fanw rɛ zere dali kusume u ban ba da muganri. ba nɛn tiyan yiré be Denisi, ba jaagi rɛ bɔdudɛɛru jamagi rɛ nɛn du, do kɔn wee yiré Damaris, do laa dipa ya.

Chapter 18

¹Kiré pɔndé Paul lime Atene u va kɔrenti. ²U name Yahutuna dali dini, u yiré Akillas da Pɔntiw, u wɔ u kɔn Priscille li Itali duruwame, nunuditiya pɛen klode da piime be Yahutuna fanw liyame Rɔme. Paul vame be pume. ³U gindi ba kan u da tome ba kan, nunuditiya ba fanw dame tome budu tiyan. Da doré yutugi re wɔsuguruwa. ⁴Paul da deeme waju Yamba doré re wujugo diye diyɔnyan fanw. U da piime sulari u pame Yahutuna do Grekina re u wusugu be. ⁵Silace do Timɔti dɔngume dini ba li Macidɔni re jamana re kee ban, Paul takime u wankati fanw u da waju u da, u da kaseti Yahutuna re be Yesu dame somuru re. ⁶Do Yahutuna seme Paul sɔsɔ ba gɔlu gɔla zɔmbɔ u ban, kiré yimebanu Paul jiwu u yutugi u gɔlu beya:" zarigi ka-ka tome mi ban dutu. Wani mi pa a va budu dipa kan. ⁷Paul lime dini u va Yamba kɔgununu du mɛɛnu, uyiré Justus, u megi da yikime Yamba kɔgine doré ban. ⁸Yamba kɔgine doré re yuti Krispus do u me fanw mumi yuti ban. Kɔrentina bee lugu Paul le gɔla fanw dame muganri ba ju numu. ⁹Nuti bugulume Paul le yiiwɔ beya:" bu wudugu gɔlu do bu n'nii tuwu. ¹⁰Nunuditiya mi wo n'kan nen ka-ka da guru u jari n'ban, u da n'na tɔgɔ zɔmbɔ, nunuditiya mii laa bɔngo wo jaagi re. ¹¹Paul timi Kɔrenti u karibidame laabe bené tiyan do karigi nundugu. ¹²Gallion dame Rɔme nuti re, u wo kiede jamana yiné wankati kee ban, Yahutuna denime ja Paul le yimeban ba va u wɔ bɔdudɛɛruwa yikeré. ¹³Ba seya:" n'gi bɔ wusugume laabe yu, ba kɔgɔme Yamba yali bɛɛ ba nɛnime yile sariya. ¹⁴Paul da pii u gɔlu kee ban, Gallion gɔlume Yahutuna re beya:" yari Yahutuna taa tataratɔgɔ wala tɔgɔ zɔmbɔ mi da pa a sé a june ya kan. ¹⁵Do gi daga gɔla, wala yiré, wala yale sariya tɔgɔ gi yuko koré wo yari sugo ban. Mi da teri a koru kiré yuko. ¹⁶U diwume be u koru bɔdu giyan re. ¹⁷Kiré yimban ba fanw mumi Yamba doré re yikeréti Sositene. Ba mawumu bɔdu doré re nii ban, do Gallion wo gi sé tɔgɔ re. ¹⁸Paul tim Kɔrenti u taki wankati bɔngo, kiré pɔndé u vame baabiyobé kan, u wɔ wɔ Priscille, do Akilas jume kokura re be boome Syrie le jamana re. U da kisime u yu Cenchrée nunuditiya u da seme u nii Yamba wɔ. ¹⁹Ba dɔngaa Efese Paul dume Priscille wɔ Akilas do u ju Yamba kɔgine doré ré u gɔlu Yahutuna kan. ²⁰Ba zirimu be u taki wankati ba kan, do u wo teri. ²¹U bugulume bera be Yamba teriga u pa u nunu ba kan n'gé. Kiré pɔndé u zume Efesina kokura re. ²²U dɔngu Cesaré kee ban, u vame Jerusalem u va Yamba doré re laabe fosu, kiré pɔndé u vame Antioche. ²³U dame wankati fiyɔnw dini, kiré pɔndé u vame Galasi do Friji re jamana re, u pame bera panga seyari. ²⁴Yahutuna dali dɔngaa Efesé Alekisandritiw, u yiré Apolosi. u da gurume u gɔlu yoyogo. u yi Yamba sɛwɛ. ²⁵wu bɔw keribidemi nuti re keme ne tɔgɔ. U kɔmi bene kee pa u karibidame laabe Yesu re keme wɔ u pomusu. Do u sulume timi Yahutuna numu juɛ ban. ²⁶U mumi gɔla re nii benekulu wɔ Yamba doré ré zere. Priscille wɔ Akilas lugu kee ban ba vame u wɔ ba mɛɛnu ba bugulu wura Yamba keme ba pomusu. ²⁷Kiré pɔndé. Apolosi da piime u va Akayi re jamana re. Baabiyobe pami wura muganri kiede. U dɔngaa dini bee da fosuruwa re Yamba juluri re panga re, u kusume be kiede. ²⁸Nunuditiya u gɔla name guruma Yahutuna ban. Laabe fanw re séré u bugulume be somuru Yesu wɔ.

Chapter 19

¹Apolosi wó kōrēte kéébán, Poli kókúm Asi ré túntúrún zámnnádá ú vá dǒngú Efese. Múnúrúwá dállá díní, ²ú gólúm bé ré bé yàá: "Yáró dá múnáríí kéébán, yá nám wǔ̀zùñǒ kéndé láá? " Bá tómbúm bé yàá: "Yíró wó lǔ̀gú bé wǔ̀zùñǒ kéndé wóré dǎ̀gán?"³Poli sé yàá: "Yáró zǔm númú nù̀mù zǔ̀wě́ kéé kán?" Bá tómbúm wúrá bé yàá: "Yohana númúséerúú ré yángǎ." ⁴Poli sé yàá: "Yohana dá déé númúzúwě́ kéé bě, gǎ dá búgúlúm lǒ̀nsúm bá zúnúfúú ré. Ú dá gólúm bé wéé ré pírí wúré pǒndé, wú pá wú dá Yesu ré."⁵Bá lǔ̀gú kí góláá kéébán, bá zǔm númú Nuti Yesu ré yíré wó. ⁶Poli pélám ú núúsá bá bán, kí dá kéébán, wǔ̀zùñǒ kéndé tísím bá bán, bá gólúm má dǎ́pá bá dá kéllúyán. ⁷Bówá fíjǒ nìi ré bóñjǎ.⁸Poli zǔm Yamba kógné dórée ré ù gólú bēnkúlú wó kǎ̀rǎgǎ tǒ́ó ré zéré. Ú dá déém bé wààzú ú kērbdén bé Yamba pēéríi ré tǒ́gǎ ré. Ú dá pǐ́m bá jǔ́ ú wúsúgú.⁹Dó jǔ́ kákátá téná dàlǎ́ wó téré bá dá múnárí, bá dá jéñmǎ Nuti ré kém láábé séré. Kí wánkátíi bán, Poli dǔm bé díní ú vá múnúrúwáá wǒ́ bá múmó ú kērbdén bé déé fá Tiranus ré kǎ̀rñǔ gǐ́jǎá ré.¹⁰Ú dām kí bēná nìi ré zéré fǒ Asiná fáá, Yàwúduwáá wǒ́ Grékwáá lǔ̀gú Nuti ré góláá.¹¹Yamba dá déém kǎ̀wúnédá Poli ré nù̀uré, ¹²fǒ yítú wálá búlá kéé ré dá dúsú Poli ré túná nēméé, láábé dá vénmǎ kíóó bá vém vémá téná dúsú gǎ̀wǒ́, bé dá níim zúlú. Zínádá dá líim zínádá téná bán.¹³wúduwáá bée ré dá gíndén bá díwú zínádá láábé bán bě, bé dállá kórúm gǎ kǒ́ó bá sǎm bá bú gùrù bá díwú zínádá Nuti Yesu ré yíré wó láá. Bá zínádá ré bé yàá: "Poli déé wààzúgǎ Yesu wéé ré tǒ́gǎ kán bě, í gólúm kí yíréé ré yimbán: bé líáám."¹⁴Bée dá déé bě, bé dá dām Yàwúduwáá ré juti Seva bíyóbúwá nímpí ré.¹⁵Dó zínáá tómbúm bé yàá: "Mí jǔ́ Yesu, mí jǔ́ Poli yá, dó brá bé yáró wǒ́?"¹⁶Ú zínááti zǎ̀rǎm bá bán ú gùrú bé fǒ bá túná dá múrújǒ bá sésǎ bá lí dórée ré. ¹⁷Efesəna fáá sùlúm kí tǒ́gǎgǎ, Yàwúduwáá wǒ́ Grékwáá, bá fáá wúdugúm, bá kǒ́gǒnmǎ Nuti Yesu ré yíré.¹⁸Bée dá múnúrúwáá ré bě, bá bǒngó dá kǔmǎ lǒ̀nsú bá tǒ́gǎ dááríi ré bá gǒlǔ́gǎ.¹⁹Sùlúmé téná bǒngó kǔm bá séwáá fúru láábé fáá ré séré. Kí séwáá ré yétǎ dá dǒngúm mǔsúru fǎsǎnǒn.²⁰Béérúú Nuti ré góláá séyím pǎ̀gǎ wó gǎ búgùlú ù gúrúwáá.²¹Kí tǒ́gǎdááríi ré pǒndé, Poli kórúm gǎ níi bé ú pǒw kókú Masedwanə wǒ́ Akayi ré bēné ú vá Zeruzalem. Ú sé yàá: "Mí dǒngǎa díní, túlǔyígǎ bé ā ná Rome yá."²²Ú kǎ̀rǎm ú kúsúruwá nǐ̀gǎ, Timotə wǒ́ Erasitə bá vá Masedwan né zámnnáá ré, dó ù sǔgǒ tǔmǎ Asi ré zámnnáá ré dǒm ú dá wánkátíi fǐjǎw.²³Kí wánkátíi bán tǔlme jǎsǎrǐ kǒ́ó ré dá Nuti ré kém né yémban.²⁴Sǎ̀nǎm tǒm déé zēmbǒ wéé ré yíré Demetrius, ù dá wǒ́súgum bá kógné tísí kǒ́ yán Artemis ré kógné dórée ré mǎndǎ́ǎ késérǎ wó ú níi tǒ́nǒ bǒngó gǎ tǒm déérúwáá ré.²⁵Ú dēnǎm bé wǒ́ bá dǎ́pá tǒm déérúwáá ú gólú brá bé yàá: "Ya jǔ́ bé níi tǒm nǔw í níi jǒ́dǔ kǒ́ó."²⁶Wú Poli dá kéé bě, yá námǎgǎ yá lǔ̀gúgǎ. Ú sé bé kógné tísǎ́rǎ kéé láábé wǒ́súgú bá núúsá wó bě, bé kógné tísí gǒ́gǒné dǎ́gǎ gǒ́. Ú gúrúm ú wúsúgú láá bǒngó jǔ́, nǐ̀gǎ Efesə múmó dǎ́gǎ, dó ù pǐ́m gǎ dá ú Asi ré zámnnáá ré gǐ́jǎá fáá ré.²⁷Ú wúdugúm bé í tǒm bú kǔ nénǎ. Kí múmó dǎ́gǎ, í kógnékǎ kǒ́gǎ Artemis ré kógné dórée pǎ́gǎ dá kǒmbùrò. Asiná fáá wǒ́ díníjǒgǎ ré láábé fáá kǒ́gǒn kí kógnékǎ kǒ́gǎ kéé bě, pǎ́gǎ kǔ dá kǒmbùrò.²⁸Bé láábé lǔ̀gú kí góláá kéébán, bá bēné fúrúm bá nǎ́rǎ kóré kǒ́ó wó bé yàá: "Efesəná Artemis ré kǒ́gǒn!"²⁹Zààgǎ ré túná fáá jǎsǎm. Láábé fáá gúnúm bá vá bá dēnǎgǎ gǐ́jǎá ré. Bè vénzǎm Poli ré dǎ́pá nǐ̀gǎ Masedwannǎ Gayus wǒ́ Arisitarkə bá wǒ́ díní.³⁰Poli dá pǐ́m ú vá kí gǐ́jǎá ré, dó fósúruwáá sé ù dǎná ú vǎrǎ.³¹Asi ré zámnná ré jǔ́ téná bée ré dá dá Poli ré dǒ́wǎ ré bě, bé sém kǎ̀rǎjǎ kóré wúrá bé ù bú vá kí dēnǎgǎá ré gǐ́jǎá ré.³²Nēñ fáá dá gólúm ú yán, nǔ̀dítíá bá tǔlmeé tísòrí dǎ́gǎ, bá bǒngó wó bá dēnǎgǎá jǔ́ dǎ́gǎn sùlú.³³Kíbán Yawuduwaá lǎsǎm Alēkisǎdrə ú vá zámǎgǎ ré yíkéré. Wú tákm ú núú bé ú pǒw gólú góláá zámǎgǎ ré.³⁴Dó bá sùlú bé Yawúduwə wǒ́ kéébán, bá fáá nǎ́rǎm kóré bèè tǐ́jǎ wǒ́ lǔ́éré nìi ré zéré bé yàá: "Efesəná Artemis ré kǒ́gǒn!"³⁵Zààgǎ ré séwé wǎ́lǎw pǎnmǎ zámǎgǎ dá kéwúú dó ú gólú brá bé yàá: "Efesəná, láábé fáá jǔ́ bé Efesə ré zǎ́gǎ dām Artemiskǒ́gǎ ré kógné dórée ré kǒmbùrú, dó gǎ mǎdǎ́ǎ kéé ré lí dǒndé wǎráá ré gǎ zǎ́rǎ.³⁶Nēñ kǎ́kǎ gùrùyán ú tǔ́rǔ kí. Kúré yémbánúú yárǎ tísón yá sǔgǒ, dó búwán kǎ́kǎ dá bēnlón wǒ́.³⁷Yǎrrǎ kǔmǎ níi búwáábé wǒ́, dó bá wó kǎ́kǎ nénǎ kógné dǒráá ré, bá wó í kógnékǎ kǒ́gǎ ré yíré zǒmbǒ gólú.³⁸Demetrius wǒ́ ú kán né tǒm déérúwáá pǐ́gǎ láá dǎ́pǎá nēé bá kǎ́tǎ tǒ́gǎ dǔkú ré, búúdu gúné déé túndúmǎ, búúdu gúnúrúwáá wó díní, bá kǎ́tǎm bá nēé bé yíkéré.³⁹Dó tǒ́gǎ yíkó kóré dǎ́pǎ wǒ́gǎ díní, kǐ́rǎ yíkó kóru búúdu gúné zámǎgǎ kǎn.⁴⁰Ú nēé gúrúm gǎ kǎ́tǎ bé í dām kǎ́jíné nni tǔlme jǎsǎrǐi ré yémbán, nǔ̀dítíá níi zámǎgǎ ré dēnǎgǎ kómíjǎn bíyǎ kǎ́kǎ."⁴¹Ú zǒkú kí góláá bán kéébán, ù dǔm zámǎgǎ.

Chapter 20

¹Télmé nāsārīí rě zóké pónké, Poli dénám múnúrúwáá ú témsá be ú pán brá fóó. Kírě pónké ú lím díní ú vá Masedwana. ²Ú gínénmá kú zámnaá rě ú pán bénkúlú wàázú gólá bòngó wó. ³Ú dām kárgá tóó díní. Ú dá pĩĩm ú zú kókrá ú vá Siri. Dó ù sùlú bé Yàwúdúwáá dénám ú yémbán kéébán, ù sé ù pów núnú Masedwana. ⁴Nán láábé béé ré dúlú bé: Bereka Pirus ré bíbów Sopater, dó Tesalonikáná dállá Artisitarké dó Segon dó Derbetiw Gayus wóó Timote dó Tisike wóó Trofime, béé ré lí Asi. ⁵Bé vām í yíkéré bá vá yírě tórú Troas. ⁶Búúríí kéé ré bémjān bē rě fóó ré pónké, yírě míi zúm kókrá dállé zéré Filipe í pórú. Í dām dáá tóó rě vérmá sírénúmúú rě jíné í vá bé mìl Troas í dá dáá nimpĩ díní. ⁷Yàkàbénéé rě déé dórúgũ, í dá déná í gúnú dénágá búúríí kéébán, Poli dām múnúrúwáá wàázú. Ú dá pĩĩm ú pórú gá téwúzúwá, kírě pán ú bóm wàázúgá bán fó téwúbéné pórú. ⁸Í dá déná dónké dórée kéé ré bē, lāmpá bòngó dá wó díní. ⁹Bábí tĩjā dá wó fúnétríí bán ú dá gědā, ú yírě Utikus. Ú dá dúním nūditíā Poli dá bōmmā wàázúgá bán. Ú bábíwú dá tón kááká séré bán, ù lím kí dondédóré tóójānāá rě ú zārē, bá tākōw kéébán, bá míim ú tíwā. ¹⁰Poli tísím ú zūmbón ú ban ú tākōw, dó ú sé yāā: "Yā télmé bú nāsā, bé ù wó tíwū." ¹¹Ú bóró dāmā dītíā ú gúnú búúríí ú zí, dó ú gólú dītíā fó téw. Kírě pónké ù pórú. ¹²Bā pórú ú bábíwú wó ú wóyān. Gá dām bēné zúrórí kóó. ¹³Í zúm kókrá dállé zéré í vá Poli ré yíkéré fó Asos, bé í tākánúú díní, ù sūgó sé ù pów vārā ù néé wó. ¹⁴Ú túsú yírě díní kéébán, ù zúm í kán kókrāá rě í vá Mitilene. ¹⁵Í lím díní, gá téwúzúwā ì dōngúmā í yíkó téréen Kios bán. Gá téwúzúwā nìjānāá rě wójān, í dōngúm Samos, gá dáá tóó rě wójān í dōngúm Mile. ¹⁶Poli dá gólúm bé í pōrán Efesā ré kúlē, búdayālā wānkátíí bú pórú gá dūw Asi. Ú bēné dá wó lōmbán, nūditíā ù dá pĩĩm bé Pantekotíí ré déé míi wó Zeruzalem, gá búgá gūrū. ¹⁷Kíóó gādārē wóó, ù wó Mile kéébán, Poli sēm kērējā kórē bé Efesā ré kēmbógwāá kūwām díní. ¹⁸Bā dōngú díní kéébán, ù gólúm brá bé yāā: "Mí kó Asi kéébán, fó déé dórúgá rě wójān, mí dá yālā yā kán kán kí wānkátíí fāā rě yārē jīgā. ¹⁹Mí dām tóm sūgótísórí wóó sēnūmú rě. Zímórí nám mí Yàwúdúwāá ré dénágádā wó míi yémbán. ²⁰Ká kéé zēm gá sé yālā jōó dū, mí wó kírē káákā fēkā yālā. Mí wó wūdūgū ā dá yārē wàázú ā kārbdān yārē láábé sé ré dó mēdā fāā tĩtĩjā rě, ²¹dó ā gólú Yàwuduwāá wóó Grekwāá nīi fāā rě bé bá lōjsām bá zūnūfūdā ré bá mún Nuti Yesu bán. ²²Wōné mí wóm Zeruzalem, nūditíā wūzūjō kēndēé lēsā mí gá sēē, dó mí yān tógó kéé ré págā dá mīrē díní, mí wó kí sùlú. ²³Ngā séyīgā mí jī, mí páā dōngú zāā wóó zāā kéé ré fāā, wūzūjō kēndé gólúm mīrē bé kāsū wóó zīmórí wó míi yíkéré. ²⁴Kíóó gādārē wóó, mí sāmājā ā wūzūjōō káā sérē, gá wó ntóó káákā dāgā, mí búgá gūrū ā dá ā dāgdā zā sáā gá nīi sūrū. Nuti sé tóm kéé ré kārēwā mí bán bé mí gólú Yamba nómē kēndégā ré kíwārē yīndā bé, kírē tógógā. ²⁵Mí pōrú yārē bēē ré bēné rě ā gólú Yamba pééríí ré kíwārē yīndā bē, mí sūlúm wōné bé yāllē káákā dá míi yíkó bēné ná dūtú. ²⁶Kírē yémbánúú mí gólú yālā zēngē gá pómúsú, bé nēj káákā gērēmā háké tón mí bán, ²⁷nūditíā mí gólúm yālā Yamba dīngō fāā, mí wó káákā fēkā yālā. ²⁸Sēnām yā sūgó yā sām Pētārē yā, Wūzūjō dām yārē wó bá sōnārūwā rě. Yārē kōmbán Yamba dórēē, ù yēwú kéé ù sūgó gērēwā wó. ²⁹Mí jī bé míi pōrēē pónké, yārā zōmsā págā zū yā bēné rě, págā zārē pētārē bán. ³⁰Lāā dālā yā pá bá zēn yā bēné rě bá déē nēnāmā kārjū, búdayālā bá wūsūgū láábé bá dōó bá sūgó kārmbíyōó. ³¹Kírē yémbánúú sēnām yā sūgó yā dú yā télmé grā bé bēnā tōó rě zéré, nījī kúsú wūyā bán, mííó ā sēnūmúú rě zéré, mí wó yā fāā tĩtĩjā rě témsāšējā dú. ³²Wōné mí sēēm yā kārēwā Yamba wóó gá nómē kēndégā ré gólāā bán. Kírē gūrú gá pán yālā yíkéré vérmā gá pán yālā kíē Yamba láā kēndēyāā fāā rě bēné rě. ³³Míi sé wó lí nēj káákā kēsērí wóó sāānām wóó yītún kán. ³⁴Yārē sūgó jī bé mí dām tóm ā sūgó nūúsā wó ā mííó ā dāpāā rě tógó. ³⁵Mí būgūlúm yālā tógó frāā rě mādējā, bé í zēm bé í dá tóm, búdayālā í kúsú kómījā pāgāā tēnā, í dú í télmé Nuti Yesu sūgó gólāā ré bé yāā: "Dōó wó tántólúmā rě gá bó nāārī." ³⁶Kí gólāā ré pónké, Poli wóó bé wóó fāā kùkōmmā bá zārē Yamba. ³⁷Bā fāā rě sēnūmú lím bá kārān Poli. ³⁸Bā bēnnēnāmāā rě jūgā ngā wó, bé Poli sé bá wūrē yíkóbēné ná dūtú. Kírē pónké bá vām Poli sé kókrāā rě nīi bán.

Chapter 21

¹Yírà wóó bé kóglú zá bán kéébán, í zúm kókrá dálle zéré í téréń í vá kòs. Gá téwúzúwá í dóngúm Rode. Í lúm díní í vá Patara. ²Í nám kókrá díní kée vém Fenisi, í zúm kírè zéré í várà. ³Í dóngúm Sipre níí bán í pórú í dúgá í gúwá kán dó í téréń Siri. í zérágám Tir níí bán, nùditiá kókráá ré zéré zóléé zém bé gè tisi díní. ⁴í míúm múnúrúwá díní í dáá nímpí bá kán. Bā dá gólúm wùzùńǝ kéndé pángá ré bé Poli bú vá Zeruzalem. ⁵Í sùrú kí dáá nímpí gée bá kán kéébán, í múmá í kém í várà. Bé wóó bā káábé wóó bā bíyóbé fáá lúm bā vā yírà sé fó zààgá ré pónde. Í kúkónmá sírénúmuú ré níí bán í zérà Yamba. ⁶Í pán fóó zá ré kéébán, í zúm kókráá ré dó bé núnú bā méénú. ⁷Í lúm Tir í vá Potolomais, í sírè númuú hàn né vérámáá dá dán díní. Í páamá fóó bābíyóbé ré í dá dèè tíjā bá kán. ⁸Gá téwúzúwá í lúm díní í vá Sezare. Í zúm kíwàrá yín gónlú Filipe méénú í bólú díní. Ú dá dam láá góráá nímpí gée ré tíjā ré. ⁹Bíyókáá kámbíyóó náásé ré dá wó díní bá dá déé kélúyán. ¹⁰Í dam dáá gélá bā kán. Kélú dálle lí Zude zámnaá ré ú kú yírà míí díní, wèè yírèé Agabus. ¹¹Ú míúm yírà díní. Ú tákám Poli ré tǝjā díjé kágá ú díí ú sùgó núúsá wóó ú náá wóó. Dó ù sé yáa: "Wùzùńǝ kéndé sé yáa: Bów wéé ré yángá ngá tǝjā díjé ká wó bē, Yawuduwaá pá bá díí wó bē Zeruzalem, dó bá pán búúdú dápáá ré láábé ré." ¹²Í lúgú kí góláá kéébán, yírà wóó dín né láábé zérám Poli bé ú bú vá Zeruzalem. ¹³Poli tómbúm yílá bé yáa: "Bá ká yémbánú yárà zèè yá néná míí béné? Míkí pétáíí tǝmáá yémbán Zeruzalem Nuti Yesu ré yírè yémbán wéé díjé. ¹⁴Í sǝjā wó gúrú í lálán wú, í dúm wúra dó í sé bé "Nuti ré díngó dá." ¹⁵Kí dáá ré pónde, í pétámá í táká kém í vá Zeruzalem. ¹⁶Sezarlé múnúrúwá dálá yá vām yírà sé bá vá í wó Sipreti Mnason méénú, bé í péyí bólú ú kán, dá múnúrú kǝjǝw. ¹⁷Í dóngáá Zeruzalem, bá bólúm yírà kéndé. ¹⁸Gá téwúzúwá Poli vām í wó Yakuba méénú. Yamba dóréé ré kǝmbógwáá fáá yá vām díní. ¹⁹Poli pán bárá fóó kéébán, Yamba dá tógó kée ú nùú ré búúdú dápáá ré béné ré ú tóm né wánkátí bán bē ú gólúm gá fráá tí tǝjā brá. ²⁰lùgú kí kéébán, bá kógómá Yamba. Kírè pónde bá gólúm Poli ré bé yáa: "Í bābíbów, nnaá bé Yawuduwa bòngó dam múnúrúwá ré, bā fáá bénésé wó sáíyá tógógá ré. ²¹Gá gólúm bé ré bēé ré gándá búúdú dápáá ré béné ré bē, bé nkérbdémá bé bé bā kóglám Musa sáíyáá bán, bé ngólúm brá bé bā búwan bā bíyóbé sé kǝkǝré, bé bā búwán Yawuduwaá ré lúrúnímígá dúlú. ²²Péyí dá yálá wóné? Mámágá tón gá bán, bā fáá pá bá sùlú bé ndóngúmá níge. ²³Kírè yémbán dá kée í péyí. Búwáá náásé ré wó ngé bēé ré dú bá níí Yamba wó. ²⁴Vá bēwó yá vá sàm zá wó. Nkórú bá jnú kásé késérí. Kíí láábé fáá pá bá sùlú bé kée bá lúgú ntógó kán bē, bé gǝné dágó, bé nsúgó vérmá nmélá sáíyáá wó. ²⁵Búúdú dápáá ré múnúrúwáá míí, í málmá gá bán í sé brá séwé bé bē búwán dǝwùya némé kúú wálá gǝrmá wálá ká bón sǝgnáré, bé bā sǝnám bá sùgó kákàlàyán né." ²⁶Poli vām bé búwáá nááségéé wó. Kírè téwúzúwá bā sàmàrlé pónde, bā zúm Yamba kǝgné dóré kóógá ré bá gólú sàmàré dáá ré níí sùrúnǝ gólá, dó bá fáá tí tǝjā ré sárgá zém bé gè kòrú déé kée ré wǝjān. ²⁷Kí dá pǝtí gá sùrú dáá nímpí kéébán, Asi ré Yawuduwaá nám Poli Yamba kǝgné dóré kóógá ré, bā síwúsám làábé bé bá múnán ú. ²⁸Bā nárǝm bé yáa: "Israellé láábé, kúwám yírà kùsù. Bów wéé ré gólú gǝnáá fáá làábé fáá kán Israellé láábé wóó sáíyáá wóó Yamba kǝgné dóréé ré yémbán bē, nán wó. Gá kùsù kí bán, ú sém Grekwá dálá Yamba kǝgné dóré kóógá ré ú bíní níí gǝná kéndégá. ²⁹Trofime wéé lí Efesà bē, bā dá nám úwóó Poli zá kán zààgá ré. Bā dá méndénmá bé Poli dá sém ú Yamba kǝgné dóré kóógá ré. ³⁰Nòmá kóó dam zààgá ré, làábé gúnúm bá lí gǝnáá fáá bá vá díní. Bā múmmá Poli bá líóó Yamba kǝgné dóré kóógá ré dó bá kárá níóó. ³¹Bā dá pǝtí Poli bá gú kéébán, kírè kíwàrá dóngúm sódáásá dǝnágáátí gǝlálá nǝngéétí bán bé Zeruzalem né gǝnáá fáá gúnúm. ³²Kí gǝnáá bíyè tíjāá ré ù múmmá sódáásá dálle wóó gǝlálá tǝténá dálle níí ú sésá ú vá làábé wó zǝí bē. Bā ná gǝlálá nǝngéétí wóó sódáásáré kéébán, bā dúm Poli ré máwé. ³³Gǝlálá nǝngéétí dóngúm ú mún Poli dó ú sé bā díjānà wó kǝkǝ zógró níí wó. Ú bǝnzùm bé bé yáa: "Wúrúw? Bákéyí ú dá?" ³⁴Zámágá ré láá dálá dá nérǝm bá gólú tógó dálá, dálá yá gólúm tógó dápá. Gǝlálá nǝngéétí wó gúrú ú ná tógó pómúsáí ná kí gólá pásáíí ré kéébán, ú sé bá várám Poli wó sódáásárlé kǝngá ré. ³⁵Bā dǝngú dǝnjǝgǝjā bán kéébán, sódáásáré tákám Poli bá núúrè, zámágá ré kǝèríí ré yémbán, ³⁶nùditiá bá fáá dá dúlúm ú nǝmé bá néré bé bá gúwánú. ³⁷Sódáásáré zú Poli wó bá kǝngá ré kéébán, ú gólúm gǝlálá nǝngéétí ré bé yáa: "Á gúrúm á gólú nna gólá dálá láa?" Gǝlálá nǝngéétí bǝnzùm ú bé yáa: "Njní grékmá láa?" ³⁸Misiratiw wéé kǝjān kóságá wó ú vá làá gúyírúwá mùsùrù nàáségéé wó pǝrǝkǝmbùrógá ré bē, ú dágá nǝwó?" ³⁹Poli tómbúm bé yáa: "Yawúdúw míí. Tarse wéé wó Silisi bē, kí zàákóógá ré bí míí. Mí zérám nú bé dù á gólú zámágá kán." ⁴⁰Gǝlálá nǝngéétí tǝrám. Poli wó dǝnjǝkágá bán ú zérágá kéébán, ù tákám ú núú làábé ré. Bā fáá túúm bā níí. Poli gólúm bá kán heburumáá wó, ú sé yáa:

Chapter 22

¹"Míi bàábé wóó ā bābíyóbé, séán yá zúné wóné, mí páá gólú ā sùgó yàlá." ²Bā lùgù bé ú gólúm bà kán heburumáá wóó kèébán, bà bòrò dām kéwúú bà kùsù. Poli sé yàá: ³"Yàwúduw míí. Tarse wée wò Silisi bē, mí lùrú díní. Mí bítí ngé Zeruzalem. Mí kàrbdàn Gamaliel kán í túrúwáábé sàríyá tógódá fǎá rē. Míi bēnése fǎá dá wò Yamba tógó ré ntóó yá sùgó wò yálá zéngé bē. ⁴Mí dólúmá nni kém né dúllúwáá ā zím bē fó gá dǎngú tǎmá bán. Mí dítím búwábé wóó kǎábé ā sèè kású. ⁵Sárgákòllúwáá ré jútí wóó kēmbógówáá zámágá fǎá dām míi kàsétá téná kí tógódá ré. Mí nám séwá bē kán ā pán Damasi ré bāábíyó Yawuduwaá ré. Mí dá vémmá dín né múnjúrúwáá rē mǔ ā dítí ā kǔm wóó ngé Zeruzalem ā kǔm bē zím. ⁶"Mí wò kém bán ā kógsú Damasi, kí gǐná bíyé tǐná rē wóyábénéé wóó kàmpóruná kóó rē mǔkù gá gindén mí. ⁷Mí zàrè m tǎjá, mí lúgúm kòrè dǎlá. Gá gólúm mírē bē yàá: 'Sol, Sol, bákáà yémbánú nízím mí?' ⁸Mí sé yàá: 'Wúrów nò, Nuti?' Ú gólúm mírē bē yàá: 'Yesu nazaretiw míí wó bēé nzm bē míwú. ⁹Míi dápáá nám kí pòrunáá, dó wée gólú mí kán bē bē wó kí lúgú. Kibánúw mí bónzúm ú bē yàá: 'Nuti, mí dá bákáà?' ¹⁰Nuti gólúm mírē bē yàá: 'Zèh nva Damasi. Kèé Yamba pítí bē dá bē págá gólú níná díní. ¹¹Kí pórúná kóógá kárm míi sé. Á dápáá rē mǔ mí ā núú bán bā wóó Damasi. ¹²Bó tǐná dá wó díní, ú yiré Ananias, ú dá wùdùgúm Yamba sé ú dólú sàríyá kém. Damasi ré Yawuduwaá fǎá dá gólúm ú yiré kéndé. ¹³Ú kǔm míi gǐná púm ú kǔ zǎragá ā kúlé ú sé mǎrá yàá: 'Míi bǎbǐ Sol, nse kórú.' Kí gǐná bíyé tǐná rē míi sé kórúm, ā nám Ananias. ¹⁴Ú sé yàá: 'Í túrúwáábé Yamba górúm nú, búdayálá nǔlú ù dǐngò, níná Yamba tǎrnǎ, nǐlúgú gólá dǎlá ú nǐi rē. ¹⁵Nùdítíá tógódá kèé níná dó nǐlúgúgá bē, npán dá gá kàsétáti ré làabé fǎá rē sé ré. ¹⁶Bàkèyí ntóru wóné? Zèh nkòm Nuti ré yiré nzu nǔmú nsám núnúúfúú nkóru nbán. ¹⁷"Á núnáá Zeruzalem, mí wò Yamba zǎrá bán Yamba doré kóógá ré kèébán, mí nám búgùláráká dǎlá. ¹⁸Mí nám Nuti, ú sé yàá: 'Dā lǒmbán nǐl Zeruzalem, nùdítíá kàsétáré kèé nkóru mí tógó ré bē, bā dá tǎré kí bán. ¹⁹Mí tómbúm yàá: 'Bā sùgó jǐ bē mí zǔm Yamba dǎráá ré ā mǔ múnjúrúwáá búdayálá b' mǎwú bē bá sé kású. ²⁰Bā gú nkàsétáti Etien kèébán, mí sùgó dá wò díní. Mí tǎrm bā dàárlí bán, mí sǎnm ú gúyírúwáá ré yitundó. ²¹Kibán Nuti sé mírē bē yàá: 'Vàré, nùdítíá mí páá kéré nú nva gǐná tón né búúdú dápáá bán. ²²Zámágá sém gá zúné Poli ré góláá wó fó gá vá kí góláá bán dó bá nǎré bē yàá: 'Kòramé nni bów díní, gúwánó ú, ù wò zém bē ù tǎn wòyán né. ²³Bā sém sómá bá kòru bā yintundó bá kúru, bā pǎri tǎntǎrá máá bā kùru dǒndé. ²⁴Gíalá nǒngéétí sé bá séàn Poli sódáásǎrlé kǎngá ré, bá vǎnǎwú búdayálá ú súlú kée ré yémbánú zámágá sèé sómáá ú pǒndé. ²⁵Bā dítí Poli bā pá bá dítí kèébán bā pítí bā vǎnǎ, gíalá tǒtí tǐná wò díní, Poli sé wúrá bē yàá: 'Gá mǎlǎrlí bá vǎnǎ Rometí wée wò ù sùgó ré dó ù wò búvdán láá?" ²⁶Gíalá tǒngéétí lúgú kí góláá kèébán, ù vām gá gólú gíalá nǒngéétí ré bē: "Bàkèyí npítí ndá bē? Rometí wée wò ù sùgó réw nni bów wó." Gí ²⁷alá nǒngéé vām Poli bónzú bē: "Gólú mǎrá, Rometí wée wò ù sùgó réw nǔwó láá?" Poli tómbúm bē: "nyéw." ²⁸Gíalá nǒngéétí sé yàá: "Mí nám kí sùgónáárlí kèsérí bǒngò wò." Poli sé yàá: "Mímíi lúrúm gǒó." ²⁹Kí gǐnáá rē, bēé dá pítí Poli bā mǎwú bē kóglúm ú bán. Gíalá nǒngéé sùlú bē Rometí wée wò ù sùgó réw Poli wó kèébán, ù wùdùgúm bē ú dítím ú. ³⁰Kée ré yémbánú Yawuduwaá dá káté Poli ré nǐi bē, gíalá nǒngéétí dá pítím kí ú súlú ú pómúsú. Kíré yémbánú gá téwúzwǎ, ù wólúm Poli dó ú sém kǎrná kóré bē sárgákòllúwáá ré júténá wóó búúdú gùnè zámágá dénám zá. Kíré pǒndé ù vām Poli wó bá yikéré.

Chapter 23

¹Poli sém ù yíko bùùdú gúné zámágó bán dó ú sé yàá: "Băbiyóbé, mí bēnēsé wò zàrgá sé mí tógó dááré kááká ré Yamba yíkéré fó gá kú dǒngú zèngé bán." ²Sárgákòllúwáá ré nùtí Ananīyasi sé ú kúlée láábé ré bé bà mǎwǎ Poli ú ní bán. ³Dó Poli sé wúrá bé yàá: "Yamba págá mǎwǎ nú, nú wée mórú lálá kée ré póngá bá dá pòrúwán. Nwò ngé ngéndé ñbùdán mí gá málé sàríyá wó, dó ñsé bá mǎwán mí, sàríyá nénámá kíóó." ⁴Ú kúlée láábé sé yàá: "Yamba sárgákòllúwáá ré nūtiw ñtúkú bē dé!" ⁵Poli tómbúm bé yàá: "Băbiyóbé, mí dá wò sùlù bé sárgákòllúwáá ré nūtiw. Gónéè, gá wǎrēm sēwée ré bé yàá: "Bù gólá zómbó gólú ñlààbé nūti bán." ⁶Poli dá ní bé bùùdú gúné zámágó ré bēntárǵá dá dām Sadusēwǎ ré, dó bēé tēn bē dām Farisēwǎ ré. Ù nárēm bā bēné ré bé yàá: "Băbiyóbé, mí lóllúwáádá dām Farisēwǎ ré, Farisēwǎ mǐnǵáá wǎ. Ì tēlmēé múnǵáré wò gè bán bé tǎpáá págá wó, kí tēlmēé múnǵáríí ré sé mí bùùdú ré zèngé." ⁷Ù gólú kí kéébán, sòsò zúm Sadusēwǎá wǎ Farisēwǎá ré bēné ré fó zámágó ré ní dú zá. ⁸(Sadusēwǎá sé tǎpáá dá wó, bé málééká kááká tón ñní, bé wǔzùñǵó kááká tón ñní, dó Farisēwǎá mǔmá kí tògódá fǎá bán. ⁹Gà dām nòmá kóó ré. Farisēwǎá ré sáríyá karēsambá dálle zǎñ ú táká góláá kèèrì wó bé yàá: "Í wò tògò zòmbó kááká ná ñní bów ré. Págá dá bé wǔzùñǵó wálá málééká ré gólú ù kán." ¹⁰Sòsógá dām pàngá, fó gíálá nóngéétí wòdùgù bé bā bù Poli létá zá ré. Ù sém sòdáásǎré bá tísí bā Poli zóyí bá vóó bā pàngá gǐnǵáá ré." ¹¹Gè níí wó Nūti búgúlóm ù sùgó Poli ré ú sé wúrá bé yàá: "Dá ñbēné kúrúwán, ñdá mí kàsétá Zeruzalem yálé bē, túléyigá bé ñdá gè dú Rome yá." ¹²Kíré tēwúzùwǎ zǵzǵ wǎ, Yawuduwa dálé málém zá wó bá sé bá níí bá mērēn bā sùgó bé bē dá zí, bá dá nǵ, fó bá gúm Poli. ¹³Bé bēé dá málé zá wó bē dá bó láá fǎnǵásǎ. ¹⁴Bá vām sárgá kòllúwáá ré Nūtená wǎ kēmbógówáá kán bá vá gólú brá bé yàá: "Ì sém í níí í mērē í sùgó bé í dá zímó zí fó í gúm Poli. ¹⁵Yáré míí, yáré wóó bùùdú gúné zámágó fǎá gólám gíálá nóngéétí ré bé ù kúné Poli wó yá kán, ntóó yáré pǐtǐm ú tógó yá sùlú yá pómúsú. Yíré míí ré pétáríí ù gúwé wó ngé wóó ù sé ù dǒngú yá kán zìí." ¹⁶Dó Poli ré bǎbíkǵw ré bǐbów lúgúm kí bēégá. Wú vām sòdáásǎrlé pàngá gǐnǵáá ré ú vá kí tógógá gólú Poli ré. ¹⁷Poli kòmmá gíálá tòtí dálé ù sé wúrá bé yàá: "Vá ñní bǎbíw wò gíálá nóngéétí kán bé ù pǐtǐm gólá dálé ù gólú wúrá." ¹⁸Gíálá tògégéetí vām ú bǎbíw wò gíálá nóngéétí kán, ú sé yàá: "Kàsúbíí Poli kòmmá mí ú zǎré bé ā kúné ngé bǎbí wó ñkán, bé ù pǐtǐm ú gólú ú kán." ¹⁹Gíálá nóngéétí mǔmmá ú bǎbíw ù nūú bán ú vóó bā mǔmò, ù bònzúw bé yàá: "Bákéyí ñpǐtǐ ngólú mí ré?" ²⁰Ù tómbúm bé yàá: "Yawuduwaá málém gá bán bé bā pírim Poli zǎré ñkán bá vóó bùùdú gúné zámágó ré yíkéré zómé, bá dá ñtóó bā pǐtǐm ù tógó bá sùlú bā pómúsú. ²¹Dó bú téré, nùdítíá bēé pǐtǐ bá féká gúw bēé ré dákámá bó làà fǎnǵásǎ. Bā sém bā níí bá mērē bā sùgó, bé bā dá zímó zí wálá bá nǵ nùmú fó bá gúm Poli. Bā pétáríí wǎné bā tóru kée ñpán gólú." ²²Gíálá nóngéétí gólóm ú bǎbíw ré bé yàá: "Bú gólú nēñ kááká ré bé ngólóm gá mí ré." Dó ú dúw ú pórú. ²³Gíálá nóngéétí kòmmá gíálá tòténá nìí ù sé brá bé yàá: "Dénám sòdáásǎ wónnìí wó sǔwǎábéwú búyírúwá fǐpótòngòn dó dúndú téná wónnìí yá pété bé yá vá Sezare. Níkùrò zímóó pónDé. ²⁴Pétám sònzábíyáríí, búdáyalé Poli yá bù tǐnǵ bán ú vá dǒngú gǒvernérǎ Feliksi kán zúlú wó. ²⁵Ù wǎrēm ñní góláá ú sé: ²⁶"Klode Lisiyas sèém ngé sēwé gǒvernérǎ Feliksi ré. Yamba dú zúlú! ²⁷Yawuduwaá dá mǔmá ñnùú bā dá pǐtǐ bā gú. Míí sòdáásǎré vām ú sòn bā kán, nùdítíá mí lúgúm bé Rometí wée wò ú sùgó réw. ²⁸Yawuduwaá dá káté ñní bów ré né tógó kée ré yémbán bē, mí dá pǐtǐm gá ā sùlú. Mí vām ú wó bā bùùdú gúné zámágó ré yíkéré. ²⁹Mí mǔm bé bā kátém ú né bā sùgóó sáríyá tógóó yémbán, dó ù wò kááká dá kée dǒngú tǎmá wálá kású. ³⁰Gá gólú mǐrē kéebán bé dálé dēnám zá ú yémbán kéebán bēwú mí sé wó nkán dó ā gólú ù néé kátéréwáá ré bé bā kúwǎn ú néé káté nsúgó yíkéré. Í wó wánkátí dúkú!" ³¹Sòdáásǎré vām Poli wò Antipatris ñní wó, ñtóó gá gólú mǐrá yálé bē. ³²Kíré tēwúzùwǎ, bā sém sònzábíyáríí téná, bá vá Poli wó, bē sùgó nùnù bā pàngá gǐnǵáá ré. ³³Sózǎré téná dǒngú Sezare kéebán, bā pánmá kí sēwée gǒvernérǎ ré bā búgúlú Poli wúrá. ³⁴Gǒvernérǎ kàrbán kí sēwée kéebán, ù bònzúm Poli bé ú lí zàmná kée ré? Ù lùgù kéebán bé ú lí Silisi, ³⁵ù gólóm wúrá bé yàá: "Ñnéé kátéréwáá dǒngáá ngé kéebán, mí pǎá kòrù ñtógóó yíko." Ù sé bá kómbán Poli Herode ré pàngá gǐnǵáá ré.

Chapter 24

¹Daa nɔn nɛn pɔrɛ ponde, sarga koluware nunti Ananiyasi dugun Sesare, do u wɔ kebɔguwa dalɩ were yire Teritule. u see Paulire nɛn gɔfɛrɛnɛrɛ yikere. ² Paul komi u kun, Teritule sigamɔ gɔla u sigɛdan Paul le nɛn kite u se ya: «gɔvernɛrɩ Feliksiɩ wo zulu kɔɔ kere bɛ, gɔ lu nnɛ. Nkorum tɔgɔ kende bɔngo yiko ngra budu re. ³ Gɔ dam jiiiban ɩ fan , ɩ seem barka nna ka fan rɛ , wankatɔ fan do gɣan fan. ⁴ Do, mɩ bu nu zime, mɩ zirimɔ nu ntɔgɔ kende yɔmban, see nsunɛ ɩ wɔ fɣɔnw. ⁵ ɩ sulum be wu bɔɔ wu zimi yiri nto watɛma vema wo ɩ benɛ rɛ. u pemi yahutuwa kepe diniyo nɔmɛ fan. Nazareti re juti . ⁶ U piim Yamba dore re ya u bɩnɩ. kɩ wankatɔ ban ɩ mumuu. ɩ da piim wu ɩ budan gɔ malɩ ɩ sugo sariya wɔ. ⁷ Giala nɔɔge tii Lisiyas kum wu soge ɩ nuu re panga ban. ⁸ Kɩrɛ ponde, Lisiyas golum bee re kitɔ u nɛɛ bɛ be ba kuwam u yikere. nsɛmga nni bɔɔ yoyogo ɩ kitɔ u nɛɛ tisi kere, npan sulu be gɔnɛ. ⁹ Yahutuwa tɛrɛm u nɛɛ tɔgɔ ban be kɩ tisiri fan dam bɛru. ¹⁰ Guvernɛruw pami gɔla Paul le, Paul takɛm gɔla be ya: «mɩ jii ngra budu re budunuru re bena bɔngo zɛrɛ. kɩrɛ yɔmban u mɩ muganrɩ wo gɔ ban mɩ sugo re nyikere. ¹¹ Nsugo pan gurɩ nsime be mɩ dɔgum ngɔ gɔ wo pɔu daa fɣɔn nii a kuv Jerusalem nɛ Yamba kɔgɔ. ¹² Nsomɩ mɩ a see sɔsɔ nɛ kaaka kan, dagɔ laabɛ siwusu ba kapan Yamba ban, dagɔ zaagɔ ban. ¹³ Ba kɛtɔ mɩ nɛɛ tɔgɔgɔ kere bɛ ba gurɩyan ba gɔlu gɔ ba pomsu. ¹⁴ Gɔ fan rɛ pɔnde, mɩ zurigɛm gɔ ban nyikere, ba gɔlu keem kee wo da gɔnɛ rɛ, mɩ dɛm tom ɩ turuwa bɛ Yamba gɔ malɩ kɩ kem wo. Tɔgɔ kee wanrɩ sariya wɔ keluwa rɛ sɛw' rɛ mɩ mumi gɔ fan ban. ¹⁵ Mɩ muganrɩ wo Yamba ban, nto biya muganrɩ wo gɔ ban yalɩ bɛ. be laabɛ tɛpa fan pagɔ wɔɔ, laa ternariwa do bee wo terebɛ ya. ¹⁶ Kɩrɛ yɔmban u mɩ see panga wankatɔ fan mɩ benɛse nan zarɔgɔ Yamba wɔ laabɛ yikere. ¹⁷ Bena gela pɔra.wanɛ mɩ kum kɛsɛrɩ rɛ kuse wo a pan a budugɔ re, do a kɔgɔ Yamba. ¹⁸ Ba mumi samari Yamba dore re kɩrɛ pɔnde, zama too dini, laabɛ da wo dɛkɔ. ¹⁹ Do Asie re yahutuwa rɛ dali fɔ da wo dini, bɛ da zɛm be ba gɛdɔ mɩ yikere do ba kɛtɔ nnɛɛ, taa ba dam tɔgɔ zɔbɔ mɛrɛn. ²⁰ Daagɔ bee wo dini, bawo mɩ zarɔgɔ see kere bɛ, ba gɔlam gɔ, do gɔ waga da tɔgɔ tɣan, mɩ waga budugɔ rɛ zamagɔ yikere, ²¹ mɩ sem sɔma ba benɛrɛ be ya: «mɩ mumi tɛpa wɛ tɔgɔ ban, kɩrɛ yɔmban u mɩ wo budu rɛ yalɛ yikere zɛgɛ. ²² Feliksi sulum kɩ keem nɛ tɔgɔ kende, u dum gɔ nii wankatɔ duku u se ya: «giala nɔgetii Lisiyas kuvu, mɩ paa koru ya tɔgɔ yiko. ²³ U golum giala tɔɔgetii re be u see Paul kasu rɛ do u sɛmu, do u bu wu zimɔ, u duu Paul le dɔwa kunɔ sɛm wura. ²⁴ Daa gela ponde, Filiksi wɔ u kon Drusiye kumɔ, u kon wu dam yahutu re. Feliksi seem kore be ba waram Paul kom be u kunɛ. Paul gɔlu kee Yesu krisita muganrɩ rɛ tɔgɔ kan, u seem u zunɛ gɔ. ²⁵ Paul da golum ternari yan do sugo muge do budu kee piiri bɛ rɛ tɔgɔ kan. Feliksi wudugu kɔkɔ u se ya: «ngurum nvari wanne. mɩ nan wankatɔ duku, a paa kom nu ditiya. ²⁶ U muganrɩ da wo gɔ ban be Paul ba wu pan wura kɛsɛrɩ, kɩrɛ yɔmban u komu lese bongo u kuwɩ sɔnsɛdan u kan. ²⁷ Bena niire ponde, Pɔrsuis Feritius gɔ dɛm Feliksi re gɣan rɛ. Feliksi da piim yahutuwa rɛ digɔ u da, u dum Paul kasugɔ rɛ.

Chapter 25

¹Fesituis dɔga kɪ zamana rɛ daa tɔɔ rɛ ponde, ʋ lɪmɛ Sesare ʋ va Jerusalem. ²Sarga koluwa rɛ nɪti wɔ yahutuna panga tena kɪtɪmɛ Paul nɛɛ ʋ sere. ³Ba zɛrɪm Fesituis be ʋ kɪnɛ Paul wɔ Jerusalem ba dɛnɛm ba da pii wu ba gu keem ban. ⁴Fesitus tɔmbun bera be Pauli wo kasurɛ Sesare, be ʋ wɔn n'ni nge finɲɔn wu. ⁵U se ya: «Yalɛ yinkere tii dun dɪlɪn mɪ ɪ va dini. Do ta wu bɔwɪ dam tɔɔ zɔnbɔ, ʋ sewu ʋ nɛɛ.» ⁶Fesitus wo pɔrɪ da nuntɔlɪ dagɛ da finɲo dini, kɪrɛ ponde, ʋ nɪnɪnɪmɪ Sesare. Gɛ kɛuzan ʋ va buɪdɪgɛ gɪnanrɛ do ʋ se Paule kɪnɛ. ⁷Paul dɔga rɛ ponde, yahutuwa liim ba kɪ Jerusalem be gidɛmɪ Paul ba kɛtɛ ʋ nɛɛ gɔla zɔbɛsi bɔngɔ wo, do kɪ fan wo pomsu. ⁸Paul gɔlum ʋ sugo tɔɔ kan, ʋ se ya: «mɪ wo tɔɔ zɔnbɔ kaaka da yahutuna sariya yɛmban, dagɛ Yamba dore rɛ tɔɔ kan, dagɛ Rome pɛrɛ tɔɔ kan.» ⁹Do Fesitus da piim yahutuwa rɛ dɪgɔ ʋ da, ʋ se Paul le be ya: «npan tɛrɪ nva Jerusalem la, dagɛ nbuɪdɪ da mɪ sere ngege gɛ tɔɔ kan?» ¹⁰Paul tobum be ya: «mɪ wom Rome buɪdɪ gɪnan rɛ, mɪ buɪdɪ rɛ yiko pagɛ koru gɪnan kere. Mɪ wo tɔɔ zɔnbɔ da yahutuwa rɛ, nsugo nii gɛ npomsu.» ¹¹Do zargɛ seya mɪ ban, do mɪ tɔɔ zɔnbɔ kere zɛm tɛma wɔ, mɪ da kayan guwɛ ban. Do ba nɛɛ kɛtɛ tɔɔgɛ waga da gɔnɛ rɛ, nɛn kaka da gurɪ ʋ see mɪ ba nuure. Mɪ paa dɪv a tɔɔ Rome pɛwɪ rɛ nuure.» ¹²Fesitus gɔlum beɛ gɛdɛ ʋ kulere bɛ rɛ, kɪrɛ ponde ʋ se ya: «ndum ntɔɔ Rome pɛwɪ rɛ nuure, npan nva ʋ yikere.» ¹³Daa gɛla ponde, pɛɛ Agripa do Berenise dɔgum Sesare ba fosu Fesitus. ¹⁴Ba da daa gɛla bɛ, Fesitus gɔlum Paul le tɔɔ pɛwɪ rɛ. ʋ se ya: «Felixi seem bɔɔ dɪv kasu rɛ nge. ¹⁵Mɪ va Jerusalem kɛmban sarga koluwa rɛ nɪti wo yahutuwa rɛ kɛmbɔguwa kɛtɛm bɔɔ dɪv rɛ nɛɛ ba se zargɛ ʋ ban. ¹⁶Mɪ tombum bɛ be ya: «Romɛna ɲan ba kɛtɛ nɛn nɛ nɛɛ do bɛ wɔ ʋ ti wo gɛdɛ gɪnan tɲan rɛn, ʋ kusu ʋ sugo ʋ nɛɛ kɛtɛ rɛ. ¹⁷Kɪ wankatɛ ban ba kum dini. Mɪ wo bɛ muv gɛ bom, gɛ tɛwuzɪwan mɪ vam buɪdɪgɛ rɛ gɪnan rɛn do akom wu bɔɔ ʋ kɪ. ¹⁸ʋ nɛɛ kɛtɛrɪwa dɔga, mɪ da mɛdɛmɪ be ba kɛtɛ ʋ nɛɛ kere, mɪ wo gɛ kaaka nan wura. ¹⁹Ba da kɔmɛ sɔsɔ gɛ malɛ fore tɔɔ kan, do bɔɔ dɪv rɛ tɔɔ kan, weɛ yire be Yesu. ʋ tɪwumi do Paul se ʋ woyandɛ. ²⁰Mɪ da ɲan gɛ yiko kore nɔmɛ, kɪrɛ yɛmbanɪ mɪ bonzu Pauli ʋ pawɪ tɛrɛ ʋ va Jerusalem ʋ buɪdɪ da dini la. ²¹Do Paul dum ʋ tɔɔgɛ Rome pɛwɪ rɛ nuure. Kɪ wankatɛ ban mɪ se ʋ va zu kasugɛ rɛ ngewo ʋ pawɪ va pɛwɪ rɛ gɪnan rɛn. ²²Agripa se Fesitus rɛ be ya: «mɪ piim wu bɔɔwɪ rɛ gɔla a lugu» Fesitus tombum wura be ya: «zɔmɛ npan lugu ʋ gɔla» ²³Gɛ tɛwuzɪwan, Agripa wɔ Berenise do laa bɔngɔ kum dɛnɛga gɪnan rɛ, do gɪla nɔɔgeti do zagɛ rɛ laa kɔgɛya. Fesitus se ba gɔlam Paul le be ʋ kɪnɛ. ²⁴Kɪ wankatɛ ban Fesitus se: pɛɛ Agripa, do wuwɔ be wo ɪ kan nge, ya nii bɔɔwɪ weɛ bɛ, yahutuwa rɛ zamagɛ fan kɛtɛm ʋ nɛɛ mɪ kan Jerusalem, do nge ya ba nerim be ʋ woyan bu gɛdɛ. ²⁵Mɪ mɪ nii be ʋ tɔɔ zɔnbɔ kaaka da kee zɛm ʋ guwɛ wɔ. ʋ sugo dum ʋ tɔɔ Rome pɛwɪ rɛ nuure, kɪrɛ yɛmbanɪ mɪ se ʋ va dini. ²⁶Mɪ wo tɔɔ pomsari nan a wanri a se pɛwɪ rɛ ʋ tɔɔ kan. kɪrɛ yɛmbanɪ mɪ kɪnɪ ʋ wɔ ya yikere, buɪdayalɪ nu sugo sere, pɛ Agripa, ʋ bozugasu rɛ ponde, mɪ nan ka a wanri. ²⁷Mɪ sere, kasu biire see, do tɔɔ pomsari wo nan gɛ wanri ʋ tɔɔ kan, kɪ wo zɛm.»

Chapter 26

¹Agripa see Paul le be ya: «ngurum u golu nsugo tōgo.» Paul takām u nuu dōnde do u se ya: ² « Pē Agripa, yahutuwa kētā mī nēē kere bē, gā dam mūrē yāmban a nan a sugo nyikere. ³ Nunditiya nīi yahutuwa rē luru nmū tōgo do ba sōsō see kō kēndē. kūrē yāmbanū mī zirīmā nu be da bētōsiri nsee nzūnē mī kan. ⁴ «Mī da wo Jerusalem mī buudu gā re bēnē rē fo fījōnri ban, yahutuwa fan jīin kī. ⁵ Ba jīin mī gā bomari, ba buga teri ba da mī kaseti, be mī da piīyan i foo re keme a wusugu, farisienwa mī. ⁶ Yamba see nīi kee ya turuwa bē wā, mī muganri wo gā ban, kūrē yāmbanū mī wo budu gīyan rē wānē. ⁷ I buudu fīwu nīire tēlmē wo gā ban be kī nīi seyari pagā suru. ba sem panga ba kōgo Yamba ba dee tom Yamba rē jīi kusu wūwa ban. Pēwu, kī tēlmē mugā gīyan rē yāmbanū yahutuwa kētā a nēē. ⁸ Bēka yāmbanū be Yamba gurum gā wā nēn gā koru tēpa bēnē rē? ⁹ «Mī lōgusum be mī paada a guruma fan a kēri Yesu nazareti rē tōgo. ¹⁰ Mī dam kī Jerusalem. sarga koluwa rē juti pamā mī rē panga, mī sem fosuruwa bōngo kasu rē. Do bē zargā daa tēma rēn mī tērāmē gā ban. ¹¹ Lese bōngo, mī da zimā bē Yamba kōgānē dore rē, mī da tūbē ba Yesu rē yire. mī bēnē furumā tōgo zōnbō yikere, mī da dōlum bē a ziim bē, fo zamana duku rē laa. ¹² Kūrē yāmbanū sarga koluwa rē juti pan mī panga do ba dūu mūrē keme keeban, mī vām Damasi. ¹³ Kī wankatā ban, pēwu, mī wo keeban wēē lere kāmōrōngan kōnre līi donde wara rē gā da gā bōō wēē rē porugan, gā mukum gā gidā mī wā y pon tena. ¹⁴ I fan fewu zarām tēgan rē, kūrē ponde, mī lugum gōla kore, ba golum mī rēn hēburuma wā be ya: Saul, Saul, bēka yāmbanū u ziim? gā wo guruban nnan lalā kēkē nīi korari! ¹⁵ Mī buzumu be ya: «juti wuru nuu wōn? juti golum be u dam Yesu rē be mī ziim bēē bē be wū. ¹⁶ Be mī zin a zirigā, nunditiya u bugulum u sugo mūrē ngre yāmban. Be lugu ka kee, do u bugulu u sugo mūrē tisi kee yāmban, be mī da kī tisi le tom tii rē do a da gā kaseti. ¹⁷ Be u pawu somi yahutuwa rē nuu rē do u keri mī buudu duku rē bēnē rē, ¹⁸ Be u pawu kere mī bē bēnē rē budayalī ba see kōru ba līi karwuti le, ban nan kāmōrōngan. ba liiyam sutana nuu rē ba kī Yamba ban, budayalī ba nan zunufu yafenē ba gādā fosuruwa rē bēnē rē, be bēē sam ba muganri rē wūrē panga rē. ¹⁹ «Do pēē Agripa, tisi kee bugulu nne gā līi donde wara rē, mī wo kajan gā ban. ²⁰ Mī da deem wazu Damasi doru, kūrē ponde Jerusalem do Jude zamana rē nōmē fan do buudu tēpa bēnē rē, be ba lōgāsam ba zunufu gā rē ba teri Yamba ban. tōgo darī kee bulugu be ba lōgusum ba zunufu gā rē ba dam kī. ²¹ Kūrē yāmbanū yahutuwa rē dalīfō mumā mī Yamba kōgānē dore rē zērē, ba da piimi ba gu. ²² Do Yamba kuse yāmbanū mī wo nge baa zēngē, mī koru a kaseti laabe fan rē, laa kōgiya do laa kōnīiri. mī wo kaaka golu gā da gā bōō koluwa wā Musa golu tōgo kee piiri be kan. ²³ Be krisita zem be u ziim, be wūrē pawu wāō u līi tēpa rē bēnē rē doru u golu ponrugan tōgo yile buudu wo buudu dēpa rē. ²⁴ Paul wo gōnē pan gā rē u sugo rē, Fēsitus nanrām be do u se ya: «Paul keegeri nban, nkarēgōn kōgā seem keegeri nban!» ²⁵ Paul tombum wura be ya «keegeri ton mī ban, Fēsitus mī golum gōnē sogumari. ²⁶ Pēwu sugo jīi kī tōgo gā fan. mī paa guru a golu bekulu wā pēwu rē yikere. mī mumi go ban be wū jīin ngra tōgo fan, go da fekari rē. ²⁷ Pēē Agripa, nmumi koluwa rē gōla ban laa? mī jīin be nmumi gā ban.» ²⁸ Agripa se Paul le be ya: «ngewo fījōnwu nu pan wusugu mī u dōō chretien rēn!» ²⁹ Paul se ya: «Yamba dagā, nu betīyan dagā, do laa be lugu mī gōla zēngē, pagā da yalī wo yalī, yari fan fewu paya da mī dūu rē, do kee dēnī yiri rē tōgo ton gra.» ³⁰ Kī wankatā ban pēwu ziimi, do guvērneri do Berenise, do laa be da wo u kan dini. ³¹ U lūya rē ponde, ba golum zaa kan be ya: «nnīi bōwu wo tōgo zōnbō da kee zem guv dage kasu wā.» ³² Agripa see Fēsitus rē be ya: «nnīi bōwu wēē bē gurum u dūu u vari, u da woga u tōgo see Rome pēwu rē nuure.»

Chapter 27

¹Gə mandamə be ɪ da zuwan kokura duku re ɪ va Itali. ba seem Paul wo kasu biiyo dalə gɪala tɔɔti Juluis re nuu re, u dam Rome pɛwu re sɔdasə re yikere ti re. ²Kokura duku ya zɛm be gə lii Adramite gə va Asi re baagə re niiban. yiri zum gə zɛrɛ ɪ varɪ. Masɛduwane ti vam ɪ kan, u yire be Arisitarke, tesalonike zaa duku re nɛn nu. ³Gə tɛwuzuwan ɪ dɔgum Sidɔn. Juluis dam tɔgɔ kɛndɛ Paul le, u tɛrɛm Paul va u dɔɔwa kan ba wɔsugu u tɔgɔ. ⁴ɪ luya dini, ɪ vam Siprɛ numu gədə zaa kee bɛ kule, nunditiya watəma da tusum yiri. ⁵ɪ kɔkɔm sirɛ numu ɪ pɔrɔ Silisi do Panfili re kule ɪ dɔɔgu Mira, Lisi re zamana re. ⁶Gɪala tɔɔgeti nam kokura duku dini u da liim Alɛkisandri, do u wo Itali. u seem yiri u kan. ⁷ɪ varɛm numu ban daa bɔngɔ zɛrɛ, ɪ dɔgɛ dam kurbɔn Kinide zaagə re niiban. Vatəma lalamə yiri ɪ va yikere kɪ nɔmɛ keeban, ɪ vam Salmone ɪ pɔrɔ Krete numu gidən zaagə kee ɪ lɔɔ watəma re bɛnɛ. ⁸Krete zaagə kee numu gidən bɛ rɛ kule ɪ pɔrɛ dam kurbɔn. ɪ dɔgum gɪnan duku re kee da baa nii kɛndɛ kɪ wɔ Lase re zaagə re bɛnɛ wo gawu. ⁹Wankatə bɔngɔ da pɔrɔm, numu ban nɛ verima da dam kurbɔn, nunditiya nii dɪnɛ fɛti da pɔrɔm gə zɔkɔ. kɪrɛ yəmbanɔ Paul see ba yiri ban, ¹⁰U se be ya: «buwa bɛ, mɪ mɛndɛmə be ngra verima pagə da kurbɔn, kokura wɔ ɪ zɛlɛ dagə, do ɪ wuzugɔn ya gurum gə laari.» ¹¹Do gɪala tɔɔgeti mumi we kɔrɔ tɔgɔ yiko do kokura re yikereti re gɔla ban gə bɔ Paul le yangə. ¹²Do dini re kokurati guruyan vari, ba bɔngɔ se ba liiyam dini ba va dɔgu Fenikis, ba va wari da dini. Kɪ dam Krete baagə re niiban nɛ gɪnan duku, gə zɛsɛm mandɛtin, do kokurɛ, dikotin do kokurɛ. ¹³Do watəma fɪnɔn da gə lii mandɛtin wankatə keeban, ɪ da medɛmɛ be kee zɛm be gə dagə. ba sunari pɔrumi Krete kule. ¹⁴Do fɪnɔn watəma kɔɔ rɛ da gə lii zaagə kee numu gidən bɛ rɛ kule kɪ watəma re yire be Urakilon. ¹⁵Gə vɛzɛm kokura. ɪ wo gurɔ ɪ lu gə nuu re. gə lalamə ɪ verima, fo ɪ duv ɪ sugo watəma re nuu re. ¹⁶ɪ pɔrɔm numu gidən zaa duku ban, kɛrɛ yire Kloda. ɪ seem kokura fɪnɔn gə kokura kɔɔgə rɛ zɛrɛ, gə see dam kurbɔn. ¹⁷Ba seem kokura kɔɔ rɛ, kɪrɛ pɔndɛ, ba diim kokura re bɛnɛ wuuni wo bu, uɔɔyalɔ gə bu lɔɔ. Ba da wudugum be kokura pagə dem Sirte legan ban keeban, ba tisim kokura re yutudə ba duv ba sugo watəma re nuu re. ¹⁸Nunditiya watəma kɔɔ rɛ da zim yiri kɔkɔ, gə tɛwuzuwan ba sem kokura re zɛlɛ dalə fɔɔ sirɛ numu re. ¹⁹Daa tɔɔgɛ rɛ dɛwuyan, ba sugo takəm kokura re zɛrɛ tisi ba kɔ ba sugo nuu won. ²⁰Daa gɛla dam, wɛɛ wo lii kafbiiyo ya wo lii, watəma kɔɔ rɛ da, fo yilɛ bɛnɛ da kɔkɔmɛ be ɪ dana sogɛ. ²¹Ba mumə yiri ɪ wo zimo zi. kɪ wankatɔ ban Paul ziim u ziirigə ba bɛnɛ rɛ do u se be ya: «buwa bɛ mɪ da gɔlu a se ya yiriban keebanɔ ɪ wo Krete bɛ yari da zɛm be ya lugu kɪ. ɪ da da lii ngege, ngə zimori do ngə mɛnəma da da yiri nan. ²²Do wane mɪ tɛmsəm yari. Yari dam ya bɛnɛ kurbɔn ɪ kaaka laari fo kokura. ²³Mɪ da weeyan nɛ, mɪ dɛɛ tom weere, Yamba mɪ, u malɛkɪ duku rɛ bugulu gə sugo mɪ rɛ jini. ²⁴U see mɛran be ya: Paul, bu wudugu be tɔlɛyigə mɪ zirigə Rome pɛwu rɛ yikere. bɛ Yamba pan mɪ verəma tena fan mɛran. ²⁵Kɪrɛ yəmbanɔ buwa bɛ, dam bɛnkulu, nunditiya mɪ mumə Yamba gɔla ban, bɛ u gɔlu kee u pawu dagə. ²⁶Do tɔlɛyigə ɪ ga zaa kee numu gəɔn duku. ²⁷ɪ jiin fiwu naasen, ɪ wo watəma nuu rɛ verəma do nunɛ Adriyatike sirɛ numu ban, tɛwubɛnɛ pɔra kokura rɛ tom dɛruwa da medɛmə be ɪ kɔgusum tɛgan kurari gɪnan duku ban. ²⁸Ba mandamə numu, do ba name be kɪ gɪnan rɛ tosari fo gə dɔgu mɛtirɛ fɛsɛtɔɔ do niimpə. ba vam yikere ba mandan ditiya ba name be dini gə rɛ tori dɔgum mɛtirɛ fisinii do nutɔɔlu. ²⁹Ba wudugum be ba kokura bu manwu dan ban, ba sem kokura rɛ betarigan fan numu rɛ do ba bɛnɛ wo lomban be tɛwu sɔrɔ lomban. ³⁰Kokura rɛ tom dɛruwa da piim ba sesi, ba tisim kokura fɪnɔn duku nto ba wome kokura rɛ yikere kee sunu bɛ sem. ³¹Do Paul see gɪala tɔɔgeti wɔ sɔldasiwa rɛ be ya: «nni buwa bɛ wa tən kokura rɛ zɛrɛ ɪ da lii.» ³²Kɪ wankatɔ ban sɔldasiri kɪrisim kokura fɪnɔngə rɛ wuuni ba du bɛ. ³³Laabɛ wo tɛwuzuwan tore rɛ, Paul zirimə ba fan ba ba ziyomi. u se ya: «zɛngɛ dam gə daa fiwu nansen ya wo sɛrɛ rɛ ya wo zimo zi. ³⁴Kɪrɛ yəmban mɪ zɛrɛm yari bɛ ɪ ziyom, nunditiya sogɛ wo ya tɛlmɛ rɛ. baa ya juukutə betipan da larə.» ³⁵Kɪ gɔla rɛ pɔndɛ, Paul takəm buuri do u see barka Yamba rɛ ba fan rɛ sɛrɛ, kɪrɛ pɔndɛ, u gunumɛ gə u sigəɔn zimo. ³⁶Kɪrɛ pɔndɛ, ba fan name bɛkulu biiya zii. ³⁷ɪ laa woonii fiwutongon do nuvdugu da wo kokura rɛ. ³⁸ɪ ziim ɪ vɔn .i kɔm farani jiima numu rɛ, budayalɔ kokura da yagəsə. ³⁹Tɛwu sɔra, kokura rɛ laabɛ wo ban gɪnan nan, do ba name numu rɛ kɔgələ gɪnan, leegan gə niiban. ba see paba girigə kokura nge ba buga gurɔ. ⁴⁰Gɪnan kee ba sunu ba volum kɪ ba du numu rɛ. yutudə kee da duv bɛ ba dum kɪyan daləfɔ, budayalɔ vatəma va gɔɔ. ⁴¹Do gə vam kokura duku tusu gə tənə gə ban leegan wɔn. kokura rɛ yikere wurum fo gə guruyan gə dɔm, nunditiya pɔndɛ gə gunum dan mawan lɛ panga rɛ. ⁴²Sɔldasiri da piim kasu biiyo be fan ba gu, budayalɔ ba bu vekə ba sesi. ⁴³Do gɪala tɔɔgeti da piim Paul u son, u lalamə bɛ gə dema wɔn. u se wɛɛ pawu gurɔ u zuv numu rɛ, ba fan zuwam ba kɔkɔ ba va dɔgu gɪnan kurari ban. ⁴⁴Do dalɔfɔ, dɛmə kokura rɛ porisi kee gunu bɛ ban ba vari. Ba fan fewu dɔɔgum tɛgan kurafi ban zulu wo.

Chapter 28

¹I sogə ponde, ɪ sulum be numu gəde zaagə kee gə yire Malte. ²Dini re laabe da yila tɔgɔ kende kee, gə du re nɛ wo kuruban. Ba sem lewu kɔɔ ba kom yiri ɪ kuv gə kule, nunditiya duwa kumə gə da warɪ kɔɔ. ³Paul vam desɪ dalə pəri be ɪ pirim se lewu re, kura liim gra lodə re sababu gə dom Paul fo gə makə u nuu ban. ⁴Do be laabe nan dome maka Paul nuu ban kee bɛ, ba golum za re be ya: « ngra bɔɔ nɛn guwuru mamaga ton gra, baa ɪ nan sogə ɪ lii baanumu re. Gɔnɛ wo pum be ɪ tɔgə. » ⁵Do Paul vɪvomə ɪ nuu dome zarəm lewu re, kaaka wo Paul da. ⁶Bɛ laabe da semə be Paul pawu mɔru dagə ɪ zarə ɪ tiwu gɪnan tɪnan .Ba nam bd gə bom mi, kaaka wo da wura, ba lɔguse wusugɔn, be se ya, be foo ka duku gə. ⁷Kɪ zagə re nmen kɔ da wo dini ɪ yire Publius, ba da wo ɪ wan rme kule. ɪ mumə bɛ ntoo ɪ dɔɔwa. ɪ vam bɔɔ ɪ menuu ba da daa tɔɔ. ⁸Ba mime be Publius re baa, tulon do ven kɛrəgan ɪ ba . Paul zum ɪ kan ɪ pelə ɪ nuu ɪ ban ɪ zərm wura Yamba, ɪ namə zulu. ⁹Kirɛ ponde, kɪ zaagə re vema tena fan kum do ba namə zulu. ¹⁰Biya kɔgɔmə yiri kɔkɔ. ɪ pɔrɛ dɔga, ɪ pii kake fan, ba pamə ki yila. ¹¹Karəgə tɔrɛ ponde, ɪ zumə Alekisandri kokura dukurɛ ɪ pɔru , kɪ kawunɛ dam niire yanarɛ, ki dam warɪ wankatə ban. ¹²I dɔgɛ Sirakuse, ɪ dam daa tɔɔ dini. ¹³I liiya dini, ɪ vimi, ɪ dɔgɪn Rejio. kɪ kɛuzan, watuma dam gə lii numu nɔmɛ, ɪ dɔngum Puzole daa niire zɛrɛ. ¹⁴I na baabii du dini, ɪ zərəm yirə be ɪ dam yaka bɛnɛ tɪnan dini.Beru ɪ vam Rome. ¹⁵Romɛ baabiyo lɔgumə ɪ kiwarɪ ba kun yirə tusu Apius Fɔrɔm nɛ do veruwa tisee dorere . Paul na bɛ ke ban, ɪ seem barka Yamba re ɪ kurun ba bɛnɛ. ¹⁶Ba dɔga Romɛ, ba terimə Paul tɔmɛ ɪ tɪnan, do sɔdasi tɪnan sɔmun. ¹⁷Da tɔrɛ ponde, Paul komi Rome yahutuwa re kɛbuguwa ba kun ɪ kan, ɪ dɛni bɛ ke ban, ɪ se bɛra be ya: «Baabiiyo, mɪ wo tɔgɔ zɔnbɔ kaaka da ɪ budugrɛ, mɪ wo ɪ turuwa bɛ ya lurun min ya nɛnə, ba mɪ mume Jerusalem a se Romena nuure. ¹⁸Bɛ bozun mɪ ke bɛ, ba da pum mɪ ba dun, nunditiya ba wo kaaka na mure ke zɛm gə gɪn mɪ. ¹⁹Do Yahutuwa wo tɛrə kɪ ban, kirɛ yəmbanun gə dam tulayi mɪ dun a tɔgɔ fan Romɛ pɛɛ wurɛ nuure, do go da be mɪ pum a budugə nɛ kɔtɛ a sɔn. ²⁰Kirɛ yəmbanun mɪ kom yarɪ ya kun mɪ kan mɪ pum yarɪ a na a gɔlun ya kan, nunditiya Israel telme mungen gɪnan, mɪ dinmə zɔwɔ kirɛ yəmban. » ²¹U wura be ya: «ɪ wo sɛwɛ seyari nan gə lii Jude zamana re ntɔgɔ kan. baabi kaka wo lii dini ɪ ku nkiwari zɔnbɔ ya gɔlu nge. ²²Do piim nɔgɔsɛ ɪ sulu ndɛnəga tɔgɔ kan, nunditiya ɪ jii be sɔsɔ seem gɪnan fan ntɔgɔ kan. » ²³Bɛ wɔ Paul sem dɛ.kɪ dɛɛ re dewuyan laa bɔngo kum dini. Paul pamə bra kiwarɪ zɔnzɔn wɔn fo gə dɔgu dandɛɛ ban. ɪ golum Yamba pəri re gɔla bra. ɪ golum Yesu re tɔgɔ bra gə pomsu gə lii Musa sariya do keluwa re sɛwa rɛ. ²⁴Dalə fɔ tɛrəm Paul lɛ gɔla ban, dalə fɔ ya wo mun gə ban. ²⁵Ba wo tɛrɪ zaa yan ban, ba da piim ba nunu ba varɪ.ngewo paba pɔru Paul see bra be ya: «wuzugɔn kende gɔlu kee ya turuwa bɛrɛ kelu Esayi re niiban, gɔnɛ bɛ: ²⁶Varɪ nva gɔlu ngra budu re be ya: ya zunɛ pagə lugu do ya da famədan, yarə paya sɔm do ya see dana. ²⁷Nunditiya, nɛn nɛ telme nɛnəga. ɪ tum ɪ zuna, ɪ puu ɪ see, budayalɪ ɪ see bu kaaka nan, ɪ zunɛ bu kaaka lugu, telme bu kaaka famədan, ba bu wusugu mɪ kan nuu budayalɪ a bɔru bɛ. ²⁸Yarɪ sulam be Yamba sɔnge kerim budu duku ban, bɛ pa ba lugu gə. ²⁹Paul gɔlun bɛra ke ban, Yahutuwa pɔrɛ ba sem za sɔsɔ kende. ³⁰Paul surum bɛna nii ɪ sugo menu. nɛn wɔ nɛn weɛ vaga dini, ɪ bolumun. ³¹U da deem wazu ɪ gɔlu Yamba pəri re gɔla, ɪ kerebɛden laabe juti Yesu krisita tɔgɔ wɔ bɛnkulu wɔ , nɛn kaaka wo wu kərə.

Romans

Chapter 1

¹Mɪ Paul, we da soguru Yesu bɔka re Yamba gɔrum mɪ gə kom mɪ gə da a wɔ kelu bii, a va ɪ kiwarɪ jɪn gɔlu. ²Yamba golum kɪ kiwarɪ jində re gɔla fo fɔra sɛwɛ kende gə re zɛrɛ ɪ keluwa re niiban. ³Kɪwarɪ jində golum ɪ bii bɔwu re tɔgɔ we da Dawuda buudugə re tuna nɛmɛn kan. ⁴U wɔmə ɪ lii tɔpa bɛnɛ re gə bugulu be Yamba bii bɔwu gə mali wuzugɔn kende wɔ, guruma kɔɔ wo ɪ kan soguru Yesu ɪ juti re. ⁵Mɪ namə zulurə kɪ kelu yandə re nɛ tɔgɔ kan, budayalɪ laabe da muganrə gə lii buudu gə fan re ɪ yire yəmban. ⁶Yarə beere komarə soguru Yesu kan ɪ da ya wɔ ɪ jan, yaya ya dam ba dalɪ fɔ rɛ. ⁷Yamba puma tena wo Romɛ, Yamba kom yarə be gə da ya wɔ gə laa kendiya, mɪ sem ngra sɛwɛ yala. ɪ baa Yamba do soguru Yesu krisita zulurii do ɪ bɛnɛ zurori pan yala. ⁸Doru mɪ seem barka mɪ baa Yamba Yesu krisita barka re ya fan re yəmban, nunditiya yalɛ muganrə re kiwarɪ dɔgum diniyo fan ban. ⁹Mɪ deem tom Yamba re a bɛnɛ fan wɔn ɪ biibɔ kiwarɪ jində re tɔgɔ kan.Yamba dam mɪ kasetə re be mɪ koməmi yalɛ yire mɪ Yamba zira fan re wankatə fan mɪ dupan gə nii. ¹⁰Mɪ paa tɔgə a dɛɛ zira taa ɪ dugɔ, wannɪ mɪ wom wankatə fɪnon da ya kan. ¹¹Mɪ pum yarə a nan kende, budayalɪ mɪ pan wuzugɔn kende tantulumə dalifɔɔ yala, do ya guru ya va yikere, ¹²Kirɛ biye, ɪ seɛnam panga zaa ban muganrə lɛ, yarə daam muganrə nto mɪ da muganrə yalɪ bɛɛ. ¹³Mɪ pum be yarə sulam, baabiyo, mɪ da pum be tisi bogo va yarə kan, budayalɪ mɪ nan a tom darə re nɔmɛ yalɛ bɛnɛ, nto mɪ nagə buudu dɔpa bɛnɛ re, do baa mɪ wo guru a varə. ¹⁴Laabe fan re gume wo mɪ ban, grɛc kə na do buudu beɛ tɔgə bɛɛ, laabe da karugɔn do beɛ wo karugɔn da. ¹⁵Kirɛ yəmbanɪ mɪ pum kɔkɔ a

gɔlu jine yaya re, yarə be gədarə re wo Rome.¹⁶ Kiwari jine ne gɔla ku togə mɔ ban fewu, nunditiya gə dam Yamba guruma budayalı nan sogə Yahutuɔ nan doru, do buududa kee tɔgə.¹⁷ Kiwari jine bugulum Yamba terənanrə, gə num muganri re fo sigədə ne fo gə dɔgə zezə re ban, nto Yamba sɛwə da gɔlu gə yalə be: «nen terenanrə pawu nan wojan muganri re panga re.»¹⁸ Yamba bɛfuruse bugulum gə lii dode wara re, laabe wo terə do ba wuduguyan Yamba se jəmban bee puwi gɔne bo terə ne yəmban.¹⁹ Budayalı bee paba guru ba famədan Yamba tɔgɔ, gə pomsari ba bɛne re, Yamba bugulum gə sugo bra.²⁰ Fo diniyo wɔsege wankatə ban, Yamba tɔgɔ pagə guru gə sulu yalə, gə biiye guruma kee zɔkɔjan do u Yamba jandə. Ki sulumə u tisi wɔsɛgari kan. kɛre yəmbanuw gɔne nan sababu to nen kaaka kan.²¹ Baa ba sulumə Yamba ba wo wu kɔgɔ ba wo barka se wura ya. Do ba lɔgəse daa koboro, karəwutə zum ba bɛnese re ba kɔmijan sogumari re yəmban.²² Baa medemə be ba dam sogumari tena re, do yaa dam yaləma ren.²³ Yamba keere tiwɔjan, u bugulum u nɔmɛ kende re do zimɛbiyo do ka kee kɔmɛ naan nansə, do tisi kee vɛrə zilime re.²⁴ Kɛre yəmbanuw Yamba duu bɛ tɔgɔ binowu dɛɛ re gə malə ba bɛnese puma tisi wo, be ba lɔyamə ba tuna nɛmɛn tɔgɔ re.²⁵ Ba wusugum Yamba gɔne ba dɔɔ kima, ba kɔgɔ u tisi wɔsɛgari do ba duu nandənuru Yamba, kɔgəne zem we wo badaa-badaa.Amiina.²⁶ Kɛre yəmbanuw Yamba duu bɛ ba tuna nɛmɛn vɔn kee jɔnru re. Yamba wɔsugu kee kɔn wɔ bɔ tɔgɔ kan, ba kambe wusugum kii ba dɔɔ kee wo zem.²⁷ Kɛre yəmban buwa bɛ ya dum kambe ya bɛru, ba dɛpa buwa re vɔn zu bra. Buwa bɛ dam tatara nen yan dema ba dɛpa buwa wɔ ba nan ba tɔgɔ zɔɔɔ wuwɛn gə li ba tuna nɛmɛn ren.²⁸ Ba wo terə ba du Yamba sulumə ba zere, kɛre yəmbanuw Yamba du bɛ ba sugo telme lararə wɔ, budayalı ba da tɔgɔ kee melɔjan.²⁹ Ba bɛnese suwori tɔgɔ wo terə buudu fan wɔn, do zere zɔɔɔ, do supogə see do se bɔn nɔn fan wɔ. Ba bɛne suwori sinkinrin, do laa guwɛ do koma do nanbara, do zigə zɔɔɔ, do se zare nen.³⁰ Tɔgɔ nenuwa, Yamba zɔguwa. Ba dejan kii, sugo bugulɛ, do sugo kɔgəne laa bɛ. Tɔgɔ zɔɔɔ duru re nii koluwa, ba lugɔjan ba lulɔwa kore,³¹ Ba kɔmijan sogumari, kore bɔngo tena bɛ, laa kakata tena do bee wudugə jan yamasɔgɔ tena bɛ.³² Do ba jiiga Yamba buvdugə re kuma ba pomsu, be bee dee ki tisiri fan zem tɛma wɔn, ba mugəjan ki tɔgɔdɛ ban, do beerewu ba deegə bɛɛ ba tɔgɔ wo bra jiiinban

Chapter 2

¹Kirɛ yɔmbanɔ nɛn wɔ nɛn weɛ rɛ sɛ zarɛgɛ ɔ du ban, gɔnɛ giyan sababu togɛ ɔ ti kan, zarɛgɛ sɛ laa bɛ ban, do nsee zarɛgɛ nsugo ban, nunditiya nu weɛ rɛ sɛ zarɛgɛ laa bɛ ban nɔɔn wo ba kan. ²I sulum bɛ laa bɛ dee zarɛgɛ dema Yamba pagɛ buɔdan bɛ gɛ malɛ ɔ gɔnɛ wɔn. ³Nu weɛ sɛ zarɛgɛ ki togɛ deruwa ban, do nsugo dee ki togɛ darɛdɛ, nmɛdɛm mɛ bɛ npanna sogɛ nli Yamba buɔdugɛ rɛ laa?. ⁴Nu dɛmɛ Yamba togɛ kɛndɛ, do ɔ sawuri do ɔ bɛtɔsiri kee nii rɛ kɔmɔɔn dan bɛ bɔzɛnii la? ⁵Zunkuliya nban do nbenɛsɛ tɛrɛ zunufu yafɛnɛ ban, ndɛmɛ bɛfuruse nsugo rɛ buɔdu rɛ dɛwɔɔn, Yamba piirɛ go gɛ bɛfuruse do gɛ buɔdu terinari bugulu nnan keeban. ⁶Yamba pagɛ wɔn nɛn tetɔɔn gɛ malɛ ntogɛ darɛ wɔ. ⁷Bɛɛ tigɛ Yamba nɔmɛ kɛndɛ do ɔ kɔgɛnɛ do keere ɔɔnriɔn do ba pum togɛ kɛndɛ dɛɛ, paba nan wɔɔn kee rɛ kɔmɔɔn zɔkɛ. ⁸Do bɛɛ sɛ sɔsɔ do ba kaɔn gɔnɛ ban do ba tɛri togɛ kɛ wɛ tɛrɛ ban bɛfuruse do bɛnɛ gɛganrɛ pagɛ na bɛ. ⁹Nɛn wɛ dɛ togɛ zɔbɔ bɛnɛ nɛma do zimori kɔ pagɛ nan bɛ tiitɔɔn, doru yahutuna, do buɔdu kɛ tigɛ ¹⁰Do nɔmɛ kɛndɛ do kɔgɛnɛ do zulu pagɛ pan togɛ kɛndɛ deruwa fan tiitɔɔn yahutuna doru kirɛ ponde buɔdu kɛrɛ tingɛ. ¹¹Yamba korɔɔn nɛn nɛn nɛ. ¹²Do yilɛ zunufu do sariya to dini bɛ wɛ tiwɔ sariya wɔ. Do bɛɛ da zunufu sariyan rɛ zɛrɛ, buɔdu pagɛ buɔdan gɛ malɛ sariya wɔ. ¹³Bɛɛ sɛ ba zunɛ sariya gɔla wɔ ba wɛ tɛrɛ Yamba yikɛrɛ, do bɛɛ vɛri ba mɛli sariya gɔla wɔ bɛ pa ba nan gɔnɛ. ¹⁴Buɔdu tɛpa mii, sariya togɛ bɛ kan, do ba vɛri ba mɛli sariya wɔ ba sugo rɛ, bɛ dam sariya rɛ ba sugo rɛ, do baa sariya to ba kan ¹⁵Ba bugulum bɛru kee sariya gɔlu, bɛ gɛ wanrari ba tɛlmɛ rɛn. ba bɛnɛsɛ dɛɛm gɛ kaseti. Ba lɔgɔsum ba tɛma wankatɛ rɛ, daagɛ ba pɛ gɔnɛ ba sugo rɛ wankatɛ duku. ¹⁶Gɛ pagɛ nan dɛɛ kee Yamba pagɛ koru tisi fekari fan do buɔdu zu krisita Yesu rɛ gɛ malɛ kiwarɛ ɔine gɔla wɔ. ¹⁷Nu mu, nkomɛ nsugo bɛ yahutudo nmun sariya gɔla ban nkɔgɔ nsugo Yamba togɛ rɛ, ¹⁸Nɔɔii Yamba dugɔ, nɔɔii togɛ kɛndɛ nkoru za rɛ, nunditiya nkarɛbɛdamɛ sariya rɛ. ¹⁹Ndɛm nsugo wo buku nverɛ buɛ wɔdɔ karɛwuti rɛ laa kan nse niimi. ²⁰Nsɛ nu dame togɛ kɛ yan karɛsaba rɛ do keribidɛ biiyo kɔnriwa, nunditiya nu name sulumɛ do gɔnɛ gɛ li sariya rɛ. ²¹Nu do, nu wɛ kerɛbɛdɛ laa bɛ tɛ, nda nsugo karɛbɛdan laa? nu wɛ dee wazu bɛ bunuri bu da, ndɛɛm bunori la? ²²Nu wɛ gɔlu bɛ saniyin bu zi nzim saniyin la? nu wɛ tɛriyan vosiri ban nu dekɛm ba kɔgɛnɛ giyan rɛ tisiri la? ²³Nu wɛ kɔgɔ nsugo sariya togɛ kan do pewugɛdɛ Yamba sariya nɛnɛ ma wɔ! ²⁴Yamba yirɛ nɛmɛm buɔdu kee tɛ bɛ bɛnɛ rɛn yarɛ yahutuna yɔmban, nto gɛ wanri yalɛ bɛ. ²⁵Nɔndu wo kinkinrin nɛ nveriga sariya kɛm ban la, do nu nɛniga sariya, nkinkinrin sɛɛ da koboro. ²⁶Laabɛ wo zu kinkinrin, do ba vɛri sariya kɛmban, do ba wo zu kinkinringɛ pagmɔn giatedan nto ba zum kinkinrin la? ²⁷Bɛɛ wo zu kinkinrin tuna nɛmɛn rɛ do ba vɛri sariya rɛ, do nu wɛ nɛni sariya, do sariya rɛ wanrari, do kinkinrin sɛɛ wo nkan, ndan nsugo guu la? ²⁸Yahutuna wo da bɛɛ lu ponde , ɔ wo da yahutu tɛrɛ nɛ. kinkinrin sɛɛ kee da tuna nɛmɛn, ki wo da kinkinrkul. ²⁹Do ɔ dam yahutu rɛ ɔ zɛrɛ, wuu yahutu tɛrɛ wu wɔ. Bɛnɛ sɛ rɛ kinkinrin kee dee wuzugɔn rɛ, pamɛ gɛ da tuna nɛmɛn rɛ, kirɛ da kinkinrin tɛrɛ nɛ. Ki kɔgɛnɛ li yan nɛn ka , do gɛ lii Yamba kan.

Chapter 3

¹Yahutuna dam bɔ sababu wo zige? jɔndu wo kinkinrin re la? ²Kure bɔ kaaka fan. Yamba sem u gɔla re karɔwa yahutuna ban doru. ³Go yali doo?nen duku woga muganrɛ, be wo muganrɛ nenim Yamba kore tɔjan jandɔ la? ⁴Ayi dɛ! u sulu be Yamba gɔnɛ gɔlu do adama bii da kima ti re. nto gɛ wanri yali be: «nnan gɔnɛ ngɔla zɛ re. Nguru nnan guruma nbuudu re dewuyan⁵Do yile wo tere buguluga Yamba ternarɛ, bukeyi payi gɔlu? wankatɔ keebanu Yamba ba gɛ ku gɛ bɛfuruse wo laa be ban, u ternarɛ dagɔ la? mɔ gɔlum adama bii re tɔgɔ wɔ. ⁶Ayi dɛ! do ta Yamba ternarɛ dagɔ, u pawu buudan diniyo yalɔ? ⁷Do Yamba gɔnɛ veega yikere mɔ kima ture kan, fo gɛ pen nɔmɛ kɛndɛ Yamba re, buudu pagɔ zari mɔ ban yalɔ be mɔ dam zunufu dɛru re? ⁸Do bɛka yɛmbanu yiri gɔlu be ya: «ɪ dam tɔgɔ zɔbɔ do tɔgɔ kɛndɛ lii gra?»Laa dɛpa nenimɛ mɔ yire be mɔ gɔlum bɛ.Be zarɛgɛ se ternari. ⁹Do go yalɔ? yiri yahutuwa zim bɔ laa dɛpa laa? Ayi dɛ! mɔ bugulum gɛ a zɔku be yahutuwa wɔ buudu dɛpa wo zunufu re lere. ¹⁰Nto gɛ wanrari yalɔ be be ya: «nen terna kaaka toode baa nen tɔjan». ¹¹Sogɛmari to nen kaaka kan, nen kaaka pumɔjan Yamba. ¹²Ba fan gegɛlari. ba kaaka kɔmɔjan jɔndu zaa re, tɔgɔ kɛndɛ dɛru tɔjan dɛgan tode. ¹³Bɛ wo ntoo vɔm kee re nii re kɔru.ba lerim laa ba dulume wɔn.ba gɔla wo ntoo kura domari. ¹⁴Ba niiyo suwori mɛrɛnɛ do gɔla kɛeri wɔ. ¹⁵Ba wo lomban ba guu nen. ¹⁶Nɛnɔma do bɔn nɔn wo bɛ kɛmban. ¹⁷Ba wo zulu re kɛmɛ sulu fewu. ¹⁸Ba verɔjan ba malɛ Yamba se wudɛgɛ wɔ fewu. ¹⁹Do ɪ nii be ka kee sariya gɔlɔnɔ gɔlɔgɛ be wo sariya re, budayalɔ laabɛ fan re nii tuu, diniyogɛ re laa fan tiwu Yamba yikere. ²⁰Kure yɛmbanu adama bii niyo gɔnɛ Yamba yikere sariya tɔgɔ darɔ re panga re, nunditiya laabɛ nii be zunufu sulɛ wo sariya re. ²¹Do wannɪ, Yamba tɛrɛnari bugulum do sariya ton gra. Sariya wɔ keluwa deem kure kaseti. ²²Yamba ternari sulum muganri kee da Yesu krisita panga wɔ fosuruwa fan re yɛmban. ²³Laabɛ fan dam zunufu do ba da Yamba nɔmɛ kɛndɛ gɛ nan. ²⁴Gɔnɛ peemi yila koboro Yamba zuluri rɛn panga re Yesu krisita juu wolari wɔn²⁵Yamba koru wee u gɛrɛma kuru laabɛ zunufu yafɛnɛ sarga re Yesu krisita, wee muga u ban.Gɛ dam budayalɔ u ternari bugulu, nunditiya zunufu kee da fɔra u dam ki betɔsiri do ba wo tiwu. ²⁶Kure yɛmbanu u bugulu u ternari ngrɛ wankati re, budayalɔ u terinari tin, ba u pemi gɔnɛ Yesu re fosuruwa re. ²⁷Sugo kɔgɛnɛ sababu wo ziigɛ? gɛ tɔn nni. Sariya kee nɔmɛ? tɔgɔ dari sariya la? ayi dɛ!muganri sariya nɔmɛ. ²⁸Yiri medem mi be nen niime deen muganri panga re do sariya tɔgɔ dari dagɔ. ²⁹Yamba damɛ yahutuwa sɛpi re Yamba re laa? gɛ wo da buudu dɛpa ya Yamba re laa?nyewu buudu dɛpa ya Yamba wu, ³⁰Nunditiya we pen deen bee zu kinkinrin tena re muganri kan, ba pan deen bee wo zu kinkinrin muganri ya panga re, kɪ dam Yamba betɔjan re. ³¹ɪ deem sariya koboro muganri kan la?Ayi dɛ! ɪ kɔgɔmi sariya.

Chapter 4

¹Ibrahima we da nbaa re tuna neman tɔɔ kan, ɪ peyi gɔlu be bɛkeyi wu na? ²Do Ibrahima nan gɔne tɔɔ dari ren, yiri payi guru ɪ kɔɔwu do gɛ deɛnan Yamba yikere de. ³Yamba sɛwe gɔlumɛ bɛka?gɛ se ya:«Ibrahima mumi Yamba gɔla ban,kɪ muganri re terɛnari Yamba kan»⁴Tantulumɛ wɔɔnan tome deru, go nto giime wɔnwɛn.⁵ Do gɔne peemi Yamba se wuduguruwa re, ba tɔɔ zɔɔ de kuma sem nban, u muganri re ternari.⁶Kɪ bɛgɛ , Yamban da bee wo terinari tɔɔ darɛ le, Dawuda gɔlun be dɔɔ bii nane tɔɔ.⁷ u see ya:«be tɔɔ wo terɛme yafudame, ba zunufu dɛ nii tuu, be dam dɔɔ biyo re. ⁸ɲuti sɛnan be ba zunufu wl ba ban be , be dam dɔɔ biyo re.⁹Kɪ dɔ bii nandɛ dam bee zun kinkinrin sɛyi ɲane la, la be wo zun kinkinrin ya nen wo gra la? ɪ gɔlu be ya:«Ibrahima munɲanri dam terinarɛ ɲane.»¹⁰ Turuga wu gɛ da? u kinkinrin zuwen ponde laa, laa u wo zun kinkinrin ke ban? Go da u kinkinrin zuwen ponde, do gɛ dam u zun kinkinrin ke ban.¹¹Kɪ kinkinrin gɛ dam kasetɛ re Ibrahima ren , gɛ buugulu be Yamba da Ibrahima wɔn nen terina wɔn u munɲanri yɛmban ngege wo u pawu zun kinkinrin. Kɪ be gɛ Ibrahima dam mungɛ wan be wo zun kinkinrin be fan ren baa re, budayalɪ biya da laa terina le. ¹² u dam be zun kinkinrin be ya baare, be wo tɛme kinkinrin see sɛyi ban , do ba varɛme munɲanri le keme ban nto ɪ ba Ibrahima, u we da munɲanri do u zun kinkinrin ke ban.¹³Yamba takɛ nii seyari Ibrahima wɔ u buudugɛ re be pa na diniɲo gɛ ba yanɛ, kɪ wo na sariya keme verima panga re , fo tenarirɛ panga re kɪ ke nii munɲanri kan . ¹⁴ Sariya kemɛ velu wa da niigo kɪ teere, zɔndu da da gɛdɛ, munɲanri re, nii seyari da gɛ da koboro.¹⁵ Sariya tekim benfuruse. Sariya tom gɲan kere, sariya nenima tɔn dini.¹⁶Kirɛ yɛmbanu kɪ kɪyen tekɛm muganrɛ kan, budayalɪ gɛ da tantulumɛ ka re kee da Ibrahlma buudu gɛ fan re ɲan nɛ.bee re veri sariya keme banbɛ seɲii dagɛ, fo be dee muganri nto Ibrahima wu.wu dam ɪ fan re baa re. ¹⁷Ntoo gɛ wanrɛ yalɛ be be ya:«mɪ dam u wɔ buudu bogo baa»u dam yɛ baa re Yamba yikere, u mun kɪ kee ban, be Yamba wɔɲim tɛpa, be tɔɔ kee wo da dɔme, gɛ gɔlum kirɛ tɔɔ ntoo gɛ dam gɛ zɔku.¹⁸Telme munge gɲan ya to tɔɔ kere da muganri wɔ ntelme munge gɲan.kɪwɔ, npan da buudu bongo baa re, ntoo gɛ gɔlu yalɛ be be:«nbuudu pagɛ dɛkɛ»¹⁹Do Ibrahima da lgusum u tuna neman re nto Sara wu, u bena kesɔn nɛɛ yɛmban.WYɪ da lgusum Sara lɛre tɔɔ re, do u telme wo buutu.²⁰U wo da mamaga Yamba nii seɲari yɛmban, do u muganri nam panga do u kɔɔn Yamba. ²¹Do Ibrahima sulum u pomsu be Yamba se nii seɲari kee u tɔɔ kan be Yamba pagɛ guru gɛ surugɛ.²² Kirɛ yɛmbanu u muganri re ternari Yamba yikere.²³Kirɛ yɛmbanu u muganri da u wɔ nen ternawu. Kɪ gɔla wo wanri wu betɲan yɛmban be u takari Yamba yikere,²⁴ Do gɛ wanrɛm yiya tɔɔ kan, Yamba takɛ yiya ternariɲundɪtiya wu wee wɔɔ ɪ ɲuti Yesu u lii tɛpa benɛ re, ɪ muumi u ban. ²⁵U zuum nuu re ba guwu ɪ tɔɔ zɔɔ yɛmban, u wɔmɛ do ɪ nan gɔne.

Chapter 5

¹Gone pan mɪ yɪla mʊɡanrɪ lɛ panga rɛ, kɪrɛ yɔmbanɪ zulu zuu Yiri wɔ Yamba bɛnɛ rɛ ɪ ɲuti Yesu krisita panga rɛ.
²ɪ wo zʊlurɪ kee re bɛ wannɔ, ɪ zuum mʊɡanrɔ rɛn wu rɛ panga rɛ. ɪ deem bɛnɛ ɲiinɔ Yamba nɔmɛ kɛndɛ nin tɔɡɔ kan.³Kɪ sɛɲii dagɔ, do ɪ namɔ bɛnɛ ɲiinɛ zimorɔ kɔɔɡɔ ya ban.ɪ sulum bɛ zimori penmɔ bɛtɔsiri nɛn nɛ. ⁴Nɛn nime guruma kɔrɔ kore ban bɛtɔsiri ban.Kɪ guruma nɛɛ tisimɔ nɛn nɛ tɛlmɛ. ⁵Tɛlmɛ mʊɡɔ ɡɲan deya nɛn kii fewu, nudɪtiya Yamba tisim ʊ piima yilɛ bɛnɛsɛrɛ ɡɔ dɛkɔ wuzugɔ kɛndɛ panga rɛ, keegɔ ʊ pan yila.⁶ɪ kɔmɲan panga keeban, krisita tiwumi Yamba sɛ wudugurɪwɔ yɔmban wankatɔ kee malɔ. ⁷Nɛn wɛɛ tɛrɪ ʊ tiwu nɛn tɛrna yɔmban, ɡɔ nɛɛ wo kurɪban.Kɪ sɛɲii dagɔ, nɛn tɛrɛm ʊ da bɛkulɪ ʊ tiwu nɛn tɛrna yɔmban.⁸Do Yamba pii yiri yalɪ bɛ ʊ buɡulum ɡɔ ɲɡi kan,ɪwo zunufu rɛ krisita tiwu ɪ yɔmban. ⁹Budayalɪ, ɡɔnɛ pamɔ yila Yesu rɛ ɡɛrɛmɔ panga rɛ, ɪ nam sogɔ Yamba bɛfurɪsɛ rɛ wu rɛ panga rɛ.¹⁰ɪ da Yamba zɔɡu rɛ keeban,ɪ wɔɔ wu rɛn bɛnɛ rɛ malɔɡan zʊmɔ ʊ biibɔ tɛmɔ wɔ, doyrɪ wɔ wurɛ bɛnɛ wɔsɔɡɛ pɔndɛ ɪ payii nan sogɔ ɡɔ lii ʊ biibɔ woɲan nɛ panga rɛ. ¹¹Kɪ sɛɲii dagɔ, do ɪ dem bɛnɛ ɲiinɛ kɔkɔ Yamba rɛ ɪ ɲuti Yesu krisita panga rɛ wu wɛɛ wɔsugɔ yiri wɔ Yamba bɛnɛ wannɔ.¹²Zunufu zʊm diniyo ɡɔ rɛ nɛn tiɲan tɔɡɔ darɔ kan, tɛmɔ ya zʊm diniyogɔ rɛ nɛn tiɲan kan. Tɛmɔ dɔɔɡum adama bii ban bɛrɪ, nundɪtiya ba fan dam zunufu. ¹³Zunufu da wo diniyogɔ rɛ ɲɡewo sariya pagɔ tuudu, do zunufu da dɛɲan dɔ sariya too dini.¹⁴Ƴɔ fan rɛn pɔndɛ, sɪɡɔdan Adama ban fo Musa ban, tɛmɔ namɛ guruma laa bɛ fan ban, baa bɛɛ da wo zunufu da Adama nɛɛna sariya.bɛɛ da zɛmɛ bɛ ba kʊnɛ Adama damɛ bɛ kʊɡɛsɪ rɛ. ¹⁵Do zunufu do Yamba tantulumɔ dɛɲan tɔɡɔ tiɲan. Do taa nɛn tiɲan zunufu rɛ pan laabɛ bongo tiwu, ɡɔ pomsarɔ bɛ Yamba zʊlurɪ do ʊ tantulumɔ kee lii nɛn tiɲan zʊlurɪ rɛ, Yesu krisita mɪ, kɪ tisimɛ laa bongo ban ɡɔ da ɡɔ bɔ bɛ da zunufu.¹⁶Yamba tantulumɔ wɔn nɛn wɛɛ da zunufu bɛ too dini.Tɛmɔ wo zunufu rɛ, do zunufu bongo dɛ pɔndɛ, ɡɔnɛ niimɛ tantulumɔn panga rɛ. ¹⁷Nɛn bɛtiɲan zunufu rɛ panga tɛmɔ nan guruma, budayalɪ bɛɛ nan zulu kɔɔɡɔ do tɛrnari tantulumɔn, bɛ paba nan woɲan nɛ guruma, nɛn tiɲan Yesu krisita panga rɛ.¹⁸Zargɔ dɔɔɡumɛ laabɛ fan ban nɛn tiɲan yɔmban, woɲan nɛ guruma ɡɔnɛ panga pamɔ laa fan rɛ nɛn tiɲan panga rɛ.¹⁹Nɛn btiɲan kore duwari rɛ yɔmbanɪ laa bongo da zunufu, bɛrɪ ya nɛn tiɲan kore mʊɡɔ yɔmban laa bongo tɛrɛmɔ.²⁰Sariya tuudum budayalɪ zunufu dɛkɔ, do zunufu dɛkɔ ziigɛ Yamba zʊlurɪ bɔ ki kɔkɔ, ²¹Do zunufu nan guruma bɛ tɛmɔ panga rɛ bɛ, bɛrɪ ya Yamba zʊlurɪ rɛ guruma pagɔ tigɔ laa tɛrnariwɔ panga rɛ woɲan kee kɔmɲan zɔkɛ yɔmbanYesu krisita ɪ ɲuti rɛ guruma rɛ.

Chapter 6

¹I payi golu baka? do i tegan zunufu re do i nan zulu ga daga la? ²Ayii de, yiri be tiwu zunufu re togo kan, i payii taga i dee zunufu yala? ³Yara wo sulu be yara be zuu numu Yesu krisita wa, be i fan zuum numu u tama wa laa? ⁴I fan fewu ren tapa zuuma i numu zuwen tama won, budayali krisita waga u li tapa bene ri u baa re nome kende panga wa keeban, ki waa yiya payii vari wojan duru le. ⁵Do wu waa yiri daga tkjan tama ren, ga pomsara be i payii da tjan laa tapa wee dewujan. ⁶I sulum be laa konjan won krisita pekam za kan, budayali i laa konjan re zunufu re panga zoku, i buwam da zunufu re boka dutu. ⁷Nunditiya wee tiwu, sama yiri zunufu re. ⁸Do yiri wo krisita tiwuga za kan, i mumaga ban be wu wa yiri wo wojan tjan ren. ⁹I yii be krisita waa u li tapa bene ren, u da tiwu dutu fewu. Tama da guruma nan u ban duutu. ¹⁰U tiwu tama kee be, u tiwumi zunufu re yamban lese tjan, u wo wojan kee be, u wo wojan ne Yamba re. ¹¹Beruw, yiri sugo da dam zunufutena, do i nan wojan Yamba kan Yesu krisita panga re. ¹²Zunufu bu gada i tuna nemen kee tiwu re yine dutu, i buwam ga daga tisi da. ¹³I buwam taga, i pee gjan zunufu re ga dee togo wo teren tuna nemen re. do yiri pagan mi i sugo Yamba re ntoo laa be uru ba lii tapa bene ren, do i pan ntuna nemen ya wura u daga tome wogu kere teren. ¹⁴Zunufu da gada yala yine duutu, nunditiya yara liya sariya fe ya zuu zulu ga re. ¹⁵Go yali? i taga sariya lere do foo zulu re lere, kure yambanu i payii da zunufu laa? ayi de! ¹⁶I seyam i sugo u nuure u da i wa bogasi do lugu u kore, wee kord i lugu be, iyan be i dam wu re boka re la? do i payii da zunufu re boka re kee zenzare tama won, do taa kore mugin, ternari kure zenzare. ¹⁷Do barka Yamba re da i da dame zunufu re bogasi re, karagon kee i nan be, i terame ga ban i benese fan wa. ¹⁸I samara ren ponde zunufu ban, yiri dame ternari re bogasi re. ¹⁹Mi golumge mala nen yan ne togo wa tuna nemen re komjan panga togo kan. yile tuna nemen gjan dali fo da binimi, togo zobo wa do bakan yan ne yala be, do wanni yala tuna nemen re gjan dali fo da dame ternari re boka re samari re togo kan. ²⁰Yari da wo zunufu re bodesi re keeban, ya dame laa sama le ternari re togo kan. ²¹Ya da dee kii togo kere wanni baka ponduga ya sa nii ga deema ren? ki togo ga re da tama. ²²Do wanni yiri sama i lii zunufu re i da Yamba bodesi re, i nii nodu kee, ki samari won. Kure zenzare dame wojan kee komjan zoke. ²³Nunditiya zunufu re wolugan tama won do Yamba tantuluma dame wojan kee komjan zoke kee da Yesu krisita i puti re.

Chapter 7

¹Baabiyo mi gɔlume yarə kan ntoo mi ni sariya. yarə yan be nen woga tiwu;ariya wo u yine la?²Do kɔn we furu le dii, u diima u bara ban sariya wɔ, u bara woga wɔjan ne keeban, do u bara tiwuga u liiya u bara nuure. ³Kire yɛmbanu u daga bɔduku re konre do u bara wo tiwu, kɔn sanjin ziiru wu. Do u bara tiwuga, u liiya u bara sariya re.kiwo u gurume u da bɔ duku re kɔn ren, sanjin ziru re dutu.⁴Yaya wo beru baabiyo.ɪ tiwum sariya tɔgɔ kan krisita tuna neman kan. Budayali ɪ takə tuna neman duku, wu wee wɔ u lii tɔpa bene re, buduyali ɪ da biiyo Yamba re. ⁵ɪ woga beru, sariya koru vɔn tisi zɔbesi kee yla, ki da deem tome ɪ tuna neman gɔjan dalə fɔ wɔ do gə biiyo tiwu mi. ⁶Do wanni, ɪ sama ɪ lii sariya re, nunditiya ɪ da damə kire bɔka re, ɪ tiwum kire tɔgɔ kan. kire yɛmbanu ɪ dee tome Yamba re sogumari jan duru wɔ wuzugo kendɛ yire wɔ, ɪ deɲangə ɪ tɔgɔ kɔɲjan wɔn keere wanri sariya re. ⁷ɪ payii gɔlu bəka? sariya dam zunufu re la?ayi de!mi daa da zunufu sulu, do sariya to dini.mi se da dalɪ gə sulu ka do sariya da wan gɔlu be:«nse buli ka kan». ⁸Zunufu name kerəgan gə lii seere vɔn tisi bogo kee da wo mi zere, nunditiya sariya todəga zunufu re tiwari. ⁹Da mi wɔnandə fɔra sariya tɔnde keeban, do wanni kiya kuwan zunufu wuwa, mi tiwa. ¹⁰Kerəgan kee pan wɔjan ne yɛmban, gə dame mi tɔma sababu re. ¹¹Zunufu name nɔmɛ kerəgan panga re gə lari mi, do gə guu mi. ¹²Beru, sariya samari. kerəgan ya samari gə tərənari go kendɛ. ¹³Ka kendɛ dame mi guwen sababu re la? ayi de! zunufu re dagə.gə bɔgɔlume gə sugo zɔnbɔyandə beru, u dame tɔgɔ kendɛ u dɔgu tɔma wɔ mi ban, budayali zunufu zɔnbɔ kɔgɔn kerəgan panga re fo gə pɔru gə nii. ¹⁴ɪ sɔlume ba sariya dame wuzugɔn ka re, do mi tuna neman kee kɔmijan ɲɔndu, ɲansari zunufu re. ¹⁵Kee mi dee, mi sulɔjan gə.mi pii ke a da, mi deɲan gə.kee zɔnbɔ mure fewu ki mi dee. ¹⁶Mi piyan jee a da, ki ga dee, mi tərəme sariya ban be go kendɛ. ¹⁷Mi mi wo da gə deru re. zunufu kee wo mi zere, kire da gə deru re. ¹⁸Mi sɔlume be tɔgɔ kendɛ, wo mi zere, gəbiiye, a sugo re.mi piime tɔgɔ kendɛ a da, do guruma tɔn a wɔ a dagə. ¹⁹Mi pii tɔgɔ kendɛ kee a da, mi deɲan gə, do mi piijan be a da tɔgɔ zɔnbɔ kee, ki gə a dee. ²⁰Mi dee kee, mi piijan be a dagə, mi wo da gə deru re duutu.zunufu kee wo mi zere, kire gə deru re. ²¹Mi niime ngra tɔgɔ mi sugo re, mi piiga tɔgɔ kendɛ a da wankatə keeban, tɔgɔ zɔnbɔ deema vɔn wo mi ban. ²²Yamba sariya ren tɔgɔ wo mi ren ɲiiban kɔkɔ, mi sugo zere. ²³Do mi dam ka duku re mi sugo tuna neme re, koma wo mi teləme re, zunufu deɛ wo mi ren a da gə bɔka re, ki zunufu, wo mi zere. ²⁴E , na mi zimori ɲandə! wule pa u sɔnmɪ tɔma neme ren? Barika Yamba re, Yesu Krisita ɪ ɲunti re! ²⁵Beru, mi deem tɔme Yamba sariya wɔn mi telime ren , do mi tuna neman dee tɔm zunufure sariya ren.

Chapter 8

¹Wanne mu, bee re wo Yesu krisita re zaraga gɔnan tɔn bere. ²Wɔnandɛ kere wo Yesu krisita re, kɪ wɔnandɛ deeme tome gɛ seeme yiri zunufu re tome darɛ fan ban. ³Do sariyɔ wo gurugɛ da kee tuna nɛmɛn kɔmɔjan panga yɛmban, Yamba dam ki.Yamba seem u sugu biibɔ Adama bii re zunufu re yɛmban u guru u daa u zunufu yafɛnɛ sarga re, u nɛnɛn zunufu re panga tuna nɛmɛn re, ⁴do sariya terenari nii suru u tɔgɔ kan, yiri bee veri jan diniyo tɔgɔ wɔ, do wuzugɔ kɛndɛ wɔ. ⁵Nundɛtiya bee veri tuna nɛmɛn kɛmɛ ban, bɛ lɔgusum tuna nɛmɛn tɔgɔ kan, do bee veri wuzugɔn kɛndɛ kɛmɛ ban, bɛ lɔngusumɛ ntɔn wuzugɔn kɛndɛwɔ. ⁶Tuna nɛmɛn dɔgɔ ka ki dame tɛma rɛn, do wuzugɔn kɛndɛ dɔgɔ ka kɪ dame wɔjan do zulu re. ⁷Tuna nɛmɛn piima tisi dame Yamba zɔgɔ re, nundɛtiya go tɛri Yamba sariya ban, ba gurɔjan ba dagɛ ya. ⁸Kɛrɛ yɛmbanɔ bee re veri tuna nɛmɛn dɔgɔ kɛmɛ ban, bɛ tɔgɔ gurɔjan gɛ da jiiɛmban Yamba re. ⁹Yarɛ mu verɔjan tuna nɛmɛn dɔgɔ kɛmɛ ban, do ya verɛmɛ wuzugɔn kɛndɛ panga re, gɛ muga bɛ Yamba wuzugɔn wo ya zɛrɛ.krisita wuzugɔn tɔn wee zɛrɛ, u tii wo da krisita yan fewu. ¹⁰Do krisita woga yalɛ, baa yalɛ tuna nɛmɛn tɔwarɔ zunufu re tɔgɔ kan, yalɛ wɔnandɛ ternari re. ¹¹Yamba wee wɔɔ Yesu u koru tɛpa bɛnɛ re, do u wuzugɔn wo yilɛ zɛrɛ, wu wee wɔɔ Yesu u koru tɛpa bɛnɛ rɛn, u pawu wɔɔ ya tuna nɛmɛn u wuzugɔn panga re kee wo u zɛrɛ. ¹²Kɛrɛ yɛmbanɔw baabiyo, zunufu re gɛmɛn tɔn u ban dutu, fo u veriga tuna nɛmɛn tɔgɔ kan. ¹³Do yari veriga tuna nɛmɛn tɔgɔ wɔn, u payii tɔwɔ.do yiri guwiga tuna nɛmɛn tome wuzugɔn kɛnɛ panga wɔ, u payii tɛn kudayii. ¹⁴Yamba wuzugɔn kɛndɛ muga bee nii, bɛ fan dame Yamba biiyo re. ¹⁵Ya nan wuzugɔn kee bɛɛ, go da bɔka wuzugɔn re, do yari wudugamɛ dutiya, u name biiɔandɛ re wuzugɔn .kɛrɛ panga re, u guru u neri bɛ ya:«Aba, u baa ». ¹⁶Yamba wuzugɔn kaseti do u wuzugɔn kaseti pami yila u bii re tɔgɔ kan. ¹⁷Do u daga Yamba biiyo re, u payii nan tere.Yamba teere do Yesu re teere, gɛ muga bɛ yiri wɔ krisita zimi zaa wɔ.buduluyalɔ nɔmɛ kɛndɛ krisita wɔ yilɛ. ¹⁸Do zimori keere wu u wo da gurugɛ mandan kaaka wɔ zɔmɛ nɔmɛ kɛndɛgɛ, kɪ nɔmɛ kɛndɛgɛ bugulum yilɛ tɔgɔ kan. ¹⁹Do tisi wɔsegari fan fewu bɛnɛ wo lomban gɛ toru Yamba bii we re bulugu bɛ. ²⁰Tisiri fan dume kɔmɔjan panga zɛrɛ nuu re.ba sugu dɔgɔ dagɛ wee sɛ bɛ gra.ba muganri wo u ban. ²¹Bɛ tisiri fan pagɛ nan samɛn gɛ lii nanbara nuu re do ba nan Yamba nɔmɛ kɛndɛgɛ re samɛn. ²²U jii bɛ tisiri fanɔɔ zɛngɛ ziimi nto kɔn wee pii u luru. ²³Kɪ sɛni dagɛ do yiri bɛ nan wuzugɔn kɛndɛ tantulumɛ doru, u kɔmi guruma u sugu zɛrɛ u toru Yamba bii re dɛɛ, u tuna nɛmɛn juu wolugan. ²⁴U soguru re panga re, u muganri keeban, u da wee yan nɛ, kɪ wo da muganri re dutu, nundɛtiya mugɛ gɔjan keegɛ nii, do bɛkɛyi yiri wo mugɛ nɛɛ ban? ²⁵Do u wo kee nan, do u muganri wo gɛ ban, kɪgɛ u toru bɛtɔsiri wɔ. ²⁶Bɛru ya wuzugɔn kɛndɛ kusumɛ yiri u kɔmɔjan panga tɔgɔ ya re, nundɛtiya u zɛm bɛ ziri Yamba tisi kɛrɛ, u yan gɛ.wuzugɔn kɛndɛ sugu dem zira yilɛ, gɛ gurɔjan g. gɔlu gɛ zɔku. ²⁷Wee sime u bɛnɛsɛ, u jii lɔgusɛ ya, nundɛtiya u dem zira Yamba laa kɛndiya re gɛ malɔ Yamba sugu dɔgɔ wɔ. ²⁸U bɛ kaka fan dem tome zaakan gɛ da tɔgɔ kɛndɛ Yamba piima tena rɛn, bɛ nan kɔmɛ gɛ malɔ u sugu mandagan wɔ. ²⁹Nundɛtiya Yamba sulum kɪ fɔra, u lomemii u mandan kɪ tisiri fan ya, bɛ ba malamɛ u sugu biibɔ wo yalɛ bɛ, budayalɔ u da biibɔ doru laabɛ bɛnɛ rɛ. ³⁰Yamba lɔmɛ gɛ mandan kee, u komɛdɛ. u kɔmɛ bee, u pamɛ bra gɔnɛ.u pan beere gɔnɛ, u seem u nɔmɛ kɛndɛ ba jiiɛnɛ. ³¹U payii gɔlu bɛka gɛ tɔgɔ kan? Yamba woga yiri ka, wulɛ pawu ziim u yɛmban? ³²Wee wo u biibɔwɔ re yamasɔgɔ wudugu, do u sɛm mu tɛma rɛn u fan re yɛmban, do u da kaka fan pan yila u biibɔ yirɛ wo la? ³³Do wulɛ kɛtɛ Yamba sɛɛ wudugurɔwɛ re nɛɛ? Yamba pɛemi gɔnɛ. ³⁴Wulɛ pawu sɛɛ zaragɛ u ban?Krisita Yesu tɔwumi.Kɪ sɛni dagɛ u wɔmɛ u lii tɛpa bɛnɛ rɛ.U gɛdarɛ wo baa Yamba nuu zulu kan.U zirɛm Yamba yila. ³⁵Wulɛ pawu kɔgulu yiri u koru Krisita piima rɛn?zimori laa, laa laabɛ zimori, yasɛma kɔɔ la, pɛtɛ kɔrɛ la, wudagɛ tɔgɔ la, tɔntɔnli tɔgɔ la, tɛma la, sɔjan la, bɛnɛ nɛnɛma la? ³⁶Nto Yamba sɛwɛ golum yalɛ bɛ:«nɛnɛ yɛmban ba guwimɛ yiri dɛɛ fan.ba simmɛ yiri pɛti kee zɛm guwɛ wɔ.» ³⁷Do kii tɔgɔdɛ fan re,u dam u bɔ guruma nanrɛ tena fan re, u piima tena panga re. ³⁸Mɔ sulum a pomesu bɛ tɛma wo'ɔjan wo, malekɛdɛ wo, putiyan wo, wannɛ rɛ tisiri wo, tisi kɛrɛ piiri wo, ³⁹Gurumadɛ wo, dɔdɛ wara re tisiri wo, tɛgan biiyɛ re tisiri wo, tisi nandɛnarɛ buudu fan, kɛrɛ kaka da guru gɛ kori yiri Yamba piima kee wo krisita Yesu u puti re.

Chapter 9

¹Mi golum gane krisita re, do kuma ton gra fewu, mi benese dam ga kaseti wuzugon kende re. ²Niko nenoma do benoma wankata keeban. ³Do mi da piim a sugo a merin a lii krisita re baabiyo re yamban, mi gaderuwa yamban. ⁴Be laabe dam Israel le. u bugulum u nome kende bra u nii seyari sariya wo Yamba kogane do u tgo darə da ba yan ne. ⁵Gə lii i luluwa kan fəra, krisita ya lii be tuna nemen ren. wure wo kaka fan re yine, Yambə kogane badaa-badaa.amiina. ⁶Go golu be Yamba gola tin ga bu nome nan, nunditɪa Israel le buudugə wo da Israe seyii re. ⁷Ibrahima buudugə fan wo da u biiyo re. Gə golum be ya: «Issaka buudugə pagə see nbuudugə kan. ⁸Gə biiye, biiyo be nan tuna nemen panga re, be wo da Yamba yan ne. do bee da nii seyari biiyo re, be dam Ibrahima buudu kende re. ⁹U nii seyari gola yere be: «ngəwo bene duuku mi piirim, Sara pawu nan biiɓ. ¹⁰Ki seyii dagə, Rebeka yan takəm ven u bara kan, yile baa Issaka mu. ¹¹Biiyo wo luru dɔm, budayalɔ ba sulu tgo kende wo tgo zɔɔ ba goru zaa re, ¹²do u golum Rebeka re be ya: «somawu pawu da keewu re bɔka re.» gə dam budayalɔ Yamba mandangə yalɔ be gə beru, gə malɔ Yamba gɔre wo, go da tom dɛɛ yamban, do wee kom be dugə yamban. ¹³Nto gə wanri yalɔ bɛɛ: «mi piimi Yakuba do a mu Esau zoma.» ¹⁴Bekeyi payii golu? wo terem wo Yamba re laa? ayi de! ¹⁵Nunditɪa gə golum Musa re be ya: «bee yamasɔgə wo mi ren mi pa wudugu ba yamasɔgə.» ¹⁶Kire yambanu, gə deyan gə malɔ nen dagə vuwa dugə wo. gə demi gə malɔ yamasɔgə wuduguru re dugə wo. ¹⁷Yamba golum faraɔn sewe re yalɔ be: «mi takəm nuu ngre yamban, budayalɔ a guruma ntgo kan, do mi yire lii diniyo nome fan.» ¹⁸Kire yambanu, Yamba pii bee yamasɔgə u wudugu, u wudugum ba yamasɔgə. u pii wee bene u da kuruwana ya u dem ga. ¹⁹Nen duwu pawu golu mure be ya: «bəka yambanu nkoru kɔɔ? wule kayan ndugə ban? ²⁰Adama bii nuu damə wule nsee Yamba sɔɔ. veko golum gə wɔsugu re laa be ya: «bəkeyi nwɔsugumi be?» ²¹Do veko wɔsuguru deya u dugə tendə wo laa? u korum tome kende do tgo zɔɔ woogu tennə betɪan re. ²²Benefuruse woodə kere wɔsugu nenoma yamban, bəka paa gə golu Yamba tgo kan do u damə betɔsiri kɔɔ ki tgo gə re tgo kan, do baa u da piimə u bulugu u befuruse wo u guruma? ²³Yamba da wɔsugu yamasɔgə wuduge woodə kee nome kende yamban kɔɔɔn, gə daa wura u bulugu u nome kee dan ne yan bra ditiya do? ²⁴Yari mu, u komə yari bee, yari wo lii yahutuwa re benere sepii, do buudu dalə ya bene ren. ²⁵Ntoo Yamba da golu Ose re yalə be: «bee da wo da mi laa re mu pa kome be a laa. mi da wo buudu kee da piima, mi paa kome be a piima tena. ²⁶Gə golu bra yalɔ be be ya: yari wo da mu, ki gɪnan betɪan paba kome be Yamba biiyo.» ²⁷Esayi mu da nanrəmə Israel le tgo kan be ya: «baa Israel le buudugə dam nto ba numu re niiban ne leegan, ba bee paba tɔgə paba nan sogə, ²⁸Nunditɪa, nuti re gola re nii zem be gə suru lomban do gə zɔku tɔgan biiye ban». ²⁹Ntoo Esayi da golvə yalə bɛɛ: «do komatii nuti da woga i dalə fɔɔ duu nto buudugə, i payii da ntoo Sodome, i daayi muru Gomɔre ³⁰i payii golu bəka? be buudu dɔpa bee wo ternarɔ yan puum, be nam ternarə yan, ternarə yan kere nii muganru kan. ³¹Do Israel da puumi ternarə yan ne sariya, do ba wo gə nan. ³²Bəka yamban? nunditɪa ya wo gə puum muganrə le kəme wɔn, foo tgo darə. ba piisəme ba ne loko ban. ³³Ntoo gə wanri yalɔ bɛɛ: sɛməɛi paa tuudu nɛɛ piise lukoo sion, do lukoo kee zoyii nen, wee muga gə ban u tii da kii da fewu.

Chapter 10

¹Baa biiyo mi pii kee mi benesere yoyogo, mi zirə kee Yamba zərə tɔɔ kan,² ku ba sogə wo.mi dam gə kasetə a benese fan wo Yamba kan, do ba wo gə mandəgan sulu. ³Ba wo Yamba ternari sulu, ba piim ba sugo ba dɔɔ laa ternan, va wo teri Yamba ternari ban. ⁴Krisita surum sariya nii, budayalɔ u fosuruwa da laa ternarəwa rɛ. ⁵Ternari kee u nii sariya rɛ, Musa wanrəm gə beya: «wee veri sariya ternari rɛ, u pawu nan wojan ki kan» ⁶Ternari kee lu muganrə rɛ, gə fan gɔlu bɛru, be ya: «buu gɔlu nsugo zere be ya: wule pawu va donde wara rɛ? gə kɔɔ, nvaa krisita tisi. ⁷Dagə wule pawu tisi ki vɔm tosa gə rɛ? gə kɔɔ nkoru krisita u lii tɔpa bɛnɛ rɛn. ⁸ɪ payii gɔlu bəka? ki gɔla wo nkule, gə wo nnii ban do nbenesere. gə kɔɔ, muganri gɔla, u dee kee wazu. ⁹Nuu zerega do nse Yesu dam nɔti re, nmugə ban nbenesere be Yamba wɔɔmu gə kɔru tɔpa bɛnɛ rɛn, npan nan sogə. ¹⁰Nunditiya'ee dee muganri u benesere u niim ternari, do nziriga nzunufu re npan nan sogə. ¹¹Yamba sewe se ya: «nɛn wɔ nɛn wee muga u ban, nda kii nan fewu. ¹²Kɔgələ toode yahutu wo buudu kee tin nɛ bɛnɛ rɛn. nɔti betɔpan wo ba fan rɛ yine. kaa tiwu u wɔ u wɔsugu bee komu fan rɛ mako. ¹³Nunditiya, nɛn wɔn nɛn wee pawu kom nɔti re yire, paba nan sogə. ¹⁴Paba kom u yire yalə, do ba wo mun u ban? do paba mun u yalə, do ba wo u tɔɔ lugu? paba lugu u tɔɔ yalə, do nɛn toode wee pawu daa wazu. ¹⁵Paba daa wazu yalə, do nɛn wo keri? ntoo gə wanrɔ yalə bɛ be: «bee ku kiwari niin wɔn, bɛ nɛ wo kende. ¹⁶Do gə fan rɛ ponde, laa bɛ fan wo mun kiwari niin ban. Esayi gɔlum be ya: «nɔti wule mun u kiwari niin gɔla ban?» ¹⁷Muganri niim zune see kan, zune see niim krisita gɔla kan» ¹⁸Do mi se ya: ba wo lugu la? ba lugum dɛ. «Gɔla kore liim gə va tɔgan biiye fan rɛ dan ban. ki gɔla dɔgum diniyo re nɔmɛ fan ban.» ¹⁹Do mi gɔlum be ya: Israel wo sulu gə laa? Musa da gɔlum gə fɔra be ya: «bee wo da buudu re mi paa see ba sebɔn nɔn ya ban. Buudu kee komɔpan sogə mari lɛ zɔma pagə munyarə» ²⁰Isayi kurum u bɛnɛ u gɔlu be ya: «Bee da pumɔpan mi, bɛ nam mi. bee da bozəpan mi tɔɔ, mi bugulum a sugo bra.» ²¹Israel lɛ tɔɔ kan, u se ya: «mi sem a nuu dɛɛ fan buudu kee see sɔsɔ do gə mugəyan kore kan.»

Chapter 11

¹Mi se ya:Yamba kom u laabe la?Ayi de!nunditiya miyan dam Israel duugu re.Ibrahima buuduga, Benzame buudu.

²Yamba yii u laa be fo fɔra fɔra, u wo be kɔɔ.Eli ziri Yamba Israel le tɔɔ kan yalɔ be. sewe gɔla kee tɔɔ kan yalɔ beɛ yari wo gɛ karbɔdan la? ³U se ya:«nɔti, ngum nkeluwa nɔɔ nsarɛga kore gɔnan.mi tɔnan tin, npiim miyan ngu la?»⁴Do Yamba tomɔbum yali? u se ya:«mi kombum buwa musuru niipi, a sugo re. ⁵Be kaka wo va kunkoo Baal le yikere.»beru ya wanne ba tɛganri wo dini, Yamba gɔru bee gɛ mali u sugo zuluri wo.⁶Do gɔre daa gɛ mali Yamba zuluri wo, go da tɔɔ dari re tɔɔ kan.Kɔdagɛ, zuluri wo da zuluri re duutu. ⁷Go yalɔ?Israel pum kee, gɛ wo kii nan, do gɔluwa re nan gɛ.laabe bee tɔgɛ be benɛ dam kuruban. ⁸Ntoo gɛ wanri yalɔ be:«Yamba pan mi yila dɔma, do see kee niɔɔn, do zune kee luguyan fo gɛ dɔgu zenge ban.»⁹Dawuda ya se ya:«ba zimo tabalɔ da tanwugan do wuuni kee mun be, do ba nuunenima ka kee guwi be. ¹⁰Karwuti zuu ban sere do ba see bu nan.do ba pɔnsɛka longɛnari tin wankatɛ fan.»¹¹Mi see be ya :u totalame fo u vari la? Ayii de! Do buudu dalɔ nam sɔngɛ ba lararɛ kan, budayalɔ, ba sinkinri da Isreal na biyo. ¹²Israel le lararɛ panga diniyo na nɔndu kɔ, ba pawu gɛ nɛ pan buudu dalɔ na nɔndu kɔ, ba surori da tɔɔ kɔgɛ ya da gɛ bɔ be nan gɛ la?»¹³Yari kan nun mi gɔlon buudu dinpa. Mi dam kelu biire a va buududɛ kan , mi kɔgɛme a tɔm, ¹⁴budayalɔ, gɛ guruga gɛ de, mi sulu be sinkinri buudu dinpan kan fo dalɔ zaa.

¹⁵Baa lararɛ daga diniyo wo Yamba benɛren sababu re, ba teriga ba ban, ba pa ba da bukare? Ba pa ba da tinpa wɔnyane sababu re. ¹⁶Simo nun doru panga Yamba re, gɛ kere tinme re samari. Tinzane luro panga Yamba re, gɛ lumkusɛ ya samari.¹⁷Tinzane lumko gunu go gɛ lii gɛ niigɛ ban, nun we da da pɔɔ olive niire, do gɛ lumkusi, tanri gɛ diipa benɛre, do ki dene lumkusi do gɛ da nɔwan. ¹⁸Bu nsugo kɔgɛme ki lumkusiri re. Do nkɔguna nsugo , sulu be n wo lurususi takɔ, do lurusi re takɛ nun.¹⁹Nto ki lurusuri kɔme panga dim be, nun tanri gɛ gɔnan re. ²⁰Gɔnɛ. Ba gune sababu dam bo munɔnanri da yɔmban, nun pan ntinme n munɔnanri re yɔmban. Bu nsugo kɔgɛme, bun wudugu.²¹Yamba wo ga ki olive nigɛre lumkusi yambasɔgɔ wundugu, u da niɔna yambasɔgɔ wundugu.²²Yamba kende nane do guruma . Bee zarɔ u kakjatarɔ dɔgɛme be ban.Nun mi, Yamba tɔɔ kende wo nkan, do ntinga u tɔɔ kende gɛ re. Ki dagɛ , niɔna pa nkirisi nkoru.²³Do biya wo tinme ba wo mungɛ ban, ba pa tinme ba sugo nii ban, nunditiya Yamba gurumi u makigɛ gɛ gɔnanre duruwan. ²⁴Nu mi kirisimɛ nliip pɔɔ olive nii ban nda olive nii kendere, nuditiya, nun wɔn wu wɔ wo da tɛgan. Be be da olive lunke kende re, be sugo da duru gɛ pɔɔɔ nkan la?

²⁵Babiyo , mi piɔnan be dam ngɛ ka fekale, budayalɔ yari da ya sugo sogumari tena, be Israel laa be benɛ dam kuruwɔn fo buudu duku tɛɔnanri sogɛ suru.²⁶Beru, Israel fan pa gɛ na sogɛ, nto gɛ wanri yalɔ be be ya:« Sɔnguru piirime u lii sion. U pawu u kɔru Yamba see wudugɛ nangɛ Yakuba re. ²⁷Ki dam mi nii seyari bra , mi pa kun ba zunufu takɛ wankatɛ ke ban»²⁸Kiwari niine tɔɔ kan, ba da Yamba zɔgure . Do gɔrarɔ tɔɔ kaɔ, Yamba pume ba turuwa ba yɔmban.²⁹Nunditiya Yamba lɔgusu nan u tantuluma do kɔne fewu.³⁰Ya da muguyan Yamba kore fɔra, do u name yamasɔgɔ wuuduge be kore duwarɛ re tɔɔ kan ³¹Beru yabe dame Yamba kore tɔnluwa re waani, budayalɔ yarɛ nan yamasɔgɔ wuuduge yalɔ be, biya nan yamasɔgɔ wuuduge beru wanni. ³²Yamba dam laa fan wɔn kore duwarɛ tena, budayalɔ ba fan re yamasɔgɔ daa wuu.³³Yamba nanɔɔdo u sogumari yandɛ, do u sulumɛ yandɛ, ki tosum kɔkɔ. u buudu tɔɔ kɔgɛmɛ gɛ bɔɔ sogumari tena fan re yan nɛ denari. u kemɛ guruyan gɛ sulu gɛ zɔku. ³⁴Ntoo gɛ wanrarɔ wore yalɔ be be ya:«wule yiin nɔti re lɔgɛɛ?, wule da u temɛsiru re?»³⁵Wule pan wura dooru, dagɛ, u wɔn u zunufu? ³⁶Kaka fan lii Yamba kan, kaka fan wori wurɛ panga re, kaka fan damɛ wurɛ yanne. nɔme kende da u yanne badaa-badaa. amiina.

Chapter 12

¹Kirɛ yɔmbanɔ baabiyo, mɪ zirim yarɪ Yamba yamasɔgɔ wɔɔdugɛ rɛ yɔmban ne pangan ya tuna nɛmɛn fan Yamba rɛ nɔ daa sarga keere wo kɛndɛ, gɛ sam, kirɛ wo yumban Yaba rɛ.kɪgɛ yalɛ sogumari foo wo. ²Bu wamɔ ya tɔgɔda gɛ malɔ diniyo tɔgɔ wɔ duutu do yalɛ tɔgɔ wusugu gɛ malɔ ya sogumari duuru wɔ, buɔdayalɪ Yamba dɔgɔ kɛndɛ, gɛ yiin, gɛ surori kee wo yarɔ kɔgɔlu kii ya koru zaa rɛ. ³Gɛ mali Yamba zuluri kee pan mu rɛ, mɪ gɔlum ya fan titɪjan rɛ be buwam ya sugo kɔgɔ gɛ pɔru gɛ nu, doYamba muganri kee wo laabe fan kan, yarɔ dam kik ya sugo re gɛ malɔ yamba yuu kerd wo ya kan bɛɛ⁴Tuna nɛmɛn gɪjan dɛkari, do gɛ fan tom tiɪjan daagɔ. ⁵Beru ɪ dɛkari do ɪ tuna nɛmɛn dam tiɪjan Krisita rɛ, ɪ tuna nɛmɛn gɪyan fan surum zaa krisita rɛ. ⁶Tantulu ke pan yila gɛ mali Yamba zuluri wo, kirɛ buudure dikari, ɪ dam tom ki wɔ. Ta kɛlu jandɔ, ɪ dam kɛlu jan gɛ mali ,k munganri sɛyi wɔ. ⁷ Ta tɔmɛ, ɪ dam tɔmɛ.We keribudɛmɛ nɛn, ɪ ya tinmɛ nɛn karibudɛnɛ. ⁸ We da wazu,ɪ ya da wazu. We dee tantuluma, ɪ ya kɔru ɪ nun.We mun nii, ɪ see panga kirɛ. We wudugɔ yambasɔgɔ, ɪ dagɔ bɛnɛ jine wɔn.⁹Puma bun da gɔla nini ban.Yarɪ nɛnan tɔgɔ zɔnbɔya da tɔgɔ kɛndɛ. ¹⁰ Yarɪ dam zaa puma nto babiyobe ,yarɪ dagɔ dame za kɔgɔnɛ rɛn.¹¹Seyame panga za ban, ban da dɛbuwa rɛ. Dame ya bɛnɛ kuruwan, ya da tom juntire. ¹² Yarɪ da bɛnɛ jiindɛ telmɛ mungen gɪjan kan , ya da bɛnɛ tɔsɛri zimori fan rɛn, ya ziiri Yamba bɛnɛ jiine wɔn. ¹³ Wɔsugane babiyɔ samari wa tɔgɔ, ya bɔlu veruwa.¹⁴Be dulun yarɪ ba ziim, seyane dɔɔ bɛrɛ. seyane dɔɔ buwan mɛrɛm.¹⁵ Da bɛnɛ jiinde bɛnɛ jiindɛ tena kan, ya zaa zewu tena kan. ¹⁶ Yalɛ lɔgɔsɛ da tinɪjan. Ban ya sugo kɔgɔm, do kusom laa be tisi ba sugo ban. Ba ya sugo da sogumari tena.¹⁷Ban nɛn kaaka tɔgɔ zɔnbɔ wɔn tɔgɔ zɔnbɔ wɔ.Dam tɔgɔ terinari laa bɛ fan rɛn sɛrɛ. ¹⁸ Yarɪ sugo kan, zulu tinmɛ yarɪ wɔ laa bɛ fan rɛ bɛnɛrɛ, gɛ guruga gɛ dee.¹⁹Mɪ puma tena, ban ya sugo jɔngɔn koru, do duwan gɪjan Yamba bɛnɛ furusere, nunditiya gɛ wnrari bɛ:«jɔngɔn kore dam mɪ janɛ, mɪ pa a wɔngɔ, Nuti se bɛru.» ²⁰ Yasuma wo ga nzɔgu ba , pa zimo wura. Numu kurume wo ga ɪ ban, pa wura numu.Nun daga ki , nun pa nkuru lewu lusi ba jine. ²¹ Budu zɔnbɔri na guruma nban, do na guruma zɔnbɔri ban ntɔgɔ dari kɛndɛ kan.

Chapter 13

¹Laabe malam ɪ yine panga tena wɔ, nunditiya panga kaaka tonde do Yamba nɔmɛ dagə.panga kee wo nge, kɪ duudum Yamba kan. ²Kure yəmban wee melɪnan ga panga wɔ, ʊ melɪnan Yamba tɔɔ mandənari wɔ.beere melɪnan ʊ wɔ, be paba zoo zarigə ba sugo ban.³Nuti wo da tɔɔ kende deru re wɔnsuru, foo tɔɔ zɔɔ deruwa.npiian panga see nwudugu la?da tɔɔ kende npan nan kɔgəne gə kan. ⁴Nuti dam Yamba tom deru re nɔndu re yəmban, do nu deega tɔɔ zɔɔ, wudugu de, nunditiya gə tekɪnan purɔn koboro.gə dam Yamba tom deru re, nɔngɔn koluwu, gə dɔgu Yamba befuruse wo laabe ban. ⁵Kure yəmbanu tɔleyigə nmali gəwɔ, befuruse seɲii re see wuduge tɔɔ dagə, do benese kende yəmban yaa.⁶Kure yəmbanu ya wɔɲii dɔma ya, nunditiya, ɲutena dam Yamba tom deruwa re, ba peemi ba sugo kɪ tom ne. ⁷Laabe fan zem kee wo, yari pagən kɪ bra.yari zemə ya wɔn fadugu wee re gə zem be gə pan, ya wɔn panga woləgan gə soguruwa re. nzem nwudugu wee see, wudugu wure see. nzem nkɔɔgə wee, kɔɔgə wuu.⁸Nen kaka gume bu tin ya ban zaa piima ponde.wee da ʊ du piima, wu surum sariya re nii. ⁹Nunditiya kerəgan gɔla kere gɔlu be:«bu sanɲin zii, bu nen guu, bu bunori da, nen ne kaa see bɔnnɔn bu nu da,»do kerigan gɔla kee tin be fan re lorari wo ngra gɔla ban be ya:«daa ndu piima ntoo nsugowu»¹⁰Piima deyan tɔɔ zɔɔ gə duu nen ne, kure pan piima da sariya nii suture.¹¹Yari dam kɪ do ya sulu be ya zoodu ya lii dɔma re ya zɔku, nunditiya ɪ daa mɔganri re wankatɪ keeban, ɪ sogə kɔgusum wanni gə da gə bɔɔ kɪ wankatɪ ban. ¹²Nii piim gə pɔru, tɔwɔ kɔgəsa. kure yəmbanu ɪ koram kariwuti re tɔɔ dari ɪ ban ɪ see kanporugan koma woodə ɪ ban.¹³ɪ varam tərəga yan wɔn ntoo wuya wɔ mandəgan. ɪ səgan ɪ sugo zɔbɔri do səma ɲuwun do sanɲin ziimo do kakalayan do zoma do səkiri re. ¹⁴Yari siyam ɲuti Yesu krisita ya bonde ntoo ɲutu gə.yari buwam gɪnan pan ya tuna nɛmɛn vɔn tɔɔ re.

Chapter 14

¹Nen wee muganri wo fɛnonwuyari mugan wu terga, buwa sɔsɔ see telme sɔsɔnɩ tɔgɔ rɛ. ²Nen duuku muga gɛ ban be u gurum u zii tisi fan, do duu wee panga wo fɛnonwu, tisikɔsawudɛ sɛnii gɛ u zii. ³Wee zii bu wee ziiyo yanyan.wee ziiyo ya bu zarɛgɛ see ziiru ban, nundɩtiya Yamba mumum yoyogo. ⁴Nuu dam wule nsee zarɛgɛ u du rɛ tom bii ban?u ziirigum wo, u zarɛm wo, u nɩti re juugɛ gɛ dɛnii.do u pawu ziirigi, nundɩtiya guruma wo nɩti wɔ u ziirigawu.⁵Nen duuku kɔgɔmɛ dɛɛ duuku gɛ da gɛ bɔɔ dɛɛ duuku, do duu lɔgusu be daadɛ fan kaka bɔyiiyan gɛ duu. nen fan titɩnan tɛri u benese lɔguse ban. ⁶Wee kɔgɔ dɛɛ duuku, u kɔgɔmɛ gɛ nɩti re.wee zii zimo,u ziim nɩti reɲundɩtiya u seem barka Yamba rɛ.wee ziiyo zimo, u ziiyo zimo deem nɩti re, wu ya seem barka nɩti re.⁷Yule nen kaka too woyan nɛ ɩ sugo re, ɩ kaka tiwuyan ɩ sugo re. ⁸Yiri woga woyan nɛ, ɩ wo woyan nɛ nɩti re.yiri tiwuga, yiri tiwum nɩti re.kɩrɛ yɛmbanɩ ɩ woyandɛ wo, ɩ tiwum wo, ɩ dam nɩti re yan nɛ. ⁹Ngurɛ pan krisita tiwu duruban, budayalɩ u da laa woowa wɔ laa tɔpa nɩti re.¹⁰Numu, bɛka yɛmbanɩ nsee zarɛgɛ nbaabiyo ban?nɩyan bɛka yɛmbanɩ nsee u du kii?ɩ fan payii ziirigi Yamba buudu buudɛnɛ giyan rɛ. ¹¹Gɛ wanrarɩ be ya:«mɩ woyandɛ, nɩti see bɛru.laabe fan paba kuuko mɩ yikere.laabe fan paba kɔgɔ Yamba ba duluma wɔ.»¹²Kɩbɛgɛ ɩ fan titɩnan payi see ɩ tɔgɔdɛ tom ne Yamba see lere. ¹³Kɩrɛ yɛmban ɩ kaka buwam zarɛgɛ see zaa ban duutu, do ɩ takam mandɛgan ɩ zɛrɛ be ɩ kaka da ke pagɛ pan ɩ baabii pisi u nɛɛ wala u zari.¹⁴Mɩ sulum a pomsu nɩti Yesu re, be kaka binori dagɛ gɛ sugo re, do nen duuku mandɛnan be kaa duuku rɛ binori,u tiirewu gɛ bini. ¹⁵Nbaabii re yiiko yansɛga nzimo kaa yɛmban, ntoo piima keeban duutu.krisita tiwu laa bere yɛmbanɩ bu da be nenɛma sababu rɛ nziimo kaa rɛ. ¹⁶Yari buwam du ya tɔgɔ kendiya ziiziigɛ, ¹⁷Nundɩtiya Yamba pɛri wo da ziimo wala juuwe tɔgɔ,fo ternariyan do benɛzuluri do bɛninɛ wuzugɔn kendɛ panga rɛ. ¹⁸Wee dee tom krisita rɛ bɛru, wure tɔgɔ wo niiban Yamba rɛ.u niim yire kendɛ laabe ya kan. ¹⁹Kɩrɛ yɛmbanɩ ɩ dulam tɔgɔ kendɛ pongɛ, do bere kusu duuku yiri wɔ ɩ dɔpa panga ban. ²⁰Bu Yamba tom nenɩ ziimo kaa yɛmban.gɔnɛ,ka fan rɛ samari, do wee ziimo nenɛga u dɔpa rɛ juu, gɛ zɔbɔ u tii kan. ²¹Nemɩyin kuwɛn do dɩwɛn juuwin do ka kee wo ka kee pagɛ nenɩ nbaabii re juu, u duwiga gɛ dini, kɩrɛ wo kendɛ.²²Muganri kee wo nkan,kobugɛ nsugo re Yamba see lere, nen wee siim ka duuku be ka kendɛ gɛ, do u benese seyan zarɛgɛ u ban kɩrɛ, wu tii dam dɔɔ bii re. ²³Do wee zii zimo manmaga wɔ, zarɛgɛ wo wu ban, bɛka yɛmban u wo gɛ da muganri wɔ.ka kee wo ka kee fan rɛn wo da muganri wɔ, kɩ dam zunufu re.

Chapter 15

¹Yiri bee kome panga muganra le, bee re panga wo fipon, i takam be komijan panga tɔgo zale. i buwam i sugo dugɔ tɔgo daa. ²I fan titɔnan dam i dɔpa dugɔ tɔgo, u pondɔ re yɔmban. ³Baa soguru wo u sugo dugɔ danɔoo gɛ wanri yalɛ beɛ be ya: «nyanuwa re yanyiine zarɛm mi ban.» ⁴Tɔgodɛ kee wanri kɔɔɔn, ki fan wanrɛm yilɛ karɛgɔn yɔmban, budayalɛ i telme gɛdarɛ tin betɔsiri do kitabu re temsɛgan re yɔmban. ⁵Betɔsiri do benesolu Yamba pan lɔgɛsɛ tɔnan yalɛ zakan gɛ malɛ Yesu krisita mandɛgan wɔ, ⁶Budayalɛ yare fan kɔgo nɔti Yesu krisita baa Yamba ba benese do kore tɔnan wɔ. ⁷Krisita mun yari yoyogo yalɛ be, yari mungan zaa beru yoyogo ya kɔgo Yamba. ⁸Mi see be krisita dam yahutuwa re tom deru re, u bulugu Yamba kore tɔnan yandɛ, budayalɛ Yamba takɛ nii seyari i turuwa be re, u tere kii, ⁹Do buudu dɔpa ya kɔgo Yamba gɛ yamasɔgo wudugɛ re yɔmban, nɔoo gɛ wanri yalɛ be be ya: «kure yɔmbanɔ mi paa kɔgo nu buududɛ re bene re. mi paa nunu gɛ kɔgɛnɛ nuna.» ¹⁰Gɛ see be ya: «yari buudugɛ, yarɛ wɔ laabɛ dam beneyine zakan» ¹¹Gɛ se beya: «yiri buududɛ fan kɔgɛnan nɔti. laabɛ fan kɔgɛnam muu.» ¹²Esayi ya da gɔlum be ya: «Isayi re luro pangɛ tin dini. gɛ pagɛ suu gɛ zigɛ gɛ gidɛ buududɛ fan re yine. buududɛ pagɛ mu gɛ telme gɛ ban.» ¹³I telme puwiru Yamba suu yarɛ beyine do benɛzuluri fan wɔ muganri re panga re, budayalɛ ya telme mugɛ gɔnan kɔgo parɛgaziina wuzugɔn kɛndɛ panga re. ¹⁴Mi baabiyo, mi sulum a pomɛsu yalɛ tɔgo kan be yalɛ suwori bekulu do sulumɛ fan re, be yari gurum ya temsi zaa. ¹⁵Do mi dam bekulu a wanri sewɛ dalɛ yala, a tisi ya telme ki tɔgodɛ re. mi dam ki, nunditiya Yamba panmi mi re zuluri, ¹⁶Budayalɛ, mi da krisita Yesu re tom bii re buududɛ re bene re, a da sarga pangɛ tom Yamba re kiwari yine nɛ tɔgo kan, budayalɛ, buududɛ re sargadɛ da yu ban Yamba re, ba tudum Yamba re samari re wuzugɔn kɛndɛ kan. ¹⁷Kure yɔmbanɔ sugo kɔgɛnɛ sababu wo mi kan krisita Yesu re Yamba tom nɛ. Mi deyan bekulu a gɔlu tɔgo kaka tɔgo re. ¹⁸duutu, do krisita wo ki da mi nuu re, budayalɛ, buududɛ soo Yamba kore. u dam gɛ gɔla do tɔgo daaridɛ kan, ¹⁹Do kaseti do tɔgo kawunɛdɛ kan wuzugɔn kɛndɛ guruma panga re. kibegɛ, mi dam krisita kiwari yinedɛ re wazu gɛ nii suru, gɛ siigɛdan Jerusalem wɔ gɛ kule zamanadɛ re, fo gɛ va dɔɔgu iliri zamana re. ²⁰Krisita yire wo gɔlu gɔnan kere dɔmɛɛi seem panga a gɔlu kiwari yine dini, budayalɛ mi bu dore man nen duku re time duudori ban, ²¹Do nɔoo gɛ wanri yalɛ be be ya: «u kiwari wo gɔlu beere, be paba nan wuu. bee wo u tɔgo lugubɛ paba famdan gɛ.» ²²Kure lalame tɔgo boogo a kuvu lii ya kan, ²³Do wanniaɛ surum a tom nɛ nii ki zamana re. bena gela bene re mi da piim yoyogo a ku lii ya kan. ²⁴Mi woriga Espagne keebanɛ pɔrɛ, mi telme muganri wo gɛ ban a nan yari. yiri nan zaa keeban, yari paya see mi kemban a va dini. ²⁵Do wanni mi wome Jerusalem muguruwa re mako yɔmban, ²⁶Nunditiya gɛ dam yimban Masadwane wɔ Akayi zamana re muguruwa fan re ba deni wakɛya ba pan muguruwa kanɛ tena re Jerusalem. ²⁷Gɛ dam bra yumban, ba gume gɛdɛ biya ban nunditiya buudu da zadeniga re ba Yamba kemɛ tɔgo re, buududɛ zem gɛ kusu be ya ba nuure tisi wo. ²⁸Mi koruga ki tɔgodɛ re yiko a pan ki keseri bra keeban, mi paa pɔru ya kan Espagne. ²⁹Mi yii be mi dɔɔgɛ ya kan keeban, mi paa dɔɔgu dine krisita dɔɔ nii surori wo. ³⁰Mi zirim yari baabiyo, nɔti Yesu krisita wɔ wuzugɔn kɛndɛ piima re yɔmban yari seɔnam panga a kusumi Yamba zira wɔ mi re, ³¹Budayalɛ, mi sogɛ Jude fosiyangɛ tena nuure, do mi wori tantulumɛ kee wo Jerusalem, kii da yimban dine nɛ fosuruwa re. ³²Kibegɛ, mi beneyine pagɛ dɔɔgu yari kan dini gɛ malɛ Yamba dugɛ wɔ, do mi paa nan zuluri ya bene re. ³³Zuluti Yamba tin ya fan kan. amiina.

Chapter 16

¹Mi golu baa bii kɔn, Fɛbɛ tɔgɔ kɛndɛ yala.Sandrɛ Yamba dore tɔm bii duwu. ²Yarɩ mungan yoyogo Nuti re nto fosuruwa dee yalɩ bɛ, ɩ tɔgɔ wo yala kii kan, yarɩ kusomu ka fan ren , nundɩtiya ɩ kusum laa bɔngo, ɩ kusum mɩ sugo ya.³Fosam, Prisiye do Akilas. Bee dan mɩ durɛ Yesu Krisita ren.⁴ Ba pame ba sugo budayalɩ mɩ na sɔngen.Mɩ tinɲan da see barika bera, buudu bɔngo Yamba dora ya seeme barika bera.⁵ Yamba dore ke wo ɩ mɛɛnɩn , ɩ fosun biya. Fosame mɩ pɩuma tii Epayinete, wure da munɲan doru Krisita ren Asi re zamana re.⁶Mariyama we da tɔm , fosam mun. ⁷ Fosame Andronikus do Juniya, be da mɩ baa biiyo re , ɩ zume kasure ya za kan. Ba yire lii kɛlu re bɛnɛrɛn. Ba da Krisita ɲanɛ mɩ yikere. ⁸ Fosam Anpliyasɛ pɩumu kɔkɔ ɲuntire.⁹Fsam Urban,ɩ dam ɩ tɔm deru du Krisita ren .Fosam mɩ pɩuma tii Sitisas ya. ¹⁰ Fosam Apeles ya, ɩ yire kɛndɛ liim Krisita re. Fosame Arisitobule ya mɛnɩn tena. ¹¹ Fosame mɩ baa bii Herodion. Narsise mɛnɩn na be wo ɲuti re, fosam biya.¹²Trefɛnɛ do Trifosɛ be wo ɲuntire tɔmɛnɛ, fosame biya, do pɩuma tii Perside, we da tɔmɛ ɲuntire. ¹³ Fosame ɲuntire gɔlɩn Rufus, do ɩ nii, mɩ demi ɩ wɔn a nii. ¹⁴ Asɛnkrite do Flegɔn do Hermes do Patrobas do Hermas do ɩ ba bii be wo ba kan, fosam bɛ. ¹⁵Filoloje, do Juli, do Nɛrɛ do ɩ baa bii kɔn, do Olenpe do fosuruwa be wo nnii , yarɩ fosame bɛ.¹⁶ Fosame za nii mugasɛ kɛndɛ wɔ. Krisita Yamba dora fan fosu yarɩ.¹⁷Laa be se kɔgule fosuruwa bɛnɛrɛn, yarɩ na karɛgɔn ke bɛ be see gɛ sɔsɔ , mɩ ziirɛm yarɩ, baa biyo, be yarɩ sɲane ya sugo, kɔgɛlam bɛ ban, ¹⁸ nundɩtiya ba da laa buudu ke bɛrɛ ba de ɲane tɔm ɲunti Krisita re, fo ba sugo zɛrɛ tɔmɛ. Ba wusugun be sulu bɛ rɛ bɛnɛ ba gɔla ɲiidɛ do ba gɔla ke leri laa.¹⁹Yarɩ mun ɲunti re kore yalɩ bɛ, gɛ kiwari ɲiidɛ dɔgɔ laa bɛ fan ban.Kirɛ yɛmbanɩ, mɩ de bɛnɛ ɲiine yalɛ tɔgɔ kan, do mɩ pɩume be yarɩ da sogumarɛ tenarɛn tɔgɔ kɛndɛ de kan, ya da laa samalɛn tɔgɔ zɔbɔ kan. ²⁰ Zulu tii Yamba pawu susame sutana ɩ kɔru ya lere ngɛ wo fiɲɔn wu. ɩ ɲuti Yesu fe zuluri da yarɩ kan.²¹Timote mɩ dulɩn fosu yarɩ, don mɩ ba bii Lusius do Jason do Sosipater ya. ²² Mɩ Tersius rɛ wanrɩ ngɛ letɛrɛ, mɩ ya fosum yarɩ ɲuti re. ²³Mɩ bɔlu Gayus , fosu yarɩ, Yamba dore ke da bɔlu ya wu. Zaa gɛ rɛ kɛsɛri kɔburu , Erasite do ɩ baa biibɔ Kartus ya fosu yarɩ. ²⁴ ɩ ɲunti Yesu Krisita zuluri da fan kan. Amiina.²⁵ɩ kɔgɩnan Yamba!guruma wo we kan ɩ see yurɛ panga ɩ kiwari ɲiidɛ rɛ gɔla, do Yesu Krisita wazu gɛ kan.Gɛ fan dam malɩ tɔgɔ fekarɩ lɛ bugularɩ wɔ.Kee fekarɩ da wori nge wɔ diniɲo pagɛ wɔsugu. ²⁶ Do gɛ bugulu wɔnɛ kɛluwa rɛ sewa kan , gɛ malɩ Yamba we kɔmɲan zɔkɛ gɔla wɔ, buudu fan liigɛ seerɛrɛ, do ba mungɛ ɩ kore.Yamba, we tinɲa kore tinɲan tin, nɔmɛ kɛndɛ gidɛ kan Yesu Krisita panga wɔn , badaa-badaaa .Amiina

2 Corinthians

Chapter 1

¹Mɩ Paul, soguru Yesu re bɔka ɲamba dɔgɔ rɛ do ɩ babi Timote corinthe rɛ ɲamba dora re mugurɩwan fan bere wo Achaie zamana rɛ giyan fan rɛ, ²ɲamba zuluri do zulu gɛdɛ ya kan gɛ li ɩ baa do soguru Yesu kan.³Be ɲamba, ɩ soguru Yesu re baa nan kɔgɛnɛ.ɩ dam ɲamba yamasɔgɔ wuduguru do bɛnɛ zurori ɲamba rɛ. ⁴Wure soru ɩ bɛnɛ ɩ zimori fan rɛ.budayalɛ yiya guru ɩ soru ɩ dɛpa bɛnɛ ba bɛnɛ nɛnɛma zɛrɛ.yiya zurum ɩ dɛpa bɛnɛ ɲamba zuru ɩ bɛnɛ kake wo bɛ wɔ.⁵ɩ nɩ soguru re zimori re dɛpa yalɛ bɛ bɛru ɩ payɩ nan bɛnɛ solu soguru kan. Yurɩ zimɛgo, gɛ dem yalɛ bɛnɛ sore do yalɛ sogɛ yɛmban. ⁶Yulɛ bɛnɛ sorɛga gɛ dem yalɛ bɛnɛ sore yɛmban, budayalɛ yurɩ nɩ zimori kebe yarɛ guru ya nan panga ya da kɩ zimori tɔgɔdɛ bɛntɔsirɛ. ⁷Yulɛ telɛmɛ tisori ya tɔgɔ kan, nunɩdɩtiya yurɩ ɲii be yarɛ nɩ tere ke zimori re yalɛ bɛ, yalɛ tere pagɛ da bɛru ya bɛnɛ sore ya kan.⁸Babiyo, ɩ nan zimori kee ɩ wo Asi re zamana rɛ, ɩ piyan be yarmɩ tɛgan kure wo sulu rɛ.kɩ zimori dam dugubo ɩ ban fo gɛ pɔru ɩ panga ni fo ɩ bɛnɛ kɔku be ɩ da tɛ woyan nɛ dutu. ⁹ɩ mandamɛ be timan ni re kɔru bɛ, budayalɛ ɩ bu ɩ telɛmɛ mu ɩ sugo ban, do ɩ mu ɩ telɛmɛ ɲamba ban were wɔyɩ tɛpa. ¹⁰ ɲamba som yurɩ kɩ tɛma kɔgɛ rɛ, gɛ pagɛ so yurɩ, n'yewu ɩ tɛlɛmɛ muganrɩ wo gɛ ban be ɩ pawu so yurɩ duruban.¹¹Yaya kusum yurɩ ɲamba zɛra wɔ, budayalɛ ɲamba tantulumɛ kee laa bogo zɛra yɛmban, gɛ pan laa bogo se barka ɲamba rɛ kure yɛmban.¹²ɩ guru ɩ kɔgɛ ɩ sugo kere bɛ nagɛ:ɩ bɛnɛ dem ɩ sugo kasetɛ be ɩ varɩ yalɩ n'garɛ diniyogɛ rɛ, we ɩ sere, ɩ dam pomsarɛ do tetayan gɛ li ɲamba kan.go da laabɛ sogɛmarɛ kan do ɲamba zuluri panga rɛ. ¹³Yiya weriyan kee ya guruyan ya karɛbɛdan do ya femɛdɛyan se yala.mɩ telɛmɛ muganrɩ gɛ ban be yaya paya famɛdangɛ gɛ ni suru, ¹⁴N'to yarɛ femɛdegɛ fiyɩfiyɔn yalɛ bɛ ɲuti Yesu re kune dɛwuyan, yarɛ paya da ya sugo kɔgɛnɛ sababu rɛ, n'to yarɛ paya da ya sugo kɔgɛnɛ sababu rɛ yalɛ bɛ.¹⁵Mɩ telɛmɛ muganrɛ wogɛ ban yoyogo, kure yɛmbanɩ mɩ piri ya kan dɔm budayalɛ yarɛ nan dɔ nii. ¹⁶Kirɛ biye, mɩ da medemɛ be a woruga Maseduwnɛ nɛ zamana rɛ, mɩ pa pɔru ya kan.kure pɔnde a nunuga ya a pa dɔgu ya kan dini, budayalɛ, mɩ woruga Jude zamana rɛ ke ban, yarɛ vamɩ se kɛm ban.¹⁷Mɩ mandan n'garɛ tɔgɔ ke ban, da mɩ telɛmɛ tisori dagɛ la?mɩ medɛ kɩ tɔgɔgɛ ke ban, mɩ dem kɩ n'to n'garɛ diniyogɛ de yalɛ bɛ la?fo mɩ de be n'yewu, n'yewu, do ayɩ, ayɩ giyan tiyan rɛ la? ¹⁸ Do ɲamba da kore tiyan tire yalɛ bɛ, ɩ gɔlu yala gɔla ke bɛ, go da n'yewu do ayɩ rɛ

giyan tiyan re.¹⁹Nunuditia Namba bubo Yesu re gola golu yala mi won Silwen won Timothe kan be, go da n'yewu do ayi giyan tiyan re, do wureyangə dam n'yewu wankatə fan.²⁰ Namba niiseyarədə fan dam n'yewu re kire yembanu yiri dee amiina kire panga re i kogo Namba.²¹Yere se ve yiri wo yari yikere zakan, u koru yiri i mumo, ki dam Namba re.²²Gə sugo se gə kasetə i ban ya,gə pan yila wuzugo kedε gə ku gədə i benesere gə da ka doru re zulu kere piri togo kan.²³Mi pa golu kee, Namba da mi kasetə re mi wuzugo yemban mi woga gone golu.ki n'giwo be yale yamasogo wuduge yembanu mi du korinthe re verima re.²⁴Go da n'to yarə dam ya sugo njutena re muganri togo kan, nunuditia yale muganri vemə yikere, do yiri dem tome yarə ya beneyədərə yemban.

Chapter 2

¹Kiré yebanu mí mandan a sugo zere be mí benenanrí da nunu a ku yakan. ²Nunuditia, mí nenəga yalé bene, wule pawu da mí bene yidiri tire, fo mí neni bere bene? ³Mí kerime kí sewe, nunuditia mí da wudugum be mí da kuga yakan dini, mí zem a da bene jidiri kee yemban, mí bu a bene neni kire yemban. mí telme muganrí ya fan ban be mí bene yidiri dam yaya yanne. ⁴Mí bene nenəma do a yiko kerí, do a senumu kure weri n'gare sewe. mí wogəda a neni ya bene, do mí dam gə budayalə mí pu yari yalə be, yarə sulu kí. ⁵Nen du daga bene nenəma tɔgɔ, ke mí bene neni, yafan nenanam ya bene fiyonwu. mí golum kí budayalı mí bu da kuruban gə pɔru gə nii. ⁶Yafan se zarəgə ke wu bɔwu ban be gə dɔgumu. ⁷Wanní yari zem ya du wu talí ya soru u bene, budayalı u bene bu kaku, u telme bu yansi yalé tɔgɔ pɔrarí kan. ⁸Kiré yembanu mí ziri yari be bulugam wura be ya pumu. ⁹Mí sewe keregan juu dukugə gegiya wɔ, a kuru yalé kɔrɔ a sime yarə terem mí kore tɔgɔ fan re. ¹⁰Yari duga nen duku re tɔgɔ dari duku talí, miyan dum u tii talí, mí duga dɔga tɔgɔ dari duku talí wura, mí dum kí talí yalé yemban soguru re sere. ¹¹Budayalı sutana bu guruma nan yiri ban, nunuditia yiri wo gə tɔgɔ daridə re sere ban. ¹²Mí dɔgu Traos oguru re kiwarí yidire gəla wankatí keban, mí mun be juti kɔrum nii mí yikere. ¹³Kífanre, kí fan re, mí bene wo zulu kaka nan, nunuditia mí wo Tite mu dini. kiré yembanu mí lu dini a va Masedwane zamana re. ¹⁴Barka Namba re, kí dem yiri ne tena soguru re, ı da siguru re bugulwɔq giyan fan n'to nuwan lum yine nii guruma giyan fan yalı be. ¹⁵Nunuditia, yiri dam soguru re nuwan lum yiniyan re Namba re soguruwan do bere paba halkədan ne tɔgɔ kan. ¹⁶Laa dalə re tɔgɔ kan, ı dam təma lum ne təma yemban, dalə ya tɔgɔ kan ı dam woyan lum ne woyandə re yemban. wule guru u de kí tɔgɔgə gı nii suru? ¹⁷Laa bogo dem Namba golu yeti ka re, do yiri kerim Namba kan, kire yembanu ı golu bekulu wɔ soguru re Namba yikere.

Chapter 3

¹Ƴ sig:adami Ƴ gɔlu Ƴ yire kede duruwwan la?laa Ƴ pum Ƴ pan yala wewe kere gɔlu Ƴ yird kede n'to dalɔ dega yali be la? laa Ƴ nan ga du ga lu yakan dini? ²Ƴa sugo dam Ƴ yire kede re kere wanri yile benesere.laa fan yu ba zere ban keribade. ³N'yewu, ga pomsari be yari nam soguru re sewe wanrari ga li yile nuu re.go wanri lakare wa, fo Namba woyan wuzuno, go wanri loku wala ka ban fo laabe benesere.⁴Ƴ telme gadari ki tɔgɔga ban soguru re panga re Namba yikere. ⁵Go taa be yiri lɔgɔsum be Ƴ payi guru Ƴ ca ki tom Ƴ subo panga wa, do Ƴ guruma lu Namba kan. ⁶Wule pan yila panga Ƴ da ki niseyari duruga re tombiyo re.niseyari wanrari dagɔ, fo wuzugo kede yanga.nunuditia tima niseyari, do wuzugo kede pemi woyan.⁷Niseyari kere wanri lusuri ban, tama lim kure, ga fan re, Namba nome kedega bulugum ki wankati ban.Musa nuko mukum fo Israel le biyobe wo guru ba sam wu, do kure nome kedega dam kere zoku re, niseyari buluga Namba nome kede wa, ba tama liya gara,⁸ Wuzugo kede tom da nu bulugu kure ga da ga bo ki la?⁹Tom kere see zariga, nome kede woga gara, tom kere pe tenariwan re ga nome kede dada ga bo ki la?¹⁰ Gi mali ki wa, ki nome kedega re porari kaka dagɔ ki wa, nunuditia nome kede duku re ku ga panga bo ki parigazana.¹¹ Nome kede da woga tisi kere zoku re, ka kere da zoku re nome kede da bo ki parigazana.¹²Ga telme mugɔ giyan kede wo Ƴ kan, kure yembanɔ yiri gɔlu beku lu wa Ƴ pomsu. ¹³Ƴ deyangaga n'to Musawu.Namba pum u niko nutu wa, budayali Israel le laabe bu u nome kedega kere zoku be zoke nan,¹⁴Do ba telme kɔgɔsum.fo zega, ba keribana niseyari konyonga re sewe keban, ¹⁵ki nutuga re pori ba telme ban, go li, nunuditia soguru re panga rewu. ¹⁶Fo zega, ba keribana Musa sewe, u nutuga re pori ba telme ban. Do nen duku wusugo Nuti kan, ki nutuga re pori lum.¹⁷Mi gɔlu Nuti we tɔgɔ n'ge be, ki dam wuzugo kede re.Nuti re wuzugo woga zu, zulu ya wo dini. ¹⁸Nutu pori to Ƴ yiko ban, kure yembanu Ƴ fan deni nutuga re nome kedega Ƴ buluguga n'to nen deni tisi getaga re yala be.Ƴ fan wusugum ga kan Ƴ da Nuti re du re.Ƴ lim nome kede duku re Ƴ zu nome kede duku re, ga dem Nuti re panga re.

Chapter 4

¹Namba wudugum ɪ yamasɔgɔ ʋ se yurɪ n'gar' tom ne kɪrɛ yembanu ɪ zimiyo. ²Ku tɔgɔ kere fekə gə dee, yurɪ kayanmə kɪ fan ban.yurɪ verɪyan sogumarɪ yan wɔ dutu , ɪ wusuguyo Namba gɔla, do yurɪ gɔlum Namba gɔla gə pomsu, budayalɪ laabe fan tɪyɪtɪyan benɛse kom yɛ yire kɛdɛ ɲuti re yikere. ³Gə fan rɛ zɛrɛ, yɛ kɪwari yine fekəga, ɪ fekarɪ nɛnəma serɔwa rɛ. ⁴Be deyan mɔganrɪ nɔnɔdɪtɪa n'garɛ diniyogə rɛ kɔgənɛ tisiri binim ba se, budayalɪ soguru were da Namba zilime re, wɛrɛ kɪwari yidə bu porugan kɔru bɛ yikere. ⁵Mɪ deyan ɪ sugo wazu tɔgɔ.ɪ de: soguru Yesu re wazu be wu dam ɲuti re, be yurɪ dam ʋ tom biyo re Yesu re yemban. ⁶Namba were gɔlu be porugan lɪ karəwuti re, wɛrɛ kɔru porugan ɪ benɛsere, budayalɪ Namba nɔmɛ kɛdɛ kere wo n'ge soguru re ɲiko re, kɪ sulumɛ pan yiya rɛ gə kɔru porugan yɪla. ⁷Yurɪ bere du tɛwudərə, kɪ nafolo kɔgə wo ɪ zɛrɛ, budayalɪ laabe nan be kɪ guruma sɛyɪ rɛ sulumɛ lɪ Namba kan, gə lɪyan yɛ. ⁸Ba zəmə mandəgan fan rɛ,do ba wo ga.ɪ telmɛ ɲansarɪ do ɪ benɛ wo kɔku. ⁹Zesə zimə yurɪ do ɲuti wo yurɪ du.ba mawumɪ yurɪ ba zo tɔgan rɛ do ɪ wo tɪwu. ¹⁰ɪ bulugum Yesu re tɔma ɪ tuna nɛmɪyɛn rɛ wankatə fan, budayalə ɪ woyan ya bulugu ɪ tuna nɛmɪyɛn rɛ. ¹¹ɪ dɪniyogə rɛ mandəgan rɛ, ɪ wo tɔma nu ban wankatə fan Yesu re yemban, budayalɪ Yesu re woyan ya bulugu tuna n,ɛmɪyɛn tɪwu rɛ. ¹²Kɪ begə, tɔma dem tom ɪ zɛrɛ. ¹³Namba sɛwɛ gɔlum beya:"mɪ dam mɔganrɪ kɪrɛ yembanu mɪ gɔlu".yiya dam mɔganrɪ kɪ mɔganrɪ benɛse betɪyan wɔ, kɪrɛ yembanu ɪ gɔlu. ¹⁴ɪ yu be kere wɔɔ ɲuti Yesu tɔpa benɛrɛ, pagə wɔɔ yiya Yesu kan gə bɔlu yurɪ w o yarɪ zakan gə sugo yikere. ¹⁵Kɪ tɔgɔgə fan dam yalɛ yemban, budayalɪ Namba zuluri kɔgɔ laa bogɔ kan yalə bɛ, gə pan laa bogɔ see barka Namba rɛ do ba dɔgu nɔmɛ kɛdɛ wɔ gə yire ban. ¹⁶Kɪrɛ yembanu yurɪ zimiyo.ba ɪ tuna nɛmɪyɛn, ɪ wuzugo dem duruwan dɛɛ fan. ¹⁷ɪ wankatɪ ban nɛ zimori watəma bere nɔmɛ kɔsɛyɪ rɛ sulumɛ petarɪ yɪla, gə sem panga. ¹⁸Nɔnɔdɪtɪa ɪ sɔmɪyan tisi kere re nii, ɪ sɔmɪ tisi kere re nɪyoge.tisiri kere nii dem wankatə fɪyonwu, do tisiri kere nɪyoge dam ke kɔmɪyan zɔkɛ yan nɛ.

Chapter 5

¹Yile gɛdɛrɛ wo zaa kere tɛgan biye ban, tuna nɛmɛyɛn zariga, Namba pamɪ yila zaa dode wara rɛ, nɛn kaka wo ke man.gɛdɛrɛ giyan kere kɔmɪyan zɔkɛ. ²I wo n'garɛ zaa rɛ, ɪ srme panga nɔnɔdɪtɪa ɪ pume ɪ zu kɪ dode wara rɛ dora rɛ zɛrɛ parɛgazɛna, n'to laabɛ sɛe jutu yalɛ bɛ. ³I seyan kɪ ɪ ban, yiri da tum ɪ boo koboro. ⁴N'yewu ɪ wo n'garɛ zaa rɛ, ɪ sem panga, zɪlɛ wo ɪ ban.go ta bɛ ɪ pum dɪniyogɛ rɛ tuna nɛmɛyɛn ɪ ban, do ɪ pum ɪ sɛe dode wara rɛ yan, budayalɪ woyan zɔku tɛma tisiri. ⁵Were wɔsugu yiri kɪ tɔgɔgɛ rɛ yɛmban, wu dam Namba rɛ.kɪ pamɪ wuzugo kɛdɛ yilɛ gɛ da zulu kere piri rɛ ka doru rɛ. ⁶Kɪrɛ yɛmbanɔ yilɛ bɛnɛ wo yimban wankatɛ fan.ɪ yu bɛ ɪ wo n'garɛ tuna nɛmɛyɛn rɛ ɪ giyan tosarɪ juti ban. ⁷I verim muganrɪ panga rɛ, nanrɪ panga rɛ dagɛ. ⁸I bɛnɛ wo kuruban, ɪ pum ɪ lɪ n'garɛ tuna nɛmɛyɛn rɛ ɪ va gɛdɛrɛ juti kan kɪrɛ bɔ. ⁹Do gɛ fan rɛ, ɪ tɛga n'garɛ tuna nɛmɛyɛn rɛ wo, ɪ lɪga gra wo ɪ pum bɛ ɪ tɔgɔ da yimban juti. ¹⁰Nɔnɔdɪtɪa tɛlɛgɛ ɪ fan zurɪgɪ soguru rɛ yikere budugɛ rɛ giyan rɛ, budayalɪ laabɛ fan tiyitiyan da kee bo tuna nɛmɛyɛn rɛ, tɔgɔ kɛdɛgɛ wo, tɔgɔ zɔbɔgɛ wo ba nan ba wolugan. ¹¹Nuti rɛ sɛe wudugɛ kee ɪ de ɔ yikere, yiri yigɛ ɪ sem laabɛ yiri ban, ɪ ziri bɛ.Namba yii ɪ mandɛgan yoyogo.mɪ yii bɛ yaya yi ɪ mandɛgan ya bɛnɛsɛrɛ. ¹²Yiri gɔlɔyan ɪ sugo yirɛ kɛdɛ yala duruban do yiri pɛmɪ mandɛgan yala ya kɔgɔn ya sugo kɪ tɔgɔgɛ rɛ, fo ponde tɔgɔ rɛ, yari guru ya tombu kɪ. ¹³Gɛ muga bɛ yilɛ tɛlmɛ gɛdɛrɛ, gɛ dam Namba yɛmban.do taa yilɛ tɛlmɛ gɛdɛrɛ, yalɛ yɛmbanɔ. ¹⁴Nɔnɔdɪtɪa soguru rɛ puma pɛmɪ ɪ sɛe panga.ɪ nii bɛ nɛn tiyan tiwuga laabɛ fan rɛ yɔngɔn rɛ, laabɛ fan ya tiwarɪ. ¹⁵Wu tiwum ɪ fan rɛ yɔngɔn rɛ, budayalɪ bɛe woyandɛ, bɛ bu woyan da ba sugo rɛ dutu, do were tiwu ba yɔngɔn rɛ ɔ wɔɔ ɔ lɪ tɛpa ba da woyan wu ti wo. ¹⁶Kɪrɛ yɛmvanɔ, ɪ sumɪyan nɛn kaka gɛ malɛ woyan wɔ dutu, baa ɪ da sumɪyan soguru gɛ malɛ nɛn ya wɔ, ɪ sumɪyan wu bɛru dutu. ¹⁷Kɪrɛ yɛmbanɔ nɛn wɔga soguru rɛ, ɔ dam nandɛnarɪ ka duru rɛ.tisi kɔnyan pɔra nangɛ tisiri fan da duruya rɛ. ¹⁸Gɛ fan lɪ Namba rɛ, kɪrɛ sɛe malɛgan yiri wɔ kɪrɛ bɛnɛrɛ doguru rɛ panga rɛ.gɛ pamɪ yila kɪ bɛnɛ malɛgan tom yila, kɪ do laabɛ bɛnɛrɛ. ¹⁹Nɔnɔdɪtɪa, Namba da dem tom soguru rɛ gɛ sɛe malɛgan kɪ wɔ laabɛ bɛnɛrɛ.go ɪ sotari sum kaa rɛ.gɛ kɪ ɪ bɛnɛrɛ malɛgan karɛgɔn kiwarɪ ɪ ban. ²⁰Kɪrɛ yɛmbanɔ, ɪ da soguru rɛ tudori biyore ɪ gɔlu ɔ yɔngɔn rɛ.go to Namba dem karɛgɔn ɪ nii ban.ɪ zurum yari soguru rɛ yirɛ yɛmban bɛ tɛram malɛgan gɛdɛrɛ yari wɔ Namba bɛnɛrɛ. ²¹Soguru were wo zunufu da, ɔ dam gɛ zunufu rɛ yilɛ yɛmban, budayalɪ, ɪ da Namba tɛrɪnarɪ biyo rɛ wurɛ.

Chapter 6

¹Küre yembanu yırı be da Namba tom biyo zakan yırı zırım yarı be ya nan Namba zuluri kebe, buwam teri gə da koboro. ²Nunuditia, Namba seya:"mı sem a zune n'zəra wə mı bene yidərə wankatə ban, mı kusum nu soqe dewuyan.sime Namba bene yidərə re wankatə dam bere.sime zəge dam soqe dere. ³Yırı piyan juu nenəma sababu nu nen kaka re tɔgɔ kaka re.budaylı zarəgə bu gədə ı tom ne.⁴Do bulugum ı sugo beı dam Namba tom biyo kedıya re kaka fan re.ı bulugə betəsiri wə zimori tɔgɔ kəgəyadə zimori tɔgɔ re. ⁵Ba mewu yırı ba see yırı kasu re noma əmə ı yemban ı dem tom kuluya, ı zimi duwan u yasəma kan.⁶ ı bulugu ı sugo Namba tom deruwa re zimoi re, do sulumə, do sawuri do kəderi wuzugo kədə panga re puma yoyogo wo. ⁷ı bulugum gə ı gəne gəla wə, do Namba guruma wə. ı dem tenarı ı koma odərə wo ı nuu zulu do ı nuu guwa re⁸Ba kəgəmə yırı, ba pewugədə yırı ya, ı yire zıdı golum ı yire kədə ya golum. Ba sumı yırı be ı lararı do ı dam gəne tena re. ⁹N'to laa bere pangə, do yırı jii pargazəna, n'to laa dəpa, do ı woyandə, n'to bee ba mewu do ba wo tıwugə. ¹⁰N'to benenəma tena, do ı bene wo yimban wankatə fan, n'to kanə tena be, do ı dem laa bogu wə nanrə tena. n'to ı kəmiyan kaka do ka fan dam ı jan ne.¹¹ı babıyo korinthena, yırı golum gəne yala, ı bene pulori ya tɔgɔ kan.¹² Yırı wo yarə siki fo yarə sugo puma re wo fınonwu. ¹³Do wanə mı golum yarə kan n'to a babıyobe, sogan ya naamu, ya kəgɔ ya puma yile tɔgɔ kan.¹⁴Buwam zu fosəyangə meliyan zaa wə təzanəni re lere.maləgan kere wo terenari do zəbərə re bene re.kanporəgan wə kariwuti ya gurum gə dəni yalı? ¹⁵ Bəka maləgan wo soguru wə sutana bene re?bəka maləgan wo muguruwan wə muguyangə tena bene re? ¹⁶Maləgan yalı re wo Namba kəgəne dora wə vosərə re bene re?yarə dam Namba woyanti re kəgəne biyo re, n'to Namba golu yalə be beya:"mı pa gədə ba bene re a varə ba kan.mı paada ba Namba re paba da mı laa re.¹⁷Küre yembanu nuti seya:"lıyam ba bene re ya kəgulu ba ban.buwam digən ka kaka dusu.yarə daga kɪ, mı da teri ya ban.¹⁸ Mı dada ya baa re, yaya dada mı biyo buwa do a biyo kan re.Nuti gurumati golum kɪ.

Chapter 7

¹U takəm kɪ niiseyari yila babiyo puma tena.kɪrɛ yembanu ɪ samarɪ tuna nɛmɪyɛn digən do bɛnɛsɛ digən fan rɛ, ɪ suru samarɛ rɛ nii Namba see wudugɛ rɛ. ²Teram ɪ ban, ɪ wo nɛn kaka yanyan, ɪ wo nɛn kaka nɛnɔ. ɪ wo ɪ sugo da nanrɛ tena nɛn kaka ka wɔ. ³Mɪ gulum kɪ a see zarɛgɛ yaban, nunudɪtɪa mɪ golum be ya puma wo yɛ, do ɪ dee woyan zakan ɪ tiwu zakan. ⁴Mɪ mamɔ ya kan yoyogo.mɪ golum ya yire kɛdɛ yoyogo.mɪ bɛnɛ sorum gɛ dɔgu mɪ yoyogo.ɪ wo ɪ zimori fan rɛ, mɪ bɛnɛyidɛrɛ kɔgɔmɔ halɛ kɔkɔ. ⁵Gɔnɛ, ɪ dɔgɛgɛ Masedwane nɛ zamana rɛ, yɪrɪ wo wuzugo giyan kaka nan do yɪrɪ zumi giyan fan.sale koma da wo dinɔ ɪ sugo bɛnɛsɛrɛ ɪ wudugum. ⁶Do Namba were soru laa bɛrɛ sɛkari rɛ bɛnɛ, gɛ sorum ɪ bɛnɛ Tite kunɛ kan. ⁷U kunɛ sɛyi dagɛ do yarɛ soru Tite bɛnɛ yalɔ bɛ, kɪya sorum yɛ bɛnɛ.ɪ golum be yarɛ pum be mɪ kunɛ siim yala be yalɛ bɛnɛ do ya jɪko nɛnarɛ kɪ tɔgɔgɛ kan. ⁸Ba mɪ sɛwɛ nɛnɔgɛ ya bɛnɛ, mɪ lɔgɛsiyan kɪrɛ, ba mɪ da lɔgesum kɪ fɔrɛ, nunudɪtɪa mɪ nam be kɪ sɛwɛ yansɛm ya bɛnɛ wankatɔ fɪyonwu rɛ zɛrɛ. ⁹Do wanɔ, mɪ dem bɛnɛyidɛrɛ.mɪ deyan bɛnɛyidɛrɛ ya bɛnɛnɔma yemban, do mɪ dem bɛnɛyidɛrɛ nunudɪtɪa kɪ bɛnɛnɔma pamɔ ya nunu podɛ ya wusugu ya tɔgɔ daridɔ.yarɪ mɪ bɛnɛnɔma malɛm Namba dɪgɔ wɔ, fo go dɔgu zɔbɔ kaka wɔ ya ban. ¹⁰Nunudɪtɪa bɛnɛ nɛnɔma kɛrɛ Namba dɪgɔ wɔ, kɪrɛ pee laa nunu podɛ ba wusugu ba tɔgɔ daridɔ bana sogɛ, ɪ lɔgɛsiyan kɪrɛ do diniyogɛ rɛ bɛnɛnɔma kuyim tɛma wɔ. ¹¹Ya bɛnɛ nɛnarɛ kɛrɛ mɛlɔ Namba dɪgɔ wɔ, kɪ ku kee wo nangɔ:yarɛ sɛm ya suwɛ kɪrɛ tɔgɔ rɛ.ya pumɔ gɔnɛ yoyogo.ya bɛnɛ furum yoyogo.yarɛ wudugum yoyogo.yarɛ da pim mɪ ya nan, yalɛ bɛnɛ da wo kɪ tɔgɔgɛ rɛ.yarɛ sɛm nɛnɔma kɪ tɔgɔgɛ rɛ pargazɛna.yarɛ bulugum mandɛgan fan rɛ be yalɛ pomsari kɪ tɔgɔgɛ rɛ. ¹²Kɪrɛ yembanu mɪ kɛrɪ kɪ sɛwɛ yala, go kɛrɪ kɪ tɔgɔ zɔbɔ dɛruwa rɛ yemban, do gɛ kɛrim budayalɪ yɛ lɔgɛsɛ kɛrɛ wo yalɛ zɛrɛ, gɛ bulugu yala Namba yikɛrɛ. ¹³Kɪrɛ yembanu ɪ bɛnɛ sorari.gɛ kusu ɪ bɛnɛyidɛrɛ ban, ɪ dam bɛnɛyidɛrɛ yoyogo Tite bɛnɛyidɛrɛ rɛ yemban, nunudɪtɪa ya dam ɪ bɛnɛ yimban. ¹⁴Mɪ da golum wurɛ ya yire kɛdɛ ka duku rɛ, mɪ wo da kɪ kɪrɛ dutu.ɪ golum yala ka fan gɔnɛ won yalɔ bɛ, kɪbɛgɛ yɪrɪ golum yire kɛdɛ kee Tite rɛ bɛ, kɪ ya dam gɔnɛ rɛ. ¹⁵U puma kɔgɔmɔ ya tɔgɔ kanjɪnunudɪtɪ ɪ tɛlmɛ wo ya fan rɛ kɛrɛ terari ban, do ya bolum wudugɛ do tuna siyori wo yalɔ bɛ. ¹⁶Mɪ dem bɛnɛyidɛrɛ, nunudɪtɪa mɪ gurum a mugɛ a tɛlmɛ kaka fan rɛ.

Chapter 8

¹Babiyo, Namba zuluri kee laabe nan Masedwane zamana re Namba dora re be, i golum kure tɔgɔ yala.

²Muguruwan bere wo be see ban be, ba kɔtɔ kore zimori re, ba beneyidare pam ba da tantuluma pargazana, do ba kane do wo zɔbɔle. ³Mi nam ga kasete be ba dam tantuluma ga mali ba guruma wa, logase kede wa.fo ga da ga bo ba guruma ni. ⁴Kuse kere keru Namba laa samarawa re, ba zirim yu pargazana ba take giyan kure. ⁵I muganri da wo ga ban be paba da kee, ga dam ga bo ki.doru ba pamə ba sugo juti re.kure pode ba pamə ka yila ga malə Namba dɔgɔ wa. ⁶Kure yembanu yiya zirə Tite be u sigadan tom kede kee ya kan tantuluma re tɔgɔ kan, u ku ya kan u ku ga nii suru. ⁷Ya dam nanri tena re tisi kaka fan re, kure biye, muganri re, sulume re do beneyidari fan re do i pamə kere wo yala.i pum be dam tisi tena re tantuluma kebe ya re. ⁸Mi golu kee yala, mi kinriyan yari do mi g olum laa dalə re panga see yala budayali yari kuru puma re kɔtɔ ya sim yala puma gongonne ga go. ⁹Nunuditia yari dulum soguru Yesu re zuluri be wu da dam ka tire do u dam u sugo kane ka yale yemban, budayali yale kom ga va yikere u kune yakan. ¹⁰Mi bulugum a logase n'gire be yari sigadan kee fo dini be, yale denari, yari tegan ga ban ya suru ga nii.yale sigadan ga doru.n'gra sewə dagə.yale bulugu ga zimori ya doru. ¹¹Kure yembanu varam yikere ya suru ga nii, budayali yari mandan ki tɔgɔ ga zimori kee wa be, yari guru ya suru ga nii ki zimori wa ga malə ya guruma wa. ¹²Nunuditia tantuluma kore zimori woga nen ban, Namba teram ga ba ga malə n'nure yan wa, go ka kere to u nure ki to gra. ¹³Ga kɔrɔ wo da be laa dapa kusu nen ya tɔgɔga do budayali ga fan malə. ¹⁴Wanni mu, yari dam ka tena re, kure yembanu yari guru ya kusu dɔɔga.ga miga be kane mumə yari, do bere da ka tena re paba guru ba kusu yari.ki begə ga fan pagə malə. ¹⁵N'to ga wanri Namba sewə yalə be beya:"wore da kɔkɔ wu tii re yan wo tɔgə.wore da fiyɔnwu wuti ya wo ga. ¹⁶Barka Namba re nunuditia u sem ga Tite benesere u da beneyidare ya tɔgɔ kan, n'to ga degə yalə be. ¹⁷Yari pum ke u kan, u teram ga ban u va ya yikere beneyidare wa, fo u sugo se u wom ya kan. ¹⁸mba kɔgane dora fan kɔgɔ babi we u kiwari yine ne wazu re yalə be, i zərim wu u va Tite kan. ¹⁹Ki sewə dagə, i veri verima ke u tantuluma re tɔgɔ Namba dore gorum wu u va kure i kan. i verim ki verima budayali nɔmɛ kede gədə Nuti re yire wo, do i bulugu bulugari kede laa dapa kuse yemban. ²⁰koru ki tantuluma kɔgə re yuko beru, i tere kaka fan budayali nen bu zargə giyan nan i ban ki tɔgɔ ga re. ²¹I pum i da tɔgɔ kede juti re yikere ki seyɔ dagə, i pum i dagə laa be ya sere. ²²i kerim i babi u va ba kan. i koru u kɔrɔ do i nam be u sem panga wankatə fan.do u sem panga be u bo fɔra u muganri re yemban. ²³Tite mi tɔgɔ kan, u dam mi verimati do mi tom deruti re yale yemban. babyobe bere tegə be dam Namba kɔgane dore re kerigan biyo re, ga dam soguru re nɔmɛ kede re. ²⁴Kure yembanu bulugam bra be ya pum be ya suwe wa.budayali Namba dora nan ki be gonne wo i kan i golu yale yire kede.

Chapter 9

¹Gongonne tileyi dagə mɪ keri yala sewe namba laa kedɪya rɛ kuse tɔɔ kan, ²nunuditia mɪ yii ya digo a zɔku, mɪ golum ya yire kedɛ Masɛdwane zamana rɛ laa bɛ beya: "babiyo bere wo Akayi zamana rɛ se paba pan yala kuse fo dini". yalɛ beneyidərə pamɪ babiyo bogo see panga. ³Gə fan rɛ, mɪ kerim babiyobe ya kan, budayalı yurɪ gɔlu ya yire kedɛ kee kɪ tɔɔ gə kan bɛ, gə buda koboro. mɪ pun be ya petari gədə n'to mɪ da gɔlu gə yalə bɛ. ⁴Kɪdagə, Masɛdwanti du vaga mɪ kan yakan do gə mɪ be yarɪ wo peti, yurɪ payɪ da kii nunuditia yulɛ muganri da wo ya ban. Kiya pagə da yaya kii tɔɔ rɛ. ⁵Kurɛ yembanu mɪ lɔgusu be mɪ zɛmɛ a ziri ba babi be u mɪ yikere yakan, budayalı yarɪ gɔlu tantuluma kee gɔla bɛ, u koru gə yiko n'gewo mɪ dɔɔ dini. pagə bulugu be gə dam yidiri wɔ go da da bɛnɛ nɛnəma wɔ. ⁶Yarɪ yii be we dugo fiyonwu, pawu da geri fiyonwu. we dugo kɔkɔ, wu pawu da geri kɔkɔ ya. ⁷Labe fan mandan kee ba zɛrɛ, ba dam tantuluma gə malə ki wɔ. gə buda kuruban bra gəbuda panga ban, nunuditia were dee tantuluma panga ban wurɛ tɔɔ wo nimban Namba rɛ. ⁸Guruma wo Namba wɔ gə see dɔɔ rɛ budu fan yala gə dəkə, budayalı yarɪ guru ya va yikere tɔɔ kedɛ fan rɛ. ⁹N'to gə wanri Namba sewe rɛ yali bɛ beya: "seyam panga ya da kanɛtena tantuluma. kurɛ tɔɔ kedɛ da zɔku lɛlɛyi. ¹⁰Namba, kere pe duwo budu duru rɛ, gə pe zimo ka ya wura, u pawu pan duwo budu bogo pan yala gə dəkə budayalı yarɪ sum biyo bogo ya tɔɔ gə wɔ. ¹¹Yaaya nan panga, budayalı yarɪ da tantuluma wankatə fan fo laa bogo see barka Namba rɛ ya tom nɛ tɔɔ kan. ¹²Nunuditia yarɪ pe kuse ke bɛ, gə da tɔɔ Namba laa kedɪya tɔɔ wɔsege ban, do gə pagə pan laa bogo se barka Namba rɛ. ¹³Ba nan kɪ kuse, paba kɔɔ Namba nunuditia ya tɔɔ dari maləm ya muganri wɔ soguru rɛ kiwari yidə rɛ gɔla rɛ do yarɪ dam tantuluma ba sugo do laa dɔpa fan rɛ. ¹⁴Namba da zuluri kɔ ke yala bɛ, pagə pan ba zərə Namba yala ba da yarɪ puma pargazəna. ¹⁵Barka Namba rɛ tantuluma kɔgə rɛ yemban kere du rɛ tode.

Chapter 10

¹Mi Paul zurum yari, mi telme tisoni da wo ya kan, do mi komi bekulu ya tɔgɔ kan mi toga ya kan keban. mi zirum yari soguru re bene zurori do u sawugɔ re yemban beya: ²"buwam mi da panga a da nen kewu re mi dɔgɔga yari keban, nunuditia bere mede be yari werim hadama bii re mandagan, mi yin be mi bene kuluri kerɔ be ban.³Gonne yile tuna nemiyen veri, do i keriyen koma tuna nemiyen tɔgɔ.⁴ I koma kinrin woderɔ ya wo da n'gra diniyogɔ re yanne, do woderɔ kere kom panga Namba kan gɔ, gɔ lɔyi koma kinrin lalga.⁵Kake wo kake zɔga Namba suluwa re yemban gɔ kinri be, i puyim ki i melɔm lɔgɔsɛ fan, ba sogɔ soguru re kore kore terari kan. ⁶Yale kore sogɔ nii suru keban yile petari, gɔ kore be sogɔyan kore tena fan re hake.⁷Yari sɛmɔ ka poo, nen duku suluga be yari dam soguru re yanne, u lɔgusu u sulu be yari dam soguru re yanne yalɔ be, yiya dam soguru re laa re beru.⁸ Nunuditia juti panga kee yala, go pan yala nenɛma yemban, gɔ pami yale nanfɛdɛnɛ yemban.ba mi kɔgɔmɔ ya sugo ki panga re yemban gɔ pɔru gɔ nii fiyonwu.ki dami da.⁹Mi piyan a bulugu a wanrari ka be mi sem ditiwuri yaban.

¹⁰Dali mi dem be mi sewe wanrari wo kuruban, be gɔ komɔ panga kɔkɔ, do mi sugo dam komiyan panga tire be mi gɔla wɔsɔgɔyan kaka.¹¹Be tena sulam be i gɔla wo i sewa re yalɔ be do i sugo togɔ dini, yiya payi da beru tɔgɔ daridɔ re i dɔgɔga yakan dini keban. ¹²Bere gɔlu ba sugo yire kedɛ, i deyan i bene kuruban i mandan yari be dɛpa wɔ, wala i mandan i sugo be wɔ.ba dem mandan zawɔ, do ba meli ba sugo zawɔ.kire yembanu ba da komiwan sogɔmarɔ tena re.¹³Yari da i sugo kɔgɔ gɔ pɔru gɔ nii, namba da da kee yila, yaya woga kire zere i payi kɔgɔ i sugo gɔ malɔ ki wɔ. ¹⁴Yari da woga va yakan, i dayi pɔru gɔ nii, do yari da pɔru kiban, nunuditia yari kum yari kan soguru re kiwari yinne.¹⁵Ki begɔ, dam kere pan yala, i pɔru kiban.laa dalɔ da tom kee, i kɔgɔniyan i sugo kire, do i telme muganri gɛban, duku ya muganri ban, i tom de giyan pagɔ kɔgɔ ya bene re pargazana.¹⁶ Budayali i guru i gɔlu kiwari yinɔ ya pode zamana fan re.tom kere da laa dɛpa tom giyan re gɔ zɔku;i da i sugo kɔgɔ kire yemban.

¹⁷Ki fan re were kɔgɔ u sugo, ba kɔgɔmɔ ba sugo juti re tɔgɔ kan. ¹⁸Nunuditia were gɔlu u yire kedɛ, wuti niyo yire kedɛ, fo juti gɔlu bere yire kedɛ.

Chapter 11

¹Do yarə tərəga mi kəmiyan sogəmarı ban ya dagə bene təsərə fiyonwu, gə da pagə da mure jimbə. do da bene təsərə mi təgə kan.² Mi zimə barankanrə yalə yemban n'to gə wo Namba re yalə be, nunuditia mi dam yalə sana re, yalə sana tiyan ya dam soguru Yesu re, budayalə ya pan wura n'to kanbiyo kedıya.³Do mi wudugum be yalə telme buku wusugu, ya giyan kun tosu Yesu re zere porodə ban, n'to domə besə Awa gə sogəmarə wə yalə be.
⁴Nunuditia nen duku kuga Yesu duku re təgə gəlu yala, do kegə ı gəlu yala konyon be dagə, yarə paya tərı kiban.yarə naga wuzugo duku kee wə yilə yangə tiyan dagə, wala ya nan kiwarı yine duku, yarı da wo kee nan yarı paya tərı kiya ban.⁵Mi medemə be mi too fiyonwu keluwa kəgəya re kaka wə. ⁶Ba mi naga təgə kere wo malə gəla re, mi wo da nen were yan kaka sulume zere re. yiri bulugum ki yalə təgə fan do mandəgan fan re.⁷Mi gəlu yala Namba kiwarı yində koboro keban, mi tisim a sugo budayalə mi takə yarə doode.do ki dam zunufu re mi kan la? ⁸Mi somə woləgan Namba dore duku re, n'to mi sogə ba bəgen a kusu yarı. ⁹Mi da wo yakan mi da pım ka duku, do mi wo a zələ pələ nen kaka ban.babiyo bere lu Masedwanə ne zamana re, be pamə mi təgə wəsəgə tisi mi re.mi səmə a sugo, budayalə mi buku da nen kaka zələ re kaka wə.mi pa səmə a sugo kire baa zəgə boro.¹⁰Soguru re gəne kere wo mi kan, kire yembanu mi gəlu be ya nen kaka guruyan u lalamə ki sugo kəgəne re Akayi zamana re giya kaka re. ¹¹Bəka yembanu mi gəlu ki? mi golum ki do mi deyan yarı puma la?Namba yu be mi pım yarı de.
¹²Do mi dee ke, mi“a tən kiban, budayalə bere pım təgə ba kəgə ba sugo n'o Namba tom deruwa, ı lala be ba buwam kına.¹³ Be dam keluwa kuma tulwa re, do tom deruwa lanəruwa.ba wusugum ba mandəganba dee ba sugo soguru re kelu biyo re.¹⁴kawune dagə ki wə, nunuditia sutana wusugum gə sugo mandəgan gə da porəgan maleki re. ¹⁵Kire yembanu sutana tom deruwa wusugo ba sugo ba dee terinari tom deruwa re kawune dagə kiya wə.gə zezərə pagə malə ba təgə darə wə.¹⁶Mi pa nunu gə ban ditiya be nen kaka bu mi mandan kəmiyan sogəmarı ti wo.do yarı medəna mi beru, ya muməmi n'to kəmiyan sogəmarı tiwu, ¹⁷Budayalə miyan kəgə a sugo fiyonwu.mi pa gəlu kee wanni, mi gəliyan ki yuti mandəgan re, do gəne mi kan a kəgə a sugo.kire yembanu mi pa gəlu n'to kəmiyan sogəmarı tiwu.¹⁸ Laa bogo kəgəmə ba sugo n'gra diniyo təgə re, miyan pa kəgə a sugo.¹⁹Yarı terim ya dee kəmiyan sogəmarı təgə betəsiri, nunuditia yarə sugo dam sogəmarı tena re! ²⁰Laabe dega yarı wo bəgəsi, wala ba zoyi ya nure tisi yakan, wala ba dee yarə zambu, wala ba dee sugo bugulə yaban, wala yegen yarı, yarı dam ki betəsəri. ²¹Wu gəlu kee, gə mi dem ki kire be:yiri bulugum kəmiyan panga! ki fan re zere, nen duku dega bekulu u kəgə u sugo təgə duku re, miyan kəmə bekulu a dee ki. zengə boro mi golum n'to kəmiyan sogəmarı tiwu.²²Be dam Heburu re la? miyan dam kire.be dam Israel re budu duku re la?miyan dam kire duku re.be dam Ibrahima budu duku re la?miyan dam kire. ²³Be dam soguru re tom deruwa re la?miyan dam kire gə da gə bə be. mi golum n'to nen were kəmiyan sogəmarı.mi zum kasu re lese bogo gə da gə bə be.ba mawumə gə da gə bə be.mi da wo təma niiban lese bogo.²⁴Yahutuwa vənım mi karsa wo lese fiyiwutə do nəbu lese non. ²⁵Romena mawu mi bure wə lese tə. ba vagələm mi lusi wo lese tiyan, budayalı mi tiwu.Kokəra nənəm mi wə lese tə. mi dam yii tiyan do wuyan tiyan sire numu ban. ²⁶Mi gidemə zesi re lese bogo, mi da wo kulu re baa numu ban. mi da wo kulu re bere zeri laabe ban be bene re. mi da wo kulu re a sugo budugə wo budu dəpa bene re.mi da wo kulu re zagə re do pərgə re.mi da wo kulu re sire numu ban.mi da wo kulu re babiyo kuma tulwa bene re.²⁷Mi da wo tom kulu do zimori re. mi guwe sem nəe ban lese bogo. yasəma wə numu kuru muməmi.mi təmə yasəma re lese bogo.warı wə petə kore zimi mi. ²⁸Gə kusu ki kuluga banəJamba dore re ləgəse wo mi ban wakatə fan. ²⁹Nen duku kəmiyanga panga, miyan panga dem fiyonwu wuti kan.durə yuu nənəga gə furum mi bene ya.³⁰Mi zemga a kəgə a sugo mi pa kəgə a sugo mi kəmiyan panga təgə re. ³¹Nuti Yesu re ba Namba nan kəgəne bada-bada!wu sulum be kuma dagə mi turu³²Mi da wo Damas keban, pə Aretasi re guverinervu sinim zagə re zuwin nii, budayalə ba mu mi, ³³Do ba tisim mi fenetre kan dawugə wə zagə re gidəne lələga re pode.mi nam sogə a lu u nure beru.

Chapter 12

¹Sugo kɔgɛnɛ tɛlɛgɛ do jɔndu to gɛra mɪ naa n bugulari tisi ke, a nan sulumɛ kee gɛ lɪi juti kan, mɪ nii pagɛ dɔgu gɛban batɪ bɛ. ²Mɪ sulum soguru re mɔguran dalɛ bɛ yisi ba va dode wara rɛ kɪrɛ bena fiwu nasɛbɛ bɛ, u sugo vaga dini, wala u nan bugulari duku, mɪyan kɪ.namba nii kɪ.N'yewu mɪ sulum bɛ bɛ labɛ jisim ba va arzɛnɛ .ba zɛgɛ boro mɪyan u sugo vam dini, wala u name bugulari ka duku, namba nii kɪ. ⁴U lugum gɔla, nɛn guruyan u nunu kɪ ban.go zieme nɛn gɔlu kɪya. ⁵Mɪ pa kɔgɔ a sugo bɛ labɛ yemban, do mɪ da a sugo kɔgɔ a sugo tɔgɔ rɛ fo a gɔlu a sugo kɔmɪyan panga. ⁶Baa mɪ pɪga a sugo a kɔgɔ, mɪ da da kɔmɪyan sogɛmari tire, nunɔɖitia mɪ gɔlu gɔnɛ.do mɪ pa du a sugo kɔgɛnɛ, budayalɛ labɛ niimi yalɛ bɛ, ba lugu kee mɪ tɔgɔ kan, gɛ bu sɛm gɛ da gɛ bɔ kɪ. ⁷Kɪ fan rɛ zɛrɛ, budayalɛ mɪ buku sugo bugulɛ da, sewu rɛ zɔwu mɪ, gɛ dam sutana kelu bii rɛ gɛ ku mɪ zim budayalɛ mɪ buku sugo bugulɛ da. ⁸Mɪ zɛrim juti gɛ tɔgɔ kan lese tɔɔ bɛ gɛ tosugɛ mɪ ban. ⁹Do u tombu mɪ beya bɛ u zuluri pagɛ koru mɪ, nunɔɖitia u guruma bulugum gɛ pomesu kɔmɪyan panga rɛ.Ayiwa mɪ tɛrɛm tetan a kɔgɔ a sugo mɪ kɔmɪyan panga rɛ yemban gɛ da gɛ bɔ kaka fan, budayalɛ soguru rɛ tɛ mɪ ban. ¹⁰Kɪrɛ yembanu mɪ kɔmɪyan panga tɔgɔ do tuka do zɔma, do kanɛ do zimori soguru rɛ yemban, kɪ fan wo mɪrɛ yimban, nunɔɖitia mɪ da kɔmɪyan panga tire wankatɛ keban bɛ, kɪ mime bɛ mɪ dame kome panga tire. ¹¹Mɪ da gɔlum nɔo kɔmɪyan sogɛmari tiwu, do yari dam mɪ panga kɪrɛ, do mɪ yire kedɛ gɔluwa da zem gɛ da yalɛ.baa kaka dagɛ mɪ wɔ, mɪ to fiɲuwu bɛ keluwa kɔgɛya wɔ kaka wɔ. ¹²Gɔgɔnɛ tɔgɔ darri kere bulugu bɛ kelu bik mɪ wɔ, kɪ bulugum yalɛ bɛtɔsɛrɛ fan rɛ.kɪ dam kasetɛ do kawunɛ do tɔgɔ darɛ kere kɔmɛ panga wɔ. ¹³Namba dora dalɛ rɛ zim da gɛ bɔ yari bɛka tɔgɔ rɛ, fo tɔgɔ bɛtiyan, bɛ mɪ wo tɛri yari takɛ mɪ zɛlɛ la? yarɛ duwam mɪ talɛ kɪ tɔgɔ gɛ rɛ. ¹⁴Sɛm, mɪ pɛtɛm a piri yakan a kɛnɛ tɔɔ rɛ yanan, mɪ dada zɛlɛ rɛ yalɛ n'gra kɛnɛ ya rɛ, nunɔɖitia mɪ pumɪyan yalɛ nure ka, fo yari sugo.biyobe wo zem ba dɛni nafolo ba luluwa rɛ, luluwa rɛ zem ba dɛni nafolo ba biyobe rɛ. ¹⁵Go mɪrɛ yimban a pan a nure tisi yalɛ yemban do mɪ sugo ya yemban.mɪ dega yari puma, mɪ puma dem fiɲonwu yalɛ la? ¹⁶Yari paya gɔlu bɛ mɪ wo da yalɛ kaka zɛlɛ rɛ sɔsɔ to kɪrɛ, do yalɛ dalɛ paba gɔlu bɛ mɪ wo kɪyam, bɛ mɪ kɔbum yari kɛri wɔ. ¹⁷Mɪ kɛri bɛe yari kan dini, mɪ nam yɔndu yalɛ bɛ duku kan la? ¹⁸Mɪ zɛrɛm Tite bɛ u va yari kan.mɪ kɛrim babi yakan dini.Tite nam yɔndu yalɛ la? mɪ da kee do wu da kee gɛ fan wo da lɔgɛsɛ tiyan wɔ la?ɪ verima wo da tiyan la? ¹⁹Wankatɛ pɔrari zɛrɛ yari lɔgɛsum bɛ mɪ pɛmɛ gɔnɛ ɪ sugo rɛ yalɛ yikere, do kɪ dagɛ.yari gɔlum namba yikere soguru rɛ.babiyo puma tena, yari gɔlum kɪ yala yalɛ yɔndu rɛ yemban. ²⁰Mɪ wɔɖugum bɛ mɪ dɔgɛga yakan dini, mɪ pu bɛ a mɪ yari yalɛ bɛ mɪ mɪ yari bɛru, do yaya piyan ya mɪ mɪ yalɛ bɛ, zɔma mɔgɛ do bɛfuruse do se zɛrɛ tɔgɔ do yire nɛnɛma do gɔgɛnɛ do sugo bugulɛ do gɔlɛ kɛri. ²¹Namba bu mɪ tisi yalɛ yikere, laa bogo bere da zunufu ba zɔku, ba woga lɔgusu ba digɛdɛ rɛ do ba kakalayandɛ rɛ do ba tɔgɔ zɔbɔ nu pɔrari rɛ, mɪ bu ku za bɛ yemban.

Chapter 13

¹Gə pagə da mɪ kʊnɛ tɔɔrɛ yanan yarı kan dini.ka fan rɛ yiko pagə lu gə malə kasetə niigɛ wala kasetə tɔɔgɛ rɛ gɔla wɔ. ²Bere da zunufu gə zɔku do laa dɔpa bere tɔgɛ bɛ fan, mɪ sɛmɛ bɛ yiriban baa mɪ to dini, n'to mɪ gɔlu bɛrɛ yalə bɛ mɪ verima niigɛ rɛ yanan ban, bɛ:mɪ nʊnʊ keban, mɪ da nɛn kaka zim.³Kɪ bɛgə yarı pʊmɛ kasetə kɛ bɛ soguru gɔlum mɪ niirɛ, yarı paya nan.soguru rɛ panga to fiyonwu yalɛ tɔgɔ kan.do u bulugum u guruma yalɛ bɛnɛrɛ. ⁴Gɔnɛ, u pɛkəm dan pɛka ban u Yamba yandə rɛ panga rɛ, do u woyandə wanə Yamba guruma rɛ panga rɛ.yiya dame kɔmiyan panga tena rɛ wʊrɛ, do ɪ payɪ nan woyan wʊrɛ tɔgɔ kan, Yamba guruma rɛ panga rɛ.⁵Bozam ya sugo ya kɔru ya kɔtɔ ya sɛm yala yarı wo muganri rɛ keban.yarı wo sulu ba sugo tɔgɔ kan bɛ soguru Yesu wo ya zɛrɛ la?fo gə muga bɛ ba kayamə yarə ban.⁶Do yɛlɛ tɛlmɛ muganri wo gə ban bɛ yarı sulum bɛ ba wo kayan yarı ban.⁷Kɪ fan rɛ zɛrɛ, yırı zərɛm Yamba bɛ yarı buwam tɔgɔ zɔbɔ da kɪrɛ juu dagɛ yɛlɛ yirɛ kɛndɛ gɔlu, do budayalə yarı da tɔgɔ kɛndɛ ba yırı dam nto ba kayanmə ɪ ban. ⁸Nunɔditiya guruma to ɪ kan ɪ kɪnri gɔnɛ kan, fo ɪ kusu gɔnɛ. ⁹Yırı daga kɔmiyan panga tena rɛ do yarı kɔm panga wankatə keban, yırı dem bɛnɛyɪdərə kɪrɛ.yırı zırı keya Yamba kan ya, kɪgə bɛ bɛ yarı surom. ¹⁰Kɪrɛ yɛmbanʊ mɪ kɛrɪ n'gra sɛwɛ do mɪ to ya kan dini, budayalə mɪ dɔgɔgə dini keban mɪ bu kʊ tɔgɔ yiko kore kulu rɛ, gə malə yutɪ rɛ panga panganri wɔ mʊrɛ.kɪ panga panganri rɛ juu dam yalɛ yɔndu nɛ rɛ yɛmban go pan nɛnəma yɛmban.¹¹Wannə, babiyɔ zulutə yakan.yarı surom ya sɛ panga zaban, ya da lɔgəsɛ tiyan, ya tɔ zulu rɛ zakan.kɪ daga pɪmatɪ wɔ zʊluti Yamba pagə tɔ yakan. ¹²Fosam zaa nii mugəsɛ kɛdɛ w.¹³Yamba laa kɛdiya fan fosum yarı. ¹⁴Nuti Yesu rɛ zʊluri do Yamba pɪma do wuzugo kɛdɛ dɛnəga da ya fan kan

Galatians

Chapter 1

¹Mi Poli semi nge sɛwɛ, mɪ wɛ da kelubi rɛ, do laabɛ wo mi keri, kɪ keluyandɛ ya wo li nɛnɛ, fo sogurun Yesu sugo wo ba Yamba, u wɛ wɔw u kɔru tipa rɛ bɛnɛ rɛn. ²Babiyobɛ wo mi kan nge, miwɔn bɛ sɛ nge sɛwɛ Galasina rɛ zamna rɛn Yamba dora rɛ.³I ba Yamba wɔ sogurun Yesu pan yala zulu do nɔmɛ kɛndɛ, ⁴Sogurun panmi u sugo ɪ zunufudɛ rɛ yɛmban budayali u tiwu u son yiri ndinijo zɔmbɔgɛ rɛ gɛ mali ɪ ba Yamba dingɔ wɔ. ⁵Wʊrɛ yirɛ na kɔgnɛ kuday! Amina.⁶We kɔmɛ yarı juti rɛ panga rɛ, yarı dʊmɛ kɪ do ya wusugu kiwariyin duku kan. Kɪrɛ da mi kawunɛ pargazina. ⁷Gɛ wo nto kiwari duku rɛ wɔrɛ, laa dipa da jɛsin ya tɛlimɛ. Bɛ pinmɛ ba wusugu jutirɛ kiwari yindi.⁸Do yiri sugo wala dondɛ wara malɛki duku gɔluga kiwari duku kɛ wo fɔrage tɪna dagɛ, u ti rɛ mɛrnari. ⁹I gɔlu ɪ zɔku yali bɛ, nɛn wɛ gɔluga yala kiwari duku kɛ mɔnrɔpan ya na kɛ bɛ u ti rɛ mɛrnari.¹⁰Mi pinm'a da a tɔgɔ yimban laabɛ rɛ la Yamba rɛ? La kɛ wo yimban laabɛ rɛ gɛ a pin a da? Mi da pingan kɛ wo yimban laabɛ a da, zɛngɛ boro, mɪ da dada juti rɛ tombi rɛ.¹¹Babiyobɛ, mɪ gɔlʊmɛ yala a pomusu bɛ mɪ gɔlu kiwari yindɛ kɛ yala bɛ, gɛ wo li nɛnɛ. ¹²Mi wo gɛ na nɛn kan. Nɛn kaka wo mi karbudan g'wɔ ya. Do gɛ bugulʊmɛ mirɛ sogurun Yesu kan.¹³Mi da veri yahutuwa rɛ dina kɛmɛ ban yali bɛ, ya lugumgɛ. Ya lugumi bɛ mɪ da dulum Yamba dore a zimɛ gɛ pɔru gɛ ni, budayali a nɛnigɛ.¹⁴Mi da pɔrumɪ a dipa Yahutu bongo rɛ Yahutuwa rɛ dina tɔgɔ rɛ. Mi bɛnɛsɛ fan da wo ɪ turuwabɛ lʊrumigɛ rɛ.¹⁵Do Yamba gɔrʊmɛ mɪ do a wo luru, u kɔmɛ mɪ u tom nɛ u nɔmɛ kɛndɛ panga rɛ. ¹⁶Gɛ dan wura yimban u bugulu u bibɔ mirɛn budayali mɪ gɔlu kɪ kiwari yindɛ gɔlu budu dipa rɛ laabɛ rɛ keban kɪ gɪna rɛn mɪ wo nɛn kaka bonzu. ¹⁷Bɛ da kɛluwa rɛ mɪ yikɛrɛ, mɪ wo va ba kan Jerusalem, do mi tɛrɛm'a va arabu zamna rɛn. Kɪrɛ pɔndɛ mɪ nunum'a va Damasi.¹⁸Bɛna tɔɔ rɛ pɔndɛ, mɪ vami Jerusalem budayali miwɔn Pieri sulu za. Mi dam da fiɲo nɔn dini. ¹⁹Do mɪ wo kelubiyobɛ dalɛ kaka na, fo juti rɛ babi Yakuba. ²⁰Mi gɔlʊmɛ Yamba yikɛrɛ bɛ, kɛ mɪ wɛnri bɛ kima ton gra.²¹Kɪrɛ pɔndɛ mɪ vami Siri wo Silisi rɛ zamna rɛn.²²Kɪ wankati fan rɛn, Nuti rɛ Yamba dora kɛ wo Jude zamnadɛ rɛ bɛ da wo mɪ na ba sulu.²³Ba da lugumi sɛyɛ bɛ wɛ da zimɛ bɛ u pin muganri u nɛni bɛ, bɛ muganri rɛn wazugɛ u dɛ wɔnɛ.²⁴Kiban ba da kɔgɔmi Yamba mɪ tɔgɔ kan.

Chapter 2

¹Bena fɛɲonii re ponde, miwɔn Barnabasi nunumi Jerusalem. Mi vam Tite ya wɔ. ²Mi vami ge mali Yamba bugulari wɔ miren. Mi da kiwari yin wajuge ke budu dipa re be, mi bugulume ge bera, budayali mi da tome ke ge pɔru be wɔ ke a de be bu da komburo. ³Mi dunlu Tite we da Greki re be, Ge dam tuleɣ ba zun kenkeren. ⁴Ba babiyo kima tuluwa dali da pinm'u ba mɔrgdan, be da fekime ba zun i bene ren, budayali i na zuluge ke sogurun Yesu kan be ba nenige do ba se yiri botri re. ⁵I wo ba kore son, i teri bera ba wankati fɛɲɔw ren zere, budayali kiwari yinde re gɔne tin ya kan. ⁶Do be da yikere tena ren be (gongɔne da kege ba wɔ be, kaka dage gɔ mi sere, nunditiya Yamba simɲan nen tuloru) be da yikere tena ren be mi wo kaka kusu mi kiwari gɔlari. ⁷Do be sugo name be Yamba panmi tome miren be a gɔlu kiwari yin budu dipa re nto u pange Pierile yali u gɔlu Yahutuwa re yali be. ⁸Nunditiya Yamba peti Pieri u da Yahutuwa re kelubi re yali be u peti mi a da budu dipa re kelubi re beru. ⁹Ba da sinmi Yakuba wɔ Pieri wɔ Yohana nto banbigɛ, be na be ki tome panmi miren Yamba panga re keban ba sem ba nu miwɔn Barnabasi re nu ren ge bugulu be i denime za wɔ. Ba terime i va tome da budu dipa re bene ren, be be pa ba va Yahutuwa re bene ren. ¹⁰Ba zirim yiri seyi be i duwane i telime kanɛ tena ren. Miɲa sem panga a da ge. ¹¹Pierile kune ponde Antiose, mi sem'u sɔsɔ laabe fan ren sere, nunditiya u zargige gɔ. ¹²Ngewo laa dali pa ba li Yakuba kan ba dɔngu dini, ba mim'u zi babiyo budu dipa. Do be dɔngu dini keban, u kɔgulu ba ban, u wo teri u zi ba kan dutu, nunditiya u wundugume be zun kenkeren be re se. ¹³Babiyo Yahutuwa dali ya dame ki gɔla ni-niige re du, fo Barnabasi dingan lari gɔla n-niige re yemban. ¹⁴Mi na be ba da veriyan ge teren ge mali kiwari yinde re gɔne wɔn keban, mi gɔlume Pieri wɔ ba fan ren sere be ya: «Nu we da Yahutu re do nteki budu dipa re tɔgɔ do nduyi Yahutuwa re tɔgɔ, npan guru npan budu dipa taki Yahutuwa re tɔgɔ yali ban?» ¹⁵Yiri mi na Yahutu lurari, i nion budu dipa Zunufu deruwa. ¹⁶Ki wɔ ge diri wɔ, i sulume be nen kaka dana den Yamba yikere sariya tɔgɔdari re panga re, fo sogurun Yesu re munganri ren panga re, ge buda sariya tɔgɔdari nunditiya nen kaka da na den Yamba yikere sariya tɔgɔdari re panga re. ¹⁷I wo pun ban Nuti re panga re keban yiri sugo gaga zunufu deruwa re, ki bugulume be Nuti deme tome zunufu re la? Ayi de! ¹⁸Do tisiri ke mi da neni be, mi wɔsuga ge duruwan, mi bugulume a sugo sariya nenu ren. ¹⁹Mimiren tiwari sariya kan, sariya sugo kan, budayali mi na woyan Yamba kan. ²⁰Miwɔn Nuti pekime dan ban za kan. Mi woyande, mi sugo dage do Nuti wo mi zere. Mi woyan wo kere wɔne be, mi verime ki Yamba bibɔ munganri ren panga re. Wure pin mi u pan u sugo mi yemban. ²¹Mi da zɔku Yamba nɔme kendege re, nunditiya terinari nigo sariya panga re, Nuti tiwumi komburo.

Chapter 3

¹Yari galasina komijan sogumari tena! Sogurun Yesu re pɛke dan ban, ge bugulumi yala ge pomusu, wule besi yari? ²Nge seyige mi pin a sulu ya kan: Ya name wunzugon kende sariya toɔdari re panga re, la kiwari yinde zune se wo muganri ren panga re? ³Bika yembanun yari da komijan sogumari tena be? Ya munmi ge ni wunzugon kende panga wa, wone ya pin ge ni ya suru ya sugo panga wa la? ⁴Toɔ koɔiya ke ya na be ya na ge komburo la? Do ge guruyan ge da komburo. ⁵Yamba pan yala wunzugon kende ge da kawune ya bene ren keban, ya dan ge sariya toɔdari re de yemban la, kiwari yinde re zune se wo muganri ren yembanun? ⁶Beru Yamba sewe golu Ibrahima toɔ be ya: «U munmi Yamba gola ban kire da u wa nen terina.» ⁷Kire yembanun yari sulam be bere wo muganri ren keme ban be dami Ibrahima budu gongone ren. ⁸Yamba sewe lomi ge na ge be Yamba pa u pan gone budu dale muganri ren panga re, kire yembanun ge lome ge golu kiwari yinde Ibrahima ren be ya: «Budufan pa ge na do nu kan.» ⁹Kire yembanun. be wo muganri ren keme ban be, be nime do nto mugurun Ibrahima na do yali be. ¹⁰Laabe bere sariya toɔdari re keme ban be wo merne lere nunditiya ge wanrime be ya: «Nen wo nen we deyan sariya sewe re toɔ wanranri fan, u nenari.» ¹¹Ge pomusari be nen kaka nion gone Yamba yikere sariya panga re, nunditiya ge wanranri be ya: «Nen terina pa u na woyan muganri ren panga re. ¹²Sariya mi wo da muganri toɔ re, nunditiya ge wanrime be ya: «We de sariya kerigan kore, u pa u da woyan ge panga re. ¹³Nuti sonmi yiri sariya re merne ren. Ki sugo name merne yile joɔon ren, nunditiya ge wanrime be ya: «Nen wo nen we loru tinzane ban, wure mernari.» ¹⁴Ki dame budayali Ibrahima na dɔge ke be dongu budu fan ban Yesu kan budayali wunzugon kende ni seari ke taki be, i na ge muganri ren panga re. ¹⁵Babiyobe, mi p'a golu ge mali Hadema biyobe toɔdari wa. Nen sega ni be u pa u gindi kende, nen kaka guruyan u neni ge wala u kusu ka ge ban. ¹⁶Yamba dame ni seari Ibrahima wa u buduge re. Yamba sewe wo golu u budu bongo toɔ be «bududi», do u budu tija toɔ be «u buduge» Nuti Yesuw ki wa. ¹⁷Ke mi pin a golu be kige nge wa be ya: Yamba dame ni seari be u pa u gindi kende. Sariya ke se bena wonasi do fisitɔ ki ni seari re ponde, ki ni seari guruyan ge wusugu do ge neni ke golu be. ¹⁸Nunditiya Yamba pan kenge ke be ki da ligami sariya re, ki da dada ni seari re dutu, do Yamba panmi ge Ibrahima ren ge mali u ni seari wa. ¹⁹Kire yemban sariya juɔge bika wa? Ge tudume ni seari re ponde sariya nenima toɔge re yemban. Ge da zeme be ntin fo ni se Ibrahima buduge ke toɔ kan be kune. Ki sarya tundume malekidi kan, ge porume nene nu kan. ²⁰Ke poru nene nu kan, nen tija toɔ dage go. Do Yamba be tija. ²¹Sariya wo Yamba ni seari re yemban la? Ayi de? Sariya ke guru ge pen woyan laabe re, ki da tundugo, laabe da pa ba na terinari sariya panga re. ²²Do Yamba sewe se be hadama biyobe fan wo zunufu re panga lere, budayali ni seari tantuluma ke ni sogurun Yesu re muganri ren panga re, ki pan u mugurunwan ren. ²³Ngewo muganri ren wankati pa ge dongu i da wo sariya re, i tinmi dini i toru muganri ren bugulari. ²⁴Kire pan sariya da i keme serle i fiɔri ban ge dongu i wa Nuti ban budayali i na gone Yaeba yikere muganri ren panga re. ²⁵Muganri kuwan be, i ton i fiɔri ban ne keme serle nu re dutu. ²⁶Ya fan dami Yamba biyo re muganri ren panga re sogurun Yesu kan. ²⁷Yari be zun numu Nuti re, yari seme Nuti ya bonde nto yituge. ²⁸Kire yembanun benkoɔgle tonde Yahutuwa wa budu dipa re bene ren dutu, wala botwa wa ba ju tena, wala bowabe wa kanbe, nunditiya ya fan dame tija Nuti Yesu re. ²⁹Ya dame Nuti re yan ne, ya dami Ibrahima bududi ya re, do ken takruwa, ge mali Yamba ni seari wa.

Chapter 4

¹Mi seya n'du cetacule fiɲɔnri ,kɔcule u wɔ bɔkare benere.Ba fanw re Yunti.² U fiɲɔnri u wo tɔɔ sinuwa do tɔɔkɔguluwa nure fo u va dongu u ba re wancati ban.³I ya wo beru. I fiɲɔnri i da wo dinipogi re bɔtile. ⁴Do wancati nisurori dɔnga, Yamba kerime u biibo u cu u lurume kɔn kan, u lurume sariya zere. ⁵Bdayali do u some laa be wo sariya zere. Bdayali do i na juwe giɲan Yamban biiyane.⁶Yamba biiyobɔwa be yari wɔ. Kire yimebanu Yamba keri u biibɔw re wujugon gi ju i benesere,ki wujugon nerime beya:" Aba i le baa".⁷ Kire yimebanu bɔka da gi n'wɔ dɔtu fo biibo do taa biibɔw n'wɔ, ketakuru n'wɔ Yamba guruma re.⁸Wankati ke pɔru, yari ɲan Yamba, yari da wo bɔtiri ke re be, kɔgine tisi kediya da gi gɔ.⁹ Do wani yari sula Yamba, ya ju Yamba kan, yari pa ya nunu tisi kɔmboro ke kɔmiyan panga ban yali? yari piime ya ju ba bɔtiri yali?¹⁰Yari duyime daa, karigi, wankati do bena . ¹¹Mi wudugume ya tɔɔ be u bi mii be mi daa tome yale kɔmboro.¹²Baabiyo mi zirime yari be yari daame n'to miwu,nunuditiya miya wo n'to yari be, yari wo mi da tɔɲɔn ka-ka re. ¹³Yari ɲi be mii verima doru gɔlume kiwari ɲine, gi miyime mi da tome kende. ¹⁴Yari name kɔɔ kore mii kerigan re yimeban. Gi fan re zere yari wo mi yanyame ya wo mi mume zɔma, do yari mume mi n'to Yamba meleke wala n'to somuru yesu sugow.¹⁵Yale bene da wo yimeban mi tɔɔ kan kende. Do jigow beneyidi da wo? nunuditiya mi dame yale kaseti tire be gi guruga gi dee yari da pa ya kuru ya sugo se ya pame mi re.¹⁶ Gɔnɛ mi golu yale, kire yimebanu mi da ya zɔgu re wani la?Be¹⁷ laa be seme panga ya tɔɔ wɔ, do ba lɔnguse zɔmbɔ ba piime yiri ba kɔgulu , bdayali do ya se panga ba tɔɔ wɔ. ¹⁸ se panga mi tɔɔ kende gi wɔ sufanw. Gi bi da mi time ya bene re seyi.¹⁹Mi biyobe mi wo loku re yale yimeban duruwame. Fo somuru ju ya zere gɔngɔne. ²⁰Mi da piime be mi na a sugo ya bene re wani, bdayali do a wusugu a gɔla mangigan. Nunuditiya mi dame mamaga ya tɔɔ wɔ.²¹Gɔla mi re, yari be pii ya jirigi sariya lere.La yari seyame ya june sariya gɔla wɔ la? ²² Gi wanrari be biyobɔwa nii re da wo Ibrahim kan.Tiyan da dame u bɔkakɔn biire,tiyan da u sugo kɔn biire. ²³Bɔkakɔn re bii lurume tunaneme re guruma wɔ,u sugo kɔn re bii lurume Yamba niiseyale guuma wɔ. ²⁴Tɔɔ duku wo u tɔɔ wɔ:"be kanw niige dame niseyari nii tenan re,Agar wu tiyan wɔ,u dame sinayi re tunturugi re,u luru biyo bɔtille". ²⁵ Agar dame sinayi re tunturugi re Arabi re jamana re. U melime Jerusalem ne zege wɔ.Nunuditiya u wɔ u biyobe wo bɔtille.²⁶Do dɔnde Jerusalem gi dame u sugo kɔn re.Wu re da i fan re kɔn re. ²⁷Gi wanrime beya:"kɔn we luruyame n'bene da yimeban.Loku wo we mume n'bene da yimeban n'se sɔma kɔw .Nunuditiya kɔn we time u mumo u biyo pa gi da gi diki gi da gi bɔ kɔn we kɔme baara".²⁸Yari baabiyobe, yari dame niiseyale biyo re n'to Issaka wu. ²⁹Wankati ke pɔru, bii we lɔru tunaneme mandigan wɔ u dulume Yamba wujugon bii re nɔme u jime go beru hali zenge³⁰Do bkayi Yamba sewe golu? gi seya: "diwu bɔkakɔn wɔ u bii fanw. Nunuditiya bɔkakɔn re bii wo u sugo kɔn re bii da ken taki jakan. ³¹Kire yimeban baabiyobe,yari wo da bɔka kɔn biyo re fo kɔn we wo u sugo re biyo.

Chapter 5

¹Somuru tarime yiri hōrōn yane yimeban. Kire yimeban yale telime muge giyan time ki hōrōn yandi ban. Yari baame ju bōnde bōtille duto. ² Name mi Paul gōlume yale beya: "yari jagan kiekieren somuru da ka-ka wusugu yale duto. ³ Mi nunume gi ban ditiya: "nen we ju kiekieren, mi gōlume kire tire gi pomusu sariya tōgō dari fan re gime wo u ban. ⁴ Yari bee pume deme Yamba kan sariya guruma re. Yari kōgula somuru ban, yari zarime ya li Yamba neema re. ⁵ Yale muganri wo u ban wujugōn kiede guruma re be i pa i na tetanyan Yamba kan. Ki gi i toru muganri wō. ⁶ Do somuru yesu kan, wee ju kiekieren, wee wo ju kiekieren gi ka-ka kōmiyan yōndu. Muganri ke dee tome piima guruma wō, ki re kōme yōndu. ⁷ Yari da sesime yoyogo. Do wule lalame ya saa gōne keme ban? ⁸ Gi lōnguse wo li ya komuru Yamba kan fiyow. ⁹ Leve fiyon bememi yima sunari fan. ¹⁰ Gi fan re zere, mi muganri wo ya ban juti kan, be yari da teri ya longusu tōgō duku re, do nen wee nesi yale telime u ti pa u zime de. ¹¹ Baabiyobe mimi kan, gi miga be mi deme kiekierne ne waju ditiya, bka yimebanu ya dulu mi ya zime mi zēge boro? mi da dagame kii, somuru le danpika re tōgō da, dada junenima tōgō re dōtu. ¹² Bee zimori ya bene re, mi da piime be ba kōkame ba sugo fiyow. ¹³ Baabiyobe yari mi komi hōrōn yane yimeban. Do yari baame gi da tunaneme tōgō dalle sababu re, do yari wusugame ya tōgō piima wō. ¹⁴ Nunuditiya sariya fan re nisurume n'gi gōla biyetiyān wō beya: "da nen duku piima n'to n'gow. ¹⁵ Do yari domega ja, ya kunw ja, sigame ya sugo do ya baame ja neni. ¹⁶ Kee wo mi kan a pa a gōlu yala, ki gi n'gi wō: "varamē wujugo kiede guruma wō. Ki daga yari da tunaneme re digōn da fiyow". ¹⁷ Nunuditiya kee zōmbō wujugo kiede re ki gi tunaneme sime, wujugo kiede piyan ki fiyow. Gi kierime ja .Bdayali yari piyi tōtō kee yari bi gi da. ¹⁸ Do wujugo kiede daga yale nimugulle ki ban yari tome sariya lere. ¹⁹ Tunaneme re tōgō dari bugulume. ki gi ngi wō: "saniyejimo digineyan. ²⁰ Vōwa dewe, kōnkari, tōgōzōmbō sōsōse, koma, sebōnōyan, bemefuruse, se ja re yan, kōgine. ²¹ Zoma, sima juē do tatara dema, do ki re dipa. mi tisime ya telime, n'to a gōlu yala gi jōku yali bee, be bee dee ki tōgōdi, be da ju Yamba pieri re fiyow. ²² Do wujugo kiede bii piima do beneyidiri wō, julū, yambasōgō wunduge, bentōsiri, tōgō kiede diye, muganriyane, ki re dipa. ²³ Sawuri, sugo muganri. Sariya ka-ka kieriyame ki re dipa. ²⁴ Bee da somuru yesu yane ne, pekime tunaneme wō gi vōntisi, do gi digōndalle tōgō danpika ban ba gu gi. ²⁵ Ile woyandi wujugo kiede guruma re, ki re yimeban i varamē wujugo kiede guruma re. ²⁶ I baame i sugo kōgōme, i furu ja bene, i dee ja sebōnō.

Chapter 6

¹Baabiyo be nen du muga dema kee zombo ban, yari bee wo wujugo kiede keme ban, yari terinamu telimetisori wo. n'sime n'sugo bdayali do niyan bi koro kore na. ²kusome ja ya taki ja jile. Pa ya suru somuru le sariya beru. ³Nen du longusuga be ka gi u wo, do ka-ka dagi u wo, u sugo u leri. ⁴Nen fan tetiyan sime n'verima mandigan. Beru taa sugo kogine wo ya kan, pa ya nagi ya sugore. Nen duku re nie da gidi ki re. ⁵Nunuditiya nen fan tetiyan pa u taki u jile. ⁶Nen we keribideme yamba gola nen duku kan, u ti koru u karsamba zeme be u na ke u nure tisi fan re. ⁷Baame ya sugo lari, nen memiyan Yamba ban, nen pa u duwu ka doru ke kire geri gi n'dee. ⁸Nen we duwu tunaneme re u pa u na gi li tunaneme re. We duwu wujugo kiede re, pa u da woyan ke komiyan zoke geri wujugo kiede kan. ⁹Yiri baame zime togo kiede de re. Nunuditiya i woga zime i du gi, i pa i da gi geri wankati kiede wo. ¹⁰Kire yimebanu mandigan woga i kan, i daame i daame togo kiede laabe fan re. ¹¹Sigame n'ni sewabiyo Yukoguya. Mi sugo nuure wanri gi a keri ya kan. ¹²Bee piyi ba togo ba yimebame laabe re tunaneme kan. Be piyime yari ba da wajibi ya ju kiekieren. Ba deeme ki bdayali do laabe bi be zime somuru le danpika re yimeban. ¹³Bee ju kiekieren, ba sugo veriyame sariya keme ban. Ba piyime be juwame kiekieren, bdayali do ba kogome ba sugo, be ba kaseti wo ya tuna ban. ¹⁴Mimi da a sugo kogome ka-ka re fora i puti Yesu krisita danpika dagi. U danpika re guruma re, dinijo gi re tiwari mi kan, mi tiwari dinijo gi kan. ¹⁵We ju kiekieren do we wo ju kiekieren, ka-ka dagi gi fan wo. N'da ka duwori duru ki re gerisi. ¹⁶Bee dulu n'gi keme, mi golome bera beya: "Yamba julu gi, do gi pambasogo wuduge da be do yamba israel fan ban. ¹⁷Dutu nen ka-ka bi zime. Nunuditiya Yamba kasetiri wo mi tunaneme re. ¹⁸Baabiyo be, i puti yesu krisita julu time i ban. Amiina.

Ephesians

Chapter 1

¹Mi Paul, soguru Yesu re kelu bii Yamba dinga panga re, mi seem nga sewe Yamba laa duruwa re Ephese, be bere da songuru Yesu re munguruwan re. ²I ba Yamba do i puti Yesu re zuluri pan bene zurori yari fan re. ³I puti Yesu re baa Yamba na kogone. U semi wunzugon kende dogo fan yila donde wara re songuru re. ⁴Yamba gorome songuru re nge wo dinijo paga nandan, budayali i pa da keduwa do bere komijan zunufu Yamba yikere. Yamba puma re yamban u mandumi be i dam u biyore songuru Yesu re pangare ga mali u dinga wo, ⁶Budayali u da u zuluri kee yila u puma tire panga re, kire nome kende na kogone. ⁷I na jun wolugan we kan u gerima kurole panga re, zunufu yafine mi, ga mali Yamba zuluri kere komijan zoke. ⁸U dam ki zuluri yila ga doka yila koka, do sogumari, do sulume buudu fan. ⁹U bngulume togo fekaru yila ga mali u dinga, u mandumi ga songuru kan. ¹⁰Be wankata surugo keban, u pawu deni donde wara wo tingan biye re tisiri fan n dagu tiyan soguru kan. ¹¹Yiri dam kiye takiriwa re, soguru kan ya, nunditiya were dee ka fan ga meli u sugo dinga wo, u mandame i togo ga mali u sugo dinga wo, ¹²Budayali yiri bere dangadan i munga i telme soguru ban, bndayali i guru i kogon wu, ¹³Yari ya lugun gone gola, yale songe kiwari yire mi, yari munma ya telme ki ban yari munge wu ban keban, kaseti name i ban. Ga dam wunzugon kende re. ¹⁴Wunzugon kende dam i kiye ka durure, ga bugulu be i pa i nan i tere ki kiye re, do Yamba wolugan u yanga re ju keban budayali Yamba na kogone kire. ¹⁵Kire pan, munganri kere wo yari, puti Yesu re, do yari da Yamba laa keduwa puma yali be, do mi luga ba kiwari ke ban, ¹⁶Mi wuzugon seem barika Yamba re yale yamban mi kome ya yire a Yamba zera re ya. ¹⁷Be i puti soguru Yesu re Yamba, nome kende pan u pan yala wuzugon kende, ga da yari wo sogumari tena u bugulu sulume yala, budayali sulu wu. ¹⁸Mi zareme Yamba be yale benese koru, budayali Yamba kome yari telme munganri kere, yari sulu ki, do u pawu pan yala kiye kee u laa keduwa re benere yari sulu ga jandu, ¹⁹U sulu u guruma kere komijan zoke ya yiri munguruwa kaanu. . Ki guruma melume u panga kowa gare tom dee mandagan wo. ²⁰U bugulun ki panga soguru re were u lii tinpa beneren u tudu wu u sugo zulu kan donde warare. ²¹U tudumu jun yan, do guruma do panga do perti fanre nine pariguzira do yaro fanre nine, ngure dinijo yiro mumo daga, ba dinijo ga kere piri be ya. ²²Yamba malime ka fan soguru wo u pan u da Yamba dore re puti kaaka fanre. ²³Yamba dore dame u tuna nemere. Soguru were surori, Yamba wo wu soguru kan.

Chapter 2

¹Do yari mi, tinwari ya hake do ya zunufu ga re. ²Yari da verime fora ga mali ngare dinjore watama panga yutena wa, ki kere da tom bere soguyan gola pere wanni. ³Yari wa bee da dam deniga laare ya veri tuna neme dingo tgo re, ya dee tuna neme re wuzugon lguse dingo. Yiri da dam benfuruse biyore nto dalafa, i lurume beru. ⁴Do Yamba yambasgo wunduge wo koo paragazana! u da yiri puma ke be. ⁵Kire yamban, u take i hake, do tiwari, u pan waa yiri wa soguru za kan. Yiri nam soge zuluri re panga ⁶re. U wome yiri zakan, n tudu yiri zakan donde wara re soguru Yesu kan. ⁷U dam ki budayali u bugulu u zuluri kere komijan dan be u kenderi kan yile tgo soguru Yesu re wankata kere piri be fan re. ⁸Yari nam songe zuluri panga re munganri kan, go lii ya sugo kan de, Yamba tantuluma. ⁹Tgo dari re neme dagu, budayali nen kaaka bun u sugo kogon. ¹⁰Yamba tom ne neme yiri wa. U nandami yiri soguru Yesu re tgo dari kendiya yamban, u petim ku doru, budayali yiri vari kire. ¹¹Yari bere da budure tuna nemere tgo kan, do yari kome be bere wo zun kinkinrem bere zun kinkinren tena kan, ki kinkinrem ga kere tuna neme re nen ne nun kan, duwame ya telme ya sugo fora mandigan re. ¹²Be ki wankata ban soguru da taga ya kan, yari da wo da Israel buudu dukure yari da dame veruwa re Yamba nii seyar gola re tgo kan, telme mungen gijan kaaka da tome ya kan. Yamba da take ya kan dinjo gare. ¹³Do wone, yari wo soguru Yesu re, yari bere gijan da tosu, yari kogusume soguru re gerima panga re. ¹⁴U sugo da yale zulu re. Kogale laliga kere da wo Yahutuwa re wa buudu dunpa re benere, kire biye zonbori kere da wo ba benere, u kerimu u da ba nii fan betinjan. ¹⁵u take sariya wa kerigan gola wa ga tgo ga u sugo tama wa, budayali u da ba nii fan laa duruya betinjan u sugo re u see zulu ba bene re, ¹⁶u da ba nii fan wa tuna neme betinjan u see malagan bee wa Yamba benere u tama kan danpika ban. ¹⁷U kume kone ka be ya: « yari bere gijan da tosu do yari bere da wonwonyi, zonbori zoka.» ¹⁸Nunditiya, yale nii fan gurun ya zun i ba kan betinjan yanne Yesu re sugo panga re. ¹⁹Do kire yambanun yari wo da veriwa do zamana dukure laare, dutu yari wo Yamba laa kenduwa dam zamana betinjan biyore, yari dam Yamba menu nure. ²⁰Yari ziriga dini ke ban be, ki dam keluwa biyore. Soguru Yesu sugo da ba dini donde de lukare, ²¹Dora fan zirigam mumi zun wure ga da Yamba kogune dore kende re njutire. ²²i ya zirigam zakan wure ga da Yamba ginde gijanre wunzugon kende panga re.

Chapter 3

¹Kire yəmbanun, mɪ Paul, soguru Yesu kasun bii yarı buudu dinpare yəmban. ²Təme kere karuwa see mɪ ban Yamba zulture tɔgɔ kan yalə yəmban, yarı wo kɪ lugu la?³Yamba buɣulume gə sogumarɪ fekari muren, nto mɪ wanrigə wanne gɔla gelu wɔ. ⁴Yarı karəbədemi kii, yarı paya na kire be mɪ famədamə gə soguru re tɔgɔ fekari. ⁵Fəra laabe da wo kɪ tɔgɔ fekari sulu, do Yamba buɣulume gə wənə u keluwa biyo kənduwa wɔ u keluwa re wunzugɔn kende kan. ⁶Kɪ tɔgɔ fekari nan kɪ ngə wɔ , kiwarɪ jine ne panga re, buudu dinpa wɔ yahutuwa dam kiyen takura wa do tuna nɛmən betijan wɔn, do u denɪ u zun wɔ laa Yamba nii seyarɪ re, u takɪ kɪ kee soguru Yesu re. ⁷Mɪ dam kɪ kiwarɪ jinedi re tɔm dərurə gə malɪ Yamba zuluri tantuluma wɔ kere pan mure u guruma təme dɛ mandəgan kan. ⁸Mɪ were wo finjɔn wu Yamba laa kədɔwa re, ngarə zuluri pam mure a gɔlu soguru re nafoloti jadə re kiwarɪ jine buudu dəparə. ⁹Kɪ tɔgɔ fekari, kere fekari lə da wo nadan, Yamba kan fo fəra fəra, be mɪ koru gə tom dɛ mandəgan porəgan re. ¹⁰Buduyalɪ, Yamba sogumarɪ tɔgɔ madəgan bulugu wanne juti jandə do guruma ŋan donde wara re gɪjan dirə Yamba kɔgunə dora kan , ¹¹u dam kɪ gə malɪ u tɔgɔ madinari kere kɔmɪjan zəkə wɔ, u da ke soguru Yesu ɪ juti re. ¹²Yesu re ɪ telmɛ gidarɪ gurume gə kɔgusu Yamba kan Yesu re munganrɪ re panga re. ¹³Kire yəmbanun, mɪ zərəm yarı be zimori kere dɔngu mɪ ban yalə yəmban, kɪ bə ya bənə kəkun, nunditiya kɪ dam nɔmɛ. ¹⁴Kire yəmbanun , mɪ kunkom baa Yamba yikere , ¹⁵kɪ kere yire see biiyo be fan ban, domde warare jandə do təgan bee ban. ¹⁶Mɪ zırəmɔn be yalə zərə nenne na panga do guruma wunzugɔn kence kan gə malɪ u nɔmɛ kende kɔmɪja daam wɔ. ¹⁷Be Kirisita təme yalə bənə sere munganrɪ wɔn ; budayalə yalə lurusɪ do ya gidə tume u pumare¹⁸ , ya guru ya sulu ya wɔ Yamba laa samarɪ wa fan sulu gə kuti, gə gewuri , gə tori do gə dunri, ¹⁹ya sulu Kirisita puma, ke bɔɔ sulumɛ fan , budayalɪ ya guru ya sulu baa Yamba nii surori fan. ²⁰Do wu were guru u dee kaka fan gə pɔru ɪ zərə dɛɛ , do ɪ lugusɛ fanrɛ kəkɔ, gə malɪ u guruma tome den mandəgan wɔ ɪ zərə , ²¹nɔmɛ kende gidə kɪban Yamba dorarə do Kirisita Yesu re wankatə fan , kundayi! Aniina!!

Chapter 4

¹Kirɛ yembanun , mɪ we da kasun biire juntire , mɪ zɪrɛmɛ yarɪ be yarɪ kome kone kere bɛ , yalɛ verima malɪ kɪ wɔ. ²sugo tisorɪ do sawurɪ do bɛntɔsɛrɪ fan wɔn . dame zaa tɔgɔ bɛntɔsɛrɪ pɪma wɔn . ³Sheyame panga ya kɔbun wunzugɔn kende tɪja yadɔ zulure zɛrɛ.⁴Tuna nɛmɛ tɪja wo dini , do wunzugɔn kende tɪja , nto Yamba kome yurɪ telimɛ mungen gɪja be tɪja yemban yalɪ bɛ.⁵junti be tɪja worɪ, do munganrɪ be tɪja , do numu zuwɛn be tɪja.⁶Yamba bee tɪja , ɪ fan rɛ baa wu.ɪ wo kaka fanrɛ jɪnɛ , kyka fanrɛ bɛnɛrɛ , kaka fanrɛ zɛrɛ.⁷Zulurɪ pame ɪ fan be tegan tegan rɛ gɛ malɪ Kirisita tantuluma mandɛnarɪ wɔ. ⁸Kirɛ pan gɛ gɔlu be ya« ɪ dɛmɛ domdɛ ke ban , ɪ va kasun biyo bom go wo, do ɪ pam antuluma laa bɛ fanrɛ.⁹Gɔlun be ɪ dɛmɛ domdɛ , kirɛ be bɛ , be ɪ tisimɪ ɪ zun tɪgan bɛrɛ lɛrɛ gɪjan fanrɛ la? ¹⁰Wɛrɛ tisi , wu be tɪjan nunun ɪ dɛmɛ domdɛ wara fanrɛ jɪnɛ , budayalɪ ɪ su ka fan , ɪ dam bɛtɪjan rɛ.¹¹Yamba pame laa dalɪ, dalɪ da keluwa biyore, dalɪ da keluware, dalɪ da kɪwarɪ jinn gɔluware, dalɪ da peti nɔluwa do karɛsambawa rɛ, ¹²Budayalɪ Yamba laa kɛndɔwa peti Yamba gɔla tome nɛ yemban, ba kusu dukɪ sogurunrɛ tuna nɛmɛn ban. ¹³Fo ɪ fan da bɛtɪjan munganrɛrɛ do Yamba bibɔ sulumɛrɛ , ɪ da laa bɪjanrɛ , fo gɛ dɔngu Kirisita surorirɛ zɛrɪgɛ gewurɪ.¹⁴Budayalɪ, ɪ butimɛ biyɪ fɪjɪrɪ panɛ dutun , ɪ buwame vijɪ i dulɪ gɪjan fan ,watɛn laa lalɪwa do sogumarɪ tena karɪgɔn do ba telimɛ nasɛn , ¹⁵do ɪ gɔla gɔnɛ pɪma wɔn , ɪ sogomɛ kaka fanrɛ Kirisitarɛ , we da tuna nɛmɛrɛ junti. ¹⁶Tuna nɛmɛ fanrɛ petarɪ wurɛ, gɛ gɪjan fan mɛmɛ zaa tɪwanrɛrɛ panga rɛ gɛ malɪ ba fan tɪn tegan tome dɛrɛ mandɛgan wɔ.Bɛrɪ ɪ dɛkɛmɛ do ɪ kusu dukɪ ɪ sugo panga ban pɪma wɔ.¹⁷Mɪ gɔlu ke yala putɪ rɛ gɛ pomesu, nangɛ be buwame dutɪ n'to bɛrɛ jan Namba verɪ ba lɔgɛrɛ koboro dɛrɛ rɛ yalɪ bɛ. ¹⁸Ba telɔmɛ wo karɛwutɔ rɛ.ba damɔ verɔwa rɛ Namba wojandɔ rɛ tɔgɔ kan ba jan tɔgɔdɔ rɛ yemban, kɛrɛ da ba bɛnɛsɛ kurɪwan. ¹⁹Ba bɛnɛsɛ gurɪyan gɛ lɪ kaka kasetɔ ban. ba pamɔ ba sugo kakala yannɛ ba dɛɛ digɛnɔ tɔgɔ budu fan ba siwuru gɛ ban.²⁰Do yarɔ wo mu soguru rɛ gɔla karɛbɔdan bɛrɪ dɛ,²¹ Gɛ mɪga be yarɪ lugomɛ kɪ ya karɛbɔdan gɛra gɛ malɔ gɔnɛ kɛrɛ wo Yesu rɛ. ²²Be yarɔ duwame ya zɛgɔ kɔnyan, kɪ kɛrɛ lɛrɪ gɛ sugo gɛ melɪ gɛ laarɛ diigɔ wɔ.²³Yarɪ dam duruwam wuzugɔn do ya telumɛrɛ.²⁴Ya she zɛgɔ durɪ yala, kɪ kɛrɛ nandam Yamba sugo zilimɛ wɔn , gɔnɛn terinarɪ do gɛ samarɪrɛ.²⁵Kirɛ yembanun , duwam kɪma turɛ nii , ya fan ten tɪjan gɔlu gɔnɛ zaarɛ, nununditiya, ɪ dam zaa tuna nɛmɛ gɪjan dukɪrɛ,²⁶ Do yalɛ bɛnɛ furugo, bam zunufu daa, weɛ bun zarɪ gɛ mun bɛnɛ furugɔn ²⁷Do bam gɪjan kaka pame sutanarɛ²⁸Wɛrɛ da wɔnrɪ wuti bu wɔnrɪ dutɪ, do ɪ sɛ panga ɪ da tome kɛrɛ melɪ ɪ sugo nuwo, budayalɔ wɛrɛ tɔgɔ wo ka dukɪ rɛ, ɪ guru ɪ pan ka wuti rɛ. ²⁹Bu gɔla zɔmbɔ gɔlu, fo kɛrɛ melɪ gɛ kusu ka nɛɛ dukɪ rɛ panga ban, gɛ pan zulu gɛ zunɛ seru ya rɛ. ³⁰Buwame Namba wuzugo kɛdɛ bɛnɛ nɛnɔ, kɪ kɛrɛ da Namba kasetɪ wɔsɛgari ya ɲuu wolugan dɛrɛ dɛwɪyan.³¹Duwame zɔma mugɔ do bɛfurɛsɛ do koma do tuka zɛrɛ zɔbɔrɪ budu fan rɛ nii.³²Do dame tɔgɔ kɛdɛ zaa rɛ ya wudugu za yamasɔgɔ ya du zaa talɔ, n'to Namba du yarɔ talɔ soguru rɛ yalɔ bɛ.

Chapter 5

¹Kiré yembanu dame Namba korusuruwa re n'to puma biyobe, ²Ya weri puma re, n'to soguru da yiri puma yalə be, u teri Namba re u da saraka re Namba re, nuwan lume yine kede. ³Saniyen zimo do digiyan budu fan do suwuyo see, kire yire dapa bu golu yale bene re, ga meliyan Namba laa kediyā wā. ⁴Wuduguyan kii gola do dandaləma gola do bɔrugv gola ya malari dagə de, fo barəka see. ⁵Yarə sulume ngə ya pomesu be saniye ziru do digine nē do ka suyone were see, kire biye, vūwa dɛwuruwa be kaka kōmiyan giyan Namba wā soguru re p.eri re fewu. ⁶Buwame du laabe larə yarə gola koboro wo, nunuditia kɪ tɔgɔdə re pee Namba bɛfuruse dɔgɔ bere sogəyan kore tena ban. ⁷Kiré yembanu yarə buwame dənə ba kan. ⁸Yarə da dame karəwuti re kɔnyɔn, do wannə yarə dame porugan re ɲuti re.vame n'to porugan biyobe. ⁹Porugan nɔmɛ kede do terinari do gɔnɛ fan wā. ¹⁰Sulame ɲuti re puma tɔgɔ ya kɔgulu. ¹¹Yarə wā karəwuti re tɔgɔ darə kere kōmiyan ɲɔndu bu dənə, do gɔlame gə kɔrɔ dagan. ¹²Be laabe dee tɔgɔ feka ke, kɪ dagan nɛ gɔlame dame kii re. ¹³Tɔgɔ kere kɔrɔ golu, kɪ bulugume porugan kan, nunuditia kere bulugu porugan re, kɪ fan dame porugan re. ¹⁴Kiré yembanu gə golu beya: «zodu dɔma duwuru, n'zigə n'li tɔpa re bene re, soguru pawu koru porugan n'nan». ¹⁵Səname ya sugo ya sulu ya verima mandagan.buwame vari n'to kōməyan sogumarə tena be, don'to sogumarə tena be, ¹⁶Ya malə wankatə wā, nunuditia ngare wankatə wo zɔmbɔlɛ. ¹⁷Kiré yembanu buwame da kōmiyan sogumarə tena re,do sulame ɲuti re dɔgɔ. ¹⁸Buwame ya se vinji səma wɔn, kakalayan wo kiré de, do suwom wuzugo kede wā. ¹⁹Gɔlam zakan zaburu do kɔgənɛ nuna do Namba se wudugɛ nuna.nunam ya kɔgɔ ɲuti ya benese fan wɔn. ²⁰Seyam barka baa Namba re wankatə fan kaka fan re yemban, ɪ ɲuti soguru Yesu re yire wo. ²¹Malam zaa wā soguru re se wudugɛ re. ²²Kaabe, malam ya sugo bara be wā n'to ya meli ɲuti wo yalə be, ²³Nunuditia bɔ dam kɔn ɲuti re, n'to soguru da Namba kɔgənɛ dore re ɲuti re yalə be.wu sugo da tuna nɛmiyen soguru re. ²⁴Namba kɔgənɛ dora melə soguru wo yalə be, kɪ bɛgə kanbe ya malam ba sugo bara be wā kaka fan re. ²⁵Buwabe, dam ya kanbe puma, n'to soguru da Namba dora puma yalə be u pan u sugo gə yemban, ²⁶Budayalə u da kede numu suwe kan Namba gola wā, gə da u sugo yan nɛ. ²⁷Budayalə u man Namba kɔgənɛ dore u sugo sere, gə nɔmɛ kede, digine giyan wala berari giyan wala kiré dapa, do gə da kede re zarəgə to kee ban. ²⁸Kibegə, buwabe zɛm be ba dam ba kanbe puma n'to ba sugo tuna nɛmiyen.were dee u kɔn puma u dem u sugo ɲuu puma. ²⁹Nɛn kaka muguyan u sugo tuna nɛmiyen zɔma, do u kɔmbugə kede u du u teləmə gərə, n'to soguru ya de Namba kɔgənɛ dora re yalə be, ³⁰Nunuditia ɪ dam u tuna nɛmiyen giyan duku re. ³¹«Kiré yembanu bɔ pawu du u baa do u ni u tanrə u kɔn ban, ba nii fan paba da tuna nɛmiyen betiyan re». ³²Kɪ tɔgɔ fekari wo kɔn de, do mɪ golum soguru wā Namba kɔgənɛ dora re tɔgɔ. ³³Gə fan re zere, ya fan tiytiyan dam ya kanbe puma, n'to ya sugo ɲuu komsəri.kɔn ya kɔgɔ u bara.

Chapter 6

¹Biiyobe, teramā ya luluwa see ke ban nuntire , nunuditiya gā malarā.² « Kōgōm nbaa do n'nii» nii seyarā takā kerigan gōla ke kan bē , ki damā gā dorunre.³ « Budayalā ntāme zulurire do n'na pume dunn tēgan ban.»⁴baabe ya, bam ya biyobe bēne nēnā, do kōbame bē, nuntire maligan do gā tēmsigan wā.⁵Tomebiyobe, yalē nuntena bere wo tēgan biye ban, sogan bē kore, wundugē wā, siñe wo do bēne see tījan wā nto ya lugu Kirisita kore yalā bē. ⁶ Bame tome daa ba sere sēñi, nto yarā pume bē yalē tōgō da jīban laabere, do yarā dame tome nto Kirisita bōgēsārā, ya da Yamba dingō ya bēne see fan wā. ⁷ Dame tome bēne jīdirā wā, nto nuntire ya dee tome , yarā deyagā nēnēn. ⁸ Yarā sulam bē laabē fan , bōgēsārā , zulu tena wā, bē fan paba na ba tōgō darā rē wolugan nunti kan.nuntitena , yaya dame kūrē dāpa ya tome biyo bere yarē , yarā bam bē wōnsun . Yarā sula bē ba nunti do yalē nunti wo domde wararē, do wūrē jikere u gōriya nēn kaka.¹⁰Kī fanrē pomde , seyame panga nunti do u guruma kere kōme panga wā , ¹¹ Seyame Yamba koma wōdirā fan ya ban, bugayalā yarā guru ya zārāgā ya tusu sutana nambara. ¹²Nununditiya, yarā wā bere kēnrī koma bē, Hadama biyo dagā, do bē dame nunti tena do panga tena pēē biyo bē wo dinjōrē karāwutālē, do wuzugōn zōbōndā ke wo domde wararē. ¹³ kūrē yēmbanun, takame Yamba koma kēnrēn wōdārā fan , budayalā yarā guru ya kēnrā koma dēē zōbō dēwuyan , do yarā guruga kī fanrē pomde , yalē zāgarā tāmē¹⁴Zārāgane ya dīn ya tēgan gōnē wā , ya see terinarārē kēnkā yutu ya bōmde . ¹⁵ Zulurire kīwarā jīndā peme petigan ke bē , da ya lalarē.¹⁶ Gā kusu gā fan ban , takame ya mungarī kēnkā tuse yutu , kee wo pa ya guru ya gun sutana lewu kima, fan kī wā.¹⁷Takame sōñe kēnkā bāfulan do wuzugōn kēndērē shīja, kī dam Yamba gōla rē. ¹⁸ Zārāme Yamba wankatā fan wuzugōn kēndē panga wā, zārā do zārā kōgōya budu fan wā, tēgam ya see ban ya see panga kūrē. Zārāme Yamba u laa kēndē waa fan rē .¹⁹Ya zārūn mūjārē , budayalā mī gōluga kēban Yamba pam mūrē madāgan a gōlun kīwarī kēndē tōgō fekarā gā pomusu bēnkulu wā. ²⁰ Kī kīwarī kēndēgārē yēmban mī dame gādārū bīrē kasūrē. Zārāme Yamba bē mī gōlu bēnkulu wā , nto mī zeme bē a gōlu yalā bē.²¹Do bābiyo puma tena nuntire tome bīi munganrī tī Tisike pawu gōlun mī kīwarī fan yala do mī tōgōdā.²² Mī kerimun ya kan kūrē yēmban, budayalā yarā sulu yīlē tōgōdā, do u zuru ya bēne .²³I baa Yamba do ²⁴ī nunti Sogurun Yesu pam bēne zulurī do puma do munganrī ī bābiyobe fan rēn. Bere dee ī nunti Yesu puma, puma kōmiyam zōkē wā, zulurī tāmē fan kan.

Philippians

Chapter 1

¹Mī Paul wā Timothe,soguru rē bogusirī yirī kerime n'garē sēwē yamba laa kēdēwa Philipena rē bere wo soguru Yesu kan,do yamba dōrē rē yikere rē nan wā yamba dōrē rē tome dēruwa. ² I baa yamba wā nūti Yesu rē nēma wā u bezulurī pan yala.³Mī lōgusa ya tōgō kēban,mī sēmē barika yamba rē. ⁴ Mī bēne yidirī dēmē yala jira mī jira fan rē. ⁵ Nunuditiya yari dame mī dēniga laa rē kiwarī yīnē gōla rē,fo dēē dorugi gi kuu dōgu jēgē. ⁶Mī sulume a pomesu bē yamba wērē sigidan tome yalē jērē pagi tīgē giban gi nīi suru fo Yesu rē kūrē dērē dēwuyan.⁷Gi malari bē mī lōgusu ya fan rē tōgō rē bēru,nunuditiyālē tōgō wo mīrē yīmēban yali yoyogo.mī da wo kasugi rē,wala mī wo kiwarī yīnē gōla do gi yikere verima rē,yari dālē mī dēniga laa rē yamba nēma rē. ⁸ Yamba namē mī kasetirī bē ya von wo mī ban yali yoyogo gi malī soguru Yesu rē pīma wā.⁹Mī jirime yamba bē yalē pīma kōgō gi vari sulume kēdē do sogumari yan fan wā. ¹⁰ Budayali yari guru ya sulu tōgō kēdē ya kōgulu.kī daga yari paya da laa bere kōmiyan zarigī fo soguru rē kūrē dēwuyan. ¹¹Yari sumē terinari wā soguruYesu rē panga rē.kīi fan da yamba kōgīnē tōgō rē nōmē kēdē gidi u yirē wo.¹²Mī pīmē bē yari sulame n'gīi,bābiyo,tōgō wo tōgō kērē da mīrē,ki dame kiwarī yīnēdī rē yikere verima yēmēban,gi wo gi lalagē. ¹³ Tusu jaa labē wā laa dipā fan yīi bē mī wo kasugi rē soguru rē yēmēban. ¹⁴ Bābiyo bōgo mūmī bā tēlīmē nūti ban mī kasugi rē liyē yēmēban,bā bēnē dame kuruban parigajina,bā gōku yamba gōla do ditiwuri dēyan bēē.¹⁵Gongōnē dālī dēmē wazu soguru rē tōgō kan kakatarī wā sōsō wā,do dālī ya dēmēgi yidirī wā. ¹⁶ Bē dēmēgi pīma yēmēban,bā sulume bē yamba sēmē kiwarī yidī rē yikere verima kariwa mī ban. ¹⁷ Do dālī gōlūmē soguru rē tōgō sōs wā,bēē dēyangī bā suwē wā. bā mēdēmī bē bā kusumē ka mī zimōrī ban a wo kasugi rē.¹⁸Tōgō dagī! yali wā yali fan,gi dēga suwē wā wala gi dēyanga suwē wā,soguru rē tōgō pagi gōlu.mī dame bēnē yidirī kūrē yēmēban,mī dēmē bēnē yidirī. ¹⁹Nunuditiya mī yīi bē kīi dame mī sogē yēmēban yalē zira do soguru Yesu do wuzugō kēdē panga rē.²⁰Mī tēkīmē dōdē bēnē yidirī wā,mī tēlīmē mūganrī gi ban bē mī da daa kīi fēwu,do mī pa nan bēkulu bēē do wankatī fan,woyan nē do tima rē,a bulugu soguru rē kōgīnē kōgi. ²¹ Nunuditiya mī kan,mī wo woyan nē,gi dame soguru rē,mī tiwū,gi dame yōndu rē.²²Do mī wo woyan nē,ki wōsuga mī tome,mī jēmē a gōru kēē,mī da guru a gōlu kīi. ²³Mī tēlīmē yansarī tōgō nīi kan.mī pīma va tīgē soguru kan dīnī,kūrē bōbō yali yoyogo.²⁴ Do tēlīyigī tuna nēmīyē rē yalē yēmēban.²⁵Mī sulume a pomesu bē mī pa tīgē n'gēgē,a gidi ya fan kan,budayali yari va yikere do ya nan bēnē yidirī mūganrī rē. ²⁶ Yari paya nan sugō kōgīnē tōgō

duru mi tɔgɔ rɛ soguruYesu re mi zimori re yemeban yalɛ bɛnɛ rɛ. ²⁷Yalɛ verima mandigan mali soguru re kiwari yidi wɔ gi da gi bɔ ka-ka fan,budayali mi vaga sime yala wo,mi waga vari wo,mi lugu yalɛ kiwari be yalɛ makari logusɛ betiyan ban,do yari kusume jaa kiwari yidi rɛ koma rɛ bɛnɛsɛ betiyan wɔ muganri rɛ. ²⁸Buwame duu ya zɔgu se ditiwuri ya ban ka-ka wɔ.kii pagi da bɛɛ halikine kaseti re,do gi pagi da yalɛ sogɛ kaseti re,kirɛ lii yamba rɛ. ²⁹Yamba dame n'gara nɛma yala be mugan ya telime soguru ban,ki seyi dagi be zimomi u yemeban yaa. ³⁰Yari na be mi da wo koma kere bɛ,yari yiga be mi wogira baa jɛɛ boro,yaya wo ki koma rɛ duu rɛ.

Chapter 2

¹Mi bene sorari soguru re,mi bene zurori wo pima re,do maligan wuzugo kede re,do yamasogo wuduge,do yamasogo wuduge wo dini, ²Dame ya loguse tiyan ya suru mi bene yidiri re nii.pima betiyan gidi ya fan kan,ya jere da tiyan do ya loguse ya da tiyan.³Buwame ka-ka da kogule benese wo wala sugo bugule wo,do ya fan tisome ya sugo,ya mandan be ya du re jime bo yari. ⁴Yale ka-ka bu logusu u sugo togo seyi re,do ya fan logusame jaa togo re. ⁵Loguse kere da wo soguru re ki loguse gidi yaya re. ⁶Wu da wo yamba mandigan re,wu sugo wo yamba jeme,u wo ki sime zoye ka re.⁷ Do u korume ki u ban u taki boka mandigan,u da hadama bii re du re.u name nene mandigan re, ⁸U tisi u sugo u da kore soguru re,fo gi va dogu tima ban,danwan ban ne tima.⁹Kire yemebanu yamba takiwu dode parigajina.yire kere bo gi dipa fan wo,yamba pami ki wura.¹⁰ Budayali dode wara re tisiri wo tigan biye ban ne tisiri wo tigan biye re lere tisiri fan kuko Yesu re yire re yikere.¹¹ Do duluman fan zirigi gi ban be Yesu dame puti re.pagi dogu nome kede wo baa yamba ban.¹²Kibegi mi pima tena,yari terime ya soge kore wankati fan mi wo ya bene re keban,do wanni yari dame kore soguruwa re gi dagi bo kii,ba mi toga n'gege,dame ya soge togo tome ditiwuri wo tuna siyori wo. ¹³Nunuditia kere dee tome yale jere,gi pee yala guruma ya dee gi digo,ki dame yamba re.¹⁴U dame ka-ka fan u niyi gola wo,do soso dagi. ¹⁵Budayali yari da komiyan zarigi tena pomesari re,yamba biyo zarigi toge be ban,zukuliya tena bene re,do ya koru kanporugan ba bene re n'too lampa koru kanporugan diniyo gire yale be. ¹⁶Varama ba kan woyan gola wo.pagi da mi sugo kogine togo re soguru re dee dewuyan,gi bulugu be mi wo sesi koboro,mi wo tome da koboro.¹⁷Baa mi gerima kurugo,gi biye be ba mi pume liga,gi kusu yale muganri re saraka wo gi tome ban yamba yikere,mi deme bene yidiri kire yemeban,a da bene yidiri ya fan kan. ¹⁸Kibegi yaya dame bene yidiri kire,ya da bene yidiri mi kan.¹⁹Mi telime muganri wo gi ban puti Yesu re be fiyonwu daga mi paa keru Timote yakan,budayali mi suluga ya kiwari keban,mi nan bekulu. ²⁰Wu bitiyan da mi deniga nene mi loguse do mi telime yansari tiriga re. ²¹Baa bere tige be fan re telime yansari ba sugo togo re, ba telime yesiyan soguru re togo re.²²Do yari yii be Timote bulugume u muganri be u dame tome mi kan kiwari yine ne togo tome kan,n'too bii dee tome u baa kan yali be. ²³Kire yemebanu mi suluga daradi,mi telime muganri wo u ban,a keru ki giyan fan re.²⁴ Mi mumi gi ban puti re be fiyonwu daga mi sugo pirime sime yala.²⁵Mi da logusume be mi da jeme a nunu Epafrodite wo yakan,wu dame mi babi do mi wo were deni i dee tome do mi wo were deni i keru koma.yari da kerimu u ku mi togo wosige tisi wo. ²⁶Ya fan re von da wo u ban parigajina.gi kerime u ban parigijina nunuditia yari lugume be u dame vema.²⁷ Gonne,u tuna da toge u ban,u da pimi u tiwu digan,do yamba wudugume u yamasogo,go tige ki ban,gi wudugume miyan yamasogo budayali bene nenima duku bu kusu mi bene nenima ban dutu.²⁸Kire yemebanu mi kiru ya kan lomeban,budayali yari naga wu yale bene yidiri kogo mi bene nenima pagi tara.²⁹ Yari kobamu kede puti re bene yidiri re budu fan wo,ya kogo be labe dipa. ³⁰Nunuditia u da pimi u tiwu soguru re tome ne yemeban.yari da guruyan ya da tome ke mire,wu seme u wuzugo kulu re u ku ki da mire.

Chapter 3

¹Do bee,mi babiyo,dame bene yidiri puti re.a wanri ki tɔgɔdi a keri yala,gi toge kuruban mire,gi pagi pan yala see panga. ²Simame ya sugo visiri re,ya sime ya sugo tɔgɔ zɔbɔ deruwa re,ya sime ya sugo kinkinrin koboro dire. ³Nunuditia yari dame kinkinrin tirisi tena re,yiri bere kɔgɔ yamba u wuzugo kede panga re,i kɔgɔ i sugo soguru Yesu re,do yile telime muganri toge tuna nemiye ban.⁴Gi fan re jere mi kɔmi telime muge giyan tuna nemiye tɔgɔ kan.nɛɛ duku logusuga be telime muge giyan wo u kan tuna nemiye tɔgɔ kan,go mi kan gi da gi bɔɔ wuti. ⁵Mi zume kinikinrin mi lure daa nutɔlu re dewuyan,mi dame Israel budu duku re,Bezamin budugi.mi dame Heburu susugo re.⁶Sariya tɔgɔ kan,mi dame tɔge sene.bɛkulu tɔgɔ kan,mi da jimi yamba labe.terinari yandi kere da wo sariya tɔgɔ kan zarigi da toge mi ban kire tɔgɔ kan. ⁷Do mi da niyi tɔnɔ tɔgɔ kere,mi simi ki bɔnɔ soguru re yemeban. ⁸Gongone,mi sime n'gare tisi fan bɔnɔ re n'gara jɔndu kɔgi re yemeban,soguru Yesu mi puti sulume re yemeban.kire yemebanu mi da bɔnɔ ka-ka fan re a simegi be tatara tisiri,budayali mi nan soqe, ⁹Do mi nan wure.mi terinari yandi kere wo sariya re bɛ,kire nɔme dagi,fo terinari yandi kere niyi soguru kan.ki terinari yandi lime yamba re,gi muganri re panga yemeban.¹⁰ Mi pume kee,nagi,a sulu soguru wo u weɛ re guruma,gi taki mi tere u zimori tɔgɔ re gi da u duu re u tima re, ¹¹Budayali yali wo yali fan miyan guru a woɔ a lii tipa bene re.¹²Go da be mi namegi a zɔku,wala be mi niyi surori.do mi sesime gi pode,budayali mi see panga a nan kii,do soguru Yesu mumi mi kire yemeban u zɔku. ¹³Babiyo,mi simiyɔn be mi sugo naagi a zɔku,do mi demi n'gara tɔgɔ tiyan.mi korume a telime mi pode tisiri re,a kuru a yongo mi yikere tisiri kan. ¹⁴Mi sesime a dɔgu ki saa re dan ban,budayali mi nan ki guruma nanri re jala,ki dame yamba dode wara re komari soguru Yesu re.¹⁵Yiri bere suru wuzugo re,yiri fan logusame beru.loguse duku woga yale bene re du re,yamba pagi bulugu kiya yala. ¹⁶Yali wo yali fan,i dɔgu dan kere niyi,i varame gi mali ki wo.¹⁷Babiyo,ya fan korusame mi.yiri bulugume gi mandigan yala.bere veri gi meli ki mandigan wo,simame bee. ¹⁸Mi gɔlume yala tɔgɔ bogo,mi paa nunu gi ban mi senumu wo wanni,be laa bogo mandigan bulugume be ba dame soguru re dan peka zɔbɔ re.¹⁹ Ba jezire dame halakine re.ba vege komeba dame ba kɔgine kaa re.ba kɔgɔmi ba sugo ki kii tɔgɔ gire.ba logusume n'gara diniyo gire tɔgɔ seyi re.²⁰Yiri mii,yile baa tinyin wo dode wara re.yiri torume i soguru puti soguru Yesu re liye dini u kuu. ²¹U pawu susugu yile sugo tisori re tuna nemiye u dɔɔ u sugo tuna nemiye nɔme kede gire duu re,gi mali u guruma tome dee mandigan wo,u guru u meli ka-ka fan u sugo wo ki guruma kee kan.

Chapter 4

¹Kire yemebanu babiyo pima tena,dame puti wo ya karibure.yale nee von wo miban yali yoyogo.pima tena,yari dame mi bene yidiri sababu do mi nuu dake jala re. ² Mi zirime Evodi wo Sentise be ba dame ba zere tiyan puti re. ³Nuya,mi deniga tii tome deru kore tiyan tii,mi zirime nu be kusu be kanbe.be da dame mi kusuruwa re kiwari yine gola re,do Kieman do be wo mi da tome jakan fan.be fan re yire wanrari wo woyan ne kitabu re.⁴Dame beneyidiri puti re wankati fan.mi nunume gi ban ditiya,dame bene yidiri. ⁵Yale bene zurori sulu labe fan kan.puti wo i tɔgɔ kan. ⁶Yale telime buu yansi ka-ka re,do ka kee wo ka kee re tɔgɔ wo yala,pumame gi yamba kan zira do zira kɔgiya wo barika see wo. ⁷Ki daga,yamba zulugi kere re bɔɔ labe fan re lɔgusedi,ki pagi kɔmebu yale benese wo ya lɔgusedi soguru Yesu re.⁸Ki fan re pode,babiyo,tɔgɔdi kere da gonne re,tɔgɔdi kere meli kɔgine wo,tɔgɔdi kere terinari,tɔgɔdi kere pomesari,tɔgɔdi kere wo yimeban,tɔgɔdi kere yire kede lii,tɔgɔdi kere wo kede,tɔgɔdi kere jeme kɔgine wo,lɔgusame ki tɔgɔdi fan re. ⁹Yari karibidan tɔgɔdi kee ya nan,ya lugugi,ya nan kii mi kan,dame kii.ki daga,zulu tii yamba pagi tige ya kan.¹⁰Mi dame bene yidiri puti re yali yoyogo a nan wanni be yari dume ya telime mii re duruban,gi fan re jere yari da duwime ya telime mii re,do yari wo mandigan nan kii re. ¹¹ Mi wo ki golu mi kan yandi re yemeban,nunuditia mi daga yali wo yali fan,mi korusume kii re gi fo dɔgu mii. ¹²Kane yan woga mi ban,mi yii gi mandigan.mi daga kaa tire,mi yii kiya mandigan.tɔgɔ wo tɔgɔ kere,yaliwo yali fan,n'vɔɔ wo,n'tige yasima re wo,n'da ka tire wo,n'da kan kare wo,mi manrime gi fan wo fo gi dɔgu mi. ¹³Mi guruma dee ka-ka fan soguru re panga re,wure pee mii re panga.¹⁴Gi fan re jere,yari dame tɔgɔ kede ya kusumi mii zimoridi re. ¹⁵Yari Filipena digan yii be mi lli Masedwane re jamana re keban,kiwari yine gola sigidine ban,yamba dora kere da mi deniga tena re mi tantuluma do mi nanri re,ki dame yari seyi re. ¹⁶Baa mi da wo Tesalonike keban,yari kerime mii tɔgɔ wɔsigɛ tisi mii re lese nii. ¹⁷Go da n'too tantuluma dukugi mii pume,gi diki gi mandan yala.¹⁸Mi name a tɔgɔ wɔsigɛ tisi fan,gi dikime gi da gi bɔɔ mii tɔgɔdi,mi vɔme,nunuditia yari kere tisi kee Epafrodite re u kuu pan mii re,mi name gi fan,gi dame saraka kede soge yamba kan,go yimeban wura. ¹⁹ Mi yamba pagi wɔsugu ya fan re tɔgɔ gi mali gi sugo kaa tiyandi wo nɔme kede re soguru Yesu re. ²⁰ I baa yamba nan kɔgine badaa-badaa. Amiina. ²¹Fosame yamba laa kedewa fan tiyi tiyan soguru Yesu re.babiyo be bere wo mii kan n'gege,be fan fosume yari. ²²Yamba laa kedewa fan fosume yari,vatabe bere wo Rome pewu menu. ²³Puti soguru Yesu re nema tige ya fan kan.

Colossians

Chapter 1

¹Mi Paul Yesu re kelu bii Yamba panga re, do mi baabi Timote. ²Yiri kerama ngra sewe Yamba laa ternaraware kolose, yarə bere da baabiyo re muguruwan re soguru re, yile baa Yamba zuluri do u bene zurori tə ya fan kan. ³Yiri sām barka puti soguru Yesu, baa Yamba re wankatə fan yile zəra fan re. ⁴Nunditiya yale muganri soguru Yesu ban, do yarə dee Yamba laa ternarəwa piima yalə be, yiri lugum ki kiwari gə. ⁵Telme muge gɣan kere tundu yala donde wara re. kiwarə yundə re gɔne gola dɔgum gə banzan gə nunu gə se yale yiri ban kire.Ya muganri re dume tundori wo ki telme muge gɣan ban, ⁶Ki kiwarə jində dɔgu Yamba, nto gə dɔgu dɔnyogə ban yalə be gə sum gə dəkə.I degə ya bene re ya yala, kee banuwu yarə lugu Yamba zuluri gɔne wo.⁷I du tom deru Epafra karəbədanmə yarə ki tɔgɔ gə wɔ. wu dam soguru re tom bii re muganrə tire yale yəmban. ⁸Wunzugɔn kende pan piima kee yala be, u golum ki yila.⁹Kire yəmban, u luga ya kiwarə, yiri wo Yamba zəra nii du, yiri zərəm Yamba be gə suu yarə gə dugɔ dɛe re, gə pan yala wuzugɔn kende sogumarə do gə sulum yala. ¹⁰ Budayalı, yale verəma malə Yamba nangə wɔ, do ya da u dugɔ tɔgɔ wankatə fan, ya va yikerre Yamba sulum re.¹¹U nɔme kende pan yala panga, budayalı yarə va yikere betəsiri re. ¹²Seyam barka Yamba re bəpidərə wɔ wu wee pan yala guruma ya na gɣa ya laa ternarwāā rē gɔnə do kamporɲa rē.¹³U sonmə yurə karwutə re panga re, u se yurə u biɓo pūmati re pɛeru re. ¹⁴Yurə juwolɲa gə lı u kan kée dá zunuuu yaafəne rē.¹⁵Soɲurū dam Yamba wee nion ne ziləmé rē nandənarāka fāā rē lullu dooruw. ¹⁶Do wure nandan tisərə fāā, donde waraa re tisərə do tənabiye ban né tisərə, tisə kée see nii wōō kee see nion, pɛert putiyan, putena do panga. Ki fāā nandanmə u kan do uwɔ. ¹⁷U wɔsugum kaaka fāā, tisərə munmə za u ban.¹⁸U dam tunaneməe ju rē, Yamba doree re puti, u dam sīgədəne. Lurarə doru do wee lı təpa bene rē. Budayalı u na yikereyan tɔgɔ fāā rē. ¹⁹Nunditiya, gə dam yumban Yamba re be u surorə fāā gāndə u zere. ²⁰U sem zulu u sugo woo tisə fāā rē bene rē, u biɓo germa panga re dāā pəkaru ban, u se maləna kaaka fāā wōō wure bene rē wure, tənabiye ban ne tisərə do donde waraa re tisərə fāā.²¹Yayaa da dam verwa do zɔguwa re fəra, ya lɔɲse zɔmsərə do ya tɔgɔdaarə zɔmsərəle yəmban. ²²Do wōne, u sem maləna uwɔ laabe fāā bene rē, u biɓo nənjan tunaneməe tēma kan, budayalı u zərəgə yarə bee ternarū, zargə ton bee ban, do yarə koruyan nen ne kɔtɔ u

yikere. ²³Ki fãã rē zere, yarə seam panga ya va yikere muṇarĩ rē, buwan du ya gegələ ya tosu ki kiwarə yin telme muṇe gɲaa ban, yarə lugu kee. Ki kiwarə yundə golum donde waraa re lere tisərə fãã rē, mi Poli dam gə tom dɛɛru rɛ. ²⁴Mi deem benyundərə mu zimorĩ tɔgɔ re yalle yemban. Kee re da soṇunle zimorĩ rē, mi suru gə nii ā sugo tunanemɛɛ rē, wure tunanemɛɛ yemban gə dam Yambadore re. ²⁵Mi dam Yamba doree re tom dɛɛru rɛ, gə malə Yamba doree re tom wɔ̃, Yamba se kee karwa mi ban yalle yemban, budayalı mi gɔlu Yamba gɔlaa gə pomusu. ²⁶Kure biye, ki tɔgɔ fekaru kee re da fekə laabe fãã rē fo fɔra, do gə bugulum gə laa ternarwãã rē wɔ̃nɛ. ²⁷Gə tɔgɔ fekaru re nɔmɛ kende kɔɔgə da kee re buudu gə bɛnɛ rē, gə bugulu Yamba re, Yaamba bugulum ki gə laa ternarwãã rē. Bee soṇurũ wo ya zere, nɔmɛ kende telme muṇe gɲa. ²⁸yurə golum wure tɔgɔ ɪ pen temsəŋa, ɪ karbdan ba fãã sogumarə fãã wɔ̃ budayalı ɪ bugulu laabe fãã tĩtĩɲa Yamba re, gə surorii Krista re. ²⁹Kure yembanu mi dee tom ā kɛrə koma, gə malə soṇunle tom mandəŋa wɔ̃ kee re dee tom mi zere guruma kɔɔ wɔ̃.

Chapter 2

¹Mi kerə koma kəgə kee yalə yəmban, do be fan re wo mi yiko nan dəm, mi piim be yarı sulam ki. ²Budayalı ba bene soru ba fan da tıjan piima ren fo ba nan fandənarı pomsarı surorı bəngo. Budayalı ba sulu Yamba təgə fekari. ³Sogumarı nan, do sulumə nandə re nəndu fan re fekari wo wure zere. ⁴Mi golum ki, budayalı nen kaaka bu guru u ları yarı dandaləma gəla wə. ⁵Ba mi ton ya kan tuna nemiyen ren, mi wuzugən ton ya kan, mi dəm beneyıdıru a nan be yarı dem təgə fan gə malarə re, do yalə muganrı təganrı wo soguru ban, ⁶Yarə terı juti soguru Yesu ban yalə be, yarı varam gra beru. ⁷Yarə tēnga Yesu ban, ntoo tēnzane luro zıju tēja rē gə see jəwdu gra yalə bē, ā va yikere muñarle gə malə yalle karjū naarē wō. Yalle barka see dəkə. ⁸Səman ya sugo budayalı nen kaaka bu yarə mun laabe sogumarē karjū do ba temsəja gəla komburo wo, gə malə laabəe lurunmu do dininogə re təgə wə, ki meləyan sojūnle yangə wə. ⁹Yambayan ne suroriyan tunaneməeyan ne gədarı wure. ¹⁰Wu wo jutiyan do pangayan fāā rē jine, yalle surori tən wure. ¹¹Yarə zūm kēnkērēn wure ya, ki kēnkērēn see wo da nen ne nuu wō, do gə dam tunaneməe təgə tundori Krista kēnkērēn zūwē kan. ¹²Ya tiwu wəw Krista tiwu koyim za kan numu zūwē kan, yarə wəw wu wəm za kan numu zūwē kan ya, nunditiya yarə munmə Yamba gurumaa ban kee wəw u lı təpaa bene rē. ¹³Ya tiwarə da wo təgə zombə wəw ya tunaneməe rē wo zū kēnkērēnyan ne keeban, Yamba sem yarə wəw Krista woyan ne za kan, do u yaafədanmə u təgə zombəgə yla. ¹⁴Sewe kee re da wo yarə kan sariya nenəma yemban, do gə da kērē yurə, Yamba korumə ki dini gə pekə dāā pekaa ban. ¹⁵Yamba zoyim kaaka fāā jitenə do panga tena nuurē gə dā ki t kaaka fāā rē yikere, nunditiya u nam guruma ba ban Krista dāāpekaa re panga re. ¹⁶Kibegə, nen kaaka bu zargə se ya ban zimoo yemban, wala feti re dewujan wala kargə duru walw wūnzunō dēe təgə kan. ¹⁷Ki tıgəgə fāā dam tısərə kee re piri fāā rē zilime rē, fo ki tısərə fāā niim Krista re. ¹⁸Buwan du nen kaaka lalan yarə ya da ya guruma naarū rē guruma na wala u sugo titori gəla niniigee wo wala u malekə kəgne. Ki laabe dəpaa munmə ba telme ba naarē tısərə u kəgən u sugo komburo u Adama biiyan lōjsee wə. ¹⁹U mujyan tunaneməe re juti Krista ban. Tunaneməe fāā munmə za kugə tūwārū wōō yesəlle wure. U niim kəgne Yamba kəgne wō. ²⁰Yarə wəw Krista tiwuga za dininogə re təgə kan, bəkaa yembanu ya terə gə kərja gəlaa ban ntoo yarə dam gə yan ne? ²¹Be bu gə son. Bu gə langə. Bu gə dusu. ²²Ki təgəgə fāā pagə zəku ntəgəwə wəwuge re. Ki dam Adama biyo re kərja gəla re do ba karjuga kan. ²³Ki kərja gəlaa dam sogmarətiyan ne laabe se re, ba kəgne mandəjaa yemban kee re lı laabe re. Do ba sugo tunaneməe zimorī təgə kan, do jəwdu wo gəndə gə kaaka re, gə wo yemban ba tuna neməe rē seyi.

Chapter 3

¹Do, yarə wəw Krista tɔwuga za kan, yarə puŋan donde tisərə, Krista wo dini u gəndə Yamba zulu kan. ²Lɔŋsam donde tisəlle, buwan lɔŋsu tɔŋarɛ tisəlle. ³Yarə tɔwumə, yallə woyadə wəw Krista fekarɔ wo za kan Yamba kan. ⁴Krista dam yallə woyan nɛ. U buɣuluga u sugo keeban, yarə wəw uwəw pa ya buɣulu za nɔmɛ kende rɛ. ⁵Guwan ya tɔŋabiye ban nɛ zəgəgə, kɛrɛ biye, santɛ zimo, digin tɔgɔ, do tɔgɔ zɔmbɔ vɔ do vɔ buudu fāā do ka suyɔn nse, kee da vuwa dɛwuya rɛ. ⁶Kɔ tɔgɔdɛ rɛ pen Yamba bɛnfurusee kɔŋɔ kore duwarɔbiyobe ban. ⁷Yayaa da deem kɔ tɔgɔdɛ fɔrafɔra, doya da verə gra keeban. ⁸Do wɔnɛ yarə duwam kɔ tɔgɔgə, bɛnfuruse woo bɛnɛ zəŋɛ wɔɔ zɛrɛ birin. Tuka wala wunduguyan kii gɔla bu lɔ ya nii rɛ. ⁹Yarə buwan kɔma turu za rɛ, nunditiya yarə korum ya zəgə kɔŋɔgə wəw gə tɔgɔdaaru ya sugo rɛ, ¹⁰ya se zəgə duru ya sugo rɛ, nɛn duruw uwəw wee tɛn u wee duruwan sulumɛ gɔŋgɔnɛ wɔ gə malə u wɔsugulle zilime wɔ. ¹¹Grɛk wəw Yawutu ton dini, wee zɔ kɛnkɛrɛn wɔɔ wee wo zɔ kɛnkɛrɛn ton dini ya, nɛn wee wo karbdan wɔɔ pɔrɔ nɛŋ ton dini, bɔka wəw wee wo u sugo rɛ ton dini, do Krista dam kaaka fāā rɛ dini, u wo kaaka fāā rɛ zɛrɛ. ¹²Yamba gɔraru yarə wɔ, kenduwa, pɔmatena. Kɛrɛ yembanu yarə seam yamasɔgɔ wundugɛ wəw kendɛrɔ wəw tɔgɔ kende wəw sugo tisorɔ woo bɛntɔsərə ya sugo rɛ. ¹³Daam za tɔgɔ bɛntɔsərə. Gə woga duu rɛ zɛrɛ be duu zɔm u taalə, duwan za taalə. Nuti du yarə taalə yalə bɛ, yayaa duan za taalə bɛrɔ dɛ. ¹⁴Gə kusu kɔ fāā ban, u sem pɔma yala, niisurorɔ dɔŋɛ kagə kiwɔ. ¹⁵Krista bɛnɛ zurorii da puti rɛ yallə bɛnɛsere. Kɛrɛ yembanu Yamba kom yarə tunanɛmɛ tɔŋa rɛ. Yarə daam kende suluruwa rɛ. ¹⁶Krista gɔlaa gəndə yallə zɛrɛ gə dəkə. Karbɛnan za ya tɛmɛsə za sogumarɔtiyan fāā wɔɔ Zaburu woo kɔŋɛ nuna wɔɔ Yamba kem nɛ nuna wɔ. Yarə nunam nuna Yamba rɛ ya bɛnɛsɛ fāā wɔ barka see wo. ¹⁷Ka keegə ya dee fāā, gɔla wo, tɔgɔdaaru wo, daam gə fāā Nuti Yesu rɛ yirɛ wo. Ya se barka Bɔ Yamba rɛ wurɛ yemban. ¹⁸Kāābɛ teran ya baraabɛ rɛ, ntoo gə malə Nuti rɛ yalə bɛ. ¹⁹Buwabɛ pɔŋan ya kāābɛ, yarə buwan da zɔmbɔnɛ ba ban. ²⁰Biyobe soŋan ya lulluwaa rɛ kore kaaka fāā rɛ, be kɛrɛ wo yemban Nuti rɛ. ²¹Bāābɛ, buwan ya biyobe tɔɔ, buɔdayalə ba bɛnɛ bu nɛnɔ. ²²Tombiyobe soŋan ya putena bɛ bee rɛ wo tɔŋabiye bɛ rɛ kore kaaka fāā rɛ. Buwan tom da ba sɛrɛ mumo, ntoo yarə pɔm ya tɔgɔ ya da yumban laabɛ rɛ, do yarə daam tom bɛnɛsɛ pomusarə wɔ Nuti rɛ se wundugɛ rɛ. ²³Yarə dee ka kee fāā, daan gə ya bɛnɛsɛ fāā wɔ, ntoo Juti rew yarə dee gə geyɔ nɛn nɛ dagə, ²⁴ya sulu be ya sulu be yarə pa ya takə kɛ Nuti kan gə da ya wolŋa rɛ. Yarə daam tom Nuti Krista rɛ. ²⁵Do nɛŋ wee deyan tɔgɔ terna, kɛrɛ wolŋaa u pɔw na, nunditiya Yamba gɔruyan nɛŋ.

Chapter 4

¹Nutena, munjan ya tombiyobe kende ternarē wō, ya sulu be yayaa kōmā Nuti donde waraa re. ²Tāñan Yamba zera re ya tēn ya se ban kɔ barka see wo. ³Zəran Yamba iyaa re, budayalē gə pan yula mandēñja ɪ gɔlu gə gɔlaa, ɪ gɔlu Krista tɔgɔ fekaru. Kɪ tɔgɔ fekaru re yembanuu mɪ wo kasu re bē. ⁴Zəran Yamba be mɪ gɔlu kɪ gɔlaa gə pomusu, ntoo mɪ zem be ā da gə yalē bē. ⁵Bee re wo da munjūrūwā rē, yarə varan sogumarē wō be tɔgɔ kan. Buwan du wankatu mun yari. ⁶Yallē gɔlaa da nōmē kende wɔ suu fāā, sūrē gēdē gra, budayalɪ ya guru ya sulu laabe fāā rē tombe mandēñja kende. ⁷ɪ bābii pūmati Tisike, Nuti re tombii munjārīñē, mɪ du tom dēeru Nuti re, wu pɔw gɔlu mɪ kiwarē fāā yala. ⁸Mɪ kermə gə yala ngə re yemban, budayalɪ yarə sulu yillē tɔgɔ fāā, do gə zuru ya bēnē. ⁹Mɪ kerm bābii pūmati terna Onesime gə kan. Yallē nēnu. U pɔw gɔlu ngeē tɔgɔ fāā yala. ¹⁰Mɪ du kasubii Arisitarkə fosum yarə. Banabasi re bābii re biibo Marka ya fosum yarə. Ya nam kernə wūrē tɔgɔ kan gə zɔku. U dōngaa ya kan dini, yarə munjanuu kende. ¹¹Zesu wee ba kom be zusitus bē, wuyaa fosum yarə. Yawutwaa bee re da munjūrūwā rē bē, ba laa tɔɔ seyi re da mɪ dāpa tom dēeruwa re gə bē bēnē rē Yamba pēeru re tom ne. Bē zurum mɪ bēnē kɔkɔ. ¹²Krista Yesu bɔka Epafras, wee ya nēñ nē, u fosum yarə. U seem panga Yamba zera re yala. U duyan kūrē nii, budayalɪ yallē niisurori woo ya telmē tisori tēn Yamba dingo fāā rē. ¹³Mɪ dam u kasetati re be lōñse wo wura tentan, yarə wɔɔ Laodise munjūrūwā wōñ Hierapolis re munjūrūwā ya. ¹⁴Lɔgɔtɔɔ pūmati Luk wɔɔ Demas fosum yarə. ¹⁵Fosam Laodise fosuruwaa wɔɔ Nēnfas wɔɔ Yamba doree kee wo u mēenu bē. ¹⁶Ya karbədēnaa nni sēwē, duwan Laodise Yamba doree karbdan gə, sēwē kee pagə lɪ Laodise, yayaa karbdnan gə. ¹⁷Yarə gɔlam Arsipe re be Nuti re tom kee pan wura bē, u du u telmē gra u dagə gə nii suru. ¹⁸Mɪ Poli wērēmā nni foo gɔlaa mɪ sugo nuu wō. Yarə buwan garə be mɪ wo kasu re. Yamba nōmē kende tēn ya kan.

1 Thessalonians

Chapter 1 Mɪ Paul, do Silven do Timote sem ngə sēwē Tesalonike Yamba dore ban, do be wo ba Yamba do junti Yesu Kirisita re. Yamba pam zuluri do benzuluri yalē.

²ɪ sem barka Yamba re ya fan yemban wankatə fan , ɪ gɔlu ya tɔgɔ ɪ zəradərə. ³ɪ munganrɪ bugulum tom darɪ wɔ, yalē puma bugulu tom darɪ kɔɔ wɔ , do yalē telmē munganrɪ wo ɪ junti Yesu Kirisita re yalɪ bē, ɪ lɔgusum kɪ fan re baa Yamba yikere wankatə fan. ⁴ɪ sulum , babiyo puma tena Yamba kan, be Yamba, gɔrum yurɪ gə da u sugo yane, ⁵nununditia ɪ kiwarɪ jində wo dōngu ya bam gɔla seyi wɔ, do gə dōngu ya bam panga wɔ ya Wuzugɔn kende panga wɔ, ɪ sulu kɪ gə pomusu. I da verim yalē beneren yalē jɔndu re yemban yalɪ bē, yarɪ sugo sulum kɪ. ⁶Yarɪ dam yilē na takuruware do junti re na takuruwa ya re, nununditia yarɪ terɪ Yamba gɔla ban ke ban bē, yarɪ zimi kūrē yemban kɔkɔ, baa, yalē bēnē daga yimbam kɔkɔ wuzugɔn kende panga re. ⁷Yarɪ dam kasetə kendiya tenarē Masedwane do Aayi re zamana fan re. ⁸junti re gɔla golum yalē gə pomusu, , Masedwane do Akayi seyi dagə, do yalē munganrɪ Yamba ban, kɪ kiwarɪ golum gɪnan fan. Kūrē yembanun yarɪ wo zem be ɪ gɔlun kūrē tɔgɔ kan. ⁹Yarɪ mun yurɪ yalɪ bē, ba sugo sem ba nii be yarɪ terum Yamba ban do ya kɔgulu wosurɪ ban ya da tom Yamba kende weyan tire. ¹⁰u toru u biibo Yesu u lu domde wararē, Yamba wɔmun u lu tēpa beneren , u somi yurɪ u kuru Yamba benfurugɔn ke piri bēre.

Chapter 2

¹Yarı sugo sulun, babiyo, yile kune yarı kan dini, wo da komboro. ²Ya sulum be yırı zimi, ba bawu yırı Filipe, do kire pomde, Yamba pam yila benkulı ı gurı ı gólun kıwarı yin yala, ba laa dalı da pum yırı ba lalam. ³Lararı wo na yile wazu gólare, binim yam do nanbara ya tom gëra, ⁴do Yamba mandam be gë zem be kıwarı yin karuwa ı bam, kire yembanun ı gôla. ı gólun yam be ı tógô dam yimbam laabe re, do fo Yamba, wu we sulun yile bene see. ⁵Ya sulum be yırı wo lararı gôla gólum layilayi. Wo suru kaka wo feki yırı yare, Yamba sugo gë kasetı. ⁶ı wo kôgune pum nen kaka kam. Yarı kan dagë nen duku kan. Kı fan re pomde, yırı bere da puntire kelun biyore, yırı da gurum ı pum kı kôgune yarı kan. ⁷Do yırile sawurure da wo yale beneren, nto bii nii kômbu u sugo bii yalı be. ⁸kı seyi dagë, yırı da pum yarı kôkô, kı yembanun ı petarı ı pa ı pem kıwarı yinn yala, ba ı wuzugôn wô, nunundıtya, ya gôgô dam yile yimbam kôkô. ⁹Babiyo, yale telume wo yile tom darı do ı zimori tógôdëre, be yırı dam tom jin kusu wuya ban, budayalı ı bun da yale kaka zälere kegi ı wo Yamba kıwarıre gôla yale. ¹⁰Yarı wô Yamba dam yile kasetëre be yile verima tógô wo kende, zarëgë see do terinarı da na fosuruwa ban. ¹¹Ya sulum be ya ı tumı ya fan tegan tegan kan nto Ba tumı u biyo kam yalı be. ı dam yarı wazu ı tisi ya yinsim. ¹²ı sem panga ya bam be ya verima tógô maları Yamba yikere, u wee kom yarı u pëerure do u nômë kende gëre. ¹³Kire yembanun ı see barka Yamba re wankatë fan, kire yembanun, be yırı gólı Yamba yala wankatë ke ban be, yarı lugum gë, ya mum gë nto Yamba gôla. Yarı wo gë nandan be nenen gôla. Gëne Yamba gôla susugo gë. Gë dem tom fosuruware zëre. ¹⁴Babiyo, Yamba dora ke wo Krisita Yesu re Zude zamanare, yarı kire korusuware, nunundıtya Yahutuwa ziim diine fosuruwa yalı be, yarı sugo budugë ya ziim yarı beru. ¹⁵Be Yahutuwa re gun Yesu Krisita, ba gun keluwa, ba dulun yırı ya nômë ba ziim yırı. Kı tógôdë wo da yimbam Yamba re, u dam laabe fanre zôgure. ¹⁶u lelem yırı ı gólun Yamba soge gôla budu dukure, ba tum ba kusu ka ba zunufu ba seyi wankatë fan, do Yamba benfurugôn re niisure piri ba bam. ¹⁷Babiyo, yırı mı denëmi yarı ban wankatë fınön zaa kan, do ı denën yarı wô bene see wo. Yale nêe vôn da wo yırı ban, fo yırı damı ı guruma fan be ı wom yarı kan. ¹⁸Yırı da pımı ı nunun yarı kan diini, mı Paul sugo mandam ge do lese tınan seyi dagë, do Sutana lalam yırı kire. ¹⁹Wule da yile telume mungen gınan do ı benyindële sababu do ı nômë kende bafulan? go da yale ı punti Yesu re yikere u kune wankatë ban la? ²⁰Nweyu, yale da yile bavulan nômë kende do ı benyindërele sababure.

Chapter 3

¹I wo guru i gindā i toru dutun, kure yembanun, i mandam be i tungam i muno Atene ² i keru Timote u va ya kan diini. I baabii do Yamba tom bii do i tom derun dun Krisita re kiwaru jundā re gola re. I keru mun budayali, u guru kusu yari do u pam yala benkulv ya munganri re ³ budayali ya bam siyin wone zimori yemban. Yari sugo sulu be ga mandam be pa i ki zimori. ⁴Ke banun i wo u kan diini, yiri da golun yala be i pa i na zimori. ki ya da beru . ya sulum ki . ⁵Kure yembanun mi da lombam fo mi see kerigan ga va yari bam budayali a sulu ya munganri wo yai. Mi da wudugum be Sutana bam yari besi, do be yale tom bun da komboro. ⁶Wone mi, Timote nunumi u li yale kan u golun kiwaru yun yile yale mjnganri do yale puma re tago. u golun yile be yale loguse bugulum be yile tago wo yale yimbam do ya pum yiri ya na tetam, nto yiri ya pu ya ya na yali be. ⁷Beru ba biyobe , yiri da wo zimori, do zimori kodā fanre , yiri bene see bese yale yimbam ya munganrire yemban. ⁸Wone, yirle seya pangari tingan i junti re, suwe wo i dee weyandā, ⁹ i pa i guru i se barka Yamba re yale gogo kan yali yile benyundari ko yale yemban i Yamba yikere ? ¹⁰Yiri tun i dee zara i panga fan wo jin kusu wuya bam be yiri nam yari i shee wo, do ke wo yale munganrire nii suru , i suru ki. ¹¹I ba Yamba sugo do i junti Yesu re wosugu yile verima yiko ga va yari kanun diini. ¹²I junti pam panga yale pumare ga vari ya wo zaa beneren do ya wo laabe fanre beneren, nto yiri ya pu yari yali be, ¹³ budayali ya bene se da kende, zariga bu see ga ban ga sam Ba Yamba yikere i junti Yesu kune donguga u wo u laa samri fan.

Chapter 4

¹Gə fan babiyo, yarı zem be ya varə yalı be ya tɔgɔ gurun gə da yimban Yamba re , ɪ karəbudam yarı kɪ wɔ. Gɔnɛ , yarı verun beru. Do yırı zərɪm yarı do ɪ temisum yarı ɪ nunti Yesu re tɔgɔ re ya guru va yikere seyi. ²Yırı gɔlun keləgan ke yala be ɪ nunti Yesu re pangare , yarı sulum kɪ. ³Yamba dingɔ yalɛ samari wɔ, be yarı bam saniɲɛ zii. ⁴Yarı fan re tegan tegan gurun ɪ mun ɪ sugo tuna neme samale, do kɔgɔnɛ wɔ. ⁵Yarı bam ya sugo see vɔn tɔgɔre nto budu fosuyam tena de yalı be , be mɪ yam Yamba. ⁶Nen kaka bun ɪ baabi ziim, ngə tɔgɔ yemban, nununditiya nunti wu kɪ tɔgɔdərə zunufu kolure , nto yırı lom ɪ gɔlu yalɛ gə pomusu yalı be. ⁷Yamba wo yırı kom binole yemban, fo samari. ⁸Kɪre yembanun we kenəga ngə karəgɔn ban, ɪ kenian laabe ban, do ɪ keyem Yamba ban , wu we pam ɪ wuzugɔn kende yila. ⁹Nen wo zem be ɪ see səwe yalɛ pɪma tɔgɔ kan, nununditiya yarı sugo karəbudam Yamba kan be yarı dam zaa pɪma. ¹⁰Gɔnɛ, yarı verim beru babiyo fan kanun Masedwane zamanare gɪnan fanre . Do yırı zərɪm yarı babiyo , be yarı sheyam panga kɪre ya va yikere. ¹¹Yarı sheyam panga ya tum zule zaa kan ya guru ya kɔru zaa tɔgɔ yuko, ya da tom ya sugo nunsɪ wo , nto yırı da gɔlun kuruwam yala yalı be. ¹²beru yalı nɛɛ verima tɔgɔ pagə malɪ be fosuyam nɛ see , ya dada nen kaka gələre. ¹³Do, babiyo, be duyin, ɪ pɪyam be bam kaka sulu be tɔgɔ kanun, budayalı ya bun ya yuko nenə nto telum mungen gɪnan tom be kan. ¹⁴Do yırı munga gə ban be Yesu tiwumɪ ɪ wɔɔ, beru ya ɪ mun mɪ gə ban be bee tiwu do ba tɪganrı wo Yesu re , Yamba pa ɪ kun be wɔ ɪ kan. ¹⁵Do yırı gɔlun ke yala gə malɪ nunti re gɔla wɔ, be yırı weyanne tum fo nunti re kune wankatə , ɪ da be laa tɪpa dagə dam fewu. ¹⁶Nununditiya nunti sugo pa ɪ lii domde warare do kore narigan kɔɔ wɔ do malekɪdərə yikere tii kore kɔ, do Yamba tetewulu kore wo. Bere tiwu Krisita re , be pa ba wɔɔ doru. ¹⁷Kɪre pomde, yırı bere weyanne tum , yırı do be payi takə ɪ va zaa wɔ domde warare nunti re tuse gɪnan re watəma zere. Beru ɪ payi tum nunti kan fo kudayi! ¹⁸Yarı tisom zaa yisim kɪ gɔla wɔ.

Chapter 5

¹Babiyo, yurɩ piyam be nen see sɛwɛ yalɛ dɛɛ do wankatɔdɛrɛ tɔgɔ kan, ²nununditiya, yarɩ sugo sulum gɛ pomusu be nunti re bɛɛ pirimi nto buno kuyen ni wɔn yalɩ bɛ. ³Nɛn gɔla be ya: «Zulu, zimori dagɛ,» kɩ wankatɔ wɔ nɛnuma pagɛ ligidom bɛ lombam, nto loku dɛɛ kɔn we tom komboro bɛ yalɩ bɛ, ba da na sogɛ kɩ ban fewu. ⁴Do babiyo, yarɩ tom karɩwutule fo gɛ dɛɛ kunɛ lɛlam yalɛ yine nto bunowu. ⁵Yarɩ fan mɩ dam kampiongan biyore, were biyo. I wo da yin do karɩwuti yannɛ. ⁶Kurɛ yembanun ɩ bam duyin nto dalɩ de ge yalɩ bɛ, do ɩ timam ɩ sere, ɩ tɛlumɛ bun viyin nto shɛma jɩnriwa. ⁷Bere duyin, bɛ duyinmɩ jɩn wo. Bere tɛlumɛ viyin shɛma wɔn, bɛ kɩ jɩn wo. ⁸Yarɩ mɩ bere da wuya laa, ɩ tɛlumɛ ba jɩnsɩ, ɩ dam munganrɩ do pɩma ɩ kɛkɛ jɩtu, sogɛ da ɩ tɛlumɛ mungen gɩnan kɛkɛ banfulan nɛ. ⁹Yamba wo mandam bɛ ɩ nam bɛnfurugɔn, do fo sogɛ, ɩ nunti Yesu Krisita panga rɛ. ¹⁰ɩ we tun yɩlɛ yemban, ba, ɩ weyandɔ, dagɛ ɩ tuwarɩ, yurɩ wɔ wu dem weyan zaa kan. ¹¹Kurɛ yembanun ɩ kusom zaa dɔnku kusu ɩ panga ban, nto yarɩ degɛ yalɩ bɛ. ¹²Babiyo, bɛ dɛɛ tom yalɛ bɛnɛrɛn da ya yikere tenaren nunti rɛ do ba temisɛ yarɩ, yurɩ zɛrum yarɩ bɛ nadɛnam bɛ. ¹³Yarɩ kɔgunam bɛ kɔkɔ ya da bɛ pɩma ba tom nɛ yemban. Zulu gindɔ yalɛ bɛnɛrɛn. ¹⁴Be dɛɛ jasanrɩ dema, yurɩ zɛrum yarɩ babiyo, bɛ yarɩ temisam bɛ. Bere tɛlumɛ jɩnsɩ, pamam bɛ bɛn kulu, ya kusu bɛ kɔmyam panga, ya da sawurɩ laa bɛ fan rɛ tɔgɔ kan. ¹⁵Sigann ya sugo nɛn kaka bun tɔgɔ zɔnbɔ wɔn tɔgɔ zɔnbɔ wɔ, do dulam tɔgɔ kɛndɛ dɛɛ zaa bɛnɛrɛn, yarɩ do laa bɛ fan rɛ bɛnɛrɛn wankatɔ fan. ¹⁶Dam bɛnjɩnn wankatɔ fan. ¹⁷Bam zɛra nii dun. ¹⁸Seyam barka Yamba rɛ kaka fan rɛ, nununditia kɩ dam Yamba dingɔ yalɛ tɔgɔ Yedu Krisita rɛ. ¹⁹Bam wunzugɔn kɛndɛ gun. ²⁰Bam kelu yan da bɔnzɛyi. ²¹Koram kaka fan fɛ kɔtɔ, ke wo kɛndɛ, yarɩ mungan kɩ kɛndɛ. ²²Sigann ya sugo tɔgɔ zɔnbɔ budu fan rɛ dema ban. ²³Zulu tii Yamba sugo sam ya gɩnan fan ɩ do ɩ yanɛ. Yalɛ wunzugɔn, do ya bɛnɛ, do yalɛ tuna nɛmɛ, kɩ fan rɛ dɛnɩga ke nɛnɔyam kɔnbarɩ tum fo nunti Yesu Krisita kunɛ wankatɔ. ²⁴Yalɛ komuru da kore tɩnan tire, wurɛ pa ɩ dagɛ ya. ²⁵Babiyo, zɛram Yamba yɩlɛ. ²⁶Fosam zaa nii mungɛsɛ kɛndɛ wɔ. ²⁷Mɩ zɛrum yarɩ tetam nunti yemban, bɛ ngra sɛwɛ karɩbudam babiyo fan rɛ sere. ²⁸I nunti Yesu Krisita zulurɩ tum ya kan.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Mɩ Paul do Silven do Timote semi ngɛ sɛwɛ Tesalonikena Yamba dore ban, yarɩ bɛ wo ɩ Ba Yamba do ɩ nunti Yesu Krisita rɛ. ²I Ba Yamba do nunti Yesu Krisita pam yala zulurɩ do bɛnzurugɔn. ³Babiyo, ɩ zem bɛ ɩ see barka Yamba rɛ yalɛ yemban wankatɔ fan. Gɛ zemarɩ, nununditiya yalɛ munganrɩ kɔgɔmɩ do yalɛ zaa pɩma ya vemi yikere ya daki. ⁴I gɔlɔm yalɛ yire kɛndɛ Yamba dora bɔngɔ rɛ, nununditiya ba duluga yalɛ pom ba ziim yarɩ yalɩ fan, yarɩ dam kɩ bentɔsɛrɩ, do ya da munganrɩ. ⁵kɩ bugulum bɛ Yamba budugɛ rɛ tɔgɔ terinarɩ. Pa gɛ mandam bɛ yarɩ zem Yamba pɛɛrɩ wɔ, yarɩ ziim ke yembam bɛ. ⁶Gɛ zemarɩ bɛ Yamba terinarɩ wɔ, ɩ ziim bɛ zimi yarɩ ⁷ɩ pam zulu yalɛ yurɩ kan, yarɩ bere ziim bɛrɛ. Kɩ pagɛ da ɩ nunti Yesu buguluga ɩ sugl ɩ lii domde wararɛ ɩ wɔ ɩ panga malɛkɩ dɛ ⁸do liyewu mukarɩ kɔ gɛrɛ wankatɔ ke ban, ɩ kuru zunufu bɛ yam Yamba do ɩ nunti Yesu rɛ kiwarɩ yindɛrɛ kore duwarɩ tena ban. ⁹Bɛ zimori pagɛ da nɛnɛma ke kɔmiyam zɔkɛrɛ. Pa ba diwu ba lii nunti rɛ yikere do ɩ guruma nɛmɛ kɛndɛ grɛ kɩ wankatɔ ban. ¹⁰Kɩ dɛɛrɛ dewuyam, nunti pa ɩ na kɔgune gɛ lii ɩ laa samarɩ kan gɛ da kawune fosuruwa fanrɛ sere. Yarɩ dam bɛ dale, nununditiya yarɩ munmɩ ɩ kasetɛrɩ ban. ¹¹Kɩ yembanun ɩ dem zɛra yalɩ wankatɔ fan bɛ ɩ Yamba mandam bɛ ya zem ɩ konn wo. I zɛrɛm mun bɛ ɩ pa ɩ dingɔ kɛndɛ fan do ɩ munganrɩrɛ tom fanrɛ niisurugɔn do ɩ guruma ¹²budayalɩ ɩ nunti Yesu rɛ yire na kɔgune yalɛ tɔgɛrɛ, yaya na kɔgune ɩ tɔgɛrɛ gɛ malɩ ɩ Yamba do nunti Yesu Krisita zulurɩ wɔ.

Chapter 2

Babiyo, ɪ ɲunti Yesu Krisita kune kanun do ɪ denɛga ya u kan , ɪ zɛrum yari ² be ya bam siin lombam ya zɛm ya telume kelu gola wɔ dagɛ wazu gola wɔ be ɲunti re dɛɛ dɔnga gɛ zɔku, dagɛ sewɛ, ba gɛ gɔlum be mɪ see bɛ.³Yari bam tɛrɪ nɛn kaka lari yari ba gɛ daga yali fan, nɔnɲnditiya kɪ dɛɛ da dɔngu do keyine wɔ da Yamba kemban doru, do be laa zɔnbɔwa wo ba sugo bugulu dɔm, be nenuwa biyobe mɪ. ⁴ Ka wo ka ke kom be Yamba, ka wo ka ke ba fosu, u pa u kerigɛ do u kɔgɔm u gɛ yine, fo ngɛdɛ Yamba dorere zɛrɛ ka u bugulu u sugo be wurɛ da Yamba rɛ. ⁵Yale telume tom gra be, ke banun mɪ wo ya kam , mɪ gɔlum kɪ yale la? ⁶Ke lelem yari wɔnɛ, do u buguyam u sugo ngege wo gɛ wankatɛ pagɛ dɔngu, yari yinn kɪ. ⁷ Ke wo terem tom darɪ wori ba zenge, do kr lelem gɛ, pa gɛ lalam gɛ fo va lii diini.⁸Kɪ wankatɛ wɔ, be laa zɔnbɔwa pa ba bugulu ba sugo, do ɲunti Yesu pa u furu be u sugo nii watɛma wɔ, u nɛnɛ be u kune porigan wɔ. ⁹ Be laa zɔnbɔwa pa ba kun gɛ malɪ Sutana tom darɪ wɔ do kawunɛ budu bongo wo do kasetɛ do tɔgɔ kɔ kɪla wɔ. ¹⁰ do tɔgɔ ke wo terem do larɛgan fan ya, laa nenuwan yemban, nɔnunditiya bo tɛrɪ gɔnɛ ban, ba pu gɛ, ke da pagɛ kun be so.¹¹Kɪrɛ yembanun, Yamba kerun lalun kɔ panga tii ba bam fo ba tɛrɪ kuma ban, ¹² budayali, be wo tɛrɪ gɔnɛ ban, do wo terem yam da bera yimbam, budu da be fan ban. ¹³Babiyo, ɲunti re puruwa, ɪ zɛm be ɪ see barka Yamba rɛ wankatɛ yale yemban , nɔnunditiya, Yamba gɔrɔm yari sogɛ yemban fo fɔrafɔra, Wuzugɔn Kende samale panga wɔ do yale munganrɪ gɔnɛ ban.¹⁴ Yamba komi yari kɪ sogɛrɛ yemban yile kiwarɪ yindɛrɛ kan, bɲdayali yari na ɪ ɲunti Yesu Krisita nɔmɛ kende. ¹⁵ Do babiyo, yale zɛrɛgarɪ tɛm. Yari na temisigan ke ɪ gɔlarɛ dagɛ ɪ sewɛrɛ pangarɛ, mungan kɪ tentam.¹⁶ɪ ɲunti Yesu Krisita sugo do ɪ Ba Yamba we pu yuri pam bentɔsɛrɪ ke kɔmiyan zɔkɛ , do telume mungen yila u zuluri panga rɛ, ¹⁷ ba tisom ya ɲinsim ba pa yala panga tom kende fan do gola kende fan rɛ

Chapter 3

¹Ki fanre pomde babiyo, zaram Yamba yula, budayali nunti re gola seyi ga va yikere ga daki, nto ga dee yale beneren yali be, ²do budayali yiri gurun i na soqe laa zombasi be wo terem ban, nununditiya laa be fan deyam munganri. ³Do nunti dam kore tjan tire, wure pa u kombu yari u kuru Sutana nune. ⁴Yiri see yari kere be, yiri teri ga ban be nunti re yari pa ya da ki, be pa ya tun ya dee ki ya. ⁵nunti se yale benese yiko Yamba puma do Krisita bentasari ban. ⁶Babiyo, i golum yala nga gada kaka nunti Yesu Krisita togo kan be babii we veri tuloru yanne, do ba veri yam ga mali i temisagan wa, yari kogulam ya sugo be ban. ⁷Yari zem be ya take yile nee verima yali be, yari sugo sulum ki, nununditiya yiri wo vari tuloru wo yale beneren ⁸Yiri wo zimo zii nen kaka menun komboro, do yiri dem tom i ziim jin kusu wuya ban, budayali i bun da yali zale. ⁹Go da be ba komiyam dem da ga de, do yiri pum be i bugulun togo yale budayali yari take yile nee verima ¹⁰Nununditiya, ke banun i da wo ya kan, i golum nga yala yoyogo: « Do we teriga u da tom, wu ya bu zimo zii ya fewu » ¹¹I lugum be laa dali wo ya beneren be veri tuloru wo. Ba deyam tom fewu, ba pumdum seyi ka fanre. ¹²Be togo wo beru mi, i golum bera ga da kuruwam nunti Yesu Krisita yire yemban, be u da tom kende u na u zimo. ¹³Yari mi babiyo, ba zim togo kende dema wa ¹⁴Yiri pem yala karigon ke sewe wa, do nee duku wo ga teri ki ban, yari sagan mun, haru wa u tii bun deni kaka fewu, budayali u da kii. ¹⁵Do ki fanre pomde bamun mun nton ya zogu, do temisamun nto ya babi dun. ¹⁶Zulu tii Yamba sugo pam yala zulu wankata fan do mandagan fan wa. nunti tim ya fan kan. ¹⁷Mi Paul sugo nun wanri ya fosugan golare sewe. Beru a weriga, kure yembanun kasete wo mi sewe fan ban. ¹⁸nunti Yesu Krisita zuluri da ya fan kan.

2 Timothy

Chapter 1

¹Mi Paul soguru Yesure kelu bii Yamba dinga pangare, ga male weyandani shiyari wa, ki kere wo soguru Yesure, ²mi semi nga sewe nbam, mi biibo puma ti Timothe. I baa Yamba do i soguru Yesu kirisita pam nna zuluri, do yambasaga do benzuluri. ³Mi seme barika Yambare, mi dee tom ki kere zere porom wo, nto mi turuwa be da yali be. Mi duyam nyire ya kom mi Yamba zurare jin kusu wuya ban. ⁴Mi telame wo nsenumu re, mi pime be a nanu duruwam yoyogo, budayali mi da ben yidari kende. ⁵Mi telame wo nmuganri tiriga gare. Ki munganri da wo ntra Lois re duru, do nniire Unise re, mi pomisari gara be go niyanre. ⁶Kure yembanun mi lgusun nun be ntelame tisiga ban be nna Yamba tantuluma ke lin mi nu tudori kan nban, see ki lewu re nii. ⁷Nununditiya, Yambawo wuduge bene pam yula, fo guruma do puma do sulum bene. ⁸Bu da kii nkoruga kaseti jutire togo kan. Bu da kii miyan togo kan ya, mi wee da u kasu biire. Do taki ngarige giyan zimori kiwari jindari re yembanun ga mali Yamba guruma wa. ⁹Wu we som yiri, u kom yiri i da samari ware, Go da i sugo tom dari yemban, fo u sugo togo mandane yemban, do u zuluri, ki kere pam yila soguru Yesu ngewo dinijo pangani nandan. ¹⁰I Soguru Kirisita Yesu bugulum u zuluri wane, buka yemban wure gun tama panga, u bugulun weyandani gonriyan ne poriganre kiwari jindani wa. ¹¹Ki kiwari jindani yembanun mi dam wajuderu, kelu bii do karisamba re. ¹²Kure yembanun mi niimi zimori ki togodare, do mi deyam kii kure, nununditiya, mi mum we ban be, mi jin ki. Mi see kere karuwa u bam, mi munni ga ban be guruma wo u wa u kobuga fo va dongu zenzire dee wanyan. ¹³Mi golum gola pomisari ke nna be, kobu ki gola re dapa munganri do puma ki kere Yesu Kirisita re. ¹⁴Tisi kenya kere kariwa see nban, kobu ki wunzugon kende panga wa, ki kere gadaruwo u zere. ¹⁵Njin be Asi na fan dum mi, ba dali dam Figele do Hermogene laa be. ¹⁶nunti wudugu Onesifore menuna yambasaga, nununditiya u zurum mi bene togo bogore Kii wo u da mi kasu zuwien togo kan. ¹⁷Do u dongu Rome kee ban, u pumi, mi giyan kende fo u namu. ¹⁸nunti pam nna yambasaga wuduge nunti kan zenzire dee wanyam, u wosugun mi togo tisi bongo ke wo ke banun a wo Efese, njin ki ga ba laa be fan.

Chapter 2

¹Kire yembanun , mɪ biibɔ da benkulɔ zuluri ke wo Yesu re be, ² Nun lugu tɔbɔ bɔngo ke mɪ niiban , kasetɪ bɔngo sere, see kire karuwa laa dɛpa munganrɪ tena bam, be bere pam ba gurun ba karɪbɔdam laa dɛpa. ³Takɪ ntere zimori tɔgɔdɛrɛ , nto Sogurun Yesu re sɔdɔga kende wu. ⁴Nen we wo sɔdasɪ yanɛ tom, ɪ lɔgusɛyam dinɪpore tɔgɔrɛ, ɪ punga be ɪ dingɔ da yinbam ɪ nuntire, ⁵ We zunga dagɔdam za sare, ɪ niyɔn wolugan fo ɪ dagɔ gɛ malɪ . ⁶Kɔsuru we de tom kɔ, wurɛ zɛm be ɪ na ɪ tere gɛ lɪ ɪ simore, ⁷ Mɪ gɔlɔ ke be, lɔgusu kire, nunundɛtiya nunti pawu ɲ paana sogumari nguru sulu gɛ fan. ⁸Dun ntɛlɛmɛ Sogurun Yesu re, Dawuda budugɔ. ɪ wɔmɪ ɪ lin tɛpa bɛnɛrɛn gɛ malɪ mɪ kiwari ɲindɛ gɔla wɔ. ⁹ Kɪ kiwari ɲindɛrɛ gɔla yembanun , mɪ wo zimori re fo ba din mɪ kekɪ zɔgɔrɔ wɔ nto tɔgɔ zɔnbɔ dɛrun, do Yamba gɔla rɛ dinyari dagɔ. ¹⁰ Kire pam mɪ de bentɔsɪrɪ tɔgɔ fan rɛ Yamba gɔrarɛrɛ yemban, budayalɪ sogɛ kere wo Soguru Yewu Kirisita rɛ, biya na kɪ do nɔmɛ kende kere kɔmiyan zɔkɛ wɔ ¹¹Ngira gɔla pomisari be ya:«Yiri wɔ soguru tiwumɪ za kan, be yiri wɔ wu payi tim weyanɛ za kan ya. ¹² do ɪ dega bentɔsɪrɪ foo zɛnzirɛ dɛɛ, ɪ payi gindɛ pɛrirɛ ɪ kan, do yiri tɔnruga wu, wu pawu ɪ tɔnrɪ yiri. ¹³ Do yiri woga da kore tiɲan tenaren , wu timɪ kore tiɲan tire , ɪ guruyam ɪ tɔnrɪ ɪ sugo kore.» ¹⁴Tisi labɛ tɛlɛmɛ kɪ tɔgɔdɛ rɛ , ngɔlɔ bɛra kakata be Yamba yikere ba bam sɔsɔ da gɔladɛrɛ, kɪ wɔsuguyam kaka fo gɛ luguru wa lare. ¹⁵ Se panga ngurun nbugulu nsugo Yamba rɛ nto tom dɛru we na yirɛ kende , do kii tɔgɔ ton gɛra , ɪ kɔgulum gɔnɛ gɔla mandɛgan kende wɔ ¹⁶Sumi nsugo dinɪpore gɔla kɔnboro dire gɔlare, nununditiya, gɛ gɔlɔ wa vemi yikere ba wudugu yam Yamba see. ¹⁷ Kɪ gɔla dɛ kum nto nɛmɛ tiwari. Be laa be dalɪ dam Himɛnɛ do Filetɛ rɛ. ¹⁸ Be kɔgulu ba lin gɔnɛ rɛn do ba see tɛpa wuwa gɛ zɔkɔ, ba nɛnum laa dalɪ rɛ munganrɪ. ¹⁹Kɪ fan rɛ, Yamba tundu ke dime be, gɛ zɛgarɪ tɛm , gɛ wanrɪm gɛ ban be:« nunti ɲin ɪ sugo yandɛ.» do be ya :«Nen wɔ nen we kom nunti re yirɛ, ɪ tin lin tɔgɔ kere wo terene. ²⁰ Dore kɔ zɛrɛ wɔndi fan dagɔ kɛsɛrɪ do sanum, do desi do tenn work ya, dalɪ demi kɔgune yemban dalɪ ya demi tom zɔnbɔ yemban. ²¹ Do nen dunku semiga ɪ sugo kɪ tɔgɔdɛ rɛ, ɪ pawu da tom dɛ kende wogurɛ, ɪ tundum Yamba rɛ ɪ sam ɪ pawu da tɔgɔ wɔsugɛ wɔngurɛ nunti re , gɛ petari wori tom kende fan rɛ yemban. ²²Sesi babiri yanɛ vɔn tisi re yikere, bere zɛrɪ nunti bɛnɛsɛ pomisari wɔ, nun wɔ be pum terinari, do munganrɪ, do puma, do zulu , ²³ Do kanyam kɔmiyan sogumari sɔsɔ kɔnboro ban, nun ɲin be kɪ zim koma. ²⁴ɲunti re tome bii wo zɛm be ɪ da koma pumuru rɛ, ɪ da bɛnɛ zurori tire labɛ fan rɛ, nkarɪbudam labɛ gɛ malɪ, nda bentɔsɪrɪ. ²⁵ nsawurɪ karɪbudam sɔsɔ seruwa, yala Yamba da lɔgusɛ bɛnɛsɛ pam bɛra , budayalɪ ba guru ba sulu gɔnɛ. ²⁶ ba na sogumari ba lin Sutana tanwusrirɛ .Kɪ we da mun be gɛ tudu ɪ dingɔ dɛrɛ.

Chapter 3

¹Sulun be zenzire dere dewu yam, wankatı kulu pagə da. ² Labə pa ba tum ba sugo dingə kan, nafolo vən tena, yire nenunwa, sugo bugule tena, Yamba yire nenunwa, luluwa kore tənluwa re, yam demə tena, bere wudugu yam Yamba see. ³ Laa kakata wa, bere wudubu yam Yambasəgə, yire nenunwa, bere guruyam ba mum ba sugo, ba piyam laa kenduwa təgə, ⁴ Zambu deruwa, sugo dingə deruwa, do ba sori sugo bugule wə, deniga təgə wo bera yimbam gə bə Yamba təgə. ⁵ Bere dulu Yamba kem tuloru wo, do ba kayam u guruma ban. Kəgulu nlii bə laabə pomde. ⁶ Ba dalı zunwimı dora dərə ba bəsı kam bere kəmiyam sogumarı. Bə kam bə mı, bə bo zunufure, ba dulu vən tisi bəngə pomde. ⁷ Ba keribədəmi wankatə fan, do ba guruyam ba kəlu gəne ba sulu. ⁸ Zanes do Zambres see Musa səsə yalı bə, bə laabə ya sem gəne səsə bəru də. Ba təlume lararı, ba kayam munganrı re təgə kan, ⁹ Do ba da va yikere, nūnunditiya, ba kəmiyam sogumarı pagə bugulu poriganre laabə fanre yikere nto Zanes do Zambres yandə bugulu yalı bə. ¹⁰ Nun mı, nūn dulun mı, mı karıgən, do mı verima mandəgan, do mı təgə mandənarı, do mı munganrı, do mı bəntəsəri, do mı pıma, do mı panga sheyarı, ¹¹ do mı zimori təgədə fan re. Zimori kere da mure Antiose do Ikone do Lisitre?, nūn sulun kı? Mı dam kı zimori kəgə bəntəsəri, do pūnti somə mı u kuru kı fan re. ¹² Do, bere pı ba va Yamba yikere wudugə wə Yesu Kirisita re, pa ba dulu bə fan ba zim bə. ¹³ Do laa zənbəsırı wə bəla niniige tena pa da zənbəri gə va yikere, pa ba ları dalı, ba sugo lararı. ¹⁴ Nun mı, nkaribədam təgə kere sulu bə gəne gə, nmakarı tum kı ban, Nsulum bə karibədam bə, kı təgədə re. ¹⁵ Nsulu kitabu kəndəwa fo ke banun nwo fiɲɔnwu, kure gurun gə pem sogumarı n nan, budayalı n nan sənge munganrı wə, kı ke wo Yesu Kirisita re. ¹⁶ Nununditiya, kitabu re gəla fan dam gə wanluwa re zere Yamba nii fusarı wə, do ɲɔndu wo gə karıgən, do kərə gəla terine wo, do gə temisəgan yemban gəne zere. ¹⁷ Budayalı Yamba nenen nii suru, u gurun da tom kəndə fan.

Chapter 4

¹Mi golum nna gə da kuruwam Yamba do Yesu Kirisita yikere, wu we pawu u bududam laa wowa do laa tɔpa , do Kirisita kune wɔ u pɛrɛ yemban ² Be gɔlun Yamba gɔla nsee panga kiwɔ wankatɔ kere malɔ do wankatɔ kere wo malɔ rɛ, bugulun ba tɔgɔ gə bra kɔtɔ kore wo, u temisɔ be do nkarubudam be bentɔsɛrɔ fan wɔ. ³Nununditiya, wankatɔ duku pirimi , laabe da tɛrɔ karigɔn tɔrɔga ban dugu, do malɔ ba sugo wɔn, pa ba pum karisamba bongo ba sugore be kanun pa ba see zune ba dingɔ tɔgɔ wɔ,

⁴ Pa ba kɔgulu ba zune ba kɔru gɔnɛ ban, do ba dulun makɔ gɔla. ⁵ Nun mɔ, da nɛn were terem tɔgɔ fan rɛ, nda zimorile bentɔsɛrɔ, nda kiwarɔ jinne wazu, nda ntom fan gə nii suru ⁶Mumɔ , mɔ dam nto saraga korarɔ, mɔ verima dɔnga gə zɔku. ⁷ Mɔ kerum koma kende, mɔ dam dagɔdam zaa saa zɔku, mɔ kɔmbum munganrɔ. ⁸ Do wɔnɛ , terinarurɛ pɛɛ bafulan nɛ tundori muren, junti, buduti we terem, pawu u pagɔ muren kɔ dɛrɛ dɛwuyam, mɔ tɔjan dagɔ, be fan dee u bugularɔ puma, be fan pa ba na ba yam. ⁹Se panga nkun mɔ kan lomban ngege. ¹⁰ Demas kɔgulun mɔ ban, nununditiya ngra dinijɔ tɔgɔ da munra yimban. u vam Tesalonike. Kresan vam Galasi rɛ zamanaren, Tite vam Dalmasi. ¹¹Luka bee tɔjan vo mɔ kan ngege. ¹² npirigo , kɔmbu Marka nkan kɔn, nununditia pa u guru u kusu mɔ a tom nɛ. Mɔ kerum Tisike u va Efese. ¹³ Mɔ dun forigia ke Karpus re nune Troas, npiriga ke ban, kɔmbum bɛ nkɔn, do Yamba sewa. Mɔ pum Yamba sewɛ gɔluwa bɛ bɔ ke tum. ¹⁴Zembɔ Aleksandre dam tɔgɔ zɔmbɔ bongo muren. junti pa wu u wɔn wu gə malɔ u tɔgɔ darɔ wɔ. ¹⁵ Niyan sum nsugo u wɔ , nununditia u see mɔ gɔla sɔsɔ kɔkɔ. ¹⁶ Mɔ, kusuna sugo ke ban , nɛn kaka wo tɛrɔ u kusu mɔ kirɛ. Ban fan dum mɔ. Yamba bu kɔ da talɔ ba jine. ¹⁷Do junti kusum mɔ , u pam muren panga budayalɔ mɔ da wazu gə nii suru , do bere yan Yamba fan lugu gə. Mɔ som a lun yara niire. ¹⁸ junti pa wu u somi tɔgɔdɛ fanrɛ, u zoyi mɔ u see u domde wararɛ pɛrɛrɛ, .Nɔmɛ kende da u yire kan kudayɔ. Amiina! ¹⁹Fosun Prisiye do Akilas, do Onesifɔrɛ mɛgɔrɛ laa. ²⁰ Erasite tɛmɔ Kɔrente. Mɔ dum Trofime Mile, nununditia u da tom kende. ²¹ Se manga nkun lomban ngege wo warɔ pagɔ dɔngu. Ubulus fosun nun, do Pudans, do Klodiya do u babiyobe be tum fan. ²² junti tum nkam. Yamba zulurɔ da ɪ kam.

Titus

Chapter 1

¹Mi Poli Yamba bɔka do Yesu Kirisita kelu bii, mɔ semi a dɔngu Yamba laa gɔrari wɔ muganri ban do gɔnɛn sulumɛ ke meli Yamba se wundugɛ wɔ, ²do tentan Yan ke kɔmiyan zɔkɛ muganri da ya zɛrɛ. Yamba ke turuyan kima, u semi weyandi ke kɔmiyan zɔkɛ yala ngewo diniyon pagi wɔsugu. ³U bugulume u gɔla wankatɔ ke Mali, u se wajurɛ karuwa mɔ ban gi mali Yunti Yamba kerigan gɔla wɔ. ⁴Mi semi nge sɛwɛ n'na Tite nun we da mɔ bii sugorɛ i dɛname muganrirɛ keme ban: I ba Yamba do i sogurun Yesu payila zulu, do tɛlimɛn tisorɔ. ⁵Mi dunun Ciritɛ but da yali tɔgɔ ke yiko ngɛmɛ be nkoru, korugi yiko kɛndɛ, tundu kɛmbɔgɔ za fanrɛ Yamba dorerɛ nto mɔ gɔlu n'na yali bɛ. ⁶Kɛmbɔgɔ we kɔmiyan zarigi, Kɔn tiyan ti, u biyo da muganri tenarɛn, ba yirɛ bu kome tɔgɔ zɔnbɔ do kakala yanɛn, ba korɛ duwalɛ ye ban. ⁷ Yamba dorerɛ nii mugunru wurɛ wo Yamba dorerɛ yikerɛ. Tulɛyigi u da nɛn we kɔmiyan zarigi, u bu da dingɔ darilɛ, u bɛnɛ bu furu lomban, u bu sima yun, dagi nɛn kɛwun, dagi yɔndu pugulɛ. ⁸U da veru bɔnlurɛ tɔgɔ kɛndɛ pinru, u da sogumari tirɛ, terina, Yamba se wunduguru, do we guru u sugo. ⁹ U tanrin karigɔn kɛndɛ ban nto gi bugulu yali be, bu da yali u temisi nɛn gi mali gɔnɛn gɔla karigiw on. U zɔnku gɔla sɔsɔ serurɛ nii ban. ¹⁰Laa kɛnuwa bongo wori be leri laabɛ ba tatara gɔla wɔ, ba bongo dame yawutu na be tubudome. ¹¹Ba nii zɛmɛ be gi Kari. Ba lerimi mɛn dukurɛ laa fan, ba keribidemi laa be ke wo zɛmɛ gɔla wɔ kɛsɛlɛn ye ban. ¹²Ciritena kelu tiyan gɔlume be ciritena kima tuluwa bɔ wankatɔ fan yara zɔnbɔ dɛnbɔ viveyan tiwu. ¹³ Ki gɔla gɔnɛn, kirɛ ye ban kɔru ba kɔrɔ tentame do ba va yikerɛ muganri wɔn. ¹⁴Ba, bame yawutuna tereme do laa be gɔla dunlu, bɛ be dun gɔnɛn keme. ¹⁵Kaaka fanrɛ terinari laa pomisaruwa kame. Do Kaka tome kɛndɛ fosuyame ti viveyan tirɛ serɛ, ba tɛlimɛn would ba bɛnɛ se binori. ¹⁶ Ba se ba yin Yamba do ba keyeme Yamba ban, tɔgɔ darilɛ, zunufu tena bɛ, ba guruyan ba da tɔgɔ kɛndɛ kaaka.

Chapter 2

¹Numi, karibudan laa bè kèndè. ² Gôlun be kènbuguwa dami sugo muguwan laa tenuwanrè, sogumari tena ba va yikeré, pinma, do mугanri do bèntôsuri. ³Gôlu be kan kènbuguwarè verima Mali, ba bu da yiré nènuwanrè, dagi sima yunriwanrè do ba pagame temisigan kèndè. ⁴ Ba pagami temisigan kanbèrè, be ba pinyan ba bara bè do ba biyobé. ⁵ I dami kan sogumari tena samalèn, ya mègèrè tone,ba wudugu yambas go,ba mali ba bara bè wô do ba bu Yamba yiré nèni. ⁶Temisi biyobé ba da sogumari tenarè. ⁷ Nun sugo ya da tôgô kèndè kaseti. Karibudame laa bè pomisari, do suwè wô, ⁸ gôlu kèndè ke da da sôsô, n'sôsô seru da kii, u bu tôgô zônbo na u gôlu nban ⁹Temisi tome details, ba mun ba Yuntiré gôla ban, ba da u dingô ka fanrè, ba bu da sôsô seruwarè, ¹⁰ ba bu wônru, do ba da mугanri kaaka fanrè. Do ba kôgôn i sogurun Yamba gôla kaaka fanrè. ¹¹Yamba zuluri bugulume, laa bè fanrè sogé ye ban. ¹² Ki zuluri bugulumi be i kayinami be wuduyame Yamba se do i kayame diniyoré von zônbo ban, i vari nge wankatirè sogumari do tèlimèn tisoro wo, do terinari, do Yamba se wudugèn wô, ¹³Do Yamba kô, Yesu Kirisita nônmen kèndè, u bugulu ke kigi i tèlimèn mugèn giyan i toru dosu wô. ¹⁴Yesu Kirisita pami u sugo i ye ban, bu da yali u some yiri tôgô zônbo fan ban u same dun u da u sugo yanè, u se panga tôgô kèndè dèrè ¹⁵Bugulu bè , do n'temisi bè, n'koru ba kôrô yuntiyane panga fan wôn, do nèn kaaka bunu pawugidan .

Chapter 3

¹Tisi ba tɛlimɛn, be ba malami panga wɔ̄,do ba somi Yuntirɛ Kore,do ba peti tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ dɛn. ²Ba bu zɔ̄nbɔ̄ gɔ̄lu nɛn ban, ba ban da koma kɛnluwarɛ, ba da sawuri ba tisi ba tɛlimɛn laa fan kan. ³Fɔ̄ra, i da kɔ̄miyan sogumari, i sogiyan gɔ̄la, laa larari, do diniyorɛ vɔ̄n, do gi dɛniga bɔ̄karɛ, i da verimi tɔ̄gɔ̄ zɔ̄nbɔ̄, do se bɔ̄nɔ̄ wɔ̄ i da zɛmi zɔ̄ma wɔ̄n, i da mun za zɔ̄ma ya. ⁴Do sogurun Yamba tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ pinma ke wɔ̄ laabɛ kan bugulume gi sugo gi some yiri. ⁵I sugo tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ ye ban dagi dɛ, u sugo yambasɔ̄gɔ̄ wudugɛn ye banu, luru duruwami same do wugugɔ̄n kɛndɛ duruyan ye ban. ⁶U tisimi Wugugɔ̄n kɛndɛ yiri ban gi diki Soguru Yesu Kirisita pangarɛ. ⁷Do gɔ̄nɛn pami yila u zulurirɛ pangarɛ, do ina weyandi ke kɔ̄miyan zɔ̄kɛ do mugarri wo ke ban. ⁸Ki gɔ̄larɛ pomisari, mi pinmi be gɔ̄lugi Bera, yoyogo, bun da yali be ba mungi ban, ba se tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ dɛn tone. ki tɔ̄gɔ̄gi wo kɛndɛ, laa bɛ nigira yɔ̄ndu. ⁹Simin n'sugo, tatara bojugan, do budun gɔ̄la, koma, do sɔ̄sɔ̄, tɔ̄gɔ̄ ke kɔ̄miyan tɔ̄nɔ̄ ban. ¹⁰We se kɔ̄gulɛ dorɛrɛ, temisun lesɛ nin, n'gagawu dura. ¹¹N'yin be u ti larimi u dun keme.U wo zunufu dɛrɛ. U se zarigi u sugo ban. ¹²Mi seganu Artemasi dagi Tychique, lomi n'ban nkun mi min Nicopolis, a korimi pa taki wankati din. ¹³Se panga n'kusu karasaba Zenas do Apollos ba keme verimarɛ, do ba pin ke ba nagi. ¹⁴I laa bɛ ya korusu tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ dɛn, do ba guru ba wɔ̄sugu nɛn dukurɛ tɔ̄gɔ̄, ba bu da laa be kɔ̄miyan tɔ̄nɔ̄. ¹⁵Be wo mi kame n'gegɛ ya fosunu. Be den yirin pinma muganrirɛ kemiban.Yamba zuluri time ya fan kan.

Philemon

Chapter 1

¹Mi Poli Kirisita Yesurɛ kasubi do babibɔ̄ Timote, i semi nge sɛwɛ dun tome dayiru Filemonrɛ, ²do i babikɔ̄n Afiya do i kusuru ti komarɛ Arsipe do Yamba dorɛ ke dɛni n'mɛnu. ³I ba Yamba do i Yunti Yesu Kirisita pami zuluri do bɛnɛ zulori yala. ⁴Mi semi barika a ba Yambarɛ wankati fan, do a zirina Yamba a zira fanrɛ, ⁵bu ka ye banun npin Yamba laa kɛnduwa yali bɛ ,do n'mun Yunti Yesu ba yali mi lugumi gi kiwari. ⁶Mi zirimi Yamba be dɛniga ke i wɔ̄ n'nɛn bɛnɛrɛ, gi va yikerɛ gi da biyo, do ke wo ke wo kɛndɛ da i yanɛ Kirisitarɛ, nsulugi n'suru. ⁷Mi babibɔ̄, mi nami bɛnyin kɔ̄ do tɛlimɛn tiso kɔ̄ n'pinma ye ban,ditiya ntisimi Yambarɛ laa kɛnduwa bɛnɛ. ⁸Kirɛ ye banu , do a nami guruma Kirisitarɛ ke pa gi guru mi senu tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ darɛ, ⁹ki wɔ̄ gi duru wɔ̄ mi pinmi ka dali a ziri nkan i bɛnɛrɛ pinma ye ban. mi Poli ziri nɔ̄n, mi da kɛbɔ̄gɔ̄rɛ,ki sɛyi dagi, mi da Yesu Kirisita kasubi wɔ̄nɛ. ¹⁰Mi zirimi nɔ̄n a bibɔ̄ Onɛsinɛ tɔ̄gɔ̄ kan, a lurun we a wo kasugirɛ ke ban. ¹¹U da kɔ̄miyan tɔ̄nɔ̄ n'na fɔ̄ra, do wɔ̄nɛ u wɔ̄sugimi ntɔ̄gɔ̄. ¹²A semu n'na wɔ̄nɛ, u we da mi tuna nɛmɛ dukun. ¹³Mi da pinmi be a kan ke banun a wo kasugirɛ kiwari yinɛ ye ban, u da mirɛ n'yɔ̄ngɔ̄nrɛ. ¹⁴Do mi da pinyan be a da ka u tɔ̄gɔ̄ kan, do nwo tɛri ke ban , do ndɛ tɔ̄gɔ̄ kɛndɛ gi ke bɛ mirɛ gi bu da panga wɔ̄ do gi da dingɔ̄ wɔ̄. ¹⁵Gi bun ga gurun gi da kirɛ ye banun u kɔ̄lu nban u da wankati fiɛn, bu da yali n'nawu nkan wankati fanrɛ. ¹⁶U dada bɔ̄karɛ do pawu ɔ̄nda u bɔ̄ bɔ̄ka. Babibɔ̄ pinima tiwu Karisitarɛ. U tɔ̄gɔ̄ wo mirɛ ye ba ,do u tɔ̄gɔ̄ zɛmi be gi da yin ban gi da g bɔ̄ mi ,tunanɛmɛrɛ do Yuntirɛ. ¹⁷Ki ye ban n'ndenigami ndeniga ti, bɔ̄lu nto nbɔ̄lu mi yali bɛ. ¹⁸U daga nun zambu ka dukurɛ ,ngime wo u ban, segi mi pinɛ. ¹⁹Mi poli wenrimi ngi a sugo nun wɔ̄n, be pa wɔ̄nnun .Ki fanrɛ zɛrɛ, mi pinan be a gɔ̄lu n'na be mi gime nban, ki g n'sugo wo. ²⁰Nyewu,mi babibɔ̄, mi zirinun, kusu mi Yuntirɛ ye ban. Zuru mi bɛnɛ Kirisitarɛ. ²¹Mi sulumi gi pomusu be mi piji ke nkan ,be pan ndagi. Kirɛ ye banun mi se nge sɛwɛ a sena. Mi sulumi be npa ndagi gipɔ̄ru mi gɔ̄lu ke be. ²²Peti dorɛ dukun mijarɛ, do go mi tɛlɛmirɛ be mi pa nunun ya kan Yamba zira pangarɛ. ²³Epafras fosu nun,u we da mi dun kasubi Yesu Kirisitarɛ. ²⁴Mi dipa tome dariwa Marka, do Arisitarke, do Demas,Luka ya fosu nun. ²⁵I Yunti Yesu Kirisita zuluri da ya kan.

Hebrews

Chapter 1

¹Yamda gɔ̄lume i turuwabe kan kan kɔ̄ɔ̄n wankati bɔ̄ngo ree do mandigan bɔ̄ngo wo keluware nin bam, ²do u gɔ̄lume i kan nni zɛnzirɛ dɛrɛ tɔ̄gɔ̄ u bibɔ̄ rɛ ni ban.Yamba tundumu u da tisiri fanrɛ ciɛn takirurɛ. U wɔ̄sugume diniɔ̄gi gi fan u nunrɛ panga rɛ. ³Yamba nɔ̄mɛ kɛndɛ mungari wu wo, do u yamba yandirɛ zilme. U duyime tisiri fan mun za a guruma gɔ̄la rɛ panga rɛ. U sami zunufudi fan u zɔ̄ku keeban, u gindime kogɛ ko ti yamba zulu kan donde wararɛgiɛn kɔ̄giya rɛ. ⁴U na yirɛ ke yamba kan, gi bɔ̄ malekidi rɛ yirɛ, u sugo ya bɔ̄ malekidi beru dɛ. ⁵Yamba maleke kegirɛw gi gɔ̄lu dom be : «Mi biibɔ̄w nɔ̄wɔ̄n, mi lurume nun zɛngɛ? » Maleki kɛrɛ tɔ̄gɔ̄ kanun gi gɔ̄lu ditiya be:«Mi pa da u baa rɛ, u pa u da mi biibɔ̄ rɛ. ⁶Do Yamba kɛri wu biibɔ̄ doruw rɛ lurari diniɔ̄gi gi rɛ keban, u sɛe ya:«

Yamba malekidi fan kogon wu»⁷ U golu ke malekidi re tɔgo kan, nangi be ya:« u demi u malekidi wo watima ui dee u tome deruwa wo lewu mukari.»⁸Do Yamba goluu biibow reu tɔgo kaln be ya:« Nun Yamba, npegogi pagi tinm kudayi. Terinari bure nperi re bure wo. ⁹ Terinari tɔgo wo nna njimban haali, zombori tɔgo zombo fewu. Kire yemvbanun Yamba , nne Yamb a mii u tongonmi benyin kore nuwan nban, u pan zirige ginja nna ke bo ndeniga tena fan re yan.»¹⁰U see ditiya be ya :« Nun re njunti re se tingan bee re dime fora fora. Nsugo nusi re wosugu donde wara. ¹¹ Ki pa gi neni gi zoku, do nun pan ntin gi fan pan gi banzam nto yutundi. ¹² Npan pilen gi nto yutun gi . Pa gi wusugu nto yutundi. Do nun pa tin nwo yali nwankati da zoku.¹³Maleki kerew Yamba golu dom be ya:«Gingdi mi zulu kan, fo mi da nzoguwa wo nne pele ka?»¹⁴ Bukeyi malekidi won? Be pa ba taki soken ren cinen be, malekidi re kerari gi wosugu be tɔgo.

Chapter 2

¹Kirɛ yebanun tɔgɔdi kegi i lugu bɛ, i zemebe i dun i telime gira kɔɔ, budayali i bun kun gari i dun gi²Gɔla ke da gɔlu malekidi kan bɛ, ki gɔla seme tome ne sariya nenima tɔgɔdi wɔ kore duwari tɔgɔdi fan wɔnmi zimori malari wɔ.³ I daga bere, i woga teri ki sogen k'gi ban , i pa i zoyin ki zimori ren yali? nunti sugo munmi gi ni u gɔlu ki sogen ren tɔgɔ. Kirɛ ponde , be se ba zune gɔɔ , bɛ gɔlume gi yila ba pomusu. ⁴ Yamba ya tikidonmi ba kasetiri kaseti wo tɔgɔ kɔgiya do kawune bundu bɔngo wo , do wuzugɔn kende tantuluma, u panmi ki gi mali u sugo dingo wɔ.⁵Diniɲo gi kere piri bɛ rɛ gɔla ke i gɔlu bɛ, Yamba wo gi nuntinjan pan malekidi rɛ. ⁶ Do nen tinjan da gi kaseti Yamba sewɛ rɛ giɲa daleɛ be ya:« Bukayi nen wɔn , fo nun Yamba longusu u tɔgɔ?Bukayi Hadamabii wo, fo nu duyin nteleme wura?⁷Ndam'u wo malekidi dɔngu fiɲɔw seyi. Nsem nɔmɛ kende wɔ kɔɲɛ banfilan u njine. ⁸ Npanmi tisiri fan wura . «Gi gɔluga be Yamba panmi tisiri fan teri wura , kirɛ bee be kaka tonmi ke wo teri wura. Kiwɔ gi duru wɔ, i wo tisiri fan ren terari nna wura dɔm⁹Do we malekidi da gi bɔ wankati fiɲɔw rɛn zere, budayali u tinwu laabe fan ren Yamba nɔmɛ kende gi rɛ panga rɛ, Yesu, i pa i na gi wɔnɛ. I niime be nɔmɛ kende wɔ kɔɲɛ semi u njine nto banfilan gi u tinma rɛn bentɔsiri rɛ yeban. ¹⁰ Gɔngɔnɛ, we re wɔsugu tisiri fan , do kaka fan wɔsugu we re yeban , Yamba , bk malimi gɔɔ gi suru Yesure nin zimori tɔgɔ wɔ, budayali u se biyo bɔngo u nɔmɛ kende gi rɛ , Nanditiya Yesuw ba sogen nunti wo.¹¹Yesu were seme laabe zunufu, do be seme bɛ, u wɔ bɛ fan wo ba tiɲa ban. Kirɛ yebanun u wo da ku u kome bɛ be u babiyobe. ¹² Use ya :« Nu Yamba, mi gɔlu ntɔgɔ a babiyobere, mi pa nunun nkɔgunɛ nuna jamagi rɛ bene ren»¹³U see ditiya be ya:« Mi pa mun a teleme Yamba ban, » «Yamba pan miren biyobe be bɛ, nan miwɔn bewɔ» . ¹⁴ Biyobe da tinjan tuna neme wɔn gerima ren yali bɛ, Yesu sugo ya dam ba du ren u taki u yan Hadamabiyandi rɛ beru. u dame ki budayali tinma wo we nuren, sutana , u nenigi panga u sugo panga wɔ., ¹⁵ budayali bee da bɔtiri rɛ ba wuzugɔn fanren tima sewunduge yeban, u somi bee fan.¹⁶Gɔngɔnɛ , u wo kun malekidi kusu, do u kume Ibrahima buududi kusu. ¹⁷ Kirɛ yebanun , gi dame tuleyi u da babiyo be dure tɔgɔ fan ren , budayali u da ba saraga kolu nunti yamasɔgɔ wunduguru kore tinati re Yamba tome nee , budayali u wɔn laabe zunufu re gime. ¹⁸ U gurumi u kusu kɔɔ kore tena wɔnnɛ, nanditiya u sugo zinmi kɔɔ kore kan.

Chapter 3

¹Kire yebanun , babiyo kediyā, yari be na tere Yamba kōndi re bē, Yamba da yesu we wo kelu wo saraga koluwa re nuntire yile munganriren tōgō kan , longusame gi tōgōrē. ² U da dame munganri tire u tundurure tome nee , nto Ibrahim da munganritire u tome nee yamba doree fanren yali bē. ³ Do Yesu zeme kōgūnē wōn gi da bō Ibrahimā nununditiya dore menrun niimi kōgūnē gi bō dore sugo. ⁴ Nenne mee dara fan , do tisiri fanren menrun Yamba. ⁵Musa mi da dame munganritire Yamba mēegi fanren nttome deru budayali, Yamba pame u gōla ke , u da kire kaseti. ⁶ Do sogurun dame munganritire Yamba bibōw, u tundum Yamba mēegirē njinee , u mēegi yere yiri wō , i tikiñori tingan i telime mungen giñan pomusari zeme be gi da benyin u tōgō kan benkulu wō. ⁷Kire yebanun, buwan ya bēnē da kuruwan , nto wujugōn kēndē gōlu gi yali bē be ya:«Yari luguga Yamba kore zengē, ⁸ Yari buwan ya bēnē da kuruwan, nto ke da kañinarirēn wankati ban, kōrō kore re wōññame pōrō komborogire zere. ⁹Yamba se ya:«ya turuwabē korume mi kōrō ba zime min dini, ba na min tōgōdari bena finnaasi ren zere, ¹⁰ kire pan mi bēnē furu ki wankati rē laabē kan, Min se ya:Ba bēnē sere tōgō dame larari tōgō wankati fan. ba wo min keme biyo sulu. ¹¹ Min benfursere zere min seme a nii be :ba da zun min wujugōn ren fewu »¹²Babiyobē , yari singan ya sugo, bēnē see zōmbō ke deyame muganri bu na ya kaka zere ya du Yamba nōmē kēndēgi. ¹³ Do yari temisome zaa dēē fan, zengē gurugi gōlu dē ke fan, budayali ya kaka bun lari zunufu kan gi da ya bēnē kuruwame.¹⁴Nunditiya i dame sogurunlēn denigatēna rēn gi miga be i tikiñori tinda i telime mungen giñā pomusari ban fo gi zenzirē. ¹⁵Yamba sēwē se ya:«yari luguga Yamba gōlaa zengē, yari buwan ya bēnē da kuruwan , nto ke da kañinarirē wankati ban.»¹⁶Bee zinme Yamba bēnē u gōla rē pōndē ba kan, be da dame wuru wō wurulē? Musa mun be nii ba lii Misira jaminarēn bē fan , bē dāgi la? ¹⁷wuru wō wuru kanun Yamba bēnē da furu beēna finnasirēn zere? Bee da zunufu ba tinwuw pōrō komborogire bē , bē dāgi la?¹⁸ Yamba seme gi nii wuru wō wurulē tōgō kan be ba da zun u wujugōnrēn? Do be da kañame u kore ban bē la? ¹⁹I name be ba wo guru ba zun ki wujugōnrēn ba deyame munganmrirē yeban.1

Chapter 4

¹Yamba nii sheari tinjari yile be ɪ zuwanə ʋ wuzunɔn re kire yembanu ɪ sɛɲan ɪ sugo trɛga budayali yalle kaaka bu zu dini ya ga . ²Nunditiya kiwari yundə gɔlɔmə yila nto gə gɔlu yila yali be , do gɔlaa re luge wo kaaka wɔsugu bra , nunditiya ba wo deni muɲanri re gə luguruwa re zere³nto Yamba gɔlu yali be ya: "Mi benfurusee semə a nii be ya: Ba da zun mi woyandə re fewu." Yiri bee dee muɲanri, yiri mu pe ɪ zun ki wunzunɔn rən. U gɔlɔmə ki halɔ gə mu ʋ tom ne ni surorii fo dininyo gə re wɔsuge ban.⁴ Nunditiya gə gɔlɔmə Yamba sɛwe re gunya dalle daa nimpinyanaa ren tɔgɔ kan be ya: "Yamba zɔkumə gə tom daari fan ban gə wunzun gə sugo daa nimpige re wɔnyan." ⁵Gə gɔlɔmə gunya duku re be ya: Ba da wunzunɔn rən.⁶Bee lugu kiwari yundə doru, do be wo zun ʋ wunzunɔn rən ba deyan muɲanri ren yemban, gə mu be dɛpa zɛm be ba zun dini,⁷ kire yembanun Yamba tundu dɛɛ duku, kigə zenge. Wankati bongo ponde, gə gɔlɔm Dawuda nii ban nto gə gɔlu gə zɔku be ya: "Yari luguga Yamba gɔla kore zenge, yari buwan ya bɛnɛ da kuruwan."⁸Josue da pangam wunzunɔn bɛ laabɛ re, Yamba da da gɔlu dɛɛ duku re tɔgɔ kire ponde.⁹ Kire yembanun Yamba wunzun gə sugo daa nimpigee re wonyan yali be, ki wunzunɔn ren du re tɛnjari Yamba laabɛ re. ¹⁰Nunditiya wee zunyi ki wunzunɔn rən , ʋ wunzumə ʋ sugo ʋ tom daari re ntoo Yamba wunzun gə sugo gə yangə re yali be. ¹¹Kire yembanun ɪ seam panga ɪ zun ki wunzunɔn rən, budayali nɛn kaaka bu ki kore duwaru re du da ʋ zarə.¹²Yamba gɔlaa re woyandə, ʋ wo lomban gə nii ren yundə bɔ shian nion nii fan. Gə zunyum fo gə kɔgulu bɛnɛ se woo wunzunɔn gə kɔru za ban, fo gə dɔngu kugusə tiwanri gunadə wɔ sembe də re bɛmbɛnɛ ren. Gə zunyum fo nɛn nɛ bɛnɛsɛ lɔɲsɛ wɔ dɔngu tɔgɔdə re gə sɛm gə gə sulu.¹³ Ka wɔsugari kaaka fekiyan Yamba re. ɪ zɛm be ɪ gɔlu ɪ tɔgɔdə wee re, tisərə fan ren tontolugə, gə nii kɔraru ʋ se lere. ¹⁴Sarga konluwaa re ɲuti kɔɔ wo ɪ kan wee lɔ donde wara re bɛnɛ, ki dam Yesu Yamba biibɔ re. Kire yembanun ɪ tiknorən tən ɪ muɲanri ban.¹⁵ Sarga konluwaa re ɲuti wee guruyan ʋ wundugu ɪ yamasɔgɔ ɪ kɔmɲan panga tɔgɔdə re, ki ton ɪ kan. Da ɪ sarga konluwaa re nyuti re kɔrɔ kɔrum kaaka fan ren ntoo ɪ sugo be, zunuuɸu mu ren nɛɛ ton gra. ¹⁶Kire pan ɪ kɔgsan Yamba nɔmɛ kɛndɛgə re pɛɛgogə ban panga see wo, budayali ɪ na yamasɔgɔ wundugɛ, do nɔmɛ kɛndɛ kee re pagə kusu yiri wankati malalle zere.

Chapter 5

¹Do sarga konluwaa nutena bee gɔɔu gə koru gə koru laabe bene ren bee, be fan tuntɔna tundum laabe yemban Yamba tom ne yemban, budayali ba dɔngu tantulumadə wɔɔ zunuufu yafəne sarga wɔ Yamba ban. ²U gurum u wundugu laabe bee yan tɔɔɔ bee wɔɔ laa lararəwaa re yamasɔɔɔ nunditiya kɔmɔɔnan panga wo u sugo tuna fan ban. ³Ki kɔmɔɔnan panga re yembanun do u zem u koru sarga u sugo zunuufuu re yemban, ntoo u deegə laa dəpaa re zunuufuu re yemban yali bee. ⁴Do, nen kaaka zɔɔnan sarga konluwaa re putiyan kɔgne ren u sugo re, fo Yamba komga wee gə se gra ntoo Aron kom yalə bee. ⁵Beeruɔw soɔɔurun wo u sugo kɔɔɔn u da sarga konluwaa re puti re, do wee gɔɔu u kan u se wura be yaa: "Mu biibɔw nwɔn, mi lurum nu zenge," wu re kɔɔɔn wu beeru. ⁶U gɔɔlum gɔɔnan duku re ya be yaa: "sarga konluw nwɔn kudayu Melekisedek re mandəɔnan ren." ⁷Yesu wo u tuna nemee ren wankati keeban, wee re da pawu guru u son wu təma ren, u zəɔɔmuɔw zəra kɔɔɔya wɔ zewu kore wo se numu wo. Yamba somə u zəra u Yamba se wunduge yeeban. ⁸hali baa Yamba bii u wɔ, u korusum kore soɔɔnanri u zimorə tɔɔɔɔdə kan. ⁹U nii suru keeban, u dame soɔɔen kee kɔmɔɔnan zɔke ti re u kore soɔɔnanri tena fan re. ¹⁰U komə Yamba kan u da sarga konluwaa re puti re Melekisedek ki re mandəɔnan ren. ¹¹Tisi bongo wo u kan u peyi gɔɔu yala u tɔɔɔ kan do gə kɔɔɔɔ bugule wo kurɔwan yala, nunditia ya dam zuntan ren. ¹²Ngə wankatə da zem be gə mu ya daa karənsambaa ren, do hali zegə ya pum karənsambaa ba karəbədən yari Yamba gɔlaa re tɔɔɔ doruyaa wɔ. Ya pum nɔnɔ, ya guruyan ya zi zimo kakata. ¹³Nen wee puɔn nɔnɔ mumo, biisumu wɔɔ, u guruyan u sulu ternari tɔɔɔ u koru za re. ¹⁴Do zimo kakata dam kebɔguwa re yan ne, be bee re sogumari ren dɔngu tɔɔɔ kende wɔɔ tɔɔɔ zɔmbɔɔ kɔgəle. nunditia ba marənm gɔɔ.

Chapter 6

¹Kire yembanun i duwan sojunle karənjəgə re nii muje təgə dini, do i va yikere nii surori karənjən wən. I ləgusu təgə dari tiwari re təgə re, i buwan nunu ku karənjəgə ban, wala mujanri təgə Yamba ban,² Do numu zuwen təgə, do nuu pele təgə laabe ban, do tipa re wee do buudu kee kəmjan zəke i buwan kire dime tundu duruwan.³ Yamba teriga i payi va yikere beru.⁴ Bee re na poruwan lese tɔjan ba zəku, do ba langə dode wara re tantuluma, ba da denəga tena ren wunzuon kende kan.⁵ Ba sulu Yamba gəla be ka kendege, ba langə wankatə kəgə kee piri be re guruma,⁶ Be zeriga ba lu kemban ba guruyan ba wəsuɡu ba təgə dutu, nunditia ba wo Yamba biibə peke ban duruwan ba sugo re ba see wu kii laabe fan ren sere.⁷ Duwa nuji tənəbe keeban gə dəkə do gə tewu tənzanə kee kəmmə jəwdu gə kəsuruwaa re, gə niim Yamba dəwge.⁸ Do gə tewuga sewu woo gən zəmbə re, gə wəsuɡuyan kaaka ki wəw mənə wo tosu za ban. Gə zenzərə lewu furum gə⁹ Ki wəw gə drə wəw, babiyo puma tena, hali baa i gəluɡa be yile təlme tisorii yallə təgə kan be yale mandəjan zim bə gə, be ki damə sogə təgə re.¹⁰ nunditia Yamba wo da nən wee wo teren ne, u da gari ya təgə dari re, do yari bugulu puma kee u yire yemban. Nunditia yari wəsuɡum ya baabiyo puma tena təgə. Yari wəsuɡum ba təgə fo zenge.¹¹ Do yiri piim be yarə titijan fan seɲam panga beru yoyogo, budayali təlme mungə gyan terga tin ya zərə gə va zezərə.¹² Yiri piyan be yari dam dəbuwa re, do Yamba see nii kee yale təgə kan, kee nii muganri do betəsiri re panga re, yarə dam kur, r takəruwa re.¹³ Yamba see nii sayari kee Ibrahim re kee ban, u zirgəm gə ban u sugo re, nunditiya u wo ka duuku nan kee bə nii seyari do u sugo.¹⁴ U se be ya: «mi paa see nnan dəw do a dəkə nbuudu kəkə.»¹⁵ Beru Ibrahim dam betəsiri, kire ponde u nam nii seyari.¹⁶ Nən see u nii ka kee re, gə bə u sugo. ki u nii seyari zəkum səsə gəla do koma.¹⁷ Yamba da piim gə bugulu nii seyari takəruwa re be ka kee mandəjan takə da guru gə wusugu. kire yəmbanu u see u nii ba wəw.¹⁸ Kire yəmban Yamba da kima turu kakee da wusugu gə da nii, i nim beku lu kire yəmban, nnam juu feke gyan.¹⁹ Gə muganri wo i benesere gə da nto wuzugən panga. ki muganri panga bəw kəkə jutu, kee wo u yikere do u mən yikere.²⁰ Yesu zum dini yile yəmban, wee vari i yikere be. wu dam sarga koluwa juti re badaa-badaa gə malı Melkisedek kerəgan gəla wəw.

Chapter 7

¹Melkisedek dam Salem ne pee re do Yamba wee takə donde sarga kolu re. Ibrahim nūnan u lii peewa guwe gyan re, Melkisedek vamu tuusu u see wura dɔɔ. ²Ibrahima korum ka ka fan re zaka u pan wura. Melkisedek dam «pee ternan ren doru. u yire kɔɔ ki wɔ. u dam Salem pee re, keere kɔɔ « zulu le pee.» ³U kɔmɔjan nii wɔ baa, lije gyan too u kan, wojan ne sigədə ne gə zezəre too u kan, do u dam nto Yamba biibɔwu, u da sarga kolu kɔɔ badaa-badaa. ⁴Ibrahima wee da yahutuna turuwa re korum zaka u pan wura, sagan u kɔɔ wu yalə. ⁵Levi re buudu kere dadee sarga kore tom, kerəgan pamɔ bra ba songə zaka israel le buudu kan gə malɔ sariya wɔ. gə kɔɔ ba sɔn ba sugo buudugə kan baa ba dam Ibrahim buudu re. ⁶Melkisedek dam Levi re buudu re, u somə zaaka Ibrahim kan. Yamba da see nii nen wee kan, u semə dɔɔ wura. ⁷Dɔɔ seeru bɔ weere wu ba see dɔ, sɔɔ tɔn gra. ⁸Sarga koluwa re tɔɔ kan, bee da sɔn zaka, be dam laa be twu, do Melkisedek re tɔɔ kan kiwari yine dee wee kaseti u wojanədə, wure sɔn zaka. ⁹I gorum i golu be Ibrahim koru zaka wankatə kee ban, Levi re buudu gə kere da sɔn zaka biya korum zaka kii wankatə ban. ¹⁰Nunditiya, Melkisedek va Ibrahim tuusu kee ban, kii mii be Levi wo luuru domə. ¹¹Sariya kee pan laabe re, Levi re sarga pangə re gədarɔ gə ban. do taa surori nim sarga kore panga re, do jɔndu tonde sarga kolu duuku tuude re, do gə da nto Melkisedek da dee gə yalɔ be, do gə buuda ntoo yaliwu Araon da deegə yalə be. ¹²Do nunditiya sarga kolu wusugum, tɔleyigə sarga ya wusugu. ¹³Ngə fan golum i puti re tɔɔ kan, wu wee lii buudu duku re. u buudu gə re kaka deyan tom sarga kore gyan re. ¹⁴Gə pomsari be i puti dam Juda buudu re. Musa golum sarga koluwa bee gola wankatə kee ban, ba wo kaka golu Juda buudu gə re tɔɔ kan. ¹⁵Ge pomsari be, sarga kolu duu re pawu gədə, wee mɔnru Melkisedek. ¹⁶Gə kɔɔ be sarga kolu pawu gədə gə mali laabe sariya gola wɔ, do u gədəm u sugo wojan kee kɔmɔjan zɔke panga wɔ. ¹⁷Nunditiya kaseti dam be ya: ndam sarga kolu re kudayɔ nto Melkisedek kuv. ¹⁸Kire yəmbanɔ sariya neluwa zəmii, do bee kɔmɔjan panga do ba kɔmɔjan jɔndu re yəmban, nunditiya sariya wo guru gə suru kaka nii. ¹⁹Do nɔmɔ duuku, tɔləmɔ mɔgən gyan gədəm i kɔgusum Yamba kule kire panga wɔ. ²⁰Gə fan re nii surum gə mali Yamba nii seyari wɔ. laa dəpa dam sarga koluwa re do sarga kore nii seyari dagə. ²¹Do Yesu gədəm u da sarga kolu nii seyari wɔ. do Yamba golum wura be ya: «puti sem u nii, nda wusugu, be: ndam sarga kolu re kudayɔ.» ²²Kire yəmbanɔ Yesu dam nii seyari re kere ziim ne bɔɔ dorəgə. ²³Nɔmɔ duuku, sarga koluwa re kɔɔ dəkəm, nunditiya tima yəmban ba bɔmɔjan. ²⁴Do Yesu re wojan ne tun kudayɔ kire yəmbanɔ u sarga koluwa da wusugu. ²⁵Kire yəmbanɔ ya, bee kɔgusu Yamba kule wure panga wɔ, u pawu sɔn be fo zezəre ban, nunditiya u wojanədə kudayɔ u dee bra zərə. ²⁶Sarga koluwa re puti wee wo i kan, u dam wure. u samari, zere zɔɔbɔ do zere biirim tɔn wura. u kɔgulum u lii zunufu deruwa bene re. u takəm u va donde. ²⁷U mako toode u koru sarga dɛɛ fan u zunufu yafene yəmbanɔ, u sarga kolu putena da deegə yalɔ beɛ, nunditiya u pan u sugo u da sarga wankatə kee ban, u dam gə lese tɔjan. ²⁸Laa bere kɔmɔjan panga, sariya tuudu beɛ ba da sarga koluwa putena re. do nii seyari gola kee ku sariya ponde, kire tuudu u biibɔ u da sarga koluwa puti re, wu wee re nii re suru kudayɔ.

Chapter 8

¹Gola ke gə ɪ gɔlun bɛ, na kɪ ngə wɔ be ya:kɪ sarga koluware nuntire dinpa wo ɪ kan, ʊ gɛdarɪ wo nɔmɛ kɛndɛ ti Yamba pɛ go gərə ʊ zulu kan donde warawrɛ. ² ʊ de tɔm Yamba dore kɔgə kere, ʊ dam yuntu dore gɔngɔnɛ ke nunti wɔsugu, nɛn daa wɔsugu gə. ³Sarga koluware nuntena fan tintə tinɲan budayalɪ ba dɔngu tantuluma wɔn sarga dɛ wɔ Yamba ban. Kire yɛmbanu gə da tɔlɛyi ɪ koru sarga koluware ya sarga duuku. ⁴ ʊ da wogan tingan bee ban, ʊ da da sarga kolure, nunditiya sarga koluwa dinpa dini be dɔngu tantuluma wɔn sarga dɛ wɔ Yamba gə mali sariya wɔ. ⁵ Be sarga kolu nandə tɔm dam donde wararɛ tɔgɔ madəgan do gə zilime seyirɛ. Bɛrʊ Musa da pa wu wɔsugu nuntire dore ke ban, Yamba temisə wu be ya«madəgan ke bugulu nnan nwo tɔnɔrɔm gə ke ban, sinəm, nsugo nɔwɔsugu gə fan gə mali kɪ wɔ.»⁶Do wɔnnɪ nuntire tɔm bɔ bɛ ɲangə, nunditiya ʊ da nii seyari kɛndɛ sona serure, gə dime tundori wo tɔgɔ kɛndi ya rɛ gola ban. ⁷ Gə da miga be ki nij seyari doru gə niire surori, niige yana pugɛn da kɔmɲan ɲɔndu. ⁸Do Yamba sem zarigə gə laa bɛ ban gə bra be ya:«nagə dara piri, nunti se bɛrʊ. Mɪ pa a takə nii seyari duru Israel mɛ gə wɔɔ zuda mɛgərə. ⁹ Mɪ munme ba turuwa bɛ nun a koru bɛ Misira zamana rɛn dɛ ke wɔnɲan, mɪ takə nii seyari ke bra ki ban gə da da ki nii seyari rɛ duu rɛ, nunditiya ba nɛmɛ mɪ nii seyari. Kir e yɛmbanu mɲan duu bɛ, nunti gɔlun ki. Mɪ takə nii seyari ke Israel laabɛ rɛ ki dɛrɛ pɔrɛ ponde, na kɪ bɛ. Nunti se ya:« mɪ pa a se a sariya ba lɔgusɛ rɛ do a wanrigə ba bɛn e sere. Mɪ pa a da ba Yamba, ba pa ba da mɪ laarɛ. ¹¹Nɛn kaka da ʊ buudu wo ʊ babiyo karibudame ditiya be ya:« sulame nunti. Nunditiya ba fan pa ba sulum mɪ, gə sigɛdam ba laa kuwenri wa ban va dɔgu ba laa kɔguya ban. ¹² Mɪ pa yafɔdam ba wo teremgə ya tɔgɔ ba ban. Mɪ da a tɛlmɛ dun ba zunufu dɛ rɛ dutun.»Yamba gɔlun nii seyari duru gə rɛ gola ke ban, kɪ dam nii seyari doru gə wo kɔɲɔn. Nii seyari dorugə ke banzam do wankatə pɔru ya, gə pum laari.

Chapter 9

¹Kerəgan gola kee lii nii seyari dorugə re Yamba kəgəne tɔgɔ kan, kəgəne biiye ban ya da wo gra. ²Yutu dore ya da wɔsugum.ba da komi ki dore be gɛnan kede.lampan kɔɔ da wɔ tabalɔ do bugulari buuri da wo gə zere.³Yutu dore re, dore duuku re da wo dini ba da komi gə be samari. ⁴Wusuna veko kee wɔsugu sanəm wɔ kiya da wo dini, do nii seyari kasetə kesu, do sanəm gə gə tuna fan ban. zimo daa veko kere be, manne da wo kire zere, do Araon bure kere nɔru be, do Yamba nii seyari gola wanrɔ lusuri kee ban. ⁵Seruben nɔme kediyə da wo kire yiine.kire puwori zunufu zɔbesi re gɛnan re yiine. do kɔ tɔgɔgɔ fan re gola wankatə dagə be.⁶Nutun dore wɔn gə zere tisiri petagə zɔkure ponde, sarga koluwa da zuwenmi ki dore zere ba de Yamba ziira dema. ⁷Do sarga koluwa re juntena zuwun dore niige nana re lese tinjan bene zere.Ba zunan dini do bəgem gerima tɔn ba nuure, ba dɔgugə Yamba sugo ban laabe zunufu re yəmban.⁸Wuzugɔn kende bugulun beru be juntu dore dorugə woga dini, gɛnan kende gə re nii da kɔru. ⁹Ki junta dore dorugə dam zenzenge tɔgɔ dərə mandəgan wɔn, ki bugulun be tantulumə də wɔ sarga də ke dɔngu be, ki gurɔnan gə surun gə panguru re bene se kan. ¹⁰Kɔ tantulumə tisiri wo sarga də wɔn , zimotisiri wo, juen tisiri wo , numu ren soyə buudu bongo da dam sale tɔgɔ re, ki dame sariya re gə tundu ba jinne , fo gə va dɔngu tisiri fan ren terine wankatə ban¹¹Do soguru kumi, tisi kendiya kee re piri be sarga koluwa re putiw.u sarga koluyandə re puti re dore kɔgɔmə, gə nii surum gə pɔru duuku re. nen nen nuu da re wɔsugu kii, ngra diniyogə re yan dagə kɔ wɔ. ¹²U wo zum gɛnan kende gə re buntula wɔ nuyibiiyo geruma panga re, do u zuum u sugo geruma panga re lese tinjan, u deɔngə duutu, nunditiya ɪ nam juu wolugan kere komiyan zɔke.¹³Nunditiya buntula wɔ lɔsi wɔ nupibiri furori ren tɔntərəma misə digin laabe ban, gə seemi ba tuna. ¹⁴Do soguru re gerəma seemi gə da gə bɔ ki tentan!u pan mɔ u sugo Yamba re sarga kee digin kaka tɔgə gəban, kudayɔ wuzugɔn panga wure gerima re pagə sam ɪ benese tɔgɔ darɔ tiwarɔ re, budayalɔ, ɪ da tome Yamba re. ¹⁵Kire yəmbanv nii seyari dorugə re sona seruw soguru wɔn.laabe da zunufu kee nii seyari dorugə re wankatə ban, wu tiwum be juu wolugan yəmban, budayalɔ, Yamba kom bee, kiyen kere kɔmɔnan zɔke kere nii seyari re takə bere, ba guru ba nan gə.¹⁶Do kiyen tare sewe woga dini, kɔ bugulum gə pomsu be wee tiwarɔ be tiwumi, ¹⁷Nunditiya ki sewe re gola deyan fo were wanrigə be tiwuga, gə deyan gə mii u wo woyan ne.¹⁸Kire yəmbanv nii seyari dorugə ya wo tuudu do geruma dagə. ¹⁹Musa golu sariya kerigan korefan titɔnan laabe fan re keeban,u takəm nupibiiyo wo buntula gerəma, u takəm numu ya, do peka kutɔ seen wɔn hisope tɔjane vatə, u miisi Yamba sewe sugo wɔn laabe ban. ²⁰Do u se be ya:«Yamba takɔ nii seyari kee takə yala beɛ, naan kɔ gerəma.»²¹Beru Musa miisi gerəma Yamba yutudore wɔ Yamba tom de wodiri fan ban. ²²Gə malɔ sariya wɔ, kaaka fan semi gerəma wɔ, foo ka tinjan. gerəma woga kuru zunufu yafine nɔɔn.²³Kire yəmbanv gə da dam tuleyi ki donde wara re tisiri le mandəgandə sam kɔ tisiri wo, do tuleyigə donde wara re tisiri sam sarga kendiya wɔ. ²⁴Nunditiya, gɛnan kende gə kee laabe man ba nuuwo gə da gɛnan kende gongonne gə re mandəgan ren, soguru wo zuu gə zere, budayalɔ u bulugu u sugo Yamba yikere wanni yile yəmban.²⁵U wo zuu dini budayalɔ u da u sugo wo sarga lese bongo, sarga koluwa re puti zunim gɛnan kende gə re bene fan gerəma wɔn kee wo da u sugo yanne. ²⁶Gə da woga beru, soguru da zem bee u zim lese bongo fo diniyogə re wusugə ban. do wanni, nni wankati zezəre , u bulugum u sugo lese tinjan, budayalɔ u zɔku zunufu u sugo sarga wɔ.²⁷Gə nii korum be laabe tiwam lese tinjan kire ponde buudu pagə da. ²⁸Soguru ya dam sarga lese tinjan, budayalɔ laa bongo nan zunufu re ziile take. u pau bulugu u sugo laa bere re toruw beɛ lese nii re yanna ba sogə yəmban. zunufu tɔgɔ da gədə kire.

Chapter 10

¹Tisi kediya kere piri be ε re zilmə dam sariya re, do ki tisiri sugo da too gra.küre yəmbanv laabe bee da kəgusu Yamba kule ba dɔɔgu sarga sii tɔjan wɔ bene fan, sariya wo gurv gə suru ba nii laylayl. ²Ba nii da surugomi, Yamba kəgunuruvan ren zunufu da samga lese tɔjan gə zɔkv, ba benese da daa zarəgə see ba ban ba zunufu re tɔgɔ dɔtv, ba da paba wuzv sarga kore. ³Do ki sarga də tisim laabe bene ba zunufudə re bene fan. ⁴Nunditiya, nɔɔi lɔlsiri wɔ buntula re gerima guruga gə koru zunufudə dini leleyi. ⁵Küre yəmban soguru re kune dɔɔyogə re, v see be ya:«nda pɔjan sarga wɔ tantuluma, do nwusugum muren tuna nɛmen re. ⁶Sarga kore gɔjan wɔ zunufu yafəne sarga tɔgɔ kaka ton nnan nyəmban. ⁷Ki ban mi se be ya:«E Yamba a pirim a kuv a dugɔ daa, ntoo gə wanri sɛwe re mii tɔgɔ kan yalı be. ⁸U gɔlum doru be ya:«npɔjan sarga wɔ tantuluma wɔ sarga kore gɔjan wɔ zunufu yafine, be kii fan ton nnan yɔban». kiwɔ gə drəw wɔɔ ba korum sarga gə malɔ sariya wɔ. ⁹Küre ponde v see ya:«nan mii piri ndugɔ daa».v zəmi kəgəne tɔgɔ kəɔɔɔgə budayalı v tuɔdv niigə re yan nan bərv. ¹⁰Soguru Yesu dam Yamba dugɔ küre yəmbanv v pan v sugo tuna nɛmen gə da sarga kee be, i seemɔ lese tɔjan küre panga re. ¹¹Do sarga koluwa zəragəm dəe fan ba dee ba tom.sarga sii biye tɔjan ba dɔngu wɔ lese bɔngo, ki gurvyan gə kore zunufu dini təleye. ¹²Do Yesu korv sarga kee kəɔɔɔɔn zəke lese tɔjan zunufudə re yəmban bɛɛ, v gədəm Yamba zulu kan. ¹³U toru fo v zɔguwa da v nɛɛ pɛle kaa re. ¹⁴Bee wo sam ba zunufu ban, v surum ba nii sarga kee kəɔɔɔɔn zəke panga re. ¹⁵Wuzugɔn kende ya deem küre kasetə yıla.v see ya: ¹⁶«Nuti se ya:mii paa takə a nii seyari kee bra ki daare ponde, nagə mɔ da a sariya ba benese re, a wanrigə ba telme re.» ¹⁷Ki gɔla re ponde v see be ya:«mi da a telme duv ba zunufudə wɔ ba wo teregə re tɔgɔ re duɔtv.» ¹⁸Ki zunufu yafəna ba ban keeban, zunufu yafəne sarga duɔkv da koru. ¹⁹Küre yəmban baabiyo bekulu wo i kan i zuu gə gɔjan kende-kendegə re Yesu re gerəma kurori re panga re. ²⁰Yesu korum keem durv kende yıla kee re pɔrv yutugə kere teri dore re benɛ kan, küre kɔrv be, v sugo tuna nɛmen. ²¹Sarga koluwa re nuti wo i kan, v gədari wo Yamba dore re yine. ²²Küre yəmban, i kəgusam Yamba kan benese kende wɔ muganri re nii surori pomsari wɔ i benese samari, foo ba seyan zargə i ban duɔtv, i tuna nɛmen re samari numu kende wɔ. ²³I tingam i telme gɔjan kendegə ban, i tanri gə ban tentan, nunditiya wee re takə nii seyari, kore tɔjan tiwu v suru gə nii. ²⁴I duwan i telme zaa re budayalı see panga zaa ban piima wɔ tɔgɔ dari kende wɔ. ²⁵I buwam zaa nii denəga duv, nto dalə degə yalı be do i temsan zaa be i niim be nuti re dəe zɔgusa. ²⁶Nunditiya i sikiga i zunɛi dee zunufu do i sula gɔne i zɔkv, zunufu yafəne sarga tonde dini duɔtv, ²⁷Foo buɔdv wɔ lewu re tore, wuduge tɔgɔ kəgə gɔ, ki lewu pagə furu Yamba zɔguwpa gə zɔkv. ²⁸Nen wee neni Musa sariya, ba guwum wu kaseti tena laa nii wala kaseti tena laa tɔv re gɔla yəmbam, yamasɔgɔ da da gra. ²⁹Do wee nɔmə Yamba biibɔ v nen wɔn, v sime Yamba nii seyari gerəma digin ka re, v da sam kee kan, v mame tataramame Yamba nɔmə kende wuzugɔn ban, yari ləgusam be v tii zɛem zimori kende wɔ gə pɔrv duv re yan ban tentan laa? ³⁰Nunditiya we re gɔlv be ya:«mi paa koru a ɔɔɔɔɔn,»do nuti pawu gunu buɔdv v laabe kan, i niigə gɔlv. ³¹Nzuu tetan nɛ Yamba nuu re, wuduge kəgə ki wɔ. ³²Do tisome ya telme yalɛ fɔra wankati re .ki wankati ban, Yamba panga re nɛɛ ponde, yarə dam koma kɔv ya da zimori re betɔsiri. ³³Nɔmə duɔkv ya, yarə dam sere tisirə yalɛ yire zɔbɔ gɔla wɔ ya zimori re yəmban, laa dəpa bee ziin bərv ya yari dam be denəga re. ³⁴Yari wudfuga laa be wo kasugə re be yamasɔgɔ, laabe sɔn ya nuure tisi keeban, yari dam küre betɔsiri beyinə wɔ, nunditiya yari sulam ki be nafolo kendiya kee kəɔɔɔɔn zəke wo ya kan. ³⁵Küre yəmbanv yari buwan ya telme mugegɔjan pomsari kɔ, küre woligan dəkəm tetan! ³⁶Yarə piime betɔsiri, budayalı ya da Yamba dugɔ, küre ponde yari nam nii seyari ka. ³⁷Nunditiya wankatə fɔɔn re pagə pɔnru dɔme, do gə wankatə wo tosu duɔtv, wee zɛm be v kuni pawu kuv, v da bom. ³⁸Mɔ nen terna pawu da woyan muganri lɛ panga re.do v nunuga ponde, v tɔgɔ da da yimban mɔ benesere duɔtv fewu. ³⁹Bee nunu ponde paba neni bee dalɔ daagɔ yiri mɔ wɔn, do bee dee muganri ba sɔn ba wuzugɔn be dalə gə yiri wɔ.

Chapter 11

¹I telme mugen gɣan wo tisi kee ban, muganri dam kure pomsari. muganri deem tisi kee ɪ nɪɲɔn ne kaseti.² Kaseti kende dam fɔra laabe tɔɔ kan muganri re yɔmban. ³ Muganri peemi ɪ sulu bee dinɪɲɔgə wɔsugum Yamba gɔla re yɔmban.kure yɔmbanu ɪ see wo tisi keeban, kɪ wo wɔsugu tisi kee nii wo.⁴ Abel mugan Yamba ban bɛ, kure yɔmbanu v kuru sarga ke da yimban Yamba re kere da gə bɔ v soma Kaɲe yan gə.v mugan Yamba ban bɛ, kure yɔmbanu Yamba da v wo nɛn terna re v tɛri v sarga ban.Abel lɛ muganri re yɔmban, v gɔla boro wo gə see ban, do v sugo toode.⁵Enɔk mugan Yamba ban bɛ, kure yɔmbanu Yamba takuwu gə kuru diniyogre do v wo tɪwɪ. v wo nan duutu nunditiya Yamba takɛm ngewo pawu varɪ.v kasetə da kɔrɔm v tɔɔ yiine yɔmban Yamba re. ⁶ Muganri dagə nɛn kaka tɔɔ guruyan gə da yimban Yamba re. nunditiya, nɛn wee kɔgusu Yamba kule, tɔlɛgə v mun Yamba ban bɛ Yamba ban bɛ worə bɛ v pumuruwan re wolugan v wɔ.⁷Muganri re yɔmbanu, tisi kere wo nan dɔm, Yamba temsem Nufu kure tɔɔ kan.v wudugum Yamba see v wɔsugu kokura kɔ budayalɪ wu wɔ v mɛgre nan na soge.v muganri re yɔmbanu v see zargə dinɪɲɔn gə ban.ternari kee lii muganri kan gə dam v kɪnɛn takəru re.

⁸Muganri re yɔmbanu Yamba kom Ibrahimia keeban v sɔn v kore. Yamba da pangə pan wura zamana kee wura kɪnɛn re bɛ, v liime v sugo zamana v mun keme do v yan v verima gɣan. ⁹ Muganri re yɔmbanu Yamba takə nii seyari kee wura zamana kee tɔɔ kan, v gədɛm dini ntoo veruwu. v gədɛm yutu dore re wuwɔ Isaka wɔ Yakuba.Ibrahimia wɔ bɛ bɛ kɪnɛn betɪnan takəruwa. ¹⁰Ibrahimia da torum zaa kɔɔ kee dime tundu kende, kɪ zaa gə re tɔɔ yiko kolu do gə mɛrɪn Yama wɔn.¹¹Muganri re yɔmbanu Sara sugo nan guruma v takə vɛn, da v da banzami tentan.nunditiya, weere takə kɪ nii seyari v dam v wɔ kore tɪnan tii. ¹² Kure yɔmbanu ba tɪnan wee da ntoo v tuna nɛmɪyɪn tɪwari.v lɔrɔm buudu, ba dəkɛm ntoo donde wara re karəbiiyo wɔ sirenumu re niiban nɛ leegan kere niire yan.¹³Ba fan tɪwumi do ba da wo muganri re ba da wo kii nii seyari tisiri nan dɔme do ba name ba ton nɛ gɣan ba fosu bɛ. ba zirigimə gə ban bɛ ba dam veruwa re diniyogə re. ¹⁴Bee gɔlu bɛru bɛ, buɔulum ba pomsu bɛ ba pumi ba dore duku ba sugo re.¹⁵Gɔnɛ, ba lii baa dore kere do ba da lɔgusum gə tɔɔ re ba da gurum ba nan mandəgan, ba nunu ba da va dini. ¹⁶Do baa dore kɛndɛgə ba da pume gə biiye donde wara re yan. kure yɔmbanu Yamba deyan kii gə tɔɔ kan, gə komga bɛ ba Yamba , nunditiya v wɔsugum zaa bra.¹⁷Muganri re yɔmbanu Ibrahimia nan kɔɔ kore keeban,v dam Isaka wɔ sarga.nii seyari da takə weere bɛ, v dam v biibɔ betɪnan wɔ sarga, ¹⁸ Gə gɔlu wee tɔɔ bɛ :«nunditiya v buudugə pagə lii Isaka re» ¹⁹ Ibrahimia siimi bɛ Yamba gə guru wɔɔ wu gə kuru tɔpa re bɛnɛrɛ. kure yɔmbanu v nan v biibɔɔ ditiya ntoo v wɔmɪ v lii tɔpa bɛnɛ re.²⁰Muganri re yɔmbanu Isaka se dɔɔ Yakuba wɔ Esaw re tɔɔ kere piri re tɔɔ kan. ²¹Muganri re yɔmbanu Yakuba tɔma ban v se dɔɔ Yusufu re biiyobe fan tɪni-tɪnan rɛn v tɪkɪdo v bɔrɛ re juu ban v kɔɔ Yamba. ²²Muganri re yɔmbanu Yusufu re tɔma ban, Israel lɛ buudu gə re takə lii Misira tɔɔ.²³Muganri re yɔmbanu Musa lɔrɛ ponde,v lɔlɔwa fekuw kargə tɔɔ, nunditiya ba nan bɛ v wo kende, ba wo pɛwu re kerigan kore wudugu. ²⁴Muganri re yɔmbanu, Musa bɪnɛn ponde, v wo tɛri ba komu faraon bii kɔn biibɔ. ²⁵U gurum bɛ wu wɔ Yamba laabe zim zaa kan gə zim bɔ zunufu re dɛnəga jɪndi kere bomɪnan bɛ. ²⁶U yire nɛnɛm soguru re yɔmban v siimi kɪ nɛforo kɔɔrɛ gə bɔ Misira tisi bɔngo bɔngo gə fan, nunditiya kure wolugan v sime.²⁷Muganri re yɔmbanu Musa lii Misira v pɔru, v pɛwu re bɛfuruse wudugu, nunditiya v dam betɔsiri, nto v niim Yakuba wee niɪɲɔn bɛ. ²⁸ Muganri re yɔmbanu v tundu pɔru nyine foo v mɛsi gerima , budayalɪ, nɛnɛma seru bu Israel lɛ biiyo doriya kaka dusu.²⁹Muganri re yɔmbanu Israel lɛ biiyobe kɔku sire numu sɛngə nto tɛgan biiye kɔrarɪ. do Misirana da pii ba pɔru keeban, numu pum ba fan ban gə gu ba fan. ³⁰Muganri re yɔmbanu, Israel lɛ labɛ varɪ ba gədə Jeriko daa niipi zɛrɛ keban, gə lalɪga zari. ³¹Muganri re yɔmbanu sanɪnɛn zirɪ kon Rahab sogəyan kore tii kan, nunditiya v mumi kɪ tɔɔ gə re dɛruwa kende.³²Mɪ paa gɔlu beka ditiya? wankatə tɔn a kan a gɔlu Gedeon wɔ Barak wɔ Samson wɔ Jetifɛ wɔ Dawuda wɔ Samuɛl do keluwa tɔɔ. ³³Muganri re yɔmbanu bɛ nan gurumaperi ban, ba da terinari tɔɔ ba nan nii seyari tisiri, ba tun yara kɔgəya re nii. ³⁴ Ba lewu re panga ba nan sogə sɪnan rɛn. vema tenan nan zulu.ba dɪwu zamana dɔpa re koma tena.³⁵Kan dali re tɔpa wɔm gə pan bra gə pan bra. laa dalɪ ziimi fo laa gu bɛ.bɛ wo tɛri ba zoyi ba sugo kure, ba se pagə nan tɔpa wari kende. ³⁶Dalɪ re kɔɔ korimi tataraman wɔn, ba mawu dalɪ, ba dii dalɪ kɛkɪ zɔgurɔ wɔ, ba see dalɪ kasu re. ³⁷Ba vagəlɪm dalɪ lusi wo ba guv, dalɪ re kɔɔ korumi, ba tari dalɪ re bɛnɛ dan kərə siigə wo, ba guv dalɪ siyan wɔn. ba gidɛmɪ gɣan fan, petetoni wɔ bunitioni rɛn da wo ba boode, ³⁸ Ba da sɛyim ba gide pɔɔ koborogi wo tunturudə wɔ lusi vuɲi wɔn vuɲi re zɛrɛ. diniyogə da wo zɛm bɛ laabe wɔ!³⁹Yamba dam bɛ fan re kaseti kende ba muanri re yɔmban, do ba wo kɪ nii seyari re tisiri nan dɔm. ⁴⁰Nunditiya Yamba da korum tisi kendiya re nii yila, v da piɲan bɛ kure nii suru ɪ ponde.

Chapter 12

¹Ki kasetə zama kəgə giɲdemi yirə, kire yəmbanun, ka wo ka kere lenlen yiri do zunufu kere nesin yiri, ɪ duwan ki fan. Dangdan zaa ke wo ɪ yikere be, ɪ sesan panga seyari wə. ²I yinko zesari tin ɪ munganri ren kəgunurun wən gə ni sulu Yesu ban. Wure da pekadan ren tinma bentəsiri, ɪ wo ki sime, nunditiya bentəsiri ke wo yikere be, ɪ tereme ɪ yinko ki ban. U gindəm Yamba pəgogə re zulu kan. ³Wee da zunufu deruwa re səsəgə beru, ləngusun kire tɔgɔ, budayalı ya bene panga bun zaku, ya bun zimə. ⁴Yari wo zunufu tusu ya kenrigə fo va dɔngu tinma ban. ⁵Wee teməsi yari nto ɪ biyo buwabe, ɪ gɔla liim ya zere la? ɪ se ya: «mɪ bibɔ, bun ɲutiren tere re mawən sime ka fiɲɔn. N bene panga bu zaku ɪ gɔluga, nkɔrɔ ke ban. ⁶Nunditiya ɲunti pu we, ɪ mewu ɪ teri. ɪ teri biyo bɔwa be ban, ɪ vəniben fan tɔm vuse wə.» ⁷Teram ya da mawen bentəsiri, nunditiya Yamba munme yari nto ɪ biyo be. Bibɔ were bare meɲan wu ɪ teri, ɪ wo zige? ⁸Ba mewum biyobe fan ba teri. Ki woga da yala, wo da sugo lurale, ya wo da biya gəngɔne ren. ⁹ɪ tisom ɪ telme tingan biye ban ɪ babe tɔgɔre. Ba mawən yiri ɪ terəm, ɪ ya kəngɔ be. ɪ teri donde warare bare gə da bɔ be tətam budayalı ɪ na wənɲan la? ¹⁰ɪ tingan biye ban ne babe meɲon yiri ɪ terəm wankatə fiɲɔn re ba sugo dingɔn re, do Yamba pem ɪ teri ɪ sugo ɲondu re yəmban, budayalı ɪ na tere ɪ kenderire. ¹¹Mawen kaka wo da benɲine tɔgɔre gə wankatə ban fo bennenima. Do gə ponde, be na karəgɔn gə kan ɪ deem terinari tɔgɔ zulu yane bera. ¹²Kire yəmbanun, da ya nun ke kəmiɲan panga be kakata, ya zinrigə ya dune ke zəme be kende. ¹³Ya takə keme terina, budayalı, nen tinɲan tena bun lari, do ba na zulu. ¹⁴Pugan zulu yari wə laabe fan re beneren, ya dulun kende yadere pom, nunditiya nen kaaka da ɲunti na do samari dagə. ¹⁵singane ya sugo, nen kaaka bun Yamba nɔme kende gə lawu, ya sime ya sugo, nen kaaka bun da nto luro kiyo gə ke zin gə sogon gə zim laabe gə bini be. ¹⁶Singan ya sugo, nen kaaka sanɲe zirure ya beneren, nyanan ka kende nto Esaw. Wu we yeki ɪ soma ɲandere ɲondu wuya biye tinɲan zimo yamba. ¹⁷Ya sulam be kire ponde, ɪ da pu dɔngu ke ban, ba kaɲanmɪ ɪ ban nunditiya ɪ mandəgan kaaka na ɪ wusugu ki tɔgɔ gə, hali ba ɪ da pumigə ɪ see numu wo. ¹⁸Nen gurun ɪ dusu tunturu ke, do lewu gə nɔme fan ban, ya wo, kəgusu kire kule nto be laabe. Ya wo kəgusu duwa binɔri do kariwuti do watəma noma kɔ, ¹⁹do wuriye do gɔla kore. Be laabe lugun ki gɔla ke ban, ba zinrimu be gɔla dunku bu kusu ki ban duntu, ²⁰nunditiya kerigan ke da gɔlun bera be: «nen wo nen we dunsu ki tunturu gə ba beɲenge, gə kəgɔri bɔ lusuri», go ki guru. ²¹Gə da dam wuduge kəkɔre tətan, fo Musa sugo se be ya: «mɪ sinme a wunzugɔn tətan». ²²Do Sion tunturu gə banun ya kəgusu, do Yamba we wənɲandə ren zaa kəgə, ke da donde warare Jerusalem nen, do maleki zama kɔ ke niire ɲan. Yamba ren laa lurarə doriya be yire wanri ²³donde warare, ya kəgusəm ki zaama denari ban, ya kəgusu Yamba ban, ya kəgusu laa tenun wanre wunzugɔn də ban, be be niire surori. ²⁴Ya kəgusu Yesu re kule, wu were da nii seyari doruge re sona serun re, ya kəgusu ɪ gerima ren məse ban, ki kere kenderi re bɔ Abeli ɲangə. ²⁵Sinɲane ya sugo! we gɔlun ya kan ba kaɲan, seyane ya zune wu tii kan. We gɔlun laabe kan donde warare, be kaɲan ba wo lugun ɪ kan, be wo lii zarigəre zimorile. We ɪ kan ɪ lii donde warare, ɪ see ɪ yiri ban, ɪ wogan teri ɪ ban, ɪ ɲangəre zimori pagə da gə be ɲangə. ²⁶ɪ gɔla kore sinme tingan biye gə ban, do wənɔ ɪ takəm nii seyari yila be ya: «Mɪ pa sinme tingan biye dətiya lese tinɲan, ki mumo dagə, mɪ pa sinme donde wara ya», ²⁷Ki gɔla: «lese tinɲan» bungulun be ki tisi sori pa gə lari, nunditiya tisi wəsugari, budayalı tisi ke sinwun be ting. ²⁸Pəri ke gurɲan gə sinm, ɪ pa ɪ zun kire. Kire yəmbanun ɪ seɲam barika Yamba re, ɪ da tɔm wura, ɪ da tɔgɔ ke wo wura ɲinban Yamba kəgune wən ɪ see wunduge yəmban. ²⁹Nunditiya, ɪ le Yamba da lewu ke furu.

Chapter 13

¹Varam yikere baabiyo piima wɔn. ²Buwam garɩ veru bɔle re, nunditiya laa dalɩ bɔlum malekidɩ bɛru do ba wo sulu. ³Duwam ya telme kasu laabe re, nto ya sugo dame kasu laa re. ya duu ya telme zimori laabe re, nunditiya yaya wo tuna nemen ren. ⁴Furu nan kɔgɔne laabe fan kan, gɛ kerɔw bu bini, nunditiya Yamba pagɛ gunu buudu digine laa wɔ santiyen ziruwa ban. ⁵Buwam keserɩ re ponde dula ya tɔgɔ kan, kee wo ya nuu re gɛ suu ya see, nunditiya Yamba sugo see be ya: « mɩ da nuu du fewu, mɩ da nuu du leleyɩ ». ⁶Kire yɔmbanɩ ɩ gurum ɩ gɔlu benkulɩ wɔ be ya: « mɩ kusurɩw juti wo; mɩ da wudugu. nen gurum u da muran bɛka? » ⁷Duwam ya telme ya nii mugurɩwa re, bɛ be gɔlu yala Yamba gɔla doru. lɔgɛsam ba veruma mandagan won ya korusu ba muganrɩ. ⁸Soguru Yesu wo yalɩ dɛmɛ bɛ u wo bɛru zenge ya fo kudayɩ. ⁹Buwam ya sugo larɩ kargɔn duruya bɔngo kan, nunditiya gɛ malarɩ nen nɛ bɛnɛ va yikere Yamba nɔmɛ kɛndɛ gɛ kan, gɛ bun va yikere zimo tisiri kan, nunditiya bɛ dulɔn kire pon ,bɛ wo jɔndu kaaka na gra. ¹⁰Sarga kore kan wo ɩ kan, sarga koluwa bɛ jutun dore bɛ, bɛ wo zeme ba na zimo ki sarga re. ¹¹Ba sarga kolunwa re juti zunmi bɛgem gerima wo gɩɩan kɛndɛ-kɛndɛ gɛ re, ba da ki wɔn sarga zunufu dɛre yɔmban, do kɩ bɛgen dɛre tinpa furum, zaa gɛre ponde. ¹²Kire yɔmbanun Yesu ya zime u tinwun zaare ponde, budayalɩ u same laabe u sugo gerima. ¹³I vam u kan zaagɛ re ponde bɛru, ɩ ya sɔn u kii. ¹⁴Nunditiya zaa ke tinme kudayɩ, ki tɔm ɩ kan nge , Do zaa kere piirigɛ ɩ pume. ¹⁵Kire yɔmbanun ɩ koram kɔgɔnɛ sarga Yamba re Yesu re pangare, ɩ bunwan kire nii dun, kire kɔrɔ, bɛ ɩ kɔgɔna u yire ɩ nii ban suu fan. ¹⁶Do dam tɔm kɛndɛ ya korun ka ya nuure tisiri kan ya pan , bunwan garɛ kire, nunditiya kɩ sarga dinpa wo jinban Yamba ren. ¹⁷Songan ya nii munguwanren kore, ya terɛ bra, nunditiya ba sinme ya wunzugɔn, Yamba pan gɛ bɔnzɩn bɛ ya wunzugɔn re tɔgɔ. Dunwan ban gɔla gɛ yiko bɛɩnine wɔn, ba bungɛ da yiko nenima wɔn, ki daga ya da jɔndun na gra. ¹⁸Tingan ya zinrɩ yila Yamba. Sinme mɩ munganrɩ gɛ ban, bɛnɛ kɛndɛ wo ɩ kan, ɩ pume ɩ varɛ gɛ tɔgɔ fan ren zɛrɛ. ¹⁹Mɩ deegɛ kunnuwan ban bɛ zinra Yamba bɛ nunun a kun ya kan nɛ wo finewu. ²⁰Zuluti Yamba, petinɔlukɔ do we re koru Yesu tɔpa bɛnɛ re, nii seyari keere kɔmɩɩan zɔkɛ panga re. ²¹U suru ya nii tɔgɔ kɛndɛ fan wɔn, bundayalɩ ya da u dugɔ.dame tɔgɔ kee wo wurɩ yɔmban ya zɛrɛ soguru Yesu re panga re,. nɔmɛ kɛndɛ gɛdɛ u ban kudayɩ.Amiina. ²²Mɩ zirume yarɩ baabiyobe, bɛ dame nni temsega bentɔsiri, nunditiya mɩ semɩ ngra sewɛ yala ngɛwo gaa. ²³Sulam bɛ ɩ baabiyo wɔ Timote liime kasuge re u dɔnga nge ngɛwo finonwu, mɩ wɔn wu payɩ kuu lu ya kan zaa kan. ²⁴Fosam zaa nii mugurɩwan fan, wɔn Yamba laa kɛndiya fan.baabiyo bɛ wo Itali re zamana ren bɛ fan fosum yarɩ. ²⁵Yamba nɔmɛ kɛndɛgɛ gɛdɛ yafan kan.

1 Peter

Chapter 1

¹Mɩ piɛrɩ, Yesu krisita kelu bii, mɩ sem ngra sewɛ Yamba laa gɔrariwa re, bere seyari ba da verɩwa re Pon do Galasi do Kapadose do Asie do Bitinie zamana re. ²Yarɛ gɔrumɩ yalɩ ba Yamba tɔgɔ mandanarɩ wɔ, ya sam wuzugɔn kɛndɛ panga re, budayalɩ ya son krisita kore do u gerɛma sirɩsɩ ya ban gɛ sam yarɩ.nema do bɛnɛ zurori pan yala gɛ dɛkɛ. ³I juti krisita Yesu re baa Yamba nan kɔgɔnɛ. U lɩrum yiri duruwan gɛ malɛ u sugo yamasɔgɔ wuduge wɔ, Yesu krisita wɛɛ re panga re u li tɔpa bɛnɛ re, budayalɩ ɩ nan telme mugɛ gɩɩan kɛndɛ, ⁴I da kɩɩen takɛruwa re.kɩ kɩɩen kere yɔnrɩɩan, digine ton gɛ ban do gɛ bɛrɩɩan, gɛ tundori wo ya yikere dode wara re, ⁵Yarɩ kɔmbarɩ Yamba nema kan muganrɩ panga re songɛ yɔmban. ⁶Yalɛ bɛnɛ wo yɔmban ki songɛ re yɔmban, do bɛ tɔleyigɛ ya bɛnɛ nɛnɔ wankatɛ finɔnɩwɩ kɔtɔ kore buudu bɔngo kan. Gɛ koru yalɛ muganrɩ re kɔtɔ. Sanime dam kaa kere zɔku re do gɛ fan re gɛ kɔtɔ koru lewu kan. ⁷Kibegɛ, yalɛ muganrɩ re zim bɔ sanime paregazɛna, kɩya kɔtɔ koru , budayalɩ ya guru ya nan semɛse do nɔmɛ kɛndɛ do semɛse do kɔgɔnɛ kire yɔmban Yesu krisita kune dɛwɩɩan. ⁸Yarɩ wo wu nan dɔmɛ, do kɩ fan re yarɩ piim wu. Baa ya se ton u ban bɛɛ, yalɛ muganrɩ wo gɛ ban.kire yɔmbanuw yarɩ dee beneyidɛrɛ kɔɔ nɔmɛ kɛndɛ wɔ, kire dan gurɩɩan gɛ gɔlu gɛ zɔku, ⁹Nunditiya yarɩ nime ya muganrɩ re jɔndu, kɩ dam ya wuzugɔn sogɛ. ¹⁰Nema keere da pagɛ pan yala, kɛluwa bere da keluyan kire tɔgɔ kan, bɛɛ bozum do mandagan kɩ sogɛ re tɔgɔ kan. ¹¹Soguru re wuzugɔn kere da wo ya zɛrɛ, kɩ da seem soguru re zimori re tɔgɔ ba yiri ban do nɔmɛ kɛndɛ kere pagɛ pelɩ u ban kire ponde.Kɩ wuzugɔn da bulugu kee kɛluwa re, bɛ da seem panga ba sulu kɩ tɔgɔgɛ re dema wankatɛ do gɛ mandagan. ¹²Yamba bulugum bra bɛ bɛ da gɔlu tɔgɔ kee do ba da dee tom kee, bɛ kɩ tɔgɔgɛ da da bɛ sugo re, fo yalɛ. Kiwari jinedɛ gɔluwa da gɔlu tɔgɔ kee yalɛ wannɩ wuzugɔn kɛndɛ panga re, kere keri gɛ li dode wara re.Maleki name ba da piim kɩ tɔgɔgɛ ba sulu. ¹³Kire yɔmbanuw, tisome ya telme ya tin ya see ban. Nema kere pagɛ pan yala soguru Yesu re kune wankatɛ ban, muganmɛ ya telme fan kire nɛ ban. ¹⁴Yarɛ dam Yamba kore soguruwan re. Vɔn kere da wo yala yalɛ yan tɔgɔ wankatɛ ban, yarɛ buwam ya tɔgɔ mandan kɩ wɔ. ¹⁵Do dam laa kɛndiya re ya verima mandagan fan re, ntoo yalɛ komuru Yamba wo kɛndɛ yalɛ bɛ. ¹⁶Nunditiya gɛ

wanrim Yamba sewe re be ya: «yarə dam laa samariwa re, nunditiya mu samari.»¹⁷ Yamba kere budan laabe fan re budu ga malə ba tɔgɔ darə wɔ do u gɔriɲan laa zaa re, do yarə kom ga wu ya baa, kibegə dam ya tɔgɔ darɪ fan Yamba se wudugə wɔ ya dɪniyogə re gədə re.¹⁸ Nunditiya yarə wo nan juwoləgan tisi kere jɔnru wɔ, nto keseri do sanəme, gə lɪ ya verəmandəgan koboro re, ya baabe karbədan yarə kee wo.¹⁹ Do yarə nam juwolugan soguru re gerəma wɔ, kire zim bɔ kaaka fan. Wu dam ntoo peka biiye, feləme kaaka tɔn u ban, digine ton u ban.²⁰ Gə tɔgɔ petem Yamba kan ngəwo dɪniyogə pagə nandan, gə bulugum ngra wankatə re yalə yəmban,²¹ Yarə bee mugə Yamba ban wure panga re. Yamba wɔm wu u koru təpa benə re gə dɔgu nɔme kende wɔ u ban, budayalɪ ya mugə Yamba ban, ya mugə gə ban.²² Yarə tərə Yamba gɔnə gɔla keeban, kire sam yalə benese budayalɪ ya guru ya da zaa piima parəgazəna ya benese fan wɔn.²³ Nunditiya yarə luru duruwan, go gə wo da ka duwo kere jɔnru re, fo ka duwo kere jɔnriyan, Yamba gɔla kende gə kere zɔkiyan nɛ panga re,²⁴ Ntoo Yamba sewe gɔluyalə ɛ be ya: «laabe fan dam ntoo gɔngə, ba kenderɪ wo ntoo purugə.²⁵ Gon kurum gə purugə zerəm, do juti re gɔla təmə badaa-badaa.» kɪwari jində dɔgu gɔla kee wo ya ban kigə.

Chapter 2

¹Kurɛ yɔmban duwam tɔgɔ zɔmbɔ, zaarɛ zaban do niinii, do barankanrɔ do yire zɔmbɔ gɔla fan. ²Yuruma tɔgɔ wo biisomɔ re yalɛ bɛ, Yamba gɔla kere wo ntoo nɔnɔ kere luru gɛ sugore, kurɛ vɔndaa yiri, budayalɔ yarɛ kɔgɔ gra ya nan sogɛ, ³nunditiya yarɛ sulum bɛ puti wo kɛndɛ. ⁴Kɔgɛsam puti kan, lukɔ kɛndɛgɛ. Laabɛ kayan mɛ gɛ ban, do gɔrari, gɛ yetɛ wo kɔɔ Yamba yikere. ⁵Yaya kɔgɛsam u ban ntoo lusi kɛndiya, budayalɔ yarɛ zirigɛ ya da wuzugɔn kɛndɛ dore re, sarga kolu kɛndɛ, u koru sarga kɛndɛ kere pagɛ da yumban baa Yamba re soguru Yesu re panga re. ⁶Nunditiya Yamba sɛwɛ gɔlum bɛ ya: «sime, mɔ tundum dore dime see lukɔ Sion, gɛ gɔrari, gɛ yetɛ kɔɔ kɔkɔ.wee mugan gɛban u da daa ku fewu. ⁷Yarɛ bere mun gɛ ban, gɛ zim bɔ kaaka fan ya se lere, do bere tɛriɔan kere tɔgɔ kan, «dore manruwa kayan lukɔ keeban bɛ, kurɛ da dore re dime tunde lukɔ kɛndɛgɛ re. ⁸Gɛ dam nɛɛ pise lukɔ do nɛn zuwɛ sɛnɛ re.» Ba paba pisi ba nan nunditiya ba wo tɛrɛ ba son Yamba kore.Kiɔ tɔgɔgɛ mandamɛ bɛru ya. ⁹Do yarɛ dam buudu gɔrari re, sarga koluwa pɛwa, do buudu kɛndɛya, do Yamba wolu bere ju, budayalɔ wɛre kome yarɛ ya li karwutɛle gɛ se gɛ kawunɛ porugan re, yarɛ gɔlu wurɛ tɔgɔ kɛndɛ tɔgɔ. ¹⁰Da Yamba laa da dagɛ ya wɔ fɔra, do wanne yarɛ dam u laa re. yarɛ da wo yamasɔgɔ wudugɛ, do yarɛ namgɛ wanne. ¹¹Baa biiyo piima tena, yarɛ dam veruwa do gɛdɛrɛwa re diniyogɛ re, kurɛ yɔmbanɔ mɔ ziri yari bɛ duwam ya tuna nɛmɛn dugɔ, kɔ kɛrɛm nɛn nɛ bɛnɛɛ wo dɛ. ¹²Yalɛ vɛrɛma ternam bere yan Yamba tena bɛnɛ re. Kibɛgɛ, baa ba gɔluga yalɛ yire zɔmbɔ bɛ yarɛ dam tɔgɔ zɔmbɔ dɛruwa re, ba paba nan ya tɔgɔ dari kɛndiya ba kɔgɔ Yamba kurɛ yɔmban, gɛ kuga li ba kan dɛɛ kere dɛwuyan. ¹³Tisom ya sugo laabɛ fan re puti pandɛ re lere puti re yɔmban. Malam pɛwa wɔ bɛɛ re wo kaaka fan re jine. ¹⁴Malam yikere tena wɔn, nunditiya ba kerim pɛwa kan ba lome tɔgɔ zɔmbɔ dɛruwa se, ba kɔgɔ tɔgɔ kɛndɛ dɛruwa. ¹⁵Yamba dugɔ ngi wɔ bɛ karam kɔmɔyan sogumari tena bere yan kaaka nii ya tɔgɔ daridɛ wɔ. ¹⁶Yarɛ dam zulu tena re, gɛ fan re zɛrɛ, yalɛ zulu pandɛ bu da zɔmbɔri re nii pukɔ re, nunditiya yarɛ dam Yamba bɔgɛɛ re. ¹⁷Kɔgɛnam laa fan, ya da baabiyobe piima.Wudugam Yamba see, a kɔgɔn pɛwa. ¹⁸Tome biyobe, malam ya putena wɔn kɔgɛ fan wɔn, jɛtuna kɛndiya do zurori tena mumo dagɛ, do zɔmbɔri tena ya. ¹⁹Nunditiya nɛn wo zɛm zimori kee wo, u da kii bɛtɔsɛri Yamba se wudugɛ yɔmban, kɔ dam u kɔgɛ sababu re. ²⁰Do ba mawuga nu, ntɔgɔ zɔmbɔ yɔmban, bɛka kɔgɛ wo kɔ bɛtɔsɛri re? do nzimgo u tɔgɔ darɛ kɛndiya re yɔmban, gɛ dam nkɔgɛ sababu re Yamba yikere. ²¹Yarɛ komɛ kurɛ yɔmban, nunditiya soguru zimi yalɛ yɔmbannɛ bugulum mandagan yala, budayalɔ yarɛ dɛlu u nɛ tema. ²²U wo tɔgɔ zɔmbɔ kaaka da, zambu gɔla kaaka wo li u nii re, ²³Ba tukuw keeban, u wo gɛ turusu bra, ba zimu keeban, u wo gɔlu bɛ gɛ da gɛ dan nɛ, do u dum gɛ tɔgɔ fan Yamba nuu re weerebudan budɔ ternari yan wɔ. ²⁴Krisita sugo takɛ ɪ zunufu dan pɛka ban, budayalɔ yiri da tɛpa re zunufu re tɔgɔ kan, ɪ nan wojan ternari yan nɛ yɔmban. Yarɛ nam zulu u mawanrɔ re ponde. ²⁵Yarɛ da wo ntoo pɛtɛ kere larɛgɛ do waane ya nunum ya wuzugɔn deni gɛ simiru kan.

Chapter 3

¹Kanbe malam ya bara be wɔ, budayalɛ ba dalɛ woga Yamba gɔla son, be tɛri ba da muganri yalɛ verima mandɛgan yɛmban do gɔla dagɛ. ²Nunditiya yalɛ verɛma kɛndɛ do ya kɔgnɛ, ba sɛmɛ kɛ. ³Yalɛ nangɛdɛnɛ bu da tɔloru ntoo ju tɛnɛ wala sanime nangɛdɛnɛ tisiri wala putunɛ kɛndiɛ see, ⁴do yalɛ nangɛdɛnɛ da zɛrɛ nangɛm fɛkari rɛ, kee rɛ da bɛnɛ zurori sawuri rɛ, kɛ dam nangɛm ka kɛrɛ nɛniyan nɛ, gɛ yetɛ wo kɔɔ yamba yikɛrɛ. ⁵Fɔra fɔra kan kɛndiɛ bɛrɛ mun ba tɛlmɛ puti ban, bɛ da nɛgɛdɛmɛ bɛrɛ. Ba da melim ba bara be wɔ. ⁶Ntoo Saran tɛri Ibrahim kɛrɛ yalɛ bɛ u komu be «puti». yarɛ dam u biiyo kan rɛ, yarɛ dega tɔɔ kɛndɛ do ya tɛlmɛ yesɛyan dɛtiwuri kaaka kan. ⁷Kibɛgɛ ya, buwabɛ kɔmbam ya kanbɛ sogumari yaa wɔn. kon mandɛgan kaa wo ntoo wogu kɛrɛ panga wo ya yangɛ dɔgugɛ. Kɔgna bɛ, nunditiya yarɛ dam kɛnɛn takɛruwa rɛ woyan nɛ gɛ li Yamba kan, budayalɛ yalɛ Yamba zɛra bu kɔku. ⁸Gɛ fan rɛ ponde, ya fan rɛ lɔgɛsɛ da tɔnan. Wudugam zaa yamasɔɔ, ya da zaa piima ntoo baabiiyobɛ, ya wudugu zimori tena yamasɔɔ, ya tisi ya sugo zaa kan. ⁹Buwam tɔɔ zɔmbɔ won tɔɔzɔmbɔ wɔn wala tuka won tuka wɔ, do seyam dɔɔ zaa rɛ, nunditiya yarɛ komu kɛrɛ yɛmban. Yarɛ nam dɔɔ kɛnɛn wɔ. ¹⁰Yamba sɛwɛ golum be ya: «woyan nɛ tɔɔ wo wɛrɛ jɛmban, u piiga u sulu kɛndɛrɛ wɔ, u sim u dulumɛ tɔɔ zɔmbɔ gɔla rɛ, u sim u nii zaarɛ nɛn ban nɛ gɔla rɛ. ¹¹U pan u ponde zɔmbɔri rɛ, u da tɔɔ kɛndɛ, u pumɛ zulu u dɔlu gɛ pon. ¹²Nunditiya Yamba see wo laa ternariwa ban, u sɛm u zunɛ ba zɛra wɔ, do puti wusugum u yiko tɔɔ zɔmbɔ dɛruwa rɛ yɛmban.» ¹³Ya sega panga tɔɔ kɛndɛ dɛrɛ, wulɛ pawu da tɔɔ zɔmbɔ yala? ¹⁴ba ya zimgo tɔɔ ternan yɛmban yarɛ dam dɔɔ biiyo rɛ. yarɛ buwam ba dɛtiwuri tisilɛ see wudugu, ya tɛlmɛ bu yansɛ. ¹⁵Do kɔgɛnam soguru ya bɛnɛsɛrɛ gɛ malɛ u puti yan wɔ. tɛlmɛ mugɛ gɔnan kɛrɛ wo ya zɛrɛ, laabɛ bozuga yarɛ gɛ tɔɔ kan, yalɛ petarɛ tin wankatɛ fan ya tobu bɛ, do gɛ da sugo tisori do kɔgnɛ wɔ. ¹⁶Bɛnɛsɛ kɛndɛ tin ya fan kan, budayalɛ ba gɔluga yalɛ yirɛ zɔmbɔ keeban, bɛ yarɛ dam tɔɔ zɔmbɔ dɛruwa rɛ, yalɛ verɛma kɛndɛ soguru rɛ, kɛ pan ya yirɛ nɛluwa da kii. ¹⁷Taa Yamba dugɛ arɛ zim tɔɔ kɛndɛ dɛɛ rɛ yɛmban, gɛ zim bɔ tɔɔ zɔmbɔ zimori wo. ¹⁸Soguru tiwum lɛsɛ bɛtɔnan zunufu rɛ yɛmban, tɛna tiwun bɛrɛ wo tɛrɛ nɛ yɛmban, budayalɛ u dɔgu u wɔ Yamba ban. ¹⁹U gum tuna nɛmɛn tɔɔ kan do u woyandɛ woyan tɔɔ kan. U vam kasu rɛ ngra wazu rɛ gɛ wuz mugɔn rɛ. ²⁰Be da dam Yamba kɛrɛ tonluwa rɛ fɔra, Yamba da torum bɛtɔsuri wɔ Nuhun rɛ kokura rɛ wosigɛ ban. Laa fɔnɔnwu, kɛrɛ biiyɛ, laa nutɔɔlu lɛ kɔku numu ba nan sogɛ. ²¹Kɛ numu dam numu zuwɛn bɔngɛyɔn nɛ, kɛrɛ son yarɛ wanne. Tuna nɛmɛn diginɛ samɛ dagɛ, do tombu Yamba nii gɛ li bɛnɛsɛ kɛndɛgɛ rɛ, soguru Yesu rɛ liyɛ ponde u li tɛpa rɛ bɛnɛrɛ. ²²U jinsim u va dode wara rɛ. u gɛdarɛ wo Yamba zulu kan. Malɛkɛdɛ wɔ putɛna do guruma malam u wɔ.

Chapter 4

¹Soguru zimi tuna neman ren, kire yambanu ɪ da kɪ lɔgɛsɛ wɔ u koma woode, nunditiya wee re zim tuna neman re u kɔgulum zunufu ban. ²Kire yambanu fo bɛɛ, yarɛ buwam ya dɔniyogɛ re gɛdɛ da ya sugo dɔgɔ dɛɛ rɛ, do dam gɛ Yamba dɔgɔ rɛ. ³Yarɛ da wankatɛ kee ya yan Yamba tɔgɔdɛ fo gɛ pɔru gɛ nii kɔnyɔn, yarɛ varɛ kakalayan nɛ, do tɔgɔ zɔmbɔ vɔn, do sɛma ɲuwɔn, do zimo re, do ɲuwɔn kere pɔru gɛ nii, do vuwa dɛwuya harmenari rɛ bɛ, kɪ dɔga. ⁴Bɛ dem kawunɛ bɛ ya dɛɲɲan ba kan kɪ kakalayan nii pɔrari rɛ dutu. ba nɛmɛ ya yiro. ⁵Do weere petari u pawu buudan buudu tɔpa do bere wɔɲandɛ ban, wu pawu kɛrɛ gɛ yiko kɪ wɔ. ⁶Kire yambanu kiwari ɲine gɔlu laa bere tiwu bɛ ya rɛ, buudu da buudan bɛ bee ban ntoo Adama biyobe, ba wo dɔniyo gre, budayalɪ gɛ darɛ rɛ ponde, ba wuzugɔn tin wɔɲanne Yamba tɔgɔ kan. ⁷Kaaka fan rɛ zɛnzɛrɛ wankatɛ kɔgɛsa, tisom ya tɛlmɛ ya tɛgɛ ya see ban ya zɛrɛ Yamba. ⁸Gɛ da gɛ bɔɔ kaaka fan, dam zaa piima parɛgazɛna, nunditiya piima tum zunufu bɔngo nii. ⁹Gɔlame ya tisi zaa ban do gugunɛ wɔn dagɛ. ¹⁰Ya fan titiɲan nan tantulumɛ kaa kee, wɔsugam zaa tɔgɔ kiwɔ, ya da Yamba tantulumɛ kɛndɛ bɔngo kɔmburuwa rɛ. ¹¹Wee dega wazu u dagɛ ntoo Yamba gɔla gɔlugɛ yalɛ bɛ, wee dega tom, u dagɛ gɛ malɛ panga kee Yamba pan wura bɛ wɔ, budayalɪ nɔmɛ kɛndɛ gɛdɛ Yamba yire wo tɔgɔ fan rɛ soguru Yesu panga rɛ. Nɔmɛ kɛndɛ do guruma dam wurɛ yannɛ badaa-badaa. Amiina. ¹²Baabiyo piima tena, kɔtɔ kore kulugɛ kere wo ya bɛnɛrɛ bɛ, ntoo lewu re bɛnɛ ya kɔku, buwam kawan kire, ntoo tɔgɔ kawunari rɛ nan yarɛ. ¹³Do dam bɛnɛyidɛrɛ, nunditiya yarɛ nam tere soguru re zimori re, budayalɪ wurɛ nɔmɛ kɛndɛgɛ bugula keeban, yarɛ da bɛnɛyidɛrɛ parɛgazɛna. ¹⁴Yarɛ tukuga soguru re yire yamban, yarɛ dam dɔɔ biyo re, nunditiya nɔmɛ kɛndɛ wuzugɔn kere da Yamba wuzugɔn re, kire gɛdari wo ya kan. ¹⁵Yalɛ kaaka bu zim, bɛ yarɛ dam laa guruwa, wala bunan, wala tɔgɔ zɔmbɔ deruwa, wala wee se u nii tandalɛma tɔgɔ rɛ. ¹⁶Do duku zimgo bɛ u dam muguru rɛ, gɛ bu wu da kii, do u kɔgɔ Yamba kɪ yire wo. ¹⁷Buudu sigɛdɛnɛ wankatɛ dɔgum Yamba laabɛ ban. do yalɛ buudu buudunan doru, bere tɛriyan Yamba kiwarɛ ɲindɛ ban bɛ zɛnzɛ rɛ pagɛ da yalɛ? ¹⁸nto kɪtabu gɔlu yalɛ bɛ bɛ ya: «nɛn ternan rɛ sogɛ woga kuruban, wuduguyan Yamba see do zunufu tena yan pagɛ da yalɛ? ¹⁹kire yambanu, bere zim gɛ melɛ Yamba dɔgɔ wɔ, bɛ seyam ba wuzugɔn re tɔgɔ nadɛnuru Yamba kore tiɲan ti ban, ba tin tɔgɔ kɛndɛ dɛɛ rɛ.

Chapter 5

¹Yamba dore re kembəguwa bere wo ya bene re, mi dɔgum a kore wo be ban wanne.mi dam ba du kembəgɔre, do soguru re zimori re kasetə.Nɔme kende kere pagə bugulu, mi nam tere kɪya re. Mi seem be panga be ya: ²«Yamba petə denari kere karəwa wo ya ban be, duwam ya telme gra. buwam be mɔdəgan, do dam gə beneyidərə wɔ gə malə Yamba dɔgɔ wɔ. buwam gə da yire zɔmbɔ yəmban, do dam gə telme kende wɔ. ³Bere kariwa see ya ban, buwam be mɔdənəgan, do dam bulugarɪ petədenari re bene re. ⁴Kibegə, petə nɔluwa re nuti bugula u sugo, yarə paya nan nɔme kende banfilan kere nenɔnan.⁵Kibegə baabiiyobe, malam kembəguwa wɔ.ya fan wɔsugu zaa tɔgɔ sugo tisorɪ wo, nunditiya Yamba sɛwɛ se be ya: «Yamba kɪnrəm sugo bugulɛ tena, do gə pemə nɛma sugo tisorɪ tena re.» ⁶Kɪrɛ yəmbanɪ tisome ya sugo Yamba nuu kere kɔm panga be re lere, budayalɪ u takə yarə dode wankatə malari re. ⁷Duwam ya telme sɔsənɛ tɔgɔ fan wu ban, nunditiya u kɔmbum yarə.⁸Tisom ya telme ya tin ya see ban! nunditiya ya zɔgɔ sutana vim nto yasəma wo yara keeban gə, gə bu gurɪ gə nan kee gə zii, kɪgə ə pum. ⁹Do ya kɪnrəm gə do ya tɔgənori wo muganri ban, ya sulu be ya baabiiyo bere wo diniyo gə re, kɪ zimori re duu nim biya. ¹⁰Ya zimori re ponde wankatə fɪnonwu, nɛma ti Yamba kere kɔm yarə u nɔme kende gə kere kɔmɔnan zɔkɛ soguru re,kɪ sugo pagə suru ya nii, gə pan yala panga a va yikere, gə pan panga yala, gə pan yala tɔgənɛ gɪnan terga. ¹¹Guruma wo Yamba wɔ badaa-badaa.Amiina.¹²Mɪ kerəm ngra sɛwɛ fɪnɔngə yala Silven kan, mɪ medemu u baabi we banu mɪ gurɪ a mun.Mi wanrəm gə a kerɪ yala be seyam panga, a bulugu yala be kɪ nɛma dam Yamba nɛma terga re. yalɛ makari tin gə ban. ¹³Yamba dore kere Babilone, be fosum yari, u gɔrari ntoo yarə be.Mi biibɔ Marka ya fosum yarə. ¹⁴Fosam zaa nii mugusɛ piima wɔ.Yar,ə fan bere da soguru re nanne, benɛzuluri pan yala.

1 John

Chapter 1

¹Ke da wori fɔra fɔra , i lugu ke , i se na ke, i dɛnin ke, do i nun dusu ke weyanɛ tɔgɔ kan.² Weyandi bugulume, do i na gi , i dagi kaseti. Yiri gɔlun ki weyandi ke kɔmiyan zɔkɛ, ke wo Yamba kan, do i gɔlun gi tɔgɔ yala.³I na ke do i lugu ke , i gɔlun gi yala ,bu da yali ya dɛni i kan , i dɛniga wo Yamba wɔ u bibɔ, Yesu Kirisitarɛ.⁴ I wenrimi nge yala bu da yali i bɛnyin suru.⁵Karigɔn ke gi i lugu u kan do i gɔlun yala ki gi bɛ: Yamba dami kanporigan do kariwuti tɔn wura . ⁶Yiri gɔluga be i dɛnimi u wɔ, do i veri kariwutilɛ i turumi kima , do i se yame gɔnɛn tonɛ. ⁷Do, i veriga kanporiganrɛ nto u wo kanporiganrɛ, i dɛnimi i kusu za ban, do Yesu u birɛ gɛrima semi yiri zunufu fan ban.⁸I gɔluga be i kɔmiyan zunufu, i turumi kima i sugorɛ, do gɔnɛn ton i kan. ⁹Do i gɔluga i zunufu, kirɛ terinari do gi mali, do yafudami, do sami ke wo tereme. ¹⁰I gɔluga be i kɔmiyan zunufu, i dɛmi Yamba wɔ kima wɔn, do u gɔla ton i zɛrɛ.

Chapter 2

¹Biyobé, a wenrimi nge bu dulu yali ya bun zunufu da. Do we daga zunufu, komi kusuru Yamba kan, Yesu Kirisita tetan.² U wônmi I zunufu, do yirin mumo yan gi dagi, do diniyoré fanrè yan gi.³ Ki kan, i sulum i Yamba: i kôbuga u kerigan gôla.⁴ We se: «u yin Yamba» do u kôbuyan u kerigan gôla, kima tulu do gônèn ton u kan.⁵ Do we kônbu Yamba gôla gônèn wô, u ti kan, Yamba pinmarè niresurori, i ki wô be i wo wô.⁶ We se u wo mi Yambarè zèmi u vari nto Yesu Kirisita vari yali bè.⁷ Pinma tena, a wenriyan kerigan duru do kerigan kônyôn gi ke gi ya lugu fo sigidinè ban. kerigan kôngôn girè gôla ke gi ya lugu fôra fôra.⁸ Gi fanrè zèrè mi wenrimi kerigan duru a se yala ki gônèn wo Kirisitarè do yari, kariwutiri pôra do kanporigan liya.⁹ We se u wo kanporiganrè do u mun u babi zôma, u wo kariwutilé.¹⁰ We pin u babi wurè wo kanporiganrè do u da nèn kaaka yun nèni.¹¹ Do we mun u babi zôma wo kariwutilé, u verimi kariwutilé do u yame u verima giyan, kariwutiri binimi u se.¹² Mi wenrimi nge a se yala biyobé, yalè zunufu yafina ya ban u yiré kan.¹³ A wenrimi nge yala baabè, ditiya ke da wori fôra fôra ya yin gi. A wenrimi babiyo beré, yari nan guruma sutana ban. A wenrimi yalè biyobé ditiya ya yin ba Yamba.¹⁴ A wenrimi nge baabè, ditiya ke da wori fôra fôra ya sula gi. A wenrimi nge babiyo beré, ditiya ya komi panga, do Yamba gôla wô ya zèrè, do ya nami guruma sutana ban.¹⁵ Ban diniyon pin do gi zèrè tisiri. We pinga diniyon, Yamba pinma ton nkan.¹⁶ Ke wo diniyoré fan ,tunanèmèrè vôn ,se vôn, diniyoré sugo bugulu, liyan Yamba kan, do li diniyoré.¹⁷ Diniyon pôrumi ki wô gi vôn tisiri fan ,do we den Yamba dingô pawu time kudayi.¹⁸ Biyobé, wankati zèngirè dônga. Nto ya lugugi yali bè, be Kirisita kênluwa pirimi, do wônè bôngo bugulume ba sugo, ki gi i sulu be zèngirè wankati dônga.¹⁹ Balimi i dèngarè, do bo da i dinparè. Ba dagami i dinparè, ba da paba timi i kan. Do ba limi gi bugulun be bo da i dinparè.²⁰ Do yari ,nami nuwan ya tiri kènduwa kan, do ya na sulumè.²¹ A wo wanri be ya yan gônèn, do sulami be kima tòn gônèrè.²² Wurun kima tuluwô be Yesu wo da Kirisitarè? u ti dami Kirisita koma tiré ,u kanyami Yamba do u bii bô ban.²³ We kanyami u bi bô ban, yame u ba. We tèri u bi ban, tèrimi u ba ban.²⁴ Yari, ya lugu ke fôra fôra ki time ya zèrè Ya lugu ke fôra ya wo ya zèrè , i wo bibô do bibô Yambarè.²⁵ Do i nan niseyari ke gi bè: weyandi ke kômiyan zôkè.²⁶ Be pin yari ba lari a wenrimi a se bè ye ban.²⁷ I na Wujugôn ke Kirisita Kan go i zèrè. I pinyami nènè karigôn do Wujugôn kèndè keribidemi yiri kaaka fan ban. U karigôn gônèn gô, i Kôn ban Wujugôn kèndè karigôn Kirisitarè.²⁸ Do wônè, biyobé, I tigan wura, bu da yali u kunga, i na bèn kunlu do bi bu da kii u yikeré.²⁹ Ya yinga be u teremi, nèn we sega terinari toné nagi u Kan.

Chapter 3

¹Ba Yamba pin yiri tentan yali bè,kigi bè, be i koman be Yamba biyo, i dami Yamba biyoré .Kirè pan do diniyon yan yiri, bukayi ye banun, ba yan Yamba. ²Pinma tena, wônè Yamba biyobé i wô,i zèmi be i da kerigan wo bugulu dôme,do I yin be u kunga ke ban,i payi i da nto wun, ditiya i payi nawu nto u wo yali. ³Ki munganri wo we kan u ban u semi u sugo, nto wurè samari yali bè. ⁴Nèn we timi u den zunufu,u nènimi sariya ya. Zunufu dami sariya nènimarè. ⁵Yari yin be Kirisita bugulumi u sugo,bu da yali u koru zunufu i ban.Zunufu kaaka tome wun ban. ⁶Nèn we tigan wura,u da timi u den zunufu duntu do nèn we den zunufu,u wo na, u wo sulun. ⁷Biyobé, nèn kaaka bu yari lari. We den tîgô terinari, wurè terinari nto Kirisita sugo tereme yali bè. ⁸We timi u den zunufu, u li sutanarè,bu ka ye banun sutana demi zunufu fo fôra fôra. Kirè ye banun Yamba bibô bugulumi u sugo do u nèn sutana tome. ⁹Nèn we lurun Yamba kan u time giyan u den zunufu,bu ka ye banun Yamba ka duwori wo u zèrè,u da timi u den zunufu, bu ka ye banun u lurun Yamba kan. ¹⁰Yamba biyo do sutana biyo sulumi gi koru zarè nge kan: we deyami tîgô terinari u li Yamba kan, do we deyami u babi pinma ya. ¹¹Yari lugun kerigan gôla ke fo fôra fôra, kigi bè be i pinyan za. ¹²I ba dan nto Kan, u li sutanarè,u gun u sugo kewun. Bu ka ye banun u gun?Ditiya u tome dari zônbo, do u kewurè ya girè terinari. ¹³Ba biyo, diniyon ke bè munga yari, ki bun yari da kawunè. ¹⁴Yiri yin be i liya timarè i zun weyandirè,bu ka ye banun i pinmi babiyo. we pinyami u babi, u timi timarè. ¹⁵Nèn we mungi u babi zôma, nèn gunriwu u ti wo. Ya yin be weyandi ke kômiyan zôkè tome nèn gunrirè zèrè digireme ¹⁶I yin pinma ngi kan,bu ka ye ban Kirisita pami u Punè i ye ban. ¹⁷Diniyoré naforo wo we kan,do u ni u babi zimorirè, do u yambasôgô wo wu mun, Yamba pinma pagi gidi u tiré zèrè yali? ¹⁸biyobé, yilè pinma bu da nigôla do dulumè ban sèyi, fo tomi dari do gônèn wô. ¹⁹Ki kan i payi sulun be i wo gônèn ban. I na bènkuu u yikeré. ²⁰Do i bènè se sega yiri zarigi, Yamba bô i bènè se, U yin kaaka fan. ²¹Pinma tena, i bènè se woga yiri se zarigi, i nimi bènkuu Yamba yikeré, ²²i ziriga ka ke wo ka ke ya,i nigi u kan,bu ka ye ban i kônbumè u kerigan gôla do i den u dingô. ²³U kerigan gôla kigi bè, be i mungan u bibô Yesu Kirisita yiré ban, i da za pinma gi mali u kerigan pagari yila. ²⁴Nèn we kônbumè u kerigan gôla, u ti wo Yambarè, Yamba ya wo u ti kan. I yin be Yamba timi i wô ngi kan, u pami u wujugôn kèndè gi yin la.

Chapter 4

¹Pinma tena, ba mun wujugôm fan ban. Do korami gi kôrô ya simi gi li Yamba kan la, nunun ditiya keluwa kima tuluwa bôngo wo diniyoré.² Yari pa ya sulun Yamba wujugôm nge kan : ki Wujugôn gôluga be Yesu Kirisita kunmi tunanèmèrè gi li Yamba kan.³ Do wujugôn ke gôlun yan yesuré tógô wo li Yamba kan, Kirisita kènlun, ya lugumi be ki Wujugôn pirimi, gi kunwan zôku.⁴ Yari, biyobé, yari li Yamba kan, do ya na guruma ba ban, bu ka ye banun ke wo yalè zèrè bô diniyoré zèrè gi.⁵ Bè, ba dami diniyoré yanè: kirè ye banun, ba gôlun ke gi diniyoré yan gi, do gi lugun bèra.⁶ Yiri, i li Yamba kan; we yin Yamba semi u zunè i kan; we seyan u zunè i kan wo li Yamba kan, i yin gônèn Wujugôn do kima Wujugôn ki kan.⁷ Pinma tena, i pinma Yami za, nunun ditiya pinma li Yamba kan. Pinma suwè wo weré zèrè, u lurun Yamba kan, u yin Yamba.⁸ pinma suwè ton we zèrè, u ti yan Yamba, bu ka ye banun u ti yan Yamba.⁹ Yamba pinma bugulumi gi sugo yiri kanun nge kan, u kerimi u bibô betiyan u kun diniyoré, bun dulu yali i na weyandi u paga wô.¹⁰ Pinma wo ngirè: Go da be yilè pin Yamba ,do Yamba dari pinma fo u se u bibô u kun i kan, u da I zunufu wènlè.¹¹ Pinma tena, Yamba pin yiri bèru, i ya pinma za dè!¹² Nèn kaaka wo Yamba na fewu, I dega za pinma, Yamba wo i kan, u pinmarè surori i kan.¹³ I yin ngi kan be i wo wura, do wu ya wô la. Bu ka ye banun u pami i la u Wujugôn dali.¹⁴ Yiri mi nami do i dagi kaseti be ba Yamba semi u bibô i kan, u da diniyoré sugururé.¹⁵ Nèn we gôluga be Yesu dami Yamba bibôre, Yamba timi u ti kan, u ti ya timi Yamba wô.¹⁶ Yamba pin yiri pinma ke wo be, I yin ki , i mungi ban. Yamba dami pinma tiré. Nèn we timi pinma wô, timi Yamba wô, do Yamba timi u ti kan.¹⁷ Pinma surumi i kan ngi kan, do I na bènku bu dunrè diyônyan, bu ka ye banun, u wo yali bè, i ya wo bèru diniyoré.¹⁸ Ditunri ton pinmarè, do pinma surori diwumi ditunri, bu ka ye banun zimori wo ditunrè. Nèn we wudugu, pinma ni wo suru u kan¹⁹ Yiri pinmi Yamba, do Yamba pin yiri doru.²⁰ Do nèn we gôluga be u pinmi Yamba, Do u mun u babi zôma, u turumi kima. Do we pin yan u babi we u ni , Yamba we u niyomi u pawu u da yali u guru u pin wun?²¹ I nami nge gôla u kan, be we pin Yamba, zemi be u pin u babi ya.

Chapter 5

¹Laa be mun gi ban be Yesu dami Kirisitarè u li Yamba kan, we pin baa pinmi bi ya. ²I daga Yamba pinma, do i kônbu u kerigan gôla: i pami sulu ki kan be i demi Yamba biyo pinma. ³Nda Yamba pinma kigi ngi wô: nkônbu u kerigan gôla. U kerigan gôla ton kuruwan. ⁴We lurun Yamba kan u nimi guruma diniyo ban. Guruma ke ni diniyon ban ki nge wô i dan muganri. ⁵Wulè ni guruma diniyo ban? fo we mungi ban be Yesu dami Yamba biré. ⁶We kun numu do gèrima pangarè: Yesu Kirisita wun. U wo kun numu sèyiwô do numu do gèrima. ⁷Kaseti tôrè wori. ⁸Wugugôn kèndè, numu, do gèrima. Ki tôgèrè kaseti malimi za wô. ⁹I sônga laa bè kaseti, Yamba kaseti bô ki. Yamba kasetiri ngi wô u dami bi kaseti. ¹⁰We mun Yamba bibô ban, kasetiri wo u tiré zèrè. We wo mun Yamba gôla ban u dami Yamba wô kima tulun. Do Yamba korumi u biré kaseti, do bo mungi ban. ¹¹Kasetiri yeré bè: Yamba pami weyandi ke kômiyan zôkè kigi u bibô Yesu wo. ¹²Yesu wo we kan, u ti kômi weyandi. Do we kanun Yesu tondé kômiyan weyandi. ¹³Yari be mun Yamba bibô yiré ban, a wenrimi nge sèwè a se yala. Ya sulun be weyandi ke kômiyan zôkè wo ya kan. ¹⁴I ziriga ka ke Yamba kan gi maliga u dingô wô u pawu se u zunè. ¹⁵I yinga be u lugumi i kan, i ziriga ka ke u kan i sunlami be i nagi i zôku. ¹⁶Zunufu ke seyami nèn timarè, n'naga nbabi dé ki, u zinri Yamba, Yamba pawura weyandi, do u bu va tima giyanrè. Zunufu duku semi nèn timarè; Do mi wo ta zinra da kirè. ¹⁷Ke wo tereme fan zunufu, zunufu duku seyami timarè. ¹⁸I yin be we lurun Yamba kan u deyan zunufu. Do Yamba bibô sônmu, do sutana dusuyame wu. ¹⁹I yin be Yamba yangi wô, do diniyon fan wo sutana nuné. ²⁰I yin be Yamba bibô kunmi u payila sogumari i guru sulun gônèn ti. I wo ki gônèn sugoré, u bibô Yesu Kirisitarè. Wu we da gônèn Yamba do weyandi ke kômiyan zôkèrè. ²¹Biyobé, korami ya sugo vosi tôgôrè.

2 John

Chapter 1

¹Nge Yamba doré kèbuguwa, sèwè semi kan do ban biyoré. Mi pinmi yari gônèn wô, mi tiyan dagi do gônèn suluwa fan. ²Gônèn ke wo yiri wô, yiri pinmi yari bèru. ³Zuluri do lotus, bènè zuro timi i kan ke ba Yamba do u bii Yesu Kirisita gônèntiré pinma time ya ka. ⁴Mi name bènnyin a na be biyobé verimi gônèn keme ban, nto i na kerigan gôla i ba kame yali be. ⁵Wônè kônwu mi zirinu be i pinyan za, mi wenri ke bè kerigan duru dagi do ya lugu ke fôra fôra. ⁶Pinma, kigi ngi wô be n'verima mali kerigan gôla wô. Ya lugu ke do ya verima maligô kingi. ⁷Laluwa bongo limi bo diniyoré, ba tèriyan ba gôlu be Yesu kumi tunan me wô. We wo bèru laluwa do Kirisita kènluwa. ⁸Sigami ya sugo dè, ya da tome kèndè, ban da bônô do nagi dosi. ⁹Nèn we wo yikeré do u tomi Kirisita gôla ban, Yamba tomi u ti kan. We tinga Yamba gôla ban, Yamba wô u bii wo u ti kan. ¹⁰Nèn duku kunga yari mène do wo kun Yamba gôla wô, yari bamu bôlu, bamu fosu ya. ¹¹We fosugawu u dame u dun tôgô zônbo darilè. ¹²Gôla bongo wo mi kan a pin a gôlu yala do a pinyami gi a da kerigan do a pinmi be i na za do a gôlu yala do ya bènnyinè nisuru. ¹³Nbabi Kôn, Yamba koru we na fosunu.

3 John

Chapter 1

¹Mi, Yamba doréré kèmbôgô, semi nge sèwè Gaïus, mi pinma ti gônèn wô. ²Pinma ti, mi pin be se paga ka fanrè do ntimi zunè, nto none se veme yikeré yali bè. ³Mi demi bènnyinde kôkô, ditiya babiyo dalirè kun ba da kaseti be nwo gônèn keme ban, ditiya ya n'verimi gônènrè. ⁴Kaaka deyan mi bènè yinban gi da gi bô nge, a lungu be mi biyo verimi gônèn keme ban. ⁵Pinma ti, nun dé ke wo ke babiyo beré, ba veriwa, dagi mali. ⁶Bè dami npinma kaseti Yamba doréré. Mi zirinun be kusubè ba verima tôgôrè ke meli Yamba dingô. ⁷Ditiya ban verimi Yuntiré yiré ye ban, bo tèri ban some ka be fosuyam kan. ⁸Yiri zème be i kônbu bè dinpa kèndè, bu da yali i dèni za wô gônèn toné. ⁹Mi semi sèwè Yamba doréré, do Diotrèfè we da i yikeré da mungi yari kèndè. ¹⁰Kirè ye banunn mi verima liga gira yari kan u dé tôgô dari ke do u gôlu kima gôla zônbo ke bè, yilè tôgô kan mi da garigira, kirè kaaka wo u se sun, do u tèriyami u kônbu u babi, do we pin bè u bônun u lelemi biya, u dunwu u koru Yamba doréré. ¹¹Pinma ti, bu zônbo korusu, do korusu tôgô kèndè. We dé tôgô kèndè u yin Yamba, do we dé tôgô zônbo u da Yamba na. ¹²Laa bè fan golumi Dèmètrius yiré kèndè. Gônèn sugo golumi u yiré kèndè. I ya golumi u yiré kèndè, nyin be u kasetiri be gônèngô. ¹³Tôgô bongo wo mi kan a golun n'na, do mi pinyangi a wanri lakirè wô. ¹⁴Mi pinmi be a nanun ngégé wo fiyôe, i se gôla za ni ban. Bènè zurori gidin nôn kan. ¹⁵Ndôwa fosun on. Fosun i ya dôwa tetiyan ba yiré wo.

Jude

Chapter 1

¹Mi Jude, Yesu Kirisita bôka, Yakuba babibô semi yala nge sêwê, yari be komi Yamba kan, do yari veriga ba Yamba pinmarè zèrè, yalè kônbari wo Sônguru Yesurè.² Yambasôgô wudugèn, do bènè zurori, pinma, payala kôkô.
³Pinma biyo, mi da pinmi a se panga a se yala nge sêwê, i fanrè sôngé ye ban. A da wo ki ban, a kum na be gi da wajibi a se yala nge sêwê, do a se wô panga, i kènri muganrirè koma, Yamba pami muganri ke gi laa kènduwa kan lésé tiyan.⁴ Nèn zônbo fekimi u zôn ya bènèrè. U budunrè tógô gólun sêwê gi bônmi. Ba wuduyame Yamba se. Ba wusugum Yamba zuluri gôla ba kakala yanèn ye ban. Ba korumi ba ni i lè Yunti betiyan singer Yesu wo.⁵ Ba ya yinga ki tógô fan ya zônku, mi pinmi a tisi ya tèlimèn gi ban be Yunti somi Israeli laa u koru Misira zamanarè, do kirè pomidè u nènni bè.⁶ Mèlèka ke wo time ban yunti yanè, do ba dun ba gidè giyan, Yamba din bè kèki zôgurô ke zókuyan wô kariwutilé budunrè ye ban.⁷ Sodômè wô Gomôrè do gi zesi ke wo gi kulé ya dami kirè dun, ba semi ba sugo kakalayanè buwa mumo pomi za. Ki zimori lewu ke kômiyan zôkè dan tèlimèn tisé tógô laa fanrè.⁸ Ki fanrè zèrè bè laa be dônsun binimi ba sugo do ba yenyemi yuntiyane, ba tukun domidè mèlèka kènduwa.⁹ Ba Mèlèka kô gi Miss, u wô sutana dami komi do sôsô Musarè tunwu ban ke ban u wo u bènè kuru u gôlu budunrè gôla tuka wô. U gôlume sèyi be : «Yunti koru n'kôrô». ¹⁰Do bè laa bè yan ke, ba tukun gi. Ba yin tógô ke ba sugo tèlimèn wôn, nto tisi mari, ki kanun ba nènni. ¹¹bônô wo ya wô! Ba dulumu Kaèn keme. Ba lari ba sugo kèsèlèn ye ban nto Balam. Ba nènni ditiya ba nto Kore.¹² Ba demi nennima yalè babiré zimo wankati ban. Ba deyan ki ki zimo ban, ba punmi ba sugo vuwè. Bo nto dunwa ke va watima kan. Kawule tijanè ke deyan biyo, do ke luro li, bo nto kigi.¹³ Bo nto kokura ke wo numu yiné gi komi panga, ba korumi ba ki tógô digine. Karibiyo ke gidemi gi, giyan petari gira kariwutiré kudayi.¹⁴ Adama budun gi nipin Henôk ya dami kelun yan bè laa zômisilè tógô u se ya: «Yuntiré piri bè u wô u mèlèka kèndè duwa be kômiyan ni, ¹⁵pa ba da nèn fan budun, ba se zirigi be wuduyame Yamba se fan ban ba tome dari zônbo ye, do be wuduyame Yamba se zunufu tena gôlu gôla ya ye ban.» ¹⁶Bè tena gólun ba zèrè, ba zee ba sugo ye ban, ba veri ba sugo dingôrè wô. Ba gôlu sugo kôgunè gôla ba gôru laa bè tònô ye ban.¹⁷ Yari mi pinma biyo, i Yunti Yesu Kirisita keluwa gôlu gôla ke fôra, tisomi ya tèlimè gira. ¹⁸Ba gôlume yala be ya: «Zègìrè wankati ban bônjèyi tena pa ba gidin, ba vari ba wuguyame Yamba se gi mali ba vôn tógô wô.» ¹⁹Kôgulè tena bè bô, Adama biyo, Wujugôn kèndè tome ba kan.²⁰ Yari mi, pinma tena, yari varamè yikeré muganri wô wujugôn kèndè panga wô ya ziri Yamba. ²¹Tingami Yamba pinmarè, i toru i Yunti Yesu Kirisita yambasôgô fo weyandi ke komiyan zôkè.²² Da yambasôgô be dé magamaga n'some bè nkoru lewuré.²³ Dami dalè yambasôgô dinturiwô, ba yutu keré bini mugan gi zôma.²⁴ We pawu u guru u kônbu yari do ya bun zari, u dôngu ya dén wo u yikeré bènyin wôn, ²⁵Yamba be tiyan, i sônguru Yesu Kirisita i Yuntiré panga wô, kôgunè, do kèndè, do panga do guruma tudun u ban fôra fôra do bèn, do kudayi. Amiina.

Revelation

Chapter 1

¹N'gi dame Yesu Kirisita bugulari ke Yamba pame wura do u buguli gi u tome biyo bere ke gème be gi da n'gege woo finjon. U kerimi u melege gi bugulu gi u tome bii Yuhana.² Yuhana semi kaseti Yamba gôlarè tógô kan do kasetiri ke pame Yesu Kirisita tógô kan, tisiri ke fan gi u nan.³ Dôbii we keribideme do u see u zune kerigan gôla wô, do u teri ke wanriban ditiya wankati kôgusa.⁴ Yuhana, yamba dora niim pin ge ke wo Asie: be zuluri pame yala do zulu ke lii we wori do u gidime, do piriimi wujugôn niim pin gere. Ke wo u pèe gogire njikere, ⁵do ke lii Yesu Kirisita kan, we da kaseti terene, we da lurun doru tinpa benenen do tinganre fanre pèe. We pin yirin do u koru yiri zunufure u gerima wôn.⁶ U dame yiri wô pèe ginjan, saraga kolu wa u baa Yambarè, luure nomen kende do panga pame wura kudani! Amiina!⁷ Naagi u piriimi domde wara bame! Laaben fan pame ba naawu! bee zônwu, bii ya pan ba naawu. Tingan bee bame na budugi fan pa ba zaa u ye ban. N'yewu!⁸ " Minwu Alifa do Omega." ;njunti Yamba see beru, wu we wori, do u da wori, do u piriimi guruma fanre tii.⁹ Mi Yuhana we yale babii do yale denega tii yesure zimori do u peri do u benetôsirire, mi da wo Patmosire Numun zere tumturume gi ban Yamba gôlarè gôla do Yesu kirisita ye ban. ¹⁰Mi zimi wujugôn wo njunti den wô n'ame, mi lugumi gôla kore kô a pomedèn n'to tetulu kore. ¹¹U see ya: «n'sse nii ke ben wanri ki Yamba sewere n'keri ani yamba dora niime nimpingere; Efese wô, Smirne wô, Pergame wô, do Tiyatire wô, Sarde wô, do Filadelfi wô, do Laodise.¹² Kore ke da gólun mi kan ben, mi wusugumi a sime we gólun ben., Mi wusugu ke ben ; mi name sanun lampan niipin . ¹³Mi name ka dali lampan niipinre benberen; ki mörime neme . Yuntun dungi u bomden; sanu tingan dirungi u benen

ban¹⁴U n̄un putumi n'to peka kuti poromegi, n'to porome l̄ewu l̄ewu gi, U see biyo wo n'to lewu mukari. ¹⁵ U naa wo n'to sula k̄eki ke see lewure gi s̄onru. U ḡola kore wo n'to numun k̄oren surune dembun. ¹⁶ Karibiyo niinpinre wo u zulen. Siŋan nii n̄inde niin̄on niire lii u niire. U n̄inko b̄ene wo n'to wee; wuya b̄ene wankati w̄a. ¹⁷ Mi nawu kebe, mi zarimi u n̄inkere n'to tinwugi. U pelimi u zulu nun mi ban; u see ya:« bun wudugun. Miwu singidine do z̄engire w̄a. ¹⁸ Mi weyandi, mi dan tinwumi, do sime mi pan tinme weyane , bada, bada! tinmaw̄on , s̄omiden komeben wo mi nunen¹⁹N'nan tisin keben, do tisiri ke we wo n'nii b̄en; do ke pan gi dan n'gire pomeden;nun wanri kii. ²⁰ Nun naa karibiyo nimpin ge ke mi zulen b̄en do sanu lampan nimpin gere bee b̄en;ki karibiyo nimpin ge, yamba dora nimpinre malekidi ḡon;ki lampan nimpin ge yamba dora nimpin ge ḡon.

Chapter 2

¹«Yamba dore ke wo Efese; see sɛwɛ ba malekire be ya;» karibiyo nimpin ge wo we zulen , u verime sanu lampan nimpin gere benɛren bɛɛ, see ya:² mi sula n'nen tɔɔ dari do n'nen tome kɔguya do n'bentɔsiri. Mi sulun be n'daguru n'dan laa zomisire tɔɔ bentɔsiri. Bee see kelin biyo bee bɔn do ki dagi bɔ ; nun korun ben kɔɔ, mi bee kima tuluwa.³Nun dame zimorilen bentɔsiri mi yemban; do nwo wunjun.⁴ Do mi semi zarigi n'ban n'dumi n'pinma kɔnɔn.⁵ Nu zari zii bɛ, du n'telime ki giɲa rɛn n'lɔgusu n'zunufu re n'tome dari kɔnɔn. Nu woga du mi pirimi nkan a kun n'lampan sɔlu giɲare.⁶Ki fan rɛ zɛrɛ n'gire wo n'kan din; Nikolayitew budu gire re tɔɔ dari zɔmbɔ n'nen fewu; ban zɔmbɔ miɲare. ⁷«Wunzugɔn kende gɔlu ke Yamba dora rɛ bɛ zune wo we kan see u zune!» We naga guruma, woyandi tizane ke wo Yamba Arijene bɛ mi pa pan gi biyo dali wura u zii.⁸Yamba dore ke wo Smirne ben, see sɛwɛ ba malekere be ya:«we wuu sigidine do zenjire, we tinwun, u wɔn bɛɛ, see ya : ⁹ Mi nɲin n'nen zimori do n'kanɛ nɲan, do ka tiwu nun wɔn! bee gɔlun bee yawutuwa bɔn do ya ki dagi bɔn , do sutana kɔgunɛn jama gi bɔn, Mi nɲin fanrɛ Yamba nɲire nenima.¹⁰Zimori ke pagi naa nun, nun bun see wudungu , sime, be sutana pagi see yalen dali kasure gi koru yalen kɔɔ, yari pa ya naa zimori daa finɲore zɛrɛ. Da muganri tire foo gi dɔngu tinma ban . Nun da ki mi pa a pana tetayane bafulan. ¹¹Wujugɔn kende gɔlun ke Yamba dorare bɛ , zune wo wee kan see zune ! wee nan guruma , tinma nii gere yana da dɔngu u ban¹²«Yamba dore ke wo Peregame bɛ see sɛwɛ bɛ malekere be ya: " siɲan nii nɲine niɲɔn nii ge wo we kan bɛ see ya: ¹³ Mi nɲin n'nen ginden giɲan.Sutana pɛɛ gogi, Ba gunme mi kaseti kende Antipas ya benɛren sutana ginden giɲare ke ban , ki wankati ban n'dɛnimi mi kan n'wo n'nii peri mi wɔn.¹⁴Do mi semi zarigi nun ban n'tɔɔ dali kan . Laa dalen wo n'kan dinin ;ben terime Balak rɛ karigɔn ban , wurɛ karibudame Balak be u see nen piise giɲan Isreale budungire nɲikere; budayali ban kun vuwa nemen do ban zii saniɲɛ. ¹⁵ Dali ya wo ya kan dinin; ban terimi Nikolayite budungire karigɔn gi..¹⁶Kire ye ban nun zeme be n'lɔgusu n'zunufure, ki dagi mi pirime lomban nun kan a kun ben kenri mi pakire siɲan wɔn. ¹⁷« Wujugɔn kende gɔlun ke Yamba dorare ben; zune wo we kan ;u see zune!» we naga guruma , mi pa a pawura manne fekari do u pawura luko porome ya. nɲinre durulen wanrari gi ban nen kaka nɲan ki fo nenrun.¹⁸«Yamba dore ke wo Tiyaɲire ben ;see sɛwɛ ben malekire bee ya "Yamba biibɔ, we see wo n'to lewu mukari, u naa wo n'ton sula keki ke sɔnrun lewure u see ya:" ¹⁹ Mi nɲin nen tɔɔ dari;do n'nen pinɲima wɔn n'muganri, do n'nen tome dari, do n'bentɔsiri do n'nen tɔɔ darile zenjire;kire dikari bɔ fɔra gi.²⁰Do mi see zarigi nun ban; bu ka ye ban nun dunɲin u kɔn Jezabel n'kan dinin, we gɔlun be kelun u sugo wo ;u keribudame mi tome biyo bee u leeri bɛ ; fo ban zii saniɲen ban kun vosin nemenn.²¹ Mi pame wura wankati, budayali do u lɔgusun do u wo teri u lɔgusun u dun saniɲen zimo.²²Kire ye banun a pa a pame vema munmun. Bee zii saniɲen u kan bɛ ya, a pa see bɛ zimori kɔrɛ; bo ga lɔgusun ban dun ba tɔɔ zɔnbɔ. ²³ Mi pa a gun u biyo bee ya . yamba dora fan pagi sulun be mii nɲin laa ben fanrɛ zɛrɛ lɔgusen . Mi pa a wɔn nen fan gi mali u tɔɔ dariwɔ.²⁴Do yari Tiyaɲirena be time ben min; yari be wo teri ki karigɔn bame yari be nɲamen sutana tɔɔ fekari ben, laa ben dali komigi ben; Mi gɔlun yalen be mi daa zilen dukun see ya nɲinne.²⁵ Do ke yalen nun nee bɛ yari mugan ki kakata n'ge wo a kunɛn wɔn.²⁶We pawu u nan guruma ;u kɔnbun mi tɔɔ dari fo gi zenjire, mi a pawura panga budun gi fanrɛ nɲinee. ²⁷ U pawu u kɔnbun ben keki buren wɔn , u bɔ ben n'to tenne veko lɔɔyen yali ben ; n'to mi nɲan na panga a baa kan yali ben . ²⁸ Mi pa a pawura kiɲɔn zaa karibe ya . ²⁹ Wujugɔn kende gɔlun ke Yamba dorare ben zune wo we kan see zune!.

Chapter 3

¹Yamba dore ke wo Sarde bee see sewe ba malikere be ya: "Yamba wujugon nimpin ge do karibiyo nimpin ge wo we nuree bee see ya: mi nin n'nen tɔgo dari. Laa ben golun be nun wo n'see ban, do ya n'nen tinwari.² Ke time bee simigi do gi bun tinwu, nunun ditiya mi wo n'nen tɔgo darire niisu rugonmin, mi Yamba nin kere.³ Nun nan karigon ke be; do n'lugun yali bee; nun logusun kire tɔgo n'konbugi do dun n'zunufu. Nun wo ga sime mi, pa akun nun dereme n'to bunon. M piri ke ban be, n'dagi sere na.⁴ Ki wo gi duru wo laa dalen wo n'kan dinin Sarde bee wo yuntune be binin. Yuntune porome pa gi see ban bome deen bukaye ban zeme ki wo.⁵ Bee naga guruma; yuntune porome pagi see bee bome dee. Mi da bee yire koru weyandi re sewere. Mi pa a golun a baa wo, u maleke ware yikere bee mi nan gi u won.⁶ Wujugon kende golun ke Yamba dorare bee; zune wo we kan; u see u zune!"⁷ Yamba dore ke wo Filadelfi bee; see sewe ba malikere be ya: "Dawuda kombee wo we nun nee bee; tetan gone gone u wo; we u koruga niin, nen kaka guruyame u karigi, u kariga gi ya; nen kaka guruyame u korugi, u see ya:"⁸ Mi nin n'nen tɔgo dari, sime; mi korume niin n'nen yikere; nen kaka da guru u karigi. N'nee panga wo dinkin; ki wo gi duru wo nun konbun min gola; nun wo n'niin peeri mim yire wo.⁹ Sutana kogone dore jama be see yawutuwa bo bee; do ki dagi ba wo, kima ban turun; mi pa a pame bee kune kun kome n'nee njikere; ba sulun be mi da nun pinjima.¹⁰ Nun konbun min bentosiri gola. Kire ye banun zimori wankati ke piri dongun dinigore fan ban bee gi koru tigan bee laa fanre koru; mi nan pa a konbun nun ki wankati ban.¹¹ Mi pirime n'ge wo finnen daga. Ke wo n'nunree bee mun ki kakata; do nee kaka bun n'nee pee bafulan gi some n'kan.¹² Wee naga guruma, mi pa a pame wu da benbene weke min Yamba dorere. gi da bukun dinin abada, min pa a wanri a Yamba ninre gi ban, do mi Yamba re zaa durugi Jerusalem, pan gi tisi gi liin domedeen warare min Yamba kan, min pa a wanri a ninre durun ya gi ban.¹³ Wujugon kende golun ke Yamba dorare bee; zune wo we kan, u see zune!"¹⁴ Yamba dore ke wo L aodisi bee; see sewe ba malekire be ya: "Amiina, kaseti terinari tin gongone; Yamba kaa nadinari fan liin we kan; beme see ya:¹⁵ Min nin n'nee tɔgo dari. Nun tome tontome n'tome lomebame ya. N'da wogame tontome, wala n'da wogame lomebame; ki da pan gi da minren ninban.¹⁶ Do nun wo n'to numun kokolu gi; n'tome tontome; n'tome lomebame, kire ye banun min pa a wogusu nun n'liin min niiree.¹⁷ Nun golun bee kaa tinwun n'wo, nun daa kaka tiree; bee n'nee Yamba tome kakare do nun yame bee zimoree tin, do see naari do kane ka, do bukun, do bome kome boro tinree.¹⁸ Kire ye banun min temisun nun bee yowu sanu ke wo nansi min kan; budayali nun da katinree; n'yowu yutun porome budayali n'see yutun n'bomedee, budayali do n'nee kome buro buna n'naa kin. yowu see kerigan bosiri n'tiri n'see ban; budayali n'see naa.¹⁹ Min pinji bee bee, min see zarigi bee ban a temisi bee. See zunufu logusen n'benen seree.²⁰ Na min zirigi nii ban a kokon nii. Nee we luga min koree, u korun nii minren ain pa a a zun u kan a zii u kan, u pawu zii min kan.²¹ We naga guruma, u tii pawu u gindin min kan min pee gogiree; n'to min nan naa guruma a gindin a baa kan u pee gogiree yali bee.²² Wujugon kende golun ke, Yamba dorare bee zune wo we kan, see u zune!"

Chapter 4

¹Ki tɔgogi ɛ ponde, mi sinmi do nangi, ni ren kɔrari wo donde wara ɛ. Mi da lugu kore doru ke nto tentulu kore gi gɔlu mi kan, gi se ya: "Din ngege tɔgɔdi ke re zem gi da ngire ponde, mi pa bugulu ki nna."² Ki giɲa be tiɲa ren mi dam wunzugon ren. Sime pego da wo donde wara ɛ, duu ɛ gindari da wo gi ban. ³We re gindari ban nsinmi gi nto jaspe wɔ sarduwane lusi dali gi. Yamba sian gindenmi ki pegogi, nsingagi nto Emerode ɛ lukɔ duku gi.

⁴Pegolia fisinii do nasi ɛ ginden ki pegogi, kembɔgɔwa fisinii do nasi ɛ gindari wo ki pegolia ban, yintun poron wo ba bonde. Sanime pɛ banflan wo ba ɲine.⁵ Duwa mukari wɔ gɔla kore do duwa narigandi lime ki pegogi re, lewu lusi mukari kwenri nimpɛ ren wo ki pegogi re yikere, ki dam Yamba wunzugon nimpige re.⁶ Pegogi re yikere dami nto ba numu, nto npam ngɔlu be kristali. Tisi wowa nasi wo gi benbene ren gi gindi. Gi yiko wo gi pon fan ren suwori sebiyo wo.⁷ Ki tisi wowa nasige ɛ dorugi mɔnrun yara, niige re ɲana wo nto nɔnbe, tɔgɛ ɛ ɲana yiko mɔnrun nen ne yiko, gi nasige ɛ ɲana wo nto meka kɔ ke re ɲisi.⁸ Gengisi nundugu wo ki tisi wowa nasige fan tintiɲa ren, Gi zɛɛ do gi tongsi fan ren suwori sebiyo wo. Gi gɔlum ɲɲi kusu wuya ban be ya: "Samari, Samari, Samari, ɲuti Yamba, guruma fanti, ke re da wore do gi wore, do gi pɛri."⁹ Tisi wowa nasige da nunume nuna gi kɔgɔn ki pegogi ban ne gindirɛ wankati fan, ke re tin woyan ne kudayi.¹⁰ Ki wankati ban, be kembɔgɔwa fisinii do nasige kunkomi wu pego gindirɛ re yikere ba kɔgɔn wu, we re tin woyan ne kudayi. Ba tundume ba pɛbanflandi pegogi re lere ba gɔlu be ya: ¹¹"Yile ɲuti do yile Yamba, nzem nɔmɛ kende kɔgune do guruma won, nunditiya ndan kaaka fan ren nandinirun ɛ, gi wore, do gi nandami gi mali ndingɔ wɔ."

Chapter 5

¹Mi name Yamba sewe re tinari ki pegogi re giduriwu re nuu zulu re.wanrari da wo gi zere wo gi poge fan ban.kaseti nimpige dame gi puu gi nii. ²Mi name maleki kere kome panga, gi golu kore koo wo beya:"wule zeme ki kaseti nimpige re zige wo u kuru ki yamba sewe re nii?"³Nee wo nan dode wara, tigan biye do tigan biye re lere we pawu pulu ki Yamba sewe u sime gi zere. ⁴Mi da zeme koo, nunuditia nee kaka wo nan were zeme u pulu ki Yamba sewe u sime gi zere. ⁵Be keboguwa re tiyan golumi mire beya:"bu zaa.sime Juda budugi re yaragi, Dawuda budugi wu name guruma ki kaseti nimpige ban u pulu ki sewe re nii."⁶Mi name peka biye re zirigari wo ki pegogi do kaseti nimpige do keboguwa fisini do nasige re bebene re, n'to gi tiwume.yeresi nimpige do seebiyo nimpige wo gra, ki dame amba wuzugo nimpige re, ki kerime gi va tigan biye re giyan fan.⁷ Peka biye kogusume gi soo ki Yamba sewe pegogi re giduriwu re nuu zulu re.⁸Gi sogan ki Yamba sewe, ki tisi wowa nasige do keboguwa fisini do nasige kukomi peka biye re yikere.koodu wo ba fan re nure do sanime numu lukusi kire suwori wusunan lume yinijan wo, ki dame Yamba laa samariwa re Yamba zira re.⁹Ba nunume nuna duru beya:"n'ne zeme ki Yamba sewe re soge wo n'zige ki kasetiri, nunuditia ba guume nu, n'wolumi laa dali re nuu Yamba re, n'gerima wo, gi lii kore budu fan do labe fan do bududi fan re. ¹⁰ Nu dame kii peri wo, do sarisi koluwa paba gidi peri re tigan biye ban."¹¹Mi name, a lugu maleki bogo kore, gi gide pegogi wo tisi wowa do keboguwa.ki dame maleki musuru fiwu giyan musuru fiwu re do maleki kesemusu giyan bogo bogo.¹² Gi golumi kore koo wo beya:"peka biye kere guu, ki zeme tenari guruma , sogumari panga, kogine nume kede do kogine wo."¹³Mi lugume dode wara re tisiri fan do tigan biye ban ne tisiri fan do tigan biye re lere tisiri fan do sire numu ban ne tisiri fan do gi lere tisiri fan re kore, gi nunu nuna beya:"kogine do nome kede do guruma daa pego giduriwu wo peka biye re yan ne badaa-badaa."¹⁴ Tisi wowa nasige see beya:"Amiina!"be keboguwa kukomi tign re bo koo be.

Chapter 6

¹Pekabe bugulun ki kaseti ninpiɲa re tiɲa keeban , min name gi min simigi, min lugume tisi nasige re tiɲa kore n'to duwa narigan gi see ya:"kune"² Min simi , suwan duku lime ;suwan porome gi , we bugi be, purome gi u nureen. Pɛɛ banfulangi pame wura, gi guruma tiyan limi , u pa naa guruma³Gi bululun ki kaseti niɲan keeban , min lugume ka woniɲana re koree gi see ya : "kone"⁴ Suwan duku limi , suwan sengi, we bugi be, guruma pami wura u zoku zulu tingan bee ban, budayali laabe gun za, siɲan dunw re pame wura.⁵gi bugulun kaseti tɔɔɲana kee ban, min lugume ka woo tɔɔɲana re koree ge see ya "kune"mi nami gi , nangi, suwan birime liya , we bugi beɛ, mandine ka duun wo u nuree. ⁶min lugume koree dali gi lin tisi wowa nasige re benbene ren n'to gola koree be ya: "bile kilo tiɲa dame wurugɔn tiɲa tome nee wolugan re. ɲan kilo tiɲan tome demi zemeten tome wolugan.⁷Gi bugulun kaseti nasige re ɲana kee ban , min lugume ka wo nasiɲana ren koree, gi see ya:"kune!" ⁸Min namegi suwan duku lime, suwan gɔn leri, we bugi ban, u ɲiree tinma , sɔmden dolume u nɔme. Guruma pame wura tingan bee re tɔngsi nasige fan ban, budayali ba gun laaben siɲan do yasima kɔ do watima vema do tingan bee ban ne yarsi zemsiri.⁹Gi bulugun kaseti nɔngere ɲana kee ban, ba gun laa be Yamba gola wɔ gi kaseti re yeme ban beɛ, min name ba wujugɔn saraga koree giɲan ren leere. ¹⁰ Ba narime koree kɔ be ya:"futi,kende, suwenan n'pawu gunu buudugi n'koru i gerima ren hake tingan bee ban aa laaben ban wankati kee? ¹¹ Forugiya porome duun pami ba fan tin tiɲan ren gi bra be ba wunjome wankati fiɲen wu dɔme fo ba dipaa tome deruwa wɔ ban babiyobee nin suru be be zeme ba gun n'to ba gun beɛ yali be.¹²Gi bugulun kaseti nundugunana kee ban, min name gi , tingan bee siɲimi tentame, wee binime bitibiti. Karigigi dame semban n'to gerima.¹³ Domdee wara re karibiyo kunme n'to watima kore dɔme wakini gi koru gi biyo gasiri.¹⁴ Domdee wara lime gi giɲan reɛ n'to sewe pilen yali be, tunturundi wo numun reɛ benbene ren tinganbedi fan larime gi li gi giɲan ren.¹⁵Tingan bee ban nen pewa wɔ , laa kɔgiya wɔ, koma ɲutena wɔn , hɔrɔnwa wɔ, bogisiri wɔ, ba fan fekime lusi basirile do tunturun lusi kɔgiya re beneren. ¹⁶Ba gɔlume tunturundi wɔ lusirle be ya:" zarami i ban, fekame yiri budayali we gindin pɛɛ gogiree be , u bun yiri nan, do i na sogen peka beree benfuruse ree!" ¹⁷ Nunnun ditiya ba benfuruse ree deɛ kɔgi dɔnga, wule guru u zirigi gi.

Chapter 7

¹Kiré pomde, min name maleki naasi gi zirigi tin tinjan tingan be ree togisi nasige ban . Gi munmi diniɔn giree togisi nasige fanren watima budayali watima kaka bun fusu tingan bee wo sire numun wɔn tingan jama ban.² Min name maleki duku zingan bume ren, weyanti Yamba kaseti wo gi nuren . Tinganbe wo sire numun ren nenima pan maleki nasige kere bee, ki maleki narime koree kɔ wɔ be ya:³ " Yari buwan kaka da tingan bere wala sirenumum wala tinjana ren n'gewo i pa i da kaseti i Yamba basiri ree tile ban⁴Kasetiri da be , se ban be , min lugume , bee nin be laa 144,000, be ba lin Israeli re buudugi fan ren.⁵ Juda buudugi ree kaseti dame laa musuru fiɔn nii ban, Ruben buudugi ree , laa musuru fiɔn nii, Gadi ren buudugi ree laa musuru fiɔn nii,⁶ Aser le buudugi ree laa musuru fiɔn nii, Nefitali ree buudugi ree, laa musuru fiɔn nii, Manase buudugi ree 'aa musuru fiɔn nii.⁷Simeɔn buudugi re, laa musuru fiɔn nii, Levire buudugi ree, laa musuru fiɔn nii, Isaka buudugi , laa musuru fiɔn nii, ⁸Zabulɔn re buudugi ree, laa musuru fiɔn nii, Yusufu re buudugi ree, laa musuru fiɔn nii, Benjame buudugi ree, laa musuru fiɔn nii. Kaseti dami be fan ban.⁹Kiré pomedee , min name nari, a nan jama kɔ, nɛɛ kaka guruyan n'na ba nii. Ba lime buududi fan wɔn laa be buudu fan wɔn maa fan ren . Ba zirigari pɛɛ gogi wo pekabe ree njikere. Forugiya porondi ba fan ren bomdee, tamari lunkusiri ba fan kan.¹⁰ Ba neerime kore kɔ wɔ be ya:"I Yamba we wo pɛɛ gogi ban be, i name sogen u wɔ pekabere panga re.¹¹Ki malekidi fan ren zirigari gi gindeme pɛɛ gogi wo kenbuguwa wɔ tisi wowa nasige. Gi fan kunkomi gi kɔgɔme Yamba ¹² Ba se ya : "Amiina! semise wɔ nɔme kende wɔ sogumaritiyan wɔ barika se wɔ , kɔgunɛ wɔn guruma wɔn panga dame ile Yamban yan nɛɛ kudayi, Amiina!"¹³Be kembuguwa re tinjan bojume min be ya:"bira be n'nin yutun porondi tena wɔn? Ba lii zige?" ¹⁴ Min tonbume be ya:"njunti n'nen njin ki."Ugɔlume mi ren be ya : "be lii ki zimori kɔgire, do ba same ba yutundi gi lii pekabe re gerima ren, bee be.¹⁵Kiré ye banun ba wo Yamba pɛɛgogi ree njikere ba den tome u kɔginɛ dore kɔgire njin kusu wuya ban. Pɛgogi ban nɛ gindirɔ pa u pun u yitu dore u njinee. ¹⁶ Yasima wɔn, numu kurun da be mun dutun fewu. wuya ya da kenri ba ban dutu wala lome, ¹⁷ Nun nuditiya pekabe ke wo pɛɛ gogi ree benbene ren kiré pa gi da ba diwuru re gi va ba wɔ weyandi ren numu za keme nɛɛ giɔa ren Yamba pa gi tɔnsi se numu fan ba se ban.

Chapter 8

¹Pekabe bugulun kaseti ninpin nana keenban, dembu kaka wo lii domdee wara re lere bentarigan duren zere. ² Maleki ninpin ge ke zirigi Yamba yikere be mi name bee, Tentulu ninpin pame bira³ Maleki duku kumi zirigi saraga koree ginan ren yikere. Sanum wusune veko wo gi nuree, wusuna lume ninne bonggo panmi wura, budayali, wu dongu wo Yamba laa kenduwa re zira wo za kan sanum saraga koree ginan ban, ke wo peggogire yikere.⁴ Ki wusuna lume nindi re wusiri wo Yamba laa kenduwa re zira vame Yamba yikere za ban gi lii malekire nuren. ⁵ Ki Maleki takim ki wusuna veko gi sugi lewu lusi wo wu liwo saraga koree ginan ren wu vagili tingan bee ban. Duwa narigan do gola kore do duwa muke do tingan be sinmi⁶ Tentulu nimpige wo maleki nimpige ke nuren, be petimi tentulu wure yemban.⁷ Maleki nimpige wurum tentulugi. Maleki dorugi wurum tentulugi. Sada lusi wo lewu wo, do gerima nasanri vagilime tinganbe ban. Tinganbe re tarari tɔɔɔana furumi, tinzana ren tarari tɔɔɔana ya furumi kiwo gi leri fan furum.⁸ Maleki niige re nana wurum tentulugi. Gi dami nto tan lewu pargazina poru sire numu ren. Sire numu ren tarari tɔɔɔe dami gerima.⁹ Sire numu ren zere tisi wowa re tarari tɔɔɔana tiwumi. Numu ban ne kokuradi re tarari tɔɔɔana nenimi.¹⁰ Maleki tɔɔɔana wurum tentulugi. Karibiyo kɔgiya zarimi gi li donde warare, gi wo nto lewu lusi kwenri le muku. Gi zarimi banumu ren tarari tɔɔɔe wo numu liye ginadi ban.¹¹ Ki karibiyo re yire keeri. Numu ren tarari tɔɔɔana dam kiyan. Laa bonggo tiwumi ki numu kan, nunditiya gi kiyan.¹² Maleki nasinana wurum tentulugi. Wee re tarari tɔɔɔana dam karwuti, karigigi wo karibiyo wo. Kire yemban porugan yoyogo da tonde wuya wo, nni dam kariwuti kɔkɔ.¹³ Mi sinmi, mi nami meka dali poru donde wara re. Gi golum kore ko wo be ya: "Maleki tɔɔɔe ke tin be pagi wuru gi tentulu gi be, bɔnɔ, bɔnɔ, bɔnɔ wo tinganbe re laabe ban kire tentulu wure re yemban."

Chapter 9

¹Kirɛ ponde maleki nɔnge rɛ ɲana wurum tentulugi. Mi nam karibiye liya gi zari tigan rɛn. Vɔm ke kɔminan dan nɛ kombiye panmi gira. ²Gi kɔrum ki vɔm ke kɔminan dan bɛ rɛ nii. Wusi lim ki vɔm nɛ zɛrɛ nto kuro lewu kɔ rɛ wusiri. Wee dam karwuti ki vɔm nɛ wusirle yemban. ³Sunɲi lime ki wusirle yemban. Panga panmi gra nto nɔn nɛ panga. ⁴Gi gɔlum bɛ ba buwam kaakamda gongi wɔ tinzana rɛn, fo Yamba kaseti ton we tile ban. ⁵Gi wo zem gi gu nen, do panganpanmi gra gi zim laabe kargi nɔn. Gi kenrigan wo nto nɔn nɛ kenrigan. ⁶Kirɛ dɛ wɔnnan laabe pa ba pum tima ba ga. Pa ba pum tima do ba da tiwu. ⁷Ki sunɲi mɔnrum suwan kuti ke pe koma yemban. Gwo nto sanimbanflan nɛ wo gi ɲine. ⁸Gi yiko wo nto nen nɛ yiko. Gi ɲu kuti wo nto kon ɲangi. Gi yiri wo nto yara yiri. ⁹Gi wo nto kɛki tusori gi bɛnɛsɛ rɛ. Gi gengen dembu wo nto suwan wogtoro bongo dembugi gwo koma rɛn. ¹⁰Gi kɔnmi diko nɔn nɛ diko. Gi zim laabe kargi ke rɛ zɛrɛ bɛ, ki panga wo gi digisi rɛ. ¹¹Gi kɔnmi pɛ, ki vɔm ke kɔminan dan bɛ rɛ maleki. Gi yire abandon eburuman wɔn. Girekiman wɔn, gi yire Apoliyɔn. Kirɛ kɔrɔ nenima seeru. ¹²Do, bɔnɔ dorugi pɔra, nii duku rɛ piri wɔn. ¹³Maleki nundugugɛ wurum tentulugi. Sanim saraga kore giɲa ke wo Yamba yikere bɛ, mi lugumi gɔla kore gi li ki yersirle. ¹⁴Tentulugi wo maleki nundugunana ke kan bɛ, gi gɔlum bra bɛ ya: "Maleki nasigɛ ke rɛ diɲari lɛ wo Efarata rɛ baagi rɛ nii ban, volugi ndu." ¹⁵Ki maleki nasigɛ ke da peti ki wankati rɛ yemban bɛ volugi budayali gi gu laabe tarari tɔɔɛ. ¹⁶Koma sonziri tena minion wonniibe, kirɛ ni ren gɔlu mirɛn. ¹⁷Mi na ke, nangi, sonzi wo gi tena. Kɛki tusori ke da wo gi ban bɛ, Gi se dami nto lewu, gi se wo kinga nto Safir luko. Sonzirle ɲu wo nto yara ɲugi, lewu wo, wusi wo kiribiri rɛ li gi ni ren. ¹⁸Lewu wo wusiri wo kiribiri ke rɛ li gi ni ren bɛ laabe tarari tɔɔɛ tiwumi ki zimori kan. ¹⁹Kirɛ panga wo gi ni do gi digisi rɛ. Gi digisi wo nto domii. kigi gi zim won laabe. ²⁰Laabe bɛ wo tiwu ki zimori kan bɛ, bɛ teri ba du ba tɔɔ zɔmbɔ, ba tinmi ba kɔɔn jindi, ba dewu vosi. Ki vosiri dami sanim, nɛ dali lusi, dali desi kugusi, nunditiya ki kɔgne tisiri rɛ se niion, gi gɔluyan, gi veriyɔn. ²¹Bɛ laabe wo teri ba du ba konkanri wɔn, ba kakalayandi wɔ ba bunori.

Chapter 10

¹Mi nam maleki pangati dali tisi gi li donde. Wara gindenmigi, lɔmbɔgi gi ɲine. Gi yiko wo nto wee, gi naa nto lewu. ²Yamba sewe fenwun dali re pulori da wo gi nuren. Gi pelimi gi ne zulu sire numu ban, gi peli gi ne gwagi tinganbe ban. ³Gi narime kore ko wo n'to yaara missigon. Gi nari kee ban, duwa narimi leese ninpin. ⁴Duwa nari leese ninpin kee ban, min da pa wanri gi, do min lugum gola koree gi lii domdee: "Duwa narigan ninpin ge golun ke, du ki fekarle bu ki wanri." ⁵Min nan maleki ke zirigi sire numun won tinganbee ban, gi takim gi nun zulu domdee gi se gi nin. ⁶Yamba ke tim kudayi, co wu nandan wara vi zere tisiri do tingaan bee wo gi ban nee tisiri do sire numun won gi zere tisiri, wu sem u nin gi yire wo be ya "gi da da toree dutu"! ⁷Do ki maleki ninpinana pa u wura tentulu ke de wonnan, kire dewonnan Yamba tɔgo fekari pagi suru, n'to u golu gi tɔgo keluwa ree yali bee. ⁸Mi da lugu koree ke lii domdee warare, gi golun min kan ditiya be ya: "Varii, Yamba sewe fenwun son maleki ree nuree, ke zirigi tingan wo sire numun ban." ⁹Min kogusum ki maleki ree kulee a golun gira be ya: "u pamk ki sewe fenw gi. Wu se min ran be ya: "son kun, pagi da, njimban n'niin ban n'to tundi, do pagi kiyame n'zere" ¹⁰Min sonmi sewe fenw ki maleki ree nuren a kun, Gi dam njimbam min niin ban n'to tundi, do min kungi kee ban, gi dam kiyame min zere. ¹¹Gi golun minran ditiya be ya: "wajibibi n'da kenlu re ditiya laa buudu bongo ree, zamna bongo ree, do pee wa bongo ree"

Chapter 11

¹Ba panmi miren mandie ka dali, gi mōnnrun bure. Ba golu min ren be ya:" ziin mandan Yamba dore wo saraga koree giyan, n'gerisi yamba kōgunuru wan be wo n'niin be.² Do n'du Yamba dorere zeriya, bu ki mandan nununditiya ki pami buudu dipare. Be pa ba neni za kendege karigi finnasi do nuren zere.³ Mi pa pan panga a kaseti tena niige re, ba da kenluyan da kesemusu wōnnii mankeme zer, do bennenima yutugi wl ba bomdee"⁴ Kasetiri tena dam olivee tinzana nii , do lampan nii, ke wo tinganbe re pēe warē yikeree.⁵ Nēe duku pinga tōgo zōnbō u da bira, lewu limi ba pakire gi furu ba zōguwa. Be pin tōgo zōnbō ba da bira, wajibi biya tinwu beru⁶Guruma wo ba wō, ba mun duwa, budayali duwa bun nunjin ba wajugi ree wankati ban .Guruma wo ba wō ba wusugi numun ba dōo gerima. Wankati ke mali bō, zimori ke mali bō , ba gurum ba dōngu wō tinganbe ree laabeē re.⁷ Ba surugo ba kasetiri wankati kee ban, yara duku pagi liin vōn zōmbōgi rēe gi kenri bēe. Gi pagi gurun gi gun bēe.⁸Ba tinpa pagi time kemne ni kan zagi rēe zere, ba pēki ba njunti dan pika ban giyan ke ree bē, B komi ki zaa gi lōnguse duku wō be Sodōme wala Ezipiti.⁹ keme dana gi kagi ki tinpa. Laabe pa ba sime ki tinpa da tōo do bentarigan. Buudu fan pagi bē serluwa, do zamna fan.¹⁰Tinganbe ree laabe pa ba da bēnnjin gi yembam, fo ba pen nuren ka zare, nununditiya bē keluwa niige ziimi tinganbe ban nē laabe hali. ¹¹ Da tōo do bentarigan ren pomdee, Yamba seme wujugōn bira, ki wankati wunduge kō zunmi serluware.¹² Kaseti tena niige lubun gōla kore kō gi lii domdee warare be ya:"Digani n'ge ba dinmi warare ba zōguwa rē sere.¹³Ki giya be tiya ren tinganbe sinjimi. Zagi rē tarigan fiyojana zarimi, laa musuru tiwumi ki tinganbe re sinjori kan. Laa be tin nē bēne kōkumi kōkō, ba kōgōmi domdee warare Yamba. ¹⁴ Bōnō nii ree pōru, nangi bōnō tōōjana pirimi n'ge fiyen wu wōn.¹⁵Maleki ninpinge wurumi tentulu, Gōla kore kō lime domdee warare be ya:" Wōne dinijore pēeri dami ilēe njunti do i songurunle yan nēe. U pa gindi perile wankati."¹⁶Kembuguwa fisinii do nasige bee gindi ba pēe gogiree Yamba yikere, bē kunkomi ba kōgōme Yamba. ¹⁷ U see ya:"njunti Yamba guruma fanren tin . Nun we wore do n'da wori, yiri semi n'na barika, nununditiya n'takimi n'guruma kō n'see n'pēerire.¹⁸Buudugire bēne da furumi, do n'nēe bēnfuruse dōngume wōne. Tinpare buudune wankati dōnga, n'bosii kenluwa ya wolugan dōnga. Da n'laa kendiya wo be wundugu n'see biyo kōruwan wōn kembuguware wolugan dōnga. Tinganbe ree nēnima seruwa ya nēnima dōnga."¹⁹Yamba foo doree ke wo domdee warare nii kōra. Min name Yamba maligan kaseti kokura ki doreree zere. Duwa mukari, do gōla kore, do duwa narigan dami. Tinganbe sinjimi, sadalusi kōguya ya kurumi.

Chapter 12

¹Kirē pomdee , kaseti kɔwɔ name domdee wararē. Nan kon duku, wee re tenari wo u ban, karigu wo u nē leree, karibiyo finjo niiree pē banfulan wo u yine. ² U puwo, u semi sɔma lokugi wɔ gi kenrigan zimoriree nuree³Kirē pomdee, kaseti duku name domde wararē, daragɔn nɔn komisi kɔguya seniyān. nɔn komisi ninpin do yerisi finjo da wo gi ban. Pē bafulan da wo gi nɔn komisiri fanrē . ⁴Gi boge vesime karibiyo tɔge rē yana gi kɔɔ tigan ban.wu konwu were pii u luru, dragon zirigime u yikere, budayali Konwu luruga, gi kuu u bii.⁵Konwu lurume bibɔ.u pawu kɔbu budugi fan k.eki burē wɔ. wu bii yisime u va yamba wɔ u peri rē kule. ⁶Wu konwu sesime u va pɔɔ. yamba daa peti giyan kee wura, u vame dini, budayali u da daa kesemusu do wonni do daa mankeme dini.⁷Kibegi ban koma zimi dode wara rē.Misel wɔ u malekidi kerime ki dragon wɔ, dragon wɔ u malekidi ya kerime koma, ⁸ Do bawo guruma nan, bawo giyan nan dode wara rē dutu. ⁹Ki dragon yokomisi kɔgiya, dome konyongi, kere yire nē kitiru do sutana ki kere leri tigan biye ban nē labē fan wu wɔ u malekedi tisime tigan biye ban jakan.¹⁰Kirē pode mi lugume gɔla kore gi lii dode wara rē beya:"yile yamba soqe do u guruma do u peri dɔgume wanni, do suguru re nɔti nandi, nunuditia i babiyo re nekiritu rē panga nenime diniyogi ban, were da wo yamba yikere u kiti ba nē nii kusu wuya ban."¹¹I babiyo nane guruma gi ban pekabiye re gerima kurori re panga rē do u kaseti gɔlari rē panga rē.ba kayami ba wuzugo ban fo gi va dɔgu tima ban. ¹²Kirē yebanu dode wara wɔ gi zere tisiri dame beneyidiri. bɔɔ wo diniyogi do sire numu re nunuditia sutana tisime gi va kii giyan rē.gi bēne furori, nunuditia gi sulume be gi wankati kere tige wo diki dutu."¹³Dragon na be gi tisime tigan biye ban keban, konwu were luru bibɔwu bē, gi dulume u nɔme gi zimuwu. ¹⁴Do yamba pami mēka gegisi kɔgiya nii wu konwu rē, budayali u nɔsi u va dode wara rē u giyan rē.u gidi dini bena tɔɔ do karugu nudugu rē zere u lii ki dome ne yikere. ¹⁵Dome sirisime yatima konwu rē nɔme rē nto baanumu budayli numu liri konwu. ¹⁶Do tigan biye kusume konwu.dragon koru numu kee gi pakire tigan biye nɔme ki numu. ¹⁷Dragon rē bēnefurume wu konwu kan parigazina.konwu rē budu kere kɔmebu kerigan gɔla do Yesu re kerigan gɔla, gi vame bē keri. ¹⁸Gi zirigime sirenumu re niiban legan ban.

Chapter 13

¹Kirɛ pɔdɛ, mi namɛ yara zɔbu lii numu rɛ.yerisi fiwu do yukomisi nimepi rɛ wo gi ban.pɛbanfilan nɛ wo ki yerisi fiwuge ban.yamba yirɛ nɛnima yiro wanrari wo gi yukomesiri ban. ²Yaragi kee mi na bɛ, gi mɔrume goo.gi naan wo nto yara kɛrɛ guru yarisiri fan rɛ naan.gi nii wo nto yara nii.dragon pami gi pɛgogi wɔ gi guruma wɔ panga kɔ gira.³Mi namɛ gi yukomesiri rɛ tiyan damɛ bandi fo gi da pii gi tiwu.ki bandigi kɛrɛ da piigi gi guu bɛɛ, ki zurumɛ.tigan biyɛ ban nɛ labɛ fan damɛ kawunɛ ba dɔlu ki yara gi rɛ pɔgɛ. ⁴Ba kɔgɔ dragon, nunuditia gi pami panga ki yaragi rɛ.ba kɔgɔmi yaragi ya, ba sɛɛ beya:"ki yaragi rɛ duu wo zige?wulɛ guru u kɛrigi?"⁵Nii pami ki yaragi rɛ gi gɔlu sugo bugulɛ gɔla do yamba yirɛ nɛnima tɔgɔ. panga pami gira gi daa tɔgɔdi karigi finansɛ do niirɛ zɛrɛ. ⁶Gi kɔrume gi nii gi sɛɛ yamba bɔzɛyi gi nɛni yamba wɔ gi kɔginɛ dɔrɛ rɛ yirɛ, do bɛrɛ gidari rɛ wo dɔdɛ wara rɛ gi nɛni biya yirɛ.⁷Panga pami gira gi kɛri yamba laa kɛdiya gi guruma ba ban panga budu fan pami gira laa budu fan do budu fan ban. ⁸Tigan biyɛ ban nɛ labɛ fan paba kɔgɔgi fo bɛrɛ yirɛ wanrari rɛ wo pɛka biyɛ guwari woyan nɛ kitabu rɛ zɛrɛ fo diniyogi rɛ nandɛnɛ wankati ban.⁹Zunɛ wo wɛɛ kan u sɛɛ u zunɛ. ¹⁰Nɛɛ duku muga laa bɔtiri, wuti sugo womɛ bɔtiri rɛ.wɛrɛ guyi laabɛ siyan wɔ, tilɛgi wuti ya guu siyan wɔ.yamba laa kɛdiya rɛ bɛtɔsiri do ba muganri wo n'gɛgɛ dɛ.¹¹Kirɛ pɔdɛ mi namɛ yara duku liya tigan biyɛ rɛ.yerisi nii wo gira, n'to pɛkabiye.gi gɔlɛ n'to dragon. ¹²Gi damɛ tomɛ yara dorugi rɛ panga wɔ gi sɛrɛ.ki yara dorugi kɛrɛ bandi rɛ da piigi gi guu do gi na zulu bɛ, gi damɛ diniyogi wɔ gi labɛ panga bɛ ba kɔginamɛ kii yaragi.¹³Yara niigɛ rɛ yana damɛ kaseti kɔgiya fo gi kɔru lɛwu dɔdɛ wara rɛ gi kuyi tigan biyɛ ban labɛ sɛrɛ. ¹⁴Panga pami gira gi dɛɛ kawunɛ tɔgɔdi yara dorugi rɛ sɛrɛ, gi larimɛ tigan biyɛ rɛ labɛ fan kiwɔ.ba da sɛɛ yaragi kee bani siyan wɔ, do gi na zulu,ki gɔlɛ tigan biyɛ ban nɛ labɛ fan rɛ bɛ ba wɔsigamɛ gi zilimɛ.¹⁵Yara niigɛ rɛ yana namɛ panga gi sɛɛ nii yara dorugi rɛ zilimɛ rɛ,budayali gi gɔlu, do labɛ bɛrɛ wo tɛri ba kɔgɔ ki zilimɛ gi guu bɛ. ¹⁶Gi damɛ labɛ fan panga bɛ kaseti na ba nuu wala ba tilɛ ban, laa kɔyiriwa wɔ laa kɔgiya, kɔmɛgi tɛna wɔ kanɛtisiri, bɛrɛ samari do bɛrɛ wo bɔtiri rɛ. ¹⁷Bɛ nɛɛ kaka da guru u nɔwu wala u yeki do ki kasetisiri toge u ban ki yaragi rɛ yirɛ wala ki yaragi rɛ limoro.¹⁸Sogumariyan wo n'gɛgɛ dɛ.sogumari wo wɛɛ kan, u sɛɛ ki yaragi rɛ limoro tomɛ nɛ, nunuditia gi damɛ nɛnɛ limoro rɛ.ki limoro damɛ 666 rɛ.

Chapter 14

¹Kirɛ pɔdɛ mi simi a na pekabiye zirigi Sion rɛ tuturugi ban. laa musuru keso do finasi do musuru nansi wo gi kan. pekabiye re yire wɔ gi baa yire wanrari wo bɛɛ laabɛ tile ban. ²Mi lugume gɔla kore gi lii dode warw rɛ n'to numu re sesi do duwa narigan kore. gi kore wo nto kɔdubɔyiru rɛ kɔdu kore. ³Ba nunume nuna duruya pegogi re yikere do tisi wowa do kebɔguwa rɛ yikere, nɛɛ kaka wo guru u korusu ki nuna fo laa musuru keso do musuru nansigɛ dagi, bere ɲuu re wolu ba lii tigan biye ban. ⁴Bɛ da wo bini kanbɛ kan, nunuditia ba dame buwa bere re yan kon rɛ. pekabiye vee giyan wo giyan kere fan ba dulume gi poge. ba ɲuu wolume gi lii labɛ bɛnɛrɛ. ba dame yamba do pekabiye re tisi doriya rɛ. ⁵Ba wo kima turu digire, kɔmiyan zarigi tena bɛ. ⁶Kirɛ pɔdɛ, mi name maleki duku ɲisi dode watima rɛ, kiwari yine kere kɔmiyan zɔkɛ wo gi kan, gi gɔlu tigan biye ban nɛ laabɛ rɛ, bududi fan do kore budu fan do bududi re bududi fan. ⁷Gɔlume kore kɔɔ wɔ beya: "wudugame yamba see ya kɔgɔgi nunuditia pagi budan laabɛ wankati keban bɛ, kii dɔga. kɔginame dode wara wɔ tigan biye wɔ sire numu wɔnumu saa keme nɛ nandiru. ⁸Maleki niigɛ re yana dulume dorugi re nɔmɛ, gi see beya: "Babilonɛ zaa kɔgi luwa! gi luwa! ki dume bududi ɲuu gi kakalayan nɛ diwɛn dali. ⁹Maleki tɔgɛ rɛ yana dulume niigɛ re nɔmɛ, gi gɔlu kore kɔwɔ beya: "were kɔgɔ yaragi wɔ gi zilime, do gi kaseti dee ba tile wala ba nuu ban, ¹⁰Biya paba ɲuu yamba befuruse diwɛn, gi zusu befuruse tinari kee gi sugo bɔlugi rɛ zɛrɛ. wuti pawu zime lewu do kiribi re zɛrɛ maleki kɛdiya do pekabiye re yikere. ¹¹Ki zimori re lewu re wusiri pagi digɛ dode wara rɛ fo abada-abada. bada wuzu ɲii kusu wuya ban, bɛ bere kɔgɔ yaragi wɔ gi zilime, do yaragi rɛ kaseti wo bee ban. ¹²Yamba laa kɛdiya rɛ bɛtɔsiri wo n'gege dɛ, bɛɛ bere kɔmɛbu yamba kerigan gɔla do ba muganri wo yesu ban. ¹³Mi lugume gɔla kore gi lii dode wara rɛ beya: "ngarɛ wanrari dini bɛ laa bere tiwu ɲuti re wannɛ, bɛɛ dame dɔɔ biyo re. "wuzugo kɛdɛ sɛ beya: "nyewu, budayali ba wuzu ba tome kɔgiya rɛ, nunuditia ba tɔgɔdaridi dulume ba poge. ¹⁴Mi simi duruban a nan wara bogo. kaa dali rɛ gidari wo gi ban gi mɔrume nɛɛ. sanime pɛɛ bafilan wo u yine kawusi nii ɲine wo u nure. ¹⁵Maleki duku lime yamba kɔgine dore re gi kuu, gi gɔlume were gidi wara ban bɛ tiwu re beya: "taki n'kawusigi n'mɔru tigan biye ban nɛ simo, nunuditia simodi re mɔrɛ wankati dɔgume, tigan biye re simodi bime gi zɔku. ¹⁶Were da wo wara ban u gidi bɛ u v. erime kawusigi tigan biye ban, tigan biye re simo mɔran. ¹⁷Maleki dukuya lime yamba dore re dode wara rɛ kawusi nii ɲine wo kiya nure. ¹⁸Maleki duku lime saraka kore kagi rɛ, guruma da wo gikan lewu ban. kawusi nii ɲidi da wo kere nure bɛ, gi gɔlume kirɛ kore kɔɔ wɔ beya: "taki n'kawusigi n'kirisi tigan biye ban nɛ rezindi rɛ lurusiri, nunuditia gi biyo bime gi zɔku. ¹⁹Maleki verime gi kawusigi gi kirisi rezin biyanri gi kɔɔ yamba befuruse rezin rɛ numu liyɛ giyan kɔgɛ rɛ. ²⁰Ba lɔmɛ rezin biyo re wan rezin numu re liyɛ giyan rɛ zaagi rɛ pɔdɛ. gerima lime ki rezin numu re liyɛ giyan rɛ gi sesi kilo wootɔɔ yandɔgɔ. gi kɔgɔri dɔgume lii tigan rɛ gi dɔgu suwabiyo rɛ salibre kekigi ban.

Chapter 15

¹Kirɛ pɔdɛ mi namɛ kasɛti dukɔ dɔdɛ wara rɛ, gi kɔgɔmi kwaunɛ kagi.zɛzɛrɛ zimori tɔgɔ kɔgiya wo malɛki nimpɪ rɛ nurɛ, dɔ gi wo malɛki nimpɪgɛ kɛrɛ nurɛ, ki surumɛ yamba bɛfurusɛ rɛ nii.²Kirɛ pɔdɛ mi namɛ baanumu ki wɔ lewu rɛ tini zaarɛ.bɛrɛ nan guruma yaragi wɔ gi zilimɛ wɔ gi limoro ban, mi namɛ biya zirigari wo numu ban.Yamba kɔdugi wo ba fan rɛ nurɛ.³Ba nunumɛ yamba tomɛbii Musa dɔ pekabiye rɛ nuna beya:"ɲuti yamba gurumafanti n'tɔgɔ daridi wo kɔgiya kawunɛ!bududi fan rɛ pɛɛ n'kɛmɛ nɛ terinari.gɔnɛgɔ.⁴Wulɛ da n'nɛɛ sɛ wudugu u kɔgɔnu?nunuditia n'betiyan rɛ samari.bududi fan pagi kɔgɔnu, nunuditia n'tɔgɔ daridi rɛ terinari bulugumɛ.⁵Kirɛ pɔdɛ mi simi a naa ɲuti yambadore kɛdɛgi rɛ niirɛ kɔrari dɔdɛ wara rɛ. ⁶Zimori kɔgiya nimpɪgɛ da wo malɛki nimpɪgɛ kɛrɛ nurɛ bɛ, ki limɛ yamba kɔginɛ dɔrɛ rɛ zɛrɛ.ɲutunɛ kɛdiya kɛrɛ muku wo ba pɔdɛ sanimɛ sugusiga wo ba bɛnɛsɛ rɛ.⁷Tisi wowa nansigɛ rɛ tiyan pami sanimɛ bɔlu nimpɪ malɛki nimpɪ gɛrɛ, yamba kɛrɛ woyandi badaa-badaa, kirɛ suwori gi bɛfurusɛ wo. ⁸Yamba dɔrɛ sumɛ yamba wɔ gi guruma wusiri wo, nɛɛ kaka wo guru u sulu nɛɛ dɔrɛ rɛ zɛrɛ, n'gɛwɔ ki zimori kɔgiya nimpɪgɛ pagi gi suru, ki kɛrɛ wo malɛki nimpɪgɛ rɛ nurɛ.

Chapter 16

¹Kirɛ pɔde, mi lugume gɔla kore kɔɔ gi lii Yamba kɔgine dore re gi gɔlu kii maleki nimpige re beya:"yamba befuruse wo bɔlu nimpige kere varame ki kuru tigan biye ban".²Maleki dorugi vame gi bɔlugi re zere kagi kuru tigan biye ban. yara zɔbɔgi re kaseti wo laa be ban do gi zilime re kɔginuriwa gerima zɔbɔ kurume ba ban gi zime be parigazina.³Maleki niige re yana kurume gi bɔlugi re zere kagi sire numu ban, sire numu dame gerima re, n'to neɛ tiwu re gerima. sire numu re tisi wowa fan tiwumi.⁴Maleki tɔɔge re yana kurume gi bɔlugi re zere kagi baa numu wo numu saa kemedi ban,ki dame gerima re. ⁵ Mi lugume numu yine maleki re kore gi see beya:"nuwe terinari nuwe wore do n'da wore, n'terinari, nunuditia nuu dame budugi re tɔɔ bɛɛ. ⁶Laabe kume yamba laa kediyɔ wo keluwa ba kuru ba gerima.do n'pami gerima bra ba ɲuu, ba zeme ki wɔɔ". ⁷Mi lugume saraka kore kagi re kore beya:"n'yewu ɲuti yamba, guruma fan tiwu, u budu tɔɔgi ya gɔnɛɲi terinari!"Maleki naasige re yna kurume gi bɔlugi re zere kagi wee ban.panga pami weere gi furu laabe gi lewu wo. ⁹Lewu re walima furume laabe.ba nenime yamba yire.ki kere kɔme guruma ki lewu ban do bawo lɔgusu ba zunufugi re ba kɔɔgi ki yamba re yire.¹⁰Maleki nɔɔge re yana kurume gi bɔlugi re zere kagi yara zɔbɔgi re pegogi ban.kariwuti zume gi peri re giyan fan'aabe kume ba duluma gi kerigan re yeban. ¹¹ Ba nenime dode wara tii yamba yire, ba kerigan do ba gerimadi re yeban, do bawo lɔgusu ba tɔɔ dari re.¹²Maleki nuduge re yana kurme gi bɔlugi re zere kagi Ufrate re baa numu kɔɔgi ban,ki baa numu kurume budayali gi peti keme pewa re bere piri ba lii bume re. ¹³Mi name wuzugo zɔmesi tɔɔ, tiyan lime dragon re nire tiyan lime yaragi re nire , tiyan lii keluwa kima tuluwa re nire, gi mɔrume yuwusi. ¹⁴ Ki dame zinisi wuzugo re, gi dee kawune tɔɔgi vemi tigan biye fan ban ne pewa kan budayali gi deni be yamba guruma fan tii re deɛ kɔgi re koma yeban.¹⁵"Sime mi pirime n'to bunowu, bee tigan ba see ban ba kɔbu ba ɲutudi budayali ba buu vari ba boɓe koboro, laabe buu bɛɛ see kii, bɛɛ tena dame dɔɔ biiyo re." ¹⁶Ki zinisiri deni pewa giyan kere be, ki giyan re yire Harmagedɔn heburu man wɔ.¹⁷Maleki nimpige re yana kurume gi bɔlugi re zere kagi watima ban. gɔla kore lime pegogire yamba dore re zere, gi see beya:"gi daa gi zɔku". ¹⁸Duwa mukari do gɔla kore do duwa biyo do tigan biye sime.ki tigan biye re sinori duu wo daa fo labɛ da wo tigan biye ban keban. ¹⁹Ki zaa kɔgi nenime gi tari tɔɔ re.bududi re zaagi zara.yamba telime timi Babilone kɔɔgi re gi pan gi befuruse bɔlugi gira gi ɲuu.²⁰Do numudi fan sesi, tuturudi wo nan dutu. ²¹Duwa biyo kɔgiya kurume laabe ban gi lii dode wara re gi fan titiyan dɔgume kilo finansi.labɛ nenime yamba yire ki duwa biyo re zimori re yeban, nunuditia kɔgɔmi fo gi pɔru gi nii.

Chapter 17

¹Lukusi nimpí wo maleki nimpige kere nure be, kire tiyan kume golu mire beya, kune mi pa bulugu n'nan saniye ziru kowu re budugi wu were gidari re wo numu ban. ²Tigan biye ban ne pewa zime saniye u kan. tigan biye ban ne labé see viyori u kan, u saniye zimo re divin kan, ³Ki maleki vame mi wo wuzugo re tigan biye ban ne giyan duku re. mi name kon dali gidi yara see ban, yire nenima gola warari wo ki yaragi re giyan fan ban, yukomesi nimpí do yerisi fiwu wogi ban. ⁴Boloto ntutu see wo u bode u nagidinari sanime do luko yeti re wo kuruban do zimo kere yeti re wo kuruban wo. sanime numu luko wo u nure, gi suwori dagila do siniye zimo digine wo. ⁵Togo fekari yire wanrari wo wu konwu re tile ban beya: "Babilone re saniye ziriwa kan bee do tigan biye ban ne dagila re luluwa, ⁶Mi name wu konwu re see vii yamba laa kediya gerima do Yesu re kasetiri tena gerima wo. mi naki wankati keban mi kawami. ⁷Maleki golumé mire beya: "bika yebanu n'kawa wu konwu re gadari wo yara seegi ban do yukomisi nimpí do yerisi fiwuge wo gi ban ne yeban, mi paa golu n'na gi koru. ⁸Yaragi kee n'na gi da wore do gi tode dutu be, ki pagi lii vome kere zere da ne yan ber e zere gi va nenima giyan. tigan biye re labé bere yire wo wanri woyandi re sewe re fo diniyogi re nandine ban, bee paba nan yaragi ba da kawunenunuditia gi da wore do gi tode dutu, gi pagi nan duruban. ⁹N'gegewu sulumé kome sogumari. yukosi nimpige kee banu konwu gidi be dame tuturu nimpí re. ¹⁰Ki dame pewa nimpí ya re, nonge zarime, tiyan wore do tiyan wo kuu dome. gi kuga gi dame tileyi gi da wankati finonwu. ¹¹Ki yaragi kere da wore do gi tode dutu be ki dame pewa re nutolu re yana re. ki dame nimpige re tiyan ki vame nenima giyan re. ¹²Yerisi fiwuge kee n'na be ki dame pewa fiwu re. bewo peri nan domebere nan peri be wo yaragi wankati tiyan re, ¹³Ba loguse dame tiyan, ba pemi ba guruma do ba kuluri yaragi re. ¹⁴Ba paba keri peka biye do peka biye pagi nan guruma ba ban, nunuditia ntutena nti do pewa pewu, u goru bee u kome u kan biya daga muganri biya paba nan guruma. ¹⁵Maleki golumé mire beya n'nan saniye kon were gidari wo numu ban ki dame zama bogo do budu bogo re. ¹⁶N'nan yara yerisi fiwuge kee ki pagi muu saniye ziru konwu zoma gi zoyi u tisiri fan gi duwu koboro. lewu pagi zii u tuna nemiye gi zoku fewu. ¹⁷Do yamba dame gi digu ba zereeo ba deni ba pan ba guruma yaragi re n'gewo yamba gola re nii pagi suru. ¹⁸Do konwu n'nan be wuya dame zaa ko re. kere gidi tigan biye ban peri fan yine.

Chapter 18

¹Ki tɔɔgi rɛ pɔde, mi name maleki duku gi lii dode wara rɛ gi tisi.guruma wo gi kan gi nɔmɛ kɛdɛ korume porugan tigan biye re giyan fan. ²Gi narime kore kɔɔ wɔ beya:"Babilone kɔgi luwa, gi dame zinisiri re gide giyan do digine zinisiri fan rɛ feke giyan do digine zibiyo kɛwuwa rɛ feke giyan. ³Nunuditia bududi fan nɔme gi kakalayan nii pɔrari rɛ diwin.tigan biye ban nɛ pɛwa zime saniyɛ gi kan, tigan biye ban tisi yekuriwa fan name yɔndu gi kɛdɛgi rɛ takari yeban,⁴Mi lugume gɔla kore gi lii dode wara rɛ beya:"mi laabɛ liyame babilone, budayali yari buu da gi deniga laa rɛ, gi zunufu tɔɔ rɛ, yana tere gi zimori tɔɔ kɔɔgi rɛ. ⁵Nunuditia gi zunufugi dikime fo gi dɔgu dode wara rɛ.yamba telime timi gi tɔɔ zɔɔɔgi rɛ. ⁶Gi wolume gi mali gi sugo mandigan wɔ, gi dame gi zimori nii gi mali gi tɔɔ dari wɔ.gi nɔansi numu luko zɛrɛ ka kee, yari nɔansame kire dipa nii wura.⁷Gi kɔɔgi gi sugo gi naa tisi kediya bogo kee, yari dɔgame gi duu zimori do gi duu lewu wo gi ban.nunuditia gi gɔlume gi sugo zɛrɛ beya:"mi pɛɛ kon wo n'gege a gidi.mi wo da pandi kon rɛ tiwu rɛ yeban nɛ zewu da mi nan dutu fewu, ⁸Kire yebanu gi zimori tɔɔ zari gi ban zeetege, tima do zaa tiwu rɛ yeban do yasima kɔɔ do lewu pagi zigi gi zɔku.nunuditia nɔti yamba were budan budu gi ban wu dame guruma fan tiire,⁹Tigan biye ban pɛwa bee kanu u deni kakalayan dire do u tɔɔ kediya dari rɛ yeban, bɛɛ naga u fure wusi keban, bɛɛ paba zaa ba see sɔma u yeban. ¹⁰Bɛ paba wudugu u zimori ba va zirigi too, ba gɔlu beya:"bɔnɔ, bɔnɔ, zaa kɔɔ babilone, zaagi kere da kɔme panga, n'budu zarime n'ban lese tiyan,¹¹Tigan biye ban yekiruwa ya zeeme ba see sɔma u see wudugɛ yeban, nunuditia nɛɛ kaka yɔwuyan ba yaka tisiri dutu,ki tisi yekaridi yere n'didi wɔ: ¹²Sanime, kɔwigan, luko kere yeti re wo kuruban, zomi kere yeti re wo kuruban, pinna nɔtune kediya, yire nɔtune kediya, gara nɔtudi, wusuna tizana budu fan, tisi kere wɔsugu turugu yiri wo, tisi kere wɔsugu tizana yeti kakata wɔ, sula seniyan, kekine biridi, lusi kere yire marburu, ¹³Dima vati kere lume nɛ wo yiban gi yire kanel, do tisi lume yiniyan dipa, nuwan lume yiniyan, wusuna lume yiniyan, diwin do nuwan, farani yima kediya, nuwi do petiri, sosibiyari, wogutorodi do bogisi bere yeki.¹⁴Ba paba gɔlu be n'da pume tisiri kee, ki lime n'nure tisi kediya kere wo kɛdɛ gire ki fan larime n'ban , n'da ki na dutu.¹⁵Bɛɛ tisi yekiruwa bere nan yondu ki zaa kɔɔ gire, bɛ paba zirigi too gi zimori kɔɔ see wudugɛ yeban, ba zaa ba see sɔma benenima kan.¹⁶ Ba paba gɔlu be bɔnɔ, bɔnɔ zaa kɔɔ nuwe da see nɔtune kediya do yire nɔtune kediya, n'nagidan n'sugo lusi kere yeti re wo kakata do zomi kere yeti re wo kuruban wɔ, ki nafolo nena lese tiyan, ¹⁷ Sirɛ numu ban nɛ kokura nɔti do bere veri numuban do kokura rɛ zɛrɛ tome dɛruwa do bere nii ba kuru sirɛ numu re, bɛ zirigime giyan too.¹⁸Ba naa ki zaagi rɛ fure wusi keban ba seme sɔma ba gɔlu beya:"zaa kere dɔgu n'gare zaa kɔ? ¹⁹Ba kuru tedi ba yine ba see sɔma benɛ nenima kan ba gɔlu be bɔnɔ bɔnɔ wo n'gara zaa kɔ wɔ sirɛ numu yine kokura labɛ fan name nanri zaagi rɛ nafolo re yeban gi dame giyan koboro lese tiyan, ²⁰ Dode wara da beneyine gi yeban yamba laa samariwa wɔ kelu biyo be wɔ, yiya dame benɛ yidiri, nunuditia yamba budunari korume i zunufu u ban.²¹Ki wankati ban maleki kere kɔme panga takime luko kɔɔ kere dɔgu nɔɔge, gi vagili sirɛ numu re gi gɔlu beya ki zaa kɔgi babilone pangi vagili panga wɔ, gi da na dutu. ²² Kɔdu rɛ buwɛ kore do wuriye kore do teturu kore da lugu gira dutu.tome dɛruwa da na gi zɛrɛ dutu.²³Lampa pɔrugan da na gi zɛrɛ dutu, kon duru bara do kon kore da lugu gi zɛrɛ dutu nunuditia n'yaka seruwa d dame tigan biye re pɛwa. n'konkari da larime bududi fan. ²⁴ Keluwa wɔ yamba laa kediya do ba guu laa bee tigan biye ban, bɛ fan rɛ gerima name ki zaagi rɛ zɛrɛ.

Chapter 19

¹Kirɛ ponde mi lugum nɔma kɔɔ gi li donde wara rɛ ntoo zama bongo nɔma, beya:"allelua! sogoe do nɔmɛ kiɛɛ do guruma dame Yamba yan nɛ. ²Nunuditiya u bɔdu rɛ tɔɔɔ dame gɔnɛ rɛ, gi terinari. Nunuditiya wu saniyɛ ziri u kɔn wee da yɔnru diniyɔngi u saniyɛ zimo tɔɔɔgi wɔ, gi bɔdamuu gi kɔru u bogissiri bee re tiwu rɛ zimori u ban. ³Ba gɔlume duruwame beya:" allelua u fure wusi zimi bada bada. ⁴Bɛ 44 wɔ ki tisi wowa 4 kunkomi ba kɔgɔmɛ pɛgogi ban gidiri Yamba kɔgɔmɛ be amina allelua. ⁵Gɔla kore lime pɛgogi re be ya:"Yamba bɔgisiri fan, yari bere wudugu u see, laa konyiri do laa kɔgiya yari kɔginame yilɛ baa yamba!" ⁶Mi lugume kore kɔ n'to zama bogo do numu saa kore do duwa narigan beya:"Allelua!nunuditia yilɛ nɔti guruma fan tii zume u peri rɛ. ⁷I dame beneyidiri i kɔɔ yamba, nunuditia peka biye duruban nɛ dɔgɛ dɔga, u kon nagidami. ⁸Mandigan pami wura u see pinna yutune kere muku u bode."ki pinna yutun kɛdiya dame yamba laa terinariwa rɛ tɔɔɔ dari samaridi rɛ. ⁹Malɛki gɔlume mirɛ beya:"wanri n'gi:bere kɔmɛ peka biye re walima zimo re, bɛ dame dɔ biyo re."gi see beya:"ki gɔladi dame yamba wanrari rɛ". ¹⁰ Mi zarime gi nɛɛ lere, mi da pima kɔgɔgi, do gi see mirɛ be mi bu ki da, mi wɔ mi babiyo bere kɔbu Yesure kaseti gɔla, be ki dame yeli duu bɔka rɛ, be mi kɔɔ Yamba.Yesu re kasetiri dame keluyan wuzugo re. ¹¹Mi name dode wara rɛ niire kɔrari.mi name nɛɛ dali gidi suwan biyo poro ban.were gidi suwan biyogi ban bɛ rɛ yire kore tiyan ti.u budami budu gi meli, u keri koma terinari wɔ. ¹² U se wo n'to lewu mukari.pɛbanfilan bogo wo u yine.yire duku rɛ wanrari wo gi ban, nɛɛ kaka yan kii gi betiyan pode. ¹³Yutu wo u bode, gi sɔyari gerima wɔ.ki tii re yire be yamba gɔla". ¹⁴Dode wara rɛ koma keluwa dulume u poge bɛ da bume sosibiyari poro pinna yutu samari da wo ba bode. ¹⁵Siyan nii yine da lime u niire u paw mawu bududi ki wɔ, u kɔbu bɛ kɛki bure wɔ.u paw nɔmɛ diwin teke veko u lɔɔ ki kere da Yama befuruse re. ¹⁶Yire dali rɛ warari da wo u yutugi rɛ benesere beya:"pɛwa pɛ do nɔtena nɔti". ¹⁷Kirɛ pode mi name maleki zirigi weere.gi narime kore kɔ wɔ gi gɔlu zibiyo kere yisi fan rɛ beya:"mi denim yari Yamba zimo kɔgi rɛ yeban, ¹⁸Ya zii pewa nemiye do gala tɔɔɔ do koma pewa nemiye do sosibiyari do sosibiyari buriwa nemiye do labɛ fan rɛ nemiyan, bere wo ba sugo re do bogusiri, laa kɔgiya do laa konriwa." ¹⁹Kirɛ pode mi name ki yaragi wɔ tigan biye ban pewa wɔ ba koma biyobe denari, be paba keri suwan buwiru wɔ u koma keluwa. ²⁰Ki yaragi wɔ keluwa kima tuluwa bere da kawunɛ gi yikere fan mumi.ki yaragi rɛ kaseti wo laa be ban, do ba kɔɔ gi zilime, ki kawunɛ larime bɛ.yaragi wɔ bɛ keluwa kima tuluwa kurume vɔmɛ kɔ rɛ zɛrɛ lewu re walima rɛ ba woyan wɔ. ²¹Siyan kere lii suwan biyɔ buriwu re niirw, ki gume bere tige bɛ.zimebiyo fan zime ba nemiyan gi wɔɔ.

Chapter 20

¹Kirɛ pɔdɛ, mi nane maleki dali tiso gi lii dɔdɛ wara rɛ, vɔmɛ kɛrɛ zɛrɛ dan nɛ yan kɔmɛbiyɛ dɔ zɔgɔrɔ wɔ gi nure. ²Gi mumi dragon ki dɔmɛ banzigan, kirɛ da nɛ kitiru rɛ, Sutana ki wɔ, gi diigi. ³Gi segi ki vɔmɛ kɔgi rɛ gi sɔgɔ nii gi ban gi maki kaseti gi ban gi da bena kɛsɛmusu, budayali dragon bu laabɛ lari dutu n'gɛwɔ ki bena kɛsɛmusugɛ ,rɛ dɔgɛ.kirɛ pɔdɛ tilɛgi gi volu gi da wankati fiyonwu.⁴Mi name pɛgo dali dɔ gi ban nɛ gidiruwa, panga pami bra ba budan budu.bɛrɛ yukɔmsi rɛ krisi esu rɛ kaseti dɔ Yamba gɔla rɛ yɛban, mi name biya wuzugo dɔ bɛrɛ wɔ yaragi wɔ gi zilimɛ kɔgɔ dɔ gi kaseti wɔ nan ba tilɛ dɔ ba nusi ban.bɛ tipa wɔmɛ ba gidi soguru kan pɛri rɛ ba da bena kɛsɛmusu.⁵Tipa kɛrɛ tige go wɔ ki damɛ kɛrɛ wɔ doriya rɛ. ⁶Bɛrɛ wɔ doriya kan, bɛ damɛ dɔɔ biyo rɛ, ba samari.tima niirɛ yana da guruma nan ba ban dɔ paba da Yamba dɔ soguru rɛ sarga koluwa rɛ.paba gidi u kan pɛri rɛ ba da bena kɛsɛmusu.⁷Bɛna kɛsɛmusugɛ rɛ surɛ pɔdɛ, sutana pagi lii kawusigi rɛ. ⁸Bududi kɛrɛ wɔ diniyogi rɛ togisi nansigɛ ban fan ban, gi pagi va Gog wɔ Magog lari gi peti bɛ kɔma rɛ yɛban.paba diki n'to numu niiban nɛ leegan.⁹Ba lime tigan biyɛ rɛ giyan fan ba kuu yamba samariwa rɛ kɔma giyan dɔ ba zɛsiri giidɛ dɔ lewu lime dɔdɛ wara rɛ gi furu bɛ. ¹⁰Sutana kɛrɛ da leri bɛ, ki tisimɛ vɔmɛ kɔgirɛ lewu rɛ walima rɛ zɛrɛ.yaragi wɔ kɛluwa kima tuluwa wɔ giyan kɛrɛ bɛ.ba paba zimɛ dini nji kusu wuyan ban fo badaa-badaa¹¹Kirɛ pɔdɛ, mi name pɛgo kɔ poruban dɔ wɛrɛ gidi giban.tigan biyɛ wɔ dɔdɛ wara sɛsimɛ gi lii u yikɛrɛ go nan dutu. ¹²Mi name tipa fan kɔnyiri dɔ kɔgiya, bɛ zirigari wɔ ki pɛgogi rɛ yikɛrɛ.Yamba sɛwɛ rɛ nii pulumɛ, sɛwɛ duku ya nii pulumɛ ki damɛ woyan nɛ sɛwɛ rɛ.budu budami tipa ban gi mali ba tɔgɔ dari wɔ.ki kɛrɛ wanri ki sɛwɛ rɛ zɛrɛ.¹³Tipa kɛrɛ wɔ sirɛ numu rɛ zɛrɛ, ba korumɛ ki.tima dɔ sɔmɛdɛ ya korumɛ gi tipa budu buduma tipa fan titiaan ban gi mali na tɔgɔ daridi wɔ. ¹⁴Tima dɔ sɔmɛdɛ tisimɛ ki lewu vɔmɛ kɔvi rɛ zɛrɛ.ki vɔmɛ nɛ lewu damɛ tima nii yana rɛ. ¹⁵Nɛɛ wɛrɛ yirɛ wɔ wanri ki woyandi rɛ sɛwɛ rɛ, bɛ fan tisimɛ lewu vɔmɛ kɔgi rɛ zɛrɛ.

Chapter 21

¹Kiré pode, mi name dode wara duru do tigan biye duru nunuditia dode wara dorugi do tigan biye dorugi pɔrume.siré numu ya tode dutu. ²Mi name zaa samari Jerusalem tiso gi lii dode wara re Yamba kan.gi petari n'to kon duru wee ba nangidan u bara re. ³Mi lugume gola kore gi lii ki pegogi re beya:"Nan Yamba gide dore laabe benere!ki pagi gidi ba kan, be paba da gi laa re, yamba sugo pagi gidi dini gi da ba yamba re. ⁴Pagi tansi seenumu fan gi koru ba seere.tima da daa dutu, lee zewu ya da daa dutu, wala zewu kore wala befuruse, nunuditia tisi doriya pɔrume."⁵Were gidi pegogi ban be tisi see beya:"Sime!mi paada kaka fan duruban."kiré pode u gɔlume beya:"bu wanri, nunuditia n'gare gola dame gola dame pomsari re , gola trisiri." ⁶Gi gɔlume miyan re bea:"gi dɔgume gi zoku."mi dame Alifa do Omega re.sigidine do zezire.numu kuru wo wee ban mi pa pan keere numu wuya tii rs koboro.⁷Bee naga guruma bee paba da n'gare tɔgo kiye takiruwa re.mi paada ba Yamba re paba da mi biyo re. ⁸Do ditiwuri tena do bere kɔmiyan muganri do bere haribidan do laa guwiruwa dosaniye ziruwa do konkuwa do vosi kɔgunuwa do kima tuluwa fan, be giyan pagi da ki lewu vome kɔgi re.ki dame tima nii ew yana re.⁹Lukusi nimpige kere da suu zezire zimori kɔgiya nimpige wo, ki da wo maleki nimpige re nure.ki malekidi re tian kume golu mire beya:"kuni n'gege!mi pa bulugu kon duru n'nan, peka biye nii." ¹⁰Gi vame mi wɔ wuzugo re tuturu kɔ dali ban.gi bulugume ki zaa samari Jerusalem mire, gi tisi gi lii dode warare Yamba kan.¹¹Yamba nɔme kedɛ wogi ban, gi mukume n'to luko kere yeti re wo kuruban gi, n'to Jaspe luko, gi nɔrume kristal. ¹²Laliga duu gidemi ki zaagi.niiyo fiwu nii wo gi ban, maleki fiwu nii zirigari wo ki niiyo fan ban.yiro wanrari wo ki niiyo ban.ki dame Isrāel budu fiwu niire yiro re. ¹³Niiyo tɔ wo bume re, niiyo tɔ wo dikotin, niiyo tɔ wo nɔbene re, niiyo tɔ wo koku re.¹⁴Laliga mame lusi dimo fiwu nii ban.peka biye re kelu biyo fiwu niige re yiro wanrari da wo ki lusi fiwu niige ban. ¹⁵Maleki kere golu mi kan be sanime bure mandine yan da wo gi nure, gi mede zaagi wɔ gi niiyo wɔ gi gidine lalisiri.¹⁶Zaagi re togisi nansige fan re gewuri do gi kɔgɔri fan tiyan.maleki mandami ki zaagi ki bure wɔ gi gewuri dame kilo musuru nii do wonansi.gi gewuri do gi zere kɔgɔri do gi zirige fan malime. ¹⁷Gi mandami laliga ya gi zirige dame metre fiwu nii gi mali nee ne mandine ka wɔ, kiré biye, maleki re yangi.¹⁸Ki laliga mame jaspe lusi wo.zaagi dame sanime kere muku parigazina re n'to ka porogi. ¹⁹Zaagi re dime tudume lusi kere yeti re kakata budu fan ban.gi fan re lusiri dame lusi gonleri re, niige re yana dame lusi kiga re, tɔge re yana dame lusi sunari re, nansige re yana dame lusi gonleri do kiga deniga re. ²⁰Nɔge re yana dame see ne, nuduge re yana dame see doyodoyo re, nimpige re yana dame gonleri kere see wo zigimo, nutɔlige re yana dame see see zigimo re, nebuge dame sumayima re, fiwuge re yana dame gonleri do sumayima deniga re, fiwu tiyange yana dame see busori, fiwu niige re yana dame busori re.²¹Zaagi re kare kolisi fiwu niige fan dame zomi fiwu niire.kolige titiyan fan dame zomi tiyan wɔ.zaagi re zere zeriya fan dame sanime re gi muku n'to kɔyigan. ²²Mi wo Yamba dore nan ki zaagi re zere.nunuditia guruma fan tii do peka biye dame ki zaagi re Yamba dore re.²³ki zaagi re yama too wee wala karugugi re gi koru porugan, nunuditia Yamba nɔme kedɛgi re da gi porugan re.peka biye dame gi lampan re. ²⁴Bududi pagi vari u porugan re.tigan biye ban ne pewa zuu gi zere gi nɔl.mɛ kedɛ wɔ. ²⁵Ki zaagi re niiyo da kari wuyan wɔ, nɔi da dime dini.²⁶Ba paba zuu gi zere bududi re nɔme kedɛ do ba kɔgine wɔ. ²⁷Digine ka kaka da zuu dini, wala tɔgo harminari wala kima tulu fo bere yire wanrari peka biye re woyan sɛwe re.

Chapter 22

¹Maleki bulugume woyan ne baanumu mire, gi da mukume n'to kristal li.gi lii Yamba wɔ peka bu.iye re pegogi re.
²Gi sesi zaagi re zeriya re bebene re .woyan tizana wo ki nun mu re niiyo nii fan ban.gi biyo kulume lese fiwu nii bene zere.karugu fan gi sumi.ki tizane re vatiri boriyan bududi.³Merine da mere dutu fewu, yamba wɔ peka biye re pegogi pagi gidi ki zaagi re zere.u bogisiri paba kɔgɔ wu. ⁴Paba nan u yuko u yire pagi wanri ba tilo ban. ⁵ηii da dime dutu, ba yaman da gidi lampan re dutu, wala wee nunuditia Yamba sugo pagi koru porugan bra.paba da pewa re badaa-badaa.⁶Kire pode, gi gɔlume mire beya:"n'gra gɔla dame gɔla kere pomsɔ re suwe gɔla.tɔgɔ kere pagi daa fyonwu, keluwa wɔ ba ηuti Yamba semi u maleki gi kuu ki tɔgɔgi bugulu gi bosile. ⁷Sime mi pirime n'gewo fyonwu, were kɔmbu sewe kedegi re gɔla wuti dame dɔɔ biire.⁸Mi Yuhana lugume ki tɔgɔgi a nagi, mi lugu a nagi yali, maleki kere bulugu ki tɔgɔgi mire mi zatime gi yikere, mi da pimgi a kɔgɔ. ⁹Gi gɔlum be mi bu ki da, be mi deniga tiwu wu wɔ, do be wɔ bere kɔmbu kitabu re gɔla, be mi kɔgɔ Yamba.¹⁰Kire pode, gi gɔlume mire beya bu Yamba kerigan gɔla sewe nii pu, nunuditia gi wankati kɔgusume.¹¹Bere dee tataradema biya tige tataradema re.bere binori biya tigan ba digine ne, were terinari wuya tii terinari re.were samari tii samari re.¹²Sime, mi pirime n'gewo fyonwu mi wolugan wo a nure, budayali mi wolu nee fan titiyan gi mali n'tɔgɔ dari wɔ. ¹³Mi doru do zezire re,¹⁴Bere seeme ba yutunedi budayali bana woyan tizane biye do ba zuu ki zaagi re nii wo be dame dɔɔ biyo re. ¹⁵Do visiri wo sale, do konkuwan do saniyen ziruwa, laa guriwa do vosi deruwa do kima wo yimban bee fan re do bere turu kima.¹⁶Mi Yesu seeme a maleki gi va kire kaseti da yala Yamba kɔgine dore re zere.mi dame Dawuda luro do u budu re, do tewuzuwan karibiye muke.¹⁷Wuzugo kede do kon duru gɔlume beya:"kuni".wee lugu wuya gɔlu be kuni, numukuru wo wee ban wuyati kuni, we pii be u ηuu woyan numu koboro.¹⁸Were lugu sewe kedegi re kerigan gɔla, mi gɔlume n'gra gɔla be fan re beya:"nee we kusugo gɔla ki gɔla ban.zimori gɔla kere wanri kii gɔla re be, Yamba pagi kusu duku wuti re yangi ban. ¹⁹Nee we korugan duku sewe kerigan gɔla ban, Yamba pagi koru wuti re tere woyan tizane do zaa kedegi re, ki kere tɔgɔ re wanrari re sewe keebe re.²⁰Bere dee n'gra tɔgɔ kaseti, ba see beya:"n'yewu mi pirime n'gewo fyonwu.Amiina kuni ηuti Yesu. ²¹ηuti Yesu re zuluri gidi yari fan kan.Amiina.